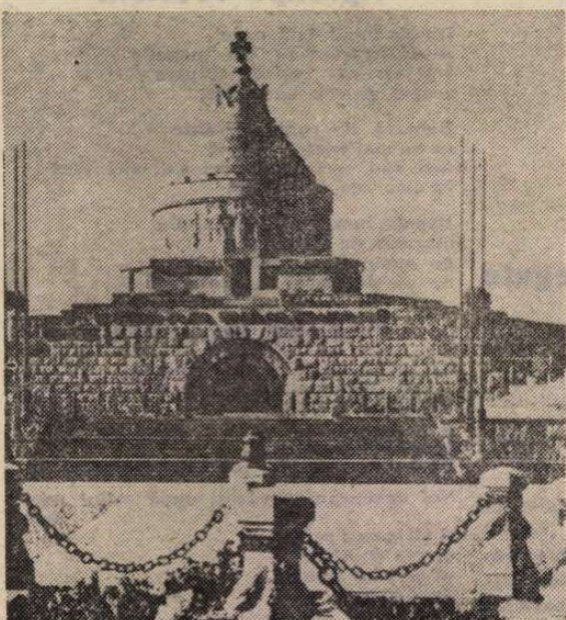

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Transcriem următorul episod din capitolul „1917 — OCTOMBRIE-NOIEMBRIE” al Memoriilor lui Ion Gh. Duca — în care sint evocate, în continuare, tribulațiile legate de silnicul armistițiu ce urma să fie încheiat cu Puterile Centrale.

Mărturiile lui Duca, în această privință, au limpezime și o nealterată putere de convingere; a ambițioasă noi să stoarcem cu orice preț comentarii „deștepte”, ar fi să ne autoexilăm în cursa inabilului joc al forțării ușilor deschise.

Iată de ce considerăm mai benefică întregirea celor povestite de Ion Gh. Duca prin citirea, în simultan, a unui relevant (și inedit) pasaj din Amintirile „senatorului de Breasta” (C. Argetoianu): „...Iașul a fost ocupat în tot acest timp cu discuția diverselor perspective ce ni se ofereau. Pornind de la siguranța că rușii nu se vor mai bate, orice s-ar întâmpla, și că urma să facem singuri față evenimentelor pe frontul nostru, lumea se împărțea în două: cei care nu voiau să facă pace cu nemții cu nici un preț și cei care primeau, cu durere, să o facă. Din cei care ar fi vrut să o facă cu plăcere, nu aveam, slavă domnului la Iași — rămăseseră toți la București. Dar în cele două categorii mai erau și subcategorii. Până la sfârșitul lui ianuarie, până la ultimatumul nemțesc, trebuie să mărturisesc spre cinstea românilor, că marea majoritate nu voia să audă de vreo semnare de pace, căci o pace nu putea fi decât o capitulațiune, în condițiunile în care ne aflam. Acești adversari ai păcii se grupau în jurul următoarelor soluții: 1) Un foarte mic număr de oameni, cițiva conservatori din extrema francofilă (și printre ei, lucru de necrezut, Take Ionescu), cițiva militari și toți românii refugiați la Paris și în Occident, nu

admiteau decât apărarea ultimului petec de pământ până la ultimul om. În această ipoteză, să-mi fie permis să o numesc așa, trebuie să ne întărim într-o regiune determinată și să murim cu toții pe loc, bătându-ne. Acest triumf al morții, ar fi făcut „pendant” în istorie ultimului careu de la Waterloo, cu o latură și cu inaripatul cuvânt al lui Cambroune în minus! Ipoteza a fost studiată în amănunte și triumful morții a fost chiar trasat pe hartă în jurul Iașilor. E interesant de notat că nici chiar Misiunea militară franceză n-a aprobat această soluțiune. 2) O altă soluțiune a adversarilor păcii separate era exodul peste Prut, exodul guvernului și țării legale bineînțeles, lăsându-se Moldova în voia inamicului și a întâmplării. Această soluțiune prezenta însă mari greutăți... 3) Mai toată lumea însă, în cercurile care nu voiau să audă de negocieri cu inamicul, se grupa în jurul unei a treia soluțiuni, pe care o adoptasem și eu. Era o soluțiune care consta în faptul de a nu avea nici una. Ne aflam în stare de armistițiu; după convenția încheiată la Focșani fiecare parte avea dreptul său să denunțe armistițiul cu un preaviz de 72 de ore — încolo era fără termen. Cine era să denunțe armistițiul? Noi? Era exclus. Rămăneau nemții. Toate semnele erau că nici nemții nu-l vor denunța. Aveau tot interesul să concentreze efortul lor pe frontul occidental; pentru ei lupta pe frontul oriental era sfârșită prin prăbușirea Rusiei. Colișorul nostru de pământ era prea puțin important ca să concentreze nemții o armată împotriva lui. Era de pe atunci evident că soarta României după război nu se decidea pe frontul ei, ci aiurea. Părea prin urmare verosimil că starea de armistițiu să dureze pe frontul nostru până la pacea generală...”

STELIAN NEAGOE

Iar noi seara la Consiliul de Miniștri, luând cunoștință de cele petrecute dimineața la Palat, am hotărât firește în unanimitate respingerea propunerii lui Troțki. După aceea generalul Prezan ne-a expus situația pe frontul nostru. Ne-a arătat că deocamdată în aproape toate armatele rusești aflătoare pe teritoriul nostru comitetele de soldați s-au rostit împotriva armistițiului, că o singură divizie a făcut armistițiu cu nemții, că generalul Scerbacev este în cele mai bune simțăminte față de noi, că putem avea în el o încredere deplină. Ceea ce determinase această primă atitudine a noastră era faptul că știrile din Rusia erau încă foarte contradictorii și evident că așa fiind datoria noastră elementară era să evităm a face un gest care cu drept cuvânt în asemenea condițiuni ar fi putut fi interpretat cel puțin ca un gest pripit.

Intr-adevăr nordul Rusiei părea în mil-nile bolșevicilor dar Stavka, precum și Ucraina, Cubanul și cazacii păreau dispuși să continue lupta și să se transforme în organizații proprii. Atât Scerbacev, cât și generalul Berthelot se arătau plini de încredere în privința Ucrainei și a cazacilor lui Kaledin. Ei vedeau deja posibilitatea de a reconstitui un front româno-rus cu sprijinul lui Brătianu nu împărțeau optimismul lor și lucru curios nici Take Ionescu, dar cit timo exista o speranță trebuia să mai încercăm și să mai ciștigăm timp. Aliații încințați ne trimiteau telegrame de compătimitere și de felicitări. Noi nu ne făcăm însă iluzii, simțeam că în curând evenimentele se vor precipita și tot la ieșirea unui armistițiu ne vor constrânge.

Așa a și fost. Nu mai tirziu decât la 20 noiembrie, generalul Scerbacev îi comunică lui Brătianu că nu mai poate stăpâni situația și că e pus în alternativa de a părăsi comandamentul sau de a propune el însuși armistițiul. Față de această comunicare, hotărârea de la 18 de a respinge armistițiul, hotărâre care se întemeia în primul rând pe faptul că trupele rusești de pe teritoriul nostru refuzaseră până la acea dată să se solidarizeze cu acțiunea lui Lenin și a lui Troțki, nu mai putea fi menținută acum cînd aceste trupe, peste capul comandantului lor, volau să înceteze lupta. Intr-adevăr știrile de la trupele rusești erau cit se poate de rele. Comandantul armatei de la Comănești ca și generalul Rogoza de la Armata a IV-a fuseseră arestați de soldații lor. În plus, de la Roman ne venea vestea că trupe rusești au luat muniții de la depozitul din Săbăoani și că amenințau să bombardeze orașul. În asemenea condiții să continuăm a refuza ieșirea armistițiului ar fi însemnat să al pestă câteva zile anarhia rusească pe teritoriu și înaintarea germanilor — adică dezastrul complet și definitiv. În schimb ieșirea armistițiului însemna a ciștiga timp...

În urma convorbirilor cu miniștrii aliați din Iași, Brătianu i-a convins că nu avem de astă dată altă ieșire decât aceea de a începe cu puterile aliate tratative în vederea încheierii unui armistițiu. Ba mai mult încă, i-a determinat să ieșască în numele țării pe care le reprezentau un act prin care ne autorizăm să încheiem acest armistițiu și recunoașcă ne-am îndeplinit întreaga datorie față de Aliați — aceștia ne mai avind dreptul să ne ceară deocamdată nici un sacrificiu militar. Era desigur din partea lui Brătianu o lovitură de maestru. E adevărat că actul avea o parte slabă — Saint-Aulaire, Barclay și Fasciotti și Vopicka nu erau autorizați de guvernele lor să dea lui Brătianu această deslegare. Rămânea deci să obție ulterior ratificarea ieșirilor lor. Dar avînd în vedere împrejurările, Brătianu nu se îndoaia că ei vor obține-o. Și de altminteri faptul că reprezentanții Aliaților aici, adică cei ce se aflau la fața locului, cei ce cunoșteau pe deplin situația, recunoșcuseră că noi nu aveam altă ieșire — constituia pentru hotărârea noastră un aport moral de o netăgăduită valoare și putea oricînd fi invocat de noi cu succes față de întreaga opinie publică nepărtinitoare a lumii.

Înarmat cu acest document, Brătianu a

1917 — OCTOMBRIE — NOIEMBRIE (II)

convocat pentru ziua de 29 noiembrie, ora 10⁰⁰, un Consiliu de Miniștri la Palat sub președinția regelui. La acest consiliu au fost din nou chemați și generali Prezan, Averescu și Eremia Grigorescu. Costinescu singur a lipsit fiind din ce în ce mai bolnav. Brătianu a expus situația, schimbările intervenite și după ce a desfășurat toate argumentele a conchis că să trimitem delegații împreună cu armatele de sub comanda lui Scerbacev în vederea încheierii unui armistițiu cu Puterile Centrale. Toți miniștrii fără nici o notă discordantă au aprobat propunerea lui.

Brătianu avusese de altfel precauțiunea să declare categoric că el înțelege să dea acestui armistițiu numai un caracter militar, nicidecum și unul politic. Rușii vor, prin armistițiu, să ajungă la pacea separată, noi suferim armistițiul ca o dureroasă și fatală consecință a armistițiului rusec și îl încheiem spre a ciștiga timp și cu speranța că în răstimp vor surveni, fie în Rusia, fie pe frontul occidental, evenimente care să ne îngăduie a continua lupta. Brătianu firește o spunea — și era dator să o spuie — dar de fapt nu-și făcea nici o iluzie, considera precum am mai arătat-o frontul rusec ca definitiv pierdut pentru Aliați și prin urmare rolul militar al României ca terminat până la noi imorejurări.

Pe Take Ionescu nu l-am înțeles bine și gîndindu-mă nu-l înțeleg nici azi atitudinea. În conversații particulare era contra politicii lui Brătianu, pretindea mereu că vom pierde definitiv încrederea Aliaților și beneficiile jertfelor, marilor noastre jertfe. În Consiliul de Miniștri de cite ori trebuia să se ia o hotărâre și prin urmare să souie cuvîntul său autorizat, hotărît și cu răspundere, împărțase părerea lui Brătianu. De fapt vedea că nu e altceva de făcut decât ceea ce făcăm noi și oficial adera la hotărârile noastre; pe de altă parte voia să apară Aliaților mai credincios decât Brătianu și atunci în particular combattea deciziile ce purtau propria ieșă-litură. Era se vede sugestionat de imaginea lui Ianus cu cele două fețe.

În orice caz Averescu, știind probabil din indiscrețiile Iașului starea de spirit a lui Take Ionescu, a crezut momentul potrivit pentru a face o intrigă. Și după ce Brătianu a vorbit, a cerut și el cuvîntul și cu un aer mefistofelic a cerut guvernului să-l murdărească asupra scopului armistițiului. Desigur spre surprinderea lui a putut repede constata că Brătianu și Take Ionescu sînt de acord, căci ambii i-au răspuns invocînd aceleași argumente și chiar aproape cu aceleași cuvinte. Atunci Averescu a aruncat o nouă săgeată de astă dată vîdit pentru a plictisi pe rege. A întrebat dacă e absolut nevoie să trimitem și noi delegați, dacă nu sînt de ajuns delegații ruși intrucit armata noastră a fost sub comandament rusec. Regele care era foarte gelos de prerogativele lui a protestat imediat cu indignare iar faptul în sine fiind înexact — și de bună seamă Averescu o stia — Brătianu și chiar generalul Grigorescu i-au arătat cu dovezi netemeinicia suspectei sale afirmațiuni.

În afară de aceste două mici incidente, consiliul s-a terminat repede. Hotărîrea lui se putea rezuma astfel: România trimite delegații la Focșani împreună cu delegații generalului Scerbacev. Acești delegați vor fi generalul Lupescu și colonelii Condescu, Răscanu și Mladian. Ei vor primi instrucțiuni scrise. Generalul Prezan va căuta să obție de la generalul Scerbacev ca instrucțiile delegaților lui să fie identice cu alor noștri. Delegații noștri vor trebui să declare lămurit și în toate împrejurările că instrucțiile lor sînt pur militare. Dacă delegații inamici vor căuta să afle ceva despre intențiile noastre politice, ei se vor mărgini sistematic să răspundă că nu știu nimic, că vor referi guvernului. Durata armistițiului nostru va trebui fixată să fie aceea a armistițiului rusec. Ridînd sedinta, regele emoționat ne-a spus: „Cînd am intrat în război știam că va fi greu, prevedeam chiar că se poate să fim

învinși; nu mi-a putut însă trece prin minte că vom fi victima unui act de trădare fără precedent în istorie și că astfel va veni o zi ca cea de azi în care să trebuiască să ne gîndim cum să leșim cu onoare fără a ne sinucide”. Încă o dată regele sintetizase de minune situația.

Pe cit se putea în așa tragică împrejurări, lucrurile mergeau deci bine. Reprezentantii Aliaților primiseră de la guvernele lor instrucții să aprobe armistițiul nostru — cu alte cuvinte ratificarea actului ieșit de ei și remis lui Brătianu. Victor Antonescu telegrafiase din Paris că Clemenceau pricepuse inexorabila necesitate a hotărîrii noastre, că din toată inima deplîngea dramatica situație în care eroica noastră națiune se afla, că sîntem „des gens chics” și că ne va acorda tot ce-i vom cere. Mai mult însă, Clemenceau telegrafiase lui Brătianu că regretă că în situația în care am fost puși de ruși, eroica noastră armată e obligată să dea armele, dar că este convins că în strînsă leătură ce avem cu Aliații vom face totul ca să luptăm cit se va putea.

Pe cînd Brătianu, profitînd de această bună atmosferă și legîndu-se de sfîrșitul telegramelor lui Clemenceau, se pregătea să-i răspundă și să-i arate adevărata noastră situație și prin urmare ce pot și ce nu pot cere Aliații de la noi — ne pomenim deodată cu vestea din Paris că Clemenceau e furios, că ne acuză de trădare și că declară că nu mai mult nici mai puțin decît că nu ne mai consideră ca aliații lor. Nu mai pricepem nimic. Dar cu cîteva zile, cu cîteva ceasuri înainte Saint-Aulaire primise telegrame care aprobau consimțămîntul ce ne dăduse în scris, iar telegrama lui Victor Antonescu și ale lui Clemenceau erau aci și confirmau solemn aprobarea Aliaților. Ce putuse deci să se întîmple?

După cîteva zile am deslușit enigma. Generalul Berthelot, fără stirea lui Saint-Aulaire și peste capul lui, telegrafiase sefului său ierarhic direct, ministrului de război adică lui Clemenceau, arătîndu-i că n-a fost consultat în luarea hotărîrii noastre, afirmînd că noi putem să rezistăm dar că nu vrem și înșurind dacă nu chiar afirmînd — nu știu precis fiindcă n-am avut în mînă textul însuși al telegramelor lui — că toate acestea Brătianu le face fiindcă vrea să ajungă la pacea separată și să schimbe direcțiile politicii noastre externe. La primirea acestor vestii, Clemenceau — care era violent, impulsiv și care probabil nu citise decît distrat sau deloc telegrama lui Saint-Aulaire, care erau adresate Qualui d'Orsay, adică lui direct — a izbucnit fără să-și dea seama de consecințele accesului său de minie, ne-a amenințat pe noi și a dezavuat pe bișul dn. de Saint-Aulaire.

Brătianu era cu atît mai indignat pe generalul Berthelot, cu cit telegrafiase și inexactități materiale lui Clemenceau. Așa, spre pildă, afirmarea lui că Brătianu hotărîse încheierea armistițiului fără să-l consulte — era pur și simplu un neadevăr. El fusese, dimpotrivă, prima persoană pe care Brătianu o consultase imediat după ce Scerbacev îl declarase că nu-și mai poate stăpîni trupele și că dacă nu face armistițiul, peste cîteva zile un prapucic bolșevic va fi în fruntea milionului de soldați ruși ce se aflau pe teritoriul românesc. Convorbirea aceasta avusese loc de față fiind generalii Prezan, Iancovescu — Berthelot recunoscînd temeinicia argumentației lui Brătianu și nu-i făcuse nici o obiecție. Cum era deci cu putință să susție acum că n-a știut nimic și că n-a convenit la nimic? Ce determinase pe acest om, care ne dăduse pînă atunci atîtea dovezi de caracter, de lealitate, să comită aproape un act de felonie?

Cred că doi au fost factorii care au determinat această stranie atitudine a generalului Berthelot. Primul a fost dragostea lui de Franta și al doilea anume influența ce s-au exercitat în acel moment asupra lui. Intr-adevăr perspectiva năruirii definitive a frontului rusec i-a întîlnecat

judecata. Ideea că toată armata aceasta germană, înșirată de la Baltica pînă la Marea Neagră, va deveni disponibilă și că va fi aruncată de Hindenburg pe frontul francez îl înfricoșa și îl înnebunea. Considera deci de datoria lui de francez, de ostaș francez, să facă totul, absolut tot ce-i va sta în putință ca să împiedice această catastrofă. Ucrainenii trebuiau neapărat reinviați ca nație și armată desine-stătătoare. Cazacii lui Kaledin trebuiau organizați, ajutați cu arme și cu bani. La Stavka, comandantul Duhonin trebuia menținut și impus. O truă trebuia organizată în grabă pentru a respinge pe prapucicul Krilenko care înainta spre Mohilev cu o truă de bolșevici iar România — România trebuia să lupte, să lupte pînă la ultimul om. Aceasta era datoria ei către Aliați, către scumpa lui Franta. Că într-o asemenea luptă România se distruge fără folos real pentru Aliați, acestea erau considerații politice de care el, generalul, militarul Berthelot nu avea să se preocupe. Puteau infiriza cîteva sămăntini de luptă eroică a armatei române transportarea pe frontul francez a cîtorva divizii germane? Dacă da, atîta îl privea, îl interesa pe el. Putea fi cetățean de onoare al României dar mai presus de toate era francez și ca atare interesele Franței trebuiau să primeze cu desăvîrsire interesele României. Să piară România dar Franta să scape.

Dar pe lîngă aceste considerații poate cam simplitice de militar care nu pricepe toate contingentele lucrurilor, dar onorabile prin marea, prin sincerul patriotism ce le înfulețea, au contribuit desigur în atitudinea de atunci a generalului Berthelot și precum am spus-o anume influența. Din nenorocire influențe românești. În dorința lui Take Ionescu și a prietenilor lui de a se infățișa mereu ca cei mai aorigi susținători ai Aliaților, în pornirea lor de a le comolace întotdeauna și în toate, în nenorocirea noastră infirmitețe națională de a ne ponegri adversarii interni pe arena internațională, colegii conservatori n-au putut scăpa nici în aceste teribile clipe de ispită de a denunța pe Brătianu Aliaților. Așa fiind s-au dus la Saint-Aulaire și la generalul Berthelot să le spună că ei nu sînt de acord cu politica lui Brătianu, că Aliații ar trebui să se ferească de el, că intențiile lui sînt suspecte, că în fondul sufletului său a fost întotdeauna o tendință sordidă germanofilism, că armata vrea să reziste, că ea poate să reziste, că ei — ei adevărații prieteni ai aliaților — sînt dispuși să îndemne armata la rezistență pînă la capăt, precum și să se retragă prin interiorul Rusiei pînă unde Aliații vor crede de cuvință.

La Saint-Aulaire aceste raționamente nu erau nici un răsănit. El avea un simț prea ascuțit al realităților ca să nu vadă că punctul de vedere al lui Brătianu era singurul pe care un prim-ministru al României, conștient de datoriile sale către țara sa, le putea susține. Afară de aceasta, în contactul lor aproape zilnic la Iași, Saint-Aulaire dobîndise o deosebită considerațiune pentru Brătianu. Judecata lui îi impunea. De cîteva luni deja erau ne toate chestiunile pe deplin de acord. În fine, Saint-Aulaire își dădea perfect de bine seamă că distrugerea definitivă a armatei române printr-o rezistență de cîteva săptămîni nu putea fi de nici un folos real Franței și în orice caz ea nu putea influența într-un mic rezultat final al războiului. Demersurile ca cele ale miniștrilor conservatori puteau cel mult înjinețea naturală a sufletului d-lui de Saint-Aulaire. În aceste împrejurări, în genere, atitudinea lui Saint-Aulaire a fost atît de leală, atît de prietenească, atît de înțelegătoare încît îl datorăm fără îndoială o recunoștință națională. Meritul său e cu atît mai mare cu cit fiind dezavuat de Clemenceau, amenințat chiar cu rechemarea, el nu s-a sfiit să-și menție părerea spunînd fără înconjur celor de la Paris că ei sînt liberi să-l înlocuiască dacă cred de cuvință dar că el cit va fi la postul său nu va putea telegrafiia guvernului său decît ceea ce crede că e drept și bine, fiindcă numai astfel are constința că servește cu adevărat interesele Franței.

Cavalleria rusticana și dirijorul aфон

— Ce voci, Dumnezeu! exclamă redactorul muzical. Va fi un triumf. N-am mai întâlnit o asemenea armonie la un cor. Ce cântă?

Instructorul artistic jubila.

— Eram sigur că o să vă placă, zise. S-a muncit pe spate. Fiecare voce în parte. Zile și nopți. Cantonament. Discuții de la om la om. Disciplina. Textul a fost adaptat și aprobat de comitetul de conducere. Ați observat cred că, deși cântă împreună, fiecare pronunță altceva și iată ce iese: perfecțiunea!

— Dar ce cântă? deveni nerăbdător redactorul.

Instructorul artistic jubila în continuare.

— Corul țăranilor, zise, din Cavalleria rusticana...

— Ei, asta-i acum! Nici nu știți ce cântă... Ia ascultă cum sună Corul țăranilor: Ta ta ta ta... Cu totu! altceva.

— Exact!

— Ba nu-i deloc exact. Ta ta ta ta e una și ce cântă minunații ăștia e cu totu! și cu totu! altceva: Du... du du du... du! Cred că-ți dai seama?

— Iar eu vă spun că este vorba de Corul țăranilor...

— Cheamă-l, te rog, pe dirijor! ordonă scurt redactorul.

— Ce cântă, tovarășe dirijor, frumoșii ăștia ai dumatate?

— Cu respect vă informez, încep dirijorul, că este vorba de Corul țăranilor din Cavalleria rusticana.

— Ați innebunit, se infurie redactorul. Cîntați magnific și habar nu aveți ce cîntați. Dumneata știți cum începe corul țăranilor? Ia ascultă: Ta ta ta ta...

— Corect, confirmă inimosul dirijor: La fel cântăm și noi: Du... du du du... du.

NICOLAE CRISTACHE

Comerțul de artă

● Se desfășoară de mulți ani, atît în București cit și în marile orașe ale țării, un comerț cu mărfuri de un fel deosebit. Sint o parte din ceea ce reprezintă „producția” membrilor Fondului plastic. Cu modestie, perseverență și înaltă profesionalitate, oferta magazinelor fondului și-a croit drum spre sufletul nostru, atît în calitate de cumpărători cit și de specialiști în comerț. Și astfel întinim aceste mărfuri și în rafturile unităților comerțului, în primul rînd la cele de lux, dar într-un cadru adecvat și în universale. Priciperea și rafinamentul artiștilor și, nu în ultimul rînd, fantezia lor nelimitată au cucerit deja un larg cerc de cumpărători. De la țesături la confecții, de la articole de podoabă la cele decorative, întregul sortiment degajă prețurile, inventivitate, har artistic. Fiecare dintre noi are zone diferite ale interesului dar nu se poate ca cineva să nu remarce creațiile deosebite în domeniul sticlăriei, ceramicii și pionieratului realizat în marochinărie, prin folosirea deșeurilor de piele. Artiștii au demonstrat, încă în urmă cu mulți ani, ce comori de util și plăcut se pot executa din deșeurile. Vă invit să vizitați aceste magazine. Nu este neapărat nevoie să cumpărați. Dealtfel și acesta este rostul lor! Veți avea ocazia contactului nemijlocit cu frumosul și bunul-gust. Simțim cu toții necesitatea de a lua asemenea lecții, unde nu se învață niciodată destul și la care e bine mereu să ne întoarcem, în dorința de a ne perfecționa mereu pe noi înșine.

MANOLE IOSIPER

Cronica șoselei

Un accident misterios?

Timp frumos, soare, asfaltul uscat, condiții optime de circulație pe drumul național nr. 2 în apropiere de Bacău. La volanul autoturismului, M. F. rulează cu viteză ponderată spre casă, după o vizită la niște rude în județul Vaslui. Drumul nu e deloc plictisitor. După porțiuni relativ scurte de aliniament urmează curbe nu prea periculoase, rampe, pante, într-un cuvînt elemente geometrice de drum care impun pilotului atenție și concentrare în timpul conducerii. Aparent fără nici un motiv, pilotul trece pe sensul opus de mers și se tamponează puternic de roata din spate a unui tractor. După coliziune, autoturismul care își pierde aripa și portiera din stînga face o rotație de 180°. În cele citeva secunde cit durează această secvență, pilotul este ejectat din autovehicul și expedit sub roțile autoturismului. Suferă multiple leziuni și fracturi și moare în timp ce este transportat la spital. Se apreciază că portul centurii de siguranță ar fi împiedicat proiectarea pe asfaltul șoselei a pilotului. Se pun fel de fel de întrebări în legătură cu cauzele accidentului. Cea mai plauzibilă explicație pare ațipirea la volan. Aprofundarea cercetărilor aduce însă la iveală elemente noi. Tractoristul care conducea tractorul în care s-a izbit autoturismul declară: „Șoferul Daciei era prăbușit pe volan și mult aplecat pe partea dreaptă. Era clar că mașina nu mai era deloc controlată. Nu mi s-a întimplat oricum niciodată să văd un șofer omorît de propria sa mașină”. Investigațiile făcute în legătură cu acest accident scot la iveală că pilotul era un om deosebit de ponderat. Nu consuma deloc alcool, conducea preventiv și chiar cînd era cu dreptatea de partea lui lăsa drum liber celor care „fortau nota” ori se dovedeau excesiv de grăbiți.

Sint consultați și medicii, după care lucrurile încep să se clarifice. Pilotul suferă de diabet zaharat. Analizele pun în evidență o glicemie extrem de scăzută (0,25 gr %/100), iar medicul legist ajunge la concluzia că în momentele premergătoare accidentului șoferul era în comă hipoglicemică. Se verifică detaliat autoturismul, stabilindu-se că maneta schimbătorului de viteză rămăsese blocată în treapta a III-a. Se exclude deci o pierdere a controlului

mașinii din pricina excesului de viteză. Acest accident, în care își pierde viața un intelectual de mare valoare, aduce în discuție o problemă de prim ordin și anume aceea a unor bolnavi cronici care continuă să conducă autovehicule, deși cunosc că suferă de maladii grave și că în orice moment, pierzîndu-și cunoștința, pot scăpa de sub control autovehiculele respective. Se crede în mod total greșit că numai un autovehicul greu, o autobasculantă, un autobuz, un autotren pot face ravagii pe șosea în ipoteza pierderii controlului volanului. Nimic mai fals. Nenumărate accidente au demonstrat că și autoturismele scăpate de sub control pot provoca adevărate catastrofe.

Un autovehicul ușor care a zburat peste scuarul median, ajungînd pe sensul opus, a dat o lovitură de berbec unui autobuz, răsturnîndu-l. Patru persoane și-au pierdut viața și cinci au fost grav rănite.

O Dacia 1300 care rulează cu 120 km/h, după un mers necontrolat pe o distanță de 200 de metri a acroșat un autotren. Prinziindu-l pe „picior greșit” (șoferul autovehiculului greu tocmai vira pentru a para lovitură) l-a expedit pe cîmp unde mastodontul s-a întors cu roțile în sus. N-a murit nimeni, ce-i drept, dar încălcătura extrem de valoroasă (aparatură medicală) s-a făcut zob, pagubele însumînd peste 2 milioane de lei.

Șoferi care conduc, deși suferă de diabet ori maladii cardiovasculare în forme grave, sint mulți pe șoselele noastre. Își pun viața lor, a familiilor lor, a celorlalți participanți la trafic în mare pericol, în orice moment. Se cuvine ca medicii să intervină. Să explice fiecărui bolnav care conduce o mașină riscurile la care se expune și la care expune pe alții. Să le arate că în viața unui șofer pot interveni momente cînd aceștia trebuie, cu stringere de inimă, să abandoneze pentru un timp conducerea mașinii, că a continua pilotarea mașinii în asemenea situații e o dovadă de gravă inconștientă, o veritabilă crimă și în același timp sinucidere. În sute de cazuri de accidente, anchetatorii n-au putut deslusi cauzele lor, declarîndu-le pur și simplu „misterioase”. Sintem siguri că mulți dintre cei care fără nici un motiv au nimerit în decor, în pomi ori în mașinile care circulau din sens opus, erau piloți care au ajuns în situații fără ieșire din aceeași cauză ca șoferul din cazul nostru.

VICTOR BEDA

Hipism

În pragul derby-ului

Sărbătoarea calului, acest derby în care aleargă an de an cei mai buni trapași de 4 ani, crescuți în herghelile Dor Mărunt și Rușetu, va aduce peste citeva zile în fața coroanei cu lauri pe șeful generației.

Dar care va fi el? Numai cei care îi cunosc pe participanți de la 2 ani, verificîndu-le zilnic viteza și rezistența, pot anticipa această cursă pe distanța de 2.800 m.

Campionul național al derby-ului, driverul Mircea Ștefănescu (6 derby-uri cîștigate, egalîndu-l pe regretatul Ioșca Szabo), se va prezenta de data aceasta cu Sibila, care, mărturisește antrenorul, „promite o cursă bună, încercînd să atace chiar favoriții”.

Perjar, favoritul nr. 1, va fi condus de Gheorghe Vasile, care, declara cu seninătate, „va fi un derby deschis, calii au șanse apropiate”. Are o mare încredere în Perjar, dar îl consideră adversari puternici pe Osci și Garanta.

Osci, al cărui antrenor, Brailovschi, ne mărturisește că „e un cal foarte capricios, nu-i place căldura și preferă toamna”, este în același timp calul surprizelor.

Garanta, avîndu-l antrenor pe Marinescu Traian și cîștigînd premiul de încercare la 2.400 m, are, de asemenea, șansa surprizei, chiar dacă driverul îl consideră pe „Perjar șef de generație”.

Gheorghe Nicolae, care va conduce calul Catren, este cel mai optimist, dorînd să-și întrecă fratele. Tot el mai aduce în cursă și pe Hublou, condus de Nacu Alexandru.

Oană Ion, care va participa cu Riguros, crede în „lupta dintre Perjar și Tufana și bineînțeles în surprize”.

Tufana va fi condusă de Tănase Gheorghe, de asemenea, adeptul surpri-

zelor. Acest mare antrenor mai scoate în cursă și calul Trucaj, avîndu-l conducător pe tînărul Dumitru Mihai.

În timp ce măturile antrenorilor ne fac să credem în spectaculozitatea derby-ului, conducerea hipodromului ne asigură că această unitate de antrenare și calificare a calului de rasă va lua aspect de sărbătoare, toate alergările etalînd elementele cele mai valoroase.

Din conducerea hipodromului, Inginerul Ion Voinea ține să adauge că derby-ul, care aduce în fața noastră 3 confruntări: între herghelii, între cai și între driveri, de data aceasta adaugă ca element nou confruntarea între vechia generație a driverilor și cea care-i va lua locul. (Pe lîngă driverii din pragul pensionării, vor participa tineri viitori antrenori: Dumitru Mihai, Nacu Alexandru, Nicolae V. Nicolae.)

Alături părerilor celor din sulky, sentimentul că Perjar va fi aureolat.

ELENA ȘTEFĂNESCU

„Eu imi păstrez optimismul”

(Urmare din pagina 24)

alocația unui jucător e, pe zi, 54 de lei, iar un mușchi de vită costă, la restaurant, 30 ?! Cine, vă întreb ?

— Mai sint și alte probleme încă nerezolvate, tovarășe Hașoți ?

— Ne-am bucurat și ne bucurăm, la nivel de municipiu mai ales, de un sprijin substanțial. La nivel de club însă, mai sint neacazuri. Iată, întreg bugetul a fost realizat, cit a fost realizat, numai din încasări. Sectorul economic al clubului n-a luat nici o inițiativă și ne aflăm în situația de a numara zero membri cotizanți ?! Cu chiu, cu vai, am izbutit să facem, după încheierea sezonului, 5 mii de insigne și 5 sute de fanioane ?! Credeti că e în regulă ?

— Noi nu credem nimic, tovarășe Hașoți, noi întrebăm. Publicul a fost alături de echipă ?

— Teoretic, da. Publicul a venit, a aplaudat și, uneori, a trîșat.

— Poftim ?!

— Ați auzit bine, a trîșat Decit să dea 8 lei pe bilet, a preferat să strecoare 3 lei în palma oamenilor de la intrare. Am întreprins, cu milia, un sondaj și ne-am lămurit. Altfel, publicul Constanței e cald, pătimaș chiar. Dar numai cu moralul nu se poate ține o echipă de fotbal, care mai are, vezi bine, și pretenții că reprezintă ceva.

— Sincer, credeți că F.C. Constanța va rezista în A ?

— O, da.

— De fapt, nimeni nu zice nu !

— Și-atunci, vreți să zic eu ?! Dacă mai găsim 3 piese, nu mai multe, facem o echipă de locul 8. În sezonul trecut, Constanța a jucat, nu exagerez, cam la nivelul Politehnicii Timișoara, care merge în Cupa cupelor. Amicalele pe care le-am disputat, 2-1 cu Dinamo, 4-0 cu Jiul, 2-1 cu Argeșul, altele, mi-au întărit optimismul.

— La noi, toată lumea joacă bine amicalele, nu ?

— Știu eu ? În plus, în A se joacă mai ușor, adică ești lăsat să arăți ce poți, dacă poți. Te lasă adversarii, te lasă arbitrii, te lasă, în deplasare, publicul.

— Cu alte cuvinte...

— Vorba poetului, om muri și-om vedea, dar eu imi păstrez optimismul.

„Venirea lui Dobrin a compensat plecarea a 4 titulari!”

(Urmare din pagina 24)

determinat pe Dobrin nu doar să treacă de la F.C. Argeș la Tirgoviste, ci să joace atît de bine la noua sa echipă ?!

— Cînd a plecat de la F.C. Argeș a avut motivele lui, n-are rost să mai scormonim acum trecutul. Dacă a jucat bine la Tirgoviste, asta e poate și meritul nostru, al antrenorilor, fiindcă am știut să-l pregătim pe Dobrin pentru joc, nu pentru antrenament ! Am curajul să sustin asta, chiar dacă se vor supăra citiva tehnicieni de la federație. De asemenea, l-am lăsat în rolul său, acela de creator, pentru că așa e lucrul pe care-l face prin excelență.

— Interviuul nostru e pe cale să se transforme într-o discuție despre Dobrin. Am putea vorbi așa pînă mîine seară ? Ce ziceți însă despre ceilalți jucători ?

— Ne-am bazat pe un schelet de echipă care i-a cuprins pe portarul Voinea, fundașii centrali Ene și Dumitrescu, fundașul lateral stînga Pitaru (pe care l-am propus și pentru „națională”), mijlocașii Gheorghe și Economu, apoi Greaca pe extrema dreaptă și bineînțeles Dobrin. Sint sigur, în paranteză fie spus, că acest cuplu Dobrin-Greaca va chinu mulți apărări și în Divizia A ! Cei alți jucători, adică Niculescu, Filipescu, Constantin, Alexandru, Sava, Margelatu și mai tinerii Eftimie și Popescu s-au comportat cu toții satisfăcător, creînd un nucleu omogen, cu o reală sudură sufletească.

— Cum vedeți campionatul care urmează ?

— Va fi greu, fără îndoială. Vezi dumneata, în Divizia B noi am avut echipa cu cele mai mari valori individuale din serie. În „A” va fi însă invers, avantajul valoric fiind de partea adversarilor. Singurul remediu al acestei situații este munca. Atît eu cit și colegul meu Radu Jercan ne străduim să-i facem pe jucători să înțeleagă că pentru a face față jocurilor din prima divizie e nevoie de mult mai mult efort și că numai așa ne vom putea menține. Vom încerca să completăm lotul cu citiva jucători de la echipe divizionare B, sperînd de asemenea din tot sufletul ca Dobrin să nu plece !

„Vom rămîne în «A»!”

(Urmare din pagina 24)

— Vara trecută, înaintea startului, v-ați ferit să folosiți cuvîntul „promovare”. Ne puteți spune de ce ?

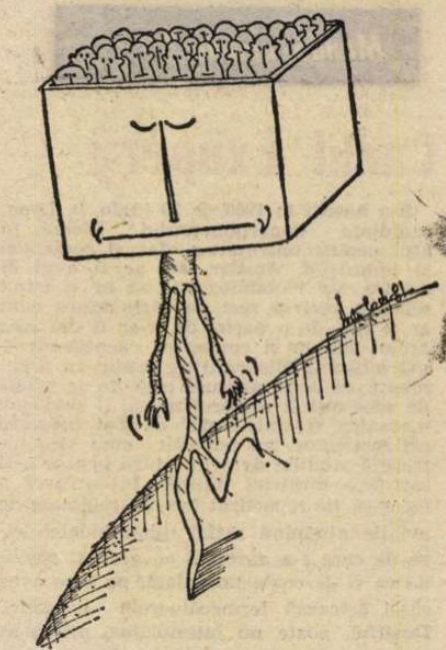
— Pe de o parte, pentru starea de fapt găsită aici, la care m-am referit deja. Pe de altă parte, am luat echipa cu convingerea că o voi promova în termen de doi ani. Că s-a întimplat mai repede, cred că n-am supărat pe nimeni.

— Sintem siguri. Ați avut, pe parcurs, momente de cumpănă ?

— Am avut unul singur. Timpul scurt dinaintea startului, problemele ce s-au ivit nu au favorizat o pregătire minuoasă și, cu tot startul bun, după 6-7 etape echipa dădea semne de oboseală. Ne-am redresat din mers, terminînd turul în forță. În schimb, în iarnă ne-am pregătit foarte bine, reușind ca să ne desprindem de urmăritori după 7 etape.

— Tovarășe Czako, a fost U.T.A. de departe cea mai bună echipă în serie ?

— Loturi egale sau apropiate valoric de

SORIN POSTOLACHE

al nostru au avut și Olimpia și F.C. Bihor. Dar cea mai bună echipă am avut-o noi, fiindcă în fiecare meci trimiteam în teren unsprezece fotbaliști care știu ce vor și luptau pînă la epuizare. Noi n-am știut ce-i discordia în cadrul echipei, am fost tot timpul o familie.

— Să vorbim puțin și despre ce va fi. Recent, un confrate de-al nostru stătuia noile promovate „să-și ascuță crampoanele pentru că terenurile diviziei A sint foarte alunecoase”. U.T.A. le-a ascuțit ?

— Le-a „ascuțit” și o va face și de aici înainte. Apoi, echipa are mulți jucători care știu ce înseamnă prima scenă. Lor li se vor adăuga citiva tineri talentați și dornici de afirmare, din esaloanele inferioare, pe care sperăm să-i putem legitima. Cu toții ne vom strădui să nu ajungem în postura de simpli voiajori în „A” și sintem convinși că vom reuși. Altfel, ce rost ar mai avea eforturile de pînă acum ?

— Să zicem să antrenorul Czako ar fi întregat, acum, dacă U.T.A. poate da jucători loturilor naționale. Ce ați răspunde ?

— Că avem deja pe Lovas și Ciordas la lotul național de juniori pentru Australia, că alții pot prinde chiar naționala mare și tare m-aș bucura ca în Spania să fie reprezentat și Aradul.

— Cu ce echipă ați prefera să jucați în prima etapă ?

— Cu oricare, numai cu echipa „națională” nu ! Mă refer, desigur, la Craiova. Dar oricine ne va sta în față, asigurăm pe toți cei ce sint alături de noi că ne vom strădui să nu-i dezamăgim.

Lumea în care trăim Jocul cu armele...

Jucăriile sunt totuși o treabă foarte serioasă. Este adevărat, unii sunt dispuși să le privească doar prin prisma utilității lor de moment — amuzante, distractive. Le văd în camera copiilor azvirlite prin colțuri, pe sub pătucuri sau demontate după câteva zile de chinuitoare folosință. Jucării de tot felul. Mai izbutite sau mai puțin izbutite. Mai ieftine sau mai scumpe. Mai frumoase sau mai urite. Mai ingenioase sau mai puțin ingenioase. Din metal sau din lemn, din plastic sau ciliți. Cu pretenții sau fără.

Dar jucăria nu trebuie privită doar prin prisma folosinței de moment. Pentru un băiețel sau o fetiță jucăria reprezintă într-adevăr un obiect de divertisment, o posibilitate plăcută a umplerii timpului. Specialiștii au semnalat însă de multă vreme faptul că jucăriile au și un important rol educativ. O pușcă-jucărie rămâne desigur, aparent, un obiect inofensiv. Dar arma din mina copilului poate deveni o obișnuință, poate cultiva trăsături negative. Și nu-i vorba doar de pușcă. Într-o lume bintuită de violență, într-o lume care cunoaște flagelul criminalității, într-o lume în care terorismul face ravagii nu este recomandabil ca generația copilăriei să fie familiarizată cu instrumentele uciderii. Poate pentru că prea multe bande de tineri, tineri de o vîrstă incredibil de fragedă, comit acte de violență. În 1980 peste 31 la sută din actele de violență înregistrate pe teritoriul S.U.A. au fost săvîrșite de tineri sub 15 ani. Desigur, violența aceasta n-o putem pune doar în seama jucăriilor. Un întreg mediu social cultivă nelegiuirea. Jucăriile pot avea însă și ele partea lor de responsabilitate, căci ele modelează de timpuriu sufletul copilului, iar cei ce se obișnuiesc prea devreme cu arma ajung mai tirziu s-o folosească cu dezinvoltură.

Din acest punct de vedere mi se pare salutar faptul că în această vară Consiliul Europei occidentale a găsit timp să se ocupe și de ideea organizării unei campanii împotriva jucăriilor cu caracter războinic. Discuție utilă ce a avut la bază un proiect care, potrivit Agenției France Presse, urmărește „interzicerea sau limitarea publicității, a producției și comercializării jucăriilor reprezentînd arme”.

Ideea este limpede — vest-europenii constată, încă o dată, că neglijarea conținutului jucăriilor poate fi nefastă, poate dăuna sănătății morale a noilor generații. Categorie nu putem fi decît în favoarea a tot ceea ce stimulează educarea tinerei generații de pretutindeni în spiritul apărării păcii. De altfel, în acest sens, așa cum bine se știe, în urmă cu cîțiva ani O.N.U. a adoptat o rezoluție specială, propusă de țara noastră. Problema nu se poate opri însă la acest punct. Interzicerea jucăriilor războinice, chiar dacă ar deveni efectivă, nu poate afecta decît o cifră de afaceri relativ redusă. În

fond negustorii de asemenea jucării pot să-și schimbe sortimentele.

Există însă arme care nu sînt deloc jucării. Interzicerea lor — de mult dorită de toate popoarele lumii — se arată a fi mult mai dificilă. Armele, cele adevărate, armele care nu sînt jucării se înmulțesc cu fiecare ceas, cu fiecare zi, cu fiecare săptămînă, cu fiecare lună, cu fiecare an. În 1980, în fiecare minut s-au produs arme în valoare de 1 milion de dolari. Iar armele acestea sînt infinit mai periculoase decît jucăriile. Interzicerea producerii lor ar avea cea mai mare importanță pentru stabilitatea mondială. Dar, din păcate, nici un progres real nu este previzibil pentru viitorul imediat.

Dimpotrivă, pe lângă armele obișnuite apar și altele care par desinse direct din literatura științifico-fantastică. Citești și recitești unele texte și îți este greu să-ți imaginezi că asemenea arme sînt construibile. Și totuși, imaginația distructivă a atîns culmi incredibile. Revista americană „Discover” pretinde că Pentagonul cheltuiește sume considerabile în vederea realizării „armelor psihice”. Se zvonește de existența unor tunuri ultraspeciale acționate de o „forță psihotronică” — adică prin dominarea psihicului asupra materiei, armă care ar sfida legile de conservare a energiei, un fel de superbombă „H”. Se mai pomenește și de alte mașini teribile, mașini „ierionimice”, care-și recunosc obiectivele indicate spre a le distruge doar după o simplă fotografie, sau despre niște antene cosmice care ar acționa pentru anihilarea diferitelor sisteme de rachete, printr-o stranie... telepatie.

Totul pare de domeniul irealului, un amestec de halucinant cu psihoză războinică. Revista americană ne asigură însă că în vederea realizării unor asemenea arme se desfășoară intense cercetări științifice iar sumele alocate de la buget sînt tot mai mari spre a grăbi rezultatele. Ceea ce, desigur, nu va face decît să îmbogățească marile trusturi multinaționale furnizoare de arme și armamente, pe acei magnati ai înarmărilor care profită de pe urma proiectelor belicoase.

Experții în cauză se „joacă”, deocamdată, cu „armele psihice”. O joacă care nu este deloc nevinovată. O joacă căreia am dori să i se pună capăt cît mai grabnic. Iată motivul pentru care am fi foarte bucuroși dacă interzicerea producției și comercializării jucăriilor reprezentînd arme s-ar extinde și asupra noilor tipuri de rachete, bombardiere, submarine sau alte arme sofisticate aflate în laboratoarele înarmărilor. Mai ales că destui oameni în vîrstă au o minte copilărească și prezența în miinile lor a unor arme periculoase ne îngrijorează.

Să-i ferim pe copii de armele jucării!

Să-i ferim pe părinții copiilor de armele ce nu sînt jucării!

AL. PINTEA

Mondo umano ?

Cazul Exupéry

S-a născut în 1900, la 29 iunie, la Lyon, reședința departamentului Rhône, în acel centru universitar dar și comercial și industrial. Așadar, azi ar fi avut 81 de ani, iar biobibliografia sa ar fi putut număra zeci și zeci de cărți scrise dacă ar fi stat de o parte, de n-ar fi dat glas acelui simplu și copleșitor sentiment — patriotismul. Biografia sa susține cu argumente că scria versuri încă de la vîrsta de șase ani și că, deopotrivă, îl pasionau mecanica și „misterele” ei. Tot biografia sa meticuloasă au povestit cum și-a întrerupt studiile de arhitectură pentru a-și satisface serviciul militar. Împlinirea a făcut să fie repartizat într-un regiment de aviație ajungînd astfel pilot, indeletnicire de care s-a apropiat cu aceeași pasiune ca și de coala imaculată, pe care avea să-și așternă fermecătoarele povestiri. Dealtfel, poate nu întîmplător, prima sa năvelă publicată s-a numit „L'Aviateur”.

Iar adevăratul său serviciu l-a căpătat la Compania Aeriană Franceză, unde a funcționat ca pilot de linie, director de exploatare. Și asta într-o vreme în care se făceau primii, marii și periculoșii — totuși — pași în aviația comercială! Spirit aventurist? Da, ar fi putut zice mințile strimte amintînd că Gide a fost în Congo într-o vreme cînd paludismul (cel puțin!) făcea ravagii, sau că Hemingway fusese în Spania războiului civil cu toate riscurile lui imense etc., etc. Ceea ce s-a uitat este că pentru aceste mari spirite e o experiență de viață ce implică însăși ideea sacrificiului.

În ce-l privește, Antoine de Saint-Exupéry — căci despre el este vorba în aceste însemnări — a dublat perfect munca sa în sprijinul dezvoltării aviației cu cea printre litere. Intrucît concomitent a scris cărți remarcabile ce s-au bucurat de succes pe plan național — primind premiile de vază — și internațional, fiind traduse în mai multe limbi. Or, toate acestea i-ar fi asigurat și liniștea, și siguranța materială pentru zilele următoare, chiar dacă ele erau mai grele. Dar el n-a preferat asemenea soluții desprinse de adevărul lumii în care urma să-și trăiască acele zile. Cînd a izbucnit al doilea război mondial putea să stea de o parte din cauza vîrstei sau a accidentelor dar a făcut exact invers, insistînd pînă la epui-

zare să i se permită să lupte să-și apere patria. A fost primit în aviația militară, concomitent a scris cărți (tot remarcabile — Pilot de război. Scrisoare unui ostaș. Micul print — iar acum 37 de ani, mai precis la 8h 45', 31 iulie, a decolat singur la bordul unui „Lightning p-38” de la o bază din Corsica pentru o misiune de recunoaștere în zona franceză ocupată. Nu l-a mai revăzut nimeni iar dispariția lui n-a fost explicată: nu făcuse nici un apel radio, nici o urmă nu a fost detectată de radaruri, nici o rămășiță n-a fost regăsită pe pămînt sau pe mare. S-au făcut mai multe supoziții dar nici una nu avea o bază. Pînă într-o bună zi cînd, după cercetări îndirjite, un francez și un vest-german au găsit dovada că avionul lui Saint-Exupéry a fost atacat de un avion de vînătoare nemțesc și a căzut în mare. Era 31 iulie, ora 12h05'. Avea la activ 7000 ore de zbor și numeroase misiuni de război. Dar, înainte de orice, avea cărți publicate deja, altele scrise, și cu siguranță că proiecta altele. Totuși, nimic nu l-a împiedicat să execute orice misiune de luptă iar circumstanțele morții sale lămurite cu exactitate abia după 37 de ani întîresc și mai mult probele conștiinței sale exemplare. Căci cazul Exupéry este unul al identității dintre conștiință, patriotism și profesie.

DUMITRU CONSTANTIN

Itinerar între două oceane

Oameni sub statui

Zbor, cu o cursă mexicană, de la New York spre Mexico. Stewardesele sînt brunete, au un lung zîmbet latin și o nonșalanță care nu se învață în nici o școală. În locul meniului clasic sîntem serviți cu un eșantion de mincăruri udate cu tequila care ne omoară cu încetul. Tăriile și picănterile încep să-ți țiuie urechile înainte de a lua contactul cu marele asalt al Mexico-ului...

Am ajuns. Traversăm, într-un automobil care consumă cît zece, avenidele capitalei. Palmieri și buildinguri, arteziane și buildinguri, statui și buildinguri. Mai multe decît artezianele și ceva mai puține decît palmierii, statuile capitalei mexicane se constituie într-o aglomerare năprasnică. Figuri celebre sau personaje pe care istoria a binevoit să nu le uite te scrutează din toate părțile. Generali pe cai, în picioare, stînd, numai busturi sau numai capete, viteji fără grade alergînd în fruntea altor viteji, gînditori visînd viitorul, profesori aplacați peste catedre, parlamentari vociferînd mut, mame bune, copii-eroi și fecioare eroine, miniștri și țărani, o galerie interminabilă de gesturi și destine tăiate în marmură, în granit, topite în bronz, în aluminu, în plexiglas, domină în toate pîtele, pe marile bulevarde și chiar pe avenidele strimte bieții cetățeni vii, anonimi, aiurîți de poluare și de sarabanda nebună a claxoanelor. Formidabila compresie a cantității de

statui pe metrul cub de oraș este în Mexico nu numai expresia unei reverențe obsesive în fața trecutului foarte îndepărtat sau foarte apropiat, ci și o slăbiciune urbanistică. Dacă nu ar exista personajele mai mult sau mai puțin notorii care să fie urcate pe socluri s-ar inventa. Personajele sau orice altceva. Citeodată o piațetă pleacă de la statuia centrală și se termină cu restul și nu invers ca aiurea în toată lumea.

Statuile, proliferate repede și cu fermitate, după ce au luat în primire străzile și le-au astupat în punctele cheie, au năpădit în instituții, în ministere și biblioteci, în curțile interioare ale celor mai diverse stabilimente, ba chiar în hoteluri. În holuri și pe coridoare, cînd te crezi mai liniștit, cite un general de marmură te fixează sever, un alt personaj te arată, inspirat, cu degetul sau o mamă victorioasă după ce că mai are doi copii în brațe te ochete năvalnic, cu o pușcă de bronz...

În schimb oamenii obișnuți echilibrează situația: sînt veseli, citeodată cu motiv, de cele mai multe ori fără, de parcă s-ar fi născut în hohote de ris și s-ar fi obișnuit așa. Necunoscuți te bat prietenește pe umăr, cu drag pînă la cocoșare, îți mai dau un ghiont hohotîndu-ți în nas și pe urmă, în doi timpi și trei mișcări, dau o raită prin propria viață și a ta, amintindu-și cele mai cumplite banalități și cerîndu-ți și ție vreo cîteva. Din „señor” devii „amigo”, și din amigo orice dacă după vorba în sine te așezi la un pahar de vorbă. Chestia cu paharul nu e glumă: mexicanii au importat gustul nord-americanilor pentru cocktailuri, le prepară și mai și, introducînd în majoritatea praf de

pușcă sub forma unor ingrediente care în doi timpi și trei mișcări fac să-ți sară ochii din cap, îți fură vocea și respirația și îți deschid poarta nebună de a alerga pînă la sfîrșitul vieții în jurul unei axe fixe care îți trece prin stomac. O sete mare bîntuie prin Mexico, se bea tequila, suc de roșii cu tequila, piper cu tequila și tot așa pînă la uitarea finală. Combinată cu șoarele infernal, altitudinea ridicată, poluarea grozavă și trepidația generală a orașului, această obișnuință duce la pierderea citorva zeci de mii de sombrero-uri pe zi în locurile unde, în mod normal, nimeni nu ar trebui să-și uite nimic.

Fiind setoși, mexicanii sînt și mincacioși. Masa durează mult, are un sfînt tipic, ordinea felurilor e chibzuită cu un înimabil dar al temporizării iar masticăția se desfășoară cu evidentă conștiință că acest veac s-o încheia, dar, ehei, urmează majoritatea... La masă poveștile curg între feluri, se întortochează și se răsufală, dar asta nu contează, sosurile picante sînt la îndemînă, ochii se reholbează și limbile se retropotesc cu plăcere nebună de a fi active pe orice subiect.

Spre noapte, după escale gastronomice repetate, se rela aceeași poveste cu forțe noi la ora cînd se bea cu setea cea mai mare, se mănîncă cu apetitul cel mai năvalnic și se visează cu patos și cu pieptul bombat.

Statuile, bietele, bombate aproape toate, ar avea și ele ceva de spus, dar nu o fac, demne și taciturne, culese pe creștele și pe umerii de păsările orașului, care, speriate de automobile, preferă liniștea relativă a epoleților și bicoarnelor...

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

Higienă

Una din cele mai voluptuoase plăceri ale ființei umane — dintre puținele care nu pot fi contestate de nimeni, nicăieri, indiferent de sistemul nervos sau de cel social în care trăiește ființa, indiferent de sexul ei, de credința religioasă sau politică,

una din cele mai intime, mai credincioase și mai durabile plăceri — acceptată și respectată ca atare, în cele mai grele condiții, chiar și în război, chiar și în stări de asediu sau de detenție, pe secetă, în spitale și, se zice, chiar în iad,

una din cele mai inofensive, mai benigne și mai logice, dar devenind — prin caracterul imperios cu care se impune simțurilor și judecății — extrem de presantă, de agresivă, de cuprinzătoare, ca o sete de libertate care se visează satisfăcută, ca o durere mare de masele deodată ostoită, ca o nevoie de somn care-și găsește un pat și o pernă, ca visul de a-ți putea descălța o pereche de pantofi care te string îngrozitor, sau te bat violent în vîrf, sau îți înving laba piciorului de nu mai ai clasică și minima dorință a pasului,

în sfîrșit, una din cele mai normale și mai incandescente bucurii ale mele rămîne aceea de a face duș, vara, pe caniculă,

nu foarte rece dar nici foarte fierbinte, nu unul dar nici zece — pentru a nu-mi bagateliza plăcerea —

de a-mi potrivi apa din cele două robinete, de a-i găsi exactul dozaj, de a mă așeza sub șuvoi, de a-i simți din creștet pînă în tălpi, puternic, vital, sănătos, ca un allegro con brio beethovenian,

de a mă săpuni bine, liniștit, mindr dar nu vanitos, optimist dar nu pînă la a mă mintui de scepticism, liber dar nu lipsit de gînduri, evocînd de obicei sub sfîchuirea apei ultimele probleme insolubile care m-au asaltat,

ca apoi, nerezolvîndu-le, căci de aia le zice și insolubile, adică imposibil de a se dizolva sau topi în apă, sub duș, să alung — e un fel de a spune... — săpunul de pe corp, să las apa să curgă pe mine minute întregi, pentru a mă pătrunde ca de un farmec sfînt,

să închid într-un sfîrșit apa și să ies din baie,

să mă uit bine dacă nu am făcut lac pe jos — privire realistă, încordată ca la o cădere din paradis în contingent —

și să simt clipa mozartiană, a brizei care te cuprinde după duș, înainte de a te șterge intens cu prosopul.

Atunci am senzația — scurtă, foarte scurtă — că sînt pur într-un univers torid, în care a avea iluzii e mai important, mai crud și mai grav decît a le pierde.

Îmi consolidez această senzație, aplecîndu-mă peste chiuvetă și spălîndu-mi doar pleoapele cu apă rece, încă o dată, separat de duș. E o claritate în plus, la care țin, nu știu de ce.

După aceea, iau tubul de „Super-cristal” și-mi pun pastă pe periștea de dinți.

Viața poate reîncepe, feerică, murdară, parfumată, fetidă, barocă, după cum îl este felul, și vara.

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

(După „LE POINT” — Franța)

VLADIMIR HOLAN

În poezia ehhă, Vladimir Holan (1905-1980) reprezintă orientarea medita-tivă, poezia filosofică și a trăirilor interioare. Fără a fi înregimentat în vreunul din curentele poetice ale secolului al XX-lea el a integrat în poezia sa cuceririle poeziei mondiale moderne, precum și elemente ale poeziei cehe clasice și contemporane. Iată de ce el reprezintă, ca nimeni altul, stadiul actual al liricii cehe, dar și ceva din evoluția ei viitoare. Creația lui Holan se bazează pe o imagine strict antitetă, neprevăzută, aspiră spre viziune. Holan este un mare silefuitor al cuvintului, un reflexiv stringent, poezia lui înfățișându-se ca niște structuri libere, deschise meditației, care le încheagă și le desăvîrșește în funcția lor.

Pinul

Cît de frumos este pinul acesta alb, crescut pe cărările copilăriei tale pe care astăzi ai venit să o revezi... Foșnetul lui este amintirea morților tăi și te gîndești pe cînd îți va veni și tie rîndul.

Foșnetul lui e pentru tine ca și cînd ți-ai fi scris ultima carte și nu ți-ar rămîne altceva decît să taci și să plîngi ca să-nflorească verbul.

Ce ți-a fost viața? Ai schimbat cunoscutul pe necunoscut, și destinul? El ți-a suris numai odată, dar nu erai acolo...

Insomnie

Eram singur, îngrozitor de singur. Somnul de noapte-mi dispăruse. Am auzit, deodată, nu cuvinte, sunete doar,

sunete cu respirație de vînt și de fîină.

Cine să fie? Doar nu aștept pe nimeni,

mi-am șoptit și stringindu-mi pîrul, m-am ridicat și am cercetat spațiul gol pentru ca mai tirziu temperatura rece a miinii mele

să deschidă dulapul... Moliile mișunau peste tot...

Sînt mai muritor decît trupul meu...

În neant

În neantul gros, ca un volum masiv, în care ar fi vorba despre poemul pierdut

al unui poet necunoscut — noi, care asudăm în loc să plîngem,

spunem de piatra care plînge că asudă,

noi, ne-am amintit astăzi de cel înecat în timp ce învăța să înoate, ca să nu se-nece.

Și la ferestre, parcul, atît de cunoscut cîndva,

își șterse nasul lui verde cu manșeta vîntului

și-apoi căută în jur cu ochi de vise...

Prea

Prea tînar ca prin despărțire să uite de moarte.

Prea bărbat ca să știe că nimic nu-i imposibil în asemeneaa care cere schimbare.

Prea stîns ca să nu știe că și iluziile devin geloase

dacă nu le ucizi în inimă...

Frumusețe fără bucurie

Moartea noastră este continuă. Nu există clipă

care să ni se întoarcă. Sîntem într-o continuă ispită, care ne copleșeste.

În felul acesta nici chiar frumusețea nu are sens

pentru că este lipsită de bucurie... Sîntem răi... Am fi oare la fel de răi

dacă n-am avea martori?

Traducere de NICOLAE NICOARA

Întîlnire în ascensor

Am intrat în cabină și doar noi doi eram

Ne-am privit și nimic altceva n-am făcut.

Două vieți, o clipă, plenitudine, fericiere...

La etajul al cincilea a coborît, iar eu, care mergeam mai sus,

am înțeles că niciodată n-am s-o mai văd.

e-a fost o întîlnire și atît, că dacă aș fi urmat-o aș fi fost

și de și-ar fi întors spre mine capul m-ar fi privit din altă lume...

Traducere de NICOLAE NICOARA

Georges Simenon

Cînd eram bătrîn...

(fragmente)

„În 1960, 1961 și 1962, din rațiuni personale sau din rațiuni pe care nu le cunosc, m-am simțit bătrîn și am început să-mi scriu caietele.

Mă apropiam de șazece de ani.

Am avut curînd șazece și șapte de ani și n-a trecut multă vreme de cînd nu mă mai simt bătrîn. Nu mai încerc nevoia de a-mi scrie caietele și cele rămase nefolosite le-am dăruit copiilor mei“.

Luni, 5 decembrie 1960

Am fost adesea întrebat ce cărți am citit, ce cărți m-au format și poate nu întotdeauna am oferit același răspuns. Pentru că nu este vorba aici despre un adevăr strict, de spus în câteva cuvinte. Cîteva care mi-ar studia biblioteca și-ar forma o idee falsă cu privire la lecturile mele. De cîte ori m-am mutat, am răspîndit un sfert, uneori jumătate din cărțile mele, care au fost înlocuite de altele, apoi iar de altele, iar acum nu păstrez decît lucrări pentru copiii mei.

De pildă, cred că nu am spus niciodată că aș fi citit ceva de contesa de Ségur sau de Jules Verne, ceea ce am făcut totuși, ca toți copiii din generația mea. La ce vîrstă? Foarte devreme, desigur. Fără îndoială că de la opt la treisprezece ani, pentru că la doisprezece ani eram la Alexandre Dumas tatăl și, curînd, la... Paul de Kock. De asemenea, am citit cîteva aventuri ale lui Fantomas, nu prea multe, cu o anumită jenă, ca și cum ar fi fost o decădere și, către treisprezece sau patrusprezece ani, după Fenimore Cooper și Walter Scott, scriitorii ruși, de la Puskin la Gorki, trecînd prin Tolstoi, Dostoievski și mai ales Gogol, preferatul meu.

Nu l-am iubit niciodată pe Turgheniev. Balzac, pe parcursul anilor, în doze din ce în ce mai mici. Toate se întîmplă în funcție de perioade. Am avut, între altele, o perioadă a pieselor de teatru: tot Labiche, tot Augier, tot Alexandre Dumas fiul și chiar Meilhac și Halévy. De ce?

Auguste Comte, spre 16 sau 17 ani (nu vorbesc despre autorii studiați în liceu), și Dickens în același timp cu Shakespeare.

Printre prietenii mei, eram singurul împotriva lui Anatole France și împotriva tuturor romanelor cu coperta galbenă, care au devenit romane cu coperta albă. Preferam Descartes, Pascal și, cu deosebire, Montaigne, care, timp de cel puțin zece ani, a fost pentru mine un autor de căpătîi. l-am urît pe Barrés și Bourget, pe care-i așeam pe același plan cu Georges Ohnet și Jules Claretie.

Am fost nebul după Maeterlinck timp de doi ani. Am mai fost apoi nebul după Conrad și Stevenson (în special după acel Stevenson al insulelor Tuamotu a cărui urmă am regăsit-o mai tirziu, intîi în Pacific, apoi la Monterey, în California, unde încă se mai poate vedea casa din port în care a trăit).

Spre vîrstă de 23 sau 24 de ani, la Paris, am achiziționat dintr-o editură toată

colecția Budé, greci și latini, în franceză din nefericire, pentru că nu făcusem decît un an de latină înainte de a mă orienta spre real. Am devorat totul, cu lăcomie.

l-am descoperit puțin mai tirziu pe Faulkner, pe Dreiser, pe Sherrwood Anderson (l-am iubit mult), în sfîrșit pe Dos Passos și... Muntele magic. Marea mea admirație, în ce îi privește pe americani, merge spre Mark Twain și spre vameșul balenei.

Am citit și am iubit Swan și Fetele în floare, la douăzeci și doi de ani, în același timp cînd descopeream prima traducere din Freud.

De-a lungul anilor am devorat de la una la trei cărți pe zi, de la Goethe (preferința mea rămîne Poezie și adevăr) la scrisorile lui Napoleon.

Apoi, deodată, spre vîrstă de 27 de ani, am hotărît să nu mai citesc romane, exceptînd rarele romane străine și clasice. A trebuit să traversez o boală, în 1944, ca să recitesc din scoarță în scoarță, în ordine, intîi tot ce a scris Proust, apoi tot ce a scris Balzac și mai tirziu tot ce a scris Stendhal (pe care-l admir, deși mă zbirlește, în timp ce Proust mă încîntă mereu și Claudel uneori).

Probabil am uitat cîteva, dar nu mulți, în tot cazul dintre cei ce contează. Dacă s-a încerca să rezum, găsesc că am manifestat mai mult entuziasm pentru ruși, apoi pentru englezi, pentru americani, francezii venînd după ei. De ce? N-aș putea spune nimic. Poate unde sînt mai mult moralisti decît romancierii. De asemenea, poate intrucît în Balzac, în mod particular, banii sînt temelia celor mai multe conflicte. Prefer sufletul, cit de protestant pe de-a-ntregul ar fi el, al lui Melville.

Am citit și recitit mult Biblia și Evangheliile, ca și codul civil și codul penal. Încă le recitesc, din cînd în cînd.

Am încercat să-l citesc pe Gide, căruia a trebuit să-i devin prieten. N-am putut. Nu i-am spus-o niciodată.

Mai puțin pentru romanele mele decît din curiozitate, am citit aproape tot ce s-a scris în materie de criminologie și mai citesc și astăzi lucrări și reviste cu acest subiect. Psihiatria mă pasionează și, prin opoziție, medicina.

Maigret dorea să fie medic. Și eu? Nu m-am gîndit la asta cînd eram tînar. Mai tirziu, da. Dar fără regret și, parcă prin jocul hazardului, cei mai mulți dintre prietenii mei au fost și sînt medici. Această pasiune se amplifică mereu și devor acum revistele medicale americane, engleze, franceze și elvețiene. Nu citesc totul, bineînțeles îmi lipsesc fundamentele. O sumă de lucrări îmi scapă sau mă obligă, pentru a le înțelege, la investigații îndelungate. Or, sînt un leneș.

Un mecanism deosebit de curios comandă lecturile mele de astăzi. De exemplu, trec întîmplător de la o lucrare despre animalele preistorice la una de paleontologie, antrenînd după ea cîteva altele, care, la rîndul lor, mă împing spre cărți de biologie (...) Drumurile sînt imprevizibile și librăria mea este mereu surprinsă de comenziile mele, pe care cele precedente nu le lăsa să se întrevadă. (...) Intr-o parte sau alta, în toate aceste lucrări, în toate aceste reviste, ca să rotunjesc lucrurile, caut mici indicii care să-mi permită să înțeleg ceva mai bine omul...

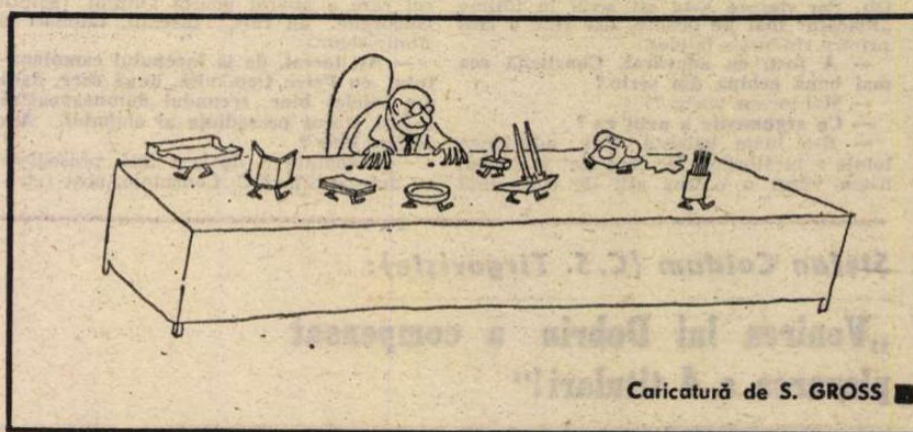
Luni, 22 mai 1961

Ciudată meseria aceasta a noastră! Dar se poate ea numi meserie? Sînt clipe în care totul seamănă cu un viciu, cînd ai o conștiință jenată și dorința de a te scuza. În timpul zilelor de scris, mai merge. (...) Dar între două romane!... Cei ce se minunează văzîndu-mă scriînd de la trei la șase romane pe an se miră că nu mă găsesc disponibil, mereu, ca pe un funcționar în vacanță...

3 iunie 1961

Hemingway a murit ieri. Presupun că, bolnav, s-a sinucis. Sînt tulburat. Nu l-am întîlnit niciodată. L-am citit prea puțin. Cel puțin nu era dintre aceia de care mă simt legat.

Păstrez de la el o amintire materială destul de curioasă. Cînd m-am instalat la Lakeville, avocatul meu era, în același timp, avocatul primei sau al celei de-a doua doamne Hemingway. El mi-a dă-

Caricatură de S. GROSS

ruit unul din romanele lui, datat 1934, pe a cărui primă pagină Hemingway scria: numele său și adresa. Or, tocmai în această epocă l-am citit.

4 iulie 1961.

...Printre stupiditățile pe care le scriu ziarele asupra sinuciderii probabile a lui Hemingway este una care mă frapază. Aproape tot consideră acest sfîrșit ca fatal. Dat fiind temperamentul scriitorului, trebuia să acționeze în acest fel înaintea amenințării unei morți lente, a unei micșorări progresive.

Or, în urmă cu mai puțin de un an, murea un alt scriitor, Blaise Cendrars, ale cărui caracter și legendă semănau destul de mult cu cele ale lui Hemingway. Cendrars de asemenea a alergat prin lume în căutarea aventurilor, a cîntat în romanele sale bucuriile brutale și noblețea bărbatului neînfriecat.

Totuși, el a ales soluția opusă. Departe de a se sinucide, el a trăit ani mulți bolnav, paralizat, luptînd contra maladiei cu încredințare și se spune că refuza toate medicamentele care ar fi putut să-i liniștească suferința, cu felul de a rămîne lucid în ciuda a toate. O cred. Asta-i seamănă. Deoarece pe el l-am cunoscut bine.

Astăzi, mă gîndesc mult la acești doi oameni cu vieți paralele și cu sfîrșituri diferite.

Este o lecție pentru psiholog. Un om dat, cu un caracter dat, în împrejurări date, nu acționează cu necesitate după o anumită logică.

Dacă nu cumva există o logică Hemingway și o logică Cendrars, aplicîndu-se împreună aceluiași caz.

Cît despre a ști care din două este soluția cea mai ușoară...

4 iulie 1961

În dimineața aceasta, la orele opt, încă se anunța că Louis-Ferdinand Céline era grav bolnav. Același post de radio, la opt și jumătate, anunța că scriitorul a murit duminică și că a fost înhumat azi dimineață.

Se poate spune că a avut o carieră opusă celei a lui Hemingway. Mă întreb care dintre ei va rămîne... Nu l-am întîlnit niciodată pe Céline... Cunosce foarte puțin confrăți și cei pe care-i cunosc l-am întîlnit mai mult prin hazard decît în urma unei opțiuni.

Întîmplarea face ca nu întotdeauna cei

pe care-l admir să-mi devină prieteni mai mult sau mai puțin apropiați. Spun mai mult sau mai puțin apropiați pentru că nu am prieteni adevărați. Am o soție. Cred că trebuie să alegem. Sau, mai degrabă, există un gen de om potrivit pentru a fi prieten și un gen de om potrivit pentru a trăi în cuplu. Mă gîndesc, de asemenea, că există și un gen de oameni solitari, ca Céline.

Pot fi el recunoscut într-un anume ton al operei lor? Nu se dăruiesc ei mai puțin obstinați decît alții?... Dacă mi se întîmplă adesea să admir operele solitariilor — din toate artele, din trecut ca și din prezent —, nu mă simt totuși în prea mare siguranță cu ele.

24 noiembrie 1961

...Dacă nu dau fiecărui cuvînt valoarea lui exactă, dacă nu-mi definesc fiecare gînd cu precizie, risc să cad în grotesc sau în melodramă.

Nu este vorba despre o gîndire în sensul propriu al cuvîntului, ci de idei vagi, de sentimente abia formate, care mă asaltează din timp în timp — destul de des în ultimele luni — și, dacă sfîrșesc prin a vorbi despre toate aici, o fac pentru că într-o bună zi copiii mei vorbesc — desigur, despre copiii mei vorbesc — de ce în anumite perioade se întîmplă să mă înfățișez lor mai nervos decît aș vrea.

Voi împlini cincizeci și nouă de ani peste cîteva luni, deci aproape șazece. Mă simt în deplină formă fizică, mai cu seamă de cînd am început să practic golf — și intelectuală, atît cît am avut vreodată o formă intelectuală (?)

Mereu mi se întîmplă ca tocmai atunci cînd Maigret anunța retragerea sa peste următorii trei ani — el avînd 52 de ani și pensionarea unui comisar survenînd automat la 55 — să mă încerc și pe mine dorința de a mă retrage, la rîndul meu.

Nici gînd să nu mai lucrez, desigur. Nici gînd să încetez de a mai scrie. Sînt patruzeci de ani de cînd scriu. La început, cînd fabricam romane populare, ajungeam din nevoie pînă la optzeci de pagini pe zi. Apoi am scris, în același timp, cu respect pentru meserie și gust. Apoi, în sfîrșit, am scris pentru mine însumi, dintr-o necesitate personală. Am spus-o adesea...

● Într-un cerc de prieteni, dramaturgul André Roussin își depăna amintirile din lumea teatrelor, relatînd experiențe trăite. „În fapt — a conchis — am înțeles că singurul secret pe care-l pot păstra femeile este un secret pe care-l ignoră“. „Exceptional — a exclamat un interlocutor, pregătindu-se să noteze. Îmi permiteți să folosesc acest aforism?“ „Cu mare plăcere — a răspuns André Roussin — cu atît mai mult cu cît nu-mi aparține mie, ci lui Seneca...“

● O frază ciudată a lui Paul Valéry — „istoria este produsul cel mai periculos pe care l-a elaborat chimia intelectualului“ — ne pune și astăzi pe gînduri.

● George Bernard Shaw a fost întrebat: „E dificil de scris o piesă de teatru?“ Răspunsul lui George Bernard Shaw: „Nu există cale de mijloc. Sau este foarte simplu, sau este imposibil...“

● O mărturisire a fotoreporterului Pierre Le Gall: „Ceea ce mă interesează este omul și încerc să transmit o anumite viziune asupra cotidianului. Fotografiile mele provin din vecinătatea mea imediată. Cînd aparent nimic nu se întîmplă, eu simt că se întîmplă totuși ceva și încerc să-mi dovedesc temeinicia acestui sentiment prin fotografii...“

AU CUVÎNTUL ANTRENORII NOILOR PROMOVATE

Emanoil Hașoti (F.C. Constanța):

„Eu îmi păstrez optimismul“

— Tovarășe Emanoil Hașoti, Constanța e din nou în A felicitări! Cum a fost?
— Normal ar fi să-mi dau importanță și să zic că a fost greu, nu?
— Normal ar fi să ziceți chiar cum a fost.
— A fost mai ușor decât m-am așteptat. Doar Bistrița s-a mai bătut pentru promovare, dar diferența valorică și-a spus cuvântul și, lămurindu-se, „Kopa“ a lăsat-o mai moale. Seria s-a jucat, în ceea ce privește șefia ei, doar 20 de etape, după care promovata s-a știut. Drept urmare, le-am dat băieților concediu mai devreme, să se adune, să se odihnească. În final, am folosit doar cîțiva titulari.
— O clipă, cine e „Kopa“?
— Așa îi spune toată lumea lui Alexandru Constantinescu, fostul antrenor al Bistriței.
— De ce fostul?
— Pentru că, din cite am aflat, s-a mutat la Pitești. Halagian a preluat pe F.C. Olt, dar desore asta ati scris în ultima „Flacăra“ mai pe ocolite, dar cine a citit printre rînduri a înțeles.
— A fost, cu adevărat, Constanța cea mai bună echipă din serie?
— Mai încăpe vorba?
— Ce argumente a avut ea?
— S-o luăm băbește. Unu, adeziunea totală a jucătorilor. De cînd sint în fotbal, n-am văzut o echipă alt de conștientă

și de cuminte, subordonată unui scop, în acest caz, promovării. Nici la Steagul roșu, pe timpul meu, n-a fost așa, deși formația aceea, cu Ghiță, cu Fusulan, cu Moarcăș ș.a. a rămas pentru Brașov cel puțin, un exemplu care se tot dă. Doi, valoarea tehnică, firească dacă ținem seama că majoritatea jucătorilor au evoluat, unii mulți ani, în divizia A. Trei, buna organizare a jocului. Fiecare a fost repartizat pe postul care îi convenea cel mai mult și, procedind așa, am întocmit o echipă solidă care, zic eu, a mai avut o calitate. A evitat angajamentul fizic la rupere, tîpic, din păcate, categoriei B.
— Cine pleacă, tovarășe Hașoti, cine vine?
— S-a întors, de la Galați, Constantinescu. E în regulă, are toate formele. Renunțăm la Stancu care a devenit, poate că fără voia lui, rezervă de meserie, ca portar. Am pus ochii pe Zăroșu de la Turnu Măgurele și avem dezlegarea lui Polgar, cel care a apărut poarta Oltului Sfîntu Gheorghe. În rest, discuții, tatonări și nimic sigur.
— Ați lucrat, de la începutul campionatului, cu Petre Comăniță, după care, dacă am înțeles bine, secundul dumneavoastră a fost trecut președinte al clubului. Am înțeles bine?
— Comăniță e, de la 1 mai, președinte cu delegație la F.C. Constanța, post retri-

Formația standard: Costas — Borali, Antonescu, Nistor, Caramalău — Drogeanu, Gache Buduru — Peniu, Petcu, I. Moldovan

buit. Cînd a trecut la club, promovarea era decisă și meritele lui Comăniță, în acest sens, clare. La fostul președinte s-a renunțat și, mai de voie, mai de nevoie, a preluat Comăniță, temporar însă. Fiind conferențiar la catedra de educație fizică, el se va lipsi, probabil, și de postul de secund, rămînînd totuși lîngă echipă, în calitate de consilier tehnic. Desi m-am străduit să-l păstrez, îl înțeleg. În fotbal, din păcate, niciodată nu ești sigur. În învăță-

mint, firește, e altceva. Oricum, zilele acestea va fi desemnat și noul președinte. Oricare ar fi, nu-l învidiez?
— Așa sinteți dumneavoastră din fire?
— Fotbalul nostru duce, se știe, lipsă de conducători competenți și devotați. Dar cine să se bage la o treabă ca asta cînd

(Continuare în pagina 21)

OVIDIU IOANIȚOIA

Ștefan Coidum (C.S. Tirgoviște):

„Venirea lui Dobrin a compensat plecarea a 4 titulari!“

Formația standard: Voinea — Niculescu, Ene, Dumitrescu (Alexandru), Pitaru — Gheorghe, Constantin, Economu — Greaca, Sava, Dobrin

— Așadar, tovarășe Coidum, C.S. Tirgoviște a revenit în „A“. Cred că ar trebui să ne întorcem puțin înapoi, să ne expli-

cați de ce C.S.-ul și nu altă echipă a cîștigat seria a II-a a Diviziei B.
— Dacă ar fi după mine, eu aș lua-o

și mai de devreme, din chiar seara ultimului meci din Divizia A, în vara anului trecut. Aveți ceva împotrivă?

— Nici vorbă. Vă rog.
— Se întîmpla după meciul din ultima etapă, pe care l-am cîștigat cu 5-1 în fața Politehnicii Timișoara. Publicul tirgoviștean, care ne-a susținut întotdeauna cu mare dăruire, s-a strîns în jurul nostru și, învingîndu-și durerea retrogradării, și-a exprimat unanim credința în posibilitățile echipei și în puterile ei de a începe greul drum al întoarcerii pe prima scenă a fotbalului nostru. Seara a avut loc un moment extrem de emoționant, toți jucătorii și antrenorii, fără nicio excepție, rostind în fața conducerei clubului și a factorilor de conducere ai județului un adevărat legămint. A doua zi chiar m-am prezentat la județ cu un plan amănunțit în vederea repromovării, pe care l-am înfățișat spre aprobare. Aici a fost, după mine, primul și marele nostru secret, că n-am depus armele în momentul retrogradării, n-am disperat și am știut să luăm lucrurile din prîpă.
— Spuneți de un legămint la care au luat parte toți jucătorii. Dacă ne aducem bine aminte, pe patru dintre ei i-ați pierdut însă cîrind după aceea. Așa-i?
— Într-adevăr, în ultimul an s-au oțrecut și cîteva mutații în echipă, care trebuie desigur luate în seamă. În vară au plecat totuși, motivele n-am să le mai înșir aici, Florin Grigore, Kallo și Isaia, iar Marinescu s-a transferat în

iarnă, la jumătatea întrecerii. Am pierdut așadar 4 piese de bază ale echipei, dar totul s-a compensat prin venirea lui Dobrin, care a fost un adevărat catalizator pentru echipă. El...

— O clipă numai. Ați spus cumva că venirea lui Dobrin a compensat plecarea a 4 titulari, cum vine asta?

— Chiar așa. Am curajul să susțin că așa a fost! Dobrin a adus echipei în primul rînd un suport moral imens, C.S. Tirgoviște devenind foarte curînd pentru toți „echipa lui Dobrin“, imbold extraordinar pentru coechipieri și teamă pentru adversari. În al doilea rînd, Dobrin a avut în ultimul an un randament excelent și foarte constant. Tînei mințe cite meciuri juca el într-un campionat? Ei, acum n-a lipsit decît într-unul singur, jucînd 33 de partide în 34 de etape, timp în care a marcat 17 goluri, devenînd golgeterul echipei. Pe cite dintre celelalte 68 le-a creat nu le mai țin nimeni mințe, dar ele sint destule. Aș spune chiar că, din cauza măsurilor speciale de marcat pe care adversarii erau obligați să le ia, noi am jucat aproape fiecare meci cu... un om în plus! Ca să nu mai vorbesc de cîți spectatori a adus „echipa lui Dobrin“, oriunde juca C.S. Tirgoviște. Pentru Gică se rupeau portile, nu alta!

— E limpede. V-aș întreba însă ce l-a

(Continuare în pagina 21)

DUMITRU GRAUR

Ștefan Czako (U.T.A.):

„Vom rămîne în «A»! Altfel ce rost ar mai avea eforturile de pînă acum?“

— Iată, tovarășe Czako, desi nu s-a împlinit anul de cînd antrenati U.T.A., echipa alb-roșilor a revenit în prima divizie. V-ați temut, atunci, în vara lui '80, că nu veți reuși?
— Teamă, cred, e prea mult spus. Dar griji au fost destule, fiindcă, oricît mă străduiam, nu puteam uita că U.T.A. a însemnat ceva în fotbalul românesc, că Aradul nu se împacă deloc cu gîndul că un mit s-a prăbușit pentru totdeauna. În plus, în seria noastră priveau spre „A“ și Satu Mare, Oradea, Reșița, Cluj-Napoca...
— S-o spunem deschis, nu putini erau cei care priveau tentativă dv. cu scepticism. Cum să promoveze U.T.A. cu Ștefan Czako, venit de la Olimpia Satu Mare (care a retrogradat în „B“), și cu secundul I. Pătrașcu, fost la cirna Strungului Arad (retrogradat în „C“)??
— Știu. Multe opinii răutăcioase au ajuns și la urechile antrenorilor. La in-

ceput ne afectau, apoi, gîndindu-ne că, în fond, ele ascund dorința de a vedea echipa scoasă din impas, ne-am ambiționat. Pe profesorul Pătrașcu îl știam; este priceput, foarte tînar, este ambițios. Am pornit, deci, împreună la lucru și nu s-ar putea spune că nu aveam ce face. La primul antrenament s-au prezentat doar șapte jucători. Lotul era răsfirat, majoritatea vroiau să plece din Arad. Leac și Jivan erau la Galați, Ciordas și Duckadam se antrenau cu „U“ Cluj-Napoca, Iorgulescu era cu un picior în ghips...
— Totuși, ați pășit cu dreptul în campionat, cîștigînd la Aiud cu 3-1.
— Numai noi știm cit am muncit. Mai întîi să ne stringem rîndurile, chemîndu-i acasă pe cei ce cochetau cu alte echipe, apoi readucîndu-i la U.T.A. pe Hirmler și Bodi (crescuți aici), pe Schiopu (la 34 de ani, după ce aproape 10 ani a trebuit să joace prin alte părți). Au mai venit Mușat și Marcu, de la U.M. Timișoara și,

Formația standard: Ducadam — Bitea, Kukla, Hirmler (Bodi), Giurgiu — Schiopu (Mușat), Vaczi, Coraș — Cura, Ciordas, Tisa

respectiv, Someșul Satu Mare. Am discutat cu fiecare jucător în parte, încercînd să le stimulăm ambițiile. Încrederea în ei înșiși, am încercat să-i facem să înțeleagă cit de mult conțam pe aportul lor. Abia de acum puteam începe o pregătire aspră,

dură, pe măsura obiectivului. Și băteții au răspuns „da“, fiindcă iubesc mult și fotbalul și Aradul.

(Continuare în pagina 21)

TRISTAN MIHUȚA

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția Viața politică (Mihai Pelin, Ion D. Goia, Ilie Purcaru, N. Grigore Mărășanu) - 25 00, 25 66; Secția Economie, Știință, Sport (Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Ovidiu Ioanițoia) - 14 57, 25 59; Secția Cultură-Invățămînt (George Arion) - 25 60; Secția Scrieri, Probleme social cetățenești (Adrian Dohotaru, Tudor Octavian, Mihai Stănescu, Marga Nedelea) - 21 30, 25 58; Administrație - 21 24; Fotoreportaj - 25 42; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu) - 21 23, 25 69, 20 72; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIE - 18 48 05, 17 60 10 interior 20 02; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02; Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei“. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136-137, telex: 11126, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

29

ANUL XXX (1362)
16 IULIE 1981

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în județul Constanța

În timp ce revista noastră se încheie și se pregătește să ia drumul tipografiei, în județul Constanța se petrece un nou fapt din istoria la zi a țării, unul din acele evenimente care tocmai prin permanența și succesiunea lor ritmică, eminate fiind din voința și grija neostenită de mai bine a conducătorului partidului și statului, asigură și garantează mersul neabătut și eroic al națiunii în îndeplinirea Programului partidului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate, în realizarea exemplară a sarcinilor izvorite din hotărârile Congresului al XII-lea.

Noua vizită de lucru a secretarului general al partidului împlinește, în acest mijloc de iulie, cu semnificații de largă cuprindere, noi și strălucite dovezi ale priceperii, gândirii tehnice și hărniciei oamenilor muncii din importante unități economice ale județului Constanța, constituind pentru toți oamenii muncii un viu și concret imbold în mobilizarea eforturilor pentru îndeplinirea marilor obiective ale cincinalului.

SILVIA RADU — „Neptun” (marmură)

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Sîntem hotărîți să punem în stare activă toate resursele mari, materiale și umane, de care dispunem

Interviu cu tovarășul MIU DOBRESCU,
prim-secretar al Comitetului județean Dolj
al P.C.R., președintele Consiliului popular
județean

— Despre județul Dolj, stimate tovarășe prim-secretar, se vorbește, de mai multă vreme, ca despre un teritoriu al dinamismului economic-industrial, în primul rând, de o anvergură și de o forță cu totul deosebite. Dar ce înseamnă azi în 1981, Doljul industrial? Cum se reflectă noua calitate — această platformă națională de muncă și de creație a României acestui ceas — în peisajul industrial al județului, în preocupările economice de prezent și de perspectivă?

— Toate prefacerile de esență, de vastă și multilaterală penetrație obținute sub conducerea înțeleaptă a partidului și a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în această grandioasă etapă a istoriei patriei care este epoca ultimilor 16 ani, și-au pus pecetea și asupra înfățișării Doljului. Tabloul de ansamblu al județului nostru, cu industria sa exponențială a unor ramuri de vîrf, edificată în cea mai mare parte în ultimele trei cincinale, cu agricultura sa radical înnoită, cu viața sa cultural-științifică prestigioasă, cu orașele și comunele sale înfloritoare, în care oltenii, oamenii harnici și înimoși ai acestui pitoresc colț de țară, desfășoară o intensă activitate

economico-socială, reprezintă un insuflitor exemplu al caracterului profund realist și al forței dinamizatoare a politicii conștiente a partidului nostru de propășire multilaterală, armonios echilibrată, a tuturor zonelor patriei.

Noua înfățișare a „județului celor 1.000 de moșieri”, cum i se spunea odinioară, este azi marcată, în primul rând, de o industrie puternică, diversificată, modernă, aflată în multe domenii în prima linie a dinamicii economiei naționale. Realizăm azi în circa două zile producția industrială a anului 1938 și în mai puțin de două luni pe cea din 1965. În Dolj se realizează acum întreaga producție de transformatoare de forță a țării, 61,6 la sută din producția de locomotive electrice și diesel-electrice pentru linii magistrale, 19,5 la sută din cea de ingrasăminte chimice cu 100 la sută substanță activă, 25,5 la sută din producția de motoare electrice, procente însemnate din producțiile de tractoare și multe alte sortimente ale industriei constructoare de mașini, ușoară și alimentară. Mai bine de jumătate din producția marfă industrială realizată în județ este nouă sau modernizată. Ca urmare a dezvoltării industriei s-a îmbunătățit continuu structura exportului, majorându-se ponderea produselor cu un grad înalt de prelucrare. Așa, de pildă, construcția de mașini și chimia participă cu circa două treimi la exportul de mărfuri al județului.

Un culezător și complex plan de dezvoltare economico-socială — parte integrantă din marele program de edificare a socialismului multilateral dezvoltat elaborat de partid — a dat impulsuri edificării județului, fiind alocate în ultimele trei cincinale fonduri de investiții în valoare de peste 50 miliarde lei. Pe această bază au fost înălțate platforme industriale de 50 mii de oameni, platforme ale industriilor moderne la Calafat, Băilești, Filiași, Segarcea, Pleșița. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a citit în Dolj citadele industriale care exprimă în chip impresionant forța socialismului, capacitatea creatoare a poporului nostru, precum întreprinderile de utilaj greu, de avioane, de autoturisme, de tractoare și mașini agricole, dezvoltările de la „Electroputere”. Caracteristic pentru acest județ este că și în noul cincinal se continuă procesul de dezvoltare economică dinamică, valoarea producției marfă urmînd să se dubleze, cu un ritm mediu anual de 14,7 la sută, iar cea a producției nete să crească cu un ritm mediu de 15,2 la sută; vor fi realizate investiții însumînd circa 32 miliarde lei și vor fi puse în funcțiune fonduri fixe în valoare de

(Continuare în pag. 12—13)

ILIE PURCARU

Centenar „Contemporanul”

Aniversarea unei publicații, care ține preț de un secol un număr de idei sociale și culturale fundamentale în construcția unui stat modern și marchează o întreagă direcție a progresului, nu-i numai sărbătoare a acesteia, ci a presei de orientare progresistă, în ansamblu, Revista „Contemporanul” este, la data nașterii sale, opera unor raionaliști îndreptați trup și suflet spre ideile materialismului dialectic și ale comandamentelor propășirii spirituale. Și, deopotrivă, efectul acestor idei și comandamente.

De fapt, „Contemporanul” trebuia să se tipărească fiindcă sfîrșitul de veac românesc o cerea.

„Apariția, acum 100 de ani, a revistei „Contemporanul” — se spune în Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu adresat cu prilejul cinstirii centenarului — a marcat un moment de seamă în istoria culturii românești, a presei progresiste, militante din țara noastră. De la primul număr, revista „Contemporanul” și-a pus paginile în slujba idealurilor înaintate ale maselor muncitoare, ale propășirii naționale și sociale a poporului nostru. În condițiile vechii orînduirii, „Contemporanul” a militat activ, de pe pozițiile înaintate ale cunoașterii științifice a vremii, pentru promovarea gândirii și creației progresiste, a adus o contribuție larg recunoscută la popularizarea și răspîndirea ideilor socialismului științific în România”.

Remarcabilă realitate social-culturală, „Contemporanul” și-a apărut profilul în toate vremurile de tumult și schimbare pentru mai bine, platforma de principii publiciste a „Contemporanului” fiind, în conștiința multimei sale de cititori, platforma marilor aspirații populare.

„Preluind și dezvoltînd aceste bogate tradiții — se spune în Mesaj — în condi-

(Continuare în pagina 4)

TUDOR OCTAVIAN

O premieră științifică mondială

Păstura de laborator

La cel de-al VI-lea Congres de fiziologie, desfășurat recent la București, un colectiv de cercetători au anunțat în premieră realizarea unor medicamente și biostimulatoare prin folosirea în exclusivitate a produselor apicole și plantelor medicinale. Comunicarea s-a bucurat de un deosebit interes din partea celor prezenți, atenția acestora vizînd în mod special produsele numite **Apivitas 4 Forte** și **Nicotinostop**. Este vorba, așa cum vom arăta îndată, de obținerea pentru întia oară în lume, prin mijloace de laborator, a preparatului apicol denumit **păstură**, precum și de prezentarea unui produs destinat celor care vor să se lase de fumat.

Revista noastră a anticipat aceste comunicări, anunțînd cu două luni în urmă nașterea **Apilarnilului**, biostimulator realizat în premieră absolută prin triturarea și biofilizarea larvelor de trîntori. Amintim această invenție, datorată apiculturului Nicolae Ilieșiu, deoarece produsul face parte din mai multe medicamente și substanțe energovitalizante despre care a fost vorba în comunicarea pomenită mai sus. Folosim de asemenea prilejul pentru a-i informa pe cei care ne-au scris și ne scriu în continuare că Apilarnilul va apărea în curînd în farmacii și în magazine de produse apicole (el este recomandat în astenii, stări de denutriție, osteoporoză, îmbătrînire prematură, pubertate întârziată, astenii sexuale etc.).

Prin asocierea Apilarnilului cu propolis a fost obținut, sub formă de drageuri, Apilarnilul, energostimulent general și activator biologic pentru tratamentul inflamațiilor acute, subacute, cronice laringo-traheo-bronhice, precum și în glosodinie (senzația dureroasă a limbii și mucoasei bucale). El va fi produs de Institutul de stat al medicamentului și cerce-

(Continuare în pagina 10)

LIVIU TIMBUS

IN NUMARUL DE ASTĂZI, GRUPAJELE:

A fost copilăria, urmează adolescența (pag. 5) • Viața la camping (pag. 6) • OMIZILE, O FATALITATE? (pag. 9) • O REALITATE CARE ÎNCEPE LA ORA 6 SEARA, DISCOTECILE (pag. 20)

Jurnal de campanie — Pămînt rece, seceriș fierbinte (pag. 2) • SINT UN ȚĂRAN CARE FACE POLITICA (pag. 7) • Dasarul insulinei (pag. 10) • O PIEȘĂ TREBUIE SĂ EXISTE PRIN TEXT ȘI NU PRIN PRETEXT (pag. 15) • Pledoarii — S.O.S. la Oravița (pag. 16) • Opinii — Trei etape ale literaturii române contemporane (pag. 17) • 7 poeme de NICHITA STANESCU (pag. 19) • Topul restaurantelor (pag. 21)

Fotografie de ION PREDOȘANU

Jurnal de campanie

Pământ rece, seceriș fierbinte...

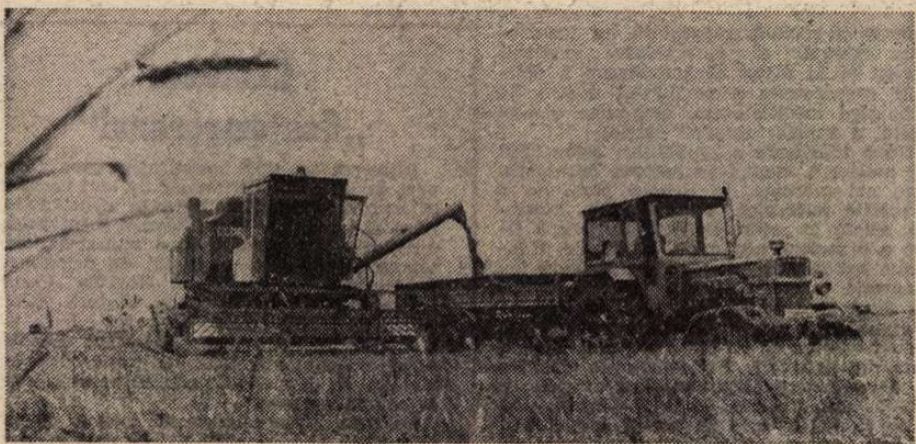
Seceriș fierbinte la Calopăr, în Cimpia Dunării. Sîntem la punctul Braniste, la cîțiva kilometri de Craiova. Pe o tarla a C.A.P. Livezi, patronată de S.M.A. Calopăr, se culeg ultimele spice de grîu. E dimineață, soarele arde în forță, se poate secera pe potruva soarelui. Combine „Gloria”, ateliere mobile, cunoscuta atmosferă de front, ingineri agronomi, tehnicieni, activiști, fel de fel de observatori (cite doi-trei pe cap de combiner...), stații de radio în funcțiune, o lume teribil de ocupată, de aferată, agitîndu-se în jurul celor cinci-șase combine care își vîd, calme, de treaba lor. Numai ei, combinerii, par calmi, ei n-au altă soluție, altă șansă, ei trebuie să rămîn calmi. Ce s-ar întîmpla dacă febra celor din jur i-ar contamina și pe ei, dacă ar contamina un dispozitiv de luptă în care esențial, pentru victorie, este calmul, este stăpînirea de sine, este efortul atent drămuț, singurul înăuntrul căruia se află cheia izbînzii.

Dar cit de calmi pot fi totuși ei, cei ai pămîntului, cei pe umerii cărora stă marea povară a pînii?

Ing. Biță Marinescu, directorul S.M.A.-ului, trăiește, ca toți cei de față, acea mare emoție a culesului (care pe chipul lui nu se vede, dar care totuși există, se simte), de care nu e străin și fiorul neprevăzutului. Neprevăzutul poate fi numai ploaia, în rest totul a fost prevăzut, socotit, cîntărit, pus la punct. Toate combinele merg din plin, toți oamenii sînt la posturi, imaginea luptei e, cum spuneam, militară, „toți își fac datoria”, zice directorul, „și pămîntul, uitați-vă, și-a făcut-o pe-a lui, deși anul agricol a fost atît de greu”. Reținem această constatare, militară și ea, poate puțin sentențioasă, dar acoperită de aurul lanurilor. Da, anul a fost greu, continuă directorul, a fost o primăvară rece, greu descleșată din brațele iernii, au fost ploii lungi, a fost exces de umiditate, a explodat apoi, brusc, canicula, calendarul astral a cam luat-o aiurea, dar oamenii totuși l-au prins din urmă, l-au silit să intre în celălalt calendar, cel firesc, cel decis de ei. Au arat la timp (la 1 decembrie, toată moșia S.M.A. Calopăr era arată), au semănat în perioada optimă, au asigurat densitatea înaltă a plantelor, au fertilizat, au erbicidat, n-au luat în seamă nici ploile, nici bălțirile, nici canicula, s-au bătut 365 de zile (inclusiv nopțile, inclusiv sărbătorile...) ca să crească și ca să apere aceste zeci de mii de tone de grîu ce fîșnesc în lanuri compacte, cit vezi cu ochii, în lumina castă, liniștitoare, a cerului fără pic de nor. Ultima măsură a fost începerea recoltării

într-o fază precoce, cînd unii se sperie că grîul e încă moale. N-au făcut-o riscînd, ci, dimpotrivă, veghind atent, veghind cu umidometrul, zile și nopți, la capul fiecărei parcele, sîrînd pe combirfe de cum aparatul indica legiuitul procent de scădere a apei, nepierzînd deci nici o clipă din sorocul clipelor numărate ale culesului. Oricum, anul acesta, din pricina căldurilor mari, grîul s-a cîpșat mai repede ca în alte dăți, chiar dacă aici, în raza S.M.A.

drept, la bucuria simplă a roadelor pămîntului, ivite din truda lor. Scoase din coșuri, de sub ștergare albe, pîinea, brînză, ardei, roșiile par niște înfloriri explozive ale țării. Un cer verde, vegetal (oare n-o să plouă?) pune fundal cosmic bucatelor aromate, generoase ca și pămîntul. Mîncîcă în pripă, fiindcă soarele, acum sus, dezgolește în întreaga-i imensitate tarlaua de grîu care-i așteaptă și care, pînă deseară, va trebui secerată.

Calopăr, e un pămînt mai rece, brun roșcat de pădure, care opune rezistență nu doar mașinilor (fîngreunînd eforturile reparațiilor și reviziilor), ci și izbucnirii plantelor spre lumină, spre întîlnirea lor cu cuprătorul verii. Și dacă lucrurile merg cum merg (și e obligatoriu să meargă astfel, adică bine, adică „în grafic”), atunci, peste două-trei zile... Cred, zic, că peste două-trei zile o să faceți un chef cu combinerii, sărbătorînd încheierea culesului. Da, zice inginerul Marinescu, o să-i chem la o bere pe toți, și pe Gheorghe Scrieciu, și pe Florea Năstase, și pe Ilie Pătroi, și pe Preda Marin, și pe Camen Traian, o să ne ducem cu berea într-o poiană, avem pe-aici niște poieni frumoase, resturi dintr-o arhaică civilizație a naturii, resturi ale pădurilor de odinioară, devenite pămînt ce le poartă numele.

Acest sol rece, acest brun roșcat de pădure, nu-i totuși rece, cel puțin nu acum. Pare el însuși a secreta căldura cu care soarele îl înșeie. Cînd calci pe maldărele de paie din capul lanului, simți cum tălpile îți iau foc. E cald, sint peste 30 de grade, e înăbușitoare temperatura efortului, e mai comod să lepezi cămașa, să lucrezi în maiou sau fără. Cei mai mulți combineri și-au lepădat cămașile, și-au scos maiourile, și, cînd coboară de pe „Glorii”, scot aburi din trupurile încinse, devenite, deodată, grele, îngreunate de soare, de osteneală, de pelicula groasă, strălucitoare a transpirației, suprapusă în straturi dense. Coboară ca să mai dregă cite ceva, mai ales cînd se rup curelele (of, curelele astea late, atît de nerezistente la șocurile mașinii!), coboară ca să aștepte, uneori cu minulele, alteori cu ceasurile, camioanele care trebuie să preia povara de grîu a buncărelor combinelor. Coboară, la ceasul prînzului, ca să și mîncească. Mîncîcă în pripă, lîngă mașini. Prînzuri frugale, prînzuri de înși ostentiți, dar grăbiți, care-și întorc, lată, privirile, pentru niște clipe, ca un omagiu și ca un

lăta-i acum pe combine, singuri în marea de spice ce fierb în soare. Cîmpul, acum, e doar al lor. Inșii teribil de aferați care se agitău adineauri în juru-le nu mai sînt (au plecat la masă, la o masă care durează mai mult decît prînzul lor, al celor de pe combine), e liniște, se poate lucra în voie. Pînă deseară, tarlaua de grîu va fi secerată.

ILIE PURCARU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a avut loc marți, în stațiunea Neptun, ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a analizat stadiul desfășurării campaniei de recoltare a păioaselor. Pornind de la faptul că în unele județe această lucrare agricolă esențială este rămasă în urmă, Comitetul Politic Executiv a indicat să se concentreze toate forțele pentru stringerea fără pierderi a recoltei în toate zonele țării, să se acționeze pentru realizarea în cursul unei săptămîni a însămînțării culturii a doua, să se pregătească din timp măsurile pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a arăturilor și însămînțărilor de toamnă, acordîndu-se cea mai mare atenție asigurării densității corespunzătoare a plantelor, pentru crearea premiselor realizării unei recolte bogate în anul viitor.

Comitetul Politic Executiv a examinat stadiul aplicării hotărîrilor C.C. al P.C.R., Consiliului Național al Oamenilor Muncii și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind generalizarea în anul acesta a săptămînii de lucru redusă de 46 de ore, precum și măsurile ce se impun în vederea trecerii din anul 1982, pînă la sfîrșitul cîincinalului, la săptămîna de lucru de 44 de ore în toate sectoarele de activitate.

S-a indicat ca, în acest scop, ministerele, centralele, întreprinderile să aplice cu fermitate în toate unitățile economice programele și complexul de măsuri stabilite. Trebuie înțeles că pentru reducerea săptămînii de lucru este necesar să se realizeze aceeași producție într-un timp mai scurt, ceea ce impune creșterea normelor de producție, sporirea suplimentară a productivității muncii. Va trebui discutată în fiecare întreprindere modalitatea concretă de realizare a acestei sarcini esențiale pentru introducerea săptămînii de lucru de 46 de ore.

Comitetul Politic Executiv a indicat Consiliului Central al U.G.S.R., C.C. al U.T.C., Consiliului Național al Femeilor, Consiliului Cultural și Educației Socialiste, Comisiei centrale pentru turismul de masă ca, pe măsura reducerii săptămînii de lucru, să acorde o atenție sporită organizării timpului liber al oamenilor muncii, desfășurării unei intense activități culturale, sportive, turistice, cu un bogat conținut instructiv și educativ.

În continuare, Comitetul Politic Executiv a ascultat o informare, prezentată de tovarășul Ilie Verdet, prim-ministru al guvernului, în legătură cu activitatea delegației române care a participat la lucrările ședinței a XXXV-a ordinare a Sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, ținută la Sofia, în perioada 2-4 iulie 1981.

Comitetul Politic Executiv a apreciat că delegația țării noastre a acționat în spiritul mandatului încredințat.

Comitetul Politic Executiv apreciază ca pozitive rezultatele ședinței și prevederile adoptate de aceasta în legătură cu direcțiile principale ale colaborării economice și tehnico-stiințifice, și a subliniat necesitatea intensificării colaborării economice multilaterale a României cu fiecare din țările socialiste membre ale C.A.E.R., ca și cu toate celelalte țări socialiste, pe baza avantajului reciproc, în interesul propășirii fiecăreia în parte.

Aprobînd activitatea desfășurată de delegația română la recenta ședință a C.A.E.R., Comitetul Politic Executiv a trasat ca sarcină Consiliului de Miniștri, ministerelor, celorlalte organe centrale să ia toate măsurile pentru realizarea integrală a hotărîrilor convenite în cadrul ședinței a XXXV-a ordinare a Sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

Comitetul Politic Executiv a soluționat, de asemenea, probleme curente ale activității de partid și de stat.

Iubirea de frumos

Tonitza

în corespondență

O admirabilă ediție a corespondenței pictorului Tonitza publică Editura Meridian, îngrijită de criticul și istoricul de artă inegalabil Barbu Brezianu și de Irina Fortunescu. Ca și scrisorile lui Luchian, acestea vin să lumineze pe lîngă operă ființa interioară a pictorului și omului Tonitza, de o rară modestie, cea a spiritului care știe cit de împotriva stă harul celor mindri. Din cele peste patru sute de scrisori publicate de o mare frumusețe mi se par cele legate de perioada șederii pictorului la Schitul Durău de la poalele Ceahlăului pe care l-a pictat fără nici un ban, împreună

cu cîțiva studenți de ai săi. Cînd schitul a fost gata pictat urmă tirnosirea lui, eveniment culminant al lucrării care a adunat, pe lîngă moldovenii, închinători „din Maramureș și din Țara Oașilor și din Țara Motilor într-un spectacol de un pitoresc fantastic” (scrisoarea de pe 8 sept. 1937).

Lucrarea împlinită cu jertfe urma să fie redată țării ca o minune care bucura sufletul marelui artist generos și copil, cum sînt cei adevărați de pretutindeni.

Ca orice ediție critică, aceasta, a scrisorilor lui Tonitza, este însoțită de introducere, cronologie, note și indice datorate lui Barbu Brezianu și Irinei Fortunescu cărora să îndrăzni să le mulțumesc cu oarecare întîrziere pentru această carte de căpătîi în ce-l privește pe pictorul Tonitza, devenit în acest fel, mult mai apropiat inimii noastre, a celor ce-l căutăm cu bucurie în muzee, în fata căruia sîntem pătrunși de lumină spirituală.

IOAN ALEXANDRU

Poziția României socialiste într-o serie de probleme majore ale contemporaneității, personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, amplu reflectate în diferite țări ale lumii

„Președintele Nicolae Ceaușescu a devenit un simbol al celor mai arzătoare idealuri ale libertății, păcii și progresului națiunii române, ale lumii contemporane”

Poziția României socialiste într-o serie de probleme majore ale contemporaneității, politica de pace, prietenie, cooperare, promovată cu consecvență de partidul și statul nostru, rolul esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea acestei politici continuă să fie amplu reflectate în diferite țări ale lumii. În același timp au loc manifestări închinare României, realizărilor poporului nostru în toate sectoarele de activitate.

Răspunzând interesului viu față de personalitatea strălucită și gândirea novatoare, revoluționară a președintelui României socialiste și înscriindu-se în vasta suită de acțiuni editoriale întreprinse în numeroase țări ale lumii, în India a apărut un nou volum — „Nicolae Ceaușescu — procese și tendințe fundamentale ale dezvoltării mondiale contemporane” având ca supratitlu „Din gândirea social-politică a președintelui României”.

Pe parcursul celor 170 de pagini ale volumului — primul dintr-o serie de cinci care urmează să apară în Editura „Mosaic Publications” din Delhi — sunt incluse texte alese din operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, grupate în șapte capitole: caracterul și conținutul epocii contemporane; procesul trecerii popoarelor la socialism; mișcarea națională de eliberare, rolul noulor state independente, al țărilor în curs de dezvoltare, al statelor nealiniate în viața internațională contemporană; adâncirea crizei sistemului capitalist; revoluția tehnico-științifică — implicații și consecințe; forțele revoluționare, progresiste, democratice în lumea contemporană; creșterea rolului națiunii în lumea contemporană. Textele selectate pun în evidență mutațiile majore intervenite în raportul mondial de forțe, determinate de intensificarea procesului revoluționar, de transformare economică, socială a lumii, relevă direcțiile viitoare de dezvoltare a lumii și vieții internaționale, descifrează sensurile marilor mișcări și mutații contemporane. Intențiat pe analiza obiectivă, științifică a fenomenelor, concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu conturează un tablou veridic al epocii contemporane, oferind răspunsuri raționale la marile întrebări și probleme care confruntă omenirea, argumentând cu o puternică forță necesitatea transformării lumii pe baze noi, revoluționare. Din cuprinsul volumului se degajă încrederea cu privire la capacitatea forțelor revoluționare, progresiste, antiimperialiste, a popoarelor de a opri cursul periculos al evenimentelor, de a-și impune voința în lupta împotriva vechii politici de dominație, exploatare și dictat, a tendințelor de reimpunere a lumii în zone de influență, pentru libertate și independență, pentru o dezvoltare de sine stătătoare pe calea progresului în toate domeniile.

În biografia președintelui României, cu care se deschide volumul, sunt relevate activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu în perioada dintre cele

doi războaie, apoi după eliberarea patriei, prezența sa intensă în viața țării noastre, activitatea plină de pasiune în slujba progresului și prosperității țării noastre, pentru cauza generală a păcii și colaborării internaționale. În biografie se subliniază că președintele Nicolae Ceaușescu a promovat și promovează cu fermitate, la conducerea partidului și statului, o politică de accelerare a progresului economic și social al României, de sporire într-un ritm înalt și de modernizare a forțelor de producție, de dezvoltare a științei, educației și culturii, de îmbunătățire constantă a relațiilor de producție, a organizării și conducerii societății, de adâncire a democrației socialiste și aplicare neabătută a principiilor eticii și echității socialiste, de ridicare continuă a nivelului material și cultural de viață al întregului popor. În același timp, în textul menționat se arată că președintele Nicolae Ceaușescu a imprimat politicii externe și activității internaționale a României orientarea spre promovarea constantă a principiilor indepen-

denței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, extinderea relațiilor cu alte state, indiferent de sistemul lor social, consolidarea solidarității militante cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu mișcarea revoluționară progresistă și antiimperialistă din întreaga lume.

În prefața semnată de președintele Departamentului de științe politice al Universității din Ranchi, reputatul om de știință indian prof. dr. Ram Naresh Trivedi, se arată că, „opera președintelui Nicolae Ceaușescu este cu adevărat o operă științifică universală, un model de abordare teoretică, cu profunde implicații practice, a marilor și complicatelor probleme ale lumii contemporane”. În continuare se arată că marile calități de gânditor clarvăzător, de promotor a ceea ce este nou, au găsit în personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu o fericită îmbinare cu cele ale omului de

acțiune, capabil să desfășoare o impresionantă activitate atât pe plan internațional, cât și pentru progresul continuu al patriei sale, al națiunii române. „Promovarea constantă — scrie prefațatorul — în viața internațională a unui nou tip de politică, de relații interstatale, democratice, bazate pe principiile egalității și respectului reciproc, pe dreptul oricărei națiuni de a fi pe deplin stăpână pe destinul său, fermitatea cu care acționează pentru reglementarea constructivă în spiritul păcii și progresului a problemelor vitale ale omenirii, eforturile și inițiativele sale pentru stingerea focarelor de tensiune și conflict, pentru reglementarea politică prin tratative a tuturor problemelor litigioase, pentru unitatea și solidaritatea tuturor forțelor avansate în lupta împotriva exploatarei și a asupririi naționale, pentru libertate, independență, pentru pace, conferă dimensiuni fără echivalent activității sale teoretice și practice. Prin tot ceea ce face spre binele și fericirea poporului român, pentru gloria României, pentru triumful cauzei păcii, președintele Nicolae Ceaușescu a devenit un simbol al celor mai arzătoare idealuri ale libertății, păcii și progresului națiunii române, ale lumii contemporane”.

Sub titlul „România și noua ordine economică internațională” ziarul american „THE WALL STREET JOURNAL” consacra țărilor noastre o pagină specială, în care se referă la concepția partidului și statului român potrivit căreia în prezent există în lume un cerc vicios, în sensul că, pe de o parte, se adâncesc decalajele dintre țările sărace și cele bogate, iar pe de altă parte, extinderea acestor discrepanțe ridică obstacole serioase în calea emancipării statelor în curs de dezvoltare, produce dezordine în economia mondială, ascute contradicțiile dintre state și grupări de state și generează instabilitate internațională. Ca urmare — scrie ziarul amintit — potrivit concepției românești este imperios necesară lichidarea stării de subdezvoltare de pe glob, prin renunțarea definitivă la vechile practici și edificarea unei noi ordini economice internaționale, care să stimuleze dezvoltarea social-economică a țărilor sărace, ca și a celor bogate, să promoveze progresul general al omenirii. În articol se subliniază că elaborarea conceptului românesc privind restructurarea relațiilor economice internaționale este nemijlocit legată de activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu.

Alte manifestări, care au avut loc în Maroc, Mexic, Egipt, Marea Britanie, Israel, Cuba, Canada, Austria, Franța au evidențiat, de asemenea, prestigiul de care se bucură în prezent pe plan internațional România socialistă, președintele ei, datorită succeselor de seamă obținute în dezvoltarea țării pe drumul socialismului, al progresului și civilizației, datorită politicii de pace, prietenie, cooperare pe care o promovează cu consecvență partidul și statul nostru.

„România socialistă și-a câștigat în lumea întreagă un prestigiu deosebit, un prestigiu care trebuie asociat atât politicii sale externe constructive, cât și marilor realizări ale poporului român obținute sub conducerea partidului. Căci între aceste două laturi ale activității partidului și statului există o unitate dialectică: politica internă și externă se găsesc într-o deplină armonie, exprimă, în esența lor, aceleași aspirații. Construind o nouă societate, o societate mai bună și mai dreaptă, făurind prin munca sa și cu prețul unor eforturi neobosite o economie prosperă, poporul român a făcut dovada virtuților creatoare, a capacității sale de a-și pune în valoare energiile, contribuind în mod concret la creșterea forței și influenței socialismului în lume.

Bilanțul realizărilor pe care l-a prilejuit cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii, sarcinile importante ce reies din documentele aprobate recent de plenara C.C. al P.C.R., ca și din planurile de perspectivă adoptate de Marea Adunare Națională reflectă un efort viguros pentru a grăbi ritmurile dezvoltării multilaterale a patriei. Cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor oamenilor muncii, la marile adunări populare din Tg. Jiu și Drobeta-Turnu Severin — ca să ne referim doar la cele mai recente expuneri ale secretarului general al partidului — pun în relief, ca întotdeauna, strînsa legătură dintre preocupările constructive ale poporului nostru și activitatea desfășurată pe plan internațional. „Înfrățirea cu succes a marilor programe de înflorire economică și socială pe care ni le propunem — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna

Congresului consiliilor oamenilor muncii — este strîns legată de asigurarea unui climat de pace, securitate și colaborare în întreaga lume”.

Obiectivul principal al politicii externe a României este ca, în strînsă concordanță cu întreaga politică internă, să asigure securitatea poporului român și, în același timp, să contribuie la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, o lume a colabo-

naționale pune tot mai grav în pericol libertatea și independența popoarelor, existența și viitorul omenirii, însăși civilizația mondială. În aceste împrejurări, cînd apare mai necesară ca oricînd unirea, concurența tot mai strînsă a popoarelor. România își face auzit cu putere glasul pronunțîndu-se pentru reluarea și continuarea politicilor de destindere, pentru stoparea cursei înarmărilor, pentru oprirea

perialiste, poate bara calea înarmării și războiului. Viziunea țării noastre este profund optimistă și în același timp realistă: în minile popoarelor se află pacea, viitorul civilizației umane, soarta planetei.

Este ideea majoră a Apelului pentru pace al Congresului consiliilor oamenilor muncii, ca și a Apelului adresat de Marea Adunare Națională tuturor parlamentelor statelor semnatare ale Actului final de la Helsinki.

Este expresia înaltului spirit de responsabilitate ce animă poporul nostru conștient că eforturile sale pașnice pentru edificarea unei vieți mai bune implică o acțiune fermă în favoarea destinderii și înțelegerii internaționale, că progresul țării noastre, ca și al fiecărei țări din Europa și din lume nu poate fi asociat decît păcii și, ca atare, toate țările fie ele mari, mijlocii sau mici, trebuie să-și aducă contribuția la stabilitatea mondială, la crearea premiselor unei soluționări pozitive, juste ale complicatelor probleme ale contemporaneității.

Este un apel adresat rațiunii, un apel care are autoritatea morală a unui popor ce înălțînd pașnic propria sa existență înnoită, mereu mai bună, contribuie cu exemplară consecvență la afirmarea idealurilor înaintate ale umanității, la apărarea păcii în lume.

Este expresia spiritului constructiv și a unei opțiuni pașnice, marcate prin permanența acțiunii...

AL. PINTEA

Constructiv și pașnic

rării și păcii. Avînd deplină încredere în imensele sale resurse creatoare, în justetea politicii partidului, confirmată de viața poporului nostru acționează cu fermitate pentru promovarea cauzei păcii, independenței, progresului social și înțelegerii internaționale. România socialistă participă activ la viața internațională, își aduce contribuția la soluționarea politică a complexelor probleme ale lumii de azi, la eforturile consacrate destinderii, încrederii și securității mondiale, cu convingerea fermă că numai pe o asemenea cale fiecare popor, indiferent de mărimea lui, își poate asigura propriul viitor de liniste și bunăstare.

Actualul moment internațional este extrem de complicat, fiind marcat prin tendințe contradictorii, prin încercări de a resuscita perimata politică de forță și de dominație, de a submina destinderea. După cum sublinia secretarul general al partidului, încordarea vieții politice inter-

națională pune tot mai grav în pericol libertatea și independența popoarelor, existența și viitorul omenirii, însăși civilizația mondială. În aceste împrejurări, cînd apare mai necesară ca oricînd unirea, concurența tot mai strînsă a popoarelor. România își face auzit cu putere glasul pronunțîndu-se pentru reluarea și continuarea politicilor de destindere, pentru stoparea cursei înarmărilor, pentru oprirea

agravării situației internaționale. România consideră că hotărîtoare pentru asigurarea destinderii și păcii este respectarea neabătută în toate împrejurările, a dreptului suveran al popoarelor de a-și hotări singure destinele, de a se dezvolta liber, potrivit voinței și aspirațiilor proprii, fără nici un amestec din afară. Numeroasele inițiative, propuneri și sugestii formulate de România — fie în domeniul dezarmării și dezvoltării încrederii reciproce, fie în domeniul promovării unei colaborări fertile, al instaurării unei noi ordini economice internaționale — răspund cerințelor acute ale momentului, răspund nevoii umanității în totalitatea ei, de a fi eliberată de amenințarea războiului. Căci nu există națiune care să nu fie vital interesată în eliminarea pericolului de război.

Marea Neagră și pescarii ei

După exact două decenii pescuim din nou în Marea Neagră. Cercetările întinse întreprinse de Institutul de cercetări marine din Constanța, instituție cu o arie largă de preocupări și realizări cunoscute în întreaga lume, fapt ce-i asigură un bun renume și colaborări de prestigiu, încep să dea roade. Primele capturi de pește, importante, au fost făcute cu două nave achiziționate de curind din Polonia, nave puternice de 300 tdn, boțate pe măsură, Morunul și Delfin, și prevăzute cu un sistem de traulare prin pupă, ca navele de pescuit oceanic.

Intoarerea la rosturile dinții, pescuitul, face parte dintr-un program de anvergură privind „marea noastră cea mare” menit să-i valorifice resursele, program din care fac parte, printre altele, prospectarea zăcămintelor de petrol și exploatarea energiei valurilor.

Bogăția piscicolă de azi a Mării Negre, un potențial anual de aproximativ 25.000 tone, cuprinde specii de dimensiuni mici: sprutul, hamsia, stavridul, bacaliarul fiind câteva dintre ele. „Este cunoscut faptul, ne explică dr. Virgil Iordănescu, director științific la Institutul de cercetări marine, că în Marea Neagră, dincolo de adâncimea de 150-200 de metri există o puternică degajare de hidrogen sulfurat, care acționează ca o adevărată barieră ce nu lasă nici o șansă vieții. Situația se datorează schimbului superficial de ape dintre marea noastră și Marea Mediterană. Pe de altă parte, din cauză că Marea de Marmara este poluată și pescuitul foarte intens, migrația s-a întrerupt, speciile permanente fiind cele menționate.”

Cercetările ultimilor ani s-au dezvoltat astfel în direcția cunoașterii stării stocurilor de pește și a rezervelor exploatabile, a zonelor de răspândire pe verticală și orizontală în diverse perioade ale anului, a gășirii metodelor și mijloacelor de recoltare, precum și a posibilităților de valorificare superioară a capturilor.

Cele două nave, cărora li se vor adăuga, nu peste multă vreme, încă trei, achiziționate din Uniunea Sovietică, aparțin de puțin timp întreprinderii piscicole Constanța și sunt utilizate atât în producție cât și în cercetare. Problemele în curs de rezolvare se referă la depozitarea și păstrarea la bordul navei a peștelui capturat, la prelucrarea întregii cantități pe durata transportului, la depozitarea și valorificarea la țarm. Toate acestea sunt gândite plecându-se de la specificul acestor specii de talie mică, foarte sensibile și fragile, care nu pot fi depozitate în straturi mai mari de 25-30 de centimetri și care, la temperaturi mai mari de 4 grade, după trei ore, se alterează. Deci, navele vor fi înzestrate cu sisteme frigorifice adecvate, care să asigure depozitarea și transportul în condiții optime. În plus, specialiștii caută acele tehnologii capabile să ducă la valorificarea integrală a capturilor chiar la bordul navei, în vederea unei eficiențe sporite.

RAZVAN BARBULESCU

Lecția de mărinimie

Cimpina este o foarte puternică citadelă muncitorească. Argumente: Orașul cu 35.000 de locuitori asigură în 40 de obiective economice — dintre care 12 întreprinderi mari — 32.000 de locuri de muncă; producția industrială realizată este de peste cinci miliarde de lei (o singură unitate, anume întreprinderea de reparații motoare și tractoare grele realizează o producție echivalentă cu aceea a orașului Azuga); motive pentru care Cimpina a fost supranumită și „perla economică a Văii Prahovei”. Dar Cimpina este și o foarte puternică cetate a științei și tehnicii românești. Argumente: Ființează acolo trei institute de cercetări — pentru petrol și gaze, pentru utilaj petrolier și pentru stomatologie; este orașul cu foarte multe persoane cu pregătire universitară și tehnică superioară și cu cele mai multe doctorate în științe, raportate la mii de locuitori. Bineînțeles că toate acestea presupun și o susținută activitate de învățământ. Populația școlară a Cimpinei numără circa 12.000 de elevi, printre care și mulți seraliști, adică elevi care urmează cursurile serale ale celor cinci licee ale orașului. Ceea ce înseamnă însă mai înainte de toate că toți acești seraliști sunt socialmente încadrați și că prestează o muncă utilă: mecanici, lăcătuși, electricieni, strungari, petroliști, șoferi, turnători-formatori, sculieri, matrișieri, amecisti... Ceea ce mai înseamnă și că sunt oameni care pot și care vor să învețe, chiar dacă asta implică eforturi infinite superioare elevilor de „la zi”. Dar

Hora maramureșeană

Revista noastră a scris de câteva ori de simpaticul meșter clopitor Anton Krupitzer din Baia Mare, elev al lui Vida Geza. L-am întâlnit în vara aceasta la fel de neobosit și cu mintea dolidă de planuri. Printre lucrările sale care se află în fază avansată de realizare se numără și cea executată la o cabană de la barajul Firiza, la vreo zece kilometri de Baia Mare. Cabana stătea de 15 ani nefolosită până cînd, în sfîrșit, cineva și-a dat seama că locuitorii orașului nu trebuie să bată cale lungă pentru a înfrîna un popas agreabil și că pot veni chiar și pe jos la o plimbare în mijlocul naturii unde să descopere o friptură bună și o bere rece. Cabana se află în curs de reamenajare iar Anton

Krupitzer și cu ajutoarele sale s-au apucat să-i alcătuiască și o înfățișare nouă. Priviți cu atenție fotografia alăturată; ea nu o să vă mai pară atât de curioasă dacă ați străbătut Maramureșul și ați văzut cum la „hrănitorele” pentru vite stîlpii susținători trec prin acoperiș. Ideea lui Anton Krupitzer a fost ca acești stîlp — în număr de 20 — să exprime figuri omenești, surprinse în diverse atitudini. Ansamblul acesta poartă numele de „hora maramureșeană” și, înainte de a dori băimărenilor să se bucure cit mai curînd de ospitalitatea cabanei de pe Valea Firizei, mai spunem doar atât: Anton Krupitzer, pentru a da cit mai multă autenticitate chipurilor ivite în lemn, și-a ales ca modele chiar pe lucrătorii care l-au ajutat.

GEORGE ARION

Centenar „Contemporanul”

(Urmare din pagina 1)

șile noi ale victoriei revoluției și construcției socialiste în patria noastră, noua serie a revistei „Contemporanul”, apărută în anul 1946, a participat activ la marea operă înfrățită de partid, de transformare revoluționară a societății, a vieții social-economice, de făurire a culturii noi, socialiste, de educare și formare a omului nou, înaintat — constructor demn și conștient al propriului destin.”

Era firesc, prin urmare, ca prin publicația unde clasa muncitoare și-a aflat în chip major susținerea ideologică la intrarea ei în arena politică și unde tradiția s-a evocat întotdeauna în temeiul aspirațiilor de căpătii ale muncitorimii, partidul să-și propună a grupa și a orienta cu autoritate, la puterile unei gazete săptămânale, forțele intelectualității progresiste, să promoveze filozofia unei noi culturi și a unui ideal românesc de viață și educație a cugetului în temeiul a tot ce a dat și dă mai valoros poporului. O demonstrație a ce a putut și poate să însemne o revistă cu o coloană vertebrală viguroasă, știind să pună în relație, în toate epocile, trecutul și prezentul cu viitorul, devine mai mult decît sesizantă dacă vom încerca să ne imaginăm absența „Contemporanului” din cultura română.

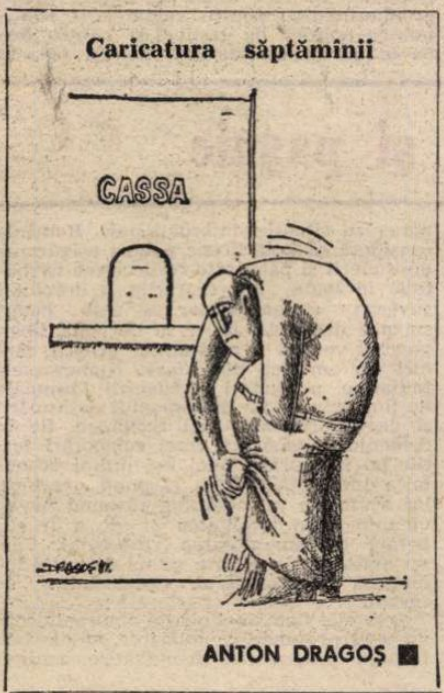
O astfel de absență e de neimaginat, dovadă a necesității dar și a vitalității marilor aspirații sociale și politice din care publicația s-a intrupat.

Conferirea, la aniversare, printr-un decret prezidențial ce numește „contribuția adusă la promovarea concepției materialist-dialectice și a principiilor socialismului științific, la afirmarea valorilor culturii și științei românești și la înfăptuirea politicii culturale a partidului și statului nostru” a Ordinului „23 August”, clasa I, înseamnă o înaltă cinstire a unor merite profesionale dar, mai presus de orice, înseamnă indemnul la un devotament fără preget la crezul revoluționar așa cum îl proclamă și-l clădesc, începînd cu istoricul Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, toate documentele de partid, întreaga gândire și activitate a secretarului general al partidului.

„Este o îndatorire de onoare a „Contemporanului” — se scrie în mesajul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl adresează revistei — de a milita neabătut pentru afirmarea puternică a noului, a tot ceea ce este progresist, înaintat în practica și gândirea socială, pentru înălțarea a tot ceea ce este vechi, depășit și nu mai corespunde noilor condiții în care se dezvoltă societatea noastră.”

Este, în fapt, îndatorirea ce o avem toți cei care scriem și gândim scriind în presă. Este sarcina care ne justifică în fiecare zi cuvîntul și ne dă toate motivele ca să trăim centenarul „Contemporanului” cu simțămîntul misiunii înfrățite.

și eforturi și renunțări cel puțin egale și pentru profesori. Pentru că nicidecum școala n-a putut fi gîndită fără dipolul profesor-elev. Eforturile unora sînt imaginea în oglindă a eforturilor celorlalți.

Caricatura săptămînii

ANTON DRAGOȘ

Și nu pe nedrept s-a spus că fiecare profesor își are elevii pe care îi merită. Și că pe elev profesorul nu-l învață numai ceea ce știe, ci, mai ales, ceea ce este. Și tocmai „pentru a veni în sprijinul muncitorilor elevi seraliști Liceul „Nicolae Grigorescu” din Cimpina va publica bianual (mal-decembrie), numai pentru uz intern, un caiet de informare științifică (matematică și fizică)”, am citit din editorialul „La început de drum” al Caietului nr. 1, din decembrie 1979. Nici o programă și nici o instrucțiune nu obligă nici o școală din țară la un astfel de gest. Ceea ce au făcut profesorii de la Liceul „Nicolae Grigorescu” izvorăște exclusiv din bunăvoia lor, din inima lor mare cu adevărat. De atunci și pînă astăzi respectiva publicație — de o evidentă verticalitate științifică și de atractive vestimente grafice — a apărut cu regularitate.

Observația? Caietul (de fapt o autentică revistă) este scos de profesori care binemerită și de către muncitori elevi merituosi și studioși. (Colectivul de redacție: acad. Nicolae Teodorescu, președintele Societății de științe matematice din R.S.R., președinte de onoare al Societății științifice a elevilor Liceului „Nicolae Grigorescu” Cimpina; prof. Vasile Lungu, prof. Policarp Gane, prof. dr. Ion Bălu, prof. Gheorghe Stanciu.) Sînt profesori care îi învață pe muncitorii elevi nu numai ceea ce știu (matematică, în acest caz), ci și ceea ce sînt. Pentru că fiecare număr de Caiet... este o lecție de mărinimie. Ceea ce, zicem, apelînd la acel matematic quod erat demonstrandum, s-a și demonstrat.

MIRCEA BUNEA

Cel mai bogat om din Combinatul siderurgic Galați

Se spune, și pe bună dreptate, că oamenii care trăiesc mult timp alături unul de altul încep să-și apropie trăsăturile, să semene între ei. Asta-i situația și cu Mihai Tîmpău, specialist în melanjare și reparații la cald sau, mai pe scurt, oțelar cum îi place să se recomande cu simplitate. Chipul său a prins patina metalică a oțelului, pe care l-a vegheat și continuă să-l vegheze de peste 32 de ani, dintre care 20 petrecuți aici, la Combinatul siderurgic Galați, pe platforma oțelăriei nr. 1, cea dintîi intrată în funcțiune, eveniment care a coincis cu strămutarea lui și a întregii sale familii de la Hunedoara pe malurile Dunării. De fapt, asta a însemnat o revenire a celui pornit mai de mult de pe plaiurile moldovene, din Băile Strunga, județul Iași, pe alte meleaguri necunoscute atunci aproape nimănui, dar intrate în istoria uriașului efort de reconstrucție a țării și care se numesc Bumbești Livezeni și „Porțile de Fier” Hunedoara. Mihai Tîmpău a fost seful uneia din vestitele brigăzi de soc ale anilor '47-'48 și păstrează nostalgia acelor timpuri zicînd: „și-acum, dacă s-ar face un apel ca atunci, m-aș duce fără șovăire”. De aceea, cartea lui preferată nu face parte din patrimoniul literaturii universale, ci din intimitatea lui cea mai profundă și se numește „Trecerea prin foc”, întocmai cum a fost întreaga sa viață începută sub semnul luptei cu greutățile și voluptatea învingerii acestora prin muncă fără preget și condiții, prin eroism cotidian. Mihai Tîmpău are acum 51 de ani, dar nu vorbește despre pensionarea la care are dreptul de peste un an de zile, ca orice oțelar și miner. Vîrstă aceasta l-a găsit tot pe platforma oțelăriei nr. 1, acolo unde supraveghease pornirea în '68, modificase, mai tîrziu, volumul oalelor cu încă citeva tone, așa dintr-o idee a lui și o necesitate a producției, pe aceeași suprafață unde metalul dur se naste ca un riu de foc și unde, tot dintr-o idee de-a sa, garniturile de cărămizi refractare, magno-crom cum le zic specialiștii, nu se mai schimbă de patru ori pe an, ci numai o singură dată, fapt care înseamnă, în cifre, o economie importantă, deoarece o astfel de garnitură costă 8 milioane și se aduce din import. Calculul complet se obține prin înmulțirea reducerii cu 24 de milioane realizată la fiecare cuplor cu 5, pentru că oțelăria nr. 1 atîtea cuploare are. Cînd se îngrădesc „zes”-urile, din care se confecționează tabla pentru autoturisme, Mihai Tîmpău are grijă să scadă procentul de zgură conținut de fontă, mai înainte de a o prelucra, tot printr-un procedeu uimitor de simplu, căci este vorba „doar” despre înălțarea pragului de la orificiul de scurgere. Autorul acestor idei nu vorbește despre invenții și inovații, el explică numai ce și cum face ca oțelul să fie așa cum trebuie, dar reușitele sale nu au trecut neobservate. Mihai Tîmpău fiind decorat cu Ordinul Muncii clasa I și a III-a. „Ceva înconștient am mai avut eu pe-aici, cu cei de la cercetare, care-mi ziceau: „Ce, nea Tîmpău, ai început să te crezi Samantha!” adică să faci minuni, că ei credeau că-i o minune să oprești zgura din fontă să treacă în oțel. Dar o primă tot mi-au dat, că au văzut că se poate.”

Comunistul Mihai Tîmpău vorbește într-un mod, hai să-i zic egal, despre oameni și fapte pretinzîndu-le parcă la fel, fiindcă, zice tot el, un om fără fapte nu-i chiar om. Această filozofie personală i-a atras o apreciere aparte în combinat, unde aproape toți îl cunosc (și nu sînt puțini, ci citeva zeci de mii !), iar directorul general, inginerul Dan Dulamă a dat o dispoziție clară: „Cînd vii la mine, nea Tîmpău, nu stai la ușă. Intră indiferent cine este înăuntru. Secretarele au ordin să nu te oarească”. Este o dovadă a faptului că oțelarii Mihai Tîmpău nu-și pierd vremea cu fleacuri. El a cunoscut multă lume. Despre unii aminteste uneori: Nicuță Tănase și Mircea Neagu, brigadierii ca și el prin '48, iar despre alții pomeneste ca desore ființe care-i aparțin: „Am avut citiva miniștri la viața mea. Tovarășii Agachi, Trotus, Constantin, Dălea și alții mi-au fost sefi de schimb la Hunedoara. L-am avut și pe Tripsa. Directorul Dulamă mi-a venit din facultate la lucru. Îi cam plăcea să facă plajă, sus pe platformă, cu alți tineri, oină le-am zis: mă cooi, oțelul e o chestie serioasă, ia treceti voi la treabă. Și m-au ascultat. Cu oamenii trebuie să înveți cum se umblă. Și-acum, de ce să nu vă zic, imi aduc aminte că luam bătaie zdravăn de la sefii mei, dar nu le-am reoscat nicidecum. Mi-am propus să nu lovesc pe nimeni, dar de-o ureche tot îi mai întind pe cite unii. În loc să le iau zece la sută din bani, să-i lovesc în pungă, mai bine le lungesc puțin urechile și le las banii și ei nu uită. Cînd greșeala e mai mare însă nu-i iert.”

O singură durere are oțelarii: că fiul său nu i-a împărțășit pasiunea: s-a făcut mecanic auto și nu siderurgist. „E mai ușor la motoare, așa-i, dar și la noi munca fizică s-a redus cu peste 50 la sută”, recunoaște cu bunăvoință, ca pentru a-și scuza feciorul, dar fără să-și astîmpere regretul... „Eu, tovarășe, sînt cel mai bogat om din combinat: răspund de utilaje de 200 milioane.”

EMANUEL VALERIU

Examenele de treaptă

A fost copilăria, urmează adolescența

Din imaginile alăturate, semnate de colega noastră, fotoreportera Elena Ghera, rezultă că examenul de treaptă pentru liceu a fost dificil, ca orice examen la care vrei nu numai să te înscrii dar să și reușești. Indiferent însă pe ce liste vor figura numele candidaților, de admiși sau respinși, imaginile acestea au vrut, scutund un continent de vorbe, să mai dea de înțeles un fapt ce-am fi zis că s-a petrecut în desăvârșita nebăgare de seamă în care se produc și echinocțiile, dacă n-am bănuî că despre el s-a discutat îndelung, probabil, la orele de dirigiență: copilăria a fost, urmează adolescența! Ceea ce înseamnă că de-acum este sigur că stelele nu se aprind seara și se sting dimineața ca becurile de pe stradă ci că ele strălucesc, deși nevăzute, chiar și-n miezul zilei, sau că se învîrt prin cer unele în jurul altora și-n jurul axei galaxiei mai grozav ca firisoarele dulci de vată de zahăr în jurul unui bețișor de lemn. Sau că, revenind la orizontul planetei noastre, siguranța de a înainta cu o mină în mina tatălui și cu cealaltă în mina mamei lasă loc, mai mult decît altădată, puterii de a merge pe propriile picioare printre oameni necunoscuți.

Urmează adolescența, așadar. Copilăria mai rămîne totuși, o vreme, acolo pe unde a stat o vară, ca o pasăre călătoare care nu-și ia zborul chiar în ultima zi călduroasă ci în prima zi de frig. Deși ziua aceea cu adevărat poate să nu vină, încearcă să ne spună lumina ochilor din imaginile alăturate. De-o fi drept ceea ce un înțelept a zis, cu foarte mult timp în urmă, că „uneori este necesar să fii serios, cu toate că asta nu e o fericire”, la fel de limpede apare că, imprescriptibilă prin vîrstă, copilăria nici nu se macină ca piatra, nici nu se face pulbere ca lemnul, nici nu tuguște ca fierul. O uită cine vrea s-o uite și o pierde doar cine n-a vrut s-o păstreze. Cu alte cuvinte, cei cărora nu le-a trecut prin gînd că le-ar fi chiar de ajutor, poate, într-o lume despre care un poet, de data aceasta — unul numit Charles Cros, într-un poem intitulat „Scrubia alu-mată” — a spus că ar fi a oamenilor „gravi, gravi, gravi”, alți de gravi că-ți vine să-ți legi repede o cravată neșifonată, să te închei la haină pînă la ultimul nasture și să porți o măturică în buzunarul de la piept ca să ai cu ce să îndepărtezi de pe ea orice fir de praf, imediat ce l-ai zărit că a aterizat pe rever.

Deocamdată, cum spuneam, copilăria mai rămîne, o vreme, acolo pe unde a stat o vară. Dar capătul verii cine-l poate vedea atîta timp cît mai e vară încă?

DUMITRU CONSTANTINESCU

Regăsire înaintea unui drum cu bifurcație

Incertitudini, cerințări și parca...

Se vino la e amen cu mama, cu o floare sau singură

De le-ar vedea acum, părinții de afară n-ar mai tremura

Fotografii de ELENA GHERA

Densitate maximă în sala de meditații a căminului liceului de informatică

S-au afișat rezultatele! Între izbîndă și neizbîndă încap toate sentimentele

Ce nu se vede în fotografe? Linistea.

Viața la camping

Somn ușor de numai 12 lei

La campingul de la Slobozia, trag mai ales șoferii. Normal, căci ei e în buza șoselei, la 120 de kilometri de București și la tot atâta, or fi cîțiva în plus, de Constanța. Dar nu-l ocolesc nici altfel de călători, români sau străini, fie prea obosiți ca să mai caute o cameră în oraș, fie tocmai de-aia prea obosiți, întrucît hotelul din capitala țării e, ne-am edificat, cel mai adesea arhiplin. După ce-l găsim, treabă nu tocmai ușoară, căci campingul e tulpat în verdele unor salcimi, luat parcă sub aripa lor ocrotitoare, ei dau de-o femeie de ispravă, Maria Fădeu. La cele 25 de căsuțe, care cu două, care cu trei paturi, Maria Fădeu ține loc, cum zice, „și de mamă și de tată“, rămînîndu-i timp, după ce mătură și derectifică, să mai facă și pe recepționeră. Cu mini bățătorite, nu de cel din muncă, ea își oferă o cheie și îți urează noapte bună.

Facem toate astea și, jucînd rol de musafiri, constatăm că mobilierul căsuțelor e curat și îngrijit. Ba încă mai mult, e intact, în sensul că becurile și oglinzile sînt la locul lor. Prosoapele strălucesc, iar pernele, moi, ademenoitoare, te trag la somn. Lenjeria arată ca scoasă din cutie, iar Iulian Oprea, șeful complexului (restaurant, braserie etc.), zice că da, fețele de pernă și cearșafurile se schimbă zilnic, ca și clienții. Altfel spus, puțin sînt cei ce zăbovesc la „Privighetoarea“ mai mult de o noapte. De regulă, după ce se trec în acte și după ce achită 12 lei, prețul unui pat, ei cad ca buștenii, fie din cauza drumului, fie a vinului, băut alături. În zori, invariabil, se scoală cu gînd de ducă și rareori, o dată, de două ori pe sezon, lasă în urmă și cite-o amintire mai rea. Căci mai sînt unii, ridică Iulian Oprea din umeri, care își lustruiesc pantofii cu pătura, deși peria de haine e, și e, ne-am convins, la îndemînă. Apoi, după ce se spală „la comun“, căsuțele n-au apă, mulțumește gazdelor și nu scapă, fie el cît de grăbit, de tentația unei ciorbe de burtă, specialitatea casei cu începerea de la 6 dimineața.

Firește, „Privighetoarea“ nu-i „Lido“ și nici măcar „Union“. Cum se zice 12 lei dai, 12 lei iei, dar aici, lângă Slobozia, totul e lăunș și curățenia începe de la florile din ferestre, nu doar imprimate pe perdele, ci mai mult decît atît, flori flori. În ziua vizitei noastre, garoafe. De la 16 ani în cooperativă, Iulian Oprea a învățat multe și, înainte de toate, o zicală, să faci totul ca omului, cînd pleacă, să-i pară rău. Poate că lucrurile nu stau chiar așa, de aici, însă, de la kilometrul 120, pleci mulțumit și odihnit, grație unor gospodari în fața cărora merită, fie ploaie, fie ger, să-ți scoți palaria.

VIDIU IOANITOIAIA

Inorm di multi

De cînd ambițioșii comerțului și ai turismului și-au descoperit vocații de lingviști, cuvîntul camping — folosit firește în toată lumea — la noi pare să fie tratat adesea ca o ticăloasă marfă de import pe care ne-am irosi valuta. De aceea, probabil, în locul universalului camping, multe firme păstrează cu ostentație expresia popas turistic, destul de stingăce în a denumi ce e de denumit. Dar, indiferent ce scrie la intrare, omul e bucuros să găsească ce caută: un loc pentru cortul și mașina lui, amenajările minime pentru a petrece un concediu cît mai aproape de arbori, de iarbă, în aerul chiar liber, nemărginit de nici un perete și neindustrializat de nici un confort. Deci, Popas turistic MEDUZA, din Eforie Nord, marți 7 iulie a.c. Incinta împrejmuită pentru corturi este socotită a fi capabilă să primească vreo 1300 de persoane. Acum sînt aproape 1100. Administratorul Adrian Marian Bielz spune că, în acest an, turiștii beneficiază de alei asfaltate, de spațiu mai curat. Unii, zice din-sul, vin aici de ani de zile, și citează din memorie familia Chioreanu din Timișoara și familia Panaitescu, în cazul căreia n-a reținut și orașul de baștină. Cum abia începe o zi noroasă, nu este de mirare că Ilie Sirba — din București, șofer la I.T.B. — care a venit cu soția, cu două fiice și cu doi nepoți, laudă condițiile MEDUZEI — gazdă, e bucuros de baie și duș, dar adînc tristărat că vremea nu-i va lăsa azi să facă plajă. Un alt șofer bucureștean, Constantin Buga îi face surpriza administratorului Bielz și nu-l cunoaște și să eritice „inorm di multi niajunsuri“: „La baie e mizerie. Personalul de serviciu mai mult te drăcuie decît să facă ce trebuie. Ai de aici nu știu decît să te taxeze pentru orice. Ce să vă spun, e pe luate. Pe urmă vremea e rea. Din zece zile am prins trei ploaie grozave.“ Mergem la spălătorul singurului grup sanitar, unde alți 5 bărbai se plîng că e curent, că nimeni nu vrea să închidă o intrare blocată cu un grătar încaut, în peretele opus ușii spălătorului.

Administratorul este de părerea lor: i se par, acum, și lui absurde zăbrecele cu lacăt. Unul din cei prezenți, probabil, infuriat de vremea proastă, își varsă focul și pe ce nu trebuie. Spune, de pildă, că sînt prea multe robinete defecte, mai mult de jumătate. Cum nu e greu deloc, verifică: din 13 chiuvete, la 2, în adevăr, nu curge apă. Alți turiști se plîng și ei de timpul nefavorabil. Unii, din acest motiv, se întorc acasă, ori o iau spre munte. Administratorul, care n-are înțeles s-o ia, mă roagă să scriu că sînt necesare mai multe grupuri sanitare.

Popasul turistic SINCAL. Capacitate: circa 6000 de persoane. Acum: 3000 de turiști. Administrator — Ion Docu. „Toate-s bune, numă timpul“ nu ne place.“ (Floarea Anton, muncitor constructor la T.C.H. Deva). Paul Aurel Faur, maistrul la fabrica de bere din Craiova: „E al treilea an de cînd venim aici. E bine.“ Iar soția acestuia adaugă: „N-ar strica un apel la toate femeile de aici pentru mai multă curățenie“. Bufetul „Sincal“ are un bar cu activitate neîntreruptă cît ține programul afișat. Ceea ce nu se întâmplă și alături, la chioșcul de legume și piine. Chiar acum — ca adesea, cum precizează administratorul Ion Docu — vinzătoarea e la depozit după marfă. „Dacă nu se duce ea, i se onorează și mai greu comenzi.“ Ceea ce nu se întâmplă și cu barul de spirtoase.

DORIN GHERGHINESCU

Solitar caut solitar

Ploaia gospodărește, de o săptămînă toarnă intruna, ploii mocănești care răzbeș în suflet și te melancolizează, ploii cu stropi grei, cu nostalgia parcă a unui Bărăgan spre toamnă, iarba crește din apă, verdele frunzei e întunecat, cînd cerul se mai luminează puțin, se luminează a ploaie, în Valea Cerbului, un veritabil paradis pentru cetățenii cu religia campingului, e frig și piclă să te ia disperarea. Contrar a ce se crede indeobște despre singurătate, puținii sînt aceia care umblă, cu tot dinadinsul, după solitudine. Cortul e un lucru minunat, cînd poate să se așeze lângă un alt cort. Și nu-i atît teama de liniște și gol, cît trebuința unui suflet de prieten la lîrșul omului peregrin. Cel ce-și ia cortul și umblă o face pentru că vrea să se primească spiritual, să fie măcar o vreme același și, totuși, altul. Cîți dintre noi nu vrem să luăm viața de la început? Am ști, nu-i așa, s-o trăim mai bine, am prețui mai atenț amicitia adevărată, am izbui să fim mai generoși și mai candidi. O excursie de-a înaltul și de-a latul țării, cu așezarea cortului după o idee, dar mai cu seamă pe unde se nimereste să fie frumos, ca să ai simțămîntul a ceva ce ți se dăruie pe neașteptate este răspunsul celui ce mai speră în aventură, în aventurile acelea pe care obișnuim să le numim bucurii simple, deși nu-s tocmai simple și la îndemînă oricui.

Pe Valea Cerbului, în buza apei, amăgîți de o rază pală de soare, familiile Iliescu și Stanciu rumenesc pe niște cărbuni fumegoși, citeva jumătăți de pul cumpărat de la „Supermagazinul Costila“. Carneă frișie pe tăcuțe și dă miror suav de friptură, dintr-un cort mai îndepărtat se simte o boare de cafea abia rășnită, coaja brazilor dimprejur miroase a proaspăt și a mușchi putrezind la umbră, prin lutul negru al malului mișună sumedenie de insecte și-i răcolesc parfumul. Aici totul este aromă, buchet, esență. Stan Stanciu este maistrul la turnătorie mecanică poligrafică și face camping de paisprezece sau cincisprezece ani. Cu soția, Maria, cu Fiatal său 850, bun încă la 400 000 de km. și în stare să ducă pe cele patru roți tot confortul unui concediu, cu un dor de ducă ce l-a purtat pe aproape toate drumurile țării, Stan Stanciu este solitarul tipic. Dar solitarul căutînd solitar, adică prieten, fiindcă la pribegia cu cortul mîncarea are un gust mai bogat cînd o împărtăș camaradereste fiindcă acum ai răgazul și imboldul să destăinuie lucruri pe care le amîni cu anul și uneori cu viața, fiindcă nu există bucurie mai omenească decît aprobarea ce-o găsești, în inițiativele tale de hagiologie, la un prieten adevărat. Inginerul Jean Iliescu e prieten cu Stan Stanciu de mai bine de două decenii. Camping, familiile Iliescu și Stanciu urzesc laolaltă de vreo șase ani. În Trabantul inginerului Jean Iliescu urcă fiul său, Jean Iliescu, și soția Marielena. Mai urcă în Trabant o serie de scule mari și mărunte, fără de care preumblarea în natură poate deveni o treabă extrem de complicată. Nomadismul acesta civilizat pretinde mult simț al prevederii, grijă pentru aproape, disciplină a simțămîntelor și dragul tălăsurilor tăcute, cînd se spune totul și se rostesc abia cîteva cuvinte.

De aici, din vecinătatea cabanei Gura Diham, familiile de prieteni pleacă „să facă“ Apusenii pe Ohaba, spre Făgăraș și, probabil, prin Abrud. Solitarii din fire se însoțesc întrucît bucuriile au nevoie de martori. Viața în sinul naturii e o bucurie, chiar și ploile acestea sînt o bucurie. Totul e din ce punct de vedere consideri chestiunea. Dovadă că duminică dimineața, pe 12 iulie, a fost soare.

TUDOR OCTAVIAN

Acolo unde nu zboară vulturii

Așezat chiar în inima Moldovei, pe apa Tutovei, între Rușeni Răzeși și Dragomirești, popasul din Vlădea are vrea să țină locul hanurilor de odinioară acestor meleaguri, al hanului Gîrceni, al hanului Laza, al hanului Balta Dejugați, și uneori izbutește, altele nu izbutește, și nu izbutește indeobște înaintea unor oameni care mai au de unde să-și aducă aminte ce însemna altădată un han. Înșă, pînă una alta, mai aproape de noi este adevărul că mai marele acestui popas, Neculai Vranciu, e un om înimos și nu numai înimos. Dacă rezistă aici de aproape o duzină de ani înseamnă că e și cinstit. Clienții lui de toată ziua sînt oameni din împrejurimi, fie cărușul Vasile Verga, fie tractoristul Ștefan Murgu, fie pădurarul pădurii comunale Cornestii, Mitrea Stoina, fie pensionarii Dumitru Stoina sau Gheorghe Vîrceanu, acesta, ultimul, de loc de prin Doagele, un sat de stilști. Dincolo de gospodăriile lor începe un drum forestier și dacă te ții cu încăpăținare de el, pe lângă Movilă, te scoate tocmai la Ripa Becului și, acolo, la o gaură căscată în deal. Și gaura aceasta, după ce că-i ea și așa largă, au mai lărgit-o niște soldați, înainte de ultimul mare război, săpînd-o în căutarea unor comori pe care nu le-au aflat. Și la vreme de seară, spun oamenii locului, mai cu seamă bătrînii, ar ieși vulturi din gaura aceasta, rotîndu-se lenes peste dealurile din jur. Vulturi în toată firea... Și, furat de poveste, la început am uitat să-l întreb dacă are clienți pentru căsuțele lui mesterite și cu gust și temeinic, așa, ca să nu le ia pe sus primul vînt. Și l-am întrebat. Da, avea și clienți, cu toate că, între noi fie vorba, căsuțele lui încă nu au intrat oficial în circuitul turistic. Înșă, tot între noi fie vorba, ce mai poate însemna cuvîntul oficial cînd îți bat în ușa doi drumeți ostentivi? Încă nu are registre, dar, uite, Neculai Vranciu le-a notat numele într-un caiet în care, indeobște, își ține în ordine socoteliile. Sînt tot și soție, desigur, că doar le-a cerut actele, dar ceva e în ne-regulă între ei, după cum se poartă. Aseară, de pildă, s-au certat la cutie, am crezut că o zăbovesc, lucrul curios, cînd au încheiat cearta, el plîngea și ea ridea de se prăpădea. În dimineața de azi el se învîrtea ca un titirez, după ochiuri cu slănină, după piine, după sare, după cafea, purtîndu-le pe toate între restaurant și căsuță tot așa cum le-am duce și noi, neindemînat ca un chelner de tară, iar ea îl astepta ca o prietă, în capul patului înfățat cu ce am găsit și noi la îndemînă aici, pentru că nu ne-a dat încă nimeni rufărie de pat. Apoi s-au certat iar, mai al dracului decît în seara trecută, ea l-a zis monstru și el a început iar să plîngă și nu era monstru deloc, dimpotrivă, plîngea și era mai servil decît oricare alt bărbat cu femeia lui. Uite, a mai zis Neculai Vranciu, lui îi zice Paul S... Paul S... Uite că nu-i mai înțeleg numele de familie. Aici i-am notat și numărul de pe buletin... Și am privit și eu peste umărul lui Neculai Vranciu și am înțeles ce nu înțelegea el. Dar am notat în carnet doar atît: Paul S... Atunci să nu-i dăm nici numărul de mașină, a mai zis Neculai Vranciu, dumirit, că asta ar fi ca și cum i-am da numele întreg... Adevărul fiind că așa chibzuiesc și eu. Închisesem carnetul și priveam în tăcere Lada verde, parcată dincolo de o grămadă de pietris, din care Neculai Vranciu spera să implinească un podet între sosea și căsuțele astăzi pustii. Și spre prînz, a mai zis Neculai Vranciu, m-au întrebat pe unde ar putea să se plimbe și ei vreo două-trei ceasuri și eu, ce să le spun? Ie-am vorbit despre Ripa Becului, cum ți-am vorbit și duminică, și despre vulturile care ies către seară din gaura aceea căscată în deal. Într-acolo s-au dus, să vadă vulturile ăia... Dar uite-i că se întorc... Uite-i, acolo, tocmai trec Tutova... Într-adevăr, Paul S. și soția sa abia trecuseră riul și se apropiaseră de popas prin marginea unui lan de grîu arămiu. Încă nu era seară deplină și, de acum înainte, i-am mai spus lui Neculai Vranciu, tu nu mă cunoști și eu nu te cunosc... Și i-am făcut un semn scurt cu ochiul. S-a făcut, a ris și hăngiul, nechezînd ca un minz. Și m-am răsuclit spre cei doi. Nu-și vorbeau. Ea zîmbea spre ceva îndepărtat și străin pentru toți cei din jur. Iar privirile lui nu arătau ca niste priviri prin care s-ăr fi rotit vulturi...

MIHAI PELIN

ADRIAN DOHOTARU

Vă rugăm, liniște!

E timpul siestei

O zi petrecută în complexul de agrement 1 Mai de lângă Oradea e ca o explozie solară. Pînă nu de mult, locul, renumit pentru nufieri săi exotici, miraculos învecinați cu nufierii din delta Nilului, era o bătrînă și minusculă stațiune balneară, aproape părăsită, invadată de o vegetație senzuală, dezordonată, cu două-trei clădiri prăpădite și un cazinou baroc, prăbușit în indiferență, așteptînd acordurile unei fanfare în firețuri de aur simulat ca să cînte veșnicile valsuri de Johann Strauss. Pădurea de alături, inundată odii-

Zona este acum de nerecunoscut. N-a pierdut din farmecul, din parfumul ei exotic, dar a devenit, într-un an și jumătate, un complex de agrement și tratament, potrivit după ultimele telegrame ale arhitecturii turistice, deschis tuturor celor care trec în caravanele vacanțelor prin orașul cu lumină lîună și caldă: Oradea. Cîteva campinguri: 1 Mai, Venus, Nufărul, sînt invadate de căsuțe și bungalo-uri confortabile, moderne, dichisite și întreținute cu un cult specific pentru salubritate și igienă, sînt invadate de corturi și rulote care, văzute din avion, seamănă cu un aeroport pentru toate culorile din lume. Sînt zile cînd, în acest complex de agrement se mută practic populația unui oraș: peste 20 000 de oameni veniți din toate colțurile țării dar și din Anglia, Franța, Suedia, Olanda, Italia sau Spania... Campingul Venus, de pildă, are nu mai puțin de 14 bazine cu apă termală dintre care 13 sînt dispuse radial, cu panouri care avertizează asupra temperaturii și asupra adîncimii apei.

Spectacolul miilor de oameni care se scaldă, fac plajă, mîncîcă la tonete crenvurști, beau bere sau sucuri răcoritoare, decongelează cîteva tone de înghețată, conversează, rid, dansează, joacă bețotă sau table, fotbal sau tenis, deconstrucți, eliberați de constrîngerile imediate ale unui orar rigid, ale costumului „la patru ace“ și ale ordinelor de serviciu, este reconfortant și molipsitor. Unii turiști, aflați în trecere pe șosea, abătîndu-se pentru cîteva minute prin complexul de la 1 Mai, privind carnavalul acesta de trupuri care se bucură de soare și de apă, renunță la itinerariile programate dinainte, „ancorează“ la unul sau la altul din campinguri și rămîn săptămîni întregi în aceste superbe sate de vacanță gîndite cu inteligență și rafinament de arhitectul Arnold Szabo și de colectivul său de creație. Viața în campingul 1 Mai, cu spații vaste de parcare, de cazare, cu grupuri sanitare care funcționează ireprosabil, cu terenuri sportive, cu gazon fraged, cu peluze variate de flori, cu gherete metalice (amintind ascensoarele din zgîrie-nori) bine aprovizionate, cu mii de umbrele mari de soare și cu solarii, seamănă cu un paradis de buzunar. De buzunar, pentru că prețurile de cazare sînt la îndemîna tuturor și posibilitățile de aprovizionare cu cele necesare vieții de zi cu zi — apropiate. (Se află chiar acum în fază finală construcția unui complex alimentar splendid gîndit arhitectonic, ca o seră de sticlă și beton). La orele prînzului, femeile, tot femeile, pregătesc lîngă corturi sau în vetre comune, de vacanță rustică, mîncăruri delicioase și frugale, în vreme ce bărbaii le dau ocol încercînd să le devină utili în arta culinară, resemîndu-se pînă la urmă la o partidă de table, la o suetă, sau pur și simplu citind ziarele. Copiii aleargă cu strigăte de vikingi, se dezlănțuie prin balseoare. Aparatele de radio transmit concerte pentru apetit și bună digestie. După-amiaza însă se lasă o liniște respectuoasă, de siestă, cînd se doarme cu cugetul împăcat, se fumează cu ochii pierduți în spațiu și într-o dulce legănare prin șezlonguri aduse de acasă pe capotele mașinilor sau în rulote. N-am îndrăznit să tulburăm din această reverie decît familiile Dumitrescu Eleonora și Ștefan din Ploiești, Gheorghita Maria și Constantin din Valea Călugărească aflați aici în cel de al cincilea concediu al lor (impresionați de metamorfozele stațiunii), prieteni de o viață, oameni ai muncii pe fluxuri tehnologice grele la întreprinderea 1 Mai, la Progresul, la Combinatul chimic „de acasă“. Ei spun că după un concediu petrecut aici, în condiții de camping, cu corturi, nu mai au probleme cu supărătoarele dureri de încheieturi și cu spondiloză. La masa lor, belșug și, alături, bere la litru îngropată în pămînt ca să se păstreze rece.

După-amiaza spre seară deliciul tuturor e bazinul cu valuri artificiale „regizate“ de Dumitru Găvruta, fost mecanic de battoză și țărăn dintr-o comună învecinată. Acest bazin cu valuri artificiale fost, la rîndul său, părăsit un timp, ca un vechi orologiu cîntător din Oradea, și recondiționat în ultimul an, cu plăci de gresie, respectîndu-se detaliile arhitectonice inițiale, într-o seara sub lumina reflectoarelor și devine treptat loc de înot în noaptea.

O zi în complexul de agrement de lângă Oradea e o zi fericită.

„Sint un țăran care face politică”

Dumitru Tudose, Erou al Muncii Socialiste: născut în 1924 în Stoicânești-Olt; la vârsta de 20 de ani a fost ales președinte al cooperativei agricole; de atunci, unitatea a fost distinsă de 6 ori cu Ordinul Muncii clasa I și cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste”.

— Îmi amintesc, tovarășe Tudose, de prima noastră întâlnire. Era acum opt ani, cu ocazia unei festivități („Da”), când urma să vi se înmuneze „Ordinul Muncii” clasa I, pentru rezultatele cu totul remarcabile obținute de cooperativă („Așa”). Numai că a intervenit un moment neprevăzut. Reprezentanții organelor județene uitaseră, pur și simplu, să aducă distincția („I-auzi!”). Adunarea generală era convocată, oamenii așteptau în sală... Nu te-ai pierdut cu firea („Eu nu”). Revăd cu exactitate fiecare gest al dumitale. Te-ai îndreptat calm, pareai cu pași calculați, de om trecut prin multe și care nu se mai miră de nimic, spre vitrina cu trofee. Ai descuiat-o. („Aha!”) Era acolo o adevărată colecție. Ai luat un Ordin al Muncii primit în anii anteriori și ai spus: „Ni-l înmănați pe asta”.

— Cred că, într-adevăr, nu eram mirat. Mai pășisem și altele. Prin anii de început, când dădeam bătaia pentru afirmare, ni se întâmplase să fim declarați câștigători ai primului loc pe țară și pe regiune, cu producțiile cele mai mari de grâu și lapte, dar pe plan local, în cadrul raionului, eram clasai pe locul doi...!

● Zootehnia este specializată pe ferme cu: 700 vaci cu lapte și juninci; 5000 de oi; o îngrășătorie cu un rulaș anual de 4000 de taurine; un atelier de preparate din carne, cu o producție marfă anuală de 10 milioane lei; un complex de 130.000 păsări, care aduce un venit anual de aproape 19 milioane lei;

● Ciupercăria, cu o capacitate utilă de 10.000 mp laborator propriu, ultra-modern, al doilea ca mărime din Europa, cu o capacitate de 250 tone miceliu anual;

● Secția de conserve de legume și fructe, care funcționează cu contract de cooperare cu I.P.I.L.F. Caracal, va realiza, din 1981, o producție marfă anuală de 40 milioane lei;

● Sector de construcții în regie proprie (170 de meseriași). Anul trecut, valoarea investițiilor în C.A.P. a fost planificată la 12.600.000 lei. S-au realizat 38 milioane.

— Mărturisesc, tovarășe Tudose, că de câte ori am ocazia să discut cu dumneata, descopăr ceva nou, de parcă de fiecare dată stau de vorbă cu un alt om. De fapt, cine ești?

— Sint ceea ce am fost de când mă știu: un țăran care face politică.

— Ce politică?

— Politica noastră e să lucrăm pământul, să obținem producții.

— Le obțineți. Și încă bune. Anul trecut, de pildă, deși a fost un an greu, ați depășit planul producției nete cu 5 milioane lei.

— De ce nu mă întrebi cum le obținem? An de-an avem necazuri cu capriciile vremii. Dar astea sint dintotdeauna. Noi, ca țărani, ne-am obișnuit cu ele. Asta e riscul nostru. Il acceptăm și nu ne văităm. Ce nu înțeleg e altceva, și mă supără: cum, dom’le, să ajungă un județ la o producție medie de 700 de grame de lapte pe vacă, în primăvara aceasta?

— Chiar, cum?

— Să-ți spun eu cum: dăm pale la vaci și apoi ne așezăm la coada lor și le ordonăm să dea lapte. Atita doar că ele nu știu de ordin. După aia vine povestea cu plata ingrijitorilor. Anul trecut, în vară, a apărut un decret care stabilește că, în zootehnie, nivelul retribuției nu poate fi mai mic de 80 la sută din minimul garantat, chiar în condițiile neîndeplinirii planului. Este o măsură bună, căci nu întotdeauna ingrijitorii sint vinovați de nivelul scăzut al producției. Au venit, după aia, niște instrucțiuni de aplicare a decretului care răstoarnă bunele intenții, acordind 80 la sută din... valoarea producției obținute. Așa s-a ajuns în unele cazuri la un câștig de 6-7 lei pe zi. Ceea ce nu este stimulentiv.

— Eroul Muncii Socialiste Marin Nedea de la Purani — Teleorman mi-a povestit o întâmplare. A fost numit într-o comisie județeană să meargă într-un C.A.P., unde zootehnia era la pământ, să analizeze cauzele acelei stări de lucruri. Ce era de analizat, zicea el? Nu în două săptămâni, ci li se dăduse termen, ci într-o oră și-a dat seama exact despre ce este vorba: vacile erau costelive și nu dădeau lapte pentru că nu erau hrănite. Răbdau de foame. Concluzia sa a fost de bun-simț, și orice țăran care a crescut animale pe lângă casă ar fi înțeles despre ce este vorba: animalele trebuiau hrănite și îngrijite ca lumea.

— Normal.

— Sigur că este normal. Multe lucruri în agricultura noastră ar trebui să fie normale și nu sint.

— Hai să-ți zic și eu una. Noi, în comună, asigurăm toată piinea prin brutăriile cooperative. Pentru asta trebuie să prevedem, din timp, necesarul de grâu, în jur de 1200 de tone. Ei bine, în fiecare an avem discuții la stabilirea planului, ne țirgum. Cum, 1200 de tone? mi se spune. Vă dăm doar 400, maxim 500 de tone. Și restul? întreb eu. Vă descurcați. Știți cum ar urma să ne descurcăm? Oamenii în loc să meargă la muncă, ar trebui să alerge la oraș, să-și procure piine. Treaba e simplă, nu e de neînțeles, că doar n-o să stăm nemîncați.

— Cum sint încurajați oamenii la Stoicânești?

— Cel care muncește este încurajat; ce i-am promis, îi dăm, dacă merită; nu-i lăsam pe nechemai să se amestece în treburile noastre. Noi știm ce avem de făcut, nu ne lăsam influențați de mode. Chiar de tip industrial, așa cum este la noi, zootehnia, de pildă, rămâne o ocupație tradițional țărească. Iată, sectorul ovin. Am primit din Noua Zeelandă 2300 de oi. Le-am aclimatizat, fără a avea vreo mortalitate. 70 la sută dintre ele au fătat cite 2 miei. Șef cioban este Mircea Nistor, un țăran credincios meseriei pe care o știe de mic copil, familia i-a fost prima școală de calificare. Pe Mircea Nistor îl găsești la oi zi și noapte. Stă acolo ca un soldat de gardă la drapel. Acolo e casa lui. Dacă îl întrebi de orice oale, pină și de ciinii de pază, știe tot. Asta e viața lui, nu poate concepe să trăiască altfel și în alt loc. Sau Stancu Dogaru, care de 20 de ani e mulgător, ca și Costică Paraschiv. Astia cunosc fiecare fir de păr de pe vacile care sint în grija lor. Aș zice că prima condiție care îi saltă pe ei în rindul oamenilor de frunte, al comunistilor, este dragostea față de meserie, pasiunea cu care lucrează, făcînd din noapte, zi.

— Totuși, cum ajung ei la asemenea performanțe?

— Arătîndu-le încredere. Adică nu numai arătîndu-le, ci și investindu-i cu încredere. Uite, la ferma de pomi este brigadier tot un țăran, un comunist, Costică Șerban, om ajuns la etatea de 57 de ani fără să știe ce este aia oboseala ce intră în oase din cauza nemuncii. A făcut din fermă o gospodărie model: se ocupă de pomi, sigur că da, însă face și legumicultură, crește și porci, și păsări, a amenajat și un iaz cu pești. Noi, consiliul de conducere, îl sprijinim inițiativele, îl ajutăm să se gospodărească așa cum știe el că este mai bine. Are mină liberă. Asta zic eu că este o altă condiție a afirmării: să nu-i zăpăcești de cap, să-i lăși pe oameni să meargă pe drumul ales, adică pe acel drum unde mersul lor este cel mai drept, adică demn. Că ei știu ce au de făcut, sint țărani, nu e nevoie să-i împingi de la spate. Iată, în această primăvară noi am fertilizat cu mina 600 hectare cu grâu. Nu s-a putut altfel. A ieșit în cîmp toată suflarea satului. Sau trebuia să plantăm 80 de hectare cu cartofi timpurii, dar pământul era moale și nu puteam intra cu mașina de însemînat. A venit la mine Nicolae Tolos. Asta se trage dintr-un neam numeros și harnic. A venit și Mircea Pițigoi, amîndoi mecanizatori și membri de partid. Că ei, ziceau, au montat pe rîrită un cadru de cultivator cu care să săpăm șanțuri, în care să plantăm cartofii, tot manual. Eu știam ce e cu ei: aștia și șeful secției, Ion Păunaș, dacă zic hai să spargem munții, toți cei 40 de mecanizatori îi urmează. Și de data asta au făcut o treabă bună, jos părăria.

— Tovarășe Tudose, de ce nu pleacă

oamenii din Stoicânești? Ei se nasc aici, fac școala aici și rămîn să muncească aici. Am aflat că dintre cei 1284 membri cooperatori activi, care participă aproape zi de zi la muncă, 900 au o calificare atestată. Profesional, ei sint buni oriunde se poate ciștiga mai bine.

— Întrebați-o pe Elena Pițigoi, dacă vrea să plece. Sau pe oricare altul. Elena Pițigoi, hai să vorbim despre ea. O femeie, țărească. Urmează liceul agricol, este anul patru. Lucrează la laboratorul de miceliu al ciupercăriei. Ce-și poate dori mai frumos? Sau chiar președintele consiliului unic, Ion Vieru. Tatăl lui a fost primul brigadier al complexului, timp de 27 de ani. Rădăcinile lui Ion Vieru sint în Stoicânești. Degeaba îl amăgești în altă parte, cu ni-ni-ni și na-na-na, el tot aici trage. Sufletul lui tot aici rămîne. Ce face el, face parte din ființa lui de țăran.

— Și pentru că aici oamenii se pot realiza în profesii atât de diverse?

— 64 de absolvenți ai liceului agricol local lucrează la noi. Alți 15 tineri sint cursanți ai liceului agricol din Slatina. Se pregătesc deci pentru profesii satului. Repet însă: ceea ce îi face pe oameni să nu-și smulgă rădăcinile este încrederea pe care le-o acordăm. Uite, Constantin Zorzoilu, de la ciupercărie, a fost un pionier în meseria asta. Îi place. Și-a construit și acasă ciupercărie, pe care vrea s-o încălzească cu biogaz. E foarte bine că oamenii să aibă idei și este și mai bine atunci cînd îi ajuti să le pună în practică. Ilie Ghinescu, tehnician constructor, a făcut un proiect de instalație pentru obținerea biogazului, ceva cu totul original. Am și încheiat contractul pentru realizarea unei instalații mari, în regie proprie. Brigadier constructor este tot un fost țăran, George Dogaru... Eu trebuia asta am spus-o și la județ: producții mari nu se fac decît cu încredere în oamenii de jos. Unii sint convinși că dacă n-ar fi ei, noi am muri. Și dau ordine răstite, mai rău ca la armată. Adică le dau cu neîncredere că noi le-am putea executa. Prea multe instrucțiuni, prea multe sfaturi: și cînd să arăm, și cînd să dăm cu sapa, și pentru orice nimic, adică puneți mina și muncii așa și nu altfel, ca și cînd ne-ar învîta cum să facem o treabă cum e lucrul pămîntului, pe care am învățat-o odată cu laptele supt de la mama. Le-am și spus unoră de la județ, că noi, la C.A.P., am putea trăi și fără cap, doar cu o tablă în loc, să nu ne plouă în git — că în rest sintem dirijați cu bagheta.

— Tovarășe președinte, cit ii plătiți pe oameni pentru tot ce fac?

— Tovarășe dragă, cînd ajungi să salți peste 70 lei norma convențională, problema nu se mai pune așa. Eu zic că de-acum nu mai e vorba de bani, ci de conștiință. Dumneata ce părere ai?

PAUL URDEA

La Murfatlar, la Orientul nostru

În Crimeea anilor 1953, zeul vinurilor mi l-a scos în față pe tînărul oenolog Fichet Mijdaba, turc din Dobrogea, pripăsit pe acolo în documentare și în colecționarea unor mostre de vinuri din insorita peninsulă.

Nu bănuiam atunci, în Crimeea, că stau la un pahar de vorbă cu viitorul savant oenolog dăruit, în plus, și cu harul literar de a vorbi și scrie despre vinuri, așa cum se vede în cartea „Murfatlar — legendă și adevăr” tipărită în 1979 la „Sport-Turism”. Dar atunci, iarăși nu bănuiam că ne vom mai vedea la față decît abia peste un sfert de veac, la ceasul căruntelui, de data aceasta în Dobrogea sa natală, la Murfatlar, unde este directorul „Stațiunii experimentale viticole”.

Murfatlar sună armonios și liric, parcă anume predestinat să ajungă marcă reputată de vinuri cu înmădieri orientale. Dealtfel, aș vrea să sugerez cititorilor „Flacăra” noastre că în România vinurile respectă cu sfințenie etnografia locului de baștină, expunînd psihologia localnicilor care l-au zămislit. Astfel, vinurile moldovenesti, sub suzeranitatea Cotnariului, sint indeobște blajine și așezate, inete și bune la taclă, ca moldovenii. Cele ardelenesti, ale căror contese rămîn Tirnavele, sint aspre și dense, cu iz de răscoale și de istorie hărtuită și duc la reacție tîrzie precum mintea ardeleanului la bancuri. Cele oltenesti de sub dealurile Segarcei sau Drăgășanilor sint viclene, istețe și duc la limbuție, făcîndu-te să te legeni în mers cu iuțimea unui purfător de cobilite supraincercate. Cele muntenesti, în frunte cu Valea Călugărească, sint clasicizante, cu mindria provinciei care a stabilit limba română literară și poartă, emblematic, capitala în miezul grînarului Cîmpiei Române. În fine, cele dobrogene din parohia lui Mijdaba și tutelate, de raiaua Murfatlarului sint pline de dulceață și de lumină lină, orientală, conducînd la un divan cu tărăgănare de verset și cu exclamații prelungi ca de muzic. Credeți ori nu credeți, dar e tocmai așa! Cum e omul e și vinul!

Despre legenda care ar fi botezat Murfatlarul, scrie Mijdaba, împreună cu cei doi colegi de breaslă, în carte, se spune că niste piraiți au prins veste despre o corabie plină de comori ce urma să treacă prin apropierea coastelor. Mîndriți spre un loc stîncos, corabia s-a sfărîmat dar, spre marea lor deziluzie, nu au găsit în ea nici o comoară — numai o puzderie de coarde de viță-de-vie s-au ridicat deasupra apei. Căpetenia piratilor, Radu Soare, a plantat coardele în pămîntul insorit al Murfatlarului și s-a pomenit că

bea „un vin cu o aromă cum nu s-a mai cunoscut, pină atunci, pe pămînturile Dobrogei”. Vița-de-vie a devenit zestre celor trei fete ale piratului și și-a risipit portolourile în toată țara: „o fată a plecat cu un cioban în Transilvania, alta cu un haideuc în Oltenia, iar alta cu un arcaș în Moldova”. Aceasta ar fi legenda. Urmează acum adevărul, nelipsit nici el de o aură legendară. Auzisem eu, încă în tinerețe, că la Murfatlar au fost plantate soiuri străine (italiene și franțuzești) care au dat aici rezultate superioare celor din locul de naștere. „În realitate, spune Fichet Mijdaba, doi precursori ai oenologiei române moderne, George Nicolescu și Vasile Brezbanu, au plantat la Murfatlar 10 hectare cu viță franțuzească din zona Champagne, specializată în vinuri spumante. Dintre vinurile din zona Champagne, în special vița de Pinot gris a fost copia care a depășit originalul, în condițiile pămînturilor insorite ale Dobrogei. Același lucru s-a întîmplat cu Rieslingul italian. Dar ce mai, aproape toate soiurile celebre au dat aici rezultate peste așteptare: Chardonnay, Clairettes, Pinot gris și noir, Foole blanche, halvoisie și altele.

Dar extinderea, sistematizarea, cercetarea științifică, în continuă înnoiere, și diversificare a soiurilor, la Murfatlar și apoi constelat la Nazarecea, Medgidia, Cernavodă, Ostrov, Cuza Vodă etc., s-au desfășurat în regimul nostru, prin modernizarea economiei socialiste. Fichet Mijdaba este directorul uneia din stațiunile de cercetare, aș zice de gnoseologie a vinurilor, în vecinătatea pragmatică a I.A.S. Murfatlar pe care el îl unește mereu rezultatelor sale, ca pe o parte din marele întreg. De la cele 10 hectare în 1907 s-a ajuns ca astăzi podgoria să cuprindă 50 kilometri lungime.

De fapt Murfatlarul e un cătun, la abateră din șoseaua Constanța-Medgidia-Cernavodă, din punctul Basarabi. Drumul urcă și coboară pe marii tumuli, ca pe o continuare telurică a talazurilor mării, de-ți vine să cînti: „valul mării, valul mării / te coboară, te ridică!”. Ajunși la punctul Basarabi, am intrat pe o alee prinoasă, boltită de marii pomi umbroși, către clădirile impregnate de ispititorul buchet al tuturor... vinurilor. Era tocmai mireasma care mi se potrivește, precum unei femei cochetă parfumată favorit.

Prevenit, Mijdaba m-a așteptat și am întîlnit același om calm, așezat și cu umor, la ceasul, cum spuneam, al căruntelui dar în ținută robustă, rezistent la timp ca în povestirea lui N. D. Cocea despre „vinul de viață lungă”. Ne-am îmbră-

țisat, după cale de un sfert de veac, și un aer de nostalgie după tinerețea pierdută ne-a legat numaidecît inimile și ne-a dezlegat limbile. Încă înainte de a degusta. Am scos carnetul și pixul și am strivit, prozaic, balonul nostalgiei, notînd. Politicos și liric, Mijdaba s-a supus chinului gazetăresc. A scris și el, a primit o sumedenie de gazetari însetați, așa că e familiarizat cu emisia de gazetar. Aflu așadar că latifundiile viticole din cele două județe ale Dobrogei intră sub cercetarea științifică a centrului de la Murfatlar. Portolotul noilor soiuri productive este urmărit într-un complex construit special, pentru cantitate și calitate. Bine dirijate, în stații pilot. Tot în acest scop, pentru creșterea unor plantații mamă, în care o viță dă 50-100 de ochi, deci de la 3.000 la 4.000 de viță vititoare pe o singură plantă s-a prevăzut trimiterea în podgorii exclusive și intensive a soiurilor îmbunătățite.

Direcțiile principale constau acum în lărgirea soiurilor roșii, mult căutate. Se lucrează pe baza unui plan ferm de cercetare, pe patru programe: 1) struguri de vin, 2) struguri de masă, 3) vinificație 4) protecția plantelor. Colectivele de cercetare sint și ele profilate pe agrofitehnică (tăierea, conducerea și ingrijirea plantei), agrochimie, irigații, protecția plantei, vinificație și microbiologie. Iată, bem și nu știm că în umbra zveltă a paharului nostru stă atit amar de muncă, de veghe și încordare. Or, toate aceste cercetări de la centru continuă. Apoi în fermele pilot din C.A.P.-uri și I.A.S.-uri, în asociații C.A.P. — la Ostrov, Niculițel, Oltenia, Alimania, Mihai Viteazul.

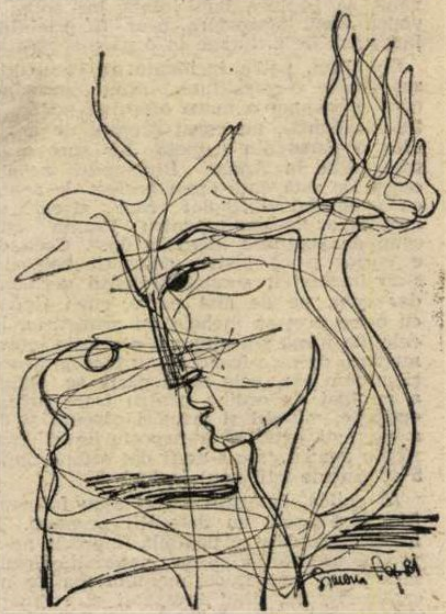
Mijdaba, ostentiv de muncă pe zi-lumină, își cam încheie periplul, cu modestia-i funciară, atrăgîndu-mi atenția asupra muncii de colectiv, de echipă, de cercetare științifică și numîndu-i pe inginerul Adde Ionescu, șeful stației de vinificație, pe mulți alții care dau rotunjime și maturitate cercetării. Dar și că utilajul, pină mai deunăzi din import, este acum masiv fabricat în țară: cel de vinificație la Cluj, piesele pneumatice și zdrobotoarele la... mașina de selectare la Tecuci, alte mașini la Galați — deci practic, în toate zonele țării. Nici autoutilajele nu este cenușareasă la Murfatlar. Termounificatorul pentru vinurile roșii, camerele sangătoare de tip Blachère și altele, sint fabricate, cu gîndire proprie și brațe proprii, aici.

Ei! După un drum lung prin teoria și practica viticulturii se cere totuși un popas. Iar popasul a avut loc în fastuoasa sală de degustare, mare și compusă după regulile unei săli de gală. Dar și artis-

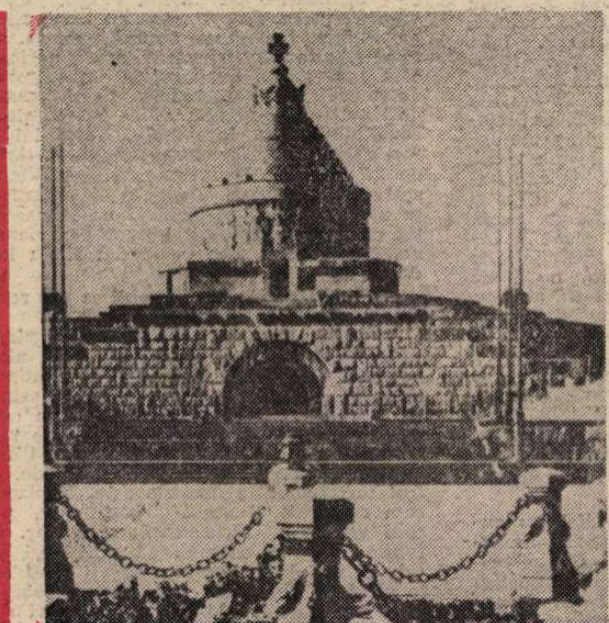
tice. Mijdaba m-a întrebat, în ecoul stereofonic al sălii, dacă vreau vin sec, demisec sau dulce. Și i-am răspuns sec: vreau vin sec. Și sec s-a adus. Cum însă partea feminină care mi-a fost suită cezarică nu consumă ci se consumă sieși, am luat, cu curaj, pe umerii proprii sarcina de onoare, a degustării. După preceptele lui Mijdaba. Citez: „Odată hotărît să degusti vinul de Murfatlar ești pus la grea încercare, întrucît nu știi ce să alegi și unde să te oprești (sublinierile noastre, Al. A.), fiecare loc avînd farmecul lui” (am încheiat citatul). Urmează alte sfaturi: pahar de cristal, temperatură corespunzătoare soiului, mîncăruri adecvate etc. Le-am respectat pe toate, întocmai. Totul era ca un paradis al vinurilor-dacă ochiul de Argus al nevestii-mii nu m-ar fi ars în ceață: Aura, atotvăzătoare mea Aura, imi număra paharele vorbite. Vocea ei, ca de oră de dirigentie, a sunat muștrătoare: „Sandule, băutura prea multă strică la sănătate și la demnitate! Vezi că dacă beai prea mult, dau ortul popii! La care i-am răspuns: „Iar după ce am să mor, am să regret profund că am fost un consumator frunțos!”

În felul acesta, prin constrîngere, nu i-am făcut prea mare pagubă vinicolă prietenului meu drag Fichet Mijdaba la, acolo, cit ar bea o furnică.

AL. ANDRIȚOIU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

În acest episod din Memoriile sale, Ion Gh. Duca continuă să relateze despre unele defecțiuni în colaborarea de guvern cu miniștrii conservatori — slăbiți care au trezit în anturajul intempestivului general Berthelot, ecouri defavorabile stării noastre de cobeligeranță.

Legat de armistițiul de la Focșani, Duca evocă patru semnificative incidente. Vă propunem, stimată cititor, să le urmărim lecturând în paralel pasajele corespunzătoare din „Amintirile” și „notițele zilnice din război” datorate altor personalități politice și militare ale vremii. Din Amintirile viitorului ministru care peste câteva săptămâni avea să conducă negocierile păcii de la București: „...Și iată cum la începutul lui decembrie cu știința regelui Ferdinand și a guvernului român, generalul Șerbecu a început negocierile cu inamicul pentru încheierea unui armistițiu. Negocierile au început la 7 decembrie la Focșani și s-au încheiat la 9 decembrie. Marele Cartier român trimisese și el o delegație la Focșani, în frunte cu generalul Lupescu, delegație din care făcea parte și Iancu Mitileneu. Foarte bine primiți și tratați de generalul von Morgen delegații noștri... Noi am iscălit armistițiul de nevoie ca o consecință a armistițiului rusesc și am avut grija să luăm toate precauțiunile posibile, față de aliații noștri, să scăpăm cu fața curată. Din nefericire, pentru noi, precauțiile de felul acesta nu erau multe. Brătianu trimisese un lung memoriu lui Clemenceau la sfârșitul lui noiembrie prin care îi demonstra necesitatea în care ne aflam să jucăm după muzica rusilor. Nu știu dacă l-a convins, cred că nu, după ce el s-a întâmplat în 1919. Pe de altă parte a doua zi după semnarea armistițiului, regele Ferdinand și-a depus comandamentul armatelor, cu intermisiunea căruia a fost însărcinat Prezan. Deși numirea generalului Prezan era normală,

deși fusese făcută cu caracter de interimat tocmai în vederea anumitor susceptibilități, generalul Averescu s-a făcut foc și cu de la sine putere a trecut comanda Armatei a II-a asupra generalului Văitoianu. Un ofițer nu poate demisiona în timp de război, dar chiar dacă ar fi putut, Averescu nu s-a gândit un moment să demisioneze. A continuat să ocupe mai departe locul rezervat Comandantului Armatei, a continuat să uzeze de automobilele și de toate comoditățile ce-i stau la îndemână, cu un cuvânt să facă mai departe pe potentatul, dar neacceptând să fie sub ordinele lui Prezan, a refuzat să îndeplinească și îndatoririle postului ce ocupa. În orice altă armată ar fi fost împușcat, sau cel puțin arestat. La noi, Marele Cartier, regele și guvernul nu numai că au încasat fără cea mai mică observație, fără cel mai mic murmur acest act de nemiapomenită insubordonare și anarhie — dar după șase săptămâni s-au mai grăbit să facă din generalul răzvrătit și primul ministru al țării.”

Iată și justificarea generalului în cauză, extrasă din ale sale Notițe zilnice din război: „...22 noiembrie. Am fost invitat să dejun la palat. După ce ne-am sculat de la masă, am rugat pe rege să mă desărcineze de Comandamentul Armatei, deoarece nu pot rămâne sub comanda generalului Prezan. M-a rugat să rămân la postul meu și să fac asta pentru el. „Faites ça pour moi”. I-am spus atunci, că-l rog să-mi dea un concediu. Mi-a răspuns că ar putea să se interpreteze ca o protestare și ar fi în defavorul meu. I-am răspuns că sint obișnuit cu interpretările calomnioase. În fine, a convenit să-mi dea un concediu tacit, fără a face formalitate. Stilles, schweigendes, Urlaub. În toate jumătăți de măsură...”

STELIAN NEAGOE

În schimb, acest limbaj, această denunțare a găsit la generalul Berthelot un teren prielnic. În fundul conștiinței sale el simțea că cerea prea mult patriei sale, dar că dacă însăși românii veneau să-i dea dreptate, să-l invite să aibă o astfel de atitudine, de ce ar fi fost el la urma urmei mai catolic decât Papa? Dacă cineva poate fi învinuit, aceia sint miniștrii români, în parte numai generalul Berthelot. Așa se explică de ce odată incidentul încheiat, noi l-am lertat cu toții pe generalul Berthelot. Singurul care ar fi fost în drept să ramie supărat pe el era d-nul de Saint-Aulaire pe care de fapt îl descrieseră lui Clemenceau ca complicele nostru într-o acțiune dăunătoare intereselor Franței. Ce explicație va fi fost între ei, nu știu, destul că ei au păstrat raporturi de intimă și cordială prietenie.

De altminteri, în genere, în toată această perioadă Take Ionescu și prietenii lui au avut o stranie atitudine. Au redactat chiar un memoriu scris pe care l-au remis oficial lui Saint-Aulaire și lui Berthelot și prin care declarau că România poate și trebuie să continue lupta. Firește, acest memoriu l-au redactat fără să spuie nimic nou. Am aflat pe urmă numai de existența lui, așa încât nici azi n-aș putea să spun în ce moment precis l-au remis reprezentanților Franței. Ceea ce știu pozitiv e că la întocmirea lui a jucat un rol deosebit Titulescu. Aceasta a fost și cauza pentru care Brătianu a fost ani de zile ostil lui Titulescu, iar Ferechide a fost până într-atât indignat pe el încât nu l-a iertat până la moarte. Am bănuț însă de pe atunci că se petrece ceva insolit. Întii pentru că, de două-trei ori, mergind dimineața la Brătianu care stătea pe strada Romană, lângă Saint-Aulaire, am surprins pe Titulescu, pe Take Ionescu și pe Mișu Cantacuzino mergind, pe furis la Saint-Aulaire și în al doilea rând pentru că mergând într-o seară la Titulescu l-am scăpat o frază care m-a pus pe gânduri. Marturisesc însă că nu credeam că intervențiile lor au mers așa departe și că au avut un caracter atât de concret și de ce n-aș adăuga-o, atât de intristător.

Deocamdată trebuia însă rezolvat incidentul lui Clemenceau care putea să aibă consecințe grave. Trebuie să spun că Victor Antonescu s-a achitat de această sarcină în chip strălucit. Explicația pe care a avut-o cu Clemenceau și telegrama explicativă a lui Brătianu expediată de altfel înainte chiar de a afla de supărarea primului ministru francez, faimoasa telegramă pe care noi o numeam telegrama „de la France voisine”, au lămurit neînțelegerea și au pus capăt deocamdată cel puțin incidentului.

În timpul acesta la Focșani se încheiase armistițiul. Delegația germană, prezidată de generalul von Morgen, fusese foarte curtenitoare cu delegația noastră și căuta vădit să capteze bunăvoința lor spre a vedea dacă atmosfera n-ar fi prielnică încercării de a ajunge la o pace separată.

De altfel, patru incidente au caracterizat aceste negociațiuni. Întii, germanii care pregăteau o mare ofensivă pe frontul occidental, au cerut dreptul de a ridica o parte din trupele lor spre a le transporta în Apus. Bineînțeles ne-am opus. De astă dată eram perfect de acord cu generalul Berthelot care zicea că aceasta ar însemna pentru Franța „un coup de poignard dans le dos”. Ceea ce e curios e că înșiși delegații bolșevici s-au împotrivit acestei pretenții germane dar cum, pe de altă parte, rușii țineau cu orice preț să încheie un armistițiu, în cele din urmă s-a ajuns la o soluție intermediară cu care francezii au fost de acord și anume că: „cele două părți se obligă a nu mai da ordine pentru transporturi, operație, mișcări și grupări precum și de a nu mai executa transporturile și grupările pentru care s-ar fi dat ordine după 5 decembrie (stil nou) inclusiv.”

Al doilea, delegații noștri s-au fotografiat la Focșani cu delegații germani. E lesne de înțeles ce penibilă impresie ne-a produs această să zicem „nefericită inspirație”. Ai noștri, cu mentalitatea pe ne caracterizează, erau indignați și rușinați. Aliații noștri, în special francezii care nu

1917 — OCTOMBRIE — NOIEMBRIE (III)

glumesc cu asemenea chestiuni, erau cu drept cuvânt revoltați în cel mai înalt grad. A trebuit să ne ocupăm de chestie în Consiliul de Miniștri unde din îndemnul lui Vintilă Brătianu am orînduit o anchetă și de se va dovedi adevărat — pedepsirea aspră a celor vinovați. După obiceiul pămîntului, generalul Iancovescu care în fundul conștiinței sale nu găsea chestia atât de gravă, care poate chiar dacă ar fi fost la Focșani s-ar fi așezat și el în fața obiectivului fotografiilor lui von Morgen, a procedat în așa fel încît nu s-a dat nici o urmăre întregii afaceri. Această lipsă de demnitate și de tinuță m-a mîhnit mai mult decît aș putea-o spune.

Al treilea — germanii au cerut să se puceadă imediat la schimbul ostacilor. Lucrul ne convenea pe de o parte fiindcă pentru noi era o fericire să scăpăm cu un ceas mai devreme de întreținerea costisitoare și grea a tuturor acestor oameni și pe de altă parte fiindcă presa Puterilor Centrale duseseră pe această chestie o campanie atât de inverșunată împotriva noastră, încît ne convenea să le dovedim prin mărturisirile acestor ostacili că fuseseră tratați omenește și că guvernul român, avînd în vedere groaznicele condiții din Moldova, își împlinise cu prisosință datoria. Fapt care de altfel s-a și împlinit. Și, în sfîrșit, la rîndul nostru auzisem altele — de astă dată adevărate — despre suferințele ostacilor noștri din teritoriul ocupat și de aiurea încît era o adevărată datorie, dacă un prilej ni se oferea, să punem cit mai curînd capăt martirologului lor. Noi am însărcinat alături de cîțiva militari pe colonelul Rihard Petrescu, fratele lui Emil Petrescu, și Jean Mitileneu, care era atașat pe lângă Prezan, cu tratarea acestei afaceri, pe N. Tabacovici care, pe lângă că și făcuse studiile în Germania și că știa prin urmare perfect de bine limba germană, era și conducătorul acestui serviciu al ostacilor și al prizonierilor de război. Tocmai fiindcă se ducea la Berlin și la Viena o campanie atât de pătimașă prin septembrie, Brătianu mă rugase să mă ocup de această chestie și de două luni lucram la Ministerul de Război cu Tabacovici și cu consiliul de pe lângă el. Așa fiind, avusesem puțină să mă conving personal că se lucrase bine la acel serviciu. Vizitasem cu Lăscărșu Catargi unele lagăre și închisori. Dobrovățul între altele, vorbisem cu cei deținuți și ajunsesem la concluzia că față de mijloacele de care se dispunea, Tabacovici își îndeplinea întreaga datorie. Am stăruit deci pe lângă Brătianu să-l delege în chestia schimbului. Energie și sprinten cum era trebuie să spun că a îndeplinit și această misiune, în unele privințe delicate, spre mulțumirea ostacilor. Din convorbirile care în treacă le-a avut cu delegații germani, Tabacovici a putut culege unele impresii care pe urmă ne-au fost de folos.

Al patrulea — chiar la prima întîlnire dintre generalul Lupescu și delegații germani, a apărut spre uimirea noastră Virgil Arion și fratele său Costică. Costică Arion a declarat că vine spre a afla vesti de la fiul său Dinu Arion care își făcea datoria pe front ca ofițer de rezervă. Cit despre Virgil Arion n-am putut niciodată lămuri pe deplin ce a spus, destul că încerca să ia contact cu militarii noștri spre a le face comunicări cu caracter politic. Tendința lui era să ne aducă la o pace separată cu înlocuirea dinastiei.

De fapt, evident am aflat-o abia mai tîrziu, la București era de cîțva timp în rîndurile germanofililor o mare confuzie. Carp cu intransigența lui voia pacea imediată, înlăturarea întregii dinastii și așezarea pe tronul României a unuia dintre fiii Kaiserului. El era exponentul punctului de vedere german. Ca de obicei el nu acționa personal. Amicii lui însă se agitău mult pentru a asigura izbînda ideilor sale. În cursul verii, giranții de ministri Lupu Costache și Comp. puseseră la cale un fel de plebiscit în favoarea constituirii

unui guvern Carp. Motivarea suna astfel, „dacă parlamentul țării ar fi avut puțină să se întrunească la București, fără înnoială ca dl. P.P. Carp ar fi primit de la el printr-o unanimă declarare mandatul de a lucra în depline puteri în numele Patriei. Cum însă expresia acestei vointe lipsește, trebuie ca națiunea însăși să încredințeze direct acest mandat d-lui P. P. Carp”. Pe temeiul acestor considerente se trimiseră în toată țara spre subscriere adrese cu următorul cuprins: „subemnații avînd convingerea că în împrejurările prin care trece țara acțiunea d-lui P. P. Carp e singura în stare să redea României situația pierdută, îl încredințăm sarcina de a apăra drepturile țării în negocierile ce se vor deschide pentru dobîndirea păcii dorite de toți” (adică a unei păci separate). Pe lângă nedemnitatea unei atari acțiuni, ea era și ridicolă. Dacă Carp trebuia să fie investit cu dreptul de a trata pacea de către națiune, aceste adrezi tot nu puteau exprima voința țării fiindcă jumătate din teritoriul Moldovei nu adera la el. Iar dacă în concepția lui Carp și a amicilor săi aproba rea teritoriului ocupat de inamici era suficientă, ce rost mai avea această consultare națională. Precum Carp constituise un guvern al României ocupate fără să mai consulte țara, tot astfel putea să constituie fără s-o consulte și delegația ei la o conferință în vederea încheierii unei păci separate. Din punctul de vedere practic ca și din punctul de vedere al prescripțiilor dreptului ginților, ambele manifestațiuni erau deopotrivă lipsite de valoare. Cu bunul simț care îl caracterizează, poporul nostru n-a subscris listele trimise, le-a botezat în deridere „panta-huza” lui Carp și totul s-a sfîrșit, spre cinstea țării, în apatie și ridicol. Acum, în pragul armistițiului de la Focșani, Carp și amici săi începuseră cu mari speranțe o altă acțiune. Organizaseră în București și în principalele orașe din țară conferințe în favoarea izbînzii tezei lor: pacea separată, izgonirea dinastiei și înfăptuirea, deplina înfăptuirea la viața politică și economică a Germaniei. Oratorul care se agita mai mult era Alexandru Beldiman. Era, ce e drept, pentru el un minunat prilej spre a dovedi ceea ce era în realitate, adică mai mult german decît român. Cauza era atât de potrivnică simțămîntului public, încît cu toate presiunile administrative și amenințările comandaturii — sau poate în parte tocmai de aceea — conferințele au avut aceeași soartă ca și panta-huza. Personal m-a mîhnit mult că la una din aceste conferințe la cea din Craiova, a luat cuvîntul și George Stirbey, fratele mai mic al lui Barbu Stirbey. Copilărisem cu el și deși era mai tînar decît mine, deși ne aflam în alte tabere politice, deși concepțiile noastre se deosebeau adînc, eu democrat convins, el conservator aproape reacționar — îi păstrasem o firească afecțiune și mă obișnuisem să-l stimez. Actul acesta în plin război, sub egida armateilor de ocupație, mi-a sfîșiat inima. Fratele său era disperat iar sora sa, d-na Elisa Brătianu, o considera ca o rusine pentru întregul lor neam. Peste cîteva săptămîni o febră tifoidă l-a răpit în floarea vîrstei. Poate că cel atotputernic s-a milostivit cu el. Osîndit să fie pus alături de Sterii, de Beldiman și de Virgil Arion, ce ar fi fost viața și viitorul acestui om născut sub atît de fericite auspicii, purtător al unui nume istoric, posesor al unei mari averi, cumpătat, serios, muncitor, cult și nelipsit de oarecare însușiri intelectuale?

Marigholman ca exponent al punctului de vedere austriac, deși cu puțin timp înainte acordase un interviu agentiei germane „Trans Ocean”, în care vorbise de necesitatea pentru România de a încheia cit mai curînd o pace separată și spusese chiar „și dacă condițiunile acestei păci ar face necesar ca regele care a declarat războiul să nu poată încheia pacea, nu mă îndoiesc că regele va face

gestul inevitabil”. Acum sub sugestia lui Czernin nu mai cerea înlăturarea dinastiei. Într-adevăr pe atunci preocuparea Vienei era să se încheie cu România pacea cit mai repede și prin urmare cei de la Ballplatz erau dispuși să înlăture din calea lor tot ce ar fi putut complica situația și întîrziia soluția dorită. Ori era de sine înțeles că a pretinde neapărat înlăturarea dinastiei nici nu simplifica, nici nu grăbea lucrurile.

Stere, după ce fusese violent împotriva regelui și vorbea să se ofere coroana României lui Wilhelm II sau unuia din fiii săi, acum cu grandomania lui visa alipirea țării noastre la o Gross Oesterreich sau la Germania. Un mare bloc politic și economic stavila permanentă împotriva tendințelor de expansiune ale rușilor înspre orientul Europei. În mărșă acestui plan chestia dinastiei îi apărea mică, secundară — o disprețuia — mai ales față de impresiile pe care le culesese la Berlin că Wilhelm II și fiii lui n-ar fi dispuși să primească tronul României și față de ultimele dispozițiuni ale Austriei în ceea ce privea chestia dinastică de la noi. Pe de altă parte, pe problemele de ordin intern neînțelegerile lui atît cu Carp, cit și cu Marigholman îl îndepărtau tot mai mult de ei și prin aceasta fatal și de politica lor. Într-adevăr, Stere era un partizan hotărît al reformelor, al expropriierii și al votului obștesc, se considera chiar unul din părinții lor. Știa că le votasem formal la Iași. Era deci pentru el o imposibilitate absolută morală și de principii să renunțe la grabnica lor aplicare. În schimb Carp și Marigholman, cu lipsa lor organică de simț al realității, considerau votul de la Iași ca nul și neavenit și își închipuiau mai mult decît orînd că aceste două mari reforme pot fi înlățurate.

Toată lumea aceasta văzînd cele ce se petrec pe frontul rusesc, socotea că i-a sunat ceasul și prin urmare se întrunea, se certa, se conspira, se intriga, se contrazicea. Nu voi intra în amănuntele tuturor acestor uneltiri. Mă oprește un legitim simțămînt de durere națională și pe de altă parte n-am fost în măsură să cunosc cele petrecute la București prin mine însumi, așa încît nu pot aduce personal nici o contribuție cu adevărat interesantă pentru lămurirea acestui trist episod al istoriei războiului.

Destul că la cei de la Focșani se resimțea lipsa de unitate, de hotărîre clară a celor din București. Noi care bineînțeles nu știam toate acestea fiindcă era încă rupt orice contact cu teritoriul ocupat, ne miram numai fără a ne-o putea explica atitudinea celor din delegațiile de la Focșani. Confuzia era ce e drept completă și amestecată. Pe cînd Virgil Arion, cu spectrala lui siluetă, se furia în umbră și strecura pe la urechile unora și altora că dacă vrem să scăpăm țara, pe care politica nenorocită a regelui și a lui Brătianu a prăpădit-o, să înlăturăm dinastia, să facem pace și să ne aruncăm fără rezerve în brațele Germaniei fericiti că după trădarea noastră va consimți să ne ierte — generalul von Morgen într-o convorbire cu Mitileneu spusese că Germania are cele mai bune simțăminte față de România, că nu vrea să-i micșoreze teritoriul, că în Dobrogea pretențiile bulgare sint nejustificate, că vor și să li se împotrivescă. Mai mult, vorbise în termeni elogiosi de Mărășesti, de vitejia armatei române și după o comparație cu regele Carol, firește în folosul acestuia, adăugase că regele Ferdinand e stimat în Germania. Marea vinovată a conflictului fiind numai regina Maria.

Dar unde confuzia a fost și mai caracteristică a fost în următoarea împrejurare. Virgil Arion însoțit de maiorul Jarosch din statul major al generalului von Morgen și de lt. Kremnitz, fiul doctorului Kremnitz și al faimosiei Mite Kremnitz și crescut dacă nu-născut chiar în România, comunicase generalului Samsonovici, pe atunci seful de stat major al generalului Eremia Grigorescu, că maresăul von Mackensen ar vrea să aibă o convorbire cu regele Ferdinand.

Omizile, o fatalitate ?

Prima generație de omizi e la pământ. Se pregătește a doua

Dintr-un anume colț al Capitalei, colț format de vreme îndelungată de strada Drumul cooperativelor cu strada Indrămării, adică din exact locul unde se află Inspectoratul pentru protecția plantelor al municipiului București (tel. 46 53 40), se pornește în fiecare an o inversunată luptă împotriva dăunătorilor naturii. Cei ce lucrează aici jură cu consecvență moartea omidei păroase și a gândacului de Colorado între 15 iunie și 15 septembrie și, uneori, rod al unui deplin acord între gând și faptă, reușesc să obțină rezultate pe măsura rivnei lor, deviza „un nu hotărât omizilor” având astfel o deplină acoperire în realitate.

În această vară, însă, faptele inspectoratului cu pricina nu sînt chiar pe măsura jurămintelor, dovadă fiind numeroasele comenzi neonorate, și o stare de gîfială, de „nu mai prididim”, care a relesit, în primul rînd, din discuția cu inginerul Georgeta Popescu, adjuncta inspectorului șef. „Acționăm în cea mai mare parte împotriva a doi dăunători, omida păroasă și gândacul de Colorado, ultimul trecînd în ultimii ani de la cartofi și la alte culturi. În ceea ce privește omida, prioritate au unitățile care trimit adrese, deoarece, chemați prin telefon ne-am trezit nu de puține ori în fața unor locuri virane. De asemenea, punem la dispoziția Administrației domeniului public (ADP) din sectoare cite o mașină cu șofer și un echipaj de doi oameni, precum și produsele pentru stropit. Aceste mașini pleacă în fiecare dimineață cu comenzi ferme, urmînd ca la sectoare să primească și alte sarcini privind tot combaterea dăunătorilor”.

Pentru această activitate, care trebuie să se desfășoare în întregul municipiu și în sectorul său agricol, inspectoratul numără în jur de patruzeci de oameni (șoferi, mecanici și cei ce fac parte din echipajele de deparazitare) și are la dispoziție 10 cisterne și 3 tractoare. „Adevărul e că singuri nu putem face față, adaugă inginerul Georgeta Popescu. Am ajuns la aceste invazii puternice, deoarece vreme îndelungată nu s-a făcut nici o combatere mecanică. Nu ne-au ajutat nici cetățenii, nici ADP-urile din sectoare, care, pe lângă mobilizarea gospodărilor, ar mai fi putut, cu mijloace minime, să-și adapteze citeva din cisternele disponibile”.

Că amintita combatere mecanică nu se face deloc, fapt ce explică într-o măsură aplombul omidei păroase, apare limpede. La fel stau lucrurile și în privința sprijinului acordat de ADP. Mai puțin limpede ne-a apărut ce întreprinde, totuși, concret Inspectoratul pentru protecția plantelor, mai ales că în ziua vizitei noastre (6 iulie), patru cisterne se aflau aliniate în curtea unității, la o oră de vîrf, ca să spunem așa, dat fiind că aici se lucrează într-un singur schimb. Ne-am propus deci să urmărim „mișcarea” utilajelor în zilele de 4, 6 și 7 iulie, atît în registru cit și pe teren. Cel puțin în scripte, treaba s-a dovedit plină de surprize.

Simbătă, 4 iulie. Din cei 13 șoferi (il includem aici și pe conducătorii tractoarelor) au lucrat doar 6. Restul: 2 — învoiți, 1 — bolnav, 1 — a predat mașina pentru că de luni intra în concediu, 1 — lipsă ulei.

Luni, 6 iulie. Au lucrat tot 6 șoferi. Restul, absenți motivat sau nemotivat.

În ceea ce privește modul în care echipele inspectoratului și-au făcut datoria marți, 7 iulie, cînd comenzi ferme aveau 9 șoferi, și cum au colaborat cu ADP-urile sectoarelor, relatează Cici Iordache și Dumitru Graur.

★

Marți, 7 iulie. la Direcția agricolă a municipiului București, am notat și părerea — conducerii — forului ce tutează Inspectoratul pentru protecția plantelor, vizavi de întreaga activitate de combatere a dăunătorilor și, desigur, a unității specializate, de care ne ocupăm.

Marin Dumitrescu, director general: „Inspectoratul pentru protecția plantelor a fost creat pentru agricultură și mai tirziu și-a extins activitatea pe municipiu. Azi, toată lumea așteaptă Inspectoratul. Nimeni nu mai taie o crenguță, nimeni nu mai face o combatere mecanică. În sectoare, ADP-urile ar trebui să fie mult mai active: să folosească oamenii și utilajele inspectoratului, dar să mobilizeze și cetățenii și chiar să adapteze, temporar, o parte din cisternele lor. ADP-ul face exact ca ăla cu ursul: ia (mașină) cine țipă mai tare. 600 de kilometri pătrați, cîți numără suprafața Bucureștiului, nu pot fi acoperiți doar de inspectorat. Avem necazuri cu oamenii, o știm, dar nimeni nu vine să lucreze la stropit”.

Tudor Petrișor, director general adjunct: „Eu, la mine, la bloc, am rupt trunzele și crenguțele invadate de omizi, după care am procedat la o ușoară pîrlire cu somoiogul. N-am chemat inspectoratul. Nu poate ieși fiecare la pomul din fața casei? Avem noroc cu ploaia asta care a pus generația întâi de omizi la pămînt, fiind practic terminată...”

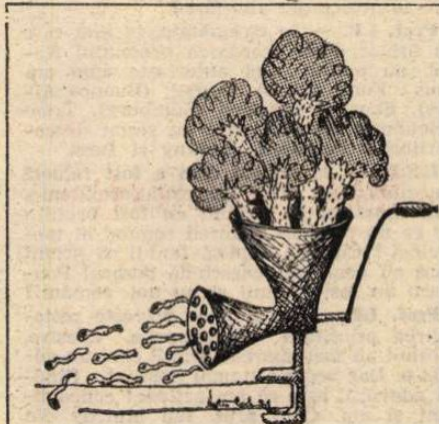
E adevărat, dar vine generația a doua, iar pînă în septembrie nu se anunță numai ploa. Oricum, faptul că aproape jumătate din numărul de mașini pentru stropit nu foloseau la nimic din cauza

invoirilor și a absențelor nemotivate, precum și colaborarea cu sectoarele Capitalei întemeiată sănătos pe principiul „la cine țipă mai tare” arată clar că nu numai combaterea mecanică este în suferință, dar și cea chimică. Pînă una alta, omida păroasă nu se teme decît de ploa.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Combaterea întîrzie, asediul continuă !

Bun, atunci să vedem la fata locului. Sîntem însoțiți de Vasile Dobre, contabil șef al Administrației domeniului public — sector 2. Dînsul zice: „Bănuiesc că-i vom găsi pe cei cu combaterea omizilor în zona Stadionului „23 August”, pe străzile Vatra Luminoasă, Maior Coravu, Bd. Muncii și altele din aceeași zonă, fiindcă trebuie să acționeze pentru „Universiadă”. Din cite știu eu, acolo s-au

SORIN POSTOLACHE

îndreptat în ultimele zile”. Nu găsim însă nici o singură cisternă pe aceste străzi. Stăm de vorbă cu cetățenii, nici ei n-au văzut așa ceva în ultima vreme, deși tare s-ar bucura dacă s-ar stropi, fiindcă, zic ei, din copaci omizile au ajuns să se cature și pe ferestre. În parcul stadionului vorbim cu muncitoarea Ioana Niță de la A.D.P.-ul sectorului, care susține: „Ieri am văzut o cisternă pe strada Bălculei. Căta strada Lunca Florilor și șoferul trebuia în stînga și-n dreapta. Prin parc nu i-am văzut, cu toate că pomii-s plini și omizile ne cad nouă în cap”. E adevărat. Din ce am aflat la dispoziție, una dintre cisterne ar fi trebuit să treacă luni pe străzile Sachelarie Vissaron, Dumbra-va Roșie, Bizet și altele Lunca Florilor. Le luăm pe rînd, dar nimeni nu ne poate semnala pe primele trei vreo urmă a cisternei amintite și a oamenilor care stropesc pomii. Cineva își aduce aminte că, acum citeva zile, ar fi trecut doi oameni cu o foarfecă în vîrfurile unuia par cu care au tăiat crenguile cel mai atîns de cuiburile de omizi, dar asta e o cu totul altă poveste, cei doi sînt oamenii A.D.P.-ului, care fac și ei ce pot, cu mijloace mai mult decît rudimentare. Vasile Dobre spune ceva despre o cisternă pe care A.D.P.-ul ar fi pregătit-o pentru stropit, punînd și oamenii la dispoziție în acest scop, dar pentru asta trebuia și substanță de combatere, iar Inspectoratul de protecție a plantelor a refuzat să o livreze, o anume ingineră Oană susținînd că toate deplasările sînt asigurate prin forte proprii.

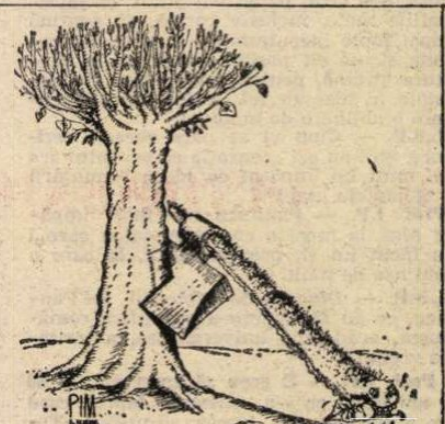
Ajunsem în fine și pe strada Lunca Florilor și, de acolo, pe alcea cu același nume, situată undeva în apropierea întreprinderii „Electronica”. Alcea nu are decît vreo două, trei sute de metri, despărțind citeva blocuri aliniate unul lîngă altul de-o parte și de cealaltă și fiind străjuită de cel mult 20 sau 25 de pomi, e adevărat, unii destul de înalți. Aflăm imediat că o anume tanti Bella, de la blocul 14, ar fi reclamat Inspectoratului, acolo i s-a spus mai întîi că trebuie făcută o comandă scrisă, iar mai apoi cineva a asigurat-o cum că „venim noi și-asa, plătiți ceva și ne înțelegem”. Cetățeanul Dumitru Niță, locatar al blocului nr. 17, zice: „Pot să vă spun că eram aici cînd au stropit, stăteam colo, pe-o bancă. I-am văzut c-au trecut pe alce și-au stropit din mers mașinii, așa mai mult de formă, fiindcă presiunea din furtun n-ajungea decît pînă la jumătatea pomului. Apoi s-au dus la un cetățean de pe strada Kilia, care i-a chemat și le-a dat ceva. Erau trei oameni. Unuia îi spunea parcă Vasile, apoi era șoferul și unul cu pîrlul cărunț și pîlărie gri, care parcă dirija. I-am întrebât dacă nu dau peste tot, mai atent, adică, fiindcă omizile aproape ne-au invadat, dar mi-au răspuns că nu se dă decît la cine plătește”. Apare cîrînd președintele Asociației de locatari de la blocul 15, Vasile Pușcașu pe numele său, care întărește cele spuse mai înainte. „Nici în fața, la noi, nu s-a stropit, fiindcă n-am fi reclamat. Am întrebât cam cît ar costa să dăm poată strada și ni s-a spus că ar veni vreo 4000 de lei, așa că ne-am lăsat păgubași”. Asta, deci, a fost situația înfîntată pe alcea Lunca Florilor.

A doua zi stăm de vorbă cu tovarășul Ludmila Buzea, șefa sectorului spații verzi din A.D.P.-2. Dînsa își aduce aminte că între A.D.P. și Inspectoratul de protecție a plantelor au existat relații mai bune, pînă la recent înființarea Sectorului agri-

col al Capitalei. „Acum, zice, dacă îi solicităm, spun ba că n-au ulei, ba combustibil, ba că sînt solicitați de C.A.P.-uri. Săptămîna asta n-am avut nici un utilaj. S-ar putea să se lucreze noaptea, cu agregate fumigene în parcurile mari, dar nu știu. Ni s-a spus că nu se poate asigura în aceste zile decît Ștrandul Tei și sesizările cetățenilor, bineînțeles numai unele dintre ele. Altfel, nu știu ce să vă spun. Nici noi nu știm, dealtfel, ce ar mai fi de adăugat. Situația e cit se poate de limpede, dar și destul de tristă. Cum, adică, oare să nu fim în stare să stăvim acest adevărat asediu pe care omizile păroase l-au îndreptat asupra orașului? ! E greu de acceptat așa ceva.”

DUMITRU GRAUR

P.S. Am aflat, în urma unui telefon la Inspectoratul de protecție a plantelor, că mașina care ar fi stropit cit de cit alcea Lunca Florilor purta numărul 31-B-2416, iar echipajul era format din șoferul Dumitru

MIHAI PINZARU-PIM

tru Glurcă și muncitorii Anton Gheorghe și Dumitru Petrescu. Cu alte cuvinte, în loc să se lămurească, misterul se adîncește: nici urmă de vreu „nea Vasile” și de vreu șef care dirija, avînd în cap pîlărie gri. Unde să fie adevărul?

Un elicopter pentru arborii seculari din Cotroceni !

La prima oră a zilei de marți, 7 iulie, lună a lui cuprător, contrazisă la ora dimineții de o ploaie rece și mărunță ca de toamnă, echipajul de la Inspectoratul pentru protecția plantelor nu se prezenta încă la datorie, conform planificării în sectorul 5 al Capitalei. Ceea ce știm precis, deoarece am fost martori oculari, e că, la ora 7 fix, muncitoarea topometristă Maria Sireteanu de la serviciul tehnic al Administrației domeniului public din respectivul sector, s-a înființat la un telefon și n-a lăsat receptorul din mînă pînă ce nu a vorbit cu Inspectoratul de

protecția plantelor și nu a aflat dacă vine, la ce oră, și din cine anume este format echipajul cu care trebuie să meargă pe teren și să continue munca de combatere a omizilor.

Aflăm de la tovarășul director al A.D.P. sector 5, Constantin Părvu, că „noi n-am stat nepăsători, n-am așteptat inspectoratul ci, mai întîi, am acționat cu echipele noastre de muncitori de la spații verzi. Parcurile, aleile, scuarurile, toate zonele verzi destul de numeroase în sector, dacă sînt o binefacere a orașului, plămîinii lui, sînt totodată însăși munca noastră și însăși rațiunea activității noastre. Așa că, prin aprilie—mai, am început cu distrugerea focarelor prin tăierea ramurilor infestate, dar nu s-a putut ajunge și la virfurile copacilor foarte înalți. Am solicitat chiar niște scări de la pompieri și tot nu s-a rezolvat în totalitate. Avem arbori seculari ca în Cotroceni, de pildă, de o frumusețe rară, cu vîrste între 150 și 160 de ani, și mai mult, cu coroane care ajung la înălțimi de 50—60 de metri. Chiar și cu pompele de stropit ale echipajelor de la protecția plantelor nu izbutim să efectuăm o dezinsecție perfectă, să distrugem toate focarele, să nu mai existe recidive, să scăpăm vegetația orașului de acest veritabil flagel”.

La ora 9.30 (cînd ploaia a și stat și o geană de soare s-a arătat pe cer), așteptatul echipaj, format din autocisterna condusă de șoferul Gurea și muncitorii Ion Șerban și Ion Dură, cu aparatele lor de stropit, s-a prezentat în sector. Se imbarcă și Maria Sireteanu, pornind pe străzile Cotrocenilor — Eroilor, Costache Negri, Dr. Lister, Pasteur, Reiner, Bagdazar... apoi Parcul Elefterie, Panduri, Tudor Vladimirescu, Uranus.

Inginerul horticol Virginia Popescu, șefa serviciului spații verzi, pasionată a profesiei sale, cu sensibilitatea suferindă atunci cînd se produc traume ori boli în lumea verde, în lumea florilor, controlează cu cerbicie, cu prețul a multor ore de muncă peste programul normal, totul. În această perioadă, deși atît de plină pentru domeniile publice ale Capitalei în preajma deschiderii Universiadei, controlează pînă la ultima stradă și ultimul copac dacă s-au făcut stropirile necesare împotriva viermelui necrutător. De aceea i se pare nedrept că Inspectoratul de protecția plantelor să reclame lipsa de ajutor din partea A.D.P. „Deși avem doar 12 cisterne, din care 9 sînt cuprinse în acțiunea de combatere a țîntarilor, în colaborare cu Centrul sanitar antiepidemic, iar celelalte trei suplinesc, cu mare efort, și treaba acestora pentru curățenia străzilor, am găsi, firește, modalitatea să afectăm o parte și pentru stropitul vegetației. Dar n-am auzit pînă acum, deși avem același for tutelar și același vicepreședinte care ne coordonează activitatea în cadrul Consiliului popular al municipiului București, să fi ridicat vreodată această problemă. Să ne fi cerut sprijinul, așa cum noi îi rugăm, de multe ori cu mari insistențe, să ne trimită echipajele sale de specialitate. Promitem să-i ajutăm, deși nu e o treabă simplă, pe lângă substanțele necesare a căror preparare în concentrațiile cuvenite cere pricepere, fiind nevoie și de un instructaj special de protecția muncii. Dar totul e posibil, dacă ar exista o bună colaborare. Importantă este podoaba verde a orașului. Apărînd copacii, peisajul, natura ce ne înconjoară, parte integrantă din ființa noastră, apărăm însăși viața. Și sîntem datori s-o facem, indiferent de profesia pe care o avem. Este și un apel al nostru către cetățeni, să fie alături de noi în această acțiune”.

CICI IORDACHE

În ciuda meritelor inspectoratului în lupta pentru distrugerea dăunătorilor, apare evident că neputința declarată de a face față situației, în această vară, plutește ca un soi de fatalitate. Și, după cum se vede, ea are un temel solid: pe teren, situația este asemănătoare celei din curtea unității, unde aproape jumătate din parcul activ de cisterne stă alinată ca la inspecție, iar colaborarea cu administrația domeniului public este mai mult teoretică, dar nu exclusiv din vina acesteia. Dacă la toate acestea mai adăugăm și neefectuarea combaterii mecanice la timpul potrivit, înțelegem că generația a doua are șanse serioase să prospere într-o măsură mult mai mare decît prima. Așa stînd lucrurile, considerăm că e momentul ca, prin eforturi conjugate, forurile respective să intervină cit mai prompt, mobilizînd toate forțele. Disponibilități există.

A pretinde, a primi — la conjugarea... penală

N-ar fi exclus ca indivizii din categoria celor de care ne vom ocupa în rîndurile de mai jos, vîzînd pe scenă sau la televizor o comedie moralizatoare despre fătărnici și lacomi, despre nemernici în dublă ipostază — slujbaş corect, la prima vedere, sperțar găunos, în realitate — să ridice cu gura pînă la urechi, ba chiar să afirme că au întîlnit și ei asemenea specimene...

Să ni-l imaginăm pe Ion Barb din Deva, în calitate de inspector cu atribuțiuni de control pe linia recuperării ambalajelor la Baza de aprovizionare tehnico-materială. Activ, competent, exigent. Cel puțin așa se poate deduce din deseale lui deplasări pe teren, din tonul „ridicat” cu care se adresează gestionarilor invocînd, adesea, actele normative ce reglementează regimul recuperării ambalajelor și mai ales consecințele la care se expun cei care nu le respectă, incît îi se face pîrlul măciucă ascultîndu-l!

dar iată că de la Miliția județului Hunedoara aflăm că același Ion Barb a fost cercetat în stare de arest preventiv, deoarece a pretins și primit, de la o gestionară, sume între 300—500 lei, pentru a nu le aplica sancțiunile prevăzute de lege, față de neglijențele constatate în activitatea de recuperare a ambalajelor.

Care va să zică, dincolo de vorbe mari, de amenințări, ne apare, în toată golicuinea lui morală, individul meschin, cu mîna întinsă spre ciubuc.

Sau iată-o pe tehniciana Veronica Avram, de la Filatura de mătase Lugoj,

protecția plantelor și nu a aflat dacă vine, la ce oră, și din cine anume este format echipajul cu care trebuie să meargă pe teren și să continue munca de combatere a omizilor.

Aflăm de la tovarășul director al A.D.P. sector 5, Constantin Părvu, că „noi n-am stat nepăsători, n-am așteptat inspectoratul ci, mai întîi, am acționat cu echipele noastre de muncitori de la spații verzi. Parcurile, aleile, scuarurile, toate zonele verzi destul de numeroase în sector, dacă sînt o binefacere a orașului, plămîinii lui, sînt totodată însăși munca noastră și însăși rațiunea activității noastre. Așa că, prin aprilie—mai, am început cu distrugerea focarelor prin tăierea ramurilor infestate, dar nu s-a putut ajunge și la virfurile copacilor foarte înalți. Am solicitat chiar niște scări de la pompieri și tot nu s-a rezolvat în totalitate. Avem arbori seculari ca în Cotroceni, de pildă, de o frumusețe rară, cu vîrste între 150 și 160 de ani, și mai mult, cu coroane care ajung la înălțimi de 50—60 de metri. Chiar și cu pompele de stropit ale echipajelor de la protecția plantelor nu izbutim să efectuăm o dezinsecție perfectă, să distrugem toate focarele, să nu mai existe recidive, să scăpăm vegetația orașului de acest veritabil flagel”.

La ora 9.30 (cînd ploaia a și stat și o geană de soare s-a arătat pe cer), așteptatul echipaj, format din autocisterna condusă de șoferul Gurea și muncitorii Ion Șerban și Ion Dură, cu aparatele lor de stropit, s-a prezentat în sector. Se imbarcă și Maria Sireteanu, pornind pe străzile Cotrocenilor — Eroilor, Costache Negri, Dr. Lister, Pasteur, Reiner, Bagdazar... apoi Parcul Elefterie, Panduri, Tudor Vladimirescu, Uranus.

Inginerul horticol Virginia Popescu, șefa serviciului spații verzi, pasionată a profesiei sale, cu sensibilitatea suferindă atunci cînd se produc traume ori boli în lumea verde, în lumea florilor, controlează cu cerbicie, cu prețul a multor ore de muncă peste programul normal, totul. În această perioadă, deși atît de plină pentru domeniile publice ale Capitalei în preajma deschiderii Universiadei, controlează pînă la ultima stradă și ultimul copac dacă s-au făcut stropirile necesare împotriva viermelui necrutător. De aceea i se pare nedrept că Inspectoratul de protecția plantelor să reclame lipsa de ajutor din partea A.D.P. „Deși avem doar 12 cisterne, din care 9 sînt cuprinse în acțiunea de combatere a țîntarilor, în colaborare cu Centrul sanitar antiepidemic, iar celelalte trei suplinesc, cu mare efort, și treaba acestora pentru curățenia străzilor, am găsi, firește, modalitatea să afectăm o parte și pentru stropitul vegetației. Dar n-am auzit pînă acum, deși avem același for tutelar și același vicepreședinte care ne coordonează activitatea în cadrul Consiliului popular al municipiului București, să fi ridicat vreodată această problemă. Să ne fi cerut sprijinul, așa cum noi îi rugăm, de multe ori cu mari insistențe, să ne trimită echipajele sale de specialitate. Promitem să-i ajutăm, deși nu e o treabă simplă, pe lângă substanțele necesare a căror preparare în concentrațiile cuvenite cere pricepere, fiind nevoie și de un instructaj special de protecția muncii. Dar totul e posibil, dacă ar exista o bună colaborare. Importantă este podoaba verde a orașului. Apărînd copacii, peisajul, natura ce ne înconjoară, parte integrantă din ființa noastră, apărăm însăși viața. Și sîntem datori s-o facem, indiferent de profesia pe care o avem. Este și un apel al nostru către cetățeni, să fie alături de noi în această acțiune”.

CICI IORDACHE

În ciuda meritelor inspectoratului în lupta pentru distrugerea dăunătorilor, apare evident că neputința declarată de a face față situației, în această vară, plutește ca un soi de fatalitate. Și, după cum se vede, ea are un temel solid: pe teren, situația este asemănătoare celei din curtea unității, unde aproape jumătate din parcul activ de cisterne stă alinată ca la inspecție, iar colaborarea cu administrația domeniului public este mai mult teoretică, dar nu exclusiv din vina acesteia. Dacă la toate acestea mai adăugăm și neefectuarea combaterii mecanice la timpul potrivit, înțelegem că generația a doua are șanse serioase să prospere într-o măsură mult mai mare decît prima. Așa stînd lucrurile, considerăm că e momentul ca, prin eforturi conjugate, forurile respective să intervină cit mai prompt, mobilizînd toate forțele. Disponibilități există.

A pretinde, a primi — la conjugarea... penală

N-ar fi exclus ca indivizii din categoria celor de care ne vom ocupa în rîndurile de mai jos, vîzînd pe scenă sau la televizor o comedie moralizatoare despre fătărnici și lacomi, despre nemernici în dublă ipostază — slujbaş corect, la prima vedere, sperțar găunos, în realitate — să ridice cu gura pînă la urechi, ba chiar să afirme că au întîlnit și ei asemenea specimene...

Să ni-l imaginăm pe Ion Barb din Deva, în calitate de inspector cu atribuțiuni de control pe linia recuperării ambalajelor la Baza de aprovizionare tehnico-materială. Activ, competent, exigent. Cel puțin așa se poate deduce din deseale lui deplasări pe teren, din tonul „ridicat” cu care se adresează gestionarilor invocînd, adesea, actele normative ce reglementează regimul recuperării ambalajelor și mai ales consecințele la care se expun cei care nu le respectă, incît îi se face pîrlul măciucă ascultîndu-l!

dar iată că de la Miliția județului Hunedoara aflăm că același Ion Barb a fost cercetat în stare de arest preventiv, deoarece a pretins și primit, de la o gestionară, sume între 300—500 lei, pentru a nu le aplica sancțiunile prevăzute de lege, față de neglijențele constatate în activitatea de recuperare a ambalajelor.

Care va să zică, dincolo de vorbe mari, de amenințări, ne apare, în toată golicuinea lui morală, individul meschin, cu mîna întinsă spre ciubuc.

Sau iată-o pe tehniciana Veronica Avram, de la Filatura de mătase Lugoj,

MIHAI GROZAVU

RECONSIDERAREA TEZĂURULUI DE GÎNDIRE PRIORITARĂ ROMÂNEASCĂ

DOSARUL INSULINEI (II)

Continuăm publicarea interviului acordat revistei noastre de prestigiosul om de știință dr. Ionel Pavel, membru corespondent al Academiei R.S.R., prin care se pune în lumină descoperirea insulinei de către Nicolae Paulescu și odiseea recunoașterii acestei priorități românești.

Menționăm că la Editura științifică și enciclopedică este în curs de apariție lucrarea: Nicolae Paulescu, descoperitorul insulinei, avînd ca autori pe dr. Constantin Angelescu și Laura Sigartu Petrina; prof. I. Pavel semnează prefața.

L.S.P. — Protestul lui Paulescu?

Prof. I. P. — Paulescu nu a fost un resemnat. De îndată ce a luat cunoștință de atribuirea premiului Nobel canadienilor, el a protestat în fața Institutului Nobel, apoi la Academia de medicină din Paris, și în cele din urmă la Societatea de biologie din București. Protestele sale au rămas fără efect. Doi ani mai târziu, el a prezentat litigiul său Congresului internațional de fiziologie de la Stockholm. De aici a primit ca răspuns un exemplar al raportului lui „Syöquist”, care a stat la baza raportului acordării premiului Nobel în 1923, monument de neinformare sau incompetență.

Era fatal ca intervențiile sale să rămână fără efect. Pe de o parte regulamentul premiului Nobel care interzice să se revină asupra decernării premiului odată acordat și, pe de altă parte, pentru că lipsea o personalitate de peste hotare care să-l fi putut susține. Singura mare personalitate competentă în diabet, care îl cunoscuse, cu care Paulescu elaborase împreună un tratat fundamental de fiziologie medicală în patru volume, prof. Lancereaux, președintele Academiei de medicină din Paris, murise de mult.

Este momentul acum să adăugăm câteva cuvinte privitoare la introducerea în practică a insulinei, adică a purificării sale și a autorului acesteia.

Odată terminată cercetarea fundamentală, aplicarea în practică nu putea să întârzie. Calea de administrare intravenoasă nefiind cea mai comodă, Paulescu a încercat la cline calea subcutanată, dar, în fața iritației locale, produsă de extras, Paulescu, sensibil la respectarea aforismului „primum non nocere”, s-a abținut să facă încercări la om.

Paulescu a obținut un brevet de invenție de la statul român în aprilie 1922 și a făcut să apară un memoriu asupra purificării extrasului de pancreas. Dificultățile, fiind de lipsa de utilitate și de industria farmaceutică în România, au făcut ca încercările lui Paulescu de aplicare practică să fie întrecute de Casa Lilly. Nu trebuie însă uitat că descoperirea hormonului antidiabetic nu a fost o întrecere între industriile chimico-farmaceutice, ci numai între cercetările fundamentale și, din acest punct de vedere, prioritatea lui Paulescu nu poate fi contestată.

L.S.P. — Din ce motive scrisoarea prin care Paulescu cerea Fundației Nobel să i se facă dreptate nu ați reprodus-o în volumul publicat de dumneavoastră la Editura Academiei? Într-o lucrare anterioară (Ion Pavel, Dan Sdrobici, Radu Pieptea, *Diabetul zaharat*, Editura Academiei, 1974, pag. 23-24), ați reprodus-o, e adevărat, parțial.

Prof. I. P. — Din oportunitate tactică! Paulescu afirma că între publicarea lucrărilor lui și ale lui Banting și Best trecuseră 18 luni. În realitate, ținînd cont de prima lucrare publicată într-o revistă de circulație internațională, nu au fost decît 8 luni. Lucrarea publicată în România în 1920, pe lângă că avea o difuzare limitată, nu viza decît efectul asupra glicemiei și glicozuriei. Deși precede lucră-

țile lui Banting și Best cu un an și jumătate, nu era exhaustivă, adică nu viza și acetonemia, acetonuria și ureea sanguină și urinară, aspecte care au accentuat cu mult calitatea și originalitatea lucrărilor lui Paulescu din 1921. Explicarea acestor aspecte m-ar fi jénat în demersurile mele. În adevăr, eu solicitam o atenție particulară și binevoitoare a direcției actuale a Institutului Nobel și nu voiam să se rătăcească discuția asupra unor fapte mărunte. Am vrut, pe cit s-a putut, ca intervențiile mele, inclusiv cartea, să conțină numai fapte incontestabile și ușor controlabile și, pe cit posibil, existente în literatura străină, pentru a nu putea fi contestate în nici un fel. A fost cu alte cuvinte o abținere de moment.

L.S.P. — Cum vi se pare această scrisoare, unii au zis „senzația că savantul era mai mult un împăcat cu ideea renunțării la zgometele lumii”?

Prof. I. P. — Paulescu n-a fost împăcat pînă la moarte cu nedreptatea care i s-a făcut lui și, prin el, Țării, la care a ținut așa de mult.

L.S.P. — Dincolo de protestul lui Paulescu, ce au făcut lumea științifică românească, academia, universitatea, autoritățile vremii?

Prof. I. P. — E greu să spun azi, la 60 de ani după ce s-a consumat faptul, care era atmosfera din lumea științifică. Totuși, e știut că la vestea atribuirii premiului Nobel lui Banting și MacLeod, lumea științifică și-a manifestat la noi revolta și nemulțumirea. Apoi, cu înecutul, ea s-a împărțit în două, o mare parte a continuat să creadă în valoarea și prioritatea lucrărilor lui Paulescu. Dar totul s-a limitat aici. Iar alta a atribuit premiul lui Banting și Best faptului că ei au aplicat insulina în tratamentul diabetului, pe cînd Paulescu își efectuase lucrările pe cîini. Lăsînd la o parte faptul că Institutul Nobel a premiat lucrarea fundamentală, lumea noastră, ca și străinătatea de altfel, nu a știut că purificarea insulinei pentru a putea fi aplicată la om nu a aparținut lui Banting și Best. Această situație arată lipsa de informație ce a domnit atunci și încă lungă vreme după aceea în lumea întreagă. Într-adevăr, nu s-a știut decît mult mai târziu că purificarea insulinei nu a aparținut lui Banting și Best cum lăsaui ei să se înțeleagă și cum au crezut-o și unii de-aj noștri. De asemenea, nu s-a știut multă vreme nici că ligatura canalului pancreatic care a fost invocată de Banting și Best ca făcînd parte din originalitatea tehnicii lor, nu a fost un progres al acestora asupra lui Paulescu, ci o eroare. Dealtfel Banting și Best au și renunțat curînd la această tehnică. Dar aceasta nu s-a mai difuzat public, ci a rămas necunoscută multora. Generația care a trăsit în 1921 și 1923, a mai făcut o încercare în 1943, prin revistă (Spitalul) pentru a-și manifesta simțămîntele de admirație pentru Paulescu. Au fost însă toate fără efect. Nici unul din cei care au scris atunci acolo nu a făcut o analiză sau o anchetă temeinică a faptelor; ei nu descoperiseră în literatură falsificarea concluziilor lui Paulescu, de

către canadieni, și nu au cunoscut nici lucrarea lui Collip, care revendica purificarea insulinei în mod exclusiv. Căci o confuzie mare s-a făcut — și aceasta acuză o dată mai mult pe Banting și Best — cînd aceștia au lăsat să se creadă că purificarea, necesară pentru administrarea insulinei la om, le-a aparținut lor.

Comunicarea lui Collip a arătat foarte limpede că extractul purificat de pancreas cu care s-a făcut prima injecție la om i-a aparținut în exclusivitate și afirmațiile lui nu au fost niciodată dezmințite. Aceasta fără a mai reveni asupra faptului că purificarea este o tehnică oarecum banală pentru chimiști și nu are nimic comun cu descoperirea fundamentală care a fost vizată de premiul Nobel.

L.S.P. — Care a fost reacția în cercurile științifice din alte țări?

Prof. I. P. — În străinătate, în anii care au urmat după acordarea premiului Nobel, au apărut voci autorizate cum am spus: Funk (Paris), Sorfelli (Buenos Aires), Sharpey-Schaffer (Edinburg), Trendelenburg (Berlin), care au seriat descoperitorii: Paulescu, Banting și Best.

L.S.P. — Să vedem cum a fost reluată chestiunea de către generația următoare. Am constatat că străinii au fost primii; de ce nu românii, istoricii români ai medicinei? Cum se explică faptul că primii care au venit să redeschidă dosarul Paulescu au fost străinii și nu noi, românii?

Prof. I. P. — În ceea ce privește restabilirea priorității în timpurile noastre, străinii au fost aparent primii care au admis-o. Dar aceasta numai aparent, fiindcă adevărul este că am acționat concomitent și noi. Cînd prof. Ian Murray din Glasgow mi-a cerut să-i dau o serie de documente despre Paulescu pentru că voia să scrie un articol asupra lui ca descoperitor al insulinei, eu personal aveam materialul strîns și acesta nu aștepta decît să fie publicat. Întîrziisem cu bună știință să-i trimit pentru a evita să dau impresia că fac aceasta dintr-un sentiment de naționalism sovînic. (Cum s-a și insinuat, recent, în revista *Diabet Care*, nr. 3/1981, vol. 4, pag. 446.) Fusesem o modă cu 10-20 de ani înainte, imediat după al doilea război mondial, cînd unii își atribuiau peste tot priorități în toate domeniile. Am preferat atunci să tatoniez, în contact direct cu specialiști străini, această chestiune și am băgat de seamă că aceștia, neinformați cum erau, au crezut la început că și eu fac o figură similară. Un articol semnat atunci de mine ar fi compromis poate definitiv problema. Am primit astfel scrisoarea lui Murray cu o mare ușurare. I-am dat toate documentele cerute și am așteptat publicarea articolului său ca să pot interveni în publicistică, referîndu-mă la el, și preferînd să rămîn pe planul al doilea. Și așa a fost bine! Articolele lui Murray pentru restabilirea priorității lui Paulescu au fost astfel de un mare ajutor. Ulterior, în corespondența care a urmat pînă la moartea sa, mi-a fost un interlocutor neprețuit pentru tactica ce trebuia să o adoptăm și eu și el în același timp. Mi-a fost de asemenea un foarte bun informator despre ce se credea și se urzea în Apus. Murray a avut chiar de suferit din cauza atitudinii sale pro-Paulescu și implicit contra lui Best, singurului supraviețuitor al colectivului de la Toronto. Ca și la noi, cozi de topor pro-Best existau și acolo.

L.S.P. — Au fost și aici?

Prof. I. P. — Bun înțeles, o mică parte pro-Best, o mare parte contra mea!

L.S.P. — Vreți să-i numiți?

Prof. I. P. — Nu, le-am da importanță și nu o merită.

L.S.P. — Eu totuși cred că s-ar cuveni să fim mai „autocritici” — cu noi înșine, cu specialiștii români. Trebuie spuse o dată niște adevăruri, nu de dragul istoriei (deși ar fi un motiv suficient) ci pentru a ne obișnui să fim mai solidari cu valorile proprii, cum e firesc. Vă propun să refaceti — nu, nu acum — traectoria priorității lui Paulescu în România, între anii 1931 și 1969.

Prof. I. P. — Să mă gîndesc. Poate cineva mai tînăr ca mine o va face. Cred și eu că merită. Nici cei care credeam în prioritatea lui Paulescu — mă includ și pe mine — n-am făcut tot ce trebuia.

L.S.P. — Așadar, savantul englez Ian Murray...

Prof. I. P. — Murray prin Paulescu a devenit un filoromân foarte activ. Prin poziția sa în lumea universitară și ca vicepreședinte al Asociației pentru Diabet din Anglia, prin pasiunea pusă în documentarea problemei și apoi promovarea poziției savantului român mi-a impus o mare admirație și simpatie. Am regretat continuu că nu am putut să obțin pentru el acordarea unei decorații, palid omagiu pentru serviciile pe care le-a adus științei românești, prestigiului României în lume. De fapt, științei universale, prin cîntec și abnegația cu care a luptat pentru impunerea adevărului.

L.S.P. — Corespondența dv. cu prof. Young?

Prof. I. P. — Corespondența cu Young a fost foarte utilă pentru punerea în evidență pe de o parte a meritelor lui Paulescu și pe de altă parte a „limitelor” impuse Comitetului instituit la Buenos Aires de al VII-lea Congres al Federației Internaționale a Diabetului (august 1970), pentru a defini rolul lui Paulescu. Istoricul acestui comitet — unde Young a fost președinte — este foarte instructiv și arată ce atenție trebuie să punem cînd apărăm drepturile unui savant român în competiție cu străinii.

Ajuns la Congresul Internațional de Diabet de la Buenos Aires, 1970, în cadrul căruia se împlina să am o poziție specială (președinte al simpozionului asupra eredității diabetului și raportor în simpozionul asupra profilaxiei diabetului), am luat contact cu președintele congresului, Rachmil Levine, pe care îl prevenisem că voi înainta o sesizare asupra priorității lui Paulescu în descoperirea insulinei. O sesizare analogă fusese făcută și de prof. Eric Martin din Geneva. R. Levine mi-a spus atunci că va discuta în Consiliul de conducere al I.D.F. și că, probabil, se va numi o comisie care să raporteze asupra priorității lui Paulescu, invocată de mine. „În Comisie veți fi desigur și dv. și dacă vreți mai recomandați una sau două persoane care să facă parte din ea”. Așa am făcut, și Consiliul de conducere s-a întrunit și-a numit o comisie din care eu... nu făceam parte. Comisia trebuia să depună raportul pînă la sfîrșitul anului 1970.

Eram așa de sigur că rezultatul va fi favorabil lui Paulescu încît această „uitare” nu m-a contrariat prea mult. Eram convins, pe de altă parte, că nu voi putea participa la ședințele care urmau să se țină în lunile care urmau la Londra, dat fiind că se anunțau numai cu circa o săptămînă înainte.

Abia mai târziu am aflat de „limitele” impuse comisiei, și anume că aceasta „să nu se atîngă de poziția lui Banting, MacLeod și Best”. Trebuie să precizez însă că Best era președinte de onoare al Federației Internaționale a Diabetului. Ce a urmat ar fi trebuit să o prevadă din primul moment. Dar corespondența avută ulterior cu președintele comisiei, și care a fost publicată în cartea mea, arată bine ce luptă a trebuit dusă ca să se obțină tot ce se putea obține în limita „limitelor” impuse comisiei.

LAURA SIGARTEU PETRINA

Păstura de laborator

(Urmare din pagina 1)

țării farmaceutice în cooperare cu Ferma apicolă Scornicești.

Transformarea prin mijloace de laborator a polenului în păstură, astfel încît aceasta din urmă să aibă exact calitățile ce se obțin prin patentul milenar al coloniilor de albine, este, spunem, o invenție prioritar românească.

Păstura, amintim, este „piinea albineilor” pe care acestea o realizează din polen. Ea devine o substanță extrem de hrănitoare sub influența substanțelor adăugate de albine, a microorganismelor, a temperaturii și umidității ridicate din stup. Prin aceste elemente de metamorfoză, zaharoza se transformă treptat în monoza-haride, zahărul simplu trece în parte în acid lactic, și sporește conținutul în vitamina K. Aceste transformări sînt posibile și în condiții de laborator, susțin inventatorii (Victor Daghiie, medic, Nadia Nicolau, chimist, și Nicolae Ilieșiu, apicultor) prin spargerea exinei (învelișul protector al polenului), prin fermentare, incubare și prin alte procedee care reproduc in vitro metodele biologice ale iscusitelor necuvîntătoare. Păstura fabricată de om va fi, evident, de cîteva ori mai ieftină decît cea recoltată din stup. Pe baza ei, același colectiv de inventatori și cu concursul

ing. Ștefan Săvulescu, directorul Combinatului apicol, au realizat o familie de biostimulatoare și hepatoprotectoare denumită *Apivitas*. Astfel prin asocierea pasturii cu Apilarnil, miere și anumite plante medicinale (în special *Chlidonium majus*) a luat naștere *Apivitas 4* Forte cu efecte notabile în tratamentul afecțiunilor hepatice. Produsul a fost avizat favorabil de Ministerul Sănătății și va intra în farmacie în cursul acestei luni.

Pentru combaterea toxicomaniei, farmacistul dr. Ovidiu Bojor și apicultorul Nicolae Ilieșiu au imaginat și realizat *Nicotinostop* în compoziția căruia intră 6 plante medicinale, 3 produse apicole, puțin zahăr și puțină lactoză. Este nedăunător organismului, are proprietăți antibacteriene și exercită o acțiune fortifiantă asupra organismului. El se prezintă sub forma unor comprimate care se consumă ca niște bomboane de cîteva ori pe zi.

Evident, ne-au mărturisit inventatorii, pofta de fumat nu va trece în cîteva minute așa cum trece durerea de cap și de masele după îngurgitarea unei pastile analgezice. Este nevoie și de puțină voință. În timpul tratamentului se poate fuma, dar, spun autorii produsului, după a cincea zi, dorința și plăcerea de a fuma încep să se diminueze. Toate acestea le mărturisesc voluntarii care au apelat la *Nicotinostop* în timpul testării produsului.

Sperăm că noua armă împotriva tabagismului cronic își va dovedi eficiența. Ea va fi pusă în cîrind la dispoziția celor ce vor să lase tutunul.

Din nou despre descoperirea comunicată de inginerul Radu Forgaci

În „Flacăra” din 14 mai 1981, prin mijlocirea unui scurt articol, am adus în atenția cercurilor de specialitate și publicului larg deopotrivă faptul că un inginer din București, Radu Forgaci, examinator principal de invenții la O.S.I.M., a anunțat descoperirea unui fenomen fizic nou și anume: propagarea helicoidală a curenților electrici. Ulterior, descoperirea a fost confirmată experimental de un cercetător din Iași și de un specialist al Institutului de fizică și inginerie nucleară de la Măgurele. În rîndurile care urmează publicăm un nou rezultat experimental și noi opinii în legătură cu această noutate științifică de ultimă oră.

Sînt biolog (pensionar) și am lucrat un sfert de veac la elaborarea unei mecanici a vieții, care pornind de la enigma respirației eutanată, să explice acele necunoscut ale vieții organice, care fundamentează bolile de degenerescență celulară. În cercetările mele biologice, privind interacțiunea razei de lumină (radiație electromagnetică atenuată) cu organismul viu, am ajuns, volens-nolens, la concluzia că numai în atmosfera anizotropă a planetei noastre raza de lumină se propagă în linie dreaptă, ca o consecință a impurificării mediului aerian în care trăim. În medii izotrope însă (spațiul cosmic, mine părăsite, cavități interpleurale ale organismului viu), raza de lumină, inclusiv curenții electrici, se propagă numai helicoidală, așa cum macroscopic se poate vedea din mișcarea pămîntului, în jurul soarelui, mișcare proprie tuturor planetelor în marșul lor cosmic. Implicațiile descoperirii acestui fenomen fizic sînt de-a dreptul majore. Ele privesc anotimpurile anului, fața nevăzută a planetelor, iarna pe pămînt (cînd acesta este la cea mai mică distanță de soare), cicloanele, curenții aerieni ascendenți-descendenți,

necesitatea corectării traseului rachetelor cosmice la ieșirea din atmosfera pămîntului etc.

Carol Anton Apostolescu, biolog, București

După apariția în revista „Flacăra” a relatării consacrate noii teorii fizice elaborate de inginerul Radu Forgaci de la O.S.I.M. București — am observat pe cale experimentală implicațiile acestei teorii în studiul efectului Procopiu. Măsurătorile făcute în laboratorul Combinatului de fibre sintetice din Iași, unde lucrez, confirmă presupunerea noastră că există un efect Procopiu și în conductoare neferomagnetice. Dispozitivul realizat la C.F.S. pentru această verificare experimentală va putea fi utilizat pentru măsurarea proprietăților magnetice ale tuturor metalelor.

Inginer Nicolae Vlad Iași

FLACĂRA REVINE

I.K.G.-ul pe calea cea bună.

Unde sint comenzile?

Pînă la apariția dispozitivului IKG, tăierea unei bare metalice — operație repetată de zeci de mii de ori la nivelul industriei — se făcea, și încă se mai face acolo unde dispozitivul nu a fost introdus, fie cu ferăstrăul, fie cu discul abraziv, la viteze mari, fie prin forfecare. Toate cele trei metode antrenează pierderi mai mici sau mai mari de material, mergînd pînă la 10 la sută în cazul ferăstrăului. Forfecarea nu presupune, inițial, nici o risipă, numai că fețele obținute prin acest procedeu rămîn neregulate, implicînd obligația strînjirii sau așchierii, adică timp, manoperă, materiale cheltuite.

Încă din 1973, tehnicienii brașoveni Constantin Iliescu, Șandor Kiss și Laszlo Gaspar de la Universitatea din Brașov au pus la punct un dispozitiv, cel despre care vorbim, capabil să realizeze debitarea în condiții net superioare, ca eficiență și randament, față de metodele așa-zise clasice. Între timp dispozitivul a fost îmbunătățit.

În câteva cuvinte să încercăm să amintim cititorilor modul de acțiune al dispozitivului gîndit și realizat la Brașov. El prinde, în zona de forfecare, bara în două manșoane speciale, care prin intermediul unei prese și al unor pîrghii, o string pînă la limita de curgere a materialului. Se creează astfel o tensiune spațială de compresiune, forfecarea realizîndu-se prin curgerea plană, fără joc în-

tre cuțite. Capetele de bară rămîn perfect netede. Noul dispozitiv elimină sculele așchietoare, ridică la cote înalte productivitatea muncii, înlătură importul. Mai mult, numeroase firme din țări cu veche tradiție industrială au apreciat și solicitat noul dispozitiv.

În urmă cu mai bine de un an, ceream organelor de resort să hotărască extinderea invenției printr-o intervenție promptă, date fiind avantajele economice deosebite care ar rezulta din generalizarea sa.

Dintr-o convorbire avută cu profesorul Constantin Iliescu, titularul disciplinei de tehnologia ștanțării și matrișării la reze de la Catedra de tehnologia construcțiilor de mașini a Universității din Brașov, inventator de elită, posesor a 15 brevete, să vedem drumul parcurs de dispozitivul IKG spre generalizare.

„Lucrurile stau mult mai bine decît în urmă cu un an. Dispozitivul funcționează la Întreprinderea de unelte și scule Brașov, la Întreprinderea de autocamioane din Brașov, titularul citorva din invențiile noastre, la IMASA Sfîntu Gheorghe, la „I Mai” Ploiești. Dispozitivele au fost realizate pe baza proiectelor noastre. De asemenea, am asigurat și asistența tehnică necesară. La „I Mai” Ploiești, împreună cu subinginerul Gheorghe Neagu, șeful debitării centralizate pe întreprindere, am realizat o variantă îmbunătățită. La „Electroputere” Craiova, dispozitivul se experimentează de o jumătate de an. În curînd, la Întreprinderea de vagoane Arad va intra în funcțiune un dispozitiv pentru 300 tone forță, capabil să debiteze platbande de dimensiuni 120x20 milimetri, pentru vagoane.

Pentru anul acesta avem contracte cu 14 întreprinderi. Pentru 1982 am semnat

pînă acum contracte cu alte 5 întreprinderi.

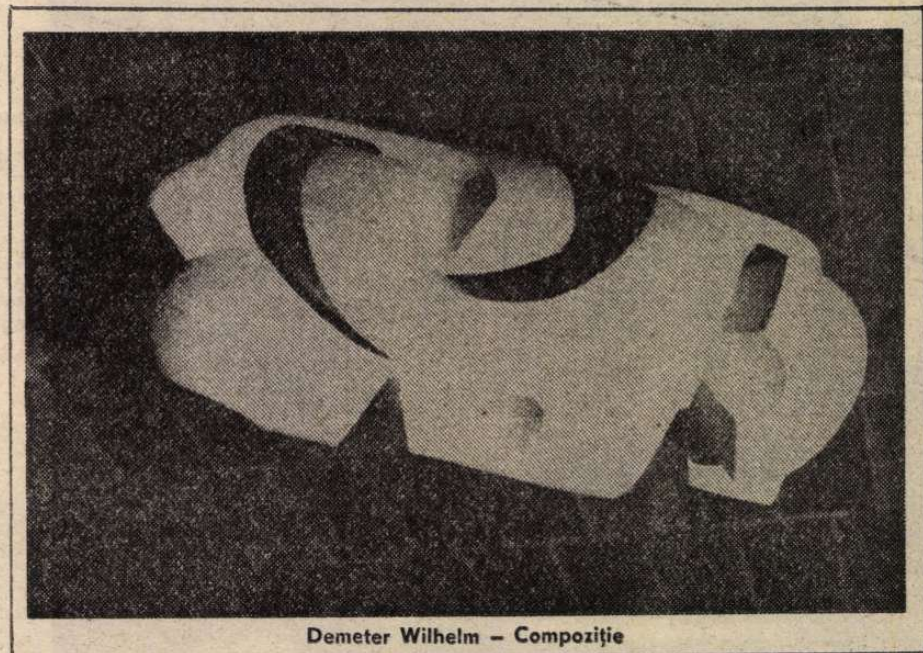
Sînt asigurate toate condițiile pentru producția de serie, însă IMASA Sfîntu Gheorghe nu are comenzi suficiente pentru trecere de la seria zero la producția de serie! Pe această cale vreau să informez că pe lîngă proiectele pe care le asigurăm pentru modele în diverse întreprinderi, M.I.C.M. a hotărît ca proiectele pentru dispozitive să fie făcute de ICSIT Titan, filiala Sfîntu Gheorghe, iar dispozitivele să fie livrate la comandă fermă de către IMASA.

La Sfîntu Gheorghe este realizată seria zero pentru dispozitivele IKG 100 și IKG 63, adaptabile pe presele de 100 și respectiv 63 tone. Tot aici este în curs de realizare modelul unui dispozitiv de debitare pentru 750 tone, care va putea debita bare cu diametrul de 100 milimetri. La cererea beneficiarului, dispoziti-

vele se pot livra și cu mecanism pentru alimentarea automată. Pentru ca dispozitivul să fie cu adevărat generalizat, pentru trecerea la producția de serie, IMASA Sfîntu Gheorghe, întreprinderea producătoare, trebuie să aibă un număr minim de comenzi. Deocamdată ele lipsesc. Comenzile pot fi înaintate pe adresa: Sfîntu Gheorghe, strada Brașovului 3-5.

Așadar, după eforturi îndelungate, dispozitivul IKG are asigurate toate condițiile să fie generalizat. Înlocuirea dispozitivelor clasice cu cele noi nu se poate face peste noapte, sintem de acord, însă, în contextul celor arătate mai sus, acțiunea credem că ar fi trebuit impulsionată la nivelul Direcției tehnice din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini.

OPREA GEORGESCU ■

Demeter Wilhelm - Compoziție

Construcitori, salvați-vă spitalul!

În urma articolului „Construcitori, salvați-vă spitalul!”, apărut în revista noastră numărul 8 (1341) din 19 februarie, după patru luni, la redacție s-a primit un singur răspuns. El aparține Centralei construcții montaj București și este semnat de directorul economic Ilie Vlăsceanu. Răspunsul ni s-a părut interesant, completînd ni s-a dat la cele notate de noi. Spicuim din scrisoare: „Spitalul șantierelor de construcții funcționează din anul 1974 în actuala clădire din Bulevardul Energeticienilor numărul 9-11, pusă la dispoziție de către Centrala de construcții montaj București. Anterior acestei date a funcționat cu o capacitate mai mică în altă clădire, tot a centralei noastre. Din cei peste 110.000 de oameni ai muncii în evidența policlinicii și a spitalului de construcții, doar 38.000 lucrează în cadrul centralei noastre, restul muncind în alte unități de construcții din Capitală. În afară de reprezentanții centralei noastre nimeni, dar absolut nimeni, din conducerea celorlalte unități servite de spitalul și policlinica de construcții nu s-a interesat și de bunul mers al acestor instituții și nu a sprijinit activitatea administrativ-gospodărească a acestora. Din aceste motive spitalul are unele greutăți, de ordin material, ca și lipsuri proprii, și de aceea apreciem că articolul apărut în revista „Flacăra” sesizează pe bună dreptate aceste neajunsuri.

Pentru a veni în sprijinul spitalului și pentru înlăturarea defecțiunilor existente, conducerea centralei noastre a inițiat un program de măsuri pe doi ani. Dar pentru aplicarea lor trebuie să fie antrenate și celelalte unități de construcții din Capitală, precum și Direcția sanitară a municipiului București...”

La sfîrșitul celei de-a șaisprezecea săptămîni de la apariția articolului ne-am deplasat la singura unitate care a răspuns sesizării noastre. Directorul economic, Ilie Vlăsceanu, ne-a spus că datorită intervenției revistei „Flacăra” s-a reușit: „eliminarea unor prejudecăți, a unei anumite inerte”. Mai mult decît atât. Factorii de decizie din cadrul centralei au fost receptivi și au cedat întreaga clădire spitalului de construcții. De asemenea, directorul Întreprinderii de administrare a grupurilor sociale și cantinelor, Emilian Florea, a comunicat că pe lîngă faptul că va asigura, și pe viitor, întreaga gamă a alimentelor pentru întregul spital, respectiva unitate va repara o parte din instalații și terasă.

Dar, ne explică în continuare directorul Ilie Vlăsceanu, Direcția sanitară a municipiului București, cit și conducerea spitalului de construcții s-au speriat și și-au pus întrebarea: Ar fi bine sau n-ar fi bine să fie preluată întreaga clădire?

Medicul Mircea Pretorian, președintele comitetului de sindicat al spitalului de construcții, ne spune că în urma articolu-

lui, lucrurile s-au precipitat. Astfel, I.P.C. s-a apucat să lucreze la proiectul viitorului spital, dar, în momentul de față lucrurile stagnează pentru simplul motiv că nu există un act de proprietate. Cu alte cuvinte, Direcția sanitară a Capitalei caută încă soluții.

De fapt, ce anume caută Direcția sanitară? Pe bună dreptate, Direcția sanitară dorește să stea de vorbă cu reprezentanții și factorii de decizie din toate întreprinderile bucureștene de construcții. Să se facă grafice de egalare a lucrărilor, să se discute ceea ce are de făcut fiecare întreprindere în parte. Dar, ne explică directorul Direcției sanitare, medicul Gheorghe Iacob, acest lucru nu se petrece. Sintem puși într-o situație foarte complicată. Nu noi sintem cei care nu dorim să preluăm întreaga clădire. Chiar și mine putem semna actele. Dar de la a avea un simplu imobil și pînă la a căpăta statutul de spital este o cale destul de lungă. Ne-am și gîndit ce să facem în noua clădire: un

centru de recuperare, un centru de reumatologie și recuperare ortopedică, lucruri esențiale pentru constructori. Cei care sint principali beneficiari ai acestor noi transformări — constructorii — nu-și dau interes ca să treacă de la vorbe la fapte.

Am stat de vorbă cu unii dintre președinții de sindicat din cîteva trusturi și întreprinderi bucureștene. Cei mai mulți nici nu știu despre ce e vorba. Deocamdată nu le dăm numele, sperînd că uniunea pe ramură și Consiliul sindicatelor din construcții vor ști să mobilizeze toți factorii de decizie din unitățile de construcții ale Capitalei pentru rezolvarea acestei situații. Indiferent în ce întreprindere lucrează, constructorul are același statut. Și, cum spunea cineva, „trebuie dată toată atenția acestor mineri de suprafață”. Dar grija pentru constructori, în acest caz, trebuie s-o aibă chiar constructorii. Cu alte cuvinte: constructori, încă vă mai puteți salva spitalul!

SORIN POSTOLACHE ■

Pînă la urmă, toate se explică. Numai că explicația nu înseamnă și soluție. Cunoșc un cetățean, altfel om cumsecade, care s-a trezit într-o bună zi ales șef de scară la blocul unde locuia. Vă puteți imagina ce-i acela un șef de scară într-un bloc? El primește însărcinarea să-i optimizeze, dacă se poate spune așa; pe doi-trei rîi platnici la întîlnire și cam atât. Numai că omul se afla, pentru prima oară în viață, înălțat într-o funcție; fiindcă șefia unei scări funcționează se cheamă. Avea, pentru prima oară în existența sa, simțămîntul că reprezintă o autoritate și că trebuie cumva s-o onoreze. Cetățeanul cel oarecare a început să organizeze zilnic fel de fel de intrupiri obștești, la care — firește — locatarii lipseau. Instrumentul prin care omul înțelegea să conducă era ședinta. Lipsind, locatarii deveneau, în conștiința lui de șef abia întocmită, niste nedisciplinări, niste persoane în contratimp cu legea. Care lege? Păi, cum care? A considerației ce-o presupunea împărțirea unei scări. Cetățenii, prin urmare, proprietari de apartamente, au început foarte curînd să se numească recalcitranți, necinstiți, vinovați. Lumea, pentru fostul om de treabă, s-a despicat în buni și răi, viața, lui și a vecinilor s-a schimbat, din normală în anormală, pîndită de o mie de mici mizerii și tensiuni.

Blocul L 14, din Bulevardul 1 decembrie 1918, este unul din cele mai impu-nătoare din Capitală. E clădit pe zece etaje și douăsprezece scări și cuprinde 404 apartamente. Sotind numărul locatariilor, vom vedea că blocul e cit un sat mai mare și că administrarea lui, în mîna unor veleitari la putere, poate să fie o problemă. Acest bloc a devenit de la o vreme încoace o problemă, și lăta din ce pîcîni: cu ani în urmă, președinte al asociației locatariilor a fost ales Niculae Iorga, proprietar, firește, al unui apartament — la etajul al patrulea, scara zece. Fiindcă trebuiau contabile se cam încurcaseră, pe de o parte, iar pe de altă parte intrucit președintele de asociație manifesta un fel de semetie a legalității de natură a împărții satul L 14 în cinstiți și necinstiți — ceea ce, de bună seamă, era cel puțin o probă de lipsă de tact — s-a organizat o adunare a locatariilor și s-a ales alt comitet. Asta în 18 mai 1980. Adunarea, petrecută cu prezența cui s-a

întîmplat, a ales și alt președinte. Sigur, regulamentul obștilor de locatari zice precis cit și cum, în ce privește alegerile și administrația. Numai că o obște este, totuși, o obște — adică o conjuncție de interese curente și de simpatii. Cînd trăiești într-un bloc 404 de familii, e mare trebuință de simpatie, de amabilitate, de conlucrare, de cuvînt cordial. Prima lege e buna înțelegere și primănditorire a unui președinte de obște e s-o cultive. Dacă în bloc e rău, președintele blocului nu-l cine trebuie, fie el om cuminte în casa lui. Una e să fii șef de apartament

Om și funcție

și alta șef de bloc. Mai mult: ce se tolerează adesea în cadrul familiei, nu de tolerat într-o casă cu 404 de familii. Ceea ce nu reușește să bage de seamă Niculae Iorga e că autoritatea se cîștigă, nu se instituie cu aplomb milităresc; iar cit privește relațiile sale cu cetățenii, bunăvoința nu-i întreagă dacă nu merge spre tot.

Simțindu-se înlăturat dintr-o funcție ce-i dădea, probabil, o mulțumire de sine peste ce-ar fi să dea, în mod normal, o astfel de mărire, cetățeanul ca toți cetățenii Niculae Iorga se supără pe săt, refuză să predea însemnele puterii — ștampile, dosare, chitanțe, hîrtii de tot soiul — și își pune în lucrare supărarea. Face memorii la consiliul popular, scrie la reviste, insinuează — ori o spune de-a dreptul — că se masează contra sa, că în asociație s-a așezat nelegea, că la consiliu se decide cu părtinire, că unul ar fi văr și altul nepot. El socotește că are dreptate — dreptate fiind situația de a sta el președinte de asociație. Sigur, în discuție omul e subtil și duce chestiunea în albia legalității dar judecata lui e astfel: e legal ce face dînsul, nu-i legal ce întreprinde noul comitet. În memorii, împarte lumea în cinstiți și necinstiți. Lupta lui e uneori stranie. Scrie un memoriu în numele a 76 de locatari, le dă numele și adresa și-l semnează el „Niculae Iorga, președintele asociației”.

Familia cetățeanului Niculae Iorga este o familie de oameni muncitori și cu drag de copii. Casa lui e harnică și unită. Singura neîmpăcare mare a anilor săi are loc cînd e vorba de șefie. Ce-l face pe el să nu aibă odihnă e faptul că a fost eliberat din funcție de-o adunare nestatutară. Pentru Niculae Iorga, statutul asociației de locatari, care-i o cartă a conviețuirii urbane, devine codul implacabil al unei conduite spartane. Cum în sumedenia de paragrafe ale regulamentului de asociație orice om se mai poate și împiedica, cei care nu fac din acest statut

carte de căpătîi, nu sint buni cetățeni. Pînă la ideea de necinste și vinovăție nu-i decît un pas. În memoriile sale, în temeiul realității — foarte discutabile — că adunarea de mazălire a fost nestatutară se numește la fiecare frază vinovați și necinstiți. Cunoșcînd o fată a problemei, s-o cunoaștem și pe coalaltă.

Niculae Iorga locuiește la scara zece, etajul al patrulea. La etajul al nouălea, în apartamentul 433 trăiește familia Mariei Mamare. Trăiește, e un fel de a zice. În casa Mariei Mamare e pe cale să se petreacă — dacă nu cumva s-a și petrecut — o nenorocire cu urmări teribile. Închipuți-vă un apartament fără închizitoare, cu un singur bec în bucătărie, cu o singură somieră murdară în dormitor, cu un ceainic și o oală cu mîncare veche pe sobă. În toată casa nu se mai vede nimic altceva. Ruina e greu de spus în cuvinte. Omul are sentimentul umilitor al sfîrșitului de lume mai ales cînd păsește în sfîrșitul acesta de lume. În apartament viețuiesc, de izbeliște, patru prunci. Patru fete, de la șapte luni la cinci-sase ani cea mai mare. Femeia Mamare, este limpede pentru toți cei din bloc, nu-i chiar sănătoasă. Un medic ar ști să conchidă fără dubiu asupra stării minții ei. Numai că pentru asta e nevoie ca medicul policlinicii Titan, în controalele căruia se găsește blocul, să vină la fața locului și să-și facă meseria. Sora medicală de la

cîrcă, pe fișele căreia sint trecuți spre supraveghere copiii, ar putea lesne să povestească medicului unde-i subordonată cum arată patru copii infometați și abandonati într-o casă goală, pe o somieră murdară, fără părinți și un minimum de grijă. Cu condiția ca sora medicală să fi urcat vreedată pînă aici, să fi răspuns măcar uneia din sesizările locatariilor. În fine, comisia de tutelă a Consiliului popular al sectorului 3 ar fi avut — urmare a multelor memorii primite din blocul L 14 — prilejul și obligația să-i strămute pe nefericiți la o Casă a copilului, să-i readucă în stare umană. Cu condiția s-o fi făcut.

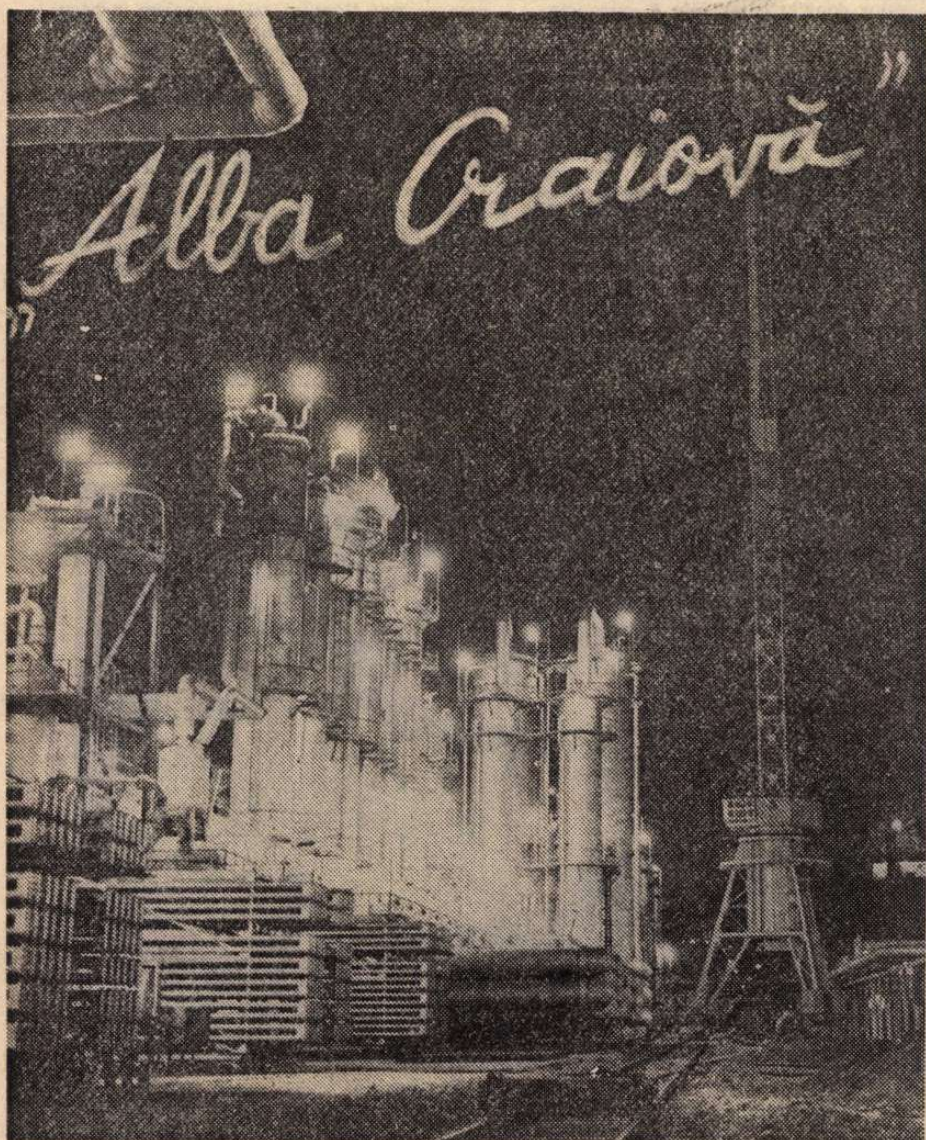
Sotia lui Niculae Iorga știe cite ceva despre copii. Spune că i-a ajutat, dar că de soarta lor trebuie să se ocupe statul. La fel gîndește și sotul. Într-un fel, așa gîndesc toți locatarii scării numărul zece.

Îl întreb pe Niculae Iorga, omul împătimit de litera legilor vieții de asociație și de legalitate, în toate cele, ce socotește dînsul că trebuie întreprins pentru salvarea sufletului și a vieții copiilor Mariei Mamare. Copiii, cum se știe, mîncă de citeva ori în zi și nu la vremea milosteniei cite unui vecin. Copii de șapte luni, de doi și trei ani nu mîncă singuri, precum oamenii mari.

În apartamentul 433, din blocul L 14, Bulevardul 1 decembrie 1918, o fetiță de citeva luni, cu greutatea unui nou-născut, doarme nopțile goală într-un pat gol, alături de surorile sale murdare, sălbătice, privind cu spaima animalului costeliv și hîituit la omul care intră pe ușă, înfricoșate de fiecare prezență umană; patru copii, deci, singuri într-o comunitate de mai bine de 1.400 de oameni convinsi că trebuie făcut ceva și nefăcînd nimic. Fiindcă oricît de patetic ar suna o plîngere a locatariilor către primărie, hîrtia scrisă și umblată pe la niste funcționari ai comisiei de tutelă nu ține de cald și de foame copiilor.

Ce funcții ar trebui să aibă oamenii comitetului de bloc, ce funcție ar trebui să aibă Niculae Iorga și, în general, ce rang ar trebui să aibă cetățenii satului L 14 ca să urce pruncii într-o mașină și, cu autoritatea ce-o are întotdeauna voința obștii, să-l interneze la o casă a copilului? Poate că funcția de oameni.

TUDOR OCTAVIAN ■

la răscruce de timp

Craiova, notam cindva, se așază în inima mea, a craioveanului care am fost, ea o virtuală cetate de scaun. De fapt, ea a fost așa, a fost a doua capitală a Valahiei, a fost scaunul Valahiei. Mică, accea provincie deosebită, cum scria cronicarul, cu „caji ce se cheamă bani”, cu „steag și muzică ostășească și pecete deosebită”. De fiecare dată cind revin aici am sentimentul că răsofiesc o carte. O carte masivă, grea de miera secolelor, arhicristalizată prin suprapunerile de documente venind dintr-o grandioasă istorie. O răsofiesc, știind-o de fapt pe de rost. O pot reciti în gând, cu ochii închisi, murmurînd-o.

O carte cu file de piatră, cu inițiale marcate prin monumente, acele majuscule arhitectonice ce se găsesc pe aici cu zecile, care te încintă prin maiestruția teia și prin nobetea lor, invitîndu-te la o lectură de zile mari. Nu poți avea în bibliotecă, observa cineva, nici Florentina, nici Deliditu, nici Colonia, dar ispită de trata un oraș (un oraș-edificiu principe de istorie și de spirit cum e Craiova) ca pe o carte e cu atât mai seducătoare cu cit nouă, prin tragedie istorică, ne-au rămas puține orașe-monument, orașe-archivă, orașe-muzeu ale neamului. Printre acestea, multe-puține cite sint, e și Craiova. Și totuși...

Și totuși, monumentele, oricît de frumoase, nu pot compune un oraș, în înțelesul modern al cuvîntului (în înțelesul lui Le Corbusier sau Niemeyer, dacă vreți). Ele pot doar organiza un centru istoric sau artistic, un vast parc urban în care edificiul străvechi să pună, ici-colo, prețioase accente de artă. Dar în rest? În rest, cu excepția edificiilor-monumente din centrul orașului și a caselor-uniolate de artă risipite ici-colo, filele cărții Craiovei n-au fost altă de piatră ci de pămînt. Materialul din care s-a construit, prin veacuri, urbea a fost, în cea mai mare parte, lutul, dar nu lutul prelucrat la Sumar sau în Chaldeoa, ci lutul muiat în apă, amestecat cu pleavă, lipit pe niște, împletit cîteodată cu piatră, dar nu prea mult. În primăvara lui 1977, la cutremur, sute și sute de clădiri din lut sau din piatră veche, putregăită, devenită friabilă ca și lutul, s-au sfărîmat. Frumusețea „albei Craiove”, cum a numit-o un scriitor, s-a dovedit a fi o iluzie, o exagerare de scriitor. O iluzie ce se acreditase, în care credeau și localnicii, dar pe care crunta realitate a catastrofei a spulberat-o. De sub varul căzut, de sub fardul „albei Craiove” s-a arătat dintr-o dată ridurile întinate ale unei vechi bătrîne, macinate inexorabil pe dinăuntru.

În 1978, prin înalt decret prezidențial, s-a aprobat sistematizarea zonei centrale a orașului. O operație pe care o putem numi, fără să povăim, de curvire, de anvergură istorică, destăinînd un efort constructiv cum acest oraș, și nu numai el, nu a mai cunoscut niciodată. Un efort ce înseamnă nu numai zeci și mii de apartamente, nu numai zeci și zeci de edificii de interes obștești, ci regîndirea și rezidirea unui întreg oraș, în cuprindere ca și-n adîncime, începînd cu chiar centrul lui, cu acea majusculă arhitectonică a cărții sale, al cărei tipar devine

altul. Nu stricîndu-se, ci innobilîndu-se portretul clasic. Nu schematizîndu-se niște trăsături constituite în timp, ci, ni se spune, așezîndu-se altfel, conform unei viziuni, unei concepții ordonatoare. Adică, practicîndu-se hazardul și împunîndu-se metoda, adică smulgîndu-se din priveliște o întreagă verbină de vechi construcții, ruinate de timp și lipsite de grație, intronîndu-se în locul lor clădiri-monumente de cea mai contemporană tinută arhitectonică. Piatra și Calea Unirii, piața Minervei, piața Vălcii, piața Revoluției (care se va edifica în fața palatului Universității), noul cartier Calea Dunării (care va fi o nouă poartă a Bănel), o întreagă centură de modernă arhitectură, de modernă civilizație, ce va îmbătăși edificiile-monumente ale zonei centrale, înseamnă, la censul de față, avanposturile, în plină febră, ale unei bătălii constructive care transformă și va transforma, de fapt, nu numai centrul, ci orașul întreg.

Calea Unirii, de pildă, care pentru Craiova e ceea ce pentru București e Calea Victoriei, adică o stradă-simbol, o stradă-emblemă, o stradă-carte de vizită a orașului, a devenit o artă-simbol, o artă-emblemă a noului, o artă-carte de vizită, recomandînd lecturii prezentului imaginea zilei de mîine a capitalului imaginației. Un prim tronson de 200 de apartamente date în folosință înlanțuite blocuri-bijuterii de artă, fiecare din ele un unicat, într-un ansamblu de o gravă și nobilă armonie, care-ți înecinește pașii, ca și cum ai călea nu o stradă, ci culoarul de marmură al unui grandios muzeu în aer liber. Calci, de fapt, chiar pe marmură (da, pavimentul noii Căi a Unirii este de marmură), deșteptînd cum spunem, ecouri de o gravă și nobilă armonie. Poate că totuși, zic unii localnici, armonia acestei străzi este mult prea gravă, poate că blocurile-uniolate arhitectonice, cu jocurile lor de volume resind în văzduh reliefuli masive, sint prea greoaie, cel puțin în raport cu dimensiunea, cu înălțimea străzii. Dar poate că arhitecții, își zic aceiași localnici, le-au gîndit astfel de pe o replică la Craiova de pină mai ieri, la alba, dar atât de fragila vatră pe care cutremurul a zdurnicit-o din temelii. Ceea ce, peste toate opiniile, rămîne deci de necontestat este sentimentul de siguranță, de siguranță de implinire teafără și majoră a vieții omului, nu mai puțin de implinire într-un frumos, pe care noua Cale a Unirii (și-l înlocuiește de cum o privești). Te simți altul în ea, într-un fel un străin (un străin de fîntă cea veche, a ta și a orșului tău de ieri), și totuși te simți în Craiova, creatorii noului ansamblu arhitectonic aducînd, lingă nou, și tradiția, prin elemente purtînd pecetea inconfundabilă a acestor locuri.

Va trebui deci, vorbind despre Craiova de azi și de mîine, să vorbim, în primul rînd, despre ei, despre creatorii noului, despre edili, despre arhitecți, despre constructori, despre ce fac ei pentru a ne da, într-un fel un străin (un străin de fîntă cea veche, a ta și a orșului tău de ieri), și totuși te simți în Craiova, creatorii noului ansamblu arhitectonic aducînd, lingă nou, și tradiția, prin elemente purtînd pecetea inconfundabilă a acestor locuri.

Va trebui deci, vorbind despre Craiova de azi și de mîine, să vorbim, în primul rînd, despre ei, despre creatorii noului, despre edili, despre arhitecți, despre constructori, despre ce fac ei pentru a ne da, într-un fel un străin (un străin de fîntă cea veche, a ta și a orșului tău de ieri), și totuși te simți în Craiova, creatorii noului ansamblu arhitectonic aducînd, lingă nou, și tradiția, prin elemente purtînd pecetea inconfundabilă a acestor locuri.

Doli — priveliști și oameni în cîmpul magnetic al noului

POETI DIN DOLI

Samînta bucuriei

Mă-nchin spre lutu-ți, țară, mîmă, cu palmele ating-ți aripa de humă, simți grîmele cum crese sub degetele mele, țîșnindu-și setea către stele.

Se ogîndise lueferi în pleoapa-ți roditoare, în riuri și în lacuri si-n amiez, sub ochiul tău vechind mînos tresare beșugul marilor livezi.

Ce timpede-i izvorul din care mă adăpi și-mi torni pe suflet stropi de apă vie să semăn cu fiii tăi alături samînta bucuriei în cîmpie.

Pecete

Mă mindreș cu puritatea frunții tale, pătrie,

Porumbel

Porumbel cu pană albă în amurgul unui dor Vîntura albastră salbă Peste pieptul altui nor,

Poate ploaia scuturată De văzduhul nevăzut Mai incintă, mai îmbată Încă sufletul trecut,

Cale amintirii dusă Cître tine tot mai rar Regăsindu-se apasă Între vremuri spie de var.

Nu mai roua risipită De arîp-n larg planat Te învalue iubia Cu albastrul luminat

Mai în noaple, mai în zori Cînd la vadul întîmîrii Ca o lebădă coborî Sub amnarele privirii.

IOANA DINULESCU

Unelita canonada

Am tras zăvoarele în jur Ca o cetate medievală. Asediată pe contur Și arsa-n inimă cu smolă.

Zăvoare mari de dor și ceață, Zăbrele din granitile sloi Păzesc farîmă mea de viață. Opațit el cliplînd spre voi.

Va fi mai negură, mai iarnă, Mai vested chipul lumii ros, În mine va mai fi să eamnă Lumina troienînd frumos.

Asediîndu-mă intruna, Sub straturile înghețate Vei regăsi-n adine cununa Altor raze spulberate.

Cînd unelita canonada În umită amintire Pe mine va-necă să cadă, O iarbă caldă și subțire.

Prin dărușle schijelor minjite De negrul vîrășilor catran, La toamna voastră de termite Va pune versul meu alean.

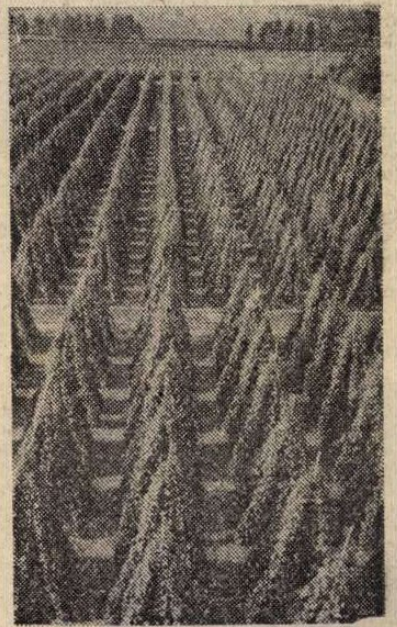
ILARIE HINOVEANU

Cronica vieții pentru toți

De la începutul anului și pînă la data cînd scriem aceste rînduri (10 iulie), revista noastră a „expedit” Comitetului județean Dolj al P.C.R., spre rezolvare, 23 de scrisori adresate nouă de oameni ai muncii din acest județ, 25 au fost, pînă la 10 iulie, rezolvate, 3 sint în curs de rezolvare. Ce înseamnă „în curs de rezolvare”? Înseamnă, de pildă, că scrisoarea prin care Nicolae Constantin din str. Năsăud nr. 5, om al muncii la I.R.A. — Craiova, solicită un apartament de la fondul de stat, repartizabil prin I.R.A., se află, încă de la 1 aprilie, în mîinile (sau în secerșul) secretarului Comitetului de partid al întreprinderii respective, caruia i s-a trimis, spre cercetare și avizare, rugămintea petentului. L-am cîntat pe tov. secretar ca să aflăm ce se întîmplă cu această scrisoare, dar nu l-am găsit. Îl căutam și pe această cale, amintîndu-i că termenul de rezolvare a scrisorilor oamenilor muncii este unul legal, nu unul lăbil. Pe cel legal, tovarășul în cauză l-a depusit. Ce înseamnă scrisorile „rezolvate”? Înseamnă, firesc, un răspuns al forurilor în drept indicînd măsurile luate pentru, să zicem, repunerea în drepturile legale a celor frustrați de ele (cazul ing. Doru Melnic de la Întreprinderea aeronautică din Craiova, reîntărit, în urma scrisorii sale, în posesia apartamentului ce-i fusese repartizat și pe care o altă persoană îl ocupase în mod abuziv) și înseamnă, în fel de firesc, un răspuns la cererea de rezolvare a scrisorilor aceluia unde legea nu le prevește, deci unde „drepturile”, practic, nu există (cazul tov. Liviu Iepurean, care solicită pentru Cornelia Iepurean, soția sa, înecădrea într-un post... restructurat la 1 septembrie 1978).

Îată și un exemplu de „rezolvare” ce mulțumește legea (răspuns scris, precis, la obiect și în termen), nu însă și pe autoarea scrisorii. Mișcarea Chiritoiu își exprimă nemulțumirea că Biblioteca județeană Dolj posedă un număr mult prea redus de exemplare din cartea lui Marin Preda „Cel mai iubit dintre pămînteni”, fapt care face ca ea, ca și mulți alți cititori, să n-aiă acces la lectura acestei cărți. În răspun-

sul dat sesizării, prof. Tudor Nedelcea, directorul bibliotecii, confirmă cele scrise de M. Chiritoiu, fără să poată oferi și o soluție. În conversația pe care o purtăm pe această temă, prof. Tudor Nedelcea își exprimă regretul că o seamă de opere literare, pedagogice și științifice (culegeri de probleme pentru licee, cursuri universitare etc.), foarte solicitate de cititori, intră în număr extrem de mic în fondul de carte al bibliotecii. Același lucru în ce privește abonamentele la presă. O bibliotecă precum cea din Craiova, oraș cu peste 250 000 de locuitori, are dreptul la tot alttea abonamente (6 la ziare, 6 la reviste) ca și cea din Segara, localitate cu doar 9 000 de suflete. Directorul bibliotecii craioveană sugerează forurilor competente o redistribuire, în funcție de necesități, a cărților și revistelor destinate bibliotecilor publice. Ne alăturăm acestei sugestii. (I. P.).

Sintem hotărîți să punem în stare activă toate resursele mari, materiale și umane de care dispunem

(Urmare din pagina 1)

34 miliarde lei. Toate aceste evoluții vor trebui integrate marelui examen al noi calități și al eficienței, exigență primordiale ce direcționează întreaga noastră activitate economică-socială în prezent și în perspectivă. Astfel, realizăm o dezvoltare mai accelerată a ramurilor și subramurilor de vîrf, extinderea producției sectorialelor mici consumatoare de energie și materii prime, limitarea la strictul necesar a produselor energointensive. Săcîni deosebite ne revin în ridicarea nivelului tehnic și al calității, pentru realizarea unor produse care să corespundă cerințelor impuse de necesitățile economiei naționale și de creșterea competitivității la export. În concordanță cu orientările stabilite prin Planul cincinal recent adoptat de Marea Adunare Națională, cu sarcinile și indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, urmăm prin programele județului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și progres tehnic trei obiective principale: 1. Elaborarea de noi tehnologii în vederea utilizării raționale a energiei. 2. Intensificarea procesului de modernizare a producției prin asimilări de noi produse și reproiectarea celor existente, astfel că, în 1985, circa 63 la sută din valoarea producției obținute în industria prelucrătoare se va realiza pe seama produselor noi și modernizate ce se vor introduce în fabricație. 3. Introducerea și extinderea mecanizării și automatizării în producție, ceea ce va conduce la reducerea consumurilor energiei și a cheltuielilor de producție și la creșterea productivității muncii, prevăzută la un ritm anual de aproape 12 la sută. Avem, de asemenea, în vedere creșterea eficienței fondurilor fixe în industria republicană. În 1985 urmind să obținem la 1 000 lei fonduri fixe o producție netă de 336,7 lei și un beneficiu de 530 lei. Fata de 1980, în noul cincinal trebuie să reducem cheltuielile totale la 1 000 lei producție marfă cu 8 la sută, iar cele materiale cu cel puțin 4,2 la sută. O atenție deosebită vom acorda, în continuare, noului meca-

nism economico-financiar, consolidării autoconducerii muncitorești și autogestivității, acționînd mai hotărîți pentru a face din fiecare om al muncii un promotor al inginerizării tehnice și tehnologice, o autentică gospodărie, pentru perfecționarea politico-profesională continuă. O expresie grațioasă în acest sens este și aceea că nu numai fiecare unitate teritorial-administrativă are un rol principal în dezvoltarea societății, ci fiecare om este chemat să o facă — realitate exprimată și prin indicatorul de dezvoltare economică muncitorești și-au spus cuvîntul, exprimînd propuneri judicioase. Orientînd-ne activitatea în spiritul sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al II-lea al consilierilor oamenilor muncii, sintem hotărîți să punem în stare activă toate resursele mari, materiale și umane, de care dispunem, pentru a asigura îndeplinirea planului, o înaltă eficiență întregii activități economice și sociale.

— Vorbim-ne, vă rugăm, și despre viața vigore, pentru depășirea actualului stadiu, pentru sporirea forței industriale a Doljului?

— Fără îndoială, rezultatele economice ale județului puteau fi mai bune dacă în activitatea organelor și organizațiilor de partid, a consilierilor oamenilor muncii, a noastră a tuturor nu s-ar fi manifestat unele neajunsuri. Ele au persistat, într-o anumită măsură, și ca urmare a nesoluționării unor probleme de către unele ministere și centrale industriale, cu deosebire în ce privește fundamentarea sarcinilor de plan sub aspectul aprovizionării materiale, cu contracte, inclusiv la export, a funcționării defectuoase a cooperărilor cu întreprinderi colaboratoare din țară și altele. Așa se face că indicatorii de eficiență sint influențați negativ prin neutilizarea în întregime a capacităților de producție bună la grîu, au fost asigurate rezerve însemnate de furaje pentru animale, se desfasoară cu succes recoltatul legumelor timpurii, al fructelor, iar porumbul, floarea-soarelui, sfecla-de-zahăr etc. se prezintă, de asemenea, relativ bine. Doljul, într-adevăr, deține o portădere însemnată, fiind, ca suprafața arabilă, al doilea județ al țării. Ne revin răspunderi mari în asigurarea fondului de stat, în aprovizionarea populației și la export. Dispunem, deja, ca urmare a eforturilor materiale ale statului, de o zestre însemnată în agricultură, iar în

noul cincinal — pentru extinderea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a acestui sector economic de bază — au fost alocate investiții în valoare de 5,2 miliarde lei. Suprafața arabilă va crește cu circa 4 000 ha, se vor amenaja noi suprafețe pentru irigații, astfel că, în 1985, județul va dispune de peste 290 mii ha irigații. Va spori zestreă de tractoare, combine autopropulsate pentru cereale și alte mașini și utilaje de înalt randament, cantitatea de îngrășăminte chimice, de substanțe pentru combaterea bolilor și dăunătorilor. Se vor crea noi capacități zootehnice, plantații pomologice intensive, capacități de producție legumicolă în culturi protejate și în cîmp. Printre-o continuă perfecționare a organizației producției și a muncii, prin hîrnicia și spiritul întreprinzător propriu oamenilor, avem toate condițiile de a realiza și depăși sarcinile din acest cincinal la producția vegetală, în zootehnie, pentru înflorirea satelor — și sintem ferm hotărîți să înfăptuim neabătut prevederile de plan în acest domeniu deosebit de important al economiei județului și a țării. Dispunem încă, în agricultura Doljului, de importante rezerve — materiale și tehnice, de hîrnicie și de conștiință — care-și așteaptă o valorificare superioară, la nivelul de exigență al noi revoluții agrare preconizate de conducerea partidului nostru.

— Înlocuindu-ne la orășe, este de remarcă — nu șpanem o noată, ea e pregnantă pentru orice vizitator al acestor locuri — că așezările cetădene ale județului, Craiova în primul rînd, sint supuse, la ceasul de față, unor restrîngeri în activitatea de edificare de o mare cuprindere și de o mare intensitate. Ce elemente disting acest amplu proces al noului?

— Într-adevăr, localitățile județului trăiesc prefăcări structurale, care imprimă profund în activitatea lor, în general, o producție bună la grîu, au fost asigurate rezerve însemnate de furaje pentru animale, se desfasoară cu succes recoltatul legumelor timpurii, al fructelor, iar porumbul, floarea-soarelui, sfecla-de-zahăr etc. se prezintă, de asemenea, relativ bine. Doljul, într-adevăr, deține o portădere însemnată, fiind, ca suprafața arabilă, al doilea județ al țării. Ne revin răspunderi mari în asigurarea fondului de stat, în aprovizionarea populației și la export. Dispunem, deja, ca urmare a eforturilor materiale ale statului, de o zestre însemnată în agricultură, iar în

tie 1977, cit și cu prilejul vizitei de lucru de acum doi ani, s-a trecut la o activitate mai cuprinzătoare în construcția edilitar-urbanistică, au fost impulsionate lucrările de remodelare arhitecturală a zonei centrale a Craiovei, fiind date recent în folosință construcțiile aferente primului tronson al străzii Unirii; se lucrează intens la celelalte etape în centrul Craiovei, în noile ansambluri arhitectonice, cum și în orașele din județ, unde s-au înălțat cartiere moderne. Se acordă o deosebită atenție elementelor care tin de tradiție, care contribuie la păstrarea specificului localității. Sporosește zestreă dotărilor pentru comerț, sănătate, cultură, învățămînt, agrement, alte servicii publice. Construim, în continuare, numai în acest prim an al cincinalului, 6 176 apartamente.

— V-am ruga, stimate tovarășe prim-secretar, să ne vorbiți, în încheiere, și despre alte afirmări ale Băneli, ale județului, în viața țării. În planul activității spirituale, de pildă...

— După cum se cunoaște, prin grija conducătorului partidului și țării, Craiova a devenit, după o perioadă de învecier, destinație spirituală a Băneli căpătînd profunzime și perspectivă. Prin activitatea complexă a Universității — care răspunde tot mai eficient comandamentelor noi noastre economii, cercetelor integrate în înfăptuirea și cercetarea științifică și cu producția — ca și prin cea a institutelor de cercetare științifică și inginerie tehnologică, a nucleelor de cercetare din întreprinderi, din unitățile de proiectare, medicale, din alte instituții, din școli, se dezvoltă o viață științifică autentică, se adîncesc participarea acestuia, a valorosului potențial de specialiști care lucrează în acest domeniu, la soluționarea problemelor majore ale producției, la promovarea progresului tehnico-științific. Devenind centru universitar-științific, Craiova trăiește o viață cultural-artistică vie — întemeiată pe o tradiție foarte densă, pe reale succese ale prezentului și pe o certă perspectivă a unor afirmări viitoare tot mai prestigioase — prin Teatrul Național, Filarmonia, Teatrul de Operă și Balet, muzeul, bibliotecă, prin activitatea publicistică și editorială, prin numeroasele formații afirmate în Festivalul național „Cîntarea României”.

— Tot ce ne-ai spus pînă acum reflectă, într-adevăr, realitatea largă deschisă către noua politică partidului, despre care vorbeai la începutul conver-

sației noastre, definind-o drept forța motrice a înaintării și progresului României de astăzi pe toate planurile. Dar viitorul? Cum vor arăta Craiova și Doljul la sfîrșitul actualului cincinal?

— Vom avea aici, în primul rînd, unul din marile centre industriale ale țării, care va da economiei naționale și exportului mașini și aparatură electrică, transformatoare de mare putere pentru echiparea unor industrii de vîrf, locomotive, tractoare și mașini agricole perfecționate, autoturisme elegante, mașini-unelte de mare randament pentru prelucrarea metalelor, textile, confecții, o gamă diversă de produse ale industriei alimentare. De o parte a Băneli, peisajul va fi dominat de uriașă platformă industrială de est, reunind una dintre cele mai puternice familii muncitorești a constructorilor de mașini: la ceaaltă extremitate, în platforma de vest, Cernelul-Băneli, vor fi finalizate extinderile cetății chimice, — cu o vastitate de sortimente, de capacități moderne, întreprinderea „Electrocentrale” își va spori puterea prin noile obiective C.E.T. 2 Craiova și C.E.T. Calafat. Pe axul fundamental dintre cele două mari platforme industriale, de est și de vest, orașul se va desfasura cu liniile și armoniile arhitecturale ale unei cetăți de 300 mii locuitori, cu zone verzi extinse, cu o echipare edilitară adecvată, cu un centru urbanistic conciliind-o personalitate și eleganță. În același timp, se va încheia fizionomia nouă a orașelor renăscute din județ, alte 7 localități vor deveni orașe agroindustriale, comunele își vor anexa hoi atribute ale civilizației și confortului.

Așa cum ne-a cerut secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la cel de-al II-lea Congres al consilierilor oamenilor muncii, vom acționa ferm, unind potențialul urias al comunistilor, al tuturor oamenilor muncii, pentru înfăptuirea programului de dezvoltare a țării și de ridicare a bunăstării poporului, pentru ca în acest cincinal, laolaltă cu țara, să parcurgem o etapă importantă pe calea fâuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism. Înălțăm Craiovei și a județului va fi aceea a țării — tot mai înnoită, prosperă, înfloritoare.

„La data de 21 noiembrie 1975, am depus o cerere cu nr. S 328514, pentru instalarea unui post telefonic la domiciliul de la adresa mai jos menționată. Deși au trecut mai mult de 5 ani, cererea mea a rămas... cerere. Mi s-a spus că nu sînt condiții tehnice, dar mai mulți vecini au primit instalarea, cu toate că mulți dintre ei nu aveau nici casa făcută la data cînd au depus cererea... Soția mea este bolnavă de inimă, în permanență în pericol.” (Vasile Savu, Intrarea a II-a Săbăneni nr. 19, București, sectorul 6)

Procuratura Generală: Referitor la scrisoarea petiționarilor Dumitru și Eleonora Răduțu, din București, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.

„Mă numesc Barbu Dumitru, domiciliat în București, str. Măicenești nr. 74, sect. 1. M-am născut în comuna Uda, județul Argeș. Am scris, în data de 20.04.1981 presei, cerînd să mi se facă dreptate, adică să se oprească distrugerea totală a livezii cu pomi fructiferi pe rod, pomi în floare, distrugerea începută fără a exista o hotărîre în acest sens. Conform statutului CAP și legilor în vigoare, hotărîrea trebuia să fie propusă și aprobată în adunarea generală. După intervenția mea, s-au răzbinat și mai mult, de la 25 pomi roditori a jungindu-se la 200 de pomi fructiferi, înfloriți și plini de rod. Deci, nu era mai bine să fi folosit această grădină, cîștigînd zeci de mii de lei pe fructe și furaje decît să fie paragină, așa cum și este, că s-a zgîrîiat pe lei, colo, să zică lumea că s-a muncit. Tot după primirea memoriului au distrus și sursa de apă ce exista din moși-strămoși. Intrucît lemnele sînt foarte scumpe, mai ales cele de valoare, cum au fost în grădina părinților mei: ciresi, peri, nucii, duzi, pruni, gutui și alți pomi, cer cu hotărîre să mi se dea trunchiuri-

„Vă aducem la cunoștință, stimată redacție, că ICRAL Vitan a executat în str. Rîmnicu Sărat nr. 3, Bloc H 14, sect. 3, în anul 1979, luna octombrie, repararea acoperișului. Lucrarea executată este de proastă calitate (plouă mai rău decît înainte), iar ICRAL-ul ne plimbă de doi ani, promîndu-ne că va remedia defecțiunile. Nu știm unde să ne mai adresăm, că tovarășul director trimite mereu cite un inginer să constate cele solicitate de noi prin numeroase adrese, dar nici o echipă nu-și face apariția să lucreze. Hirtii și iar hirtii, dar fără nici un efect. (Asociația de locatari Bloc H 14)

„Am cumpărat o garnitură de bucătărie model „Loredana”, care stă de 2 luni de zile neutilizabilă, din cauza imposibilității de a pune ceva în ea. Odată scoasă din ambalaj am găsit o serie de deficiențe din punct de vedere al integrității și modului de finisare, cu toate că prin prezența ștampilelor C.T.C. am înțeles că C.T.C. a trecut pe acolo. Am scris două sesizări, dar C.I.L. Pipera nu a binevoit să ia în vedere cele semnalate de mine: ușile nu se pot închide, balamalele sînt rupte, sertarele nu stau bine în lăcașul lor, șipurile care încadrează fiecare ușă sînt ciobite, și să nu mai vorbim despre varietatea de nuanțe ale culorilor cu care a fost înzestrată garnitura. După părerea noastră, credem că organele în drept ale acestei întreprinderi nu iau în serios solu-

Scrisoare comentată

0 povești cu un cîntec trist

Există în București, în apropierea podului Grant, o stradă ce se numește Scarlat Virnav. La numărul 25, în fundul curții, locuiește un bătrîn. Nu demult a împlinit respectabila vîrstă de 78 de ani. Bătrînul Marin Lung a fost șofer. În urma unui accident, de cîțiva ani nu buni, ci răi, nu poate umbla decît cu ajutorul unor cirje sau într-un cărucior. Și fiindcă era singur, bătrîn și trist a vîndut, nu demult, aripa din față a imobilului. Apoi, după o perioadă de timp, cei care au cumpărat-o au revîndut-o. Au venit alți oameni, au revîndut și ei și pînă la urmă, din anul 1977, casa a intrat în proprietatea lui Mihai Ioniță. Totul, se pare, la început a fost limpede ca lumina zilei, cei doi înțelegîndu-se.

Dar, în scurt timp, au început discuțiile. Întîi s-au certat pe pîvnită. Cei mai noi, și tineri, au vrut s-o folosească în exclusivitate. Au început discuțiile. Apoi certurile. Și de la ceartă pînă la bătaie n-a mai fost decît un pas. De acum încolo totul se petrece ca-n filme de desene animate. Cei doi, Mihai Ioniță și soția sa Varvara, profitînd de infirmitatea lui Marin Lung, l-au bătut pe acesta chiar în cărucior cu propriile sale cirje. Apoi, au fugit repede la medic și pe niște vinătăi, rezultate din bătaie dintre cei doi soți, li s-au eliberat certificate medicale. Avînd certificatele a urmat, bineînțeles, procesul în care culmea !?, cei doi îl reclamă pe Marin Lung că l-a bătut, așa din cărucior, și cu cirjele. Mai mult decît atât, cer chiar și despăgubiri materiale și chiar morale. Și, culmea, pînă la urmă toată lumea este amendată. Cu trei sute de lei, așa, ca pentru început. Dar cu această decizie nimeni nu este mulțumit. Urmează recursul. Alte înfățișări și timp pierdut. Între timp ce s-a gîndit Ioniță ?! Să interzică lui Lung să mai intre sau să mai iasă din casă. Cum ? Foarte simplu. Demonstrînd că fișia de curte, lată de doi metri, este proprietatea lui și că bătrînul poate folosi o porțiță de cîteva palme. Cu alte cuvinte Lung să nu mai poată folosi căruciorul. Nu mai are cum să iasă sau cum să intre în curte. Și fiindcă zgomotul de lemn pe platră și fișitul roților de la cărucior îl scot din sărite pe Ioniță, acesta s-a gîndit să distrugă platforma de ciment din curte. Așa că a spart și pe bucățile acelea de pămînt, de cîteva palme, a pus, se precizează în alte dosare, 18 butași de vie și 15 trandafiri — bașca alte culturi. Și fiindcă bătrînul a trecut pe acolo (prin altă parte nu se putea trece), distrugînd „marea cultură”, cu roțile căruciorului, au urmat cele ce erau de așteptat: alte băți, procese și, bineînțeles, amenzi. Mai mult decît atât: au venit și, nu o dată, expertize horticultoare conduse de specialiști ca să constate despre ce distrugerii ale florei era vorba. Toată lumea s-a convins și ceea ce susținea Ioniță era posibil numai în cazul cînd în acel petec de pămînt se puneau culturi suprapuse.

În momentul de față, Mihai Ioniță și soția sa Varvara studiază și experimentează și alte sisteme de tortură pentru bătrîn. Udatul cu apă — pare că dă cele mai bune rezultate. Nu lasă vinătăi. Așa că aproape zilnic bătrînul este răsturnat din cărucior și este udat cu furtunul de apă.

Vecinii sînt îngroziți. Programul de scandaluri de la numărul 25 este ca un post de radio cu emisiuni fixe la anumite ore și în anumite zile. Cei de la secția de miliție ne-au spus că Mihai Ioniță aproape săptămînal vine și înregistrează cite o reclamație. Cei de la serviciu, lucrează ca pompier la Spitalul Municipal, ne-au arătat un dosar plin de reclamații. Reclamă și se ceartă cu toată lumea. Într-o zi, pentru simplul fapt că o colegă de serviciu a rezistat insistențelor și bătărilor lui Ioniță a fost reclamată că ar fi defectat o instalație de incendiu.

L-am cunoscut și am stat de vorbă și cu Mihai Ioniță. Un bărbat în floarea vîrstei, înalt și lat în spate, nu ne-a spus decît atât: „Bătrînul în cirje ne bate. Avem certificate medicale. El fuge mai repede decît noi (sublinierea noastră). Are pensie și are de unde să-și plătească amenzile. Cît despre cei de la serviciu — am săi reclam peste tot. M-au schimbat de la poartă și m-au făcut pompier. Îi dau pe toți în judecată. O să vedeți!”.

SORIN POSTOLACHE

„Vă aducem la cunoștință, stimată redacție, că ICRAL Vitan a executat în str. Rîmnicu Sărat nr. 3, Bloc H 14, sect. 3, în anul 1979, luna octombrie, repararea acoperișului. Lucrarea executată este de proastă calitate (plouă mai rău decît înainte), iar ICRAL-ul ne plimbă de doi ani, promîndu-ne că va remedia defecțiunile. Nu știm unde să ne mai adresăm, că tovarășul director trimite mereu cite un inginer să constate cele solicitate de noi prin numeroase adrese, dar nici o echipă nu-și face apariția să lucreze. Hirtii și iar hirtii, dar fără nici un efect. (Asociația de locatari Bloc H 14)

„Vă aducem la cunoștință, stimată redacție, că ICRAL Vitan a executat în str. Rîmnicu Sărat nr. 3, Bloc H 14, sect. 3, în anul 1979, luna octombrie, repararea acoperișului. Lucrarea executată este de proastă calitate (plouă mai rău decît înainte), iar ICRAL-ul ne plimbă de doi ani, promîndu-ne că va remedia defecțiunile. Nu știm unde să ne mai adresăm, că tovarășul director trimite mereu cite un inginer să constate cele solicitate de noi prin numeroase adrese, dar nici o echipă nu-și face apariția să lucreze. Hirtii și iar hirtii, dar fără nici un efect. (Asociația de locatari Bloc H 14)

„Vă aducem la cunoștință, stimată redacție, că ICRAL Vitan a executat în str. Rîmnicu Sărat nr. 3, Bloc H 14, sect. 3, în anul 1979, luna octombrie, repararea acoperișului. Lucrarea executată este de proastă calitate (plouă mai rău decît înainte), iar ICRAL-ul ne plimbă de doi ani, promîndu-ne că va remedia defecțiunile. Nu știm unde să ne mai adresăm, că tovarășul director trimite mereu cite un inginer să constate cele solicitate de noi prin numeroase adrese, dar nici o echipă nu-și face apariția să lucreze. Hirtii și iar hirtii, dar fără nici un efect. (Asociația de locatari Bloc H 14)

structurului nr. 2, sc. B, ap. 20, Bacău)

Ministerul Muncii: Vă facem cunoscut că prin adresa nr. 5625/1981 a Consiliului popular al județului Neamț ni s-a transmis referatul de cercetare asupra cererii tov. Chirîțescu I. Emil. Din referat rezultă că cele relatate s-au confirmat și s-au luat măsuri pentru plata adaosului cuvenit.

Consiliul popular al municipiului Ploiești: Urmare a scrisorii adresate revistei de către un grup de cetățeni din str. Izlazului, printre care și Ghe. Tocan, vă comunicăm: Prin faptul că unele porțiuni ale trotuarului sînt deteriorate, se vor lua măsuri de repararea acestuia în cursul semestrului II 1981, funcție de terminarea lucrărilor de asfaltare prevăzute la investiții și buget. Pe str. Izlazului, cît și pe celelalte din cartier, acolo unde s-au constatat denivelări sau gropi în carosabil, s-a transportat balast care a fost întins de cetățeni pentru asigurarea unei circulații rutiere și pietonale multumitoare, acțiune ce va continua în viitor. Toate aceste lucrări se vor executa cu fonduri de la Legea 20/1971. Vă mai informăm că în anul 1980 s-a cheltuit suma de 49.000 lei de la Legea 20/1971 pentru reparații curente la clădire și instalația de încălzire de la grădinița nr. 15 din str. Făgăraș nr. 1 din cartierul dv., respectiv circumscripția electorală nr. 20.

Publicăm fragmente din scrisori care au format obiectul verificărilor noastre sau la care am primit răspunsuri din partea forurilor de resort, scrisori al căror conținut vă va pune în temă cu „situația la zi” a semnatărilor:

„Vă mulțumesc din tot sufletul pentru concursul dv., și cînd am citit în revista „Flacăra” nr. 12 din 19 martie 1981 am avut o mare bucurie, că după 7 ani de cînd sînt cu acul în mină lucrînd pentru Cooperativa „Arta decorativă” din Tg. Neamț sînt și eu încadrată membră cooperatoră, cu data de 31.03.1981. Am o mare rugămînte către onorata redacție: cum rămîne cu vechimea în cartea de muncă, mi se scrie vechimea de cînd lucrez sau din data de 31.03.1981? Drepturile mele și ale copiilor s-au risipit. Copiii sînt: Ciresica, Micșunel, Gheorghe, Dumitrița, Petrică și Ionică Preda. Mi s-au risipit dreptul meu de naștere la al 5-lea și al 6-lea copil, plus concediul meu de odihnă etc. etc. În seara de 13 februarie s-au arătat la Televiziune toate drepturile și îndatoririle ce le au toți cei ce sînt cu munca la domiciliu, numai mie mi s-au risipit drepturile mele cît și ale copiilor, față de prevederile din Legea cooperăției meșteșugărești. Din munca cu acul am crescut 6 copii. Aștept răspuns.” (Antonia Preda, com. Brusturi-Drăgănești, jud. Neamț)

„Istoria mea o cunoașteți. Sînt absolventă a Institutului politehnic Galați, secția fermentativă, promoția 1965. Am fost încadrată în 1969 la Fabrica „Frigo-rifer” Bacău, ca inginer tehnologic, apoi am fost preluată prin organizare ca șef secție legume fructe. 1978 — fără explicații, o reducere a retribuției și trecerea (fără ca eu să cer) în funcția de inginer principal la sală-muri crude (salam de Sibiu). La insistențele mele se modifică retribuția. Pe data de 20 octombrie 1980 sînt transferată „în interes de serviciu” la Întreprinderea de morărit și panificație Bacău. Nu întrevăd nici o perspectivă în cu totul noua mea meserie, deoarece nu am esențialul: baza teoretică. De asemenea vîd că mă depărtez zi de zi de vechia și reala mea meserie, devenind stagiară în loc de specialistă. Am fost în audiență la forurile în drept și am întrecut dacă în urma articolului anchetă din revista „Flacăra” se va lua o măsură referitor la situația mea, și mi s-a spus că deocamdată nici una, că poate mai tîrziu, în perspectivă...” (Petrița Zăluțchi, str. Avram Iancu, Bacău)

Comitetul municipal Iași al P.C.R.: Urmare a verificărilor

efectuate împreună cu Direcția sanitară județeană s-a stabilit: începînd cu data de 1.03.1981 s-a hotărît numirea tov. dr. Julieta Bildigău ca medic pediatru în Circumscripția nr. 27 Bucium.

Consiliul popular al municipiului București: Prin scrisoarea trimisă revistei „Flacăra”, un grup de locatari din sos. Iancului nr. 23-27 sesizează faptul că la adresa sus-menționată există un teren rămas nesistemizat, care, în felul cum se prezintă nu face cinste zonei respective. Vă facem cunoscut că prin măsurile întreprinse de edilul sectorului 2 al municipiului, terenul respectiv (cu o suprafață de aproximativ 100 mp) a fost amenajat ca zonă verde.

Pagină realizată de PIA OLARU

Posta redacției

ADMINISTRATIV

Nurie Daut — com. Cobadin (Constanța): Nu puteți beneficia concomitent de pensie C.A.P. pentru munca depusă și limită de vîrstă și pensie de soție urmasă de asigurări sociale de stat, ci numai una din acestea pentru care optați. **Panolia Băileu — com. Mileanca (Botoșani):** Cu 9 ani lucrați în C.A.P., din care numai în 3 ani ați realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală a cooperatorilor, nu îndepliniți condițiile legale de pensionare. **Silvia Cristescu — București:** La vîrstă de 55 ani femeile și 60 ani bărbații, pensionari pentru pierderea capacității de muncă, sînt trecuți, din oficiu, în categoria pensionarilor pentru munca depusă și limită de vîrstă, această prevedere se aplică pensionarilor de invaliditate gr. I și II, nu și celor de gr. III, cum este cazul dv. Pentru a fi trecuți în categoria pensionarilor pentru limită de vîrstă trebuie îndeplinite cumulativ condițiile de vîrstă (55 ani) și 25 ani vechime în muncă. **Nica Dobre — com. Jilava (Sectorul agricol Ilfov):** Nu puteți beneficia de pensie C.A.P. pentru că nu îndepliniți condițiile legale, în acest sens ați primit, de la UNCAP, un răspuns detaliat. **Grup pensionari C.A.P. — com. Smîrdioasa (Teleorman):** Ați primit numai 80 la sută din pensie, deoarece C.A.P.—Smîrdioasa, ne-realizînd veniturile planificate, nu a achitat către Oficiul casei de pensii și asigurări sociale pentru țărînimă cota de 8 la sută din veniturile planificate.

MARGA NEDELEA

INVATAMINT

Florentina Toma — Hunedoara: Puteți ocupa o catedră de specialitate la o școală din județul Hunedoara, în perioada legală de transferări și numiri, în condițiile legii. **Victor Ionaș — Craiova:** Aveți dreptul la bursă. **Rodica Gherghie — Banca, Vaslui:** Inspectoratul școlar al județului Vaslui a solicitat M.E.I. reținerea catedrei de limba română la Școala Banca Gară în vederea titularizării dv. în perioada legală din acest an. **Sultana Kore — Buzeni:** M.E.I. vă recomandă să urmăriți „Tribuna școlii”, în care vor fi publicate posturile didactice vacante, pentru concurs. **Ion Mărcin — Constanța:** Veți primi un răspuns scris, în momentul în care forurile de resort vor constata adevărul celor relatate. **Mihalea Gh. Daniel — Mogoșești, Iași:** Conform celor comunicate de către M.E.I., nu sînt posibilități de trecere a dv. de la Școala Hadimbu la Școala Mogoșești, aceasta din urmă a vînd restrîngere de clase pentru anul școlar 1981/82. **Mioara Mărcin — Jimbolia:** Răspunsul publicat este exact: reveniți, dacă este cazul, cu noi argumente. **Maria Libeg — Corolismartin Șoimuș, Mureș:** În cazul în care Inspectoratul școlar al județului Neamț este de acord cu detașarea dv. în județul Mureș, cererea va fi rediscutată.

HORIA PATRASCU

„FLĂCĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Prim-plan: Cătălina Buzoianu, prim-regizor la Teatrul Mic

„O piesă trebuie să existe prin text și nu prin pretext”

La sfârșitul lunii mai, o nouă premieră a Teatrului Mic s-a constituit într-un adevărat eveniment cultural, trezind un mare interes în rândul oamenilor de teatru, dar având, în același timp, largi ecouri și în rândul marelui public. Este vorba despre spectacolul **Niște țărani**. Dialogul nostru cu Cătălina Buzoianu, prim-regizor la Teatrul Mic, se va referi în mod special la acest spectacol, dar este momentul să precizăm și să recunoaștem că, sub conducerea scriitorului Dinu Săraru, Teatrul Mic s-a impus atenției publice cu o serie de spectacole de înaltă ținută artistică, printr-o neostenită și fertilă căutare de noi mijloace de exprimare care-l înscriu în zona de elită a teatrului românesc. Reușitele sale au stîrnit o reală emulație, ba chiar și o adevărată competiție artistică, în simlul celorlalte teatre din București și din țară, emulație și competiție al căror mare beneficiar este, desigur, spectatorul. Dar în legătură cu aceste recunoscute merite ale Teatrului Mic s-au rostit pînă acum numeroase aprecieri, motiv pentru care nu mai insistăm. Revenind la dialogul nostru cu Cătălina Buzoianu, punctul de plecare l-a constituit următoarea observație: „De fapt piesa este astfel prezentată: Scenariul dramatic în șapte anotimpuri de Cătălina Buzoianu, după romanul „Niște țărani” de Dinu Săraru. Așadar, dumneavoastră vă aparține scenariul și regia acestui spectacol de excepție al Teatrului Mic. Ați realizat singur scenariul?”

— Dramatizarea, în sensul organizării scenice a materialului din roman, îmi aparține dar cuvintele și spiritul textului rămîn ale scriitorului Dinu Săraru.

— Cit a durat munca la scrierea scenariului?

— Dramatizarea a fost realizată acum doi ani, în trei săptămîni. Spectacolul a fost amînat pentru că Mircea Danieliuc începuse filmările la „Vinătoarea de vulpi” după același roman. Am convenit împreună cu Danieliuc să așteptăm premiul filmului, mai ales că doi dintre actorii Teatrului Mic, Mitică Popescu și Valeria Seciu, urmau să joace rolurile principale în ambele ipostaze: cinematografică și scenică.

Spectacolul a fost montat într-un timp relativ scurt: o lună de zile. Eram presați de timp pentru că se hotărîse ca premiul să aibă loc în cinstea aniversării partidului și urma să ne încadrăm în Festivalul național „Cîntarea României”. S-a depus un efort uriaș pentru ca manevrarea unui aparat atât de complex în care elementul uman și cel scenotehnic se interferează cu precizie, să fie realizată nu numai în condiții de profesionalitate, ci mai ales convingător, emoționant.

— Cum a primit autorul romanului,

scriitorul Dinu Săraru, dramatizarea dumneavoastră?

— Cu neîncredere. A afirmat, chiar în public și în presă, că numai presiunile mele l-au convins. A socotit dramatizarea excelentă (mi-a pus acest calificativ pe manuscris), dar înainte de începerea repetițiilor și după aceea chiar, a devenit circumspect. Că întotdeauna însă, Dinu Săraru a fost extrem de corect față de lectura mea și, cu flerul său teatral binecunoscut, a apreciat imaginile din spectacol, iar cînd n-a fost de acord cu unele dintre ele (umbrela de la moartea lui Pătru, de exemplu), nu mi-a impus scoaterea sau schimbarea lor. A considerat că spectacolul corespunde spiritului romanului. De pildă, n-a avut nimic împotriva prezentei acelei fete străine (copie fidelă a Genică în tinerețe) printre copiii lui Năiță (în roman, toți șase băieți). A înțeles foarte bine că ea reprezintă duhul locului și duhul cărții, spiritul acestui spațiu, cîndoarea perenă, privirea scrutătoare a unei alte generații asupra evenimentelor. Ea cerne peste oameni și locuri zăpada iernii, presărî finul uscat al verii peste existența chinată, steapă a lui Pătru și a Muierii

lui, toarnă din ulcior ploaia toamnelor sau aruncă frunzele sfîrșitului verii peste praznicul lumii care se duce. Este metafora scenică prin care am încercat să comunic strania poezie a romanului. De fapt am extras acest personaj din substanța poetică a romanului, iar actrița, studenta Ana Ciontea, anul IV IATC, fragilă, agilă și roșie ca o vulpe, adună lumina săracă într-un nimb al spectacolului.

— Ajungînd la modificările sau interpretările anumitor momente din carte la care ați apelat în calitate de dublă de autor al scenariului și de regizor, am dori să aflăm de fapt care sînt acestea?

— Nu cred că e vorba de modificări, ci de imagini scenice care traduc imaginile literare. Am fost deosebit de interesat de imaginea de ansamblu a satului ca un microcosmos existențial, uman, al spațiului și al timpului. Din acest punct de vedere „plan general” am extras arhetipurile eroilor, „prim-planurile”. Spre deosebire de filmul lui Mircea Danieliuc, am insistat mai mult pe ideea de cuplu complementar, decît pe cea de destin individual.

Cuplul Năiță — Genica, puternic, pro-

lific, „sămîntos ca o buruiiană” (i-am zis eu) umple scena cu prezența lui activă, dinamică, plină de viață. Copiii mișună, se agață de poalele Genicăi, înconjoară întotdeauna, strategic, ca la război, dușmanul. Năiță conduce grupul semeț sau viclean iar Genica, într-un conflict aparent cu el dar neclintit credincioasă, îi răspunde într-un dialog permanent. Grupul acesta monolitic în care vorbele repezite, tipate, blestemele și rarele cuvinte bune se amestecă, apare în contrast cu cele două mari singurătăți unite la întîmplare: Pătrul cel scurt (cel schiop vroiam să-l spunem noi pentru că Manolache nu e prea scurt) și Muiera lui năucă și tristă, lipsită de rod, cu toate că via și coacăzul lor s-au prins și dau poame. Scenele lor sînt hieratice, stau întotdeauna sub semnul timpului, iar moartea, „trecearea” lui Pătru, cum zice el, trezește violent femeia din amorțea simțurilor. Cred că Mitică Popescu realizează atît în film cît și în piesă (exploatat într-o altă direcție) cel mai complex rol al carierei lui, Dinu Manolache a trecut un examen foarte greu, mai ales că are de luptat cu o imagine dificil de șters din mintea spectatorilor, aceea a lui Mircea Diaconu. Puritatea și tragismul personajului ard făptura firavă a acestui atît de tînar și interesant actor. Poate pentru că sînt femeie (și lucrul acesta mi-a fost reproșat), femeile sînt foarte importante în spectacolul „Niște țărani”. Valeria Seciu este o coardă care zbîrnie în orice clipă, încordată și aprigă, tînră și maternă, viguroasă și prăpădită, stoarsă de copii pe care-i apără cu înverșunarea unei fiare, rea de gură și afurisită dar bună de nevastă ca o piine bine dospită. Carmen Galin trece prin scenă ca o năluca, femeie, Caloian și Brezoiu, lujer neimplinit și feciorelnic sau urlet de animal injunghiat. Mulți actori, cred că toți, își dau, exemplar, aportul. Cuplul Craicea-Ciclop, reprezentativ pentru epocă, cumpit și îngrozitor de trist prin conștiința disprețului public, aduce prin actorii Nicolae Pomoje și Păpîl Panduru imaginea procesului psihologic deosebit de complex (ca și a lui Alixandru Turbatu — Gheorghe Visu) care-i macină pe acești executați ai tuturor timpurilor, puși la stîlpul istoriei — Vasile Nițulescu, Elena Pop, Serban Ionescu și ceilalți, dar spațiul nu-mi îngăduie, acoperă ceea ce majoritatea cronicilor numeau emoția autenticității. Un personaj care mie mi se pare autentic, uman, stînjinit de vorbe convenționale și înlăturînd o imagine-cliseu a activistului de partid este Stefan Iordache în rolul Dumitru Dumitru.

— Nu putem vorbi despre fiecare rol în parte, spațiul este prea scurt. Dar

(Continuare în pagina 17)

CORNELIA BARBU ■

În fața acestei situații, autorul consideră că: „Adevărul sistemului lui Lucian Blaga, pus în evidență, în parte, în cercetările critice românești de pînă acum, zace calm, dar ascuns, sub „învelișul” hieroglific și mitic-metafizic al sistemului său. A-l descoperi înseamnă a-l căuta în opera sa filosofică”. Analizînd sistemul lui Lucian Blaga în spiritul, iar nu în litera lui, autorul găsește în acesta „un realism dialectic și un raționalism deschis, care, alcătuiind un mare cuvînt românesc în istoria culturii, deschid o fereastră națională spre cultura omenirii” (p. 46). Cum se ajunge la această descoperire? Prin încercarea de a traduce „termenii poetici (sau acuzați de a fi în exclusivitate poetici — n.n.) sau mitic-metafizici în termeni echivalenți ai logicii, epistemologiei și metodologiei științelor contemporane” (p. 47).

Cel puțin două întrebări se ridică în legătură cu modul de a proceda în analiza sistemului lui Lucian Blaga: 1. nu pierde sistemul din specificitate în această traducere în alt sistem de gîndire? 2. nu privilegiem anumite concepte ale altui sistem? Considerăm că sistemul nu pierde din specificitatea sa prin această traducere. Mai mult: el cîștigă. Iar cîștigul este dat tocmai de capacitatea de a da naștere unor noi sensuri. Deschiderea sistemului nici nu se poate evidenția decît în acest act al traducerii. Desigur, nu doar într-o singură traducere se realizează caracterul deschis al unui sistem filosofic. Și tot aici ținem să facem precizarea că în lumina teoriei dialectice a adevărului, orice adevăr este deschis. Aceasta înseamnă că pentru a-l înțelege trebuie să ieșim din limitele lui.

Cartea este structurată după cum urmează: „Un sinopsis a criticii filosofiei lui Lucian Blaga”, trei părți. — I „Bazele ontologice ale

cunoașterii, culturii și valorilor”. II „Bazele gnoșeologice și logico-metodologice ale culturii și valorilor”. III „Deductia ontologică a culturii și valorilor” (partea cea mai întinsă — pp. 189—310) și Încheiere.

Din lipsa spațiului, reținem numai concluzia primei părți: „În metafizică, Lucian Blaga a primit lecții, dar a și dat lecții raționaliste și realiste” (124). În lumina unei analize minuțioase, ni se dezvăluie inconsistența învinuirii po-

raționalism s-a opus Lucian Blaga: „de la început și pînă la sfîrșit, intuiționismului și pozitivismului radical, senzualismului și raționalismului clasic, panlogismului, panmatematismului și materialismului mecanicist (...) Adevărul acestui raționalism deschis are caracter existențial: El exprimă o adaequatio rei et intellectus — o adecvare între lucru și intelect”. Acestui raționalism deschis îi corespunde un realism dialectic.” (p. 186)

Filosofia lui Lucian Blaga într-o nouă interpretare

trivită, căreia la Blaga am avea o ontologie idealist obiectivă.

Antinomie transfigurată ca echivalent al minus-cunoașterii i se face o analiză remarcabilă de pe pozițiile epistemologiei moderne. Ca și principiul complementarității din fizica modernă, antinomia transfigurată nu se integrează, în schemele logicii formale tradiționale (logica bivalentă), dar se poate încadra în scheme ale logicilor polivalente. Autorul conchide, întemeiat, că: „Metoda antinomie transfigurată nu este antilogică, tot astfel cum principiul complementarității nu este antilogic. Termenii antilogic, alogic, supralogic, metafizic, folosiți în Eonul dogmatic și în Cunoașterea luciferică pentru caracterizarea metodei, se referă la caracterizarea metodei în contextul logicii clasice” (p. 156). Analizînd modulele de raționalizare și raționalizarea iraționalelor în concepția lui Lucian Blaga și în gîndirea teoretico-metodologică contemporană, autorul desprinde concluzia că raționalismul deschis al lui Blaga „nu postulează nici mitul raționalității lumii, nici mitul iraționalității ei” (p. 186). Și de pe poziția acestui

„Deductia ontologică a culturii și valorilor” (III) face o analiză detaliată a culturii și valorilor în filosofia lui Blaga. Opunîndu-se atît reductionismelor, cît și nefundatelor concepții ce proclamă integraliste, Blaga privește apariția omului în univers ca pe o înnoire ireductibilă: „Existența se îmbogățește cu cea mai profundă varietate a sa. Cultura este semnul vizibil, expresia, figura, trupul acestei variante existențiale”. (Trilogia culturii, p. 471). Subliniind universalitatea omului și a modului său de a se raporta la sine și la univers, Blaga subliniază cu adîncă forță de pătrundere ideea coincidenței culturii cu geneza omului: „Cultura e condiționată de începerea în lume a unui nou mod, mai profund și în aceeași măsură mai riscat, de a exista. Acest mod aduce cu sine firește o smulgere din imediat și o transpunere permanentă în non-imediat, ca orizont veșnic prezent” (Ibidem, p. 473). Acest gînd al lui Blaga îl vom auzi rostit de un alt contemporan al său, în amplul poem „Cîntarea Omului”, în versurile:

„Ti-ai depărtat pămîntul de buze la picioare.

Slujit de-aci înainte de miinile ușoare” (împlinire). Ființă universal creatoare, omul își depășește creația, dar nu și condiția de creator. Blaga afirmă răspicat: „Omul singur a devenit ființă istorică, ceea ce înseamnă permanent istorică (= după legi noi, ireductibile, specifice care coincid cu propria sa creație, cu capacitatea de creație — n.n.), adică o ființă care veșnic își depășește creația, dar care niciodată nu-și depășește condiția de creator” (Aspecte antropologice, p. 143).

Respingînd viziunea biologista asupra omului, Blaga scrie: „Omul nu este o funcție nici pozitivă, nici negativă a animalității. Omul este, mai întîi, o ființă în care animalitatea are intensități și proporții depline, nescăzute, dar, în același timp, omul este o ființă care încapsulează această animalitate și o pune în slujba unei întregi rînduiri, care este cu totul altceva decît rînduiala animalică” (Trilogia valorilor). Concluzia acestei ultime părți ni se pare în totul îndreptățită. O cităm: „Se poate spune, în spiritul sistemului lui Lucian Blaga, că nu există o ierarhie a creațiilor de cultură. Orice ramură a culturii trebuie să renunțe definitiv la pretenția de regină, majestuoasă și sigură, a celorlalte creații, indiferent dacă faimoasa pretenție de întietate este îndreptățită, în anumite zone culturale și în anumite timpuri istorice, privilegiu temporale izvorite din funcții sociale utile sau necesare. Ideea imposibilității ierarhizării ramurilor culturii este azi pe deplin lămurită. În gîndirea românească, ea a fost rostită și ridicată la rang de principiu — principiul paralelismului ramurilor culturii și valorilor — de către Lucian Blaga” (pp. 315—316).

ION STROIE ■

Pledoarii

S.O.S. la Oravița

Mai există azi la Oravița (rod al cărei întimplări?) edificiul celui mai vechi teatru din România. O construcție care, dacă ar fi să ne orientăm după diversele ghiduri ale muzeelor și colecțiilor din România, era declarată monument de arhitectură și care, totodată, ar fi putut, zicem noi, să adăpostească „Expoziția de istorie a teatrului și a orașului Oravița”.

Valoarea acestui teatru nu rezidă numai în vechimea sa. Inaugurat la 1 iulie 1817, teatrul de la Oravița reprezintă un moment valoros al mișcării teatrale din România. El a fost inaugurat la acea dată cu prilejul aniversării centenarului eliberării Banatului de sub dominația otomanilor. Depășind spațiul semnificației simbolice, construcția sa este în primul rând o contribuție sufletească, o operă colectivă a întregii suflări a orașului. S-au alcătuit liste de subscripție, s-au organizat clăci la care au participat țărani din satele vecine, s-au alocat și veniturile unei mine care a primit ulterior numele de „Thalia”. Cu căruțele localnicilor s-au transportat materialele de construcție. Treizeci de donatori principali, din Oravița, de la minele și monetăriile din Ciclova, Sasca și Dognecea, au stimulat material această construcție. Mai mult, această este un teatru-simbol al colaborării dintre locuitorii români, germani, maghiari, cehi. Țărani au adus minerale din Munții Caraului din care s-au extras culorile ce au stat la baza picturilor de interior.

Ioan Masoff consenmează în primul volum al privirii istorice asupra „teatrului românesc” ca animator entuziaști pe: românul macedonean Ioan Niuni — arhitect în serviciul direcției minelor și pictor de talent, Dimitrie Constantin, profesor la „Școala gramatică” din Oravița și cel al Procopiu Lihotka de Zimislav. Decorațiile s-au făcut după proiectele pictorului vienez Platzger și au fost executate de pictorii Turcu și Francisc Knée. Ioan Niuni pictăză interiorul teatrului. Damascin Bojine traduce piese editate de Zaharia Caralechi pentru a fi jucate pe scena noului teatru în care și-a desfășurat activitatea „Clubul diletanților”. Pe aici treceau trupele de actori vienezi și italieni, încălzind sufletul celor care au contribuit la această frumoasă întreprindere, teatru cărui localnici îi spuneau cu justificată mândrie „mica bijuterie vieneză”.

Printr-un har, pe care numai întimplarea îl poate avea, trece pe la Oravița, în 1868, trupa actorului Mihail Pascaly care îl are în componența sa, ca suflor, pe Mihai Eminescu. Aici s-a jucat pentru prima dată pe o scenă stabilă, Crai Nou. Au trecut pe aici, încetînd prin arta lor, George Enescu, Maria Tănase, Traian Grozăvescu, Iancu Brezeanu, Agatha Birsescu.

La 164 de ani de la înălțarea acestui lăcaș de cultură el se prezintă într-o stare jalnică. Mulți pereți sint cuprinși de igrasia ce a pătruns pînă în interiorul sălii. Sala, cu cele 250 de locuri, este parțial renovată. Nicolae Donca — recent numit muzeograf — ne spune: „Am găsit aici un fond muzeal foarte bogat. Colecția de carte veche cuprinde în majoritate cărți științifice și studii compilate. Cîrca 300 de exemplare. Un fond de documentare italian format din publicații, reviste, broșuri, almanahuri, cărți științifice. O colecție de costume populare din zona Caraului. O colecție etnografică formată din obiecte de uz casnic, precum și cîrca 2000 de fotografii și vederi vechi cu imagini din Oravița și împrejurimi. Și multe alte lucruri extrem de interesante. Eu cred că așa cum a fost Blajul pentru ardeleni, așa a fost și Oravița pentru bănățeni. De aceea am vrea ca aici să facem un muzeu al culturii”.

Ion Adam Borca, primarul Oraviței, un om inimos, apreciază că distanța dintre dorință și realitate pare să fie destul de mare: „Am vrea ca în final construcția de aici să fie un muzeu, dar și un teatru activ. O asemenea bijuterie e păcat să se piardă. Se urmărește la nivel județean organizarea aici a unui festival anual de operetă. Noi intenționăm să organizăm aici și reuniuni de teatru cu piese care să se poată adapta la specificul scenei. De altfel, avem o mișcare teatrală locală care ar câștiga multă experiență în urma acestor întâlniri. Sperăm să readucem ceva din strălucirea Oraviței de altă dată”.

Pînă cînd mica bijuterie vieneză își va recăpăta strălucirea de altădată, pînă atunci, de la Oravița, se va auzi un S.O.S. continuu. El sugerează, printre altele, nevoia unui respect față de trecut și o mai mare responsabilitate față de viitor.

MARIAN CONSTANTINESCU

TINDALA

Plastică

Masca în pictură

Despre Marcel Olinescu — omul și artistul — am mai scris și mă bucur sincer că la cei 85 de ani ai săi provoacă surpriza evenimentelor plastice din ultimul timp, așa cum consideră mulți specialiști expoziția sa de portrete-măști deschisă la galeria „Simeza”. Neînd critic, m-am ferit să comentez această izbîndă a domniei-sale — personalitate recunoscută în pictură și mai ales gravura românească. Dealtfel, Marcel Olinescu s-a exprimat că se supără cînd un critic îl laudă prea mult, în asemenea situații fiindu-i teamă că nici n-a fost înțeles ca artist. Se mai întîmplă uneori să fie comparat cu nume de care nici n-a auzit, dar să-l mai fi influențat.

Pentru a nu păcătuși și noi precum criticii, cu care maestrul Olinescu nu s-a războit niciodată, să transcriem gîndurile sale cu oarecare stringere de inimă pentru împietatea ce o vom face: „Socotesc că omul este foarte rar sincer, foarte rar ceea ce este el de fapt și caută totdeauna o mască să arate ceea ce ar vrea să fie. Am creat măști și nu numai atît — am creat caractere. Nu știu dacă am izbutit să realizez exact ce am gîndit, dar sper că voi comunica privitorilor întreaga mea gîndire. M-a preocupat transpunerea în imagini a unor personaje. N-am vrut să fac pete de culoare sau lucruri mărunte. Vreau să opresc privitorii, să-i fac să gîndească asupra lumii, a societății. Cred că dacă nu-l determin să gîndească la rîndul lor așa cum gîndesc eu, n-am făcut artă. Chiar cînd este vorba de măști, să nu rîdeți, ele îl exprimă pe om, îl înfățișează pe om, se preocupă de om”.

Cîteva gînduri despre „măști” și ce se vor ele de la cel mai avizat cunosător — creatorul lor, Marcel Olinescu — spun, desigur, mai mult decît am fi reușit s-o facem noi. Îi mulțumim pentru

CELEBRITATE (masca Picasso)

acest adevărat carnaval în care mulți se regăsesc fie că este vorba de „Om de cultură”, „Critic teptos”, „Reporter”, „Celebritate” (masca lui Picasso) ca să nu amintim decît aceste portrete caricaturale.

ION PREDOȘANU

Fotografii de VASILE BLENDEA

Efigii

Un cercetător prea repede uitat: egiptologul

Achim Popescu

Lector universitar dr., membru al Societății de științe istorice din Republica Socialistă România, Achim Popescu s-a născut la 13 decembrie 1927 în comuna Păușești Măglași, județul Vilcea. Stră-lucit student al Facultății de istorie din București (1948—1951), apoi asistent la catedra de istorie universală veche, Achim Popescu avea să fie atras plenar spre egiptologie. Ca bursier al Universității din Cairo, Achim Popescu a studiat mai mulți ani arhivele și bibliotecile din Cairo, precum și din alte centre universitare ale Orientului, o muncă epuizantă, ce avea să-i fie răsplătită prin alegerea lui ca membru al Societății Egiptene de Papirologie. La 22 iunie 1978, în fața unui juriu compus din profesorii de talie mondială, Sani Gabra, Jean Vercoeur și Mounir Megali, Achim Popescu a obținut titlul de doctor în egiptologie al Universității din Cairo, devenind astfel primul egiptolog român. Lucrarea sa se numește „Les reformes de Bocchoris” însumează 532 de pagini dactilografiate în franceză și 103 planșe. Iată ce se spunea într-un interviu publicat de ziarul „Le Progres Egyptien” (12 iulie 1978): Reformele legale ale lui Bocchoris, o interesantă teză de doctorat susținută la Universitatea din Cairo de profesorul Achim Popescu. Această teză pune în lumină cea mai interesantă operă juridică a antichității. La întrebarea „Ce v-a făcut să alegeți acest subiect?”, profesorul Achim Popescu răspundea: „Subiectul m-a interesat fiindcă măsurile legislative luate de faraonul Bocchoris au făcut din el monarhul cel mai progresist din toată antichitatea. Reformele lui au constituit o sursă de inspirație pentru marea reformă al Atenei. Solon (594 î.e.n.)”. „Sînteți primul cercetător care tratează acest subiect?” Achim Popescu: „Deocamdată nu există lucrări care să trateze în întregime problema. Cîteva savanți ca Eugene Revillout și Jacques Pirenne au adus cîteva amănunte prețioase. Dar toate lucrările au rămas dispersate. Era deci necesar de a relua ansamblul concluziilor pentru a înțelege mai bine locul real al reformelor lui Bocchoris în cadrul evoluției generale a dreptului egiptean faraonic”.

Alegînd deci un subiect puțin

abordat, profesorul Achim Popescu, din București, făcea lumină asupra activității juridice a unui rege egiptean care a domnit între anii 720 și 715 î.e.n. și despre care istoria nu are prea multe date. Întors în țară, profesorul Achim Popescu nu se poate reintegra în munca de catedră deoarece contractul său fusese desfiat. Ajunge în cele din urmă în colectivul Facultății de istorie, dar studenții lui nu-i mai pot urmări incursiunile erudite în istoria universală decît pînă în anul 1980, cînd după o boală fulgerătoare Achim Popescu se stînge din viață. Au rămas în urma lui lucrări științifice de o mare însemnătate și o teză de doctorat cu titlul „Reformele lui Bocchoris” peste care încet, dar nemilos, se așterne praful. Primul nostru egiptolog își așteaptă urmașii, dar pentru ca ei să existe este necesară tipărirea excepționalului lucrări, aflate acum în posesia profesoarei Eleonora Popescu. Cît o va mai putea păstra? Deja foștii studenți se interesează de lucrare și poate nu mică va fi surpriza cînd peste cîteva ani un X sau un Y o va publica, pretextînd că el a scris-o. Pentru o dreaptă cînstire a valorilor noastre autentice se cuvine un semn de recunoștință și neuitare.

GEORGE CUȘNARENCO

Sublinieri

Interferențe franco-române la Lyon

La înfîlțirea Rhônului cu Saôna, în sud-estul Franței, stă de peste două milenii cetatea Lyonului, veche așezare a galo-romanilor, capitala provinciei romanizate, Lugdunum, cu un centru cultural antic pe colina Fourvière, acolo unde alături de vechiul teatru roman, cu amfiteatru bine conservat s-a construit un frumos Muzeu al antichităților romane, folosind galeriile subterane antice, apoi la sfîrșitul secolului trecut o catedrală impozantă, cu toate că la poalele colinei St. Jean era o biserică din epoca zidirii catedralei Notre Dame de la Paris.

Orașul, numit și „capitala bis a Franței”, are nu numai un trecut faimos, o tradiție economică, industrială, tehnică de renume universal, fiind centrul mondial al industriei mătăsurilor, odinioară, dar el s-a impus azi prin faima clinicilor, prin tehnica de vîrf a mașinilor, a electronicii, prin centrul lui comercial Part-Dieu, și prin cel administrativ, cel mai modern, se zice, din Europa, s-a

impus și prin bogăția și luxul magazinelor, al străzilor rezervate numai pietonilor.

Universitatea de pe malul Rhônului e tripartită, ca să zic așa, a treia secție din serie cuprinde și facultatea de limbi străine, cu secția italiană-română, sub conducerea prof. J. Goudet, bun cunosător al limbii noastre, azi rector al Universității Lyon II, purtînd numele eroului antifascist, conducătorul rezistenței, Jean Moulin. Nu departe de sediul Universității, e centrul lyonez al Citroenului, cît o mare universitate, cu blocul imens pe patru străzi. Știința, tehnica, extraordinara expansiune a cercetărilor medicale situează orașul printre metropolele faimoase ale lumii. Lyonul a înglobat, pentru o administrație mai eficientă, cele 55 de comune și sate din jur, devenind astfel un centru urban de mare întindere și de mare forță economică, cu 2 milioane de locuitori.

Prezențele românești aici sînt vechi și numeroase. Importante pentru promovarea prieteniei franco-române, avînd la baza ei fondul latino-romanic comun. La Lyon apărea în 1816 tratatul juridic Praxis et theoria criminalis al lui Prosper Farinacci, din care s-au inspirat autorii legiilor: Carte românească de învățătură (1646), tipărită de Vasile Lupu la Iași, și Indreptarea legii (1652) în Muntenia sub domnia lui Matei Basarab. Ceva mai tîrziu, tot în acest mare oraș, cu peste 400 de tipografii (cum ne informează o veche cronică, din vol. VI al unei serii de volume cuprinzînd documente despre acest oraș), Laurentius Toppeltinus din Mediaș și-a tipărit istoria sa „Origines et occasus Transylvanorum”, la 1667; ea conține prețioase date despre daco-romani, despre continuitatea lor, despre portul și obiceiurile lor și a fost citată adesea de Mircea Costin și de stolnicul Canta-

MASCĂ

Teatru

După 20 de ani

La începutul acestei luni, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț și-a aniversat 20 de ani de la înființare. O vîrstă care, dacă n-ar fi fost încărcată de succese — unele cu adevărat răsunătoare pentru prestigiul teatrului românesc — poate ar fi trecut neobservată. O vîrstă care, dacă n-ar fi impus acea carte de vizită „am debutat la Piatra Neamț” — pasaport de lansare spre Capitală a foarte multor actori, regizori și scenografi astăzi respectabili — poate nu ar fi spus nimic. O vîrstă care, dacă n-ar fi creat (și menținut!) un spirit de echipă, mereu novator, neîmpăcat cu rutina „de provincie” — poate încăși ar fi fost considerată imberbă, față de scene cu vîrstă mult mai avansată.

Nu este lipsit de interes să amintim — cu acest prilej de bilanț provizoriu — că aici, la Piatra Neamț, au primit pentru prima oară confirmarea talentului lor regizorii: Cornel Todea (Domnișoara Nastasia, 1961), Andrei Serban (Arden din Kent, 1965), Magda Bordeianu (Cronica personală a lui Laonic, 1969), Alexa Visarion (Napasta, 1970), Costin Marinescu (Întinericul, 1971), Silviu Purcărete (Romeo și Julieta, 1974) și... Marin Sorescu (care și-a regizat propria piesă, Matca, în 1975); dramaturgii: Alecu Popovici, Ecaterina Oproiu, Eduard Covali, Paul Cornel Chitic, Ion D. Sirbu, Constantin Munteanu; scenografi: Mihai Mădărescu, Diana Ioan, Laurențiu Dumitrescu, François Pamfil, precum și actorii, din rîndul cărora e suficient să-i amintim pe: Ileana Stana Ionescu, George Motto, Virgil Ogașanu, Leopoldina Bălanuță, Florin Piersic, Mitică Popescu, Al. Drăgan, Constantin Cojocaru, Nina Zăinescu și lista e încă foarte lungă. Teatrul Tineretului a fost prezent pînă acum la festivalurile in-

ternationale de la Nürnberg — 1967, München — 1967, Veneția — 1968, San Marino — 1971, Copenhaga — 1972, Sibenik (Iugoslavia) — 1973, Nancy — 1977.

Actorilor-vedete pe care i-am pomenit mai înainte se cuvine să le adăugăm numele altor foști debutanți care — veniți din întreaga țară — au fînt să fie prezenți la micul jubileu al scenei din Piatra Neamț, la cele două decenii de la crearea sa. Au răspuns „prezent” la catalogul acestei „catedre a teatrului pentru copii și tineret”, cum o numea inspirat cineva, actorii: Lucia Mureșan („Sînt foarte emoționată pentru faptul că mă aflu aici, între colegii mei dintotdeauna”), Gelu Nițu („Cum să nu am emoții, cînd aceasta e scena pe care m-am bîlbiit în ziua oară cu... diplomă?”), Lucia Boga, Candida Stoica, Alexandru Lazăr, Constantin Coșa, Constantin Constantin, Răzvan Ionescu, Ioana Ene Atanasiu, Petrică Ciubotaru, Boris Petroff, Dragoș Pislaru, Horațiu Mălăele, Dionisie Vitcu și Rozina Cambos — cu toți fermecătorii în emoția cu care au contribuit la un memorabil spectacol ad-hoc. În această ambianță, urarea „tinerete fără bătrînețe!” (amintind de un recent succes al T.T.) a venit cu firescul recunoașterii unei trupe intercalate ambițios printre cele din linia întii a teatrului nostru. Să-i urăm și noi decenii cît mai multe la activ, de tinerete și cu-tezanță, în folosul artei românești!

CRISTIAN LIVESCU

Monotip

Prin semnăturile lui Petre Popa, Ioan Gh. Vrăneanu, Mihail Diaconescu, Dan Diță, Vasile Savonea, revista Argeș își consenmează împlinirea a 15 ani de apariție. Cuvinte pline de emoție, scurte incursiuni în activitatea trecută, dar, mai ales, exprimarea sinceră a convingerii unor și mai rotunde împliniri: „Argeș” întră

TRAIAN STOICA

cuzino; am folosit-o și noi la cursul de civilizație română de la Universitatea Lyon în anii 1978-1980. La 1900 Molnar-Piurariu a tradus „Istoria universală” a lui Millot, membru al Academiei din Lyon; sub Cuza s-au adus de aici utilaje pentru țesătorile de la Dămăroala (o mașină cu 160 de roți, un tehnician și patru țesătoare).

Prestigiul acestui mare centru cultural, economic, politic — care a fost sediul principal al rezistenței franceze în ultimul război — se vede și din faptul că în ultimii doi ani au apărut circa 12 cărți despre Lyon; dar mai important încă pentru noi e faptul că anul trecut, la Universitate, s-a susținut o teză de doctorat cu temă românească: **Stereotipii în cîntecul epic românesc** de către d-na H. Combes-Lenz, sub conducerea rectorului J. Goudet. Comisia (din care a făcut parte O. Nandriș de la Universitatea Strasbourg și subsemnatul) a apreciat temeinicia observațiilor, originalitatea comentariului și analiza aprofundată a unui bogat material cules, ani la rînd, aici, la noi, pe teren, și a acordat candidaței mențiunea „foarte bine”. Ea confirmă pe plan literar-folcloric tezele conducătorului tezei, care în ultimul număr al revistei **Dacoromania** de la Freiburg (R.F.G.), vorbind despre **Romanitatea orientală**, pune în paralel specificul românului cu cel al francezilor, observînd că ele reprezintă două arii laterale ale romanității, diferențindu-se de limbile romanice centrale; studiul românului ajută mult cunoașterea mai bună a francezilor, fiindcă limba noastră este un element esențial al romanității, avînd egală importanță cu celelalte limbi romanice, — ceea ce susținuse, cu alte argumente, și reputatul savant suedez Alf Lombard. Tot prof. J. Goudet a tipărit în acest an alte două studii importante asupra unor aspecte structurale ale limbii și literaturii noastre.

O antologie a studiilor străine asupra limbii noastre le va cuprinde alături de alte numeroase contribuții erudite din ultimele două decenii.

GH. BULGAR

Opinii

Trei etape ale literaturii române contemporane (II)

Starea inevitabilă precară a purismului estetic ne obligă să convocăm toți factorii ce au dus la plămîdirea unei opere literare. În primul rînd, spuneam, cei socio-politici. Ingerințele inoportune, neprielnice creației, au început prin 1948, cu Ion Vițner, N. Moraru, M. Novicov, Tr. Șelmaru ș.a. Ne amintim de Critica critică, **Pasiunea lui Pavel Corceaghin**, **Problema moștenirii literare**, **Poezia tovarășului A. Toma** (toată această suită în 1949), de **Studii și eseuri** ș.a. Este interesant de relevat că, prin 1945-1947, cînd în virtutea unei benefice inerții viața literară nu era supusă cîrărilor exterioare, au apărut scrieri dintr-o vreme: **Una** sută **una poezie** de T. Argezi, (1947), **Stăne burghize** de Bacovia (1946), **Un om așteaptă răsăritul** de M. Beniuc (1946), **Butelia de Leyda** de Virgil Teodorescu (1946), **Cetățile albe** de D. Stelaru (1946), **Omul profilat pe cer** de Ion Caraion (1946), **Libertatea de a trage cu pușca** de Geo Dumitrescu (1946), **Plantații** de C. Tonogaru (1946), **Cîntarea mîntuitorilor** de Magda Isanos (1946), **La scara**

1/1 de Nina Cassian (1947), **Liturghii negre** de Vasile Nicolescu (1946), **Fantazii răsăritene** de M. Sadoveanu (1946), **Roza și ceilalți** de Sergiu Dan (1946), **Lumina primăverii** de Ion Călugăru (1947), **Cartea Oltului** (1946), **Oamenii și cărbuni în Valea Jiului** (1946) de Geo Bogza, **Flăcări** de Radu Tudoran (1947), **Turmele** de E. Camilar (1946), **Pinza de păianjen** de Cella Serghi (1946), **Steaua fără nume** de M. Sebastian (1946), **Impresii asupra literaturii spaniole** de G. Călinescu (1946), **Permanențe franceze** de Bazil Munteanu (1946), **Eschil** de Alice Voiculescu (1946), **La littérature roumaine à l'époque des lumières** de D. Popovici (1945), **Introducere în opera lui Tudor Arghezi** de Șerban Cioculescu (1946), **Portrete și controverse** de P. Pandrea (1946), **Kalokagathon** de Petru Comarnescu (1946), **Eseuri critice** de Pompiliu Constantinescu (1947) ș.a. Apra-pe nu ne vine să credem. Cărți din cele mai importante au apărut între 1945 și 1947, în numai trei ani. Am putea numi acești ani imediat postbelici ani de **resuscitare a valorilor** după tenebrele războiului cînd, în zăngănitul de arme, muzele tăcuseră.

Cum spuneam însă, începînd din prin 1948, timp de peste un deceniu și jumătate, s-a instalat un timp al **confuziei valorilor** impus nu de mersul firesc al fenomenului literar ci de factori din afară ce nu pot fi omisi în judecarea literaturii de atunci. În primul rînd represiviunile, recludiunile cărora le-au căzut victimă poeți, prozatori, critici: Vladimir Streinu, V. Voiculescu, Radu Cioculescu, Constant Tănăsaru, Petre Pandrea, Petru Comarnescu, Sergiu Dan, Dan Botta, Ion Caraion, E. Papu, Dinu Pillat, St. Aug. Doinas, Adrian Marino, Ion Negoițescu, Leonid Dimov, Al. Paleologu și alții. În al doilea rînd înălțarea de la catedrele universitare ce le ocupau a unor profesori ca: Șerban Cioculescu (în 1947), G. Călinescu (1949), Lucian Blaga, Al. Piru, Al. Paici, Adrian Marino, G. C. Nicolescu, Valeriu Ciobanu ș.a. Inocuită cu diletanți improvizați sau imitatori. Atmosfera era grea în cultură ca și în viața socială. Evenimentele din afară accentuau starea de lucruri, se căutau mereu „deviații” ideologice și unde puteau fi găsiți decit în cultură? Presa centrală nu conținea cu atare, Apariția unor cărți mai detașate, mai obiective ca **Bietul Ioanide** în 1953 irită pe doctamici. J. Negoițescu, Ov. S. Crobănițeanu sînt sever admonestați pentru „liberalism”. I. D. Bălan e acuzat de spirit apologetic. Tot ceea ce nu intra în vederile responsabililor cu cultura era penalizat drastic. Noțiuni ca naționalism, cosmopolitism, criticism, defetism, conservatorism erau vehiculate cu voluptate, cine se abătea de la „realismul socialist” era scos fără tocmeală din literatură. S-au scris atunci și citeva cărți foarte bune, devenite clasice: **Nicoară Potcoavă**, **Descult**, **Bietul Ioanide**, **Moromeții**, **Groapa**, **Primele iubiri**. Dar s-au scris în acești ani sute și sute de cărți de o mediocritate totală, de un schematism neverosimil, — pur și simplu. Enumerarea lor este inutilă, ele aparțin, cum era de așteptat în asemenea vremuri, și unor scriitori ce și cîștigaseră o mare autoritate sau altora ce și-au dobîndit-o ulterior, dovadă că, vorba cronicarului, „nu sînt vremurile sub om, ci bietul om sub cîrma vremii”. Modelele urmate erau din afară, tradiția era ignorată, uneori boicotată, valorificarea trecutului era unilaterală, deformantă, scara de valori adeseori uzurpată, scriitorii minori erau dați drept pildă, în timp ce corifeii erau, în mare măsură, etichetați în mod minimalizator. Confuzia valorilor a dus, inevitabil, la **ofensiva mediocrității**.

Cea de-a treia etapă, de după 1965, echivalează cu dreapta **restabilire a criteriului axiologic**. Are loc o veritabilă efervescență creatoare, într-un climat de libertate artistică, de promovare și afirmare a valorilor, de comprehensibilitate, diversitate și îmbogățire a stilurilor individuale. Investigația socială și individuală, reabilitarea categoriei, esențiale, de conflict a dus la diversificarea dramatismului, la adîncirea cunoașterii umane. Generațiile vechi de scriitori își unesc eforturile cu cele mai tinere, în fiecare an apar cărți rezistente artistic, convingătoare, pasionante. Interesul pentru literatură al publicului, de-a dreptul extraordinar, probează noua cotă artistică, adecvarea fidelă la realitate, respectul pentru adevărul integral, nefardat și nedeformat. Nivelul general al textelor literare se sincronizează cu succesele spirituale din noua epocă. Tezaurul spiritual național se îmbogățește substanțial prin opere poetice scrise de T. Argezi, Al. Philippide, M. Beniuc, E. Jelecanu, A. E.

Baconsky, Ion Caraion, Geo Dumitrescu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Nina Cassian, St. Aug. Doinas, Cezar Ivănescu, Mircea Ivănescu, Grigore Hagiu, Romulus Vulpescu, G. Pitul, N. Dragos, Ana Blandiana, Horia Ziliu, Ileana Mălăncioiu, Leonid Dimov, Constanța Buzea ș.a. Proza excelentă prin Zaharia Stancu, G. Călinescu, V. Voiculescu, Marin Preda, apoi D. R. Popescu, Eugen Barbu, Ion Lăncrăjan, Ștefan Bănuțescu, Dumitru Popescu, Al. Ivasiuc, Augustin Buzura, Fănuș Neagu, G. Bălăiță, Nicolae Breban, Radu Tudoran, Paul Georgescu, Dinu Săraru, Radu Petrescu, Mircea Ciobanu ș.a. Apar dramaturgi de mare succes: Marin Sorescu, D. R. Popescu, Paul Evreac, Tudor Popescu, Ion Băieșu, Teodor Mazilu, Horia Lovinescu, Leonida Teodorescu, Gheorghe Vlad, Paul Cornel Chitic, M. R. Iacoban ș.a. Critica, istoria literară, eseistica iau o dezvoltare fără precedent, la îmbogățirea acestor discipline contribuind deosebit „veteranii”: Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu, Perpessiciu, Edgar Papu, Constantin Noica, Al. Dima, urmați de generația imediată în frunte cu Al. Piru, Adrian Marino, I. Negoițescu, Al. Paleologu, C. Ciopraga, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Al. Balaci, G. Munteanu, Paul Georgescu, Paul Cornea, N. Tertulian, Vișu Mîndra, Silviu Iosifescu, Ov. S. Crobănițeanu, Romul Munteanu, precum și de numeroși alții în jur de 50 de ani astăzi, ori sub această vîrstă. Ne aflăm desigur în plină desfășurare a epocii pe care o parcurgem și evaluarea ei riguroasă n-are perspectiva necesară. Avem însă încredințarea că trăim un moment din cele mai favorabile din istoria, atît de confortabilă, de capricioasă și derutantă a literelor românești.

POMPIU MARCEA

Muzica tinăra

Un cadru organizatoric

Departa de a se fi încheiat discuțiile pe marginea muzicii tinere. Revin din dorința de a completa o parte din răspunsurile mele date în revista „Flacăra” cu o lună în urmă. Dar mai întîi să repar greșala care s-a strecurat în răspunsul meu de atunci. Fără să fi spus eu, se scria că stilul country slujește folk-ului nostru! Dimpotrivă, am susținut și susțin în continuare că stilul country

NU slujește muzicii noastre tinere. Eventual se dovedește că el nu este într-o oarecare măsură la îndemînă. În orice caz country-ul există la noi mai mult ca pitoresc și nicidecum ca stil de reprezentare. Dacă unii cîntăreți cu nume din muzica tinăra, cum ar fi Vali Sterian sau Mircea Bodolan, au aderat atît de mult la acest stil, cred eu că acest fapt se datorează impasului în care ei se găsesc. A fi doar niște „mimi” ai americanilor mi se pare o cauză prea mică. Și fie spus între noi, ceea ce fac ei este la degetul mic al americanilor. Și atunci la ce bun? În legătură cu polemica deschisă de Doru Stănculescu — consider că ea nu își avea locul atîta timp cît întreba mea suna „Ce tinere talente ai observat în ultima vreme?” Asta în primul rînd. În al doilea rînd, nu talentele ne lipsesc ei, de cele mai multe ori, ne lipsește deschiderea către ele. Acest tip de conservatorism atîcînd cînd este aplicat de pe o poziție cu putere de decizie poate înăbuși orice entuziasm. Entuziasmul, care este singurul capabil să miște lumea din loc. Muzica tinăra nu cred că s-a oprit la membrii cîntăreților „Flacăra” sau la un nucleu al lui. Muzica tinăra a cîștigat înima unui larg public de toate vîrstele. Firesc, nici creații ei nu lipsesc. Pînă aici toate bune și frumoase. Numai că ceea ce este exterior fenomenului și în mod normal pe plan secundar, adică acel cadru organizatoric necesar oricărei producții umane, este total neglijat. Criza în care a intrat muzica tinăra unde includ și pop-ul și folk-ul nostru se datorează indiferenței celor puși să sprijine și să promoveze tot ceea ce reprezintă gustul publicului larg.

Muzica tinăra este unul din marile cîștiguri ale amplului festival „Cîntarea României”, pentru că, dintre toate formele noi de expresie artistică apărute, muzica tinăra a avut incontestabil cea mai mare audiență. În fața acestei evidente, de ce, întreb, muzica tinăra este tratată ca o cenușăreasă a muzicii românești? De ce este tolerată poziția de indiferență față de muzica tinăra a celor care conduc destinele muzicii românești? De ce există privilegiul pentru muzica ușoară și pentru muzica tinăra nu? Privilegiile trebuie acordate pentru eficiență și nu pentru cantitatea de păr alb! Ca orice om de bună credință mă întreb căror mari interese continuu cu atîta furie agonia muzicii (noastre) ușoare? Oare faptul că nici un om adult, pînă în 45 ani, nu are imprimată pe benzile și casetele personale

muzică de Eli Roman, Mișu Ianu, Temistocle Popa et. co. nu va spune nimic? Oare asta nu înseamnă că muzica ușoară este depășită, obosită și compromisă? Că de mai bine de zece ani încoace nu se întîmplă nimic nou? Se schimbă decorurile, floricelele, rochiile și parfumurile și în rest același cerc închis de compozitori ghiduși care-și imprumută la nesfîrșit refrene de altădată și refrenase care plesnesc de bunăstare și fericire.

Pop-ul și folk-ul, muzica noastră tinăra — există! Muzica tinăra nu vrea însă să existe în umilință, nu vrea să fie dată la o parte, după un mof sau altul de către oricine. Să nu se creadă că muzica tinăra vrea să dărîme pe cineva! Ea există nu datorită mie sau colegilor mei, ci datorită acelor foarte mulți tineri care umplu pînă la refuz săli de sport, uneori stadioane.

De aceea, un cadru organizatoric devine absolut necesar. Pentru redresarea muzicii tinere trebuie luate măsuri energice de către cei în drept. Acest cadru poate fi chiar acel Teatrul Național al Tineretului, despre care s-a vorbit atît de mult, unde să funcționeze o secție de muzică tinăra care să coordoneze activitatea creatorilor și interpretelor din pop-ul și folk-ul nostru. Formarea la radio și TV, în cadrul redacțiilor de tineret, a unor secții de muzică tinăra. Sistemul de cointerese materială să funcționeze și în muzica tinăra așa cum funcționează în muzica ușoară. Altfel nu este drept. Tinerii își au muzica lor. Grijă pentru tineri înseamnă și grijă pentru muzica lor, o muzică ce nu poate fi despărțită de viața tinerilor.

VICTOR SOCACIU

MASCĂ

„O piesă trebuie să existe prin text și nu prin pretext”

(Urmare din pagina 15)

v-aș ruga să ne mai destăinuieți citeva amănunte referitoare la viziunea regizorului față de roman, la înțelegerea lui. De ce ați ales acest roman? Dramaturgia contemporană nu vă oferă piese de teatru ca să vă intereseze să le puneți în scenă?

— Dramaturgia românească este, după părerea mea, într-un moment foarte bun. Regretul meu este că nu poate fi mai mult cunoscută peste hotare. Sînt sigură că avem acum dramaturgi care și-au cîștigat dreptul de a se numi universali. Mă refer la D.R. Popescu prin ultimele piese („Mormîntul călărețului avar”, „Ca frunza dudului din rai”, „Dl. Montague bea apă minerală”), la Marin Sorescu, păstrătorul și continuatorul unui spațiu spiritual înflorat, la Romulus Guga, a cărui evoluție, în special prin ultima piesă „Amurgul burghez”, este spectaculoasă. Probabil că voi pune în scenă în stagiunea viitoare piesa lui Guga și una dintre piesele lui D.R. Popescu („Frunza dudului”).

Romanul lui Dinu Săraru m-a interesat pentru că mi-a plăcut foarte mult. Este o carte curată, limpede, peste care plutește negura unui timp și aburul timpurilor. Este o carte contemporană, căci nu numai colectivizarea, momentul istoric respectiv, sună din goarna spartă a sufletului nostru. Mi se pare că romanul lui Dinu Săraru intră într-o categorie de opere contemporane (între care aș numi și filmul „Siberiada”) din care face parte, de exemplu, romanul „Despărțirea de Mădăra” de Valentin Rasputin. „Niste țărani” ne amintește „niste rădăcini” pe care le-am lăsat sau le-am pierdut sau puteam fi în pericol de a le pierde. Spațiul metafizic depășește condiția strict temporală a evenimentelor. De fapt nici nu sînt mai multe întîmplări, este o singură mare întîmplare, o așa-zisă situație limită, de viață și de moarte. Cine rezistă, trăiește și are acces la viitor. Cine nu, se ofilește „ca frunza-n vînt” nu în marea trecere a anotimpurilor vieții, ci în clipa acelei anotimp al istoriei. Important e că astăzi ne putem privi, fără frică și fără milă, în oglinda timpului.

În programul Teatrului Mic piesa

„Niste țărani” reprezintă un moment al unui act politic, în același timp datorită cetățenească. În programul meu personal reprezintă continuarea unui reper-toriu și a unor mijloace ale universului specific românesc. „Drumul încrederii” de Paul Cornel Chitic, „Un complot în vis” de Vasile Alecsandri, „Istoria hieroglică” după Dimitrie Cantemir, „Tine-rete fără bătrînețe” de Eduard Covali.

— Să ne oprim la spectacolul realizat de dumneavoastră. Cum vi se pare?

— Eu nu știu imediat dacă un spectacol e bun sau prost, aflu mult mai tîrziu. Știu doar că am de comunicat ceva și spun. După aceea caut mijloacele și pe suportul cel mai „realist” compun simfonia spectacolului, o orchestrez și găsesc raportul între sunet și imaginea vizuală. Lucrez foarte metodic, adesea cu colaboratori experimentați care-mi organizează fiecare compartiment. Sînt un regizor dificil, nemulțumit, exigent și mizantrop și de aceea lucrul cu mine nu este întotdeauna agreabil pentru actori.

Cred că avem nevoie de ceva mai mult timp pentru a finisa unele scene care la premieră erau nedeterminate sau neacoperite ca ritm, credință și rigoare profesională. Pe parcurs am beneficiat de citeva repetiții și cred că aceste defecțiuni s-au remediat.

— Ce ne mai poate spune Cătălina Buzoianu despre menirea regizorului în viața teatrală?

— În momentul actual nu ne mai putem acoperi neputința sau superficialitatea cu defecte. Ne rămîn datele de totdeauna ale teatrului: un text, un spațiu deschis și actorul. Comunicarea autor — regizor — actor — public trebuie să fie autentică, vie, necesară. Dialogul regizor — actor se cere tot mai strîns, fantazia regizorului și mijloacele sale axîndu-se în primul rînd pe condiția și talentul actorului. Adică, în clipa în care se spune ceva important pe scenă, de care publicul să aibă o nevoie vitală în acel moment, în clipa în care există un actor care să poată comunica acel „ceva” și un regizor care să aibă rolul de bun conducător al ideii, teatrul își are asigurat dreptul la nemurire. Picătura de viață primordiale există, se difuzează, proliferază. Așa că noi, regizorii, putem avea încredere în viitorul teatrului.

Un muzeu în labirint

Leonardo sau foamea de cauze (IX)

Punctul de sprijin

1. Cindva, am fost în India o lună de zile. Înainte de a pleca, am citit sau am recitat tot ce mi s-a părut necesar, pregătindu-mă să nu risipesc o șansă atât de rară. Cunoșteam, desigur, avertismentul lui Mircea Eliade că nu poți înțelege India decât dacă stai un timp într-o groță din Himalaia, dar imi închipuiam că și fără să locuiesc într-o groță voi putea avea norocul să trec dincolo de jocul exotic al aparențelor care-l încântă și-l trădează pe călător. Dar pe măsură ce am străbătut apoi India, imi dădeam seama din ce în ce mai limpede că rămâneam în afara misterului rivnit, ca în afara unei cetăți. Oricât mă străduiam, nu găseam poarta prin care să pătrund în această cetate. În timp ce se aglomerau amănuntele pitorești cu care veneam în contact, simțeam că mă îndepărtam de ceea ce aș fi vrut să înțeleg, India rămânând pentru mine și mai impenetrabilă și mai enigmatică decât înainte. Am călătorit atunci pentru ca în schimbul șansei pierdute să învăț mai bine diferența dintre ficțiunea și adevăr. M-am întors cu patru caiete pline de însemnări, ceea ce ar face, cred, o carte, dar ajungând acasă le-am aruncat într-un sertar și niciodată de atunci nu le-am mai recitat. Ele nu sunt decât relatarea unui eșec. Căci n-am vrut să mă mint și am recunoscut în notele mele tot ce mi pricepeam dintr-un spirit care amestecă metafizica în realitatea cea mai sordidă și ține renunțările atât de departe de disperare, ceea ce eu n-am izbutit niciodată din pricină, probabil, că sufăr prea mult de „păcatul grecesc”, împotriva căruia striga minios Gauguin, de a judeca totul prin prismăa unei nevoi incurabile de frumusețe și de puncte de sprijin.

Intr-un mod similar, poate, nu l-am înțeles niciodată până la capăt pe Leonardo care m-a silit să reiau mereu de la început ceea ce gândisem, cu o clipă înainte. Încercând să mă apropiu de misterul lui, a trebuit mereu să mă opresc într-un punct unde nu poți să spui nimic exact. Și unde tot ce afirmi te aruncă într-un labirint. Am ajuns astfel să mă încurc în păreri despre ambiguitate. Căci ambiguitatea s-a născut din prea mult, într-o clipă cind cel care a avut nevoie de ea nu putea să spună nimic precis și vroia să spună totul. Dar uneori a eșuat în prea puțin. Cind n-a mai vrut să declare, de fapt, nimic și a vrut să ascundă asta. Cum să deosebești atunci curajul de abandon? La Michelangelo, care reprezintă tocmai tipul de artist în stare să mă înflăcăreze prin orgoliul lui aspru și prin modul lui artăgos de a riposta, singurătatea nu mi se pare presărată cu nici un fel de capcan. Statuile lui m-au învățat totdeauna, în chipul cel mai direct, că umilința e mai degradantă decât mizeria și poate chiar decit moartea. În schimb, toate drumurile care duc spre Leonardo sînt ca liniștea prelinsă pe un tăis de cuțit. Singurătatea lui seamănă cu aceea a unui vultur care dintr-o colivie aurită privește stelele, iar tăcerea lui imi amintește vorbele cuiva din Dostoievski: „Eu sînt singur, iar ei, ei sînt toți”. Ea e singură, iar cuvintele sînt toate.

De aceea ne simțim, cred, cu atât mai bogați în fața lui Leonardo cu cît găsim în tăcerea lui tot ce avem nevoie. Și cu atât mai săraci cu cît nimic nu ni se oferă precis și neîndoiește. El pare implicat în toate și detașat de toate. A fost comparat cu Goethe, dar la Goethe nu ne miră aproape nimic, inclusiv faptul că la optzeci de ani învăța limba persană. În vreme ce la Leonardo ne miră mult și nu ne explicăm aproape nimic pînă la capăt. Mi-l pot închipui, de pildă, pe Flaubert lucrind toată noaptea pentru a evita un subjonctiv, dar ceva mă oprește să judec în același fel faptul că Leonardo nu trăgea uneori într-o zi întreagă decit o singură linie. Mi-l pot imagina pe Walter Scott scriind singur despre sine articole elogioase, dar nu pot evita impresia că Leonardo suride ironic de cite ori ne asigură că el poate rezolva orice. Înțeleg inclusiv olimpiismul lui Titian. Dar nu sînt sigur de nimic în liniștea lui Leonardo. Ea poate fi liniștea unui om scirbit sau poate fi liniștea unui înțelept care a știut să despartă ceea ce merită atenție de ceea ce trebuie ignorat; înțelept despre care ne vine greu să credem că a studiat cindva modul de a injecta otrăvă în pomii fructiferi pentru a obține fructe otrăvite ca să răzbune o ofensă.

Nu putem nici iubi, nici urî un lucru înainte de a-l cunoaște, zicea Leonardo, și totuși pe el îl iubim fără să știm prea bine de ce. Poate pentru că, într-adevăr, ironia lui nu e ca altele, care te îngheață, te fac să te retragi și să te aperi, ci e o ironie care te apropie și te lasă să fii tu însuși. Nu simți nici o constrîngere cind cineva îți zîmbește ca Gioconda. Și nu-ți e rușine nici că suferi, nici că iubești. Sau, poate, îl iubim din alt motiv, care pare la prima vedere meschin, iertîndu-i superioritatea pentru că s-a întors spre noi prin decepții. Eșecurile lui ne-au apropiat, poate, de el chiar mai mult decit izbînzile lui. Ceea ce l-a limitat ne-a făcut să-l simțim mai uman decit ceea ce i-a dat aripi. Dacă și-ar fi realizat toate proiectele, astrul geniului său ar fi strălucit și mai puternic, dar, poate, mai rece. Așa cum îl știm însă, el nu e niciodată arrogant și triumfător. E totdeauna îngîndurat și puțin trist. Ca și cum ar vrea să ne spună: „Am îndrăznit, poate, mai mult decit voi, dar ca și voi știu ce ne limitează”. Am recunoscut astfel în el nu numai geniul. Am recunoscut și ce dă uneori măreție înfrîngerilor. Nimeni nu ne-a spus mai limpede decit echivocul Leonardo că un om nu trebuie judecat totdeauna după victoriile lui, ci după setea lui și că pășind pe cenușa lui țear vinătorii de ciori trebuie să tacă rușinați.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Deziderate

Am prieteni mulți și-i socotesc în consecință pe toți lectorii mei care, săptămîna de săptămîna, mă urmăresc cu statornicie, dar în cazul de față mă refer, în mod special, la aceia dintre ei — tineri cu grafia fermă și entuziasme virginal sau bătrîni așezînd cuvintele pe hirtie cu literele unei miini tremurînde — care își asumă gingașa îndatorire, în emoționante epistole, să-mi comunice satisfacția lor și îndemnul incurajator de a continua în strădaniile mele să reactualizez figuri și întâmplări de altădată peste care s-au așternut lutul uitărilor și grosul și vinățul mușchi al timpului dus. Și le mărturisesc tuturor că caldă mea recunoștință.

Dar... Dar îi aud și pe aceia, citiva, — derizorii ca număr — care după ce imi parcurg textele mirlie. Și ecourile lor, vrînd, nevrînd, ajung pînă la mine. Dealtfel, îi presimt și îi simt; iar pînă la urmă, parcă mi-ar face indirect amabile sugestii și mi-ar da cordiale sfaturi.

Imputarea lor: mă dedic excesiv trecutului. Poate. Oricum, le mulțumesc pentru grija ce mi-o poartă și că nu le sînt indiferent, ca, spre pildă, o baie caldută care nu face nici bine, nici rău și am sentimentul că toate purced dintr-un gînd curat de amicitie. Atîta doar: că omît în obiecțiunile lor tablele unor legi de aramă.

Desene pe asfalt

Poetul Toma Caragiu

Incomparabilul om de teatru care a fost Toma Caragiu (ar fi împlinit în acest august al anului 1981 venerabila vîrstă de 61 de ani!) ne-a lăsat și o producție poetică pe care rivna pioasă a lui Ion Cocora a adunat-o între copertile unui volum tipărit de editura clujeană Dacia. E lesne de presupus că marele actor nu se socotea și poet și că n-ar fi încercat să-și facă publice acele ciudate confesii versificate abrupt pe care le compunea în puținele clipe de liniște. Cîțiva prieteni apropiați îi știau „boala de origine divină” și cu serioase eforturi izbuteau să-l facă pe autor să și le citească, timid.

Dar era Caragiu și un poet? Mi-e greu să răspund. (De aproape un sfert de veac încerc să-mi spun mie că aș fi poet și am ore, zile, luni cînd sînt greu de convîns...) Dacă poetul e un sensibil receptacul de sensuri mirabile pe care izbuteste să le fixeze și mai apoi să le restituie cu imprevizibile, noi alcătuirii, atunci e sigur că masca poetului stătea bine lipită pe chipul plin de spiritualitate și energie al actorului. Nepreocupat de tehnica poetică în sine (cu primele ei „lecții” — dar numai cu primele — lesne de învățat chiar după un neghiob manual de prozodie), Caragiu nota la capăt de zi ori de noapte „gîndiri și imagini” cărora nu se oste-

Din jurnalul de călătorie

al dr. Grindei

Arezzo (I)

Orașul răspîndit pe o colină cu pante dulci, orașul care conține o parte din inima și spiritul lumii. Dar puțină căută și au nevoie de această parte a lumii. S-ar părea că nici ei, oamenii din Arezzo, nu-și dau seama că în orașul lor există ceva care îl face să difere de toate orașele lumii. În această du-minică de decembrie blind și luminos, străzile de piatră înguste și severe par să sînt părăsite de oameni. Cine ar putea să-lăslui între pereții aceștia vechi, groși și întunecați, cu uși și cu ferestre zăvorîte? Oamenii care au construit orașul de piatră au pierit de mult, cu toată încrederea și marea lor dorință de a se face nemuritori și a dăinui peste secole ca piatra. Au putrezit și le-au luat locul alții și alții. Dar în du-minica asta parcă toți au dispărut. Eu, călătorul însingurat, despărțit sau poate părăsit de toți ai mei, găsesc cu greu ținta căutării mele: biserica veche cu pereții zugrăviți de El, însemnat cu un nume de trîmbiță, de legendă, Piero della Francesca. Ce a lăsat din truda miinilor lui se găsește înscris în curbe de argint, în văluri diafane, în aripi de ingeri, toate însemnate ca o lume gigantică cu semnele ei halucinate pe pereții bisericii Sf. Francisc.

Trecutul face parte din existența mea și îl duc cu mine prezent — așa cum a fost — în zumbetele și foșnetele lui, în articulațiile și desfășurările pe care le-a avut, cu împrejurări de viață care nu pot fi șterse sau răstălmăcite, cu oameni și locuri — ce nu suportă escamotarea — care finalmente nu sînt decit istorie și istoria trebuie scrisă cu o unică și elementară condiție: să fii paznic credincios al adevărului și să faci din el ritualitate. Să nu-l ascunzi. Niciodată. Și, mai cu seamă, să nu-l falsifici. Niciodată. Să lăsam altora voluptatea de a fabula în istorie și noi s-o scriem pe a noastră așa cum s-a derulat, modestă și aprigă, nedreaptă de cele mai multe ori și smerită.

În ce mă privește aparțin unei generații care a crescut în cultul istoriei, iar neamul acesta — dincolo de toate invaziile și de toate asupririle, de toate viscolirile și cumpenele destinului care ne-au încercat de-a lungul secolelor — are o conștiință a istoriei, aș zice, în biologia sa, care nu s-a sleit și nu s-a alterat, transmisă din buni și străbuni, pe care o găsim nepieritoare în cîntecele de leagăn poporane, în doinele și baladele anonime de pe toate pămînturile noastre, ca să ne dea o geografie a spiritualității și a etnicității lui și mai apoi în toată literatura cultă de dinaintea lui Eminescu, la Eminescu și de după Eminescu, pe care așa de superb l-a definit Nicolae Iorga: **expresia integrală a sufletului românesc.**

Cred că e clar pentru orice om de bună-credință și că sîntem bine înțelegi.

Noi n-am împiedicat pe nimeni

să-și scrie letopisetul și n-am ridicat armile decit ca să ne apărăm vetrele și datinile, steagul și drep-turile. Noi n-am trucat istoria ca să facă frumos, util și justificativ, cîteodată, pentru delirante revendicări — fiindcă n-am crezut într-o istorie de circumstanță, ci numai în circumstanțele istoriei, pe care le aflăm consemnate cu onestitate de simțire și de cuget de la cronicari pînă la Xenopol, Părvan și Iorga — și am fost străini de preocupările de a rivni la bunurile altora și de orice idee de hegemonie. Și ne-am plîns aici, în locurile astea, și lacrimile sporadicelor bucurii și pe acelea ale obidelor, ale aleanului și ale nădejdi.

Sperînd din nou că sîntem pe deplin și cu limpiditate pricepuți, mă adresez cu aceste puține vorbe prietenilor dragi — care vor să-mi reproșeze că insist prea mult asupra trecutului — rugîndu-i să primească în replică și nevinovatul meu deziderat: **Lăsați-ne să ne scriem istoria.** Așa cum o știm. Așa cum a fost. Așa cum am viețuit-o.

L. KALUSTIAN

Precizare. În articolul precedent închinat lui Axinte Frunză, printr-o eroare de paginatie, semnătura mea în loc să fie la sfîrșit, cum era normal, apare deasupra post-scriptum-ului care nu este al meu, ci al scrisorii lui Axinte Frunză. Rog lectorii la care ar mai putea subzista vreo nelămurire să citească întregul text în continuare și să așeze mental, la isprăvirea lui, iscălitura.

Așadar, a fost Toma Caragiu poet?

Nu era. Paradoxal, începe să fie... Dovada? Iată una, un tulburător haiku ce evocă și ni-l evocă: „Morții lipsesc / de la un timp / dintre noi”.

Intr-un interviu acordat luni 7 februarie 1977 actorul se confesa: „Am avut, pot să spun că am avut, o mare bucurie cînd, într-o revistă străină, Allan Schneider, care este un cronicar de teatru foarte exigent (...) și-a intitulat cronică „Caragiale — Caragiu”.

Mă bucur că-l bucura alăturarea acestor două nume ilustre. Văzîndu-l țîșnind miraculos „peste” textul din „D'ale Carnavalului” mi-am intitulat un articol (cu zece ani înainte de Allan Schneider) **I. L. Caragiu.** Să nu-l fi citit Toma Caragiu?

Nu voi ști niciodată. Artistul (actorul, poetul, omul) lipsește de la un timp dintre noi...

GHEORGHE TOMOZEI

astfel că ea însăși devine o legendă. Și tot așa cel care a biruit intru semnul crucii transfigurat în mișcare spre victorie sub miracolul semnelui său. Tot ce există, oameni, bărbați și femei, cai și chiar copaci, linia dreaptă a lăncilor și sulitelor lungi, totul este cuprins în mirajul și extazul acțiunii, căci toți sînt fermecați de ritualul actului pe care îl trăiesc ca o împlinire totală a destinului lor omenesc. Mai sînt oameni oare, sau năzuința creatorului lor Piero della Francesca i-a transpus în împlinire spre o supra-specie? Piero della Francesca ne-a înscris bine în curbe și culoare o legendă și un mit despre cit de sublimă în frumusețea ei transcendentă poate să fie fapta omului. Este o legendă și un mit însă altul decit al lui Fra Angelico în care nu se mai recunosc faptele omului. Sînt tope și anihilate în extazul unei iluminări dincolo de faptă. La Piero della Francesca iluminarea vine prin actul și năzuința umană și actul luminează toată viața omului și toată străduința lui care se ridică la semnificație divină și la o putere dincolo de posibilitățile omului. Dar umanul îl recunoști în totul și în această desăvîrșire de dincolo de omul comun.

Dar unde sînt oamenii orașului în care există lumea absolută a lui Piero della Francesca? Sînt morți sau sînt numai adormiți? Dacă-i trezești s-ar putea să nu recunoască lumina și mitul faptei înscrise pentru om de Piero della Francesca.

ȘTEFAN BERCEANU

NICHITA STĂNESCU

Poem

Dacă piciorul unei zeițe alergând prin
crengile de tei
miroase — a flori de tei,
a cine, Doamne, poate să miroasă
florile de oțetar.

Rupere de nouri

Rupere de nouri, spargere de vase
Singerare translucidă
ouă casnice și fioroase
și lumina, o omidă.

Stă poetu-n trupul său ca într-o gară
așteptând coroana ce-l va duce
rege-n limba milenară
în ducațul verbului, un duce.

Mai se uită
Mai se miră
Mai precută-n dreapta lui
arcuțul sold de liră
smuls din tocul cîntului.

Stă poetul ca-ntr-o gară
Singerind dintr-un ventricol,
moara timpului, solară,
o invirte mai ridicol

Stă poetu-n sine însuși
cum un spinzurat de-o creangă
ochiul mare plin de plînsu-și
de din spate îl aleargă
il sarează și-l aleargă.

După Labiș și Esenin

Pe vremea cînd Serghei Esenin
credea de sine că el a trăit prea mult
iar însuși Labiș Nicolae
scuipa cu trupul în tramvaie,
ce mai rămase vers pe lumea asta
dormea în burta unui lup.
Ce mai rămase lup pe lumea asta
dormea în burta unui armăsar.
Ce mai rămase armăsar în lumea asta

dormea în burta unui elefant.
Ce mai rămase elefant în lumea asta
dormea în Moby Dick
Ce mai rămase Moby Dick în lumea asta
plutea în sud în Pacific.
Drum bun harponari !

Ce vreme bună

Ce vreme bună ar fi acum ca să mor
lăsînd verdețea crengilor
streangul doar soldaților,
valurile, mărilor.

A mai rămas un țarm de ochi
un vinăt înecării
la malurile mării
făr' de frumos am fost un făt.

Vezi iarna

Vezi iarna fumul de la hornuri cum
se-nnoadă
cu zborurile vulturului singuratic
și — doar o pană de zăpadă
il taie-n două și-l netezește
peste cîmpuri ?

Tot astfel viața mea e un fum ce se
innoadă
și doar o pană de la vulturi
mă taie-n două și mă netezește
iubito, peste cîmpuri.

Pastel

Plutea o floare de tei
în lăuntru unei gândiri abstracte

deșertul se umpluse cu lei
și de plante.

Un tînar metal transparent
subțire ca lama tăioasă
tăia orizonturi curbate și lent
despărtea privirea de ochi,
cuvîntul, de idee,
raza, de stea,
pe cînd plutea o floare de tei
în lăuntru unei gândiri abstracte.

Iar plouă

Iar plouă peste vasele din porturi
pe vechile șalupe de coastă, ruginite
aici într-un stabiliment cu zbaturi
am camera a mea pentru dormite
și cu genunchii stau la gură
cu zdrențuroasa pătură întinsă peste cap
iar — prin hublou eu văd de o măsură
o mare udă, cerul ud,
cum amîndouă-neap.

Poetul e un om cu zbaturi
plutind pe fluviul de verbe-aerian,
elice n-are, nici catarguri
iar douăsprezece luni îi este frig din an.

Pe fluviul de verbe suspendat
poetul e un om cu zbaturi
Cînd zbate-n frînghie un împărat...
cînd taie — gîtul al Mariei de Stuart...
Mai dînd la prinți și prințisoare sfaturi.

În rest, cam plouă peste porturi
peste șalupe vechi, de coastă
într-un stabiliment cu zbaturi am nevastă
o pătură ce-o țin coroană peste cap.

Păsările

moartea vine ca o privighetoare
îmi spunea o țărăncă bătrînă
moartea vine ca un porumbel
îmi spunea un cosăș obosit
și de atunci în sufletul meu
o mic de păsări s-au cuibărit.

PETRE IVANCU

Aminare continuă

Văzduhul e o trapă deschisă,
intenționat lăsată așa,
să ne poarte pașii din zori
spre ocolul
ce duce în portul luminat.

Dar cum se întimplă, adeseori,
să întîrziem la vamă priveghind,
amînam decolarea
de mult anunțată.

NICOLAE HAVRILIU

Fluturi de gheață

Prea trecătoare bucurie,
Asemănătoare glasului
Ce-l strigăm în iubire,
Lasă zborul de-o clipă,

Căzută din frunză,
În ochiul de iarbă,
Șoapta auzului
Vindecă lacrima,

Brama plecării
Ne arde tălpile
Cu fluturi de gheață
Oprîți în cădere.

DUMITRU UDREA

Hanul dragostei

La Hanul dragostei revino
să hem elixirul dorit,
drumețul din mine te-așteaptă, divino,
cu sufletul greu, obosit.

Acolo din nou asculta-vom
un cîntec de vrajă și dor,
acolo pierduți noi de toate uita-vom,
destinul de riu trecător.

La Hanul iubirii mi-e vina
topită-n livezile-n floare,
aleargă prin vii, pe sub pomi Chiralina
cu pletele arce de soare...

NICOLAE PETRE VRANCEANU

Cofrajul metalic

El așteaptă cu respirația tăiată, ea de lamă.
Un fulger pare în penumbra copacului.
Cohorte de furnici sapă năpraznic
în retina lucioasă și adîncă —
de la un capăt la altul, o spaimă —

Vorbe ciudate se aud în preajma
crăpatelor raze.
Dar nu ideea, ci altceva îl încearcă :
umilința cea mare
în fața mărunților zei, strivitorii...

Ca de lamă-i respirația tăiată în penumbră.
Incendiat în cofrajul metalic,
Fără orgoli, în singurătatea aurie a nopții
Privește invazia în puternicia finală.
E oare, chipul pe care l-a deslușit
fără speranță

În liniștea aspră ?
Nu, nu-i decît mișcătoarea poruncă,
ea însăși,
Sub tirania duioasă a sunetului pur !

VIOREL SÂMPETREAN

Prin ploaia de păsări

Și singur vei trece prin lume,
Cîntec înăuntru
Celui ce urea la ceruri
Prin ploaia de păsări

Cu gestul tău de om
Care bați la porțile templului...

Trebuie să citim în carte
Despre caznele sufletești

Dincolo-i cerul și cîntă !
O, prietene, să așteptăm
Învăluirea-n tăcere...

IOAN VINTILĂ FINȚIȘ

Ginduri

Sigur, pe cîte unul ar cam trebui
să mă răz bun,
aș putea să mă răz bun pe cîte unul care
între două fumuri trase cu sete din țigară
mă împărțea de parcă aș fi fost o țară
a nimănui.
Cîte unuia ar trebui să-i amintesc
întîmplări ciudate,
să-l scot măcar în cîte o seară din minți,
să-i povestesc despre vînzarea de frate,
despre dinți și despre părinți,
despre cîte un vînt ce pare cam sui.
Poate ar trebui să mă mai și răz bun...
dar cum poți preschimba poezia în tun ?

RADU SELEJAN

Casa bunicului

Casa bunicului,
Donă secole, n-a dispărut !
Pe corlată
Mai strigă o oală de lut.

În tindă
Agățat un fluier de-alun
Se roagă
Lîngă o creangă de prun.

Umbra lui
Stă acum cocirjată
Scormonind
Încă-n jarul din vatră.

NICOLAE SINEȘTI

Cadre

Lui François Villon

Unde sînt săbiile, unde e soarele
să mai bată o dată,
măcar o singură dată în ele ?
Unde sînt prințesele de la Chateauroux,
Chateau-Thierry,
Fontainebleau,
să coboare în fugă treptele
prinții așteaptă afară !

Unde sînt cîntăreții de la Curte,
clownii, regii,
turnirurile,
eșarfele din virfurile lănciilor
gata să moară,
să piară ?
Unde sînt spinzurătorile
în care atîrnau nu de puține ori
femei tinere și frumoase,
unde e mulțimea înrăită — să privească,
unde sînt copiii — să le plîngă ?

Pe unde umblă fumul alb-gălbui,
inoxidabil —
al altor umbre ?

FLORIN CANDROVEANU

Părinți

Le-a intrat lumina în vestmint
De-atîta stat sub cer și soare
Pe frunte clopote de vînt
Le zvîntă-neet cîmpurile de sare.

Mult mai păstrează sufletu-n odăi
Mirosul de-arătură și otavă
Și noaptea cînd privește pe boltă, ei
Văd boabele de griu urcate-n slavă.

Și soarele pe trupuri mari de deal
Închipuie deasupra lor o Roată
Fîntini de inimă curg atunci
Cu dragoste-n cuvînte strecurată.

GHEORGHE DÂNCILĂ

Sint puntea

Aceste mîini ce încă mi se lasă
Ca două pleoape blind să te cuprindă
Aceste clipe care să-ți întindă
Peste oceane poduri de mătasă.

Aceste mari fîntini ce vor să-ți vîndă
Adineul prins miraculos în plasă
Ca pe-o iubire ce-a rămas acasă
Și-n spatele ferestrei stă la pîndă

Eu pentru tine din această oră
Le-am modelat nebun și fără sațiu
Le-am fost lumină aripă și spațiu
Le-am fost și gura care mă devoră

Căci suspendată-n ochii tăi drept maluri
Sint puntea pe sub care valuri valuri...

GRIGORE GRIGORE

Limbii noastre

Din profunzimea piscului de gloriu,
Își sună bronzul limba românească.
Sub cerul dac i-a fost ca să se nască,
Și să vibreze trainic prin istorii...

Din tată-n fiu, noi o veghem să crească,
Și să ne poarte-n pașnice victorii;
Să se întrecă-n frumuseți cu zorii,
Și-n orice fir de iarbă să doinească!

La glasul ei, să-nngenunchem cu toții,
Și s-o-nălțăm în cugete și-n carte;
Să nu ne uite-n vreme străneapoții,

Ce vor purta-o-n sînge mai departe.
Căci scris i-a fost de mina dalbă-a sorții,
Ca să rămîie-o Limbă fără moarte!

ION BURCĂ

Curier literar

Cătălin Landmann. Chiar și dintr-o singură poezie se vede limpede că aveți ceva de spus. Mai greu e să spuneți, dar asta se poate învăța. Alina Sesanu. Nu e rău, la cei 14 ani, să fii atît de nonconformistă. Cu o oarecare străduință, inclusiv un demers mai profund în cultura poeziei, s-ar putea să reușiți. Cornel Grigorescu. O singură strofă din Agonie ne-a convins că pentru dumneavoastră scrierea poeziei mai are încă multe secrete : „Mă duc acum / Căci gîndul mi-e pustiu / Intuecos îmi este al meu drum / Și-nece din nou să scriu”. Anca Moarcăș, Dinu Luca, Sever Ardi S., Ana-Maria Deleanu, Doina Rizac și Ana Virtei. Doar simple notații poetice din care lipsește emoția reală, cea care să vă fi obligat să scrieți, să vă mărturișiți, nu doar să compuneți. Ion Hnat. Cîte zeci și chiar sute de poezii se vor scrie de-acum încolo, așa cum s-au mai și scris, dealtfel, pornindu-se de la ceea ce vrea să spună, de exemplu, un astfel de vers : „Iată, stelele toate strălucesc...” Dar pentru a continua un astfel de vers care este el însuși un fel de poezie, ar fi de îndeplinit, credem noi, cel puțin trei condiții : să aveți ceva de spus, să știți cum să roștiți acel ceva (cum se scrie, adică, o poezie) și, nu în ultimul rînd, să aveți talent. Primele două condiții, deocamdată, nu le îndepliniți. În ceea ce privește talentul, sau harul, acest ceva de neexplicat, s-ar părea că semne bune sînt. Stefărel Ionescu. Din cele zece Elegii pentru ziua de mîine, doar cea purtînd numărul 3 ne îndeamnă să spunem că stăpîniți intrucitva complicatul joc al metaforelor : „A venit iarna în tinerețea mea / Și s-a umplut paharul de ninsoare / În noaptea albă a apus o stea / Și va cădea pe trupul meu o rază de soare”. Dar cu o floare nu se face încă primăvară.

Deocamdată nu pentru următorii : Aida Păun, Adi Victor Etescu, Mihai Gavrilescu, Suzana Rotariu, Gabriela Lucan, Ion Alunișan, Eugen Marius, Andrei Petrescu, Elena Apetrei, Marin D. Mușat, Emilian Nestor, Daniela Strugariu, Tudor Grigore, Sandu D. Paul, Anca Roxana Toma, Vornic Simion-Octavian, Constantin Popovici, Florentina Neamțu. MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZA.

VICTOR NIȚĂ

O realitate care începe la 6 seara

DISCOTECILE

Distracție la subsol

Doar două discoteci tinde de I.A.P.L., aflăm, în tot orasul, ambele în centru, nu departe una de cealaltă și având, la prima vedere, o caracteristică comună: totul se petrece la subsolul Capitalei, sub asfalt, sub pașii noștri.

Simbata dulpă-amiară. Căldură mare. Mulți tineri stau pironiți la intrare la discotecă „Cafeneaua Veche”. Zăpușeala care iese din discotecă, luându-se la întrecere cu temperatura de afară, ridică parca un zid de care te lovești când dai să intri. În ciuda anunțului care te avertizează că „la Café-disco-Melodi intrarea este de 15 lei, numai perechi” sunt primiți și tineri des-perecheați. Chiar de la intrare, sub scară, acolo unde în alt sezon funcționează o garderobă, în prezent este un depozit de mobilier distrus și de ambalaje. Încăperea discotecii arată excelent din punct de vedere al arhitecturii. Bolțile și coloanele sunt de un pitoresc aparte. Doar atât, fiindcă în rest totul este săracios și pare incropit. Pe zidurile bolților citeva stele, confecționate din hirtie și carton de diferite culori, prinse cu bolduri, au darul să împodobească încăperea. În rest? Orgă de lumină, un video-casetofon și muzică. Se fumează. Se dansează. Băieții între ei, fetele între ele. Mulți la vîrsta matricolei școlare pituită cu grijă. E căldură mare, aer incins și închis. Cei care dansează se șterg de transpirație cu mînele bluzelor. Văzută din exterior, spectacolul pare o tortură. Este un mare chin și un mare efort să încerci a dansa în aceste condiții. Dar, vorba zicalei, tineretea-i tinerete. La bar, în rafturi, citeva cutii de citronadă și compoturi. Două frigider. După cum se vinde, apa și citronada nici nu au timp să se răcească. De înghețată, nici vorbă. Dar de mîncat se mîncă, fiind adusă de afară, împachetată în hirtie. Hirtile și țigările sînt aruncate pe jos. Barmana Elena Șoi-maru, amabilă și exigentă, face mari eforturi de a mulțumi pe toată lumea, dar totul pare în zadar. Nu poate face față la toate punctele de „lucru” ale tinerilor plus să atragă atenția fiecăruia în parte cum să se poarte. Ca dovadă, că la terminarea programului, sala arată ca într-un film de desene animate, cînd Tom și Jerry au avut chef să se distreze.

Maria Toma este responsabilă întregii unități. A cofetăriei unde, pretinde dînsa, se bea cea mai bună cafea din București, a discotecii. Aflăm că înainte, adică pînă în toamna anului trecut, în subsol a funcționat o braserie. Dar fiindcă, tot din cauza aerisirii, nu se puteau face preparate, fiind aduse de la Hanul lui Manuc, s-a renunțat la ideea braseriei și s-a făcut, fiindcă tot erau puține, o discotecă. Nu prea a fost dorită, dar pînă la urmă discotecă s-a hotărît a fi. De ce n-a fost dorită? Pe undeva, tot din cauza aerisirii. Și, ne spune tot Maria Toma, tinerii nu prea știu să se comporte frumos și elegant cînd este vorba de dans. Parcă-i încălzește muzica, caută o explicație responsabilă unității. Dar, lăsînd gluma la o parte, este vorba despre altceva. Despre educație.

SORIN POSTOLACHE

Cu nuntă la discotecă?

Pe ușa îngustă și retrasă dinspre bulevard a complexului hotelier „Muntenia” din Pitești se anunță „Discotecă” mult rîvnită (altădată) de tinerii orașului, cu program zilnic, în afara de luni, de la orele 18 la 24. Intrăm și... ne întîmpină lauri. Se cîntă „argeșene”, se joacă infocat sirbe, hore, bătute. Salonul, învăluit într-o lumină roșietică, tîndră și difuză, ce alunecă molatec pe catifelele banchelelor și deasupra culorilor savante ale vitruurilor decorative, este asaltat de chiuituri stridente și strigături. Mirele și mireasa împart zimbete masinale și rigide și răspund la urări. Decor contradictoriu, peisaj ce derutează pe cei care dă crezare firmei de la intrare. Deci nuntă, nu discotecă! Ne cerem scuze și deranjăm singura pereche aflată „pe cont propriu”, în afara nunții, într-un separeu, cu pahare de citronadă în față. E Felix Ezechil, sculptor de mobilă la C.P.L., cu soția. La cei 23 de ani ai lor le place, firește, să asculte muzică „disco” și să danseze. N-au avut noroc, simbata, nu s-au putut bucura de acest privilegiu. De fapt, ca de obicei, simbata și dîminica, „salonul discotecii se închiriaza pentru nunți, deși „Muntenia” are încă două localuri de restaurant”. Mai bine ar desființa-o de tot, spun ei mai departe. „Pînă acum vreo 6 luni era aici disc-jockey, un barman, care pune în circulație muzică în general bună, dar scopul era altul: să atragă cît mai mulți consumatori de băuturi alcoolice. Nu reușea și nici nu se prea străduia să-i stăpînească, să pună capăt scandalurilor provocate de obișnuința casei

care se îmbătau pînă la... busculadă. Acum nu mai există nici disc-jockey, vin din cînd în cînd elevi și studenți cu benzi de magnetofon proprii. Oricum, la ora actuală discotecă pare fără stăpîn și fără o „stare civilă”. Încercăm să confruntăm aceste păreri cu cele ale șefului de unitate, Gheorghe Ene, dar acesta nu e de găsît. Deși sînt orele 20.00, cînd ar trebui — conform programului său de muncă afișat — să se afle la „slujbă”. Barmanul Năstase Neacșu (altul decît fostul disc-jockey) ne răspunde politicos că „altceva nu pot să vă spun decît să vă adresați tovarășului director Ion Coman al O.J.T. Argeș care dă aprobări pentru organizarea de nunți aici, în discotecă”.

Ceea ce vom și face, primind următorul răspuns: „Nu vin tinerii în lunile de vară la discotecă, vă garantez eu. Ne-ar trebui una în aer liber, dar e mai complicat de organizat, n-avem spațiul necesar”.

Mai departe, la Casa studenților piteșteni, de pe str. Panselelor, e aglomerație mare. Deși sînt în plină sesiune de examene, sau tocmai de aceea, nevoia de des-tindere i-a adus aici pe foarte mulți studenți care sînt asculte muzică și să danseze. Privim sala de sus, de la înălțimea micii cabine (un balcon improvizat) unde se află stația de amplificare, magnetofonul, discotecă propriu-zisă, microfonul și cei doi disc-jockey: Florin Nicușor Petrescu, student anul al II-lea al Facultății de automobile rutiere, și Viorică Păceșii, din anul al IV-lea al aceleiași facultăți. Scenografia e rafinată și completă. Din mijlocul tavanului se lasă ori se ridică, printr-un ingenios sistem mecanic rezolvat de studenți, un candelabru de televizoare, așa încît orice emisiune poate fi vizionată din orice colț și chiar în ritmul dansului. Cu spontaneitate, cu vervă, cu inspirație și informație de ultimă oră, spun lucruri interesante, captivante, inedite despre muzică, soliști, compozitori pe care i-au selecționat pentru seara aceasta. Cînd nu e rîndul său, Florin Petrescu ne povestește că îl pasionează muzica „disco” pornind de la un alt hobby: „electronica. Greutatea cea mai mare e să procure piese noi, înregistrări noi și asta cu atît mai mult cu cît colegii sînt extrem de pretențioși, nu suportă mai mult de o lună aceleași melodii, și nu orice fel de melodii, ci foarte bune și nimeni nu-i ajută.

CICI IORDACHE

La Tulcea, pe strada Isaccea

La Tulcea, simbata, tinerii au de ales între două discoteci aflate, doar printr-o pură coincidență, pe aceeași stradă, Isaccea. Cele două se numesc „Pelican” și „Casa Tineretului”. Oaspete, intră-una din simbetele specifice tulcene (cu perechi de îndrăgostiți aglomerînd malul Dunării, cu sirene de vapoare ce trec parcă pe mijlocul străzii), la discotecă „Pelican”, căutăm să refacem atmosfera, spațiul și, cît se poate, împrejurările de acolo.

La 19.30, într-o sală cochetă, amenajată de fostul director, se dă drumul la stația de amplificare, rezonabil, adică fără stridente și muzica începe să curgă în același sens cu Dunărea. Asta nu pare să impresioneze pe nimeni; deocamdată, îndrăgostiții din Tulcea preferă, probabil, aleile umbrase. După o jumătate de oră, pe ringul de dans s-au strîns cam 15 băiețani, care dansează (e un fel de a spune) între ei. Muzica este ritmată, de „ultimă oră”, acaparată, ca o plantă carnivoră. Barmanul își face de lucru cu preparatul cafelelor și al limonadelor. La „Pelican” nu se fumează și nu se servesc băuturi alcoolice, ceea ce creează o ambianță plăcută, răcoritoare și civilizată. Ochiul lui este însă atîntit spre băieții de pe ring și buzele lui strîns par să spună, precum un critic muzical, că nu e nimic ieșit din comun pînă aici. O clipă unul dintre ei se împiedică în timpul unui „bump” cu partenerul său și se trezește sub un scaun, sub torentul de ris al celorlalți. Nu-i nimic, muzica merge înainte. Și-au făcut apariția 5 fete. Este 20.30. Sînt îmbrăcate după ultimele telegrame de modă (nu au mai mult de 16 ani), dar nu manifestă prea mare entuziasm pentru grupul de băieți care dansează și care, de altfel, nici nu le bagă în seamă. Fetele încep să danseze în cere, cu figuri și aere de balerine consacrate. Între ele. Șeful discotecii, neputînd la inimă acest separatism, are de rezolvat două lucruri importante: să rupă biletele la intrare și să schimbe din cînd în cînd banda magnetică pe care sînt înregistrate, de la București, ultimele „hite”-uri ale anului. Se face ora 9 seara și îmi dau seama că m-am înșelat. Tinerii din Tulcea nu sînt iremediabil separați de muzică, pe genuri. La această oră, cei 15 băieți sînt deja pe la casele lor. Locul lor a fost luat de alții. De data asta, fiecare cu fata lui, cît altfel e supărător. Este totuși o seară calmă, întreruptă doar de pauza dintre melodii și de intrarea sau ieșirea de pe ring pentru a fuma o țigară sau pentru a lua o gură

de aer răcoros. Pentru că acum „Pelicanul” a devenit neîncăpător. Căldură mare, atmosferă apăsătoare. Doi milițieni sînt în control „de rutină”. Un tub fluorescent atîrnat în tavan aruncă deasupra celor înghesuiți pe ring o lumină violetă, transformînd cămășile albe ale dansatorilor în jerbe de fosfor. Nevoia de mișcare, dorința de a dansa, de a fi alături, de a fi „altfel” decît la școală sau sub ochii părinților este mai mare decît zăpușeala, decît spațiul redus al ringului. Șiînd toate acestea, „șeful” discotecii nici nu-și mai ia în serios rolul de disc-jockey, resemnîndu-se cu un umil rol de figurant, administrativ, bineînțeles.

GEORGE CUȘNARENCO

„Dacă pleacă ceva mai buni, e bine!”

Dincolo de poarta Casei Tineretului din Timișoara, pare că se rostogolește steele nopții, într-un ritm inebunitor, precum cel al muzicii care răzbate în stradă. Trece pragul impunătoare clădiri (tinerii timișoreni au, într-adevăr, o „casă” a lor, cum puține întîlnești în țară), îndreptîndu-ne spre cei aproape 500 de băieți și fete adunați în discotecă serii de duminică. „Halo!” — se aude o voce în spatele nostru — „Halo! Pe aici nu treceți? Ori vă place să dansați pe gratis? E omul ordinii, așezat într-un colț al holului de la intrare. Pare o statuie care scoate fum. Nu se ridică de pe scaun nici cînd ajungem în fața dușului. Ne arată cu degetul „casieria”.

În sfîrșit, intrăm. Sîntem prinși ca într-un vîrtej. Boney M., binecunoscuta formație, cu a sa Felicidad, stîrnea încă entuziasmul. Se dansează într-o dezlănțuită libertate de mișcare. Nu poți recunoaște perechile. Dealtfel, grupuri de băieți, fără nici o fată printre ei, se dezlănțuie în mișcări demne de a fi înregistrate pe o peliculă. (La tangouri, puține la număr, găsești pe ring doar perechile. Scurte momente de reinstaurare a ordinii tradiționale în materie de dans, cînd băieții invită fetele). Pe un ecran, în spatele discotecii, apare formația. Dintr-un colț, se aplaudă. Gestul are să se repete toată seara, disc-jockey-ul Ovidiu Basta, student anul III la Electronică, oferind celor prezenți, surpriză după surpriză, intervenind cu competență și umor în timpul fiecărei melodii. Totul curge firesc — muzică, dans, bună dispoziție. Un tînar dansează ca în transă, de unul singur. Îl aflăm numele: Vasile Ticală. Avușese o zi grea. Ca lăcătuș, trăsese tare. Cu o seară înainte nu-i dăduse pace o idee privind sculptura la care lucra. Se sculase și lucrase toată noaptea. Dansul din această seară e o descătușare, o bucurie pe care o trăiește fără rezerve. Nagy Ildiko, elevă la o școală profesională, își are grupul ei, alături de care vine săptămînal la Casa Tineretului. Discotecă de aici i se pare cea mai bună, fiind pusă la curent cu ultimele noutăți în materie de muzică pop.

Cu o seară înainte fuseseră mai multe fete. Acum sînt mai mulți băieți. Motiv pentru care aceștia, obosiți de atîta dans fără fete, încep să se retragă sub globurile multicolore. E cald și bufetul e închis în această seară. Celor de la bufet le lipsește citronada, cafeaua, înghețata cu care erau obișnuiți. De ce e închis bufetul? Nu se știe prea bine. Se aude că se petrece acolo o sindrofie — bufetiera serbează ziua de naștere a fetei care împlinesc 10 ani. Prezentatorul de discotecă, Ovidiu Basta, simte din zbor starea de lincează. Apelează din nou la toba cu melodii de succes care-i ademenesc în ring pe delăsători: Yesica, Banana Boat, Johnny loves Jenny (But Jenny loves Joe), Master Blaster ș.a. În afara formației locale „Pro Musica” — cu ultima piesă de succes „Poarta de foc” — despre care aflăm, prin intermediul disc-jockey-ului, că a urcat pe locul 2 la topuri, nici o altă piesă românească!

Ne apropiem de sfîrșitul serii. Pe o melodie lentă, ce-și încheie acordurile, învăluind doar cîteva perechi, Ovidiu Basta oferă o ultimă surpriză: Pentru Virgil Zăman, un mare iubitor și colaborator al Casei Tineretului, o melodie dedicată zilei de naștere. Aplauze puternice în grupul de prieteni ai lui Virgil, aplauze care cuceresc întreaga sală. La orele 23 cei aproape 500 de băieți și fete părăsesc cîmînti discotecă. „Dacă pleacă ceva mai buni decît au venit, dacă pleacă de aici cu o înțelegere în plus a muzicii, eu sînt fericit!”. Ovidiu Basta, căruia îi aparține acest crez stă acolo, la pupitrul discotecii, neprididînd să răspundă urărilor de „noapte bună” și „bună la examene”. Toți știu că tînarul care le-a oferit o seară atît de frumoasă se află, el însuși, în plină sesiune.

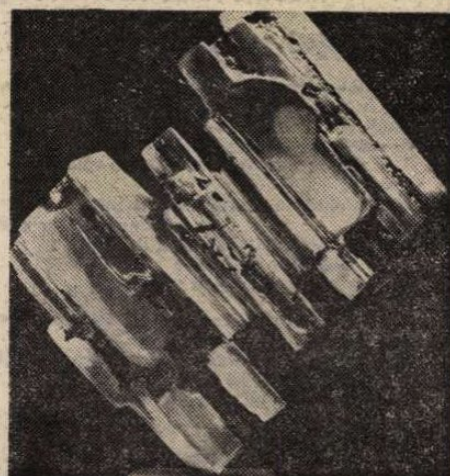
GEORGETA ȘTEFANESCU

„Norocul” mai e și cum și-l face omul, nu?

Discotecă „Potcoava de aur” e, la Eforie Nord, prima care se deschide din cele 3 (plus „Acapulco” și „Steaua de mare”) și ultima care se închide, ea funcționînd între 1 mai și 25 septembrie. Are, firește, formă de potcoavă și un șef, Gheorghe Scindu, om de meserie și de ispravă. De fapt, ca să-l cităm, „un fel de șef”, căci discotecă, deși cu gestiune separată, ține de „Europa”, lingă care se și află. Bate de ora 22 și localul, curat, îngrijit, e mai degrabă gol, din cele 120 de locuri ale sale, care la parter, care la balcon, doar vreo 15—20 fiind ocupate. Pe Gheorghe Scindu asta nu-l miră, cu toate că, fiind răcoare, firma de neon roșu a „Potcoavei” ar fi trebuit să imbie la 10 lei (atît costă intrarea) și la dans. Ba mai mult. El zice că „situația e cum e și 1981 pare un an mai slab, poate cel mai slab din 1975, de cînd lucrez aici”. Cîntă, nu tocmai în surdă, formația „Ottawan”, „ce-seule au aștia”, se miră căreva, Pislărita o mai dă și pe românește cu „Dansatoarea”, disc-jockeyul Marian Dumitrescu se străduiește să facă atmosferă, cîntă, la 4,40 lei bucata, sticlele de pepsi, dar Scindu e sceptic. Avem de toate, zice, chiar și sandvișuri, dar nu prea ne calcă clienții. Am încercat, în 1979, un fel de five o'clock, capacitînd ghizii grupurilor de turiști, n-a mers. Primele perechi se încumetă la dans, se cîntă un alt succes sigur, „La bionda”, ospătarul mai aduce o tavă cu băuturi, jocul continuă și șeful crede că nu-i nimeni de vină, poate doar profilul stațiunii, adică faptul că oamenii vin la Eforie Nord în 3 scopuri, plajă, tratament și liniște. Așa stînd lucrurile, baza o constituie, la „Potcoava”, localnicii. Aceștia sînt, cei mai mulți, civilizați și sting țigările chiar în scrumiere, doar spre sfîrșitul sezonului își mai dau în petec, ceea ce, firește, nu-i cazul acum. Acum, cadrul e remarcabil, ca și muzica, dealtfel, chit că Marian Dumitrescu, plătînd ca tehnician, nu-i tocmai mulțumit. E retribuit în funcție de încasări și, acestea lăsînd de dorit, n-a luat, pe mai, decît 1.300 de lei, achitați de I.A.P.I.T., instituție care are, la intrarea „Potcoavei”, o fată pe post de casier. Ea strînge, de obicei, 110—120 de lei pe zi, restul celor care intră fiind, cum îi recomandă, „inspectorii”.

Lăsăm Eforie Nord și, luînd-o spre Mangalia, ne oprim la Saturn. Lingă hotelul „Cleopatra” descoperim, nu fără să fi bijbiit și să fi întrebăm din om în om, discotecă „La noroc”, la care disc-jockey e, aflăm asta de pe o pînă ce flutură pe un gard, însuși Marian Vasile. Pe pînă, peate și datorită ochelarelor, el aduce cu Ray Charles, în realitate aduce cu el însuși, fiind un tînar ca mulți alții. Muzica lui tipă ca din gură de șarpe și asta se întîmplă, bînuim, pentru a atrage clienții. Sistemul e același, I.A.P.I.T. la intrare, I.H.R. în local, ceea ce vrea să însemne că flacăra care ne întîmpină, mai mult decît amabil, ține de prima întîmpinere. Il cheamă Virgil Vlad și face treaba asta din cauza unui ghinion. A căzut la facultate și, avînd 22 de ani, s-a gîndit să cîștige o piine cîinstă. Pînă aici, desigur, nimic de zis, viața unui om nu-i totdeauna un șir de izbînză, numai că în discotecă se găsește, numărate, 38 de persoane, iar Vlad n-a vîndut nici un bilet? Întrebăm ce și cum, dă din colț în colț și pare, ca să fim corecți, un băiat la locul lui, avînd cei 7 ani de-acasă. Fiecare, zice, se ferește să fie primul și atunci, ca să nu-i sperie, îl lasă să intre, cite 10, cite 15, după care umblu pe la mese și-i taxează? În lipsa responsabilului, șeful de sală Ion Minca pare de acord cu acest nu tocmai legal procedeu, ca și cu faptul că arătînd cum arată, îmbrăcat în pulover și fără ecuson, poate fi lesne confundat cu un consumator. Altfel, se plînge, și el, de clienți. Sustine că nu vin decît 30—40 pe seară, marea majoritate după ora 23, discotecă fiind deschisă pînă la 1 noaptea. Numai că matematica lui nu se potrivește, e limpede, cu realitatea de la 22.30 și credem că nu greșim afirmînd că, aici, se intră pe bază de prietenie și de ochi frumoși, ca să nu zicem altfel. În rest, localul se prezintă în regulă și e, între pereții lui, la fel de noapte ca afară.

OVIDIU IOANIȚOIA

Demeter Wilhelm - Vîbrații

Cronica șoselei

„O lovitură de berbec”

Degeaba a încercat soția în acea zi să-l determine să înceteze cu băutura. Daniel ținea cu tot dinadinsul să se facă turtă. „Mă, Daniele, mă, băiatule — îl implora nevasta cu lacrimi în ochi — tu nu înțelegi că ești bolnav, uite, citește aici ce scrie medicul „sindrom nevrotic”. Și tu bei încontinuu de azi dimineață. În plus, ești și la volan. Nu înțeleg, parcă vrei neapărat să te nenorocеști!”

Intr-adevăr, soția tinărului șofer amator avea toate motivele să fie îngrijorată. Aflat în concediu medical pentru o maladie nervoasă destul de serioasă, cu organismul slăbit, Daniel începuse de dimineață cu băutura. Pe la ora 7,00 dăduse pe gît 100 de coniac, apoi puțin mai târziu 3 sticle de bere. Spre prînz, înainte de a servi masa, pilotul a reînecat cu 200 g de coniac, iar în timpul prînzului, a supt singur nu mai puțin de un litru și jumătate de vin. Propunerea care i-o făcuse apoi nevasta de a se odihni puțin după masă, Daniel o respinse cu nervozitate. „Pentru boala mea se recomandă plimbare, aer curat. Nu mi-au dat concediu să dorm toată ziua”.

„Și unde vrei să pleci, în halul în care te afli?” „Vrei să insinuezi că sînt beat?” „a replicat Daniel. „Eu n-am spus asta, dar... ai băut atîta!” „Mergem să facem o plimbare la Rm. Sărat, mincăm ceva la un restaurant și apoi spre seară ne întorcem acasă”.

Zis și făcut. Mașina s-a pus în mișcare de la Ghergheasa spre Rm. Sărat, la volan instalându-se Daniel M. În Dacia 1300 au luat de asemenea loc soția pilotului cu un aer îngrijorat și un coleg al acestuia. Plimbarea a durat destul de mult. Au fost la restaurant, unde cina s-a cam lungit, pentru că lui Daniel îi venise o grozăvă poftă de vorbă și mai ales de băutură. Spunea povestiri vesele vorbind în șoaptă și apoi ridica brusc tonul, contrazicându-se mereu ba cu nevasta, ba cu colegul. Apoi începea să vorbească de boala sa devenind trist, după care își așeza capul pe masă și izbușnea în plîns. Excitația provocată de băutură pe fondul bolii își spunea tot mai pronunțat cuvîntul. După încă două pahare de vin tare, Daniel a depășit granița care îl desparte pe beți-

vul vesel, pașnic de bețivul violent. Se încrunta, vorbea răstit, cu voce tare, tipa, iar gesturile îi erau tot mai repezite. Clienții localului înțorceau capul rînd pe rînd spre masa cu pricina.

Se făcuse ora 23.00. „Hai să plecăm spre casă”, hotărî brusc Daniel. Cei trei, în frunte cu tinărul pilot al cărui mers nesigur era evident, s-au îndreptat spre locul de parcare. Chiar de la plecare, a devenit clar că Daniel își va vărsa furia pe mașină. Demara cu putere, lua curbele pe două roți, făcîndu-le să scrișnească, apoi din nou apăsa cu toată puterea pe frînă. La intrarea de pe D.N. 2 pe drumul spre Ziduri-Ghergheasa, lui D.M. i se pare că un alt autovehicul care circula pe artera prioritară nu i-a acordat întâietate. În realitate, el virind la stînga, tăiașe calea turismului din București. Pilotul acestuia îi face un semn care poate fi interpretat ca un îndemn la mai multă atenție și nicidecum ca o insultă. Lui Daniel îi sare mustarul. Întoarce iute mașina și pornește în urmărirea bucurăsteanului care rulează cu viteză ponderată spre Rm. Sărat. Pasagerii lui D.M. încep să se neliniștească tot mai mult atunci cînd pilotul, neînțelegînd cu înjurăturile, mărește tot mai mult viteza. Distanța dintre cele două autoturisme se micșorează tot mai mult, 800, 600, 400 de metri. „Danele, te implor, oprește, e o nebunie ce faci”, strigă nevasta cu fața îngrozită. „Daniel, nu fă prostii. Ne pui și pe noi în pericol”, intervine colegul. „Dacă mai spuneți ceva vă arunc din mașină”. Cei doi amutesc, aplecîndu-și capetele ca pentru a fi mai bine pregătiți pentru coliziune. Dacia 1300 se apropie amenințător de partea din spate a autoturismului urmărit. Urmează o puternică lovitură de berbec și mașina de București este proiectată în afara șoselei, într-un pom, după care autoturismul se răstoarnă în șanțul drumului adînc de 3 metri.

Își pierd viața o pasageră în vîrstă de 27 de ani, mamă a unui copil de 6 ani, rănit grav și el, precum și alte 4 persoane. Șoferul Daciei de București, traumatizat, cu hainele ferfenite, iese cu greutate printre sfîrșimăturile mașinii. Nu-i vine să creadă ce s-a întimplat, repetînd mereu: „Cum, ne-a lovit intenționat?” Da, pare de necrezut. Un tinăr de 25 de ani care n-a știut niciodată ce sînt lipsurile, greutățile, răsfățat de părinți (mașină, bani, tot ce-i poftea sufletul), cu porniri huliganice accentuate de cantitățile mari de alcool ingerate, ajunge să comită o crimă la drumul mare. Acum, rudele apropiate, se străduiesc să-l scoată basma curată, declarîndu-l nebun.

VICTOR BEDA

Scurt, foarte scurt

E sigur că, după ce s-a despărțit de Petrolul în termeni cordiali, Traian Ionescu a preluat conducerea tehnică a Stelei. Se mai zice că reputatul club militar și-a asigurat și serviciile lui Șoiman (S.C. Bacău), în schimbul căruiu l-a cedat pe Zahiu. ● Orac și Vlad (F.C.M. Galați) la Dinamo? Vom afla, în câteva zile, răspuns la această întrebare, dar se pare că el va fi afirmativ. Oricum, date fiind obligațiile pe care le are față de națională, Valentin Stănescu va fi detașat la federație. Sarcinile lui vor fi preluate, la club, de Dumitru Nicolae, cunoscut în fotbal sub numele de Nicușor. El va lucra împreună cu Dinu. ● În urma plecării lui Gheorghe Stăicu, probabil la F.C. Bihor, „U” Cluj-Napoca a apelat la un cuplu nou de antrenori, Angelo Niculescu (fost S.C. Bacău) ca principal, Constantin Ardeleanu (fost F. C. Olt) ca secund. Intîlnit întîmplător, Ardeleanu ne-a declarat: „cred că voi avea multe de învățat de la Angelo Niculescu”. Vom mai vedea. ● Pe locurile rămase libere, Florin Halagian la F.C. Olt și Nicolae Vătafu, secund în sezonul trecut, la Bacău. ● De cîteva zile Marcel Pigulea, se găsește la Timișoara. El va pregăti, e o știre dată ca sigură, pe „Poli”. Conducerea tehnică a fostei sale formații, Chimia Rîmnicu Vilcea, a fost încredințată lui Petre Gavrilă, pînă săptămîna trecută la Alexandria. El va fi ajutat de Cheran, antrenor și jucător. ● Deși a promovat pe C. S. Tirgoviște în A, Ștefan Coidum a fost demis?! Ciudat (și neelegant) e că el a aflat vestea nu de la club, cum ar fi fost normal, ci de la jucători?! Nea Fane, i-a telefonat careva, nu mai ești la noi, a venit Leonte Ianoșchi și va lucra cu Dobrin?! ● Spre a-și manifesta, probabil, recunoștința pentru cîte fraze i-am stilizat și chiar rescris, pe manuscrise pe care le păstrăm la dispoziția celor care doresc să se convingă de „gramatica” maestrului, Constantin Teacă ne bă-

lăcrește într-o revistă studențească. Că Teacă minte, nu ne miră, ne-am obișnuit. Ne miră însă că o publicație scoasă de studenți, altfel bine scrisă și interesantă, pare obsedată de ce unii au și alții nu mai au rubrici în „Flacăra”?! Să precizăm că redacția nu i-a interzis lui Teacă să fie critic, cum pretinde. I-a interzis însă, asta da, să fie mahalaș și să scuie în stînga și în dreapta pe munca altora, ca să lase el mereu bine, ca un fel de Pardailan al fotbalului românesc. Într-adevăr, redacția l-a rugat să nu mai tină jucători de valoare pe tușă (cazul lui Florea și al altora) numai pentru că nu-i place cum aceștia îl salută, ci să-l lase să joace la alte echipe. Teacă însă a luat-o cum i-a căzut bine și a mistificat faptele în mod grosolan. Discutînd, noi nu ne-am referit la oameni cu putere, în general, ci la oameni cu puterea de a răspunde pentru faptele lor, ceea ce e, veți fi de acord, cu totul altceva. Se mai întrebă Teacă, hamletian ca totdeauna, de ce i s-a luat rubrica?! S-a întrebă el oare de ce i s-a dat?! Împreșcînd cu noroi, el uită un lucru elementar. Anume că acele persoane care i-au acordat spațiu tipografic au și dreptul de a i-l retrage. Și-atunci? Considerăm că rostul lui e să antreneze echipe. Pentru asta e plătit, nu ca să se ocupe de o publicistică uneori interesantă, de cele mai multe ori însă agrantă și injurioasă, lipsită de conținut. Să-i reamintim proverbul cu „pe cine nu lași să moară, nu te lași să trăiești”? ● Se verifică zvonul cu venirea lui Alexandru Constantinescu, fost la Bistrița, la conducerea tehnică a formației F.C. Argeș. Alte noutăți: Ion Nunweiler la Bistrița și ex-dinamoviștii Ștefan și Uțu la Gloria Buzău ● Nimic nou, din păcate, la Rapid, adică tocmai acolo unde ar fi trebuit să se întîmple ceva. Ce vor zice suporterii, tot mai dezamăgiți de la an la an?

OVIDIU IOANIȚOIA

Hipism

Ziua derby-ului

Hipodromul din Ploiești a devenit necăpător duminică, 12 iulie, cînd s-a desfășurat mult așteptata alergare clasică de trap, pe distanța de 2.800 m. După o evoluție-spectacol a tuturor participanților, s-a produs o busculadă între Riguros (Oană I) și Perjar (Gheorghe V), după care cei 2 cai au fost opriți la grajduri. A fost scos în felul acesta din cursă marele favorit Perjar. Lacrimile din tribune au fost șterse de evoluția neașteptată a lui Rodin, solicitat de Nicolae N. pînă la obținerea celei mai bune performanțe din cariera sa, motiv pentru care Sibila lui Mircea Ștefanescu n-a reușit să-l depășească, clasîndu-se pe locul 2. Au urmat

Catren (Gheorghe N.) și Tufana (Tănase G.). Iată cum derby-ul a fost adjudecat de un cal nescontat, ca de altfel cele mai multe din premiile reuniunii.

Premiul amatorilor a revenit lui Organist, condus de actorul George Buznea. Intrucît iapa Renumita, favorita cursei, a fost inteligent retrasă în urma unei busculade, George Buznea a profitat realizînd cu acest cal cea mai bună performanță din acest sezon, la o zecime de secundă de recordul carierei. A fost urmat de dr. Ovezea Nicolae.

Din cele 8 curse, numai 2 au fost câștigate de mai vechii driveri. S-au afirmat tinerii conducători Nicolae N. (învîgător în derby, un real talent) și Crăciun Ion, care a câștigat cele 3 curse în care a condus. Prin eliminarea lui Perjar, reprezentant al hergheliei Rușetu, Rodion a adus laurii hergheliei Dor-Mărunt.

ELENA ȘTEFANESCU

Topul restaurantelor

Inaugurăm azi, stimați cititori, o nouă rubrică, pe care o dorim cit mai aproape de gustul dv. Ne-am propus să întocmim un „clasament” al restaurantelor, pe baza unui regulament ce prevede:

— criterii luate în considerație: comportamentul colectivului de lucrători în activitatea de deservire; starea de igienă a localului; calitatea și diversitatea mâncărilor; rezultatele economice (procentul de realizare a planului, ponderea producției culinare în volumul vânzărilor, eficiență economică); timpul (perioada scursă de la începutul anului și pînă în prezent).

— cine participă la notare: nota opiniei publice rezultată din însemnările clienților în Jurnalul cumpărătorului; nota echipelor de control obștești rezultată de concluziile controalelor; nota specialiștilor (medici igienisti și inspec-torii ai Inspectoratului comercial de stat) rezultată din concluziile consemnate în Registrul unic de control; nota inspectorului care participă la anchetă; nota șefului (șefilor) de unitate; nota redactorului care participă la anchetă. Din cele șase note rezultă media de clasament (a topului).

1. restaurantul „Capșa” (fondat în 1852), șefi de unitate Ștefan Lăzărescu și Dima Agop; bucătar-șef Ion Samoilă; telefon 13 44 82; categorie specială cu 12% remiză; face parte din C.H.R. „Flora”.

— constatări: la control a rezultat o comportare bună a colectivului, starea de igienă bună, diversitate în structura sortimentală, unitatea și-a depășit planul pe șase luni și este rentabilă.

— nota opiniei publice 10; nota controlului obștesc 10; nota specialiștilor 10; nota inspectorului 10; nota șefilor de unitate (se abțin, considerînd că „e loc pentru mai bine”); nota redactorului 10. Media 10.

2. restaurantul „Rapsodia”, șef unitate Viorel Dumitru, bucătar-șef Doru Tudoran; telefon 15 54 13; categorie specială cu 10% remiză; face parte din I.A.P.L. „Segarcea”.

— constatări: comportarea colectivului bună, starea de igienă foarte bună, diversitatea în structura sortimentală bună; planul pe șase luni a fost depășit substanțial, unitatea e rentabilă.

— nota opiniei publice 10; nota controlului obștesc 10; nota specialiștilor 10; nota inspectorului 10; nota șefului de unitate 10; nota redactorului 10. Media 10.

3. restaurantul „Budapesta”, șef unitate Gheorghe Ciubotaru, bucătar-șef Marica Florea; telefon 41 21 54; categorie specială cu 10% remiză; face parte din I.A.P.L. „Aluniș”.

— constatări: nu fiecare ospătar poartă uniforma regulamentară; există diversitate în structura sortimentală, starea de igienă este bună; colectivul și-a realizat planul pe șase luni, inclusiv la producția culinară; coeficient de rentabilitate 4,74, peste media pe întreprindere.

— nota opiniei publice 8; nota controlului obștesc 8; nota specialiștilor 9; nota inspectorului 9; nota șefului de unitate 9; nota redactorului 9. Media 8,66.

4. restaurantul „Hanul lui Manuc”, șefi de unitate Mircea Anghelut și Mihai Stanciu, bucătar-șef Maria Pascu; telefon 13 14 15; categorie specială cu 10% remiză; face parte din I.A.P.L. „Segarcea”.

— constatări: în urma efectuării unui test la o masă cu doi consumatori (care consumaseră trei beri și două tochituri), s-a constatat că ospătarul Liviu Bogdan îi înșelase cu suma de 17 lei, incluzîndu-le în plus pe nota de plată două ciorbe și cinci chifle. Întrebat despre fraudă comisă, ospătarul Liviu Bogdan a susținut că ar fi adus ciorbele și chiflele, a susținut această absurditate pînă cînd și-a dat seama de ridicol. Mai pe urmă a zis că nu știe dacă le-a adus ori nu, ca la urmă de tot să mărturisească greșeala. Are 25 de ani! În rest, „Hanul lui Manuc” rămîne un restaurant cu renume, căutat de consumatori, curat, cu mâncăruri care pot fi îmbunătățite și diversificate, cu planul pe șase luni depășit pe total și chiar la producția culinară.

Lăsînd la o parte incidentul relatat, asupra căruia vom reveni, în final au rezultat următoarele note: nota opiniei publice 7; nota controlului obștesc 8; nota specialiștilor 8; nota inspectorului 6; nota șefilor de unitate 7 +; nota redactorului 6. Media 7+.

5. restaurantul „Dunărea”, șef unitate Emanoil Ștefescu, bucătar-șef Maria Isac; telefon 16 27 26, categorie specială cu remiză de 10%; face parte din I.A.P.L. „Amzei”.

— constatări: în unele camere din compartimentul bucătărie pereții sînt găuriți, scările care duc la subsol sînt nemăsurate, în bucătărie e nemăsurat; planul pe șase luni nu este realizat, dar începînd din luna aprilie, cînd la conducerea unității a venit Emanoil Ștefescu, planul a fost depășit lună de lună și există hotărîrea fermă a colectivului de a recupera restanțele.

— măsuri: s-a dispus efectuarea curățeniei încă din timpul controlului, s-a recomandat igienizarea interioarelor din compartimentul bucătărie, atragerea consumatorilor printr-o mai bună comportare a colectivului, prin sporirea calității și diversificării produselor culinare.

— nota opiniei publice 7; nota controlului obștesc 7; nota specialiștilor 7; nota inspectorului 7; nota șefului de unitate 8; nota redactorului 7. Media 7,16.

6. restaurantul „Cismigiu”, șef unitate Gheorghe Mihai, bucătar-șef Agnesa Barza; telefon 15 61 70; categorie de încadrare specială cu remiză de 10%; face parte din I.A.P.L. „Central”.

Și acum clasamentul: restaurantul „Capșa” — 10; „Rapsodia” — 10; „Lido” — 9,66; „Budapesta” — 8,66; „Havana” — 8; „Cismigiu” — 7,33; „Dunărea” — 7,16; „Hanul lui Manuc” — 7 +; „Gambrianus” — 7; „Aluniș” — 6,33.

N. GRIGORE MARĂȘANU

— constatări: naproanele de pe mese sînt arse de țigară, frapierele sînt necurățate de capsule și muci de țigară, la punctul stradal trotuarul e plin de hirtii și resturi menajere; la data controlului nu erau întocmite listele de meniu.

— măsuri: s-au amendat factorii responsabili și s-a recomandat remedierea urgentă a tuturor lipsurilor constatate; nota opiniei publice 8; nota controlului obștesc 8; nota specialiștilor 8; nota inspectorului de stat 6; nota șefului de unitate 8; nota redactorului 6. Media 7,33.

7. restaurantul „Aluniș”, (Berceni), șef unitate Petre Dimciu; bucătar-șef Gheorghe Paraschiv; telefon 83 73 59; categorie de încadrare specială cu 10% remiză; face parte din I.A.P.L. „Aluniș”.

— constatări: la orele 11,30, în ziua controlului, nu erau întocmite evidențele operative: stocul fizic la barul de zi și planul meniului la bucătărie. În stoc și în fabricație se aflau 289 porții de mâncăruri neevidențiate, din care 160 porții de sarmale nu erau evidențiate în acte de trei zile! Nu există diversificare în lista preparatelor, lipsesc dulciuri de bucătărie, preparatele din legume și pește. Mocheta din barul de zi era inundată. Ospătarii nu purtau ankere, nici eusoane. Planul unității pe șase luni nu e realizat la preparate culinare.

— nota opiniei publice 6; nota controlului obștesc 7; nota specialiștilor 6; nota inspectorului de stat 6; nota șefului de unitate 7; nota redactorului 6. Media 6,33.

— măsuri: Au fost amendați factorii responsabili pentru neglijențele constatate, dar mai ales pentru neîntocmirea evidențelor, fapt care, ușor de înțeles, înlesnește celor interesați sustragerile din avutul unității, vinzînd marfă (mîncăruri sau băuturi) necuprinse în acte).

8. restaurantul „Gambrianus”, șef unitate Marcel Bertelon; bucătar-șef Veronica Dragomir; telefon 15 52 64; categorie de încadrare I cu remiză de 10%; face parte din I.A.P.L. „Central”.

— constatări: nici un ospătar nu lucra cu ankerul (prosop alb, mic, pe care ospătarul este obligat să-l poarte pe braț); unul dintre ospătari, cu farfuriile pe braț, avea degetul în salată pe care o oferea clientului; la bucătărie există preocupare pentru diversificarea producției culinare; planul pe 6 luni este realizat.

— nota opiniei publice 7; nota controlului obștesc 7; nota specialiștilor 7; nota inspectorului participant la anchetă 7; nota șefului de unitate 8; nota redactorului 6. Media 7.

9. restaurantul „Havana”, șefi de unitate Silviu Hurezeanu și Mircea Abramovici; bucătar-șef Ioana Serban; telefon 13 99 23, categorie specială cu remiză 10%, face parte din I.A.P.L. „Segarcea”.

— constatări: ospăta-ii purtau uniformă corespunzătoare, în saloane și în bucătărie era curățenie, la fel și la grupurile sanitare; structura diversă în producția preparatelor culinare; planul pe șase luni este realizat în proporție de 103%, realizat 100% la producția culinară.

— nota opiniei publice 8; nota controlului obștesc 8; nota specialiștilor 7; nota inspectorului 8; nota șefului de unitate 9; nota redactorului 8. Media 8.

10. restaurantul „Lido”, șefi unitate Marin Iorș și Ștefan Șerban, bucătari-șefi Ion Tutilă și Mircea Petcu; telefon 14 49 30; categorie specială cu 12% remiză; face parte din C.H.R. „Flora”, I.T.H.R. București.

— constatări: pregătirea unității, pe terase și în restaurant, este bună, lucrătorii au uniforme curate; la bucătărie preparatele culinare sînt diverse, conservate și expuse frumos, se pune mare accent pe preparatele din legume sau pe bază de legume, pește, paste făinoase, pâini. Bucătarul de la „Lido” au lăsat chemare către celelalte restaurante din Capitală de a prepara 10 kilograme de legume la un kilogram de carne. Ei sînt orîmii care realizează această propunere: planul pe șase luni a fost realizat în procent de 103,6 la sută, planul producției culinare, în procent de 105,6 la sută, iar procentul de rentabilitate pe anul 1980 a fost de 9,7 față de 8,7 planificat.

— nota opiniei publice 10; nota controlului obștesc 10; nota specialiștilor 9; nota inspectorului 10; nota șefilor de unitate 9, cu remarcă „știm că mai avem ceva de făcut pînă la nota 10”; nota redactorului 10. Media 9,66.

Multe și divers colorate sint semnele de circulație intinse în lungul arterelor ce străduiesc să întindă Satulul Global. Cel mai des întâlnit, de unii ținut sus la vedere, afișat luminos, să se zărească de la mare distanță, de alții plasat în plan secund, doar doar, în viteză cu care trecem, va rămâne în afara privirii: **Sens unic**. Și pentru ca orice dubiu să fie risipit, cei dinții au pregătit notițele, unde, oricine are chef, poate găsi argumente.

„Associated Press” trimite — prin emisiunile sale telex din New York — spre țările Asiei, 90 000 cuvinte pe zi. Din celălalt capăt al drumului, din Asia, expediază către New York 19 000 de cuvinte, cu pretenția ca ele să ajungă apoi, pe canale comunicaționale diverse, în lumea întreagă. „United Press International” lansează la sediul său din New York, spre locuitorii aceluiași continent, în medie, zilnic, 100 000 de cuvinte, ceea ce primește din zona respectivă, atingând cu greutate 40 000—45 000 cuvinte. „France Presse” emite din Paris în direcția țărilor asiatice 30 000 cuvinte. Colectează, de acolo, pentru abonații săi din Asia și de pe toată planeta — 8 000 de cuvinte. Un exemplu oferit de Venezuela: în 1977, într-o zi anume, s-au primit 1 360 informații de proveniență externă, peste 20 la sută fiind expediate de agențiile de presă nord-americane. La fiecare o sută de stiri recepționate de țara menționată, din S.U.A. ajung să fie tri-

mise în afară, prin A.P. și U.P.I., doar șapte informații.

Sigur că pot fi invocate în această direcție motive diverse. Contextul istoric. Contextul cultural. Contextul lingvistic. Nu aici se plasează

Eu comunic,

tu comunici,

el comunică

Sens unic

neclaritățile. Rămâne neclar, și nici măcar el pe de-a-ntregul, mobilul rezistenței unora la deschiderea spre alte orizonturi, la schimbarea situației, modificarea de unghi și direcție, corectarea mecanicii informației, lăsată ca și alte componente ale vieții în lumea de azi la remorca legilor intrate în vigoare cu mult înainte ca Newton să fi zărit, căzând de pe ram, mărul cu pricina. Evenimente deosebite, rea-

lizări de anvergură rămân necunoscute pentru că au avut și au neșansa de a se consuma sub soarele unor locuri ce nu sint „la vedere” nu „viețuiesc” sub ochii opiniei publice mondiale. E drept, se discută. Dezbaterele au loc în fața tablei din perete pe care stă scris negru pe alb cum că mapamondul primește la ora actuală 80 la sută din informațiile despre sine prin telexurile instalate la New York, Londra și Paris. Noțiunea de dezechilibru este la modă, pentru a da un nume diferenței uriașe ce rezultă din așezarea pe talgerele aceleiași terezii a cantității de informații ce curg dinspre țările puternic industrializate către celelalte și invers. Evaluările, făcute nu o dată, arată că marile agenții de presă consacră totalității lumii a treia cel mult 10—30 la sută din volumul informațiilor ce le difuzează. Dacă aceasta este dimensiunea rezervorului, ne putem ușor imagina cât ajunge, în mod real, la dispoziția cititorului.

Dar rămâne să ne întrebăm în situația dată, cînd vom fi în măsură să avem imaginea adusă la zi a lumii de dincolo de noi și să nu mai fie nevoie ca orice știre privind evenimentele întimplă peste gard la doi metri distanță să fie mai întâi expediate în lungul oceanului planetar pentru a putea astfel să intre pe fereastra noastră.

NEAGU UDROIU

Insemnări din Paris

„Franța tolerează talentul, dar nu iartă succesul” — scria de curind **Le Figaro** sub semnătura lui Jean de Cars. Nu sintem în măsură să contestăm sau să atestăm o afirmație atât de specific franceză, dar cazul la care se referea era în aceste zile în plină actualitate, într-o zonă de interes cu adevărat larg, chiar dacă nu acut. De la școlari la profesori și de la fermieri la portare, milioane de radioasculători și telespectatori sint pentru sau contra umorului lui Collaro, îl aclamă sau îl contestă, dar mai ales se amuză copios. Speciații au calculat „științific” viteza și densitatea hazului său. Recunoscut ca punctul de vîrf al divertismentului din ultimii ani (la radio, în fiecare dimineață, între 9—11, și pe ecranul mic o dată pe lună, la Antenne 2) percută ca o mitralieră la risul lui cu un gag la fiecare 12—15 secunde fără să-și aleagă țintele. Viața cotidiană, politică, religie, artă, orice eveniment și orice fenomen devine burlesc în versiunea sa. Își arată latura rizibilă. El însuși un fenomen dintre cele care periodic „împart Franța în două”. Collaro, considerat de unii singura intruchipare modernă a risului, iar de alții ca răutăcios și de prost gust, s-a retras brusc și de bunăvoie de pe ecran, în momentul cînd toate sondajele de opinie îl situau la cotele maxime ale popularității. Sint sigur că acest tînar debordant de vitalitate și fantezie nu se va putea abține prea mult timp de la spectacol, dar eclipsa sa voluntară a făcut să fie regretat și de cei care îl considerau discutabil gustul. Lumea de pe toate meridianele vrea să ridă, iar cei care știu să-și facă din aceasta o adevărată profesie sint, din păcate, peste tot, prea puțini.

O secetă de comedii a fost și în maratonul cinematografic al Festivalului de la Cannes din acest an. N-am participat direct la marea competiție cinematografică, ci i-am urmărit ecourile de la oarecare distanță, de pe culoarele universității pariziene, care m-au reținut în această ultimă, pentru mine, sesiune. Oricît de încordată ar fi tensiunea examenelor, nici studenții, nici doctoranzii și nici profesorii nu se privesc de urmărirea pasionată a evoluțiilor pre și post electorale sau de disputele asupra selecțiilor de la Cannes.

Mondo umano?

Dincolo de soare

Nu fac decît să reiau niște date mai vechi și prin care Banca Mondială aprecia că populația lumii noastre va atinge circa 6 miliarde suflete la sfîrșitul acestui secol. În comparație cu cei cu puțin peste 4 miliarde, cîți eram la ora estimărilor respective. Să continuăm: de acum în două secole lumea ar putea număra 10 miliarde locuitori; ar fi posibil în anul 2150, ca India să depășească China, prima numărînd, poate, 1 593 de milioane suflete; Nigeria ar putea fi a treia în lume, în anul 2155, cu 478 milioane; în America Latină, Brazilia va avea peste un secol 353 milioane locuitori iar Mexicul 254 milioane; în anul 2100, Algeria va atinge 100 de milioane. Într-un asemenea context mă gîndeam aproape firesc la lumea în care vor trăi acele sute și sute de milioane de oameni, la problemele cu care se vor confrunta și, implicit, la modul în care le vor aborda

și soluțiile ce le vor propune. Aproape în același timp cu datele de mai sus, finalul foarte interesantului serial TV „Evoluția vieții pe pămînt” amintea, între altele și atîtea lucruri, că noi, oamenii, am trimis mesaje sonore către ființe de pe alte planete, că am realizat și transmis fotografiile către alte inteligențe din alte lumi. Atunci mi-am amintit că, în vara anului 1977, s-a realizat o înregistrare pe care apoi NASA a multiplicat-o și a plasat-o pe cele două sonde spațiale „Voyager” lansate ulterior spre stele. „În calitate de secretar general al Organizației Națiunilor Unite, o organizație de 147 de state (cît număra atunci — n.n.) care reprezintă aproape toate ființele omenesti de pe Pămînt, vă salut în numele popoarelor planetei noastre”, spunea Kurt Waldheim. Sondele „Voyager” au mai transmis muzică, sunete naturale diverse, texte în diferite limbi. De pildă, reprezentantul Algeriei a spus că, privit dinspre înălțimile altor planete, continentul pe care se află țara sa are forma unui (mare) semn de întrebare; cel al Australiei a recurs la (limba) esperanto pentru a-și prezenta poziția geografică a țării sale; reprezentantul Franței a recitat impecabil un vers din Charles Baudelaire:

„Dincolo de soare, dincolo de spații, pină

gamă infinită de posibilități. Secolul nostru nu adusese în acest domeniu decît electronica adaptată la clasică orgă sau chitarele electrice. **Experiența Baschet** dă naștere cu fiecare formă sculpturală unui cîmp de sunete noi, create fără nici o intervenție electrică sau electronică. Sint sculpturi-sunet, la care se poate cînta prin atingere, ca la harfă sau ca la pian, declanșînd vibrația tijelor de cristal și a foliilor metalice; sint, altele, arbori metalici strălucitori ale căror cîntece cresc aleatoriu din bătaia vîntului sau a jeturilor de apă. Morile de vînt sonore Baschet sau fîntinile-sculpturi muzicale se află azi în spațiile publice ale multor orașe din Franța, S.U.A., R.F.G., Japonia, Mexic. Principiul acestor opere, care marchează apariția unei noi familii de instrumente, contopind arta plastică și cea a sunetelor, creează sunetul în însuși metalul sculpturii îmbogățindu-l în armonice, filtrîndu-l și iradiîndu-l în aer prin formele respective.

În aceeași zonă de fuziune a artei cu viața se situează și alte căutări din sculptură. Un reconfortant sentiment, o nouă încredere în posibilitățile creației destinate să ajute ființa umană, inspiră și sculptura-arhitectură pe care o propune Valentin Schlegel. Concepute și realizate efectiv de artiști, nu ca utopii ci ca forme perfect integrabile existenței cotidiene, sculpturile-camere, interioarele albe, armonioase — pereți, șemineuri, mobilier — cu relieful inspirate din mișcările discrete și învalutoare ale plantelor sau dunelor de nisip, abolesc rigiditatea, stereotipia și discontinuitatea apartamentelor contemporane, ne introduc într-un spațiu senin și aerat, transformă utilul în spiritual și contemplarea ocazională în cadru de viață cotidiană.

N-aș încheia aceste însemnări fără menționarea dublei satisfacții de concetățean și coleg atunci cînd, deschizînd prestigiosul **Le Monde**, am citit cronică elogioasă asupra unei cărți traduse din literatura română de azi (sub titlul **Tempête sur Byzance** de Vintilă Corbul) și apoi, căutînd-o prin câteva librării, am întîlnit mereu plăcuta dezolare a răspunsului: „O, regretăm! S-a epuizat. Așteptăm o suplimentare”.

ADRIAN PETRINGENARU

Ochii și urechile lumii

Fire de iarbă

Poate că nu e prea tîrziu și nici cu totul deplasat, avînd în vedere cîte s-au întimplat în ultimele zile pe planeta asta, să-ți spun totuși că dl. Jack Yardley iese la pensie. De nu știu cîți ani el e ingrijitorul ierbii de pe terenul central al Wimbledonului. Poate că nu știi ce înseamnă iarbă de pe „Centralul” Wimbledonului; poate că nu e deplasat să știi și asta, printre altele cîte reții, sub bombardamentul asta informațional și infloritor. Află că oameni foarte serioși zic că dacă iarbă de pe Wimbledon s-ar duce naibii — cum atîtea se duc... — Anglia, cit e ea de Anglie, ar pieri. Ca să nu-i consideri exagerați, mai află că soțul acesta — și nu altul — al ierbii de pe „Centralul” de la Wimbledon se cultivă într-o seră din incinta bătrînului club, că în seara finalei, conform tradiției, se trage o cuvertură peste teren și timp de 11 luni nimeni nu mai joacă aici, nimeni nu obține vreo aprobare de joc, nici cei mai iluștri membri ai clubului, pînă la anul, cînd, cu două săptămîni înainte de începerea turneului, patru doamne îl vor încerca, într-un „dublu” confidențial. Dl. Jack Yardley, mai trebuie să știi, îngrijește iarbă ca pe o bogată fecioară bătrînă — dacă îmi permiți o comparație, nici ea deplasată. 15 zile cînt ține turneul, el nu doarme, zic alți exagerați. În fiecare dimineață, însoțit de 30 de ajutoare, old Jack controlează terenul și, culcîndu-se pe burtă, pipăie fiecare smoc de iarbă, fiecare petic, extrem de îngrijit de cîte ori descoperă o deteriorare, „o rană”, o durere. Cu tenisul „asta modern, în care se servește „bombă”, de se „îngroapă” mingea în pămînt, grădinarul are de ce să sufere, iar cînd mai vede și colerici ca Mc Enroe și Gerulaitis, permițîndu-și, la furie, să lovească terenul cu racheta, atunci simte că-i vine și lui să urle. „Tenisul frumos se joacă pe o iarbă fie și călcată în picioare, chiar fanată — niciodată găurită”, apreciază dumnealui, fără să-i pese dacă Borg sau Connors înțeleg prin tenis frumos ce înțeleg el. Lui îi pasă doar că gazonul Wimbledonului se duce dracului cu jocul „asta” și sera nu mai are atîta iarbă specială pentru cîte petice îi sint necesare... Cu o grijă care doar continentalilor cartezieni poate părea „o muncă de furnici” (cum scrie un ziarist parizian) — s-a izbutit acclimatizarea, în mare secret, a unei „ierbi de restaurație” produsă prin creșterea unui soi găsit sub un măr în Valea Sussexului, pe un „pămînt de Surrey”. Jack Yardley nu se va mai culca însă multă vreme pe burtă ca să însăminteze această „iarbă de restaurație”. I se apropie pensionarea. Mă apucă și pe mine așa, o exagerațiune, și mă gîndesc că ce sintem noi, toți „ăștia”, risipiții de pe planetă, decît cîteva fire de iarbă, în mari băltoace, oceane de singe...?

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

(După „SVET V OBRAZECHE” — Cehoslovacia)

DUMITRU CONSTANTIN

LIRICĂ PORTUGHEZĂ CONTEMPORANĂ

Sophia de Mello
Breyner Andersen

Mica piață

Viața mea a luat forma unei mici piețe
In acea toamnă în care moartea
Mie îmi plăcea piața asta pentru că tu
Umanitatea umilă și nostalgică a locurilor
Unde vinzătorii scot și desfac panglici
Eu încercam să devin tu pentru că tu
Și întreaga viață înceta aici să devină
Încercam să surid așa cum surideai tu
vinzătorului de tutun,
și femeii fără picioare care vindea violete,
li ceream să se roage pentru tine,
Aprindeam luminări pe toate altarele
bisericiiilor

care se află în jurul acestei piețe,
apoi am întredeschis ochii și am văzut
chemarea implacabilă
așternută pe chipul tău,
chemam străzile, oamenii, locurile,
care au fost martorii chipului tău
pentru ca ei să te cheme, pentru ca ei
să destrame
giulgiul pe care moartea l-a născut
peste tine.

Egito Gonçalves

Correspondență

Căldură adevărat infernală; și meningele
Riuri liniștite cu apă și umbră plopi care
murmură în înalt sub iluzia vântului,
un chip se desprinde de ramuri, fără
alarmă, într-o liniște ce poate fi
pacea, oboseala, dezgustul, masca unui foc
stins, bucuria de a intra
într-un ritm ce nu perturbă singele,
insensibilă ori...
Între patru pereți mașina de scris aiurește
gindurile
inutile, zdrențe ale vreunei imagini, teama
unei umbre invăluitoare
ca zăpada crepusculară. Seriu pe apele
secătuite ce
renase fără hrană

despre robinete bătămătoare, despre curți
înălțate, despre
zgomotul vocilor traversând veranda
ca gustul singelui.
De ce seriu asemenea lucruri? Un anume
lucru odată
acumula trebuie să se piardă pe pământ,
o tensiune ca
excesul de virilitate, comunicarea cu un alt
trup, o gură
a iubirii chiar dacă memoria...
Cineva a înfruntat deja unghiul unei arte
poetice?
Și întâmplarea va fi, apoi ideea inițială
se pierdu atât de
brusc în micul deșert ce sălășluiește
în mine și
falsificând cheile?

Alberto de Lacerda

142

Această culoare e pacifică,
este teroarea frumuseții absolute
în formă de orăș. Forma obișnuită
a paginii albe care i se impune,
a dansului furios încordat;
cine e Apollo? Apollo Dionisiacul?
Pagina-orăș, transformată
în scriitură inevitabilă și maniacă.

Miracolul îmi impune altă liniște,

liniștea pe care dragostea o cheamă aiurea
când trupurile se abandonează
și-și aparțin,
dincolo de semne, pure sau impure.
Unde sînt simbolurile pe care le eviți?
Numai iubirea-i sălbatică. Și scriitura.

José Fanha

Nu există cale legală

Nu există cale legală
alegeri sau parlament,
ca să schimbăm societatea,
ca să aduc libertatea,
pentru a schimba șuierul vântului
nu există cale legală
alegeri sau parlament,
nu merg bunele maniere,
vă rog,
dați-mi voie, nici cuvintele ușoare,
nu merge deci cu bunele maniere
nici cu garoafe în miini,
munca exploratorului încetează
odată cu terminarea expediției,
pentru a schimba șuierul vântului,
pentru a sfîrși cu șomajul,
cu foamea
și suferința,
pentru a sfîrși cu capitalul
nu este cale legală,
alegeri sau parlament.

În românește de
CATALINA MOGA

„Nu-i vom uita, n-avem dreptul să-i uităm“

Spunînd un hotărît și cutremurător NU neonazismului, rasismului, antisemitismului, 7 000 de supraviețuitori au omagiat 6 000 000 de martiri

De mulți ani, de peste 30 de ani scriu
despre întâmplări incredibile pe care în-
cerc, mă simt dator să le fac credibile,
convins fiind că aceasta este condiția sine
qua non ca ele să nu se repete. Ezita-
rea cititorului de azi, mai ales a celui
tînăr, în legătură cu autenticitatea rela-
țiilor despre ce s-a întâmplat atunci...
acolo o înțeleg deoarece proporțiile halu-
cinante, cruzimea, cinismul exterminărilor
din lagărele de concentrare sînt realme-
nte inimaginabile pentru cei ce n-au fost
martori oculari.

Și iată-mă acum la polul opus. Mă simt
dator să relatez despre o reuniune care
a avut loc în prezent, cu cîteva săptămîni
în urmă. Dar emoția pe care a generat-o,
unică în felul ei, copleșitoare prin dimen-
siunile și profunzimile sale, mi se pare
la fel de greu de imaginat pentru cei ce
n-au fost martori oculari. Este vorba de
reuniunea mondială a supraviețuitorilor
evrei ai holocaustului, reuniune ce a avut
loc între 14-18 iunie la Ierusalim.

Despre ce au gîndit, au spus și au sim-
țit cei 7 000 de supraviețuitori din întreaga
lume, întruniți să comemoreze dispariția
celor 6 000 000 care nu s-au mai întors din
lagărele de exterminare și să spună un
ferm și cutremurător NU neonazismului,
antisemitismului și oricărei prigoniri a
OM-ului s-ar putea scrie tomuri întregi.

În spațiul limitat pe care-l poate oferi
o revistă, mă voi rezuma să consemnez,
cu mîna tremurîndă încă de emoție, cîteva
secvențe.

„Aici, oamenii se plimbă cu cîte o pla-
cardă în mînă. Unii și-au fixat-o pe piept,
alții pe spate. Pe unele sînt scrise numele
lagărelor cu al căror supraviețuitori pur-
tătorii lor ar vrea să se întîlnească. Mulți
au scris pe placardă numele fratelui, al
logodnicii, al copilului pe care de 36 de
ani n-au încetat să-l caute. După fiecare
nume aceleași zguduitor întrebări:
„Cine l-a cunoscut?“, „Cine l-a văzut
în viață?“, „Cine a auzit de el?“

În mijlocul holului, lingă o masă, așe-
zați pe scaune, doi bătrîni. Nu au putere
să se plimbe. Aglomerația din hol este
prea mare. În fața lor, un carton alb pe
care e scris cu litere negre, tremurătoare
BORUCZKI JAKUB LAKIEROW — ghe-
toul din VARȘOVIA. Bătrînul are 77 de
ani, stă nemișcat, numai ochii-i tresar
continuu, dornici să descifreze cu o clipă
mai repede pe cel ce se va desprinde
din forfota holului și se va opri în fața
lui. Zvîcnește din tot trupul cînd mă a-
propii de el. Se rememorează repede cînd
ii spun că sînt ziarist. Aflu că bătrînica
de lingă el este cea de-a doua soție. Că
numele de pe carton este al familiei pri-
mei lui soții. Pe ai lui a încetat să-i mai
caute. Știe precis că toți au pierit. Dar
prima lui soție, care a mers direct în
camera de gazare cu copilul lor de 8 ani,
avea mulți frați și surori, iar el nu se
poate împăca nici acum cu gîndul că
dintr-o familie atât de numeroasă nu
există nici un supraviețuitor.

În sala alăturată, pentru a facilita re-
găsirile, de-a lungul pereților sînt fixate
locuri de întîlnire pentru foștii Häftling-i
după țara din care au fost deportați:
Germania, Polonia, Ungaria, Grecia, Ita-
lia, Belgia, Franța... În total 26 de țări.

În mijlocul sălii — terminalele unui cal-
culator. Oamenii vin și dictează nume —
al unei rude, al unui prieten — iar pe
ecran apare hotelul, camera unde este ca-
zat sau satul, orașul din Israel în care
trăiește. De cele mai multe ori însă, răs-
punsul este negativ, adică nu-i aici, ceea
ce înseamnă, de fapt, că nu există.

Sistemul informatic funcționează impe-
cabil și totuși sunt puțini cei care-l con-
știentizează. Cel mai mult din Häftling-i care
de 36 de ani continuă să-i caute pe cei

dragi, nu vor un răspuns negativ, nu vor
să li se destrame unica iluzie care le în-
seninează amintirile.

Mă adresez Rifkai Farkas — fostă de-
portată din Ungaria, venită la întîlnire
din S.U.A. —, care-și caută fratele, între-
bind din om în om cine a auzit de el.

— De ce nu mergeți la calculator?

— Ar însemna ca fratele meu să moară
a treia oară. Pentru mine, el a murit pri-
ma dată, imediat după sosirea la Birke-
nau. Nu împlinise încă 14 ani și am fost
sigură că a luat drumul camerei de ga-
zare. Apoi, într-o zi l-am zărit într-un
detașament. Coloanele în care ne aflam
erau departe una de alta și se tirau în di-
recții opuse. Am avut timp să ne strigăm
numele și să ne spunem: „Ne vedem
acasă!“ Eu m-am întors. El nu. Atunci
pentru mine a murit a doua oară. Apoi,
am întîlnit supraviețuitori care mi-au
spus că l-au văzut cu cîteva zile înainte
de eliberare. Am început din nou să sper.
Și de 36 de ani tot sper. Dacă pe ecranul
calculatorului mi-ar apărea un răspuns ne-
gativ, ar însemna ca fratele meu să moară
a treia oară. Și nu mai suport.

...Seara, în jurul orei 20, în uriașă și
impozantă sală a sporturilor din Tel-Aviv
— un spectacol în cinstea supraviețuitorilor.

După două dansuri populare lumi-
nile se sting brusc. Se propune
un moment de reculegere pentru cei
ce nu s-au întors. Pentru o clipă, cit o
străfulgerare, o liniște deplină, o tăcere
de mormînt, apoi suspinele numai pot fi
reținute, lacrimile, nevăzute, curg în voie;
plînsurile, izolate în primele secunde, cu-
prind repede întreaga sală. 7 000 de supra-
viețuitori își plîng șase milioane de morți.
Li plîng pe cei gazați la Birkenau —
Auschwitz și Mauthausen, pe cei exter-
minați la Dachau și Buchenwald, la
Treblinka și Bergen-Belsen, pe cei uciși
în ghetourile și lagărele de concentrare
din sudul Ucrainei, pe toți cei ce-au pierit
în holocaust.

Îmi plîng și eu părinții și frații, rudele
și prietenii, camarazii de suferință din
Blocul de copii nr. 21, lagărul „E“ —
Birkenau, din Kaufering și Landsberg.

...Altă seară. Așezați pe scaune în in-
cinta Iad Vashem¹⁾ ului, cei 7 000 de su-
praviețuitori privim cutremurătoare secven-
țele de film proiectate deasupra unui
urîș zid pe care s-au instalat 3 ecrane.
Cel din mijloc are forma flăcării crema-
torului. Limbile de foc sînt atât de late
încît imaginile filmice pot fi ușor urmă-
rite. Secvențele alese din jurnalele de ac-
tualități ale vremii, intercalate cu foto-
grafii găsite în albumele SS-istilor și
imaginile luate în lagărele de concentrare
în momentul eliberării lor sînt copleși-
toare. Nu-mi dau seama ce-i mai zguduitor,
revederea batalioanelor brune mărșă-
luînd, schinguirea deținuților, trenurile
cu deportați, nesfîrșitele coloane de
Häftling-i tirîndu-se, împinse din spate,
spre camerele de gazare sau gîndul că azi,
cînd rînile de atunci încă n-au încetat să
singereze, pe străzile orașelor din unele
țări occidentale mărșăluiesc din nou tineri
îmbrăcați în cămăși negre și brune, cu
semnul runic pe mînă, purtînd cizme
de piele și învîrtînd bastoane de cauciuc
în mînă. Desigur, membrii organizațiilor
neonaziste sînt puțini la număr. Dar nu
putem, n-avem dreptul să nu ne gîndim
că sutele de mii de SS-ști cu „cap-de-
mort“ care au pirjolit Europa, au aprins
și au întîțit flăcările crematoriilor pînă
au transformat în cenușă 6 000 000 de
vieți au fost, la început, cîteva bande de
bătăuși ce învîrteau niște bite în mînă,
spărgeau intrunirile muncitorești și tero-
rizau oamenii pașnici din berăriile Mün-
chen-ului.

...Începe, poate, cel mai emoționant mo-
ment al reuniunii consacrat omagierii
celor 1 500 000 de copii care n-au avut cînd
să facă, nici măcar cu gîndul, cel mai mic
rău nimănui, dar au fost uciși pentru că
s-au născut evrei. Ei sînt cei care au în-
trat primii în camerele de gazare. Ei sînt
cei care au cunoscut din plin și foamea, și
setea, și frigul, și chinul, dar n-au apucat
să guste din fericire.

Nu mai pot sta pe scaun. Mă ridic în
picioare și, împietrit, privesc spre podiu-
mul gol din fața celor 7 000 de supravie-
țuitori pe care urc în tăcere, purtînd
cîte o coroană de flori, 26 de perchi de
copii. În timp ce se așază pe podium
coroană lingă coroană, se aude, repetîndu-
se, același text în rusă și franceză,
germană și poloneză, în toate limbile ță-
rilor din care au avut loc deportări. Tre-
sar și mă cutremur cînd aud textul în
limba maghiară: „Copiii Israelului oma-
giază pe cei 1 500 000 de copii uciși la...“.
Din fața mea dispare holul și nu mai văd
decît pe frații mei gemeni Cornel și Cor-
nelia de 14 ani și pe fratele mai mic Va-
lentin de 8 ani cum se pierd, împreună cu
mama, în uriașă coloană de mame și copii
ce înaintează implacabil spre camerele de
gazare din Birkenau.

...La fiecare manifestare din program —
discuții cu cei din a doua generație, dez-
bateri privind recrudescența antisemitis-
mului și neonazismului, vizitarea unor
muzee, spectacole culturale — supravie-
țuitorii sosesc cu 1-2 ore mai devreme.
Nu pot sta singuri în camerele din hotel.
Vor să fie cît mai mult împreună, vrînd
parcă să convingă mereu și mereu că ho-
locaustul nu i-a putut nimici pe toți, că
viața a triumfat asupra morții. Așa cum
a spus un supraviețuitor din Franța:
„Noi n-am venit aici numai să ne privim
în ochi și să plîngem, ci să facem ca
răsunînd să răsună bucuria de a trăi“.

Timpul dinaintea începerii programului
este cel mai prielnic pentru a lua inter-
viuri. Nu trebuie să-mi caut interlocu-
tori. Fiecare din cei 7 000 a străbătut un
cumpit calvar. Dramatismul vieții orică-
ruia din cei prezenți întrece fantezia ori-
cărui scriitor. Acum, pe scaunul din
dreapta mea, stă Klein Klara din New
York. O rog să-mi spună numărul de
Häftling pe care l-a purtat.

— Îi uit mereu și n-am nici ochelarii
la mine, dar dacă vă interesează puteți

să-l citiți, îmi spune și-mi întinde brațul
stîng tatuat. Citesc: A-19887. Una din ci-
fre, a treia, nu este prea clară și o rog
să confirme dacă am citit bine. Uitați-vă
și la brațul surorii mele, Ilonka. Numărul
ei este cu unu mai mare ori mai mic decît
al meu. Ilonka are 70 de ani. Îi ridic bra-
țul și notez: A-19889.

— Dar e o diferență de două numere!?

— Da, aveți dreptate. Am uitat să vă
spun. Noi am fost cinci fete și trei băieți,
o parte eram căsătorii, cu copii. Din 25
citiți am sosit la Birkenau, după prima se-
lecționare am rămas în viață trei. Noi
două și o nepoată de 15 ani — Rozsika.
Ca să o putem apăra și ajuta o țineam
mereu între noi. Și la apel și la selecțio-
nări. Cînd ne-au tatuat numerele tot în
același rînd am fost. Așa că ea a purtat,
cît a mai trăit, că mult n-a rezistat, nu-
mărul A-19888.

— Spuneți-mi, din cumpitul calvar pe
care l-ați străbătut, care moment v-a
marcat cel mai puternic.

— Mi-e greu să discern și să ierarhizez
evenimentele. Un lucru însă vă pot spune.
De atunci, de-a lungul a 36 de ani, pe
mine în fiecare noapte mă tot deștează
și mă selecționează pentru crematoriu.
Noapte de noapte văd mereu și mereu
cadavre, unul lingă altul și unul peste
altul, așezate în stive uriașe și încep să
șip și șip intruna, de 36 de ani, pînă cînd
sînt zgîlțită și trezită din somn.

...Încheierea reuniunii are loc la Zidul
Plîngerii, în uriașă lui incintă. În fața
tribunei, mii de luminări ard pe platfor-
me dreptunghiulare. O platformă de flă-
cări pentru fiecare milion de vieți stinse
în noaptea fascistă.

Pe podium, urcă în fața microfonului,
doi cîte doi, tată și fiu, reprezentînd su-
praviețuitorii și respectiv cea de-a doua
generație, prima de după holocaust.

Reprezentanții generației holocaustului
au jurat că nu vor lăsa să piară aminti-
rea milioanele de oameni nevinovați,
uciși numai pentru vina că s-au născut
evrei, nu vor înceta să spună, să arate
lumei întregi crimele înfrîntoare pe care
le-a săvîrșit fascismul. Ei au transmis
ca un testament spiritual celei de-a doua
generații și generațiilor următoare indem-
nul să păstreze veșnic vie memoria celor
care, arși în crematoriile, n-au avut parte
nici măcar de un mormînt.

Au jurat șase reprezentanți în șase
limbi și după fiecare jurămint s-a aprins
cîte o flacă uriașă.

Dar cele șase uriașe facle luminau nu
numai amintirea a șase milioane de oa-
meni nevinovați căzuți pradă fascismului.
Ele ne luminau și pe noi, pe supravie-
țuitori, făcînd să strălucească un mare
adevăr, un incontestabil și încurajator
adevăr și anume că hitlerii și himmlerii
au fost spulberați, regimurile naziste, hor-
thyste și antonescienle au fost dărîmate
și înlăturate, crematoriile și camerele de
gazare aruncate în aer, dar foștii
Häftling-i trăiesc, incredibili de puțini,
dureros de puțini, dar trăiesc și chiar dacă
după 36 de ani, din șase milioane abia
7 000 ne-am întîlnit este totuși o dovadă
că viața este mai puternică decît moartea.

Cele șase facle uriașe arzînd simboliz-
au totodată porunca adresată nouă, su-
praviețuitorilor de către cei 6 000 000 de
a trăi și milita astfel încît jertfa lor să nu
devină zadarnică, ca cumpitul trecut să
nu se mai repete niciodată.

Am privit cu conștiință împăcată flăcă-
rile celor șase facle știînd că sînt acolo
venind dintr-o țară socialistă în care lupta
împotriva urii de rasă, împotriva anti-
semitismului și neonazismului are caracte-
red de lege, dintr-o țară al cărei pre-
ședinte și al cărei popor, într-o deplină
unitate, fără nici o deosebire de națio-
nalitate, luptă neobosit, cu o energie clo-
cotoasă, pentru o viață mai bună și mai
dreaptă pe întreaga planetă, pentru o
lume a demnității și omeniei.

OLIVER LUSTIG

¹⁾ Prestigios institut consacrat păstrării
memoriei celor ce-au luptat și pierit în
holocaust.

ROMANIA

Totul e gata, Universiada poate începe

Ajunse în preajma startului, Jocurile Mondiale Universitare vor dura, se știe, între 19 și 30 iulie. Dacă datele limită sînt rezervate festivităților de deschidere și, respectiv, închidere, ambele urmînd a se desfășura pe Stadionul „23 August”, refăcut și modernizat, restul zilelor, intervalul 20-29 iulie, vor fi „pline” și la întreceri vor lua parte, în cadrul a 10 discipline, aproape 5 mii de sportivi și sportive din peste 90 de țări ale lumii. Așa stînd lucrurile, e limpede că Universiada 1981 se va înscrie drept cea mai importantă manifestare sportivă a anului, ea așezîndu-se, prin tradiție și amploare, în imediata apropiere a Jocurilor Olimpice.

Onorarii de desemnarea Bucureștiului ca gazdă a acestei ediții ce poartă numărul 11, gospodarii Capitalei noastre au depus eforturi organizatorice notabile și, în prezent, totul este gata, pus la punct pînă la ultimul amănunt. Multe delegații străine au și sosit pe malurile Dimboviței, altele urmează să vină, peste tot, în Satul Universiadei, pe bazele sportive, pe străzile Capitalei chiar, putînd fi detectată acea atmosferă festivă și totuși încordată ce precede startul unei mari întreceri.

Vom încerca în cele ce urmează, stimați cititori, să vă punem la îndemînă un fel de îndreptar al Universiadei 1981, trecînd în revistă cele 10 discipline, rînduite alfabetic.

atletism

Loc de desfășurare: Stadionul „23 August” (Bulevardul Muncii 34); pistă de material sintetic, cronometraj electric.

Zile de concurs: 21 (reuniuni de la orele 10 și 13), 22 (10 și 18.30), 23 (10 și 16), 24 (9.30 și 18), 25 (17.30), 26 (13);

Probe: 23 la masculin, 16 la feminin, din care maratonul și 20 km marș, respectiv, 400 m.g., ștafeta 4x400 m și heptathlonul figurează pentru întîia oară în programul competiției;

Românii la celelalte ediții: reprezentanții noștri au dobîndit pînă acum 13 medalii de aur în cadrul întrecerilor atletice, primele datînd din 1959, Iolanda Balas (1.30 m) și Cornel Pombu (2.01 m), la înălțime. Pe lista recordurilor mondiale universitare, două aparțin româncelor Natalia Mărășescu (8.54.09 pe 3.000 m în 1975) și Eva Zörgő Raduly (67.20 m la suliță în 1979);

La această ediție, concurența va fi, fără îndoială, foarte mare, campioni olimpici și recordmanii mondiali urmînd a lua startul la București: între candidații la medalii de aur, Vali Ionescu, Anisoara Cusmir (ambele la lungime), Florența Crăciunescu (la disc) ș.a.

baschet

Întrecerile preliminare se vor disputa în 4 săli: Rapid (Șoseaua Giulești 18), Progresul (Dr. Stăncovici 42), Institutul Politehnic (strada Econom Cezărescu 1) și Construcția-Vitan (Bulevardul Energeticienilor 9); turneele finale pentru locurile 1-6 vor fi găzduite de Palatul sporturilor și culturii (Parcul tineretului).

Se va juca zilnic, din 20 în 29 iulie, în cîte două reuniuni, de la orele 10 și 16; excepție fac datele de 26 (cînd e programată numai reuniunea de la orele 16) și 29 (cînd se dispută, de la orele 14, finala);

Pînă acum, formațiile noastre n-au strălucit. Ele s-au clasat, în general, slab (băieții pe locul 14 în 1970, fetele pe 7 în 1977), cele mai bune performanțe, locul 4 la feminin, datînd din 1961 și 1965;

Baschetul fiind un sport specific studentesc, e de așteptat ca la București să se desfășoare un veritabil campionat mondial. Printre protagoniști, S.U.A., Iugoslavia, U.R.S.S., Brazilia (la băieți), U.R.S.S., S.U.A. (la fete), formații creditate cu multe titluri de campioni ai lumii, europeni, universitari etc. Reprezentativele noastre speră într-o comportare cît mai onorabilă.

gimnastică

Concursurile (pe echipe, individual compus și pe aparate) au fost încredințate, ca organizare, Palatului sporturilor și culturii, în care s-au montat, nu demult, aparate „Shelde”; tabelă electronică de afișaj; 6 probe la masculin (sol,

cal cu minere, inele, sărituri, paralele și bară fixă), 4 la feminin (sărituri, paralele înegale, birnă și sol); în rest, concursul va ține cont de regulamentele federației internaționale;

Intrucît gimnastica va constitui unul din punctele de atracție ale Universiadei, dată fiind valoarea înaltă a competițiilor, în frunte cu multipla campioană mondială și olimpică Nadia Comăneci, iată programul complet al întrecerilor: 20 iulie (de la orele 15), concursul general masculin pentru desemnarea învingătoare pe echipe și a cîștigătorului la individual compus; 21 (16), aceeași reuniune pentru fete; 22 (17), finalele pe aparate la băieți (primii 8 din fiecare probă, dar nu mai mulți de 2 pentru fiecare națiune); 23 (18), finalele pe aparate la fete (aceleași condiții);

Palmaresul gimnasticii românești la J.M.U. e impresionant, numărul medalilor fiind greu de socotit! Prima medalie, de bronz, a fost realizată de Sonia Iovan (Sofia, 1961); între campionii mondiali universitari, Dan Greca la inele (Moscow, 1973), Alina Goreac la individual compus și paralele (Sofia, 1977), Teodora Ungureanu la individual compus, paralele și birnă (Mexico, 1979), Ion Chechich la inele (Mexico, 1979); desi întrecerile de la București se anunță foarte puternice, 13 țări s-au înscris în concursul feminin și 22 în cel masculin, putem aprecia că reprezentanții noștri nu vor lipsi de pe podiumul de premiere. Facem această afirmație cu gîndul, mai ales, la inegalabila Nadia Comăneci și la coechipierele ei, cărora le urăm, și pe această cale, succes și cît mai multe note de 10. Firește, nu va fi ușor. Echipa feminină sovietică, de pildă, va conta (după toate probabilitățile) pe un trio mai mult decît redutabil, Saposnikova, Filatova, Zaharova! Dar fetele noastre, sîntem siguri, vor izbîndi din nou, reconfirmînd înalta clasă a școlii românești de gimnastică.

înot

Concursul se va ține în Bazinul descoperit „23 August” (strada Maior Coravu 3), piscina are 50 de metri și 8 culoare; cronometraj electric, asigurat cu aparate „Omaga”; după timpul cu care sînt creditați, competitorii vor fi repartizați în serii; cei mai buni 8 timpi, indiferent de locul în serie, vor pătrunde în finale;

În program, înotul figurează între 22 și 29 iulie (inclusiv), cu reuniuni zilnice, de la orele 10 și 18; sînt prevăzute 15 probe masculine și 14 feminine, fiecare delegație avînd dreptul să înscrie cîte 3 concurenți în fiecare probă și cîte o ștafetă;

În palmaresul de pînă acum al înotătorilor noștri prezenți la Universiadă figurează 3 medalii de aur, 1 de argint și 3 de bronz; debutul i se datorează Sandei Iordan care, în 1961, la Sofia, a cîștigat proba de 200 m bras; la Mexico, în 1979, Carmen Bunaciu a dominat clar cursele de 100 și 200 metri spate, adjudecîndu-și medaliiile de aur; dealtfel, cu timpii obținuți în 1979, 63.35 pe 100 m și 2:16.20 pe 200 m, multipla noastră campioană e și recordmană a J.M.U.

lupte

Luptele, greco-romane și libere, fiecare ca o disciplină distinctă, apar la București pentru a treia oară în istoria Universiadei, după Moscova (1973) și Sofia (1977);

Întrecerile se vor disputa la Palnoarul „23 August” (Bulevardul Muncii 30); 3 saltele special amenajate, aparatură electronică de punctaj;

Programul: 20, 21, 22, 23 iulie la greco-romane, reuniuni zilnice de la orele 10 și 17.30; 25, 26, 27, 28 la libere, tot cîte două reuniuni, de la aceleași ore, cu excepția zilei de 25 (numai de la 10); ziua de 24 e liberă;

La Moscova și la Sofia, reprezentanții noștri s-au aflat printre animatorii concursurilor, cucerind medalii prețioase. În 1973, 1 de aur (Gheorghe Berceanu), 3 de argint, 2 de bronz; în 1977, 2 de argint și tot atîtea de bronz.

S-au înscris, pînă la ora redactării acestui text, sportivi din 20 de țări la greco-romane și din 24 la libere; oricare din luptătorii noștri studenți, Alexandru, Gîngă, Păun, Rusu, Draica ș.a. (la greco-romane), Neagu, Pușcașu, Ianko ș.a. (la libere), poate urca pe podiumul de premiere, această disciplină fiind socotită, cum se zice, „partea leului” pentru gazele Universiadei 1981.

polo

Se va juca la Dinamo (Șoseaua Ștefan cel Mare 7), în zilele de 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27 și 28 iulie, de la orele 9 și 16; turneul va beneficia de mingi „Mikasa” și de cronometraj „Omaga”; prin tragere la sorți, cele 14 participante vor fi repartizate în 4 grupe; locurile 1 și 2 vor alcătui grupele semifinale, în care contează și rezultatele din preliminarii; în turneul final, locurile 1 și 2 din grupele semifinale, nu vor conta rezultatele anterioare;

La 3 din cele 9 turnee de polo, cîte a avut Universiada pînă acum, echipa României s-a situat între primele 4 clasate. După ce, la Budapesta, în 1965, poloștii noștri studenți au pierdut o finală memorabilă, ei au izbutit, în 1977, să intre în posesia titlului de campioană mondială universitară. Din păcate, la ediția următoare, poloștii noștri s-au mulțumit, sub așteptări, cu locul 4;

Cu excepția Italiei, vor fi prezente la București toate marile forțe ale sportului respectiv, echipele U.R.S.S., S.U.A. (campioara en titre), Iugoslavia, Ungaria, Cuba și, firește, României, de la care așteptăm, s-o spunem deschis, cîștigarea turneului.

sărituri

Săriturile în apă vor avea loc la Străndul Tineretului (Aleea Străndului 1), după următorul program: 20 (de la orele 10 și 17), 21 (17), 22 (10 și 17), 23 (17), 25 (10 și 17), 26 (17), 27 (10 și 17), 28 (17); bazinul e dotat cu trambuline de 1 și 3 m, precum și cu platforme de 5, 7,5 și 10 m; cea de 3 m, confecționată din maxidurorflex, e produsă de firma americană „Arcadia”;

În 1961, la Sofia, săritorii români s-au

Aceasta ar fi, stimați cititori, restrînsă la maximum, Universiada 1981. La ora la care încheiem acest dosar, majoritatea drapelurilor fluturî peste Satul studentesc de la Grozăvești-Regie, iar febra de start e în creștere. Jocurile Mondiale Universitare pot începe și există toate garanțiile că ele vor însemna o izbîndă a spiritului de prietenie și fair-play. În următoarele ei numere, „Flacăra” va reflecta pe larg desfășurarea celei mai importante întreceri sportive a anului.

VIDIU IOANITOIAIA

comportat remarcabil, Emilia Lupu cucerînd medalia de bronz la platformă, iar Gheorghe Banu clasîndu-se al treilea la platformă și trambulină; în rest, poziții modeste, uneori foarte slabe; de remarcat că, de-a lungul timpului, printre învingătorii Universiadei s-au înscris celebrități ale disciplinei, Bush, Dibiasi, Kosenkov, Kalinina, Xiao Xia ș.a.

scrimă

Întrecerile scrimerilor urmează a se desfășura tot în Complexul „23 August”, a cărui sală de atletism a fost special și minunț amenajată; s-au instalat 12 piste, finalelor rezervîndu-li-se un podium anume, montat în mijlocul sălii.

Alături de baschet, scrima are programul cel mai lung, armele ei acoperînd toate cele 10 zile! Vor fi, zilnic, două reuniuni, de regulă de la orele 9 și 15, începînd cu floretă băieți (în 20 iulie) și terminînd cu spadă echipe (în 29).

Deși în 1961 și 1973 echipa feminină de floretă a României a dobîndit medaliiile de aur, se poate aprecia că, din punct de vedere al scrimii, cea mai reușită participare a fost cea de la Sofia, din 1977. Atunci, echipele de spadă și sabie au ieșit campioane mondiale universitare, figură repetată, la individual, de sabrerul Cornel Marin. La ultima ediție, la Mexico, sabrerul Marin Mustățea și echipa de spadă s-au clasat pe locul 3, iar floretistul Petru Kuki s-a calificat în finala individuală. Toate aceste poziții onorante se cer, firește, întărite la București.

tenis

Arăna „Trogneul” (Dr. Stăncovici 42) va fi gazda partidelor de tenis; se va juca pe 10 terenuri de zgură, refăcute și dotate cu accesorii noi;

Programul: zilnic, de la 21 la 29 iulie (inclusiv), cu începere de la orele 9 și 14, mai puțin ziua de 27 cînd e prevăzută numai reuniunea de după-amiază; s-au înscris pînă acum 320 de participanți din 33 de țări; conform regulamentului, în probele individuale pot fi înscrise cîte 2 concurenți de fiecare țară și tot atîta de rezervă; la dublu, un cuplu pe tablou plus unul de rezervă; se va juca în sistemul 2 seturi din 3, cu excepția finalelor de simplu și dublu bărbăți.

12 medalii pînă la această ediție pentru tenismanii noștri, între care 6 de aur, cea mai prețioasă fiind cea a lui Ion Țiriac, la simplu, în 1965, ca și, firește, cea a Virginiei Ruzici, la simplu femeii, la Mexico; lotul român: Virginia Ruzici, Lucia Romanov, Florența Mihai și Maria Romanov, respectiv Florin Segăreanu, Andrei Dirzu, Laurențiu Bucur și Adrian Marcu. În mod normal, dată fiind clasa ei, Ruzici ar trebui să-și păstreze titlul; așteptăm de la ceilalți, de la Segăreanu îndeosebi, o comportare cît mai frumoasă.

volei

Competiția e programată, faze preliminare și finale, în 4 săli, Floreasca (strada Aviator Beller 1), Dinamo (Șoseaua Ștefan cel Mare 7-9), Olimpia (Șoseaua Iancului 128) și Agronomia (Șoseaua Mărăști 59); cu observația că partidele finale se vor disputa la Floreasca; s-au anunțat 48 de reprezentative, cifră care depășește substanțial recordul de participare de la Sofia, din 1977;

Cu excepția zilei de 25 iulie, dedicată refacerii, se va juca volei zilnic, între 20 și 29, de la orele 9 și, respectiv, 15;

Voleibaliștii români au luat parte de 5 ori la J.M.U., reușind comportări demne de stimă. Au obținut 4 medalii, 1 de aur (Sofia, 1961), 2 de argint și 1 de bronz, aurul la masculin; fetele, în schimb, n-au strălucit la ultimele ediții, în 1977 (în 1979 au forțat) clasîndu-se pe locul 7.

Flacăra Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția Viața politică (Mihai Pelin, Ion D. Goia, Ilie Purcaru, N. Grigore Mărășanu) - 26 00, 25 66; Secția Economie, Știință, Sport (Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Ovidiu Ioanitoiaia) - 14 57, 25 59; Secția Cultură-Invălmînt (George Arion) - 25 60; Secția Scrisori, Probleme sociale cetățenești (Adrian Dobrotă, Tudor Octavian, Mihai Stănescu, Marga Nedelea) - 21 30, 25 58; Administrație - 21 24; Fotoreportaj - 25 42; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu) - 21 23, 25 69, 20 72; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIE - 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02; Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136-137, telex: 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

La București, sub înaltul patronaj al președintelui NICOLAE CEAUȘESCU, se desfășoară, într-o atmosferă entuziastă, Jocurile Mondiale Universitare de vară, ediția a XI-a

Cuvintul președintelui Republicii Socialiste România,
TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși și prieteni,

Doresc în primul rind să adresez tuturor participanților la Universiada București — 1981 un salut cordial, prietenesc și cele mai bune urări.

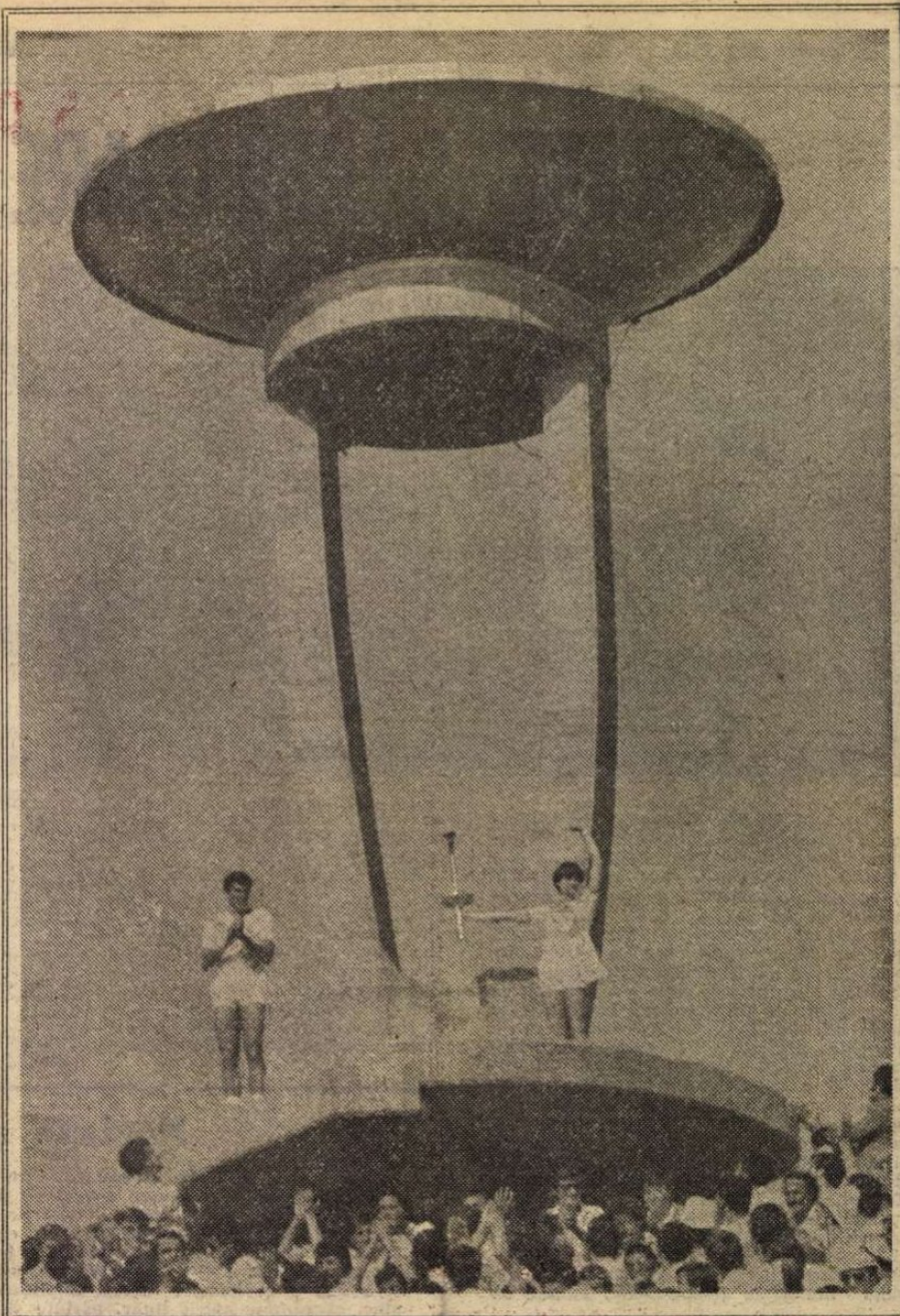
Fie ca această competiție mondială a tineretului universitar să constituie o puternică manifestare a prieteniei, a solidarității studențimii, a tineretului de pretutindeni, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, o lume a păcii, a independenței naționale, a tuturor popoarelor.

La această inaugurare nu putem să nu ne gândim că în aceste clipe cad bombe care omoară bărbați, femei, tineri, copii.

Iată de ce această manifestare sportivă mondială trebuie să constituie o chemare la luptă pentru dezarmare, pentru a pune capăt războaielor, pentru ca tineretul de pretutindeni să trăiască în pace, să poată să învețe, să muncească, să trăiască liber.

Cu aceste sentimente și gânduri declar deschise Jocurile Mondiale Universitare de vară — ediția a XI-a — și urez deplin succes în întrecerile sportive tuturor participanților.

Multă sănătate și fericire !

30
ANUL XXX (1363)
23 IULIE 1981
Flacara
Săptămânal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

În acest număr, grupajele:
Poienarii din
Mărginimea Sibiului (pag. 4)
Întimplări adevărate (pag. 6)
O mare întreprindere neindeajuns
considerată (pag. 7)
LITORAL 1981 (pag. 10—11)

**Județul Suceava are toate
motivele și toată vigoarea
să rămână fruntaș în
întrecerea socialistă**

**Interviu cu tovarășul TRAIAN
GARBĂ, prim-secretar al Comi-
tetului județean Suceava al
P.C.R., președintele Consiliului
popular județean**

— Stimate tovarășe prim-secretar, venind către Suceava mă gândesc, firește, la firea moldoveanului. Există un întreg folclor în seama firii oamenilor din fiecare ținut. Se spune că olteanul e iute și isteț, ardelenul grav și laborios, moldoveanul filosof, molcom, hitru. De unde și ideea, devenită intrucitivă loc comun și prejudecată, că în jurul omului molcom toate ar fi încete. La Suceava se simte însă viața unui oraș ce devine mare, frumos, cu echilibru între zone și interese. Un oraș care, mai cu seamă spre părțile industriale, e trepidant. În urmă cu niste ani, la începutul cincinalului 1976—1980, multe din lucrurile care individualizează astăzi urbea Sucevei și chiar a orașelor de pe aproape — Rădăuți, Cimpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Fălticeni, Vatra Dornei — care le fac să aibă ritm și o pulsație modernă erau doar cifre de plan. La începutul acestui cincinal, referim, din nou, la cifre de plan. Cum îl privești pe cetățeanul obiș-

TUDOR OCTAVIAN ■

(Continuare în pag. 12—13)

Viața în Delta

**Dunărea staționară,
cotele omului în creștere**

Părăsim portul turistic „Delta” dis-de-dimineață, într-o salupă albă, suplă și iute ca o egretă, ce se strecoară printre navele grele aflate în nemișcare la răscrucea Dunării, așteptând cuminți și răbdătoare intrarea în rada portului Tulcea ca să descarce minereuri, ori pește oceanic adus de la pescadoreanii românești din largul Atlanticului, ca și printre vapoarele și hidrobuzele de pasageri arhipelag ce plutesc pe undele canalului. Imaginea e deschisă ca o carte, te pune dintr-o dată în contact cu viața ce pulsează în deltă la acest ceas al verii, cu cele două etaje ale ei, cu cele două universuri umane: al turiștilor în căutarea febrilă a paradisului din reclamele de vacanță și al localnicilor (neafilați în vacanță) cu numeroasele lor probleme existențiale.

★

După ce trecem de inscripția înfiptă pe un soclu de piatră devastat de furtuni, și la care nimeni nu s-a gândit încă să-i re-dea verticala și monumentalitatea — inscripție ce amintește data de la 1894, cînd canalul Sulina a devenit navigabil prin munca urlașă, titanică, a oamenilor deltei, deschizînd porțile Dunării spre ma-

CICI IORDACHE ■

(Continuare în pagina 5)

Jurnal de campanie

**Ultimul asalt al griului
în Cîmpia Bărăganului**

Zori de zi în Cîmpia Bărăganului. O ceață groasă, s-o tai cu cuțitul. Mașina înnoată, dibuind parcă drumul ce se întrevede doar la cîțiva metri. „Băt-o s-o bată de ceață, iar tine oamenii în așteptare !” Glasul însoțitorului nostru sună artăgăs. Directorul Trustului S.M.A. Ialomița, C. Raicu, s-ar fi luat la bătaie cu interminabilele vâluri ale cetii. Era o așteptare grea. Mai grea, poate decît pe vremea cînd urmăreau cu ochii pe cer mersul ploii. Se scurseseră de atunci citeva zile. Cîteva zile care, împreună cu aceea pe care o începuseră, închideau în ele un timp rotund și dens. Este ultimul asalt al griului în Cîmpia Bărăganului. Abia în jurul orei 7.30 soarele limpezește lumea, cerul se luminează, marea galbenă a griului se scutură, spre adîncuri, de rouă. 12 combine stau, precum niște păsări, la capătul tarlalei „La salcîm” a C.A.P. Mîloșești. În jurul lor foiesc oame-

ni. Mai întîi ei, combinerii, apoi inginerul șef, apoi președintele C.A.P.-ului, primarul, milițianul. Directorul S.M.A. Grivița, Trif Milintion, și el prezent, își iesise din calmul său obisnuit, agităndu-se în jurul combinelor. Sosește încă o mașină. Secretara cu probleme agrare a Comitetului județean P.C.R. Ialomița, Niculina Moraru, coboară în grabă. „La Smirna a început !” — anunță în loc de „bună dimineață !” „Aici cum stăm ?” „Griu-i gata să ne primească !” — răspunde șeful ariei, primarul comunei, Gheorghe Moroianu.

Președintele C.A.P.-ului, Aureliu Cioc, își închide mulțumirea într-o grijă care deja nu-i mai dă pace: „De-acu”, trebuie să plouă. Fiecare zi fără ploaie înseamnă 200—300 kg porumb mai puțin la hectar”. Privește cerul căutînd norișorul care să-i împrăstie grija porumbului. Îl privește pe sub pălăria decolorată, cu ochiul țărânului care știe el bine cite parale face o ploaie bună picată la timp.

Pe cîmpul galben o combină o luase binisor înainte. Șeful de „pluton”, combinerul Marin Marcosanu, era fericit că și în această ultimă zi a griului mașina lui mergea ca „uzina”, adică, fără zgomete suspecte. Speră s-o predea pentru fasole și în în aceeași bună stare.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

(Continuare în pagina 2)

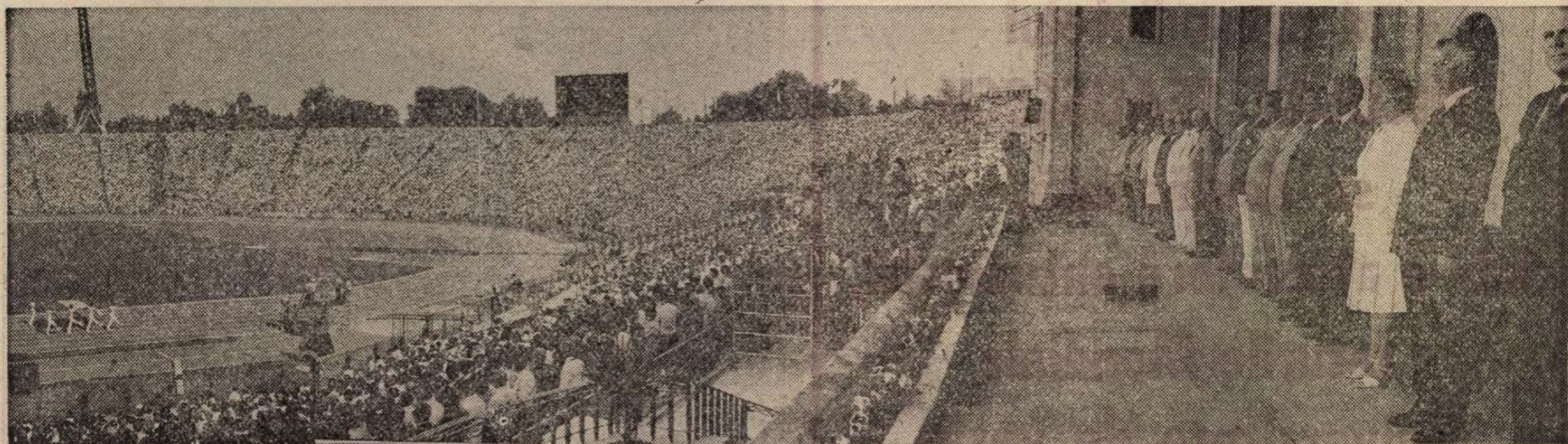
Premieră la Arad: Chirurgia fără bisturiu

La Arad, o realizare medicală de ultimă oră depășind cu mult, ca interes practic, „granițele” județului: operația fără bisturiu sau, altfel spus, operația cu bisturiu electric. Înainte de a arăta despre ce e vorba, să circumscriem locul acțiunii: secția de chirurgie urologică a spitalului județean. La acest spital s-a creat în primăvară o secție de 70 paturi, plus 15 pentru terapie intensivă, o secție amenajată și înzestrată cu adevărat la nivelul exigențelor actuale: cu mese de operație teleghidate, lămpi cu lumină rece, stație de electrochirurgie, biomonitorare electronice complexe. Tot aci s-a pus la punct o sală de endoscopie și aparatură modernă pentru explorarea corectă și fără riscuri a bolnavilor de afecțiuni urologice. Practic, explorările se efectuează în condițiile unei săli de operații. Și tot aci a fost practică prima operație fără bisturiu. Cu atît mai interesantă cu cît vizează boli extrem de frecvente, de pildă adenomul de

LIONEL NIȚESCU ■

(Continuare în pagina 2)

MARE SĂRBĂTOARE A SPORTULUI, PRIETENIEI

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a inaugurat duminică, 19 iulie, ediția a XI-a a Jocurilor Mondiale Universitare de vară ce se află, la această oră, în plină desfășurare la București. Pusă sub înaltul patronaj al președintelui țării noastre, această mare sărbătoare a sportului, prieteniei și înțelegerii între tinerii sportivi studenți din întreaga lume a reunit mii de competitori de pretutindeni, înscriindu-se drept cea mai importantă manifestare de acest gen a anului. Prin amploarea participării, prin interesul arătat ei, Universiada '81 a constituit încă o dovadă, limpede, elocventă, a prestigiului și prețurii de care se bucură în contemporaneitate țara noastră, politica de pace, colaborare și prietenie promovată cu consecvență de România socialistă, de președintele ei. Totodată, ea a dovedit forța și capacitatea sportului universitar românesc, ale mișcării noastre sportive, ca rezultat nemijlocit al grijii statului socialist de a crea tinerii generații condiții tot mai bune de viață materială și spirituală, menite să

contribuie la progresul neîncetat al acestei activități puse în slujba omului, a nobililor sale idealuri.

Festivitatea de deschidere a Universiadei '81 a avut loc pe stadionul „23 August”, ale cărui zeci de mii de locuri au fost ocupate cu multă vreme înainte de începerea ceremoniei, ca semn al interesului acordat de locuitorii Capitalei grandioasei competiții găzduite de orașul lor. Mii de cetățeni au întâmpinat, la sosirea la stadion, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarăsa Elena Ceaușescu cu multă

contribuie la progresul neîncetat al acestei activități puse în slujba omului, a nobililor sale idealuri.

După ce grupuri de pionieri și tineri au

sebită căldură, cu fierbinți aplauze și puternice urale. Împreună cu conducătorul partidului și statului nostru, în tribuna oficială au luat loc tovarășii Elena Ceaușescu, tovarășii Ilie Verdet, Emil Ecbu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dăscălescu, Janos Fazekas, Cornelia Filipas, Petre Lupu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pătan, Leonte Răutu, Aneta Spornic, Virgil Trofin, Ștefan Andrei, Emilian Dobrescu, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ion Ioniță, Ana Mureșan, Constantin Olteanu, Cornel Onescu, Richard Winter, Ilie Rădulescu. Au fost prezenți Emil Drăgănescu, ministrul turismului și sportului, Pantelimon Găvănescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministrul pentru problemele tineretului, Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., Tudor Mohora, secretar al C.C. al U.T.C., președintele U.A.S.C.R., vicepreședinți ai Comitetului național de organizare a Universiadei, alți membri ai comitetului.

Festivitatea de deschidere a început cu solemnitatea aducerii drapelului Republicii Socialiste România. În acordurile imnului „E scris pe tricolor unire”, 8 sportivi au purtat prin fața tribunelor, în pas cadentat, drapelul de stat al țării noastre. Întreaga asistență, în picioare, a urmărit înălțarea tricolorului pe catargul pe care va flutura până la 30 iulie, pe toată durata Universiadei '81, în timp ce se intona Imnul de Stat al Republicii Socialiste România.

A urmat, în aplauzele celor prezenți, defilarea delegațiilor de sportivi studenți sosiți din toate colțurile lumii la București. La trecerea prin fața tribunei oficiale, delegațiile au salutat cu căldură și stimă pe președintele Republicii Socialiste România. Rînd pe rînd, oaspeții au adus omagiu lor tineresc publicului spectator, țării organizatoare care i-a primit cu ospitalitate. Un moment deosebit l-a constituit, firește, defilarea celor 300 de sportivi români, performeri de valoare mondială, reputați campioni, de care se leagă justificabile speranțe în realizarea unor rezultate bune, așa cum ne-au obisnuit reprezentanții noștri la precedentele ediții ale J.M.U.

După alinierea delegațiilor pe gazonul stadionului a fost adus și înălțat drapelul Federației Internaționale a Sportului Universitar. A intrat apoi, pe pista stadionului, ultimul schimb al stafetei flăcării Universiadei '81, incredințat atletului Horia Toboc. Cîntecul de a aprinde flacăra Universiadei în imensa cupă aflată deasupra tribunei a II-a a revenit marii noastre gimnaste, inegalabila Nadia Comăneci, momentul acela, solemn și emoționant, fiind marcat de vii aplauze și urale.

În numele Comitetului național de organizare a Universiadei, tovarăsa Cornelia Filipas, viceprim-ministrul al Guvernului Republicii Socialiste România, președinte

Părinte și prieten

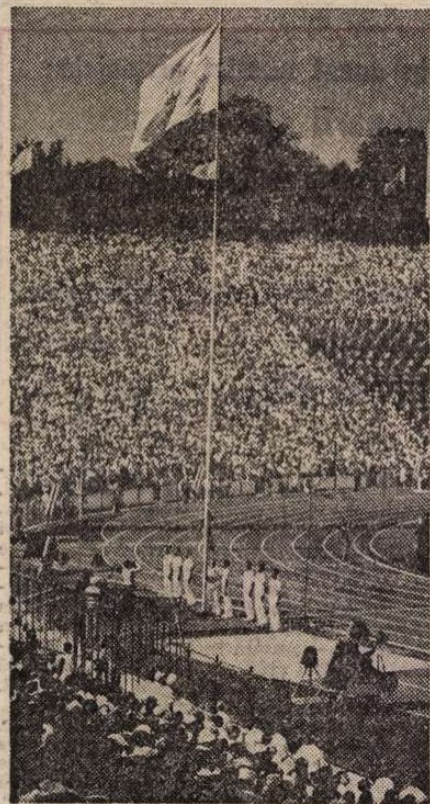
Cel mai iubit fiu al poporului român și, fără îndoială, unul din cei mai ocupați oameni ai planetei, ocupat cu destinul unei țări, ca aceștia să-i fie cît mai bine, ei și lumii căreia îi aparține, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a găsit, duminică după-amiază, cîteva ceasuri spre a lua parte la inaugurarea Jocurilor Mondiale Universitare. N-a fost un simplu act de prezență, legat de faptul că președintele României socialiste a acceptat patronajul Universiadei '81, ci a fost o participare activă, implicată, a celui care a demonstrat, o dată în plus, că rămîne spirit tînăr, părinte și, totodată, prieten de nădejde al tinerii generații.

Deschizînd întrecerile, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a rostit, se știe, cîteva cuvinte. Puține, după cum protocolul o cerea, dar încărcate de sensuri adînci, profund umaniste. Cel care, în Mesajul adresat participanților la J.M.U., nota că „Acționînd unită, generația tînăra poate juca un rol determinant în afirmarea unui curs nou în viața internațională, poate asigura — împreună cu celelalte forțe înaintate ale lumii de azi — triumful politicii de pace și destindere, de înțelegere și conlucrare fructuoasă între națiuni”, a ținut să atragă atenția, în puținele-i vorbe spuse la inaugurare, că „nu putem să nu ne gîndim că în aceste clipe cad bombe care omorîă bărbați, femei, tineri, copii”.

Altfel zis, bărbatul clarvăzător, căruia o țară îi datorează, între altele, un prestigiu internațional unanim recunoscut, și o lume, un plus de rațiune și de echilibru, a fixat sensul umanist al Universiadei '81. Sensul ei cel mai prețios.

Dincolo de recordurile cu care e probabil că se va însoți, Universiada de la București tocmai prin aceasta va rămîne în istoria sportului, prin vibranta chemare pe care tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, părinte și prieten al tinerii generații, a lansat-o. Pentru pace, pentru o lume a păcii.

OVIDIU IOANIȚOIA

insufletire, cu sentimente de profundă dragoste și stimă, ovacionînd îndelung pe conducătorul partidului și statului nostru. Ei și-au manifestat, și pe această cale, înalta prețuire față de cel mai iubit fiu al poporului, a cărui neobosită activitate se desfășoară pentru împlinirea aspirațiilor nobile ale poporului român de pace, progres, colaborare, prietenie și bună înțelegere cu toate națiunile lumii. La intrarea în stadion, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au fost salutați, cu multă stimă și respect, de membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., precum și de membri ai Comitetului na-

oferit, într-o atmosferă de mare bucurie, frumoase buchete de flori, doi dintre sportivi de frunte ai țării, multiplă campioană olimpică și mondială Nadia Comăneci și cunoscutul luptător Ion Draica, au înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarăsei Elena Ceaușescu plachete cu emblema ediției a XI-a a Universiadei, ca semn al stimei și dragostei ce le-o poartă toți tinerii din patria noastră. Totodată, în numele studenților, ei au adresat vii mulțumiri și recunoștință pentru minunatele condiții de muncă și viață create tinerii generații.

Apariția tovarășului Nicolae Ceaușescu la tribuna oficială a fost salutăată cu deo-

Ultimul asalt al griului

(Urmare din pagina 1)

La C.A.P. Grivița primii pe care i-am întâlnit au fost copiii. Elevi în clasele a VIII-a, a IX-a și chiar ceva mai mici. Trebăluiau la săni, stivînd baloții de paie, ajutînd efectiv la eliberatul terenului. De la începutul campaniei sînt pe arie, nu au lipsit nici o zi. Le fusese mai greu în primele zile, apoi se obișnuiseră cu greul iar acum, în ultima lor zi de muncă, începuseră să facă socoteala cîștigului acționist.

Combinele încep să tragă la mal. Precum vapoarele, după curse lungi. Ultimul care sosește este combinerul Gheorăre Gradea. Gol pînă la mijloc își face vînt și sare pe miriștea proaspătă. Mecanizatorul Ion Moroiu își strunește tractorul cu cele două remorci. Acum cînd, gata, terminaseră secerișul, aveau vreme și de glume. Are, zice, 50 de ani fără doi. Dar nu se lăsase. Preluase din mers griul, cite 40 de tone, uneori și mai mult, cînd îl bătea zdrăvăn soarele în cap. Griul e bine, sănătos, mai rău e de copii lui că n-au apucat să-l mai vadă în ultimul timp.

Cele 73.776 hectare cu grîu ale Ialomitei au fost despoșurate de rod. În întregul județ ziua de simbătă a însemnat încheierea secerișului. În Consiliul Intercooperatist Grivița, gazda noastră de două zile, munca își continuă ritmul, roadele pămîntului adunînd de pretutindeni pe truditarii gleei. Noaptea se ară iar diminețile, la răsărit de soare, semănătorile continuă să pună sub brazdă a doua recoltă a anului. Pînă simbătă, cei din consiliul Grivița semănaseră deja 1.600 hectare cu porumb, din cele 1.700 planificate. Atelajele C.A.P.-urilor continuă, la rîndu-le, să transporte producția secundară — baloții.

Trif Milinton, directorul S.M.A. Grivița, trecuse deja la comanda lui „miine”. În august se vor ocupa de fasole. N-a prea legat din cauza lipsei de apă. Frumoasă ca plantă, dar săracă în rod, zice, măcar combinele să fie gata la timp, bine întreținute, să nu se risipească nici un bob. De 30 de ani, de cînd conduce acest S.M.A., a învățat multe despre pămîntul Bărăganului, despre oamenii lui. Dealtfel, de multă vreme el, ardelean la origine, se simte întru totul fiu al acestor locuri. Locuri în care pînă și răgazul se cheamă tot muncă!

Chirurgia fără bisturiu

(Urmare din pag. 1)

prostată, care, conform datelor statistice, atinge cam 25%-30% din bărbații peste 60 de ani; de asemenea, boala colului vezical și cancerul de prostată — și el extrem de răspîndit la vîrste mai înaintate, cînd, evident, recursul la chirurgia tradițională nu este lipsit de riscuri.

— Cum ați ajuns să practicați chirurgia fără bisturiu, tovarăse doctor Ioan Ioart? — Făcînd specializarea la Clinica de chirurgie urologică din București sub îndrumarea directă a academicianului Eugen Proca, prin pregătirea complexă de care am beneficiat am încercat să-mi aduc contribuția la ridicarea asistenței urologice și într-un oraș relativ mic ca Aradul.

— Ce înlocuiește bisturiul clasic? — Un aparat endoscopic de tip McCarthy, care permite vizualizarea interiorului vezicii, a colului vezical și a uretrei posterioare. Deci un aparat de observație. Dar cu ajutorul unei stații de electrochirurgie care furnizează curenți de foarte mare frecvență el poate executa, printr-o ansă electrică (o buclă de sîrmă de o anumită compoziție), extirparea tumorii sau, în general, a părții bolnave. Este o metodă chirurgicală nesîngerîndă: bolnavul nu este tăiat în exterior, ci i se in-

roduce aparatul prin uretră direct la locul afectat. Printr-un soi de telescop se localizează precis afecțiunea și se dirijează într-acolo ansa electrică. De subliniat că ea nu arde țesutul (deși i se spune „ansă electrică”), ci acționează prin electroliză. Primul pacient operat de mine depășise 86 de ani. L-am operat într-o vineri, și simbătă ar fi putut să fie externat, dar datorită noutății tehnicii și vîrstei sale a mai rămas în spital pînă luni. Au urmat alte 25 de operații.

— Ce se întîmplă în mod normal după o operație „clasică”?

— Durata de spitalizare este incomparabil mai mare (mă refer la operațiile „sîngerînde”) și comportă riscuri postoperatorii inerente. Indiferent de măiestria chirurgului, datorate însăși agresivității chirurgicale asupra unui organism îmbătrînit. De regulă, internarea trebuie să se prelungească două săptămîni și chiar mai mult.

Desigur — subliniază interlocutorul nostru, chirurg urolog la spitalul județean — nici acest nou tip de operație, cu „bisturiul electric”, nu este un remediu universal, și lucrul acesta trebuie bine înțeles. El nu exclude cu totul intervențiile de tip clasic — doar specialistul urolog este în măsură să precizeze în ce situație este indicat sau nu — dar nu încapă îndoială că pe măsura acumulării unei experiențe din ce în ce mai mari vor beneficia de acest tratament — destul de frecvent în unele țări — un număr tot mai mare de bolnavi.

ȘI COLABORĂRII TINERETULUI LUMII: UNIVERSIADA '81

al Comitetului național de organizare, a rostit o scurtă alocuțiune, salutându-i pe participanți, urându-le bun venit. A luat apoi cuvântul, în numele său și al Federației Internaționale a Sportului Universitar, al cărei președinte este, Primo Nebiolo. În semn de omagiu pentru poporul român și țara noastră, președintele F.I.S.U. a vorbit în limba română și, după ce a urât un cordial bun venit tuturor tinerilor studenți din toate țările, fără diferență de rasă sau convingere socială, l-a invitat pe președintele Republicii Socialiste România să declare deschise oficial întrecerile Universiadei '81.

Într-un moment solemn, emoționant, a vorbit tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, ale cărui vibrante cuvinte au fost primite de cei prezenți, români și străini deopotrivă, cu vie și îndelungate aplauze, cu urale puternice. Zecile de mii de participanți l-au aclamat îndelung pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimând deplină aprobare și adevărată față de ideile generoase, profund umaniste, cuprinse în cuvântul șefului statului român, vibranta chemare pentru pace, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, pentru înțelegere și prietenie între popoare, între tinerii de pretutindeni.

Zborul spre înaltul cerului a sute de porumbei albi a vestit începerea celei de-a XI-a ediții a Jocurilor Mondiale Universitare. A urmat un grandios spectacol cultural-sportiv, la a cărui reușită și-au dat concursul mii de studenți sportivi, artiști amatori și profesioniști din întreaga țară, șoimi ai patriei, pionieri și elevi. Adevărată revărsare de măiestrie și culoare, spectacolul a sintetizat reperele luminoase ale spiritului olimpic, de loialitate și prietenie, menit să însufletească încă de la debut întrecerile Universiadei, exprimând prin cîntec și dans, prin alegerii coregrafice și reprize sportive, sentimentele cu care tineretul român a întâmpinat aceste întreceri, speranțele sale într-o lume mai bună și mai dreaptă.

La terminarea spectacolului, mii de participanți au aplaudat cu însufletire, au ovacionat îndelung, dînd astfel glas sentimentelor de profundă mîndrie patriotică, de fierbinte dragoste și stimă față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, grație activității căruia, mereu neobosită, dăruită păcii

și înțelegerii în lume, România se bucură azi de respect și prietenie pe arena internațională, de un puternic prestigiu în rîndul tuturor popoarelor.

UNIVERSIADA

Din ce în ce întrecerile sportive simt nevoia de a fi însoțite, înflăcărare de arte, de poezie și muzică, așa cum se desfășurau la origini la Delfi și Olimpia. Oda Bucuriei scrisă de Schiller, reluată în Simfonia a noua de Beethoven, deschide Universiada, poezia cîntată așa cum erau vechile rostiri pe Acropolele cetăților antice însufletește într-o spiritualizare orice efort omenesc. Știu că va reveni ziua cînd și poezii își vor relua locul, devenind sufletul acestor întreceri cum a fost altădată. Acest gînd l-am avut zilele acestea, fiind invitat ca poet să vorbesc studenților străini veniți din diferite țări la cursurile de vară să învețe limba noastră.

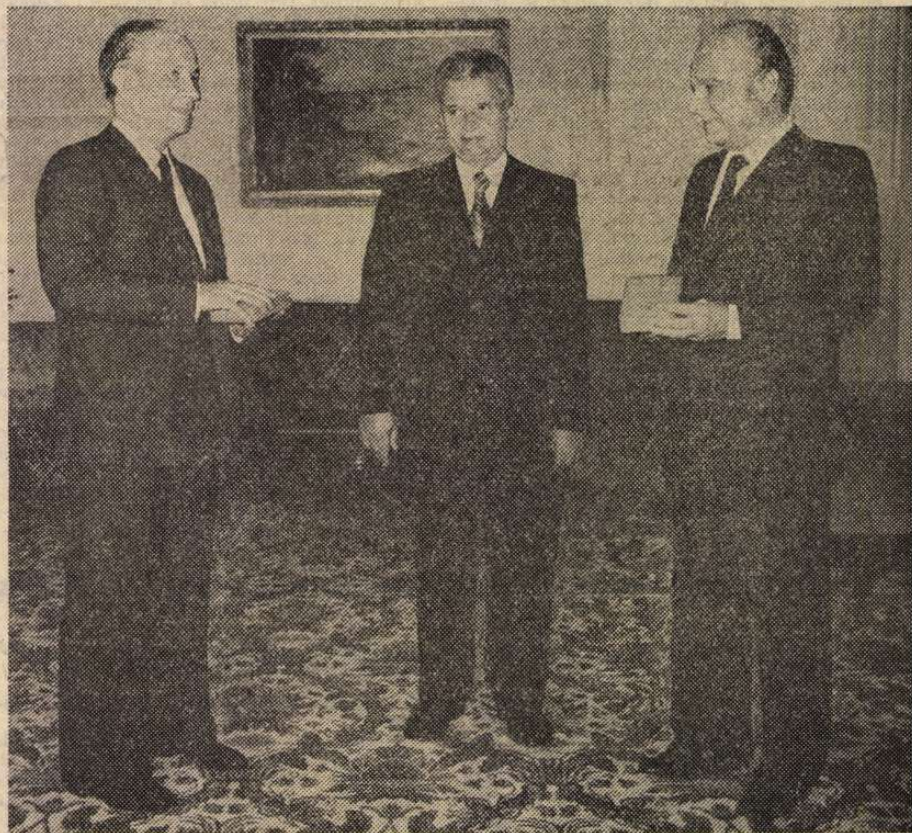
Cele aproape două ore de adîncă și neuitată comuniune, avînd ca obiect istoria poporului român văzută de un poet, s-ar cuveni să intre în programul zilnic al cursurilor, de fiecare dată cu alt invitat. Se știe că omul de artă are un legămint personal cu locul, cu istoria, cu ființa Patriei, un fel fierbinte și mereu proaspăt de a se ști într-un spațiu ca într-un pămînt al făgăduinței, care poate deștepta în inima celui străin pasiunea de a se apropia definitiv de un popor.

Să nu pierdem acest fericit prilej oferit vară de vară de a ni-i apropia pe acești studenți străini, traducătorii de mîine ai culturii noastre în limbile lor materne.

IOAN ALEXANDRU

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, luni dimineață, pe Juan Antonio Samaranch, președintele Comitetului Internațional Olimpic, și pe Primo Nebiolo, președintele Federației Internaționale a Sportului Universitar, aflați în țara noastră cu prilejul desfășurării Universiadei '81.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat oaspeților ordinul „Tudor Vladimirescu” clasa I, conferit prin Decret prezidențial, pentru contribuția adusă la dezvoltarea mișcării sportive internaționale, a sportului mondial universitar, la promovarea prieteniei și înțelegerii între tinerii din toate țările, în spiritul păcii și colaborării internaționale, cu prilejul celei de-a XI-a ediții a Jocurilor Mondiale Universitare de vară București 1981. (fotografia din dreapta)

„Nici muncă fără piine, dar nici piine fără muncă”. Ne-am reamintit aceste cuvinte pe care secretarul general al partidului ne îndemna să le facem un adevăr al zilelor noastre, o realitate cotidiană. Aceasta întrucît societatea noastră, zidirea ei neîntreruptă, adevărată bunăstare și autentică civilizație nu pot avea la bază decît munca tuturor fiilor țării.

Dealtfel, și nu spunem nimic nou, este binecunoscut că între munca noastră și bunăstare există o corelație strînsă, că avuția țării, dincolo de ceea ce are ea natural, poate să crească doar atunci cînd toți fiii ei, indiferent de profesie, grad de calificare, muncesc cu spor, ritmic. Chipul țării este, înainte de orice, oglindă a oamenilor. Înfrumusețarea și îmbogățirea lui nu reprezintă o simplă metaforă, ci un țel al oamenilor acestor pămînturi, conștienți de locul și rolul lor într-o societate cum este cea socialistă, care a oferit omului largi posibilități de afirmare a tuturor capacităților și posibilităților sale.

Din această perspectivă, Congresul al IX-lea al partidului nostru a inaugurat o etapă nouă, calitativ superioară în edifica-

rea socialismului în țara noastră — caracterizată printr-un spirit profund științific, rațional și înnoitor în conducerea societății, prin lărgirea democrației socialiste și stringerea legăturilor cu masele largi populare, ale căror energii creatoare au fost puternic stimulate iar întregul popor

Democrația și cultul muncii

a participat și participă entuziast la făurirea conștientă a propriei sale istorii. Tocmai de aceea cultul muncii în România renăscută de azi a devenit sursă și o condiție a bunăstării fiecăruia în particular, și a țării, în general. Aceasta întrucît atunci cînd ne gîndim ce înseamnă țara de azi, comparată, să zicem, cu cea din 1938, deosebirea este nu numai de nivel calitativ, ci și cantitativ, exprimată în zeci. Or, înainte de toate, faptul că România renăscută de azi însumează cu mult peste treizeci de Români de acum 43 de ani, a fost posibil numai datorită socialismului, înțelepciunii și clarviziunii politicii parti-

dului nostru comunist, caracterului original al acestei politici, permanenței sale adaptări la realitate și la cerințele vieții poporului nostru. Toate acestea au fost exprimate într-un mod limpede de tovarășul Nicolae Ceaușescu care, la Congresul al IX-lea, a subliniat că se impune o

cotitură în evoluția economiei și a vieții poporului nostru, o cotitură marcată de mari prefaceri în industrializarea țării, în făurirea unei economii puternice, armonioase și eficiente. La Congresul al IX-lea, pentru toți fiii țării a devenit limpede că zidirea țării și ridicarea ei pe noi culmi de civilizație și bunăstare nu se pot realiza decît prin efortul propriu, fără de care nu este posibil progresul. Pentru că, după cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu, „nici o țară din lume, nici un popor nu s-a dezvoltat așteptînd ajutorul altora, nici o națiune nu se va putea dez-

volta așteptînd ca alții să facă eforturi pentru ea”.

Acum, cînd țara se află în primul an al unui nou cincinal apăsător, din nou, limpede că tot ce am realizat și ne propunem să realizăm nu poate fi decît rezultatul unei munci fără preget, eroice a poporului român, care este stăpîn pe destinele sale și decise ca, sub conducerea partidului, să-și asigure o viață demnă, fericită și liberă, prin munca sa și nu așteptînd de la alții sau pe spatele altora. „Avuțiile noastre nesecate sînt ascunse în piatră, apă, țărîna și le descoperă numai poporul cu mîntea ageră și mincile mereu suflete” spunea cîndva marele G. Călinescu. Cît adevăr și cîtă dreptate în aceste superbe cuvinte!

Muncind, poporul și toți fiii săi pot înfrînge greutățile, pot făuri ce și-au propus în era de renaștere românească începută în iulie 1965.

Muncind, poporul și toți fiii săi știu că nimeni nu a făcut minuni dar că bucuria muncii și a rezultatelor ei dimensionează minunat conștiința noastră, se traduce în progresul țării și al bunăstării noastre.

PETRE NICOLAE

O bogăție imprescriptibilă a satului românesc de munte:

POIENARIII DIN MĂRGINIMEA SIBIULUI

Necunoscând din vreme locurile și obiceiurile, îți vine greu să te dăruiești. Să te rupi de uluiala care pune stăpînire pe orice nou-venit în Poiana Sibiului. Comună mîndră, stringînd aproape patru mii de locuitori în vreo 1.200 de gospodării, Poiana s-a ridicat exclusiv de pe urma creșterii oilor, pricepere tradițională și, în fapt, unică soluție într-o zonă în care agricultura clasică are condiții foarte puțin favorabile. Privită de sus, de pe culmea care domină împrejurimile, Poiana scliștește în soare de parcă ar dori să-ți ia ochii chiar de la început, o înțelegare zăre de acoperisuri de țiglă roșie plutind parcă pe-o mare de verdețură, iar deasupra un cer albastru cum numai vara, la munte, poți afla apasă stăruitor asupra a toți și toate, creînd o senzație de liniște, de siguranță și certitudine. Strada pare a fi smulsă din Sibiul vechi, cu aceleași ziduri înalte și porți pe măsură, nelăsînd să pătrundă nici o privire iscoditoare înăuntru, cu case una lângă alta, ocupînd temeinic fiecare palmă de pămînt, numai că aici, la Poiana, cu greu găsești patina timpurilor trecute, casele-s mai toate noi, formînd o adevărată minune arhitecturală a ruralului românesc. Un penel inspirat pare a fi vopsit aici o fațadă în violet deschis, acolo, una în roșu cărămiziu, dincolo, alta în galben aprins. Greu de închipuit să existe undeva pe lume un sat de munte mai frumos decît Poiana noastră, adică a poienarilor din Mărginimea Sibiului. Deschizi o poartă, să zicem la Dobrotă Dumitru, zis Mogoșel, la Dăncilă Dumitru-Căciulan ori la Fintină Nicolae-Căpățînă, și curtea care și se înfățișează nu seamănă în nici un

fel cu o curte țărănească, așa cum ne-am obișnuit, fiindcă ea e mai curînd un spațiu de interior căruia numai acoperișul îi lipsește, înconjurat din toate părțile de alte corpuri ale aceleiași case și parchetat cu dale din piatră ori ciment. N-am văzut deosebiri de esență nici la Munteanu Nicolae-Căruntu, nici la Munteanu Constantin-Ghiermăno, nici la Dobrotă Nicolae sau la Manițu, Ghișe. Ban ori Șufană, toți oieri dintre cei mai de vază ai comunei. Dar unde sînt oile? Fiindcă e evident că locul lor nu poate fi nici decum în ordinea aproape muzeală care domnește pe lingă casele amintite, unde nici urmă de praf nu pare a fi, darămite de noroi. „Păi, unde sînt oile? — ne răspunde simplu, parcă neîntelegînd întrebarea, Ioan Beju, primarul comunei al șaptelea an consecutiv — la locul lor, adică la munte!” După care urcăm pînă la o stîină din apropierea comunei, vreo doi kilometri peste deal. Acolo îl găsim pe Dăncilă Dumitru, proprietar al casei cu numărul 1215 și cu stîină la locul numit „în staul”. Cum oile sînt tocmai la ora mulsului, nea „Căciulan” are puțină vreme. Pune pe masă o bucată de brînză delicioasă și ne rupe cite un codru de piine, cerîndu-și iertare pentru lipsa tradiționalului păhărel de „jinars”. E liniște și bine, și-l ascultăm pe primar încercînd să ne explice existența acestui miracol numit Poiana și al oamenilor din ea. „Noi spunem, zice, că Poiana s-a ridicat într-atît numai pentru că s-a putut ține de transhumanță, de tradiția moștenită de sute ori poate mii de ani. Aici nu-s multe pășuni în jurul comunei. Nu-s nici terenuri bune de arat, nu-i nimic

care să se numească adevărat favorabil agriculturii. Chiar în perioada de vară, pășunile nu pot asigura decît cel mult 40 la sută din necesarul întregului efectiv de animale. Așa că poienarii sînt nevoiți să migreze cu oile cam tot anul și nu ajung pe-acasă cu toții decît în sărbătorile de iarnă. În rest, fac cu schimbul — unii vin, alții le țin locul pe lingă turme, apoi vin ceilalți și stau citeva zile și-asa mai departe. Iau și copiii cu ei, fiindcă avem aprobat un program special la școală, de la 1 octombrie la 15 mai fără nici o întrerupere, nici în vacanța de iarnă nici în cea de primăvară, iar toată vara îi veți găsi pe toți la stîină, pe lingă pîrîntii lor. Oamenii țin mult la comună, deși stau destul de puțin în ea. Dar ar trebui să-i vedeți ce mîndri vin cu oile din iarnă, oi din cele mai frumoase, mai bine crescute și întreținute, cu lina atîrnînd aproape pînă-n pămînt!”

Așadar, poienarii nu-s numai oamenii Poienii, ei sînt ai țării. Îi poți găsi în transhumanță prin Banat sau Crișana, prin Maramureș, Oas sau Sălaj, pînă în Moldova și Bărăgan, cei mai mulți cu oile, alții prospectînd terenul, adică pășunile, obținînd autorizații și înțelegeri, plătiînd amenzi (nu puține!) în urma turmelor, iar ceilalți ducînd marfa, adică brînză, miei sau lina spre vinzare „la fondul pieței”, cum se spune, adică la București sau Cluj-Napoca, Iasi sau Timișoara, oriunde se simte nevoia și prețul e bun, lucruri care se întîmplă, evident, cam peste tot. Locuind în Mărginimea Sibiului, ei trăiesc însă în țară, vreo sută, două încadrați pe la C.A.P.-uri, ca mari specialiști în creșterea oilor, ceilalți migrînd de la nord la sud și de la est la vest. Anul acesta, numai din Poiana urmează să fie livrate la fondul de stat următoarele cantități de produse specifice: 34 tone de brînză, 35 tone de lînă și 94 tone carne (1.300 miei, 932 oi, 200 porci, 73 bovine). Se apreciază totuși că asemenea cantități — o, cit de importante! — nu reprezintă decît o mică parte din ce produc și vind poienarii, restul urmînd desigur calea comerțului liber. Sigur, tot ce se plătește pe aceste produse — și se plătește tot mai bine, o știm cu toții — intră în Poiana, se așază în case nou rînduite, în mașini și alte argumente ale civilizației urbane, în turme tot mai mari și mai frumoase. E ceva rău în asta?

Un lucru este însă foarte cert, mîrturisit de altfel cu mina pe inimă de orice poienar, și anume că bunăstarea lui s-a creat mai cu seamă în ultimii 15 ani, de cînd statul a încurajat puternic creșterea de animale din zonele neorganizate. O spune foarte limpede și Branga Nicolae, oier de două ori decorat cu Ordinul Meritul Agricol cl. a III-a („țăran cu gospodărie individuală din comuna Poiana Sibiului, județul Sibiu, pentru ocuparea locului I pe țară la creșterea ovinelor”, cum glăsuiește Decretul prezidențial). „Uite, zice, dar să scrieti cum vă spun eu, de la tovarășul Ceaușescu încoace cine a avut în Poiana o căruță, acum are o mașină, cine a avut 50 de oi, acum are 500 și cine a avut o colibă, acum are o vilă!”

DUMITRU GRAUR

Turcana, o oaie pe nedrept prigonită într-o vreme

— Așadar, tovarășe doctor Nicolae Dura, dumneavoastră sînteți de părere că locuitorii din Poiana Sibiului ar trebui să le ridice cineva o statuie, desigur la modul figurat vorbind. Fără îndoială că vorbele pe care le roștiți au o anume greutate, fiindcă vin din partea directorului zooveterinar al Direcției agricole a județului Sibiu. Vreți să fiți mai explicit?

— După părerea mea, dacă rasa de oaie turcană mai există încă în țară, la nivelul la care ea există mai cu seamă, acest lucru numai oamenilor din Mărginimea Sibiului se datorează, și în special celor din Poiana! Să nu uităm că a fost o anume perioadă cînd turcana a fost prigonită, aproape distrusă, cu berbecii caștrați și aria de răspîndire tot mai redusă. Se spunea pe atunci că oile din rasa indigenă mai mult strică decît aduc folos, că ele trebuie înlocuite cu alte rase, unele aduse din import. A fost desigur o greșeală, fiindcă turcana s-a dovedit perfect adaptată la condițiile noastre concrete, iar poienarii au știut asta mai bine decît oricare mare specialist. Ei au ținut la oile lor, le-au protejat și-au avut grijă de ele ca de ochii din cap, așa cum le-a dictat propria lor știință despre oi, practica zilnică dacă vreți. Chiar fără să aibă școli înalte, acești oameni au prins din practică regimurile de furajare cele mai bune, au făcut selecția după cum i-a învățat doctorul Prodan, au culestat mai mult decît alții, fiindcă au cunoscut țara mai bine și s-au mișcat mai mult, nere-nunțînd la transhumanța tradițională.

— Un moment. Cine este doctorul Prodan?

— Virgil Prodan este medicul veterinar al comunei Poiana, un adevărat as în creșterea oilor. Prin 1963, la inițiativa lui s-au făcut acolo primele refinerii de berbecuți turcani pentru prăsilă, iar după un an de zile ei au fost bonități de laboratorului județean de selecție, alcătuiindu-se deci, pentru fiecare dintre ei, o fișă de calitate. Mai tîrziu acești berbeci au fost difuzați ca material de reproducție atît în județ cit și în alte zone ale țării. S-a făcut apoi în fiecare an un preț bun la vinzarea berbecuților, de obicei între 1.800 și 2.000 de lei de bucată, ba chiar și peste, în funcție de calitatea lor. Este motivul pentru care poienarii sacrifică cu greu un miel primăvara. Dar trebuie să reținem că la nivel de țară, anual se bonitează între 14.000 și 16.000 de berbecuți turcani, iar din centrul de achiziție de la Poiana provin nu mai puțin de 11.000 de capete. De obicei în jur de 3.000 sînt chiar din Poiana, restul din comunele dimprejur, totul desfășurîndu-se ca o adevărată competiție între ciobani.

— Și dumneavoastră, tovarășe Ștefan Baheciangiu, director al Stațiunii de cercetări zootehnice Cristian, specializată în creșterea ovinelor, ziceți cam același lucru: noroc cu poienarii! De ce?

— Stațiunea de cercetări pe care o conduc este abia la început de drum; am intrat în al doilea an de cînd existăm. Dacă porneam de acum 30 de ani, cum s-a întîmplat cu merinosul de Palas, astăzi și turcana ar fi putut ajunge, poate, la o medie de 13 kg de lînă pe animal. Cînd ne-am înființat, am cumpărat pentru stațiune și o întreagă turmă avînd în medie 5 kg de lînă și 50 kg greutate, fără a aminti de virfuri. Oaia turcană are lînă din cea mai bună calitate, folosită de altfel la țesutul covoarelor persane (al căror preț îl cunoaștem), chiar aici în apropiere, la Cîsnădie! Ne-am ajutat mult deci cu Poiana și va trebui să nu întrerupem nici în viitor această legătură, ba dimpotrivă, să o intensificăm, pentru că selecția sa nu se face pe un efectiv restrîns, ci pe unul cit mai larg.

— Această legătură prezintă avantaje și în sensul invers, adică de la dumneavoastră la ciobani?

— Da, pentru că noi am cumpărat animalele lor la un preț excelent. Avem de asemenea ferma convingere că în citiva ani stațiunea va ajunge să-i ajute mai direct pe poienarii, pentru că noi putem stabili în mod științific linii și familii întregi de reproducători de mare valoare, ale căror performanțe vor fi superioare tuturor animalelor existente. Încă o dată vă spun: dacă începeam mai devreme, alta era acum situația!

— Noroc cu poienarii!

— De ce nu? N-am de gînd să mă ascund după vorbe. Ei au știut să exploateze resursele lor, cele zootehnice în primul rînd, apoi cele de culestat, de a fi mai întreprinzători decît alții, așa că au fost, într-un fel, în avangardă. Astăzi, cînd ne dăm seama mai bine decît niciodată că marile resurse ale țării se află în agricultură, în zootehnie, cînd Congresul țărănimii a pus cu mai multă vigoare în centrul atenției problema agriculturii românești, e bine să ne întoarcem și să vedem că au existat totuși oameni care n-au abdicat nici un moment de la credința lor, n-au părăsit priceperile tradiționale și că, în fapt, ei trag azi tocmai foloasele acestei atitudini.

G. DUMITRU

„Nouă, cînd ne moare o oaie parcă ne moare o rudă”

— Cum spuneți că vă numiți?

— Întregul meu nume este: Constantin Luca Manițu. Dar sînt cunoscut în toată Mărginimea Sibiului și chiar în toată țara sub numele de Diniță. Atîta tot: Diniță. Și lui tata tot Diniță i se spune. Și lui fiu-meu tot Diniță.

— Am auzit că sînteți unul dintre cei mai mari și mai dibaci crescători de oi de prin părțile locului. Așa-i?

— Lumea vorbește multe. Sînt foarte mulți crescători de oi prin părțile noastre. Poate sînt confundat cu tata. Și el este încă, în ciuda vîrstei, un mare crescător de oi.

— Nu. Despre dumneavoastră este vorba. Nu sînteți cel care a prelat astăzi la fondul de stat 176 de berbecuți pentru reproducție?

— Lăsînd modestia la o parte, berbecuții au fost foarte frumoși. Într-un an de zile au prins peste 45 de kilograme. Pe undeva un record. Lina, între 4,5 și 6 kilograme. Toți au fost încadrați la maximum.

— Cîți bani ați luat pe ei?

— Mulți. Chiar foarte mulți. A fost, prin banii primiți, o încununare a muncii mele de un an de zile. Aproape 2.000 de lei pe berbecuț. Înmulțirea o faceți dumneavoastră.

— Într-adevăr, rezultă o sumă frumoasă. Dar, din cite cunoaștem, ați pre-

dat și altceva la fondul de stat. Ce anume?

— Da, anul acesta, 600 de kilograme de lînă și un porc. Dar nu mă opresc aici. Nu uitați că ne aflăm la jumătatea anului. Altceva? Ce mai doriți să știți de la mine?

— Dacă ați văzut în revista „Flacăra”, unul dintre noi a fost angajat două luni cioban la o stîină pe lingă Capitală. Cel cu oile, șeful stîinii, era plecat tot de prin Poiana Sibiului. În concluzie: ne angajați, pentru citva timp, la stîina dumneavoastră, să vedem care-i viața și pe aici?

— Doriți să vă angajați la mine la stîină? Păi eu sînt acela care trebuie să vă pun la citeva teste. Trebuie, mai întîi, să știu dacă vă place natura. Dacă știți să vă bucurați de soare. De ploaie. Dacă vă place să dormiți în cojoc. Eu, nu mă laud, dar dacă nu dorm citeva zile într-o săptămînă în cojoc, nu sînt om. Și ar mai fi multe de spus. Nu uitați că, în ciuda unor împrejurări aspre, care amenințau ca meseria noastră să cadă în uitare, noi ne-am străduit să o apărăm ca pe viața noastră. Cînd v-am spus că sîntem darvinisti mă gîndeam și la alte lucruri. La noi selecția animalelor se face cu bită-mină. Noi nu ne cramponăm să ducem mai departe animale care nu corespund din toate punctele de vedere. Eu, din peste 400 de mioare am selectat pentru păstrarea rasei doar 160. Atîta tot. Restul? Carne pe piață. Am oprit doar valorile. La noi nu rezistă rase aduse din alte părți. Oile noastre nu se hrănesc cu lapte praf. În ciuda aparențelor, selecția noastră este tot o selecție științifică, fiind un rezultat al experienței de generații. Sînt acele legi necrise moștenite din tată-n fiu, animalele rămase în urma selecției sînt îngrijite cu

întregul suflet și cu întreaga dibăcie. Altfel nu se poate. Și nouă se întîmplă să ne mai moară cite o oaie. Dar cînd ne moare parcă ne moare o rudă. Și să mergem mai departe cu ideea. Dacă în Poiană, la animale, ar avea loc atîtea decese cit la un C.A.P. — poienarii s-ar lăsa de creșterea oilor.

— De ce se întîmplă, pe la diferite C.A.P.-uri, să moară oi? Ce ați recomanda?

— Un singur lucru. Să se asculte de legile nescrise. Una dintre ele, ca să dau un exemplu care nu este deloc luat în seamă, este că oaia paște mult mai bine noaptea. Ea atunci pleacă, cum spunem noi, în porneală. Este o lege a naturii. Nu este făcută de poienarii. Și dacă sîntem acum, spre dimineață, la o discuție sinceră, să vă mai spun un lucru de mare importanță. Pentru mărirea sectorului zootehnic multe C.A.P.-uri cumpără de la noi oi. Pe bani frumoși. Ei, și aici, pentru noi, a început, de la un timp, o nouă selecție. Ciobanul nu-și vinde ce are mai bun din gospodărie și din stîină. Este o altă lege nescrisă. Prin acest fel noi facem o nouă selecție, în timp, pe cită vreme cei care ne cumpără oile n-au cum să-și facă selecția. Ei iau de bun ce în-lăturăm noi. După părerea mea oile, pentru sectorul de stat, nu trebuie cumpărate de la producători, ci de la centrele de selecție. Spre exemplu de la Cristian. Numai așa multe C.A.P.-uri ar putea concura cu oile ciobanilor din Poiana.

— Este foarte interesant ceea ce am aflat. Sînt lucruri care ar trebui gîndite și analizate cu toată seriozitatea. Personal, ce vă nemulțumeste?

— Un singur lucru. Nu se aplică peste tot un drept cistigat. Este vorba de transhumanță. Legea transhumanței se aplică, altfel, de la zonă la zonă. Și asta nu este bine. Nu trebuie să facem transhumanță tot cu bită-mină.

SORIN POSTOLACHE

VIAȚA ÎN DELTĂ

Dunărea staționară, cotele omului în creștere

(Urmare din pagina 1)

re, ca și spre tot felul de afaceri oneroase pentru tot felul de armatori, samsari, negustori de porto-franco — oprim. La Mla 24,5, la marginea unei fișii de uscat numită Maliuc. Însăși mica așezare cu casele ei albe de porțelan și decoruri în albastru marin, cu lotile negre lucind ca abanosul în fața curților ce apar din și se pierd în ape, datează — cum glăsuiesc istoriile locului — chiar din acei ani de sfârșit de veac. Oprim și ne îndreptăm spre Complexul turistic „Salcia” alcătuit dintr-un hotel elegant în exterior cu arhitectura rustică a zonei, în interior cu confort ultramodern, și un camping, minisat cu romantice căsuțe din birne ce pot găzdui odată circa 300 de locuitori. Ne întindem Aurel Cacencu, șeful unității, un tânăr de 29 de ani, de fel din comuna Hamcearca, situată între Măcin și Tulcea, specializat pentru o asemenea muncă într-o școală tehnică postliceală. Locuiește în hotel, a venit aici pe 15 aprilie, ca să pregătească sezonul, iar „până acum, 10 iulie, am fost o singură dată la Tulcea și am dormit doar o noapte acasă”. Are soție și copil, dar femeile și copiii din acest ținut al apelor au învățat de mult, ca pe un gest ancestral, prețul așteptării, condiția singurătății, curajul de a domina orice întimplare a vieții. În fiecare zi se trezește la 5 dimineața și primul lucru pe care îl face e să se urce într-o barcă cu motor și să străbată câteva mile, nu multe, dar absolut necesare, până la cherhanaua Gorgova (mila 22), înainte ca pescarii să plece la treburile, pentru a fi siguri că va avea destul pește destinat meniuilor și preferințelor oaspeților săi.

Mila 14, Crișan: Hoteluri plutitoare

Tovarășul nostru de drum, Grigore Vârjoghe, directorul Oficiului județean de turism Tulcea, ne propune să vedem cum va arăta viitorul în turismul deltaic. Nu pentru că, diplomat în filozofie fiind, l-a ispitit întotdeauna știința viitorologiei și sociologia acestei noi și veritabile ramuri economice numită turism, dar pentru că experimentul spre care ne invită este un argument concret și eficient. Ne invită, așadar, pe hotelul plutitor „Pionier”, primul dintr-o serie pe care speră să o vadă cit mai curând materializată. Mecanizându-se tot mai mult, și în consecință având nevoie de mai puțină forță de muncă, stuficultura a disponibilizat o serie de pontoane-dormitor. Ideea extraordinară a inginerului organizator de turism a fost de a le recupera și transforma în hoteluri fiind, în fapt, o soluție practică, reflexivă unei alte idei și al unei concepții noi despre turismul în acest ținut exotic, intrat în căutarea de o lume întreagă. Are convingerea că nu hotelurile „la sol” sunt soluția cea mai bună, construcțiile mari, utilizate numai un sezon, nu pot aduce beneficii maxime și nici servicii de cea mai bună calitate, fiind greu, în condițiile unor mari grupuri, să mulțumești pe fiecare și greu de controlat o armată de lucrători. Viitorul turismului va fi, va trebui să fie deci al microgrupurilor, deservite de o bază materială plutitoare, cu autonomie de funcționare — masă, casă, agrement. „La 20—30 de persoane, cit pot caza pe un asemenea ponton-hotel, sint necesari doar doi lucrători pentru toate genurile de servicii. Le crește astfel responsabilitatea și, totodată, vor fi ușor de controlat și de supravegheat. La 100 unități, cu circa 3.000 locuri, am avea nevoie doar de 100 de încadrați. Ca să nu mai vorbim de marea economie de combustibil ce s-ar putea realiza, reducându-se numărul vapoarelor, hidrobuzelor, șalupelor, navelor de tot felul pentru transport între centrele de cazare și pentru plimbările de agrement”. „Pionierul” este un astfel de ponton-dormitor stufos metamorfozat în minihotel de lux plutitor de către muncitorii de la Șantierul na-

vale din Tulcea. De 3 ani funcționează ireproșabil, cu servicii de înaltă ținută. Totul strălucește de curățenie, totul — cabinele cu două locuri, sala de mese, coarta cu sezlonguri — emană confort, intimitate, tihnă, eleganță. Și tot de 3 ani este solicitat și închiriat de renumita firmă de turism „Balzer” din R.F. Germania.

Mila 12, comuna Crișan: Neliniștile primarului Andrei Ivanov

Tot pe un ponton alb imaculat, heraldic a acestei lumi pașnice, iubitoare de soare și puritate (culoarea albă neingrijită e ca un obraz pătat, sună o zicală locală), se află și gara fluvială a satului Crișan, care îmbarcă și debarcă în aceste zile de iulie fluvii de pasageri. După ce-i treci pragul, te trezești în pragul primăriei, clădire veche privind — nu se poate altfel — la soare și în oglindile vesnicii, în undele fluviului. Comuna Crișan este alcătuită din trei sate: Caraorman, Mila 23 și Crișan. Veneții rustice unite prin poteci de ape și destine comune. Primarul Andrei Ivanov ne spune că mai drept ar fi fost ca centrul de comună să se fi aflat în Caraorman, nu pentru că acolo a văzut dinsul lumina zilei și a înțeles sufletul aparte al omului deltei, ținut aspru, nestatornic, plin de capcane, ci pentru că este „cel mai rotund și cel mai vechi de pe acest pământ, întemeierea lui pierzându-se către anul 1300, cu cel mai mare număr de locuitori” dar, e drept, și cu dezavantajul de a fi cel mai izolat. Insulă de nisip și plaur! Din cei peste 1800 de locuitori ai comunei, aproape jumătate sint ai Caraormanului, sat plin de legende și de istorii tragice în lupta pentru supraviețuire și statornicie. Cu oameni vajnici și curajoși, care, cind n-au mai putut să-și apere vetrele nici cu propriile trupuri așezate zid împotriva furiei apelor deltanțuite, ca în 1975, au preferat să moară decât să trăiască în altă parte. Ca într-un roman de Faulkner, „În 1975, povestește primarul, cind am evacuat casa părintească, tata m-a lăsat să adun singur lucrurile, repetind întruna că el nu pleacă, preferă ca mormintul să-i fie a-pele, ce nu-l pot duce decât pe undeva pe-aproape. L-am luat cu forța, l-am așezat în barcă, l-am dus la surorile mele, la fiicele lui, în Murighiol, dar după un an a murit. Fără să fie bolnav, fără să fie firav”. Satul cu cei mai buni gospodari din ținut s-a refăcut însă mereu, recistigându-și mereu faima și echilibrul, reconstruind mereu digurile ca zidurile unei cetăți aprige, ce nu se dă cucerită. Și în primăvara aceasta au făcut la fel, apele Dunării l-au amenințat și i-au încercat iarăși. Dar iată că se va termina curind cu această trudă de sisifi: Caraorman devine centru minier, Șantierul a și început! Desigur, cu înălțarea unor diguri solide, puternice, invincibile, din ciment de mări superioare și cu săparea unui canal navigabil prin care vase mari vor trece triumfătoare, ca pe un veritabil Mississippi, purtind bogăția satului, nisipurile cuarțase, spre cetățile metalurgice moderne. Șantier-speranță pentru existența Caraormanului, șantier-stea polară pentru copiii pescarilor, al lipovenilor care, ca toți copiii țării, s-au cam pulverizat în cele patru puncte cardinale, făcând să îmbătrânească satele, făcându-le prea triste și prea grave.

Cu toate acestea, primarul Andrei Ivanov nu se simte fericit, nopțile sale mai sint încă răvășite de griji și insomnii, de neliniști majore. Își ține zilnic pe o agendă un fel de jurnal de bord, ca orice căpitan conștiincios, cu capitole de felul acesta: „probleme rezolvate”, „urgente”, „de perspectivă”, „probleme rezolvabile, dacă primim ajutor de la...”, „insolvabile, deocamdată”. Reținem câteva. În zonă sint 4 ferme piscicole, spre care pornesc și muncesc zilnic peste 250 de pescari din

cele trei sate. Pescari de nădejde, oameni respectați și serioși ca Grigore Bohacioc, Petre Simiocencu, frații Iacob și Florea Macarencu, frații Ion și Vasile S. Gheorghe, Ion și Vasile Gherasim, Filip Chisilev. Acum sint plecați departe de case, la Sfintu Gheorghe, la mare, e sezonul de virf al scrumbiei. Dau producții bune acolo, dar nu au și bune condiții de viață. Ei au trimis un delegat să-l vestească. Andrei Ivanov, cum îl este obiceiul, s-a deplasat la fața locului și a constatat că oamenii au dreptate. Chiar dacă viața pescarului e aspră, sau tocmai de aceea, el are nevoie de o bună odihnă în puținele ceasuri de răgaz și iubește igiena. Primarul a schimbat puțin lucrurile dar nu total, ca și la cherhanaua de pe raza satului — numită chiar Crișan — unde nu e prea bine organizată munca: la prepararea, încărcarea și descărcarea peștelui sint puși doar doi-trei oameni care muncesc 10—12 ore, peste puterile lor, fără utilaje, deoarece acestea sint defecte, iar cei responsabili de la Centrul Delta Dunării nu se grăbesc să le repare. Tot la „probleme rezolvabile”, dacă am fi ajutați, se numără și cea a cadrelor didactice pentru cele 3 școli din comună dintre care 2 cu 8 clase. Există un singur cadru cu studii superioare! E nedrept, zice pe drept primarul, ca acești copii să nu aibă șanse egale cu ceilalți din generația lor de pe cuprinsul țării, numai pentru că s-au născut departe de centre confortabile.

La „probleme rezolvate” sint enumerate telegrafic o sumedenie: alimentarea cu apă a satului Crișan, intrarea în funcțiune a stației de filtrare și de epurare, prima cosire și depozitare a finului (comuna este renumită pentru crescătoarele de vite, de taurine, în special, cirezi întregi pasc pe pășunile deltaice, grase și proaspete ca și cele de munte. Au peste 1500 de capete și anual livrează la fondul de stat peste 120 de tone de carne). Intrarea în funcțiune, pe 10 iulie, a unui nou și modern camping, alimentarea acestuia cu energie electrică (dificilă ca soluție tehnică)... La „insolvabile, deocamdată”: grădinile de legume și zarzavaturi afectate de infiltrarea de ape din pizele freatice. „Femeile le cultivă cu tenacitate, cu dragoste, cu eforturi, dar totul se năruie, se surpă.”

Pe Razelm, am intilnit pescari fericiți

Patria lor de pământ, portul statornic unde își cresc copiii, visele și speranțele este Jurilovca. Perlă a inimii lor, chiar și cei care vin mai de departe spre Razelm-Sinoe, de la Sarinasuf. Sarichioi ori Lunca, din inima Dobrogei, toți cei peste 900 de oameni ai Unității piscicole Jurilovca iubesc acest sat cu o dragoste aparte, fiindu-le primul și ultimul contact cu eternitatea și siguranța vieții, prima și ultima poartă de la intrarea și întoarcerea din imperiul de ape și neprevăzut.

La orele trei noaptea, cind cocoșul doarme și doar stelele ori norii stăpînesc cerul, Atanase Condrat se trezește. Așteaptă să audă pe ulița mare tropotul înfundat al cizmelor de cauciuc. De la 12 ani știe să distingă acest zgomot al pașilor, al pescarilor în alunecarea lor rituală și grijiile spre rosturile muncii, ca să nu trezească femeile și copiii. Chiar și acum, la 61 de ani, cind auzul nu-i mai este atît de bun — curenții, vîietul apelor, al vînturilor, al ploilor lasă întotdeauna urme în urechile pescarilor ca în pereții de sîdeai ai scoicilor — tot îl aude, îl simte, mai mult, ca pe o muzică interioară, ca pe un ceas ascuns în sine. Atunci se dă jos din pat și se îmbracă pe întuneric. Ca în prima noapte cind tatăl i-a șoptit la ureche: „Hai Atanase, mergem în baltă. Te-ai făcut mare, vei fi pescar, ca și mine, ca și bunii și străbunii noștri”. Din 1950, Atanase Condrat, pescarul, este director al pescărilor. Mai întîi al întreprinderii, acum al Unității piscicole Jurilovca, unitate — zice — pentru că e mai mare decît o întreprindere, stăpînește peste

100.000 de hectare — 76.000, luciul de apă al Complexului Razelm-Sinoe, vreo 12.000 hectare amenajări, și peste 30.000 din apele de coastă ale Mării Negre — și o flotă cu 22 de vase autopropulsate, 400 de bărci, 44 de talie și 32 stavnice (năvoade marine).

De pe o altă uliță un alt Condrat, mai tînăr, de 32 de ani, se scoală și el tot la trei noaptea, pregătindu-se cu același ritual în asaltul nopții. Andrei Condrat, fiul directorului, este tot pescar, căpitan de cuter, iar acum, în iulie, somnul e grăbit pentru că sezonul stavridului e scurt și nu trebuie scăpat. Iese în largul apelor Mării Negre și ar prefera echipe ca ale lui Gavrilă Maxim, Nichifor Varona, Nichita Isai ori Sidor Carasolschi, cei mai

Apele, cite sint

Apele, cite sint peste zile,
Apele, cite sint peste nopți,
Trece-le toate, copile,
Cătă să-nveți cum le poți.

Ziua-i o apă imensă,
Noaptea de apă-i noian,
Zilele una de alta-n
Viața întreagă-s ocean.

Vom colinda către țărături,
Valuri urca-vom, cit munți,
N-o să ne dăm bine seama
Cind vom ajunge cărunți.

Totul va fi cit o clipă,
Visla va arde-n adine,
Nu vom simți cum în zare
Țărniîi sosirea ne-o pling,

Barca-n nisip o să taie,
Țărul va geme din greu,
Va aștepta altă apă,
Altă apă, altă apă mereu.

GH. MINCĂ

buni, și cei mai vajnici, și cei mai pricepuți dintre cei mai buni, mai vajnici și mai pricepuți pescari ai unității pentru care timpul nu se măsoară după sulița soarelui, nici după un alt semn meteorologic, ci numai după plinul talienelor și al stavnicilor. În luna mai de pildă, echipa lui Maxim a cistigat între 9.000 și 14.000 lei de fiecare, pentru că pe Razelm, ori pe mare, de la 4 dimineața la 6 după amiaza, cit durează ziua pescarului, în 5 și 6 curse de vapor pe zi, au adus la mai zeci de tone de pește de sezon. Pentru mesele noastre și pentru industria de conserve! Cu ani în urmă — povestește Atanase Condrat — „cineva venise cu ideea să introducem la pescari retribuții fixe. M-am luptat și am explicat că distrugem pescuitul, că vom face din cei mai buni pescari niște leneși și din cei mai cinștii niște hoți. Am fost înțeleși”. Pescarii sint plătiți după producție, cistigă bine.

Ochiul lui Atanase Condrat veghează însă cu atenție ca bălălia pentru cit mai mari producții — țara are multă nevoie de pește — să nu fie irațională, să nu jefuiască fondul biologic natural pentru care iarăși, ani și ani, decenii, o viață, s-a zbatut și se mai zbate încă. „În 1946, ca urmare a abuzurilor din timpul războiului, Razelmul a dat doar 240 tone pește. Un pericol pe care l-a prevăzut încă din 1895 savantul Grigore Antipa, cind a revenit din Franța și a început să studieze bălăliile deltei. În 1947 s-au luat unele măsuri de ocrotire și protejare a bunurilor piscicole, de prohibiție mai mare, dar treptat, treptat, iarăși s-a uitat de ele. Prin 1969 s-a ajuns la vreo 800 de tone anual și chiar mai puțin. Am tras semnalul de alarmă, am început să bat iarăși drumurile și să deschid ușile forurilor noastre superioare și am zis că o să avem apă în Razelm și Sinoe, dar nu și pește! Abia în 1974 a fost îmbunătățită Legea pescuitului și acum avem prohibiție trei luni pe an — martie, aprilie, mai —, iar unelele clasice care distrugneau și puietul au dispărut. Plasele s-au standardizat, sint mai mici și asta, nici nu vă închipuiți ce realizare extraordinară este. Am ajuns să scoatem acum, anual, circa 4.600 tone. Nu ne mulțumeste, ar mai trebui efectuate în continuare niște lucrări, care necesită fonduri minime, ca să protejăm peștele să nu evadeze în mare ori să nu fie inundat și distrus de apa sărată a acesteia. Regularizarea cotelor din Razelm prin cele trei canale de legătură cu Dunărea și construcția a trei stăvile și a unei ecluze (prin care să poată trece navele), la Portita, la punctul de legătură cu marea, sint de extremă necesitate și urgență. Prin lucrări simple, nu betoane, nu „monumente” impozante, costisitoare, am crește producția de pește în regim natural și astfel cheltuielile s-ar amortiza în minimum de timp. Lacul, atîta timp cit nu te ocupi de gospodărirea lui și nu-l ocrotiești, te lasă flămînd! Vă dau, spre exemplu, Sinoe. Pînă acum citiva ani nu producea nimic sau aproape nimic, ceva aternină, cambulă, specii inferioare și în cantități neînsemnate. După 4 ani de duel cu anumiți oameni, cu funcții de decizie, nu întotdeauna receptivi cind te duci să le ceri o aprobare, am reușit, pînă la urmă, să facem canale între Razelm și Sinoe și, îmbunătățind circuitul apei dulci, am dat viață și acestui lac. Acum producția de pește este în progres. Cit voi trăi am să spun și voi face tot ce depinde de mine, că trebuie să ne ocupăm mai mult de pescuitul în regim natural. Amenajările costă mult, dau tot felul de probleme, banii investiți se amortizează anevoios și cîteodată chiar deloc. Principalul lucru este să facem rinoulă în apele noastre.”

OMUL — INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

„Sândico dragă, nam putut să vin ca intervenit ceva neprevăzut“

Astăzi, sîmbătă, Costică Buzămurgă trebuie să ajungă acasă. Fără nici o discuție, zice, trebuie să ajungă acasă, de două săptămîni nu și-a mai văzut „familionul“, dacă a intervenit, acolo, ceva neprevăzut? Ii plac lui Buzămurgă cuvintele astea, chiar așa i-a scris femeii — luni, cînd s-a trezit fericit și trist totodată din visul ăla al lui cu apartamentul — chiar așa i-a scris, pe o carte poștală, justificîndu-și absența de sîmbătă trecută: „Sândico dragă nam putut să vin ca intervenit ceva neprevăzut“. Ce și cum — n-a mai stat să-i explice în scrisoare, poate că o să-i povestească într-o zi, poate nu, lăsîndu-și întîmplarea aceea doar pentru sine, ca pe o bucurie secretă și puțin vinovată a lui. Iată, chiar și acum, cînd își aduce aminte, abia reușește să-și ascundă un zîmbet zbanghiu nelalocul lui între atîția oameni care așteaptă la coadă, în fața unei ferestre de baracă, nerăbdători și cumva încordați, să-și ridice retribuția. Nu se mai spune „salariu“, dar asta nu are nici o importanță aici, pe Șantierul 2 — Fundații și consolidări — al întreprinderii de utilaje grele pentru construcții căi ferate, șantier care colaborează la construcția metroului bucureștean, atîta timp cît omul este foarte bine plătit pentru truda brațelor sale. Bașca permisele cefere și abonamentele săptămînale, absolut gratuite.

Și cu tot abonamentul ăsta gratuit, care va să zică, Buzămurgă Constantin n-a putut pleca, sîmbătă trecută, acasă. Nu că n-ar fi vrut, nu că s-ar fi încercat cu băieții la expresul din coasta Gării, unde mai obișnuiesc să se răcorească, preț de o halbă, înainte de a prinde un tren aglomerat, spre Moldova, nu s-a întîmplat nimic din toate astea, dar a intervenit totuși ceva neprevăzut — cum îi place lui Buzămurgă să spună — ceva care l-a scos dintr-ale lui și l-a făcut să trăiască cel mai ciudat sentiment al vieții sale. S-a întîmplat ca o noapte, o zi și încă o noapte, de sîmbătă pînă luni dimineață, Buzămurgă să intre într-un anume rol, așa, în joacă, să-i placă treaba asta și chiar să se simtă fericit, amețit la gîndul că totul ar putea fi și realitate, dacă ar vrea și ar vrea el cu tot dinadinsul. Dar să nu mai lungim vorba și să spunem de-a dreptul că sîmbătă trecută lucrîndu-se „fără bani“ (pe șantier se fac plățile din două în două săptămîni, întotdeauna sîmbătă — și atunci oamenii spun: „Azi lucrăm pe bani“) și Buzămurgă nemaiavînd destui pentru cumpărături, să nu meargă cu mina goală acasă, la nevastă și copii și la vîrstnică lui mamă care se poartă și dumneaei ca un copil, așteptînd și bucurîndu-se de orice nimic adus de la București, s-a tot gîndit și s-a tot codit el, Buzămurgă, și pînă la urmă s-a hotărît să ceară împrumut o sută de la nea Matei, căruia ăstia, cu lopata, îi spun „tov. inginer“, pentru motivul că vine întotdeauna ca scos din cutie, cu cravată și costum deschis și pantofi lustruiți.

Dar lui nea Matei i-a venit dintr-o dată o idee, uite mă, Buzămurgă, eu plec la soacră-mea, la Roșiori, tot rămîne apartamentul meu gol, ce-ar fi să stai la mine, ăăă, ce zici? Pînă luni poți să stai în apartament ca boierul, apă caldă, apă rece, televizor la dispoziție, tot confortu'. Și nu te simți obligat, las' că-ți întorc eu vizita, în corcodelul nevesti-mii, la toamnă, cînd se coace strugurii acolo, la voi.

Adevărul e că pe Buzămurgă nu l-a tentat nici confortul, nici televizorul, avea și el cam destule, era frumos și curat și bine la el acasă, în satul lui; poate s-a jenat să refuze, ca celălalt să nu interpreteze că nu vrea el, Buzămurgă, să-și creeze obligații, poate că ar fi vrut să vadă și el cum e atunci cînd trăiești într-un apartament (și cuvîntul ăsta îi plăcea, apartament), cert e că a încuviințat, l-a însoțit pe tov. inginer acasă, acesta și-a luat o sacoșă goală, și nevasta, plecînd la Roșiori și lăsîndu-i lui Buzămurgă totuși o sută împrumut și cheile apartamentului care, de fapt era o garsonieră destul de confortabilă.

Buzămurgă ședea deci în fotoliu, cu picioarele ridicate pe mîsuța din fața lui, așa cum văzuse el într-un film american, atîta doar că întînsease un ziar, să nu zgîrie și să nu murdărească. Și Buzămurgă parcă nu mai era Buzămurgă, se simțea altfel, ca unul care a vînturat toată lumea asta și se întoarce acasă cu ochii mijiiți, înțelepți de cîte a văzut și-a auzit. Noaptea asta, își zicea, miîne și încă o noapte — în apartament! Și iarăși zgîndărîndu-l părerea aia de rău că nu-l vede nimeni cum trăiește el în București, în apartament, și-a adus dintr-o dată aminte că un consătean de-al lui, pe nume Creangă Mihai (căruia nu i-a cerut împrumut, să nu umble după-aia satul că uite, i-am dat bani lui Buzămurgă), n-a mai plecat nici el acasă, îi promisese sefului de echipă că o să vină și miîne, duminică, să echipeze toți bolțarii din stoc așa încît luni, cînd va începe scutul să meargă, să aibă oamenii ce monta. Buzămurgă s-a uitat atent în jur, să lase totul în ordine, a luat cheile și a ieșit pe palier, a încuiat și-a încercat usa. A coborît un etaj dar parcă avea o neliniște în el, s-a întors și-a mai apăsător o dată clanța. Era bine încuiat apartamentul.

A ajuns destul de repede la cămin, pe Mihai l-a găsit mincînd parizer cu franzelă proaspătă, ia și tu să nu răvnești, el a servit doar atît cît să nu-l refuze și l-a invitat pe-afară, prin oraș. Celălalt o fi crezut că Buzămurgă face cîinste cu o bere, la „Feroviarul“, pe Grivița, dar se înșelase, vezi bine, intrucît Buzămurgă avea să intre în prima alimentară (încă nu închisese) de unde a ieșit încărcat cu două chile de vin și-un sfer de parizer, îi venise pofta gustînd. Celălalt i-a spus doar atît, hai, făcea pe misteriosul, Mihai n-a întrebat nimic, s-a luat după el și au urcat împreună în tramvai, se du-mirise că Buzămurgă pusese ceva la cale.

Odată intrați în casă, parcă i-ar fi lovit mușenia pe amîndoi. Buzămurgă nu mai știa ce să spună, norocul lui că-i aduse aminte de vin, găsi două pahare și le umplu gospodărește, pînă spre buza lor. Ei, sănătate și numai bine! oftă Buzămurgă, ca unul care-și primește, așa cum se cuvine, o rudă din provincie. Băura pînă la fund, fără să descînte paharele. Rămăseră un timo cu ele în mînă. Bunicel... prinse glas Creangă. Doispe cincizeci, confirmă Buzămurgă și turnă din nou. Da' nu-i ăsta de Odobesti, cum scrie pe sticlă, cum nu sînt eu popă! continuă el. Se pare însă că al doilea pahar fusese chiar bunicel pentru că, după ce-l oștioră, se priviră zîmbînd. Era acum o atmosferă caldă, prietenească. Să servim niște mezeluri, propuse gazda și scoase pachetelul din punga de plastic în care adusese merindele. Mes-tecau cu nădejde, se găse într-un sertar, în bucătăria de-alături, o juma' de „Dimboviță“, cam uscată, parizerul în schimb făcea toți banii, bun, proaspăt de tot. Buzămurgă mototoli pergamentul

tele, aveam obiceiul să dăm profesoarelor flori de ziua lor. Ne-am dat seama că nimeni nu s-a gîndit să dea flori și doamnei Iliescu. Probabil pentru că era de lucru manual. O colegă, Smaranda Pavelescu, zvăpăiaata clasei, s-a oferit să se ocupe de asta. A aflat cînd era ziua de naștere a doamnei Iliescu și a venit cu un buchet de flori. Se nimerise că în ziua aceea să avem oră cu ea. Eram încîntate și abia așteptam ora de lucru să vedem ce figură va face doamna Iliescu. Pavelesca s-a dus la catedră cu buchetul în mînă și a felicitat-o în numele clasei. Doamna Iliescu era atît de fericită și emoționată că i-au dat lacrimile. Se uita la noi parcă neîncrezătoare. Cînd a luat buchetul, florile s-au scuturat. A rămas în brațe cu niște tulpini uscate. Pavelesca și citeva fete au început să ridă. De atunci au trecut mai bine de cincizeci de ani dar n-am uitat figura tristă și dezamăgită a doamnei Iliescu. Nu mai era tînără, poate ne avea doar pe noi și cine știe de cînd nu mai primise flori de ziua ei. De multe ori m-am gîndit cum a reușit Pavelesca să ducă buchetul de acasă pînă la școală, cum s-a întîmplat ca florile să se scuture chiar în brațele doamnei Iliescu.

O întîlnesc des pe Pavelesca. Acum o cheamă altfel, dar eu tot așa îi spun. Nu-și mai amîntește întîmplarea și odată m-a întrebat: Am fost eu în stare de un asemenea gest? și îi părea tare rău de ce făcuse. Nici pe ea viața n-a răsfățat-o. Multe femei rămînem singure, bărbaii care ar fi putut să ne dea flori nu mai sînt și cred că trandafirii pe care îi duc astăzi îi vor face mare plăcere“.

OPREA GEORGESCU

Întîmplări adevărate

Drumul național 2 F, km 26...

Înainte de Hirsoveni, la km 26 al drumului național 2 F, am trecut pe dreapta șoselei și am început să fac semn cu mina mașinilor care curgeau spre Vaslui. Șoferul unei autoutilitare și-a îndreptat arătătorul în jos, ceea ce ar fi vrut să însemne că rămînea pe aproape. Un autoturism roșu m-a descurajat prin viteza cu care taia curbule. În sfîrșit, a oprit într-un zgomet prelung de frîne strînse și cauciuc frecat pe asfalt autocamionul greu cu remorcă 31-VS-2288 de la Autobaza 3 Huși. Așa l-am cunoscut pe șoferul Vasile Bejan din Lunca Banului, un sat de pe Prut, nu departe de Stăni-lești. Așa am aflat că purtar, în spinare vreo 45 de ani și că avea acasă trei fete: Dorina, Simona și Daniela. Prima a terminat în primăvara asta un liceu pedagogic, acum este educatoare în Huși, dar dacă o duce capul el nu are nimic împotriva și o dă mai departe. El nu mai stă în calea nîmănu, pentru că a stat o dată și n-a avut nici un pic de dreptate. Cînd anume? De bună seamă că mai demult, pentru că acum s-a învățat minte. Atunci cînd încă nu pricepea ce cine e mai prost muncеște și mai mult, vrînd nevrînd. Și, dacă vreau să știu, și ei au fost trei copii la casa părinților săi. Întîi a fost Rodica, născută prin '28, îndelet-nicîndu-se astăzi cu agricultura prin Lunca Banului. Apoi a fost el, născut prin '36, apoi a fost și frate-său, Gheorghe, născut prin '43, cînd Rodica tocmai ajunsese pe pragul să se mărite. Și chiar s-a măritat, cu ea n-a avut probleme. În schimb, a avut cu ăla micu', ceva mai tîrziu, cînd i se părușe lui că trage la boierie. Oricum te inviteai, doar vedeai că pune mina pe o carte și n-o lasă pînă n-o termină. „Într-una din zile, mi-a zis tata, Costică, să aduc o găleată cu apă și eu, tot atunci, am strigat înspre Gheorghe, s-o aducă el, o dată că e mai mic și a doua oară că tot nu făcuse mai nimic în ziua aceea“. Însă Gheorghe era tot cu cartea în mînă și n-a vrut, iar Vasile n-a mai avut încotro și l-a tras citeva peste scăfirle, nu cu dușmănie, ci așa, ca un frate mai mare. Și nu numai el, ci și alte întîmplări au stat împotriva lui Gheorghe. Întîi s-a desființat nu se știe ce ciclu la școală din Lunca Banului, pe Gheorghe l-a apucat plînsul și n-au mai avut de ales și l-au dat la liceul din Stăni-lești. Apoi s-a desființat și la liceul din Stăni-lești. De data aceasta, pe Gheorghe l-a apucat plînsul de-a binelea și Vasile din nou n-a mai avut încotro și i-a mai tras citeva peste scăfirle. Adică de ce n-ar rămîne și el pe acasă, ca alții?... Dar degeaba, pentru că într-o zi s-au trezit că le trece pragul bătrînul învățător Pericle Velichi. Nu era de prin partea locurilor, dar acolo trăise o viață de om, mai toți copiii din Lunca Banului trecuseră prin mîinile lui, și acolo l-au și înmormîntat oamenii. Și Pericle Velichi le-a spus: Oameni buni, nu-i mai stați copilului împotriva, lăsați-l să meargă în drumul lui. Și așa s-au trezit cu Gheorghe student în electrotehnică. Acum fiind inginer prin Suceava.

Și Vasile Bejan, șofer pe autocamionul greu 31-VS-2288 de la Autobaza 3 Huși, ștergîndu-și pumnii puternici de motorina cleioasă, a mai zis: „De atunci, eu nu mai stau în calea cuiva. Eu dealtfel i-am spus și Ilenei, nevesti-mii, că eu nu mai am nici putere, nici chef să mai stau împotriva cuiva. Tu nu vezi, i-am mai

spus, că cine e mai prost muncеște mai mult? Dacă fetele astea trei ale mele, și Dorina și Simona și Daniela, vor să învețe, nu au decît să învețe, pînă în vecii vecilor. Chiar așa i-am mai spus Ilenei: dacă fetele astea vor să învețe și li se pare că nu au linistea care le trebuie, eu pun mina pe-o pătură și mă culc în mașină...“ Și abia după destăinuirea aceasta am plecat mai departe.

MIHAI PELIN

Marșul prin porumb

Înaintam la cîțiva metri unul după altul printre două rînduri de porumb, cu brațele încrucișate deasupra ochilor pentru a ne feri de foile late și fără îndoială că mai tăioase pe muchii decît baionetele pe care le purtam prinse de centuri, în partea stîngă. N-ăș putea spune că fugeam, mergeam doar în pas forțat, ceea ce era tot un fel de fugă, însă una de drum lung. Pînă la orașul către care pornisem aveam de mers vreo 20 de kilometri. De la o vreme, începuserăm să nici nu mai simțim cum stîuleții de pe cîte o tulpină creștute anapoda, strîmb, înclinată între cele două rînduri, ne loveau în piept ca niște pumni osoși, înmănușați de mîntuială. Și chiar dacă bocancii loveau ca pe o minge cîte un bulgăre de pămînt, pulverizîndu-l, pasul nici nu se făcea mai mic și nici nu se răcea. Nimic nu mai putea altera perfecțiunea aceluia ritm și fără îndoială că s-ar fi putut susține că, astfel, fiecare mergea pe jumătate prin el însuși și pe jumătate prin ceilalți. Și cred că, pînă la urmă, cum înaintam înclistați în aceea direcție de mers ca dinții unui flămînd într-o bucată de piine, nu numai că nimeni n-a mai scos un cuvînt dar nici nu s-ar mai fi putut gîndi la ceva, nici măcar la capătul aceluia drum prin porumb a căruia utilitate sau inutilitate devenise o chestiune, în fond, cu totul lipsită de importanță. Conta doar faptul că se dovedise posibilă iar acum se producea cu adevărat ceea ce înaintare ce în urma descoperirii propriului ei mecanism de funcționare aproape că ni se arăta frumoasă, în sine, ca o operă artistică. Așadar, cu toate că fusese pornită din ordin și la sfîrșitul unei zile grele, aș îndrăzni să afirm că începuse chiar să ne fie pe plac, în sensul nu că am fi gîndit altfel de limpede și de explicit despre ea ci că ne lăsam în voia desfrăirii ei ca în toropeala unui somn. Ceea ce în parte chiar era adevărat, la propriu, fiindcă asemenea unui fragment halucinat de vis înregistram că șoseaua trebuia să se afle acolo, în stînga noastră, la vreo două sute de metri, nu mai mult, căci doar știuserăm cu toții foarte bine, dintru început, că noi ar fi urmat să mergem tot timpul paralel cu ea. Și chiar așa eram incredințați că mergem, iar cînd la capătul vreunei tarlate traversam cîte un drum de cîmp nici nu ne mai osteneam să privim într-o latură, către șosea, eram siguri că se află acolo, în stînga, și că noi înaintam păstrînd mereu aceeași distanță față de firul ei drept. De aceea, privind înainte, ne aveau grăbiți în valul de porumb din fața noastră, printre alte două rînduri nesfîrșite, la capătul cărora zăream iarăși un drum de cîmp și apoi un alt lan de porumb. Prin ceasurile acelei serii ce se rotisea, cu noi cu tot, către începutul unei nopți luminoase, unică în felul ei, cum nici nu ne dăduserăm seama în timp ce mergeam dar aveam să ne dăm seama curînd. Adică atunci cînd ajunși iarăși la panglica albă a unui drum ne-am oprit să-i așteptăm pe cei rămași în urmă. Inutil să adaug că avurăm de așteptat pe puțin vreun sfer de ceas, fiindcă înspre capătul celălalt al coloanei ritmul slăbise considerabil și desigur că ultimul gîfita, prin lanul de porumb, la vreun kilometru de drumul unde noi, cei mai mulți, ne opriserăm. Și acolo după ce ne mai liniștiram respirația, ne aprinserăm cîte o țigară și abia atunci am văzut, mirați, că deasupra noastră plutea luna plină, uriașă, rotundă și promițătoare ca gura unei fîntîni din care am fi rivnit să ne astîmpărăm setea. Și după ce o văzurăm, parcă dintr-o dată am redevenit în stare să auzim și linistea cîmpului, din ce în ce mai rar tulburată de foșnetul celor ce încheiau plutonul și izbuteau și ei să iasă la malul acelei mări de porumb, iar în linistea aceea cînd fiecare bănuia doar tipătul reprimat al setei celorlalți, glasul unuia dintre noi care știa pesemne mai bine împrejurimile răsună înfiorîndu-ne: Dar ăsta e satul... Și spuse un nume de sat. Și într-adevăr, sub valul de lumină al lunii descoperirăm cu privirea, nu departe, tainice ca pe fundul unei mări, casele întucate ale unui sat despre care mai auzirăm în clipa următoare că s-ar afla la o distanță de patru kilometri de la șosea. Fulgerătoare, uimirea s-a stîns brusc și cred că îmbătrînindu-ne subit, iar cînd am auzit din umbra luminoasă pe un altul zicînd că de mult ne-ar fi prins inamicul de-ar fi fost să fie „de-adevăratalea“ acel mars prin porumb, ne-am ridicat îngrozitor de obosiți și, strivîndu-ne țigările sub tîntele bocancilor, am pornit în grup neorînduit și abia țîndu-ne pe picioare prin pulberea albă a aceluia drum de cîmp, către șosea. Iar dacă vreo citeva luni încă, pînă să ne îmbrăcăm hainele de acasă, nici unul n-a mai deschis vorba despre ceea ce întîmplare, sînt sigur că mai tîrziu, după ce fiecare redevenise ceea ce fusese înainte, adică jurist, profesor, medic veterinar sau inginer agronom, și-a reamîntit-o cel puțin pentru felul cum izbutise ea să facă să nu ne mai fie sete chiar dacă n-ajunsesem să bem nici o picătură de apă.

D. CONSTANTINESCU

Trei trandafiri

O femeie măruntică, cu părul alb lăse de la florăria din Piața Kogălniceanu. A cumpărat trei boboci de trandafir și, aducîndu-și aminte de ceva, se oprește o clipă privindu-i cu atenție. Iată povestea acestei clipe:

„Eram în clasa a patra de liceu, la „Aurel Vlaicu“. Profesora de lucru manual era doamna Iliescu, o femeie amabilă și delicată. Ne spunea notele date de ceilalți profesori și ne lăsa în ora ei să învățăm la alte materii. Era modestă și discretă, abia observai cînd intra în clasă. Noi, fe-

O mare întreprindere neîndeajuns considerată:

Spiritul gospodăresc al cetățeanului

Este un adevăr limpede că hărnicia și harul bunului gospodar dă naștere la o mare întreprindere. Este un adevăr limpede că hărnicia și harul bunului gospodar dă naștere la o mare întreprindere. Este un adevăr limpede că hărnicia și harul bunului gospodar dă naștere la o mare întreprindere.

Așadar, reporterii noștri au plecat ca niște vrednici gospodari prin depozitele și magazinele amintite.

Să ne facem vara sanie dacă avem cu ce

Cum se descurcă un cetățean cinstit și gospodar care vrea să-și facă, de exemplu, o magazie de lemne. Întimplarea face ca autorul acestor rânduri să fie nevoit, în vara aceasta, să-și facă o magazie de lemne, acțiune simplă și la îndemina oricui.

Fac un mic extras de materiale necesare. Un sac de ciment, pietriș, nisip — pentru cele 8 fundații ale stîlpilor; 8 bile de brad (bulumaci) între 2,5 și 3 metri — pentru stîlpi; 20 rigle (cușaci) între 2 și 4 metri — pentru scheletul magaziei; scinduri, carton asfaltat, smoală — pentru acoperiș; PFL sau placaj — pentru pereți; o ușă și o fereastră. În loc de scinduri și carton, acoperișul se mai poate face din plăci de azbociment ondulat sprijinite pe bile de brad.

În buzunar cu această listă ne-am îndreptat spre Depozitul de materiale de construcții din Calea Căărășilor 293. Am dat o raită prin depozit și după ce am constatat că cele necesare nu sînt la vedere, cu speranța că sînt depozitate în spații inaccesibile nouă, ne-am prezentat cu lista la șeful de depozit Alexe Vasile, care, pe scurt, ne-a spus următoarele: „Pentru magazie nu avem lemn construcție rurală — oști, bile brad, bulumaci, cușaci. Pentru învelitoare lipsește carton asfaltat. Nici plăci de azbociment ondulat nu se găsesc. Pentru astereală s-ar putea folosi cheresteaua de plop, stejar și fag — cherestele diverse, cum îi spunem noi. Avem PFL și PAL, care nu sînt bune pentru acoperiș. Înfloresc, se umflă și nu rezistă la intemperii și umezeală. Se pot folosi la pereți. Ciment nu avem. Nisip și smoală avem. Ce ne mai lipsește? Tigla, cărămidă, blocuri BCA, cărămidă eficientă, cherestele rășinoase, placaj, PAL inobilat, pentru rafturi, mobilă, și diverse amenajări în locuință, uși celulare tip bloc Pipera, parchet, humă, var bulgări, faianță, gresie, marmură, mozaic. Tot de la șeful de depozit mai aflăm că anumite materiale lipsește de foarte multă vreme. Plăcile PANEL și ușile celulare de mai bine de un an. Ciment de 21 zile, humă de 45 zile, placaj de 3 luni, PFL de 8 luni. Depozitul are plan de desfacere de 33.000 lei pe zi și realizează între 8.000 și 15.000 lei.

Cît timp stăm de vorbă, telefonul sună aproape încontinuu. Alexe Vasile răspunde aproape invariabil: „deocamdată, nu. reveniți, vă rog!”. Semn că materialele cele mai solicitate lipsește. „Stăm aici mai mult degeaba și vindem doar de 8.000 lei. Nu facem planul, nu ne încasăm retribuțiile și sîntem puși în situație neplăcută față de clienți”.

La depozitul din Șoseaua Giurgiului 200, șeful de depozit Tudor Ionescu ne prezintă o situație asemănătoare cu cea de la unitatea similară. Și aici, spațiul mari pentru depozitare, care sînt nefolosite din lipsă de materiale. Tudor Ionescu ne spune că la deschidere, în fiecare zi dau năvală în jur de 50 de clienți care se interesează de materialele necesare, în special ciment, cărămidă sau înlocuitori, cherestele, humă, apoi pleacă dezamăgiți. La data vizitei noastre lipsește din depozit materialele cele mai solicitate: ciment, cărămidă, cherestele, carton asfaltat, humă. Șefilor de depozite li s-a dat un plan, asigurarea că aprovizionarea cu

materiale va fi ritmică și conform cu graficele prevăzute, dar acest lucru nu s-a întîmplat, din motive pe care vom încerca să le elucidăm mai jos.

Pînă una, alta putem consemna foarte multe drumuri inutile făcute de cetățeni în căutarea unor materiale care ar trebui să existe în depozite dar care lipsește de mult timp, tocmai în sezonul în care sînt mai solicitate. De această situație profită doar călătorii înhamăți la atelele hipo, care în loc să facă curse la domiciliul clienților, spre satisfacția stăpînilor lor, moșale, impasibili la ce se întîmplată în jur, la umbra unor salcîmi prăfuiți din apropiere.

Înainte de a ajunge la I.C.L. Combustibil, întreprindere de care aparțin depozitele de materiale de construcții și care le coordonează, ne-am interesat de posibilitatea aprovizionării cu anumite materiale din depozitele I.C.R.A.L., materiale provenite din demolări.

Inginerul Nicolae Ploaie, directorul I.C.R.A.L. Vitan: „În ultimul timp, în sectorul nostru au avut loc demolări masive. Cu toate acestea nu putem pune la dispoziția populației decât deseuri de lemn bune pentru foc. Mai putem livra către populație timpuri de lemn. Celelalte materiale sînt valorificate, prin recondiționare și refolosire în lucrările noastre. De cîtiva ani n-am mai cumpărat cărămidă. Le folosim pe cele rezultate din demolări. Începînd de anul acesta, folosim toată cheresteaua rezultată de la demolări. Am pus la punct o mașină pentru recondiționarea tablei vechi. Este o sarcină a noastră să refolosim toate materialele care se pretează la asta”.

O acțiune cu care nu putem să nu fim de acord. Ea se încadrează în efortul general de economisire a materialelor deficitare. Dar și vrednicia omului care vrea cu materiale puține să se gospodărească singur face parte din același efort general pe care, pînă una, alta, nu-i susțin depozitele de materiale. Or, pe zi ce trece, în această listă intră aproape toate materialele. Practic, către populație se mai livrează puține materiale de construcție.

La Serviciul comercial al I.C.L. Combustibil, problemele aprovizionării cu materiale sînt de mult cunoscute și, recunoaștem, rezolvarea lor constituie principala preocupare a celor de aici. Merceologul Emil Simionescu și Maria Nicolae, cei care urmăresc respectarea contractelor și ritmicitatea aprovizionării ne sesizează două aspecte: cărămidă și cimentul au restanțe la livrare. Prin ordine ale Centralei cimentului și Centralei materialelor de construcții, cantitățile prevăzute prin contracte au fost reduse. Și față de cantitățile reduse există restanțe la livrare. La unele materiale, livrările sînt la zi, conform graficelor. Și, totuși, așa cum reiese și din ancheta noastră, ele lipsește din depozite.

OPREA GEORGESCU

1001 articole... lipsă

Ora 10 dimineața. Intrăm la magazinul de „Tehnice sanitare, fierărie, chimicale” (aflat la Sfîntu Gheorghe) cu treburi. Dorim să ne punem la punct instalațiile sanitare aranjate de constructor atît de bine încît trebuie refăcute.

„O baterie pentru baie, vă rog” spun aproape sigur de mine. Se vede treaba că această siguranță în voce nu face doi bani, pentru că vinzătoarea își are răspunsul pregătit ca la un concurs cu premi: „N-avem”. Urmează alte cereri din partea mea: Un „T”, un cot, un robinet. De fiecare dată răspunsul seamănă cu primul: „Lipsă”. De multă vreme? „Cam de mult timp”. Făcînd repede un inventar al... lipsurilor constatăm următoarele: lipsește coturile de o jumătate de țol, de trei sferturi, de un țol și un sfert, de unu și jumătate, adică tocmai de acelea de care are neapărată nevoie omul. În aceeași situație se află „T”-urile, unde lipsește tot sortimentul. Robinetele de serviciu de trei sferturi și de un țol. Robinetele de dublu serviciu, iarși întreg sortimentul. Bateriile de baie, de lavă, de bideu și de perete: lipsă. Deci, putem spune că baia mea nu a avut noroc, va rămîne în aceeași stare în care se află. La raionul de fierărie, alte surprize. Deși sînt din plastic, nu se găsesc aici nici un fel de butoane pentru ara-

gazele de tip nou. Nici albe, pentru ochiuri, nici roșii pentru cupor. Chiar să fi uitat fabrica producătoare că a fabricat tipuri noi de aragaze? Aducem pe această cale aminte. Pentru același sortiment, îmbunătățit, care-și face tot mai des loc în bucătării lipsește grătarele, plitele și lulelele. Tot la raionul de fierărie, dar la alt vinzător, luăm cunoștință de lipsa întregii game de chel pentru piulițe, cu excepția a trei formate, de care și așa nu se interesează nimeni. Ce mai caută lumea? Cleavești de cuie, patente, șifuri de tăiat sîrmă, broaște cu yală. „Lipsește de multă vreme?” „Cam de mult timp”. Intrăm în altă cameră, unde conform afișului de deasupra ușii se găsește „Tablă și sîrmă galvanizată”. „Aș vrea și eu zece metri pătrați de tablă și 25 m sîrmă, dacă nu vă suverăți”. „De ce să mă supăr — spune vinzătorul amabil — că nu avem”. Trec, ușor, ca o umbră anonimă, la raionul de chimicale. Vopsele, pensule, nitrolac, spray-uri pentru spălat mașina, de toate. Știu ce lipsește cu desăvîrșire, acum cînd s-a făcut cald și se înnulesc muștele și țîntarii? Un foarte eficient spray, „Universal” marca „Farmec”, împotriva tuturor insectelor zburătoare. Există anii trecuți, dar poate pentru că era bun nu s-a mai făcut, sau care o fi de fapt explicația? Rămîne o observație finală: lipsește, în majoritatea magazinelor de specialitate, acele articole de care omul, pornit la treabă pe propria răspundere, are neapărată nevoie. Ce să facă un asemenea om cu bureții-auto care au invadat orașul, bureți care umplu, la refuz, magazinul de fierărie, tehnice sanitare și chimicale amintit?

GEORGE CUȘNARENCO

Un depozit lună dar gol nu reprezintă totuși un ideal

Depozitul de materiale de construcții 211 din Șoseaua Colentina nr. 459. La intrare te întîmpină cărușaii. Cu autorizație în regulă. Te întreabă ce vrei, te ajută la încărcat, cînd ajungi acasă, la descărcat, mă rog, tot dichisul. Numai că te costă. Te costă alina, încît finul ajunge mai scump decît benzina. Privind depozitul, îți vine să lași totul baltă: praf, dezordine, șoproane în paragina, marfă aruncată alandala și pornită ușor pe drumul materialelor recuperabile.

Nu vreau mult: să-mi repar o bucată zdravănă de gard și să-mi pun la punct debaraua. Am o duminică liberă, nu mă dau nici banii afară din casă și, de ce să nu fiu sincer, îmi face și plăcere. Șeful depozitului, Constantin Prisăcaru, mă ascultă atent, mă ajută cu priceperea lui, dar îmi spune cîntit că mai mult nu poate: „panouri de gard nu ne-au mai venit de-o groază de vreme și scindurile de brad lipsește”. Ceea ce e cam totuna. Oricum, lipsește unele, dar găsești altele. Găsești, de pildă, corniere și țevă zincată pentru instalații, țevă pe care Maria Popescu a căutat-o cu îndrăjire la depozitul Ferometalului din Berceni. „Nu pricep de ce n-au țevă acolo, se miră șeful depozitului, pentru că, la bază, la Cătănoaia (BATMB), aveau suficientă, de ce n-or fi cerut și ei?” N-au cerut și așa a ajuns omul să bată un București întreg pentru o bucată de țevă.

Revenind la dezordinea din depozit, Constantin Prisăcaru ne lămurește că treaba e cu totul întîmplată, „adică am avut în custodie 110.800 araci de legume pe care vreme de un an furnizorul, C.A.P. Aita Seacă — Harghita, a ținut morțiș să-i vîndă la prețul aracilor de vie, de trei ori mai scump decît, dar după un an, timp în care aracii cu pricina au zăcut fără să tenteze pe cineva, cooperatorii au revenit la sentimente firești, au redus prețul aracilor pînă s-au încadrat în lege și, cît ai zice pește, marfa s-a vîndut, iar în cîteva zile vom face depozitul lună”.

...cîteva soluții

1. Din cîte am aflat, problema aprovizionării cu ciment s-ar putea îmbunătăți dacă produsul s-ar livra în saci din 6 foi de hîrtie. Prețul acestui sac crește cu 1,70 lei, fapt care îi împiedică pe unii să ia o hotărîre bună, aceștia uitînd că cetățeanul nu cumpără în cantități industriale și oricum, cheltuieste mai mult pe drumul de la un depozit la altul.

2. Cărămida, un alt material solicitat, lipsește. Să ne gîndim însă că pînă nu demult cărămizile nu erau făcute doar de fabrici dotate cu utilaje din cele mai moderne. Mica industrie nu poate prelua, oare, o parte din solicitări, fabricîndu-le în cuptoare improvizate?

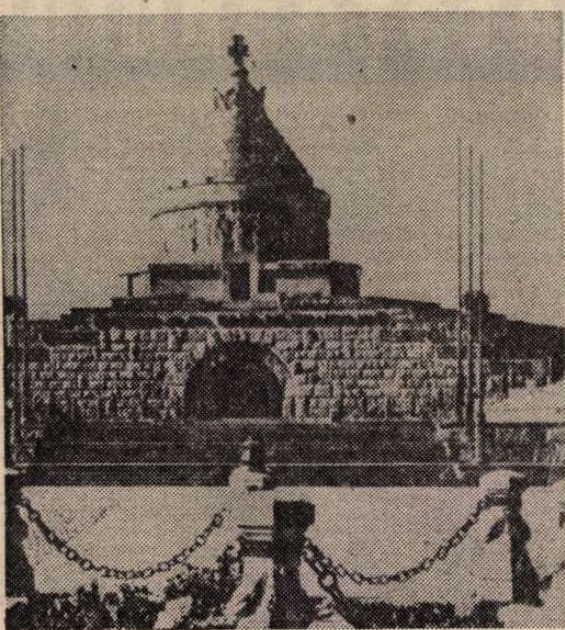
3. O ultimă soluție este aceea, ușor de ghicit, a respectării repartițiilor de către furnizori, astfel încît huma sau ipsosul să nu vină într-o noapte cît în șase luni și doar la unele depozite, după principiul pentru unii muma, pentru alții ciuamă. În ceea ce privește „nimecurile”, a căror lipsă dă alina bătaie de cap (povestea e, dealtfel, veche), pot fi mai ușor confecționate, acum, cînd materia primă este asigurată într-o măsură din ce în ce mai mare prin recuperarea materialelor refolosibile. Încolo, un mai pronunțat simț gospodăresc al celor ce administrează aceste depozite, cel puțin pe măsura rîvnice cetățenilor care le solicită, ar reuși să umple și celelalte goluri.

RAZVAN BARBULESCU

ÎN LOC DE CONCLUZII

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Mai întâi o vorbă pentru mult stimată cititorii ce continuă să ne umple inima de bucurie prin entuziasmele lor scrisori. Mărturisind că un astfel de dialog ne este deosebit de agreabil, promitem să răspundem, la timpul potrivit, atât lui Eugen D. Popescu (București) — cel cu adine simțitul său studiu istoric, cit și lui Ion Săndulescu (Sinaia) pentru pioasa evocare dedicată doctoriei franceze răpusă de exantematic în Iașiul refugiuului; de asemenea, gânduri bune, de mulțumiri recunoscătoare nutrim pentru Lascăr Severin, Cornelia Musteață, Dumitru Stănescu (București) și în general pentru toți cei care au ținut să consemneze, într-un fel sau altul, că sint alături de noi în această nobilă operă de restituire necesară. din pagina de față. Primul episod reprezintă continuarea și încheierea capitoului precedent. Cel de al doilea este preambulul capitolului privind la evenimentele din ianuarie — februarie 1918.

Cum între aceste două capitole memorialistul a intercalat alte două (în a căror posesie, din păcate, nu sîntem), vom încerca să suplinim întrucîtva lipsa lor folosind relațiile din epocă ale unor importante personaje politice implicate direct în momentele fierbinți ale demisiei guvernului Brătianu și înlocuirii lui cu cel condus de generalul Averescu.

Din Amintirile ministrului de justiție în noul guvern: „În ziua de 18 ianuarie mareșalul von Mackensen cere generalului Prezan să trimită delegați la Focșani care să discute o nouă situație de fapt în vederea încheierii unor viitoare acorduri... Un consiliu de generali a fost convocat la palatul regelui în ziua de 20 ianuarie... Ce putea să facă acel consiliu într-o asemenea atmosferă

decit să se supună cererilor lui Mackensen? S-a pus și s-a hotărît trimiterea unei comisiuni la Focșani, în cap cu generalul Lupescu... Acesta împreună cu delegația română au fost întâmpinați la Focșani de o comisie germană prezidată de generalul Hell, șeful de stat major al mareșalului... Generalul Hell a remis generalului Lupescu un adevărat ultimatum prin care se cerea ca guvernul român să-și trimită în patru zile la Focșani delegații pe deplin împuterniciți pentru reînnoirea armistițiului în vederea negocierii păcii... Guvernul, pus în cunoștință de ultimatumul adus de generalul Lupescu la Iași, s-a împărțit în două. Take Ionescu și ai săi au fost de părere să nu se ia nici un contact cu inamicul și să se denunțe armistițiul... apoi triumful morții. Brătianu, din contră, era de părere să se ia contact cu delegații nemților și să se cîștige timp prin negocieri târăgănite, cîntind pe evenimente neprevăzute care să ne scape din încurcături. Brătianu susținea însă în același timp că o asemenea atitudine nu poate fi luată decît dacă întregul guvern de colaborare o admitea. Dacă Take Ionescu nu aproba o asemenea politică, el, Brătianu, nu putea să-și asume singur răspunderea să o urmeze. În acest caz nu rămânea altă soluție decît demisia guvernului, lăsînd altei formații răspunderea hotărîrilor. Aici voia să ajungă bătrînul vulpoi, care avea deja formula Averescu gata. Într-o serie de consilii de miniștri, ținute în zilele de 24, 25 și 26 ianuarie, cele două poziții opuse n-au putut fi zdruncinate... Și astfel s-a ajuns în ziua de 26 ianuarie (ultima zi a ultimatumului nemțesc), la amiază, la demisia guvernului Brătianu“.

STELIAN NEAGOE

1917 — octombrie-noiembrie (IV)

Propunerea întrevederii regelui Ferdinand cu mareșalul von Mackensen — n. n. — ne-a surprins și după un schimb de vederi cu regele am hotărît să trimitem la generalul von Morgen pe Jean Mitileneu, care era un om dibaci și fin, cu următorul răspuns ca din partea generalului Prezan, dar firește redactat de Brătianu: 1) Dacă este vorba de chestiuni de ordin militar, aceste chestiuni se tratează de la Comandant de capetenie la Comandant de capetenie. În acest caz, Comandant de capetenie al armatei române fiind azi generalul Prezan, întrevederea ar urma să fie cu d-sa. 2) Dacă este vorba de chestiuni de ordin politic și de o însărcinare oficială de această natură și în acest sens, atunci fiind dat că regele este suveran constituțional, audiența la m. s. regele nu s-ar putea acorda decît cu cunoștința și în prezența șefului guvernului și ministrului afacerilor străine, domnul Ion Brătianu. 3) Dacă este vorba de un mesaj personal al m. s. împărat Germaniei către m. s. regele care ar fi însărcinat pe d-nul feldmareșal von Mackensen, în acest caz m. s. regele ar putea acorda audiența cerută. În sfîrșit, am mai adăugat generalului von Morgen la răspunsul propriu-zis alăturatelor două observații: 1) Că în nici unul din cazurile specificate audiența sau întrevedere și nici nu are ordine a provoca nu ar putea să aibă loc în mod secret (clandestin). 2) Că în orice caz persoanele care au făcut demersul în numele d-lui feldmareșal von Mackensen au fost greșit alege și că ar fi fost preferabil să nu figureze în delegație d-nul Virgil Arion și lt. Kremnitz. Virgil Arion din cauza situației sale politice de azi, iar lt. Kremnitz deși german, ceea ce ar explica prezența sa în comisiune, din cauza împrejurării că el a fost crescut de Casa Regală Română. Acest adăug de altfel atât de caracteristic pentru cine a cunoscut pe Brătianu de aproape!

Generalul von Morgen după ce a declarat că nu avea cunoștință de cele comunicate generalului Samsonovici de către d-nii Virgil Arion, Iarosh și Kremnitz, deși în urmă a dat lui Mitileneu impresia că era foarte bine în curent cu acest demers — s-a oferit să transmită imediat la București răspunsul generalului Prezan. A doua zi de dimineață însă, spre surprinderea lui Mitileneu, von Morgen i-a comunicat că este autorizat să-i declare că chestiunea se prezintă cu totul sub altă formă, că „dl. feldmareșal von Mackensen nu a cerut audiență la m. s. regele sau întrevedere și nici nu are ordine a provoca o atare convorbire, ci că dl. feldmareșal a declarat numai că era gata a primi o întrevedere dacă propunerea ar fi venit din partea română; că și astăzi este dispus a primi o asemenea întrevedere tot dacă propunerea ar veni din partea română, această numai pentru chestiuni de ordin pur militar iar înlăturarea să aibă loc în teritoriul ocupat“. Schimbarea de atitudine era cu atât mai curioasă cu cît von Morgen avea pe biroul lui o notă, pe care a și arătat-o lui Mitileneu, din care reieșea limpede că colonelul Hentsch, șeful de stat major al lui Mackensen, provocase demersul lui Virgil Arion.

Evident că noi nu am mai dat nici o urmă chestiunii dar rămîne o întrebare: de ce demersul, de ce retragerea propunerii, de ce a autorizat Hentsch pe Virgil Arion? Au venit să pipăie terenul? Au luat o hotărîre și pe urmă s-au răzgîndit? Virgil Arion a depășit mandatul ce i s-a dat și care potrivit notei de pe biroul lui von Morgen glăsuia numai precum urmeea: „Dacă m. s. regele crede că este în interesul țării sale și are dorința de a provoca o întîlnire cu feldmareșalul von Mackensen, atunci feldmareșalul este dispus a consimți la o atare întîlnire“? Samsonovici nu a înțeles bine — deși e de necrezut — ce i-a spus Virgil Arion intrucît a omis să-i ceară o copie scrisă după comunicarea ce i-a făcut? Marele Cartier General a invitat pe Mackensen să facă acest demers și Wilhelmstrasse l-a oprit cînd a aflat despre el sau viceversa? Germania a luat această inițiativă și aliații ei au silit-o să dea înapoi? Mister și iar mister,

dar dovada vădită pentru noi la Iași că Puterile Centrale nu aveau încă în privința atitudinii de urmat față de noi o hotărîre bine definită. Toate aceste amănunte le-am cunoscut mai de aproape decît oricine fiindcă în calitate mea de șef suprem al serviciului prizonierilor și ostajilor, toate negociațiile de la Focșani afară de cele cu caracter pur militar s-au făcut prin mine. Într-adevăr, Mitileneu și Tabacovici comunicau cu Brătianu prin mine. De cite ori plecau la Focșani, întîi cu mine vorbeau. Cîteodată, cînd aveau nevoie de o instrucție din partea guvernului, îmi telefonau chiar direct de pe front.

În aceste groaznice momente, cu frontul rusec în descompunere, cu Troțki care pleca la Brest-Litovsk să încheie pacea separată, cu revoluția rusească în spate, cu armistițiul, cu atitudinea germanofililor noștri din București, cu trupele rusești care erau în plină răzvrătire în toată Moldova, cu neînțelegeri în guvern, cu Averescu care zingănea din sabie — din sabia suspectă a generalului politician — cu presiunile de pace ale Puterilor Centrale, cu intrigile lui Berthelot și cu ieșirile ce Clemenceau se credea autorizat să le aibă la Paris — oricine trebuie să-și inchipuie că starea noastră sufletească în acele zile trebuie să fi fost îngrozitoare. Un chin de nedescris și de nesuferit. Desigur că logic așa ar fi trebuit să fie. Și totuși nu era așa. Oricît de straniu ar pare, oricît de inexplicabil — moralul nostru era aproape ridicat, în orice caz cu mult mai ridicat decît în nenunțate alte împrejurări din timpul războiului.

Într-adevăr, spre a ne da seama de fizionomia reală a acelor zile nu trebuie să uităm că paralel cu acest dezastru primăvară și stări care se petreceau și fapte care mîntăneau treze în sufletele noastre speranța și credința. Ne veneau vești bune din afară și dinăuntru. Din afară, englezii înaintau în Palestina și cucureau Ierusalimul. Amicul Thomson prezida la această operațiune. În sine lucrul nu era de mare însemnătate dar noi ne bucuram fiindcă vedeam în el o slăbire a frontului turcesc, deci a situației de la Salonic. Ori printr-o caracteristică presimțire, cu toate deznădejdiile ce acest front ne pricinuiseră, noi păstram launtrică credință că de acolo ne va veni într-o zi mîntuirea cum de altfel s-a și întimplat.

În Italia de asemenea frontul se consolida. După înfrîngerile din toamnă și retragerile îngrijitoare a trupelor italiene, francezii trimiseră trupe în ajutorul lor și acum frontul era pe deplin consolidat așa încît în ultimă analiză marea efortare a austriacilor le costase mari jertfe și se sfîrșea fără nici un folos o adevărată apăsătoare, fără nici un rezultat de natură să influențeze în mod serios asupra soartei finale a războiului. Succesele austriece dovedeau astfel mai mult neputința Puterilor Centrale, decît tîria lor. La înfrîngerile italiene din toamna anului 1917 nu mă pot însă nici azi gîndi fără să-mi reamintesc de atitudinea baronului Fasciotti: era tipică. De la intrarea în acțiune a Italiei, Fasciotti nu înceta să ne laude virtuțile militare ale patriei sale. Față de ceilalți era de o severitate absolută, găsind întotdeauna prilejul să-i critice. Nu mai vorbesc de noi. În timpul dezastrului și a retragerii nu găsea un cuvînt de justificare sau de mîngiere pentru noi. De îndată însă ce trupele italiene au suferit o înfrîngere, care aceea fie zis în treacăt putea fi evitată, Fasciotti a început să facă ocol Iașilor acuzînd pe... Aliații. Ei erau vinovați de tot ce se întimpla. Ei nu făceau nimic decît pentru biata Italie care a jertfit totul pentru cauza Aliaților. Ba mai mult, în indignarea lui amenința, vorbea de pace separată. Barbu Știrbey care avea pentru el toate indulgențele fiindcă, spre deosebire de mine, avea o părere înaltă despre inteligența lui, suridea. Eu eram revoltat și mărturisesc că ceea ce sporea supărarea mea era că și atașatul său militar Ferigo ținea același scandalos limbaj. Azi, în perspectiva vremurilor, privește atitudinea lui Ferigo și a lui Fasciotti cu mai multă filosofie. Îmi dau seamă că fiul luminoasei Italie nu sînt făcuți pentru război, că efortarea pe care războiul mondial le-o impunea depășea posibilitățile lor firești și că exagera-

țiunile verbale sînt un atribut al celor ce trăiesc pe malurile Mediteranei, pe care numai o naivitate excesivă îi îngăduie s-o iei în serios. Oricum ar fi, în atmosfera de atunci a Iașilor ieșirile vehemente ale lui Fasciotti și ale subalternilor săi erau profund antipatice.

Pe de altă parte, veștile din Franța erau toate datătoare de speranțe, de optimism. Guvernelor cam nehotărîte din ultimele timpuri le succedea Clemenceau care din primul ceas punea în practică cu o minunată energie lozincă lui „je fais la guerre“. Simțeam că, sub înviorătoare lui influență, Franța și, prin contagiune, toți aliații își încordau puterile într-o supremă efortare.

Desigur ieșirea din luptă a rușilor îngreua situația frontului occidental și era de natură să inspire mari și legitime îngrijorări, dar acest pericol se compensa în mîntea noastră cu perspectiva venirii trupelor americane. Zilnic americanii înșirau cifre impresionante: cite divizii, cîte oameni, cite tunuri, cite mitraliere, cite tancuri, cite miliarde vor arunca în luptă.

Și, deși stările pe care le aveam din Germania erau foarte imperfecte și aproximative, ghicim din ce auzeam și mai ales din ce întrezăream că situația lor, a germanilor devenea din zi în zi mai grea. Ce e drept, nu știam bine din cauza izolării noastre nici ceea ce se petrecea într-un lagăr, nici ceea ce se petrecea în celălalt și poate că această neștiință, ca toate neștiințele, era factorul determinant al optimismului nostru straniu, desigur, dar totuși real...

Optimismul ce năștea din aceste evenimente nu se observa numai la mine, era aproape general. Îmi aduc aminte că proroind parlamentul la 15 noiembrie fiindcă mulți deputați și senatori erau în Rusia, am hotărît să chemăm pe cei aflați la Iași la o serie de consfătuiri spre a discuta cu ei situația politică, armistițiul, perspectivele de viitor. Ne intruneam de obicei la Vintilă Brătianu. La Ministerul Munițiilor, fostul palat al lui beizadea Grigore Sturdza poreclit Vițelul. Înainte de prima întrunire eram îngrijorați. Ne așteptam să ne găsim prietenii politici demoralizați. Afară de rare excepții, moralul era în genere surprinzător de bun. Priveau toți groaznicele greutăți ale momentului cu resemnare și bărbăție. Tendința generală era că trebuie de acum să stăm toți pe loc, să ajungem la o pace cu germanii dacă nu e altă ieșire momentană și să așteptăm cu încredere sfîrșitul conflictului mondial. Înfrîngerea noastră nu implica înfrîngerea Aliaților și Aliații învingînd trebuia să culegem și noi roadele tuturor jertfelor și suferințelor noastre de acum.

Între alții, nu voi uita niciodată pe Suculescu de la Romanai care a și murit peste citeva săptămîni, la Huși, de un tifos exantematic contractat la moșia sa Barboși din jud. Fălciu, locul de naștere al lui Vodă Cuza. Se zvonise din cercurile conservatoare că avem să ne retragem, prin Rusia, în Apus și într-o după amiază mă pomenesc la mine acasă, în strada Păcurari, cu amicul Suculescu care venise să-mi declare că chiar dacă guvernul va hotărî să părăsească țara, el nu ne va urma. Și atunci, în timp de peste o jumătate de oră, mi-a desfășurat motivele care au determinat decizia lui, arătîndu-mi totdeauna că argumentele pe care le invoca în propria sa cauză ar trebui să determine și hotărîrile guvernului. Mi-a spus că el e fiu de țaran, din cîmpia dunăreană de la Osica din Romanai, că el simte în aceste ceasuri grele că este legat de acest pămînt prin prea multe, prea puternice, prea trainice rădăcini ca să poată concepe dezgrădina lui printr-un exil. Că la ideea aceasta toți moșii și strămoșii care dorm în el, că toate acele generații de plugari pierduți în negura veacurilor, umili dar cu îndărătnicie conștienți cu glia lor, reînviau într-insul spre a-l opri în loc. Cînd îmi spunea aceste cuvinte avea lacrimile în ochi și niciodată n-am resimțit în chip mai plastic legătura, trainica legătură dintre om și pămîntul lui. Atunci mi-am dat, ca niciodată, seama de instinctul acesta primitiv mai puternic decît toate raționamentele și decît toate logicele care asigură în mijlocul

tuturor furtunilor istorice perpetuarea neamului nostru în acest colt al lumii. A fost o scenă mișcătoare. Pe Suculescu îl apreciam de mult prin echilibrul facultăților lui, prin inteligența lui pătrunzătoare și atât de frumos cumpănită, prin talentul său oratoric, dar mărturisesc că din pricina acestei scene îi voi păstra pururea o duloasă amintire. Patriotismul său izvorit cu adevărat din pămîntul satului său — merita drept răsplătă să văd România Mare înlăptuită.

Deocamdată printre consfătuirile cu parlamentarii și consiliile de miniștri unde ne chemau cele mai zguduitoare hotărîri, ca să mă conving pare-se pe mine însumi că totuși viața își urmează cursul ei obișnuit, colindam în fiecare dimineață, cu Simionescu, școlile primare din Iași, ascultam elevii, expresia generației viitoare și inspectam cantinele școlare pe care le organizaserăm spre a alina printru copiii mizeriile războiului. Cîteodată surprindeam în ochii lui Simionescu o privire care însemna oarecum: în tragedia acestor ceasuri pe cine vrea ministrul să ametească cu toată activitatea lui aparent normală, pe el, pe mine sau pe ceilalți? Nici pe el, nici pe mine, nici pe ceilalți și totuși și pe el și pe mine și pe ceilalți.

1918 — ianuarie-februarie

După demisia noastră, regele a însărcinat pe generalul Averescu să formeze guvernul. Generalul a format următorul ministru: generalul Averescu — președinte al consiliului și ad-interim ministru de externe, C. Argetoianu — ministru de justiție, C. Sărățeanu — ministru de interne, Fotin Enescu — ministru de finanțe și ad-interim de domenii, General Culcer — ministru de lucrări publice, General Iancovescu — ministru de război, Matei Cantacuzino — ministru de culte și instrucție, I. Luca Niculescu — ministru de industrie.

Alcătuirea listei ministeriale era opera lui Argetoianu și a lui Grigore Filipescu. Îndosebi a acestuia din urmă care de mult, la Bacău, organiza un partid lui Averescu — din care voia să facă după moartea tatălui său, precum am mai arătat-o, șeful forțelor conservatoare din țară. Matei Cantacuzino, soțul său, Luca Niculescu, un protejat al lui Nicu Filipescu și generalul Culcer, tot un amic al lui — fuseseră aleși prin directă intervenție a lui Grigore Filipescu, care dealtminteri îmbrăcat în ofițer de rezervă cu o lungă pelerină militară urmărea pe generalul Averescu ca umbra lui și se agita într-un chip nemaipomenit în tot Iașul deja îndeajuns de agitat al acelor zile. Argetoianu, oportunist și setos de putere cum era, văzuse repede în popularitatea generalului Averescu un piedestal pentru realizarea ambițiilor lui. Sforțările lui Grigore Filipescu și oportunismul lui Argetoianu nu reușiseră încă să dea o formă concretă partidului averescan, așa încît n-a fost așa de ușor să se poată completa lista ministerială. În special nu se găsea un ministru de interne și unul de finanțe. Din această cauză constituirea noului cabinet suferea întârzieri și Mackensen ne puneau sulfa în coaste. Atunci Știrbey a inventat pe Fotin Enescu care își vedea liniștit de treabă la cooperatie și care solicitat să primească ministerul de finanțe și să se rostească în citeva ceasuri a alegea la mine pe atît de surprins de onoarea ce i se făcea, pe cît și de tulburat. L-am sfătuit să primească cu atît mai mult cu cît apelul venea de la rege direct. Cît privește pe Sărățeanu, membru la Curtea de casație, surprinderea lui a fost și mai mare cînd s-a văzut în capul Ministerului de Interne. Dimițiu și prietenii noștri l-au ajutat citeva zile cîci se simțea cu totul străin de răspunderile care i se încredințaseră. Îmi reamintesc și acum, în dimineața prestării jurămîntului goana după miniștri și mulțumirea lui Grigore Filipescu cînd în sfîrșit generalul Averescu s-a putut duce la palat cu cei mai sus pomeniți. Și încă lipsea ministrul de domenii. Așa după citeva zile a primit să ia acest portofoliu Garoflid, pe atunci consilier agricol și pînă ieri colaborator de aproape în această calitate al amicului Mărzescu.

RECONSIDERAREA TEZĂURULUI DE GÎNDIRE PRIORITARĂ ROMÂNESCĂ

DOSARUL INSULINEI (III)

L.S.P. — Rezultatele de pînă acum ale acestei nobile întreprinderi căreia îi consacrați ani buni din viața dv.? Ce ecouri a avut cartea dumneavoastră din 1976, care cuprinde dosarul Paulescu? A început Paulescu să fie înscris la locul cuvenit? Adeziuni în lumea oamenilor de știință, modificări în istoriile medicinelor, în lucrările de referință străine?

Prof. I.P. — Azi Paulescu este bine cunoscut în marile centre universitare, dar numai de marii specialiști. În afară de Ian Murray, vom menționa pe prof. Rolf Luft (Stockholm), președinte la Internațional Diabetes Federation, președinte al secției de fiziologie și medicină a Institutului Nobel, prof. Eric Martin (Geneva), prof. Arne Tiselius, director al Institutului Nobel, prof. M. Dérot (Paris), inițiator și conducător al Journées de Diabétologie de Paris, Rodriguez Minon (Madrid), președintele Societății de diabetologie ș.a.

În fine, pentru prima dată apare într-un tratat de medicină secvența Paulescu-Banting și Best, menit să servească serilor succesive de studenți și medici. E vorba de Tratatul de diabetologie al lui M. Dérot (Paris, 1977).

Tineretul, studenții, medicii, practicienii, învățați pe tratatele care vorbesc în continuare de Banting și Best, ca descoperitori ai insulinei. În rest, la cunoștința mea, nu a apărut un alt tratat în învățămîntul medical se face după tipicul vechi: Banting și Best au descoperit insulina. Ignorarea este însă frapantă în America. Acolo, în cadrul sesiunii anuale a Asociației diabetului, continuă să fie sărbătorit Banting sub forma unei: Banting Memorial Lecture.

Evident manifestări pro-Paulescu au loc din cînd în cînd unde te aștepti mai puțin. La Congresul Federației Internaționale a Diabetului, care a avut loc la Bruxelles în 1973, secretarul său general, Y. Pirart, a expus un panou de 2 m/1,5 m. în care a arătat nedreptatea făcută timp de 50 de ani lui Paulescu. Acesta a fost expus în holul congresului. E de notat, de asemenea, că tot acolo, pentru prima oară, marele panou care celebra descoperirea insulinei și în care apăreau Banting și Best cu ciinele Marjorie lipsea de pe pereți. Trebuie menționat că în afară de multiple articole, au apărut în străinătate câteva volume în care se arată net prioritatea lui Paulescu și uneori chiar rolul dubios jucat de Banting și MacLeod. Așa este volumul apărut la Bombay, India, în 1972, scris de prof. Y. S. Bajaj (*Insulin and Metabolism*) și lucrarea apărută recent în Italia: *Istoria del trattamento del Diabete*, scrisă de L. Barbero și B. Bruni. În iulie 1973, la Biblioteca Națională a Universității din Buenos Aires, a fost organizată o expunere intitulată „Descoperitorul insulinei, savantul român N. C. Paulescu”. În februarie 1979, profesorul Bernard Knight de la Cardiff, de la Welsh National School of Medicine, a publicat un articol entuziast despre Paulescu: *Acest om a descoperit realmente insulina*. El mărturisește că a ajuns la această concluzie achiziționînd, întîmplător, la Constanța, unde era în vacanță, cartea mea din 1976.

L.S.P. — De ce nu publicați dosarul Paulescu și pentru cititorul român?

Prof. I.P. — Am încercat, pînă în prezent, fără succes să public o versiune românească a cărții „Priority of N. C. Paulescu”. Este evident că medicii români trebuie să cunoască documentele care stau la baza revendicării priorității lui Paulescu. Și publicul larg ar primi cu interes o asemenea carte — piesele dosarului oferind o lectură pasionantă.

L.S.P. — Vă citez — pentru a vă pune unele întrebări și a face două-trei observații — textul din recent apărut *Dictionar cronologic al științei și tehnicii universale* (București, 1979, p. 320) referitor la descoperirile din anul 1921: „Fiziologul român Nicolae Paulescu (1869—1931) publică în „Archives internationales de Physiologie” rezultatul cercetărilor sale privind izolarea unui hormon pancreatic cu efect hiperglicemiant, pe care l-a denumit pancreină. Este insulina, hormonul antidiabetic elaborat în pancreas, bătut încă din 1909 de medicul belgian Jean de Mayer (1878—1934). Folosit azi ca medicament împotriva diabetului. În dec. același an, medicii și biochimistii canadieni Frederick Grant Banting (1891—1941) și Colin Munro MacLeod (sic!) (1909—1972) anunță descoperirea insulinei, o fabrică în 1922 împreună cu biochimistul Charles Herbert Best (n. 1899) și primesc în 1927 premiul Nobel pentru chimie (sic!). După 50 de ani a fost recunoscută însă prioritatea fiziologului român asupra (sic!) descoperirii insulinei”.

Trec peste prezentarea senin neutralistă a redactării și întreb:

a) de ce nu se precizează luna și ziua cînd își publică Paulescu „rezultatul cercetărilor sale”, iar la canadieni scrie: „decembrie același an”?

b) însușirea Collin etc. e greșită, evident, e vorba de 2 nume, nu de unul; iar premiul nu s-a dat celor 3 (4), ci numai la doi; care dintre cei 2 a murit în 1972, J.B. Collip sau J.J.R. MacLeod? ați corespondat cu ei? Best a murit în 1973, trebuia menționat acest lucru.

c) premiul a fost pentru chimie (v. p. 320) sau pentru fiziologie-medicină?

d) v-am întrebat aceasta, deoarece în același dicționar, la pag. 668, în tabelul cu premiile Nobel se spune — fără nici un comentariu, fără să se ia o cit de firavă atitudine — că în 1923, Frederick Grant Banting și John James Rikard MacLeod din Canada au primit premiul pentru fiziologie-medicină; motivul: „descoperirea și fabricarea insulinei și definirea rolului acesteia în tratamentul diabetului”.

Dacă la pagina 320 se afirmă că a fost recunoscută prioritatea lui Paulescu, nu era cazul să se arate că premiul a fost dat altora, pe nedrept — măcar într-o notă de subsol?

f) de ce spun asta? — ca să încheiem această paranteză — pentru că și în alte lucrări de referință apărute în România (*Dictionarul enciclopedic român*, 1965, *Mic dictionar enciclopedic*, ed. I, 1972, ed. II, 1979), Paulescu e prezentat inacceptabil, ca „unul dintre precursori”. Nici la noi Paulescu nu e apreciat cum se cuvine, iar dv. vă propuneți să-l faceți acceptat de străini ca descoperitor al insulinei...

Prof. I.P. — Atitudinea dicționarilor românești este într-adevăr, din acest punct de vedere, o rușine. Toate eforturile depuse, în ultimii 12 ani, toată documentația prezentată pentru revalorizarea lui Paulescu apar minimalizate, deformate sau ignorate. Banting nu putea găsi ambasadori mai buni pentru mistificarea pe care a făcut-o și întreținut-o 50 de ani, adică și după moartea lui, decît în dicționarele românești... Regretabil și straniu! N-am corespondat nici cu Collip, nici cu MacLeod. Premiul a fost pentru fiziologie-medicină.

L.S.P. — Ce s-a întîmplat în străinătate în ultimii ani, după moartea lui Best?

Prof. I.P. — Cînd a murit Best (31 martie 1978), *Le Monde* a publicat un articol în care se spune că Best „în 1921, împreună cu colaboratorul său F. Banting... au descoperit insulina. Apoi adaugă: „Această descoperire, confirmată în același an în România de către Paulescu, apoi în Franța de Ch. Gardin, i-a adus lui Banting un premiu Nobel de fiziologie și medicină (1923)”. Ce să mai spunem?!

Se pot constata, pe ici-colo, și răbufniri ale unui val de uitare. Un exemplu este tocmai cazul survenit în revista „Cahiers de Nutrition” din Paris. Această revistă foarte importantă, creată și condusă pînă la moartea sa, în 1976, de marele savant Trémolières, obișnuiește să publice pe coperta fiecărui număr fotografia unui mare cercetător în domeniul nutriției și, în corpul revistei, o notă în care, sub forma unui curriculum vitae, se expune succint contribuția sa științifică originală care a ajutat la progresul științei. Această revistă a publicat în 1971, vol. 6, fasc. 4, fotografia lui Paulescu și textul în care expunea omagial activitatea științifică excepțională a autorului român și apoi rolul lui de descoperitor al insulinei. După moartea lui Trémolières, în 1977, apare, în aceeași revistă vol. 12, fasc. 3, fotografia lui Banting și un text elogiind rolul lui Banting și Best în descoperirea și purificarea insulinei. Autorul acestei note era, fără îndoială, de bună-credință, dar neformat, pentru că atunci cînd i-am trimis o copie după un articol al lui Collip, niciodată dezmințit și în care acesta arată că prima injecție de insulină la om s-a făcut cu preparatul purificat de el, și-a recunoscut eroarea.

L.S.P. — Ce considerați că ar trebui făcut în continuare pe plan național și internațional pentru recunoașterea operelor lui Paulescu și impunerea ei definitivă?

Prof. I.P. — Mult, foarte mult! În primul rînd la Asociația americană a diabetului, unde prioritatea lui Paulescu e ignorată. Următorul fapt e concludent. Am făcut foarte recent o intervenție motivată la Asociația americană a diabetului în care am arătat pentru ce Conferința memorială Banting care are loc la congresul anual al asociației este „deplasată” și ar trebui să fie înlocuită, dacă nu cu o conferință Paulescu, ceea ce mă așteptam că vor refuza, cu o conferință a insulinei. Mi-au răspuns că, deși recunosc că Banting și Best n-au citat cum se cuvenea lucrările lui Paulescu, ar fi irealist să cred că se va suprima Conferința memorială Banting. Fără comentarii! Dar e bine să știm cu ce argumente și cit mai avem de luptat. Am primit însă promisiunea că va fi analizată cartea mea într-o revistă americană de diabet.

L.S.P. — De la promisiune la înfăptuire poate fi un pas sau mai mulți...

Prof. I.P. — Efectiv analiza a apărut în nr. 3 din 1981, p. 446 a revistei *Diabetes Care*. După o enumerare a 5 precursori, urmează veritabilul descoperitor al insulinei, corect: Paulescu (1921) și apoi Banting și Best (1922). Este prima dată, de 12 ani, de cînd a pornit această campanie, că apare numele lui Paulescu într-o revistă de diabet din S.U.A. „Jocul” nu este nici acum loial. Recenzentul ne acuza de șovinism și de psihoză în 2 (Pavel, Paulescu!). Nu a remarcat el că primul care a reclamat prioritatea pentru savantul român este un anglo-saxon, prof. Ian Murray din Glasgow, în 1969! și că în anii care au urmat pînă la moartea sa a reafirmat de 4 ori această prioritate?!

L.S.P. — Ar fi, deci, cel puțin o psihoză în 3!

Prof. I.P. — Este deci o psihoză mai degrabă colectivă, în care au intrat, între alții mulți, președintele (R. Luft) și vicepreședintele (E. Martin) Federației Internaționale a Diabetului. Amintim între aceștia pe prof. Bajaj din îndepărtată Indie. Îi recomandăm recenziilor să citească lucrarea acestuia despre descoperirea insulinei. Poate va găsi energia să arate Asociației americane a diabetului că suprimarea conferinței anuale în memoria lui Banting este o problemă de morală științifică!!

L.S.P. — Anul acesta avem două aniversări importante legate de Paulescu.

Prof. I.P. — Împlinirea anul acesta a 60 de ani de la descoperirea insulinei și 50 de ani de la moartea lui Paulescu ar fi, în adevăr, o ocazie binevenită, pentru reluarea acțiunii cu noi eforturi.

Să preparăm însă centenarul, care acesta va fi internațional. Pentru aceasta să redactăm o versiune română, conformă realității, a istoriei descoperirii insulinei și priorității lui Paulescu. Pînă atunci, să publicăm o nouă ediție engleză a cărții: *Priority of N. C. Paulescu...* cu completările de rigoare, pe care să o putem trimite gratuit. — cum am făcut și pînă acum, prin Ministerul de Externe — de cite ori apar în literatură manifestări scrise ale

CONCLUZII

În încheierea interviului acordat revistei noastre de către profesorul dr. Ionel Pavel, considerăm că este momentul să reamintim cititorilor noștri că, paradoxal, despre meritele fiziologului român Nicolae Paulescu, omul care a avut în mină insulina cu mult înaintea canadienilor Banting și Best, despre autorul acestei mari descoperiri s-a scris extrem de puțin chiar și în țara lui de baștină, România. Un reputat specialist în domeniul bolilor metabolice și de nutriție, doctorul C. Ionescu-Tîrgoviște, ne declara de curînd următoarele: „Este foarte regretabil că în ultimele decenii s-a vorbit foarte puțin despre acest savant de talie mondială. Cel puțin o generație de medici n-au știut nimic sau aproape nimic despre Nicolae Paulescu. Personal mărturisesc că nu i-am auzit numele în cursul studiilor universitare. Școala românească de nutriție s-a străduit să înlăture această gravă omisiune abia în ultimii zece ani. La loc de frunte se situează în acest sens lucrările profesorului dr. Ionel Pavel publicate în reviste de specialitate din străinătate, precum și „Memorialul Paulescu” prezentat de către profesorul dr. Iulian Mincu în deschiderea primului Congres național de nutriție și boli metabolice din 1980 — comunicări ce readuc în actualitate nu numai flagrantă nedreptate făcută ilustrului fiziolog român, ci și direcțiile prioritare ale cercetării medicale autohtone în domeniul diabetologiei”.

Din păcate, Nicolae Paulescu nu este nici primul și nici ultimul savant român căruia nu i s-a decernat, din ignoranță sau cu bună știință, premiul Nobel, în ciuda unor probe mai mult decît evidente prin care se atestă valoarea sa prioritară unor invenții și descoperiri românești. Marele premiu acordat de Academia regală suedeză ar fi trebuit să încununeze și activitatea ilustrului bacteriolog și imunopatolog Victor Babeș și a celor doi savanți de renume mondial, George Constantinescu și Henri Coandă, precum și cea a unui alt mare neîndreptățit, medicul severinean Ștefan Odobleja, autorul primului tratat de cibernetică generală și omul care a anticipat cu zece ani mai devreme decît Norbert Wiener construcția creierelor electronice. De reținut totuși că aceste dureroase și regretabile acte de inechitate au aparținut primelor 4—5 decenii ale veacului nostru. De reținut, de asemenea, că despre virtuțile științifice ale unui Paulescu sau Odobleja, aruncați vremelnice în conuri de umbră, se vorbește astăzi cu stimă și pioasă recunoștință nu numai în România, ci și în cercuri științifice din întreaga lume, că tot mai mulți sînt cei care recunosc post-festum prioritatea unor realizări românești. Meritele lui Paulescu și Odobleja au devenit astăzi mult mai cunoscute și deoarece aparțin unei țări ce s-a impus în lumea științifică mondială, în special în ultimele două decenii prin numeroasele comunicări de răsunet prezentate în cadrul unor întruniri și confruntări internaționale.

Vom aminti în acest sens cîteva opinii de dată mai recentă cu privire la opera științifică a medicului Nicolae Paulescu, opinii neconsemnate de autorul interviului publicat în Flacăra. Ne-a scris, de pildă, din Elveția domnul dr. Paul Mateescu care ține să-și exprime dezamăgirea că, la aniversarea celor 60 de ani de la descoperirea insulinei, acest eveniment nu este oglindit în viața filatelice a României printr-un timbru care să-l înfățișeze pe doctorul Paulescu. Corespondentul nostru ne-a trimis și o copie xerografiată după revista elvețiană „Médecine et Hygiène” unde, în cadrul unui amplu articol dedicat insulinei, este reprodusă și disputa dintre Paulescu și canadienii Banting și Best. Într-o altă publicație de medicină, editată în Franța, „La recherche”, profesorul dr. Jean Vigne îl citează pe Paulescu drept primul descoperitor al insulinei, primul care a extras-o corect din pancreas în 1921 înaintea francezului Gardin, a canadienilor Banting și Best. Vom mai aminti, în sfîrșit, că pentru savantul suedez Rolf Luft, președinte al comitetului Nobel din Upsala, numele compatriotului nostru Paulescu este asociat cu termeni de „titan al științei mondiale”.

În memoria acestui ilustru reprezentant al școlii naționale de medicină, la Editura științifică și enciclopedică se pregătește, așa cum am mai anunțat, apariția volumului intitulat „Nicolae Paulescu, descoperitorul insulinei”. Cartea va fi semnată de dr. Constantin Angelescu și Laura Sigarteu-Petrina. Este vorba, ni s-a spus, de prima lucrare exhaustivă privind viața și opera savantului. Iată ce ne-a declarat în această privință doctorul Constantin Angelescu, care se recomandă nu numai în calitate de coautor, ci și de apropiat colaborator al doctorului Nicolae Paulescu:

„Avînd în vedere faptul că doctorul Paulescu este cunoscut astăzi în primul rînd ca descoperitor al insulinei, am considerat util să prezentăm marelui public pe Paulescu omul, Paulescu medicul și profesorul, Paulescu fiziologul, endocrinologul, anatomopatologul, chimistul, chirurgul — așadar pe ilustrul și eruditul clinician și cercetător de nivel mondial. Cartea va cuprinde întreaga operă științifică a ilustrului nostru compatriot, precum și aprecierile unor personalități științifice din întreaga lume despre această operă. Aș dori să pomenesc în două, trei cuvinte cîteva din realizările mai puțin cunoscute pe care știința mondială le datorează lui Paulescu. Astfel, încă din vremea cînd lucra la Paris împreună cu profesorul Gastre, savantul român inaugurează cercetări în domeniul pancreasului endocrin. În 1906 prezintă lumii medicale o metodă chirurgicală de abordare a hipofizei pe cale temporală, metodă prin care el lămurește și geologia necunoscută pînă atunci a acestei glande. Această metodă va fi ulterior adaptată în chirurgia umană de către celebrul neurochirurg american Cushing.

În 1924 tot Paulescu este cel care demonstrează că legile Ambart și constanța ureo-secretoare, folosite în lumea întreagă ca test indispensabil în afecțiunile renale, sînt eronate și trebuie eliminate din practica terapeutică.

Lucrarea se încheie cu procesul insulinei, care demonstrează, fără drept de tăgăd, că acest hormon a fost descoperit de un român iar acesta este doctorul Nicolae Paulescu”.

LITORAL 1981

Cine cîntă la mare?

Am urmărit timp de mai multe zile programele citorva din barurile și restaurantele de pe litoral. Am făcut acest lucru ținînd cont de specificul unui program de acest gen, la care trebuie să participi renunțînd la pretențiile pe care le ai atunci cînd te duci la un concert simfonic, de pildă. Un lucru ni s-a impus din capul locului: calitatea programelor din restaurantele și barurile de pe litoral a crescut față de anul trecut. Este o consecință firească a faptului că la țarmul mării au fost invitate trupe profesionale, capabile să susțină adevărate spectacole, demne să apară uneori chiar și pe o scenă de teatru. Nume de referință în muzica ușoară românească precum și în dansul modern de la noi sînt și ele prezente în aceste zile însoțite de vară pe litoral unde își etalează marile lor resurse interpretative. În acest context nu-i rău să amintim că angajările solistilor și orchestrelor se fac prin ARIA (care ia o cotă, un frumos comision de fiecare contract), dar nu aduce, nu participă direct la încheierea unui spectacol. Mai trebuie să menționăm că dotarea unora din săli rămîne necorespunzătoare. Propunem să se analizeze și ora de închidere a barurilor de noapte, care poate pe litoral ar putea rămîne deschise mai mult și desigur fără a perturba liniștea celorlalți. Dar despre calitatea programelor de pe litoral și despre alte aspecte legate de ele ne referim în însemnările ce urmează.

DECOR DE EPOCĂ

Grădina Union din Eforie Nord are ambiția de a reinvia o epocă. Pentru fiecare vîrstă Unionul va strecura florul amintirilor care, ciudat, fără a fi fost trăite devin atît de structural legate de memoria afectivă, de Caragiale, de bu-nici, incit oricînd ne vom simți la Union acasă. Salutăm inițiativa de a chema un teatru bun — aici, teatrul de estradă „Leonard” din Galați — care prezintă un spectacol bine încheiat și de mult bun gust, capabil oricînd să fie susținut și pe o scenă. Rochii roz-bombon și pălării legate cu funde, french-cancan, fete frumoase și talentate, cuplete vechi în interpretări noi și savuroase — cum ar fi cele ale lui George Panaitopol, Ofelia Panaitopol, Traian Vasiliu — o scenografie care sugerează alte vremuri cu mijloace simple — o draperie, două felinare și un afis aranjate cu dibăcie de scenograful Simion Mărculescu — iată cîteva din elementele de atracție oferite de grădina Union în fiecare seară. În „culise” Dinu Gheorghe, șeful unității, un om tînăr, plin de inițiativă, absolvent al unui prestigios liceu de matematică din Pitești.

FAST ROMAN

Vraja Mării din Eforie Nord. Mult fast care aminteste de un decor roman. Găsim emblemele unei imaginații luxuriante atît în scenariu, în regie cît și în costumație, chiar și în îmbrăcăminte care servește la mese. Lectici, tronuri, pelerine purpurii, gesturi hieratice, togi savant migălite, albul marmurei — iată o ambianță care seduce privirea. Apar mari figuri ale antichității, Cezar, Antoniu, Cleopatra, care susțin dialoguri, deseori pline de haz. Din nou facem cunoștință cu trupa teatrului Leonard, de data aceasta cu alte vestimente, însă cu același aplomb și dăruire. N-ar fi rău însă dacă textul (aparținînd lui Pulu Maximilian) nu ar deveni pe alocuri obositor. Probabil că autorul a mizat pe norocul că nici un turist prezent în grădina nu cunoaște limba italiană. Altfel, nu ar fi existat scena moralizatoare: italianul cu Alfa Romeo și „fetița de la noi” care îl adresează cele mai colorate epitețe. Nici finalul spectacolului nu e la nivelul întregii reprezentații, un cor intonînd tam-nisam un soi de cîntec ce se vrea mobilizator și nu are nimic de-a face cu sfîrșitul unui program de bar. Din fericire, impresia de penibil lăsată de această secvență total neretinită la care contribuie și costumația artificial folclorică — rochia de nălon și fote turcoaz pațetate — se șterge odată cu apariția strălucitoare a Silviei Surdu, excepțională vedetă a întregului spectacol de la Vraja Mării. Rău prezentată, după o pauză de concertantă, acompaniată de o orchestră nu prea în formă, Silvia Surdu izbuteste să ne ofere totuși o mostră de ceea ce înseamnă adevărată artă. Dansînd step așa cum numai în filme am văzut-o pe Ginger Rogers, cîntînd teribil de antrenant, ea este răsplătită de public cu aplauze la scenă deschisă. Vedeta serii — paradoxal — nu are însă un contract ferm.

MUZICĂ TINĂRĂ

Mărturisim că am intrat în restaurantul București din Mamaia cu inima strînsă. Știam că aici cîntă în fiecare seară, din data de 10 iunie, Mircea Vintilă și Valeriu Sterian acompaniați de orchestra Compania Sunet, din care fac parte Eduard Bălașa — chitară solo, Iulian Constantin — baterie, Ioan Ranga — chitară bas. Scrisesem despre cei doi reputați reprezentanți ai muzicii tînere în repetate rînduri și le știam marea lor valoare. Însă nu ni-i puteam închipu într-un alt cadru decît acela oferit de Cănaclul Flacăra, unde miile de tineri îi ovationau și cîntau împreună cu ei. De aceea surpriza a fost cu atît mai mare după ce

Jeanina Matei

am asistat într-o seară la spectacolul pe care cei doi cîntăreți folk și Compania Sunet ni l-au prezentat. Pentru că acesta este termenul cel mai adecvat: spectacol, și încă unul de tînărie, care ne-a spulberat prejudecățile cu care venisem să-i ascultăm. Mircea Vintilă și Valeriu Sterian demonstrează la restaurantul București că muzica de calitate își poate găsi oriunde o ambianță firească și că se lasă nu numai influențată de această ambianță, dar, la rîndul ei, e capabilă s-o formeze, s-o modeleze după dorință. La restaurantul București nu vine orice cheflui dornic să uite de sine însuși și de ceilalți. Fără să aibă cituși de puțin mîrgă, fără să impună nicidecum o atmosferă artificială, restaurantul acesta își încredințează în fiecare seară cele 250 de locuri de pe terasă unor oameni dornici să asculte un program muzical bun în timp ce beau cu decență sau mîncă.

O vedetă a stepului:
Silvia Surdu

Zeci de spectatori care nu mai au loc la mese stau pe margine și ascultă cu vîdită plăcere succese mai vechi și posibile noi succese ale muzicii tînere. Unele piese sînt întimpinate cu bucurie de la primele acorduri, ca de pildă Constantin și Veronica, Hanul lui Manuc, Proverbe care sună excelent în acest decor. Mai

sînt și alte cîntece care vor intra cu siguranță și ele în conștiința iubitorilor muzicii tînere: Popa Nan, Pelicanul, Iluzia unei insule. O clipă am fost deconcertați cînd am auzit Amintire cu haiduci, Ardeal, dar imediat ne-am adus aminte cum în Maramureș localnicii, la ospetele lor, nu cîntă de pe ultimul disc al formației Boney M ci Sus, sus, sus la munte, sus și Treceți batalioane, cu o înflăcărare greu de egalat. Bineînțeles că Mircea Vintilă și Valeriu Sterian, care au în spate o vastă experiență interpretativă, și-au chibzuit programul astfel incit în repertoriul lor să se afle și piese de Bob Dylan, Niel Young sau Joan Baez, ca un semn de prețuire pentru muzica tînără de pretutindeni. Se aplaudă mult la restaurantul București, se aduc interpretelor flori, se bisează, se ascultă într-o stare de reculegere. Iată un triumf al muzicii tînere, capabilă să însuflețească pe oameni oriunde ar fi prezentă.

EXPUNERE DE MOTIVE

Scurte considerații de ordin tehnico-activ ale apreciatului șef de orchestră, compozitor și cîntăreț HORIA MOCULESCU:

— Stau aici, în astă-seară, la o masă, în fața restaurantului BUCUREȘTI din Mamaia, ascult și studiez fenomenul. Mă gîndesc că dacă acum 5 ani acești băieți, Valeriu Sterian și Mircea Vintilă, cu formația alcătuită, ar fi cîntat ce cîntă acum, această minunată muzică tînără dacă ar fi avut 3-4 clienți-spectatori care să-i asculte!? Faptul că astă-seară sînt aici peste 200 de oameni care-i ovacionează, oferindu-le și flori, evident că este meritul integral al celui care a știut să anime și să cultive acest fenomen în cadrul manifestărilor în cenacluri începute în anul 1974, Adrian Păunescu.

— Dar dumneavoastră, cunoscut fiind că aveți un repertoriu special, de ce nu vă desfașurați acum în plin sezon multiplele dumneavoastră talente într-un bar?

— Motivele pentru care n-am încheiat nici un contract vi le pot mărturisii cu voce tare, și așa nu puteți dumneavoastră publica ce spun!

— ?!?!?

— În primul rînd „cîntînd” într-un bar unde ar trebui să se muncească mult mai mult decît într-un restaurant, pentru că astfel de programe ar necesita foarte multe repetiții pentru a crea acea atmosferă și a armoniza mișcarea sinceră, ca să zic așa, membrii unei orchestre bunăoară, cu mine în frunte, am fi puși în situația ca, la sfîrșitul unei zile de muncă, banii pe care-i primim să-i cheltuim numai pe mîncare.

Apoi nu-mi face nici o plăcere să acompaniez un program de bar. Vă rog să rețineți, de bar, în care cineva îi zice „hai lelițo-n deal” unde nu se potrivește; altcineva eliminînd din program, fără să-mi ceară părerea, tocmai numerele specifice, spectaculoase.

Alt motiv pentru care am ocolit barul este dotarea tehnică, dotare care nu este cu nimic mai bună decît cea de acum 18 ani cînd s-a deschis pentru prima oară barul „Melody” din Mamaia. O singură excepție, barul „International” din Olimp. Si ce fel de program de bar poți să vezi dumneata, cînd afară este încă soare?

La ora actuală s-a ajuns acolo incit deosebirea între un restaurant și un bar constă în faptul că barul este un loc închis, cu portar la ușa, în firețuri, portar care nu justifică cu nimic diferența de dublu pret, introdusă ulterior în nota de plată.

UN SHOW DECENT

Un show decent ne oferă și barul Melody din Mamaia. Realizatoarea lui, Doina Andronache, a ținut să-i atribuie caracteristicile unei reprezentații de înalt profesionalism și de mult bun-gust. Nicolae Ilie, șeful unității, s-a preocupat și el îndepăroape de etapele realizării programului. Urmărindu-l cu atîtă atenție, a căzut chiar și de pe o șelă. Din fericire, nu s-a întimplat nimic grav. Trecînd peste acest amănunt trebuie să observăm că reprezentația se caracterizează printr-o mare diversitate. În scenografia lui Mircea Răbînski și secundată de orchestra Grupul Soul, trupa de balet a Teatrului de estradă din Deva și-a făcut remarcă din plin calitățile interpretative (solistii baletului: Dumitru și Ely Hanea). Un moment deosebit l-a constituit plastica acrobatică executată de Trio Majestic. Cei trei componenți ai grupului strîngeau odinioară covoarele din arena circului București, măturaau acolo pe jos ca oameni de serviciu. Printr-o perseverență și o ambiție uluitoare ei au ajuns să prezinte azi un număr de mare efect, capabil să entuziasmeze pe oricine îl urmărește. O cîntăreță cu priză la public rămîne Clara Anton, binecunoscută din spectacolele de la Fantasio. Mai sînt prezenți, printre alții, Gina Patrășcu, Radu Gheorghe, Cristian Popescu, toți contribuind la crearea unei atmosfere agreabile, de des-tindere.

UN PROGRAM DE NIVEL EUROPEAN

Ceea ce îți fură ochii din prima clipă la barul „International” din Olimp este marea desfășurare de elemente ale tehnicii moderne menite să transforme orice ambianță într-un decor de paradis. Iată cu

Zoe Cămpăanu

ce au ținut să-și întîmpine oaspeții cei de la „International”: cu un glob panoramic multicolor, cu mișcare vertical-orizontală, cu patru proiectoare Raf cu viteză variabilă, cu un stroboscop, cu un proiecteur de urmărire cu mișcare autonomă, cu un epidiascop. Conjugarea acestor embleme ale tehnicii creează efecte uluitoare și un cadru în care artiști ca Dan Spătaru, Marina Voica, Jeanina Matei, Păunța Ionescu, Mihaela Oancea, Zoe Cămpăanu, Silvia Surdu evoluează în condiții excelente și cu o remarcabilă dezinvoltură. Mai enumerăm dintre cei pe care îi putem urmări în fiecare seară la „International” pe Rodica și Ilie Ștefan, Tatiana Botez, Emil Marinescu, Duo Lasco, Luigi Cassian. Ansamblul de balet București, condus cu dibăcie de Cornel Patrichi, este excelent acompaniat de orchestra Wilmany. După cum ne spune Viorel Păunescu, șeful complexului „International”, toți componenții acestei trupe au repetat, cum se spune, „la singe”, cu o rigoare și o disciplină liber consimțite, numai din ambiția de a oferi turistilor cel mai bun program de bar care poate fi văzut în această vară pe litoral. Tot el ne mărturisește în perfectă cunoștință de cauză că spectacolul e comparabil cu cel din marile săli de bar din Europa. Ceea ce determină ca toate locurile să fie ocupate, seară de seară, iar clienții să fie cît se poate de mulțumiți de calitatea reprezentației structurate pe ideea de disco. Un grup de profesioniști desăvîrși etalează aici marile lor resurse interpretative fără să ezite nici un moment, fără să cunoască nici un complex, ca niște adevărate mari vedete ale muzicii ușoare și ale dansului de pretutindeni.

O BUBUITURĂ

Este ceea ce se cheamă un bar de port lingă care ar trebui să existe cel puțin 10 de același gabarit pentru a se evita o „sufocare”, ținînd cont de numărul mare al vapoarelor ancorate în radă și, odată cu creșterea relațiilor comerciale, numărul marinarilor în plimbare pe uscat, după luni de zile de navigație, va ticși, ca să zicem așa, folosind un termen consacrat, micul perimetru al acestui local. La barul „Pelican”, singurul de acest gen din Constanța, deschis fiind în toate anotimpurile, responsabilul, Olteanu Victor, venit doar de cîteva zile aici și care la prima vedere pare un om de ispravă, este sincer îngrijorat de prezența noastră.

— Cum vă place?

— Dar dumneavoastră?

— Nu-mi convine programul, dintr-un punct de vedere major. Clienții, dacă observati, chiar dacă se duc pînă la Pireu sînt aceiași, mai ales dansatorii de vreo patru ani sînt aceiași, cîntăreții au un repertoriu arhicunoscut și sînt tot aceiași, au aceleași programe și nimic nu s-a schimbat de tot atîtia ani.

Barul are circa 80 de locuri la mese. Ambianța arhitecturală este extraordinară de caldă funcțională, avînd un spațiu împărțit cu foarte mult rafinament. Acustica este excelentă, însă toți cei care au cîntat la microfon, în frunte cu renumita cîntăreță Clara Anton, au confundat spațiul de la „Pelican” cu cel de la „Melody bar”. Dealtfel, aceeași confuzie o face și formația instrumentală Orfeu din Mamaia care crede că se află pe coveta unui vapor, în plină sărbătoare, și în consecință se aude un bubuit continuu în timpului auditorului.

Cetățeanul pleacă din bar mai mult amețit chiar dacă n-a băut, siluît fiind el și creierul său — pentru că nu este puțin lucru ca să-ți pocnească în cap o mie de baterii, timp de o oră. Nimeni nu are satisfacția sau înțelegerea a ceva cît de cît coerent. Fantezia lipsește cu desăvîrșire, textul nu se distinge, mai precis, nu se înțelege ce spune cîntărețul; melodiile n-au nici ele puterea de penetrație, tinguitoare sau ritmice note pe care să le poți apoi cu ușurință fredona. Totul a devenit aici, la Pelican, o singură bubuitură. Dorim noului responsabil mult succes.

Ziua unui turist

SĂBIOARĂ ȘI LUFAR

Inițiativa, de obicei, nu vine din senin, și nu cade pe capul omului, fericindu-l, fără ca acesta să facă vreun efort. În loc de concluzii vă oferim două exemple mai mult decât concrete: restaurantul complex „Debarcader”, al cărui șef de unitate, Dumitru Rușă, a fost aproape de hotărârea I.H.R.-Eforie Nord, care, acum patru ani a schimbat specificul, trecând la aprovizionarea cu peste a complexului. „Debarcaderul” a devenit locul unde vin oamenii de pe întreg litoralul pentru a gusta, specialitatea casei: ciorba de morun. Prețul este mai mult decât modest: 5 lei și 40 de bani! Întreprinderea piscicolă Tulcea aduce materia primă. Și „materia primă” poartă numele exotice ale pestimilor mării și oceanelor: săbioară, lufar, merlucius, macrou, ceatal, morun, somn, Rafinaii se pot delecta cu pui de baltă, supă de broască testoașă, stridii afumate, cocteil de moluște... Nouă ne-a plăcut ciorba, specialitatea bucătarului Dumitru Secăreanu, „creierul” restaurantului, cum ni-l prezintă propriul său șef. Cum se concretizează inițiativa I.H.R.-ului? Aproape 2 milioane de lei vnzare, lunar!

Nici autoservirea „Litoral” nu stă să aștepte cu minile în sân. Sefu unității, Ioana Prundiș, o femeie frumoasă și cochetă, trece printre plitele uriașe, printre spălătoare, gustă, verifică, gândește. Și bucătarul, craioveanul Serban Marin, detașat în fiecare an pe litoral, dar terminând vacanța nebronzat, reușește să ofere tot felul de bunătăți celor peste 7500 de oameni care intră, zilnic, în autoservire. Se prepară cu precădere salatele, legumele, peștele.

Fără concluzii, doar cu zimbetele culese de pe chipurile celor aflați la odihnă!

DOI OAMENI RĂBDĂTORI

Sintem doi oameni răbdători. Stăm de un ceas pe terasa restaurantului Casino din Eforie Sud și așteptăm să ne ia cineva în seamă. Iluzie zadarnică. Toate cele 46 de mese din jurul nostru, frumos aranjate, sînt libere. Mai bine-zis, s-au ocupat și s-au eliberat de către turiști mai puțin răbdători. Doar la două mese puse cap la cap servesc trei chelneri ațerați. În rest, liniște și pace. Contemplăm marea, privim la cei care se întorc de la plajă. La un moment dat, unul dintre noi își pierde răbdarea și îl abordează pe șeful unității, Mihalache. „Fiți amabil, dumneavoastră sinteți șeful unității?” „Da, ce s-a întâmplat?” „As dori să vă cer s-luați într-o chestiune de serviciu. Dacă pe terasa acestui restaurant sînt 46 de mese, înseamnă că orice cetățean se așază la ele are dreptul să fie întrebat de un ospătar ce dorește, nu-i așa?” „Aveți dreptate, dar nu avem decât patru ospătari”. „Dar trei servesc la o singură masă. Cel de-al patrulea nu ne-ar putea servi pe noi?” „Dom'le, asta-i situația, sint cam obosiți”.

INSTRUCȚIUNI PENIBILE

În drum spre litoral, la stațiile PECO, vînzătorii îți pretind — sub amenințarea că nu-ți eliberează ulei pentru motor decât în schimbul a tot atîtea bidonase de plastic — zicînd dinsele, lucrătorele de la PECO, că așa au ordin de la „bază” și ca exemplu dau stația Hirșova care are de pe acum un plan de cite bidonase să strîngă pe lună.

Adevărul e că: în primul rînd aceste bidonase intră în costul uleiului și în consecință aparțin de drept cumpărătorului, ceea ce și șeful de la bază — care dă acest ordin — trebuie să știe. În al doilea rînd, nici un posesor de automobil (noi nu cunoaștem) cu scaun la cap nu-și va face acasă depozit de bidonase, ele rămînînd de-adevăratelea, la prima stație de auto-service, acolo unde cetățeanul nostru își schimbă uleiul la motor. Oamenii, pașnici, lasă acolo bidonasele fără amenințări și fără nici un plan dinainte stabilit. Auto-service-urile au și ele la rîndul lor un plan de colectare, ceea ce este foarte bine și logic. În acest context putem deci sugera o înfimă dar nemaipomenită idee: șefii depozitelor PECO să ia legătura direct cu șefii de autoservice de pe tot cuprînsul țării, pentru a curma această neînțelegeră care, deocamdată, din felul cum se aplică, jigneste pe cetățeanul nevinovat.

SPRE SEARĂ

N-am putea spune că marea, soarele, plaja, pot rezolva totul... Edili litoralului caută forme noi pentru atragerea în „jocul” vacanței a zecilor de mii de turiști, care nu așteaptă decât să fie chemați în acest joc... și să aibă cu ce se juca!

Proaspătul responsabil al bazei de agrement din Eforie-Nord, profesorul de educație fizică Ion Rădulescu, a luat în primire un post care nu exista pînă acum. Agrementul a început să fie gîndit în mod științific. Rezultatul — exact ceea ce se așteaptă: ieșirea din monotonia masă-casă-somn, transformarea stațiunii, care era, ce-i drept, cam îmbătrînită, într-un lanț de posibilități; șase terenuri de tenis

reamenajate, trei terenuri de minigolf, un teren polivalent — badminton, minigolf, volei, baschet — în construcție, cinci bazine de înot, discotecă, un parc cu jocuri, carusel, montaigne-russe. Și doi entuziaști care nu au nici o clipă de odihnă: directorul I.H.C.R. din Eforie-Nord, Virgil Gîrniță, și șeful dispeceratului, Ion Dinu.

Ce își dorește Ion Rădulescu? Posibilitatea de a închiria biciclete, foarte căutate de turiști, și unele lucruri mărunte, dar care își fac simțită lipsa toamă cînd ai mai multă nevoie de ele: mingi de tenis, fileuri, croșe de minigolf. Încolo, voie bună, și... avantaj la primire pentru noi, beneficiarii acestor posibilități.

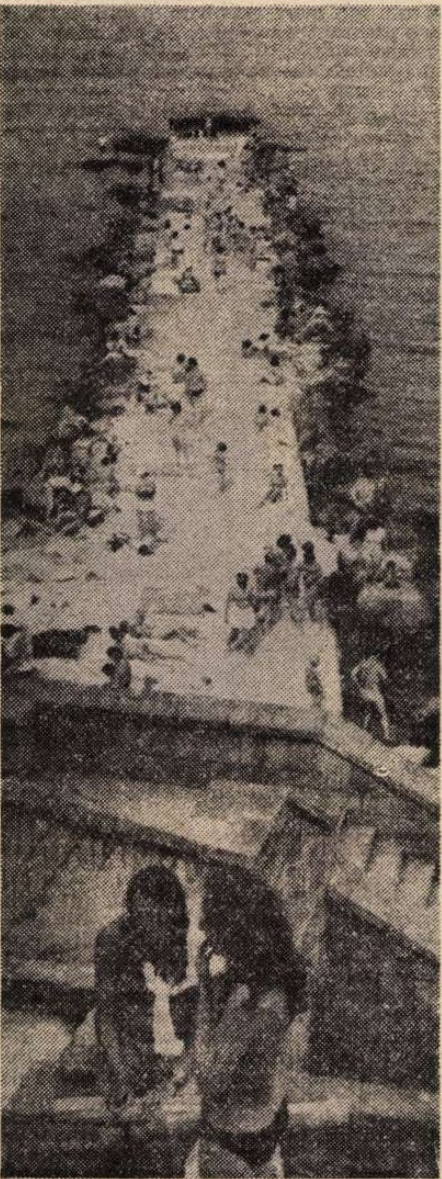
★

Un loc aparte în lista de distracții îl ocupă Baza nautică a stațiunii Eforie-Nord. Trei iahturi, trei păsări cu aripi de pinză, wind-surfing-uri, bărci pescărești cu toate uneltele (chiar și cu pescari la bord!) și cîțiva profesori de educație fizică, aducînd cu adevărați lupi de mare, călîți de vînt și talazuri. Am vorbit cu Vasile Dumitrescu, cu Stoica Gherasim, și am aflat de la dinșii cit de mult a însemnat ajutorul aceluiași entuziaș Virgil Gîrniță cit și al directorului cultural al B.T.T., Cornel Gogoasă.

Încercați mirajul unei ieșiri în largul mării. Încercați plăcerea de a tăia valurile cu prova grătuoaselor ambarcațiilor, și... obisnuți-vă cu prețul puțin cam prea mare: 55 de lei — o plimbare cu iahtul, o oră...

★

Ne dorim lucruri frumoase. Dorim să facem daturi. Ne oprim la „Arta populară 2” (artizanatul din Constanța). Gazda noastră, responsabilă Remilda Cozoioe,

lucrează de 20 de ani la acest magazin. Sint turiști pe care-i cunoaște de ani de zile: în fiecare vară mai cumpără cite un obiect pentru înfrumusețarea casei, a vieții. Secretul succesului? Săptămînal, responsabilă se interesează de noutățile din depozit. Răscoste, ne spune, depozitul, pentru a găsi obiecte de bun-gust. Lucruri alese pe care dînsa, dacă ar fi cumpărătoare, ar vrea să le aibă. Anul acesta vedete au fost perdelele din tort. Cu toate că aveau prețul de 1500 de lei. Ar fi dorit o mai pregnantă prezentă dobrogeană. În afară de ploscuțe... nici o noutate!

★

Librăria „Tomis” din Constanța se află la înfrînirea unor drumuri importante. Dar nu numai din acest motiv. „pentru că e în drum”, este asaltată de turiști care, așa cum plastic ne spune librarul-șef Eugenia Vlad, vin ca valurile. Se vinde foarte bine

cartea de artă. Cartea de vacanță, cartea de aventuri, romanele de dragoste, de citit în serile pline de mister, în după-amiezile liniștite, ei, acestea sînt păstrate din stocul care sosește iarna, ne spune Eugenia Vlad. Se recartează la începutul sezonului, și se vind ca piinea caldă. Se realizează o vînzare de 200 000 de lei pe lună!

TOATE OBSTACOLELE DUC SPRE TECHIRGHIOI

O barieră uitată pentru citeva trenuri de marfă și persoane, însumînd 15-30' pînă la 64', ne-a lăsat pînă la urmă să trecem, plictisită de insistența celor care fără prejudecări vroiau cu tot dinadinsul să ajungă în capitala europeană a vestitului nămol binefăcător de Dobrogea, cel ce alină atîtea dureri.

Ca-n alte dăți, și acum, la sosire, oștasul cu drapelul în mină, stă cîștit pe un soclu la intrarea în minunatul orașel și ne întîmpină mereu în aceeași poziție, cu spatele la toată lumea asta minunată care vine mereu, perseverînd în fiecare an. Nici pînă azi nu s-a găsit cineva să explice oștasului că menirea lui istorică este să ne primească pe noi cei de azi cu fața, așa cum sintem, buni sau mai puțin buni, în orice caz mindri.

Din șoseaua principală, tot cotînd în speranța a ceva deschis în plin sezon, către ora prinului, am străbătut multe străzi printre care și pe cea a Narciselor în colțul căreia ne-am oprit să admirăm panorama terasei cu circa 240 locuri a restaurantului „Zori de zi”, care era goală ca reclama unui film cu multe deserturi. Lîngă restaurant sta închis și magazinul zeului negustor „Hermes”. Ceea ce ne-a făcut să exclamăm: „Și tu, Hermes?” Mărturisim că ne-a fost oarecum jenă atunci cînd ne-am decis să împietăm toată această liniște cu întrebări lumeste pe tovarășul Tudose Nicolae, șeful de unitate de la „Zori de zi”, rugat fiind de noi să ne dea o listă a meniului de azi.

— Meniu n-avem, în schimb vă pot arăta comanda N.C.P.P.

— Păi, e veche.

— Aveți dreptate. Trebuie însă să ne înțelegeți și pe noi. Nu ne putem permite să trimitem în fiecare zi la trust un N.C.P.P. adică aceeași notă de comandă pentru că am deveni ridicoli.

— ?!

— Dumneavoastră scrieți cu ușurință acolo, dar să nu uitați că noi sintem restaurant „la la cart” și nu avem obligația de a servi nici măcar mititei și nimic din carne. Beți și dumneavoastră un ceai ca mine și-o să vă simțiți bine. Din retribuția de 2470 am luat 1130 lei pentru că nu am realizat planul de 300 000. Acum e bine. Am primit 300 de ouă și am vîndut ouă fierte, la capac, omlete, scrob fără brînză. Mîine le termin. Mai am circa 60 în frigider și 6 kile țigănesc. Țigănescul îl pregătesc ca să substituim Turnedoul. Este adevărat, astăzi, conform listei de inventariere 00325 din 15 iulie a.c. din 30 sortimente n-am nici unul. Dealtfel pentru că-mi sinteți simpatic vă pot spune așa, în particular, că dacă în altă parte se mai mîncă, aștia de aici beau tare și-mi voi face planul, pînă la urmă, vorba aia: „pierzi, cîștigi, negustor te numești”! Tovarăș reporter, ceva tot am. Am promisiunea că voi primi zilele acestea puțină cafea. Vă rog, dacă mai stați prin stațiune, nu ne ociliți.”

APA VIE

Pe plaja de la 2 Mai a apărut zilele acestea o gheretă mică din aglomerat. Desigur că după ce ai vizitat Acapulco din Eforie Nord, această minusculă apariție nu te îmbie cu nimic. Cinci umbrele stau înfipte în fața gheretei cu 5 măsute vechi din tablă. Un tînăr cu părul ciufulit își face apariția în pătratul gheretei, care ține loc de ghișeu.

— Albul, ține două pîneze și prinde afișul!

Albu, un bărbat de circa 33 de ani, vîrît într-o salopetă gen NASA, prinde cu delicatețe pe panoul prăvălăreii hirtia ruptă dintr-un caiet de dictando:

Avem zilnic cafea proaspătă la ibric.

— Cum te cheamă?

— Vasile.

— Și ce mai aveți voi proaspăt pe-aici?

— Păi azi avem „piește” prăjit. Și avem tot felul de biscuiți și mai avem Ci-co de doi lei fără sticlă, foarte rece.

— Doi lei?

— Da, doi lei și avem și restul să vă dăm.

— Da de unde aveți voi gheață?

— Avem, tovarășul responsabil de la Dobrogeana are grijă.

— Ce-i aceea Dobrogeana?

— Dobrogeana este restaurantul din comună. Nu știți?

— Il știu, dar de unde aveți gheață ca să țină o zi întreagă?

— Păi nu v-am spus? Ne-a trimis responsabilul și a zis să nu pierdem nici un client.

A doua zi a mai apărut un afiș:

Avem lapte bătut proaspăt și rece

Auziți oameni buni, ce idee năstrușnică la unii, cară gheață în plină vară ca să aibă Ci-co rece de doi lei și asta numai ca să nu piardă nici un client!

Pagini realizate de
GEORGE ARION, PIA OLARU,
A. SĂGEATĂ ■

Durerea —

o fatalitate invinsă

Cînd un bărbat ajuns la 70 de ani, precum profesorul dr. docent Nicolae N. Gheorghiu, își reapropie imaginea copilului ce-a fost, din felul cum vorbește despre tatăl său începe să se dezvăluie povestea mereu reinnoită a lumii în care toți băieții vorbesc despre tatăl lor pentru a-și face lor înșile înțeleasă exemplaritatea unui destin. A făcut parte dintre învățăturile desprinse de la tatăl său — figură proeminentă a științei medicale românești, de a cărui muncă de zeci de ani se leagă opera de modernizare a maternității „Filantropia” — în primul rînd voința de a-și deschide o cale în viață prin forța și dreptul propriilor merite, spune astăzi profesorul Gheorghiu. Cînd, în 1928, după ce absolvise Liceul Lazăr, s-a hotărît să se dedice profesiunii în cultul căreia crescuse, nu întîmplător a ținut să urmeze medicina la Paris. Nu întîmplător, încă nu numai pentru că posibilitățile materiale ale familiei îi îngăduiau. Tatăl său, profesorul Nicolae Gheorghiu, era în acea vreme rector al universității bucureștene, de care aparținea și Facultatea de medicină, iar profesorul de astăzi N.N. Gheorghiu n-a vrut să fie studentul tatălui său, spune, pentru a nu avea sau pentru a nu se zice că are o situație privilegiată. Și fără îndoială că în spiritul de independență și demnitate al omului, în probitatea și onestitatea intelectuală ale specialistului trebuie căutată — și găsită — una dintre explicațiile strălucitoarei sale activități de mai tîrziu, în renumitele așezăminte medicale bucureștene: „Filantropia”, „Coltea” sau „Cantacuzino”. Iar dacă trecem acum peste faptele lesne de presupus și înțeles, și anume că în lunga-i carieră universitară profesorul N.N. Gheorghiu a semnat peste patru sute de lucrări apărute în țară și în străinătate ori mai multe manuale dintre care unele, evident, cuprînzînd observații cu caracter original, sau că a realizat un set de aparate medicale obținînd, pentru unele dintre ele, brevete de invenție, o facem pentru a ne opri asupra a ceea ce mai reprezintă încă o noutate, deși n-ar fi trebuit de mult să mai fie o noutate, și anume că profesorul N.N. Gheorghiu a făcut, primul în Europa, operații ginecologice folosind anestezia prin acupunctură. În felul acesta, zice, a vrut să smulgă oamenii din prizonieratul ideii că viața se naște din viață cu un tip de durere, la capătul unui travaliu uriaș, știut de toate mamele de pe lume — numai de ele, cu adevărat — și răsplătit, întreg, în clipa cînd aerul explodează în plămîni copilului ca să se poată spune că printr-oameni a mai venit un om. Pînă să se lămurească, în general bărbatului, dacă nu cumva acea durere pecetluiește tainica, mirabila și neînțeleasă — în ciuda altor ziceri despre ea — legătura dintre o mamă și copilul ei, doctorul N.N. Gheorghiu a gîndit și a pus în aplicare, după criterii pur științifice, o metodă de a dirija, precum zice, nașterile și de a le face cit mai puțin dureroase. De fapt, adaugă, durerile au fost atenuate și chiar, uneori, au fost eliminate cu desăvîrșire — în aproximativ două treimi dintre cazuri — iar cit privește „dirijarea” nașterilor, mai spune profesorul Gheorghiu, ea s-a dovedit importantă nu numai pentru femeia supusă chinului facerii, dar și pentru că evită prelungiri ale aceluia efort, ce pot fi dăunătoare copilului. Primele rezultate le-a obținut în urmă cu 23 de ani, pe cînd era șeful Clinicii de obstetrică-ginecologie a Spitalului „Coltea” și director al aceluia spital. Un an mai tîrziu se arăta doritor să facă știute și altora mijloacele prin care ajunseser la acele rezultate. Se poate spune însă că, din păcate, după acel curs organizat din inițiativa sa, adică „neorganizat”, cum adaugă — referîndu-se la faptul că nu fusese inițiat chiar de forurile medicale de atunci — urmările n-au fost nici pe departe pe măsura așteptărilor sale. Ceea ce nu l-a împiedicat, de bună seamă, să continue să ajute mii și zeci de mii de femei să creadă că nașterea nu înseamnă o fatalitate a durerii. Dar cele citeva cursuri organizate din inițiativa Ministerului Sănătății în anul trecut și în acest an cu medici care practică acupunctura au determinat, aflăm, extinderea metodei profesorului Gheorghiu și în alte clinici și maternități din țară, ea fiind astăzi folosită în București, de exemplu, la Spitalul „Cantacuzino” de dr. Ștefania Ciucă iar la „Caritas” de dr. Doina Marina, însă și la Botoșani de dr. Constantin Dămăceanu sau la Roșiori de Vede de dr. Emilian Manea. Ni s-ar fi părut nefirească să se întîmple altfel, dacă ținem seama că profesorul Gheorghiu este întrebat și răspunde — din același gînd al său despre o lume în care oamenii să simtă mai puțin ce este durerea — chiar întrebărilor unor medici de prin Chile sau Columbia.

E. DUMITRU ■

O imagine poetică foarte frecventă, dar care — în țara noastră, cel puțin, — apare oarecum lipsită de obiect este aceea a coarului de nepătruns. Pentru poet și, în general, pentru cetățeanul care are cu totul alte înțelegeri decât ale pădurii, codrul va fi veșnic o realitate semeață, misterioasă, plăcut, înfricoșătoare, dăătoare de reverii și speranță, pentru că orice colț de natură nepătruns încă de om înseamnă speranță. Să ne amintim jubilația de odinioară a unora care ne învățau că omul trebuie să învingă natura și vom înțelege de ce cuvântul speranță e-atât de potrivit legat de cuvântul pădure.

În județul Suceava, pădurile ocupă 52,7% din suprafața totală. În urmă cu niște ani, pădurile nordului de țară și, în general, pădurile patriei începuseră a fi invinse cu o sălbăcie, cu o lipsă de înțelegere pentru umanul alcătuirii naturii unei țări ce azi ne înspăimintă. Ca să poată fi reimpăduriti munții, ca să se știe exact bogăția pădurii românești, ca să lăsam urmașilor noștri măcar atita pădure cât am moștenit noi de la părinți, codrii trebuiau pătrunși, cunoscuți științific, iubii, dacă se poate spune astfel, științific.

Deci, sint pădure la Suceava 255 755 ha. Ați putea gândi că această cifră e totuși, aproximativ deosebit de mare între două măsurători suprafața pădurii crește ori diminuează, iar la atitea sute de mii de ha. unul mai mult sau mai puțin nu înseamnă nimic. Inspectoratul silvic județean e organizat pe 23 ocoale silvice, subîmpărțite la rândul lor în 115 brigăzi și 334 cantoane silvice. Un ocol cuprinde de la 20 la 25 000 ha. Fiind încadrați 430 de pădurari, revin în grija și cunoașterea unui pădurar de la 700 la 1 000 ha. Exploatarea arboretului începe cu vîrsta de 80 de ani, pe suprafețe care se cheamă „ame-najistice” și pentru care se întocmește un „act de punere în valoare”. Actul este o adevărată monografie a parcelei ce intră în exploatare pentru nevoi industriale astfel că, socotindu-se livrarea extrem de riguroasă la mc, e de înțeles că se ia în discuție fiecare arbore (vîrstă, sortiment, calitate etc.).

Dacă un arbore contează, cu atît mai mult un hectar de pădure!

„Programul de conservare și dezvoltare a fondului forestier în perioada 1976—2010”, elaborat din inițiativa secretarului general al partidului hotărăște și orientează munca lucrătorilor pădurii, nu de azi pe mâine, fiindcă arborii nu cresc de azi pe mâine, ci pornind de la viața, de la funcțiile complexe ale pădurii în secole de existență.

— Problema, în esență, e simplă, spune inginerul Florică Tache, inspectorul șef de la Inspectoratul silvic județean. Un arbore ajunge la maturitate la 80—100 de ani. Exploatarea se face în ideea că pădurea trebuie condusă într-un ciclu închis. Să nu se taie, adică, mai mult peste ce poate crește, să se taie numai arboret ajuns la maturitate, exploatarea să fie judicioasă și să asigure echilibrul biologic, să se reimpădurescă zonele afectate de calamități cu arboret creat în funcție de condițiile locului. Trebuie să știi chimie, pedologie, geologie. Apoi, trebuie asigurată igiena pădurii, care e o treabă foarte, foarte importantă. În selecția pe care o facem pe parcurs se intervine cu tăieri de îngrijire. Altfel spus, existența pădurii este urmărită și chibzuită zi de zi. Nu se mai trăiește ca în codru, nu se mai fură ca în codru.

În general vorbind, codrul nu mai este de un timp bunșor, contrariul a ceva dominat de ordine, legi, rațiune. Politica partidului nostru în domeniul silviculturii vadește un mare spirit de prevedere. Pădurile sint o problemă a lumii, nu nu-

mai a noastră. Un avut al lumii, nu numai al nostru. Ele au rol de protecție a mediului înconjurător, rol antierozional, rol de regulator hidrologic și multe alte roluri. Oamenii își dau cel mai bine seama de importanța pădurilor atunci cînd nu le au. Intocmai aerului și apei, pădurea ni se pare un fapt firesc al naturii. Plecînd

tocmai de la firescul darului, care este pădurea românească, noi ne conducem după principiul că această comoară este practic inepuizabilă cu o singură condiție: să nu lupți tu însuși s-o epuizezi.

Dacă pădurile acoperă mai bine de jumătate din suprafața județului, e normal ca întreprinderile ce-l exploatează, il transportă și-l prelucurează să vină cu un procent remarcabil la structura economică a județului. I.F.E.T.-ul, adică întreprinderea forestieră de exploatare și transport, situată pe o platformă ce mai cuprinde un Combinat de prelucrare a lemnului, o întreprindere prelucrătoare — I.P.L. — și un Combinat de celuloză și hîrtie, realizează peste 30% din planul de export al județului. O întreprindere cu o foarte însemnată pondere economică și cu realizări ce-i aduce, după mai multe ordine ale muncii clasa I, onorantul titlu de Erou al Muncii Socialiste pe 1980 n-are, neapărat, și un mare număr de brațe de muncă. Există 6 unități teritoriale, la Vatra Dornei, Cimpulung-Moldovenesc, Gura Humorului, Rădăuți și Fălticeni, situație ce particularizează activitatea pînă acolo că realizezi greu elementele procesului de producție propriu-zis. Nu-i tocmai lesne să-ți imaginezi transportul și prelucrarea unui volum de masă lemnoasă de 2 199 000 mc plan anual.

Tovarășul Mihai Grigoriu, contabilul șef, face următoarele observații în ce privește planul: dacă prelucrarea unei cantități mici de masă lemnoasă pune o seamă de probleme, la o cantitate uriașă problemele sint altele nu numai din punct de vedere al cuprinsului, ci și al conținutului. Coaja unui copac se cheamă coajă și atît. Ce poți să faci din coaja unui copac? Nimic. Din coaja a o mie de co-

paci, iarăși nu obții mare lucru. Este, mai degrabă, un subprodus stînjenitor. La peste 2 mil. mc. masă lemnoasă, numai coaja și e o problemă economică. Astfel, coaja de rășinoase măcinată și tratată cu unele îngrășăminte devine compost pentru serele de legume.

De fapt, totul e prețios la lemn. La I.F.E.T. sint nominalizate în plan la pro-

Ing. Florică Tache: Pădurile sint o problemă a lumii, nu numai a noastră.

ducția fizică — în 50 de puncte — produse curente în acest tip de industrie din care unele, deși curente, au denumiri ce stimulează spiritul: manele prăjini rășinoase, felurite lobe (pentru dulăpiori, doage, talas), mangel în bocșă și pungi, tobe și tamburi, rămășite tananți, cetină de brad, resurse neindustriale. O poziție însă nenominalizată în plan numără — numai ea singură — mai multe sute de produse.

Practic, I.F.E.T.-ul livrează toate sortimentele de lemn și produse din lemn trebuincioase economiei naționale. Un singur leu mai puțin la cheltuielile pentru obținerea a 1 000 lei producție marfă înseamnă, în cifre absolute, o economie de 1 milion lei. Depinde, prin urmare, cu ce înmulțește leul, care-i baza lui de calcul. La o producție de 1,5 miliarde lei producție marfă, ceea ce contează este politica leului. Fapt ce trimite direct la politica pădurii și a fiecăruia din arborii ei.

Să revenim atunci la starea pădurii. În termenii întrebunțați pe aiurea la sfîrșitul de an, cînd se apreciază starea unei națiuni — e bună, nu e bună — avem motive să spunem că starea pădurii românești în partea Sucevei e bună.

— Există pentru pădure, spune inginerul silvic Florică Tache, un indicator echivalent oarecum aceluia al productivității din industrie: ritmul de creștere pe ha. și an. Avem aici cele mai mari creșteri din țară — de peste 7 mc pe ha anual în arboretele nou create — și ne străduim să ajungem la 8 mc. Dacă procedăm la un calcul, vedem că este un ritm mai mult decît îndestulător față cu ce se taie. Noi trebuie să ținem cont și de efectele unor calamități naturale. În

Județul Suceava are toate motivele și toată vigoarea să rămînă fruntaș în întrecerea socialistă

(Urmare din pagina 1)

nuî, mai puțin familiarizat cu problema economică, datele planului?

— Direcția județeană de statistică ne comunică, la 1 iulie 1980, următoarele: trăiesc în județ 655 100 locuitori, din care 50,8% femei și respectiv 49,2% bărbați. Densitatea populației este de 77 loc. la km². Aici trebuie să facem precizarea că jumătate din teritoriul județului este acoperit de pădure și iar pădure. Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale ne comunică, la aceeași dată, un număr de peste 170 000 persoane încadrate în muncă. În cincinalul 1976—1980, fondurile fixe industriale au sporit cu 4,5 miliarde lei. Aceasta înseamnă noi capacități de producție. În total, 67. Să vedem ce a rezultat. Mai întîi, 11 000 noi locuri de muncă în industrie, cu creșteri semnificative în construcțiile de mașini și industrie ușoară. Producția industrială a avut un ritm mediu de creștere anual de 8,6%. În 1976, producția industrială pe locuitor a fost de 16 152 lei. Vă rog să urmăriți cifrele: în 1980, a ajuns la 26 202 lei. Astfel crescînd toate, avem convingerea că în 1985 volumul total de activitate economică să ajungă, pe locuitor, la peste 71 000 lei. Investițiile au fost prilejul și, în parte, cauza construcției a 16 552 apartamente. Socotînd o medie de 3 persoane pe apartament rezultă că în viața a peste 50 000 de cetățeni care s-au mutat în blocuri noi s-a petrecut o importantă mutație calitativă. Dar nu e numai atît, bineînțeles. S-au construit alte 5 400 locuințe și case noi.

Baza materială a învățămîntului s-a îmbogățit cu 438 săli de clasă, 1 700 locuri în internate și 27 000 locuri în internate și creșe. Cheltuielile social-culturale alocate de la buget au fost mari. Aproape 4 miliarde lei. Toate cifrele de pînă aici sint, dacă le putem numi astfel, cifre-fapte. Așa trebuie citite și, așa zice, trînte cifrele cincinalului pe care l-am început.

Am vorbit de cele 4,5 miliarde lei sporuri la fondurile fixe industriale. Este momentul să arătăm că dacă în cincinalul trecut am beneficiat de un volum de investiții de aproape 15 miliarde lei — dublu față de perioada 1971—1975 — investițiile perioadei 1981—1985 ne vor permite ridicarea pe o treaptă calitativă superioară a întregii activități și sporirea mai accentuată a eficienței muncii. Problemele momentului au devenit altele: nu atît să investești, cît să valorizezi la maximum dotarea tehnică și potențialul uman.

— Vă propun să discutăm chestiunea eficienței muncii, la zi, cu referire la luna iulie chiar.

— Am prezentat Congresului al II-lea al consiliilor oamenilor muncii bilanțul primei jumătăți a anului; de fapt, al primelor 5 luni. Producția netă industrială se realizase cu un spor (103,3%), ceea ce înseamnă plus 67 mil. lei. Producția marfă, de asemenea, cu spor (107%), deci un plus de măruri de 40 mil. lei. Aceasta în condițiile creșterii productivității muncii cu 589 lei pe persoană și a reducerii cheltuielilor totale cu 4,5 mil. lei. Numai beneficiul suplimentar realizat este de 60,6 mil. lei. Principalul nostru indicator acum este

calitatea. „Problema calității, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, este problema numărului unu...și la nivel mondial aceasta este numărul unu... Pe plan internațional ne confruntăm cu greutăți generate de eriza economică; dacă nu vom avea produse de calitate superioară, vom fi eliminați de pe piață”. Și în cincinalul trecut am făcut eforturi pentru calitate, se înțelege, odată cu programul de creștere a eficienței muncii. Valoarea produselor noi și reproiectate a reprezentat 24 la sută din valoarea producției marfă, au fost introduse procedee tehnologice noi, s-a extins mecanizarea și automatizarea unor procese de producție, sarcinile de export pe cincinal au fost îndeplinite cu un avans de cinci luni, cu o realizare în milioane lei valută dublă față de 1975. De altfel, ca urmare a îndeplinirii planului cu trei luni și jumătate mai devreme și cu o depășire finală de peste 5 miliarde lei ne-am situat pe locul II în întrecerea socialistă. Să spunem mai departe că moldoveanul e filosof și hitru, dar să băgăm de seamă nu numai că nu e molcom, dar că e un om grăbit să-și facă viața mai bună, mai împlinită sufletește și material. Conducerea partidului a apreciat devotamentul în muncă al județului prin decernarea unor prestigioase ordine și medalii.

Pentru actualul cincinal ne revin, din Programul directiv în profil teritorial adoptat de Congresul al XII-lea al partidului, sarcini deosebit de onorante, de mobilizatoare. Pe linia vitală a dezvoltării bazei de materii prime, se vor da în exploatare zăcămintele de sulf din Călimani și cele de fier de la Delnița. Se vor lărgi cercetările pentru descoperirea de noi rezerve de țitel, sisturi bituminoase, gaz metan, cărbune, minereuri neferoase și nemetalifere. În ansamblul economiei județului, cele mai dinamice ritmuri le vor cunoaște industriile constructoare de mașini, chimică și ușoară.

Vorbeam și la început de felul în care

cifrele de plan devin realități. Iată, în continuare, cum: vom fabrica produse noi — echipamente electronice industriale, roboți și tipuri noi de mașini-unelte, scule tăietoare și de filetat, rulmenți, fibre și fire artificiale, detergenți, mobilier — în unități industriale noi — I.F.A. Suceava. Întreprinderi de covoare la Siret și tricotaje la Rădăuți, dezvoltări marcante la întreprinderea de mașini-unelte, o fabrică de sticlărie de menaj, precum și multe alte dezvoltări și capacități semnificative. Așa stînd lucrurile, să trecem la cifrele-fapte ce rezultă și care, fără îndoială, în 1985 vor fi și ele realități. Ponderea producției industriale în producția globală a județului va spori de la 50 la sută la 56 la sută în 1985, peste 40 la sută urmînd a se realiza prin folosirea intensivă a capacităților existente. La aceasta trebuie să luăm aminte, fiindcă ideea de intensiv atinge direct ideea de calitate și eficiență a muncii. Extinderea și introducerea pe scară largă a progresului tehnic va asigura condițiile ca, la nivelul anului 1985, circa 40 la sută din valoarea producției marfă să o reprezinte produsele noi și reproiectate. Ca urmare a acțiunilor concrete de activizare a unor factori ce asigură ritmuri intensive, productivitatea muncii calculată pe temeiul producției nete va crește cu 13 la sută anual. Costurile materiale se vor reduce cu 55 lei la 1 000 lei producție marfă, valoarea producției nete la 1 000 lei fonduri fixe sporește în 1985 față de 1980 de la 591 lei la 701 lei iar beneficiile de la 201 lei la 433 lei. Dacă ne referim numai la lemnul de foioase, cu pondere importantă în pădurile județului și cercetăm ce se petrecea în urmă cu 15—20 de ani cu el vom avea o imagine deosebit de grăitoare asupra conținutului cuvintelor „valorificare superioară a resurselor”. Acest lemn mergea, cam 50 la sută, la foc. Din foioase se fac astăzi plăci aglomerate, indispensabile industriei de mobilă. În industria mobiliei, trecerea de la scindură și panel la placă

viitor pentru trecutul și prezentul nostru

ultimii 14 ani am avut mai multe milme doborâturi de la viitoră ori rupturi de zăpadă. Pentru pădure a fost o perioadă grea. Și luna iulie a fost grea. A plouat cum nu țin minte să mai fi plouat de foarte multă vreme. În câteva zone s-a rupt, pur și simplu, cerul. S-au deteriorat drumurile forestiere, e nevoie de reparații urgente și de consolidări, trebuie protejate microhidrocentralele din județ, trebuie făcută igiena pădurii în fiecare parcelă (sau parchet, cum i se mai spune) afectată. Pădurea este o imensă bogăție și o imensă șansă economică pentru cel care o îngrijește și o exploatează rațional. În proporție de 89%, arboratele sucevean se încadrează în clase de producție mijlocii și superioare. În raza ocoalelor silvice Vama, Crucea, Stulpicani, Moldovița, Coșna se găsește un molid de o calitate excepțională. În ocoalele Solca, Rîșca, Gura Humorului, Marginea și Putna se găsește mari cantități de brad pentru rezonanță și claviatură.

Ce mai dă pădurea Sucevei? Mii și zeci de mij de tone de fructe și ciuperci comestibile, nuiele pentru împletituri, rășină, plante medicinale, vinat, pește și, peste toate acestea, mai bine de 110.000 ha. pentru pășunatul vitelor. În multe privințe, pădurea e tezaur fiindcă rezervațiile floristice (finete seculare la Ponoare-Bosanci, la Frumosa-Moara, complexul de nuferi din Salcea, mesteacănul pitic de la Lucina, strugurele ursului de la Benea), rezervațiile forestiere (codrul multisecular de la Slatioara, pădurea seculară Giumal), rezervațiile geologice și mixte odată pierdute ori deteriorate, pierdută e și o tresărire din sufletul românului. Fiindcă — și asta nu-i puțin — pe aici, prin țara de sus cresc și s'încă falnici arbori de sute de ani bătrâni ori mai curând tineri: stejarul de la Casvama, pui pe vremea când se clădea Bucureștiul, stejarul de la Botoșana, cu peste 350 de ani în fibra sa, ulmii de la Cimpulung Moldovenesc, străjeri pe cinci veacuri și alții, și alții asemenea lor.

TUDOR OCTAVIAN

De la 1 iunie încoace, celor care asaltează muntele Negoii din masivul Călimani li s-au adăugat însemnate forte umane și mijloace tehnice, în cadrul acțiunii inițiate de conducerea partidului și statului nostru, pentru grăbirea punerii în valoare a zăcămintului de sulf de aici, substanță minerală fără de care, așa cum opinează specialiștii, nu poate fi concepută industria chimică modernă.

Înzestrată cu utilaje de săpat și încărcat, cu mașini și utilaje grele, adecvate specificului marii bătălii cu muntele, esaloanele de oameni sosite aici din județele Bistrița-Năsăud, Botoșani, Giurgiu, Harghita, Iași, Maramureș și Suceava au pornit la atacul „cetății sulfului” chiar din prima zi, dar luna iunie rămâne, după aprecierile inginerului Romul Crăciun, director tehnic al Combinatului minier Suceava, șeful comandamentului de coordonare a acțiunii, ca o perioadă de organizare din mers a activităților principale, cele de la descoperță, de reparații, întreținere și construcții de drumuri și din sectorul de reparații mașini și utilaje, ca o etapă de acomodare a oamenilor cu asprile muncii la altitudine, în care experiența acumulată a început să-și spună cuvântul. „Examenul lunii iunie, este de părere șeful comandamentului, a fost trecut cu bine de toate formațiunile județene, dovadă: realizarea și depășirea programului de producție, atât pe ansamblul acțiunii, cât și la nivelul fiecărui esalon. Ținând seama de toate acestea, pentru luna iulie ne-am propus un program de producție de 3 ori mai mare, față de realizările lunii precedente, când am transportat din descoperță 61.000 metri cubi rocă, depășind, totodată, cantitatea de 130.000 metri cubi de steril, la drumuri, pe platforme, hălzi și în treptele muntelui.”

La realizarea acestui ambicios program, un aport substanțial și-l aduc cele 23 de brigăzi de mineri din componenta raionului galerii de minare, condus de maestrul miner principal Vasile Baci, secretarul comitetului de partid de pe platforma Călimani. L-am însoțit în treptele superioare ale Negoiiului, notându-ne, între altele,

CĂLIMANI, un munte și legenda lui

că 220 de ortaci din raionul său au demarat puternic producția pe luna iulie. La jumătatea acesteia conturându-se bazele îndeplinirii prevederilor din program, de a se bate galerii de minare însumind un metraj de 1,5 km. „Pe această bază vom înlesni numărul puscăturilor masive, fiecare explozie având încărcături între câteva tone și câteva zeci de tone, prin care urmează a fi derocate zeci și zeci de mii de tone de stincă. Ca urmare, minerii sînt în pas cu cerința stringentă de a asigura, prin derocări, suficient front de lucru pentru utilajele de excavare și transport.”

Bine se desfășoară treburile și la activitatea de drumuri, sector încredințat inginerului Ioan Bartoi, de la Direcția județeană de drumuri Suceava, un reputat specialist în astfel de lucrări. De la el aflăm că în raportul drumurilor, dintre ei distingându-se ieșenii precum și detașamentul de ostași, s-au consemnat executări de terasamente pe o distanță de 4 km, cu un volum de 35.000 metri cubi, finisări de taluze în stincă și pământ în suprafață de 25.000 metri pătrați, întrețineri de cai de acces cu un volum de 5.000 metri cubi de balast și piatră spartă etc. Concomitent, în conformitate cu dispozițiile comandamentului, s-a trecut și la amenajarea, în ritmurii superioare a intrărilor la trepte, ceea ce va conduce la îmbunătățirea circulației autobasculantelor grele, la creșterea randamentului lor productiv.

Odată cu declanșarea acțiunii, a fost reînnoită și activitatea din compartimentul electromecanic, pentru reactivarea unui

număr cât mai mare de mijloace mecanice. Vorbindu-ne despre munca în acest domeniu, maestrul mecanic Petru Rusu, secretarul organizației de partid pe secția electromecanică, a ținut să sublinieze faptul că echipele de la reparații autobasculante, buldozere, foreze, excavatoare au fost masiv întărite cu muncitori cu experiență veniți din cele 7 județe. Suceava aducându-și în această privință cea mai mare contribuție. Cum este și normal, bătălia pe care o dau electromecanicii este de natură să mărească indicele de folosire a utilajelor, să ridice la cote superioare înfruntarea cu muntele.

Avind drept țintă imediată realizarea programului lunii iulie, întrecerea socialistă de aici are deja un lider. Este vorba despre esalonul județului Harghita, cea mai bine înzestrată, de acasă, cu toate cele de trebuință. În ampla întrecere, esaloanele se autodefinesc, își etalează particularitățile. Dacă ieșenii sînt cei mai buni la drumuri, iar sucevenii au o contribuție deosebit de importantă în sectorul reparații, giurgiuvenii s-au impus, prin buldozeriști și excavatoriști, în domeniul încărcărilor din descoperță și la deplasările de steril, iar maramureșenii sînt cunoscuți ca esalonul cel mai numeros, care are reprezentanți destoinici în cele mai multe trepte. În ce-l privește pe harghiteni, ei sînt fruntașii fruntașilor.

GHEORGHE PARASCAN
Fotografii de D. VINTILĂ și
ELENA GHERA

POETI DIN SUCEAVA

Urmasii

Vor veni din urmă
Ferițiți cei înflorind capituluri
Peste cenușa noastră amestecată
Vor veni precum vechii păstori
Rămăși fără turme.

Să vadă, să numere trecerea
În aspre lăbiții
Pînă cînd toate drumurile
Își vor pierde ultimul sunet
Într-un os prea umil.

Ce ne-nsemnate-s aceste întrebări
Cînd umbra alunecă
Spre sinul femeii
Și-i vremea să-ți așezi peste umăr
Epolet de mîhnire și vînt.

ION BELDEANU

Chemare

Vino Mindra mea pe lună,
Lasă-mă un ceas stingher.
Să îți împletesc cunună
Din sălbateci flori de ger.

Vino Mindra mea de-acasă,
Uită-un ceas că-mi ești soție.
Vino Puro și Frumoso
Să-ți zic Cînt de cîntănie.

Vino Mindra mea și vino,
Lasă-mă un ceas stingher.
Că de cînd nu-mi ești, Stăpîno,
M-am uscat să te tot cer.

Vino Mindra mea frumoasă,
Uită-un ceas că-mi ești soție.
Că de cînd sint dus de-acasă
Te-am iubit pe datorie.

OZOLIN DUȘA

a echivalat cu o revoluție tehnică. Mai departe, prin investiție de inteligență, prin organizare, inventivitate, dăruire în muncă luptăm să micșorăm leu cu leu cheltuielile la 1.000 lei producție marfă. Un leu nu e mare lucru. Raportat însă la cantitatea uriașă de lemn prelucrat ajungem, în cifre absolute, la economii mari. Acționînd asupra mîinii de lei fonduri fixe și producție marfă acționăm asupra indicelui de creștere a bunăstării. Se prevede ca în 1985 populația județului să poată cumpăra cu 37,2 la sută mai multe mărfuri decît în 1980 iar prestările de servicii să cunoască un spor de 60,5 la sută. Se vor construi peste 20.000 apartamente și un număr mare de locuințe din fondurile populației. Se dezvoltă și se modernizează învățămîntul, baza lui materială, baza materială a culturii și ocrotirii sănătății. Consecința firească în socialism a tuturor acestor acțiuni de plan este creșterea nivelului de trai.

— În cuvîntul dumneavoastră de delegat la Congresul al II-lea al consilierilor oamenilor muncii, ați fost foarte autocritici, în special în ce privește activitatea de export și investiții. Vă rog să motivați accentul pe autocritică avînd în vedere faptul că ați reușit, totuși, să vă situați ca județ pe locul II în întrecerea socialistă.

— E vorba de unele situații de moment și, mai ales, de obligațiile pe care ni le hotărîse problemele creșterii calității produselor. Cu toate măsurile luate, continuă să se manifeste unele încălcări tehnologice în realizarea unor produse destinate exportului: chereștea și rășinoase cu umiditate ridicată, cu supra și subdimensionări, mobilă cu finisaj necorespunzător, confecții metalice și utilaje cu fiabilitate redusă, încălziminte cu țâpi dezlipite și cu aspect comercial necompetitiv. Pe ansamblul județului, în primele cinci luni ale anului se înregistra o nerealizare de 14 la sută a planului de investi-

ții precum și o rămînere în urmă a planului de export. Toate neajunsurile au fost analizate în spiritul indicațiilor date de tovarășii Nicolae Ceaușescu pentru folosirea mai bună a potențialului tehnic și a forței de muncă, pentru asigurarea utilajelor tehnologice la toate punctele de lucru, pentru întărirea disciplinei. Avem programe judicioase și de detalii privind creșterea productivității, cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic, reducerea consumurilor specifice de materiale și materii prime, combustibili și energie, valorificarea materialelor refolosibile și a resurselor energetice secundare, pentru tipizarea și standardizarea unor materiale, pentru reducerea importurilor și autototare. Cauzele deci, se cunosc, planuri de măsuri, pornind de la cercetarea la fața locului, avem, trebuie să le respectăm și le vom respecta. Sarcinile mari ce ne revin pentru anul 1981 și pregătirea condițiilor realizării planului pentru întregul cincinal actual impun ca la toate nivelurile să se acționeze cu fermitate și inteligență pentru îndeplinirea noii calități în toate domeniile. Trebuie să crească răspunderea fiecăruia, să se manifeste mai pregnant spiritul revoluționar, de exigență și inițiativă. E necesar să se perfecționeze continuu stilul de muncă în conducerea și educarea oamenilor, să fie promovat convingerea spiritului autoconducerii. Avem convingerea, cunoscînd firea moldovenilor, marea lor dorință de bine, atașamentul la politica partidului, că, în ce privește planul pe 1981, vom recupera toate rămînerele în urmă. Avem ajutorul permanent și extrem de eficient al conducerii superioare de partid, sîntem conștienți de forța ce-o reprezintă o clasă muncitoare care-și apreciază just interesele, avem argumentul suprem al prefacerilor pe care le-a trăit România în ultimii 15 ani, avem încredere, în democrația noastră. Județul Suceava are toate motivele și toată vigoarea ca să se mențină printre fruntașii în întrecerea socialistă.

Cronica vieții pentru toți

Scrisorile și sesizările adresate redacției de către oamenii muncii pretind, în marea lor majoritate, o rezolvare. Mai bine-zis, o anumită rezolvare. Lucru ce nu-i întotdeauna posibil, intrucît convingerea omului poate să fie una, iar legea ori soluția, cu îndreptățire în chestiunea pusă în discuție, alta. Olimpia Nucea, din comuna Dornești, de exemplu, a fost trecută din postul de ospătar în acela de brutar. Din memoriul Olimpiei Nucea se înțelegea că s-a săvîrșit un fel de abuz, cu toate consecințele ivite în cazul transferului abuziv. Numai că petenta avea calificarea de brutar și, pînă la urmă, după ce s-a discutat cu ea, a acceptat munca la brutărie. O întrebare mai poate fi, totuși, pusă: de ce socotea oare brutăria din Dornești că se realizează mai bine profesional ca ospătar?

În ce privește cererea bătîrînei Filomela Boiculesei, din comuna Udești, e foarte dificil de imaginat o rezolvare. Spun de imaginat pentru că, de fapt, comuna nu i-a greșit cu nimic. Fiind vîrstnică, singură și nevoiașă, a avut scutiri de taxe și i s-a dat un ajutor social de 250 lei lunar. Filomela Boiculesei a refuzat ajutorul social. Ea cere acum să fie toate ca în urmă cu patruzeci sau cincizeci de ani, să aibă o sfoară de pîmînt a ei, aceea pe care a stăpînit-o înainte de colectivizare, să se întoarcă timpul. Scrisoarea e plină de dramă și ne duce cu gîndul la simfonia pentru pîmînt a lui Ion al Glanetașului.

Din Zamostea, Lupașcu Aurelian reclamă unele nereguli cu stupii de albine ai C.A.P.-ului. Dacă în problema stupilor — la o cercetare întreprinsă în comună — a reieșit că s-a muncit neglijent și cu pagubă, cu același prilej s-a dovedit că reclamantul, pe timpul cît a lucrat ca paznic, a crescut vitele gospodăriei sale pe

tarla obștii. Se pare că Lupașcu Aurelian nu-i omul cel mai indicat să observe paful din ochiul altuia.

O chestiune de interes mai general cuprinde memoriul Anastasiei Carmen din Fălticeni. A purces la construcția unei case fără a avea autorizația legală. În consecință, descoperindu-se neregula, e somată să dărîme ce-a clădit. Regimul construcțiilor și calea de urmat pentru a construi sînt treburile rigurose hotărîte și controlate de stat. Fără îndoială că Anastasia Carmen are niște motive să înalte o casă, de vreme ce-a făcut-o, numai că rezolvarea problemei casei trebuie aflată la Fălticeni și în paragrafele legii. Rezolvarea solicitată redacției se cheamă mai exact intervenție. Tot un sprijin peste cel legal cere și Aurel Murgu din satul Costișa, comuna Frățuții Noi. El luptă pentru obținerea unui teren de construcție în sat, deși acesta e repartizat, cu tot temelul, altui sătean. Lui Aurel Murgu i se oferă totuși un teren, care nu-i mai rău decît primul și care mai are calitatea de a nu fi pricină de conflict. Petentul îl vrea pe primul și numai pe acela. În situațiile de acest gen, timpul rezolvă totul și, cu timpul, înțeapă omul.

În fine, scrisoarea Anei Achiței din Suceava, muncitoare la I.J.G.C.L. Are doi copii, spațiul locativ pe care-l ocupă nu-i suficient și solicită sprijinul redacției pentru un apartament din fondul de stat. O cercetare a cererii Anei Achiței a arătat că e nevoie de clarificarea situației sale familiale, clarificare de natură a garanta, între altele, și stabilirea sa într-o muncă nu și într-un fel de trai în colectivitate mai echilibrat.

O. TUDOR

Primim din partea Inspectoratului General al Militiei:
„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Sergiu Hodor, președintele C.A.P. „Mureșul” din satul Sălcăva, județul Hunedoara: se confirmă faptul că uneori turmele de oi din județele Sibiu și Alba sunt lăsate de ciobani în culturile agricole producând pagube, acestea au fost însă recuperate prin obligarea ciobanilor la plata despăgubirilor, conform normativelor în vigoare. Pentru a se preveni pe viitor astfel de situații, organele județene au stabilit traseele de trecere a turmelor în afara zonelor însămintate, împotriva contravențiilor urmând a se lua în considerare măsurile corespunzătoare.”

În data de 12 august 1980 am cumpărat un televizor „Diamant” de la magazinul „Electrice” aparținând I.C.S. Mixtă Făgăraș. Am fost nevoit să-l dau până acum la reparat de nouă ori. Au trecut de la cumpărare 11 luni și 5 zile, timp în care aparatul a stat la reparat 5 luni și 6 zile. Conducerea I.C.S. Mixtă Făgăraș este de acord cu schimbarea lui, dar cu condiția să aduc de la Cooperativa „Viitorul” proces-verbal de înlocuire. Cooperativa respectivă refuză însă să-mi dea procesul-verbal... și uite-așa sint plimbat pe drumuri. Dorința mea este: să-mi fie schimbat televizorul! Eu am plătit unul nou și bun, așa dorește să-l am! (Vasile Găburici, str. 1 Decembrie 1918, bl. 8 B, sc. C, ap. 5 — Făgăraș)

Consiliul popular al județului Sibiu:

„La scrisoarea adresată redacției de către Ilie Stoica din comuna Avrigh, vă comunicăm: I.S. solicită sprijin pentru obținerea unui transfer în interesul serviciului la cererea sa. În prezent problema sa este rezolvată, dându-i-se transferul în interesul serviciului pe care l-a solicitat.”

Simbătă, 27 iunie a.c., împreună cu încă două familii am hotărât să petrecem sfârșitul de săptămână la strandul din Snagov-Sat. O întâmplare neplăcută și-a pus însă pecetea pe buna noastră dispoziție: Savu Gheorghe, „incasator Ambassador”, după cum scria pe ecusonul său, ne-a luat 50 lei pentru taxa de intrare în incinta strandului, dându-ne în schimb bilete de numai 10 lei. La insistențele noastre a mai catadiesit să rupă câteva bilete care au totalizat suma de 25 lei, după care s-a răstiat la noi: „să ne vedem de treabă”, „să eliberăm locul” etc. Tristă împrejurare! Noroc de natură, care ne-a făcut să uităm de toate. (Emilia Cirlu, București)

Consiliul popular al județului Vrancea:

„Referitor la scrisoarea adresată de Tudor Dumitru din Odobesti: la cererea celor 30 de gospodării din cartierul „Unirea” — Odobesti, printr-o acțiune comună, la data de 26 iunie 1981 extinderea rețelei de apă pe o lungime de 250 metri a fost realizată și pusă în funcțiune. Semnatul scrisorii a făcut parte din comitetul de lucru, semnând alături de ceilalți membri ai comisiei punerea în funcțiune a rețelei și a celor două cișmele publice.”

Cu ani în urmă, pe când aveam numai 25.000 locuitori, Focșani aveau 4 (patru) băi publice, iar astăzi, când numărul locuitorilor a crescut la peste 75.000, în municipiu nu mai funcționează, practic, nici o baie! I.J.C.L. Vrancea tutelează singura baie existentă, dar nu o îngrijește, nu o pune în funcțiune pe diverse motive. Am sesizat forurile locale în mai multe rânduri, dar nu ni s-a răspuns. Dincolo de necesitatea igienică a înființării unor astfel de băi, vă aduc la cunoștință că sîntem mulți vîrstnici, unii reumatici, care ne mai alinăm durerile făcînd o baie de abur. Ar fi foarte bine dacă baia noastră ar funcționa chiar și o dată pe săptămînă deși sîntem convinși că cererile sînt cu mult mai mari. (Vasile Stegărescu, Focșani)

Consiliul popular al comunei Grozești, județul Mehedinți:

„Cu privire la scrisoarea adresată revistei de către locuitorul Emanuel Mardare: cele sesizate au fost reale, circulația autobuzului I.T.A. pe ruta Strehala — Grozești fiind îngreunată în perioada de iarnă cînd din pricina ploilor și zăpezilor s-au

format gropi. Consiliul popular al comunei a luat legătură cu secția drumuri Strehala normalizînd circulația pe tot traseul prin plombarea gropilor și profilarea șoselei cu utilajele din dotare. La ora actuală nu mai este nevoie decît de aplicarea unui strat de balast, circulația pe ruta amintită efectuîndu-se în condiții normale.”

Mă numesc Cristina Mlaj și locuiesc în București pe strada Ezăreni nr. 2, etajul I, sectorul 1. În luna februarie a.c. am cumpărat de la magazinul BUCUR-OBOR o umbrelă automată de damă în valoare de 243 lei. La scurt timp umbrela s-a defectat, mai exact s-a rupt o piesă minuscule din plastic care susține cele 5 rînduri de spițe. M-am interesat la fabrica producătoare, este vorba de „I.P.M. Arad”, de unde mi s-a comunicat că fiind un produs nou, nu se fac încă piese de schimb. Este inadmisibil ca pentru o piesă, un fleac, să nu pot folosi umbrela și să scriu aceste rînduri cu o amărăciune în plus: eu sint arădeancă de origine!

Consiliul popular al sectorului 6 — București:

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Achile Chirlomez: intrucit acesta suferă de o deficiență locomotorie, locuința primită la etajul 10 îi era greu de folosit. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului nostru i-a atribuit în acest sens o altă locuință pe Bulevardul Păcii nr. 186, blocul G. 14, etajul I, cu care A.C. a fost pe deplin mulțumit.”

În luna martie a.c. am reușit, în sfîrșit, să intru în apartamentul contractat din blocul situat în Brașov, bulevardul Gării de Nord nr. 38, scara D, etajul XI. Dincolo de unele neajunsuri (toboganul de gunoi defect, remedieri făcute aiurea, lipsa apei la etajele superioare), ceea ce mă nemulțumește este inexplicabila întîrziere a punerii în funcțiune a liftului. Pentru că stau la etajul XI, cobor și ure zilnic, de cite trei-patru ori, cele 182 de trepte! (Tiberiu Mihot)

Direcția de poștă a municipiului București:

„Referitor la sesizarea ing. Gheorghe Ionescu din Capitală, care semnalează transmiterea cu unele greșeli a unor mesaje telex: în urma cercetărilor efectuate a reieșit că sesizarea se confirmă în parte. În afara greșelilor săvîșite de lucrătorii noștri, erorile s-au datorat și unor defecțiuni tehnice survenite în timpul transmiterii mesajului. Mesajele au fost retransmise, contravaloarea lor fiind suportată de lucrătorii noștri. S-au luat măsurile cuvenite pentru evitarea pe viitor a unor aspecte similare.”

Asociația civilă a proprietarilor din bd. Păcii nr. 35, sectorul 6, București: blocul nostru, situat pe una dintre intrările principale în Capitală, are 5 scări fără fațadă făcută din 1976, cînd blocul s-a dat în folosință. De atunci s-a purtat o uriașă corespondență cu I.C.V.L. și constructorul. Grupul de șantier nr. 7 C.M., în fiecare răspuns fixîndu-se o altă dată, fără a fi respectată vreuna, pentru terminarea acestei fațade. În acest sens, vă stă la dispoziție o copie a ultimului proces verbal încheiat cu I.C.V.L. — urmare a unei sesizări anterioare la revista „Flacăra” — din care reiese că toate deficiențele urmau a fi remediate pînă în noiembrie 1980. Nu s-a făcut însă absolut nimic, iar noi am ajuns la capătul puterilor în acest dialog de-a surdă. (Scrisoarea este semnată de către președintele și administratorul asociației)

Consiliul popular al județului Vaslui:

„Referitor la scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către Costică Bălan din comuna Fălcu, prin care își manifestă nemulțumirea privind cuantumul pensiei, vă facem cunoscut că problema a fost rezolvată favorabil prin decizia nr. 13361/23 iunie 1981, stabilîndu-i-se o pensie de 772 lei plus 69 lei pensie suplimentară. Această situație a fost posibilă ca urmare a precizărilor făcute de unitate în urma intervențiilor organului de pensii.”

Am avut un bilet de tratament prin O.N.T. Cluj la stațiunea balneară Călimănești-Căciulata. La sosire, la biroul de dispece-

rat al hotelului Cozia, am primit repartiție pentru hotelul Oltul. Tot de la respectivul dispecerat ni s-a cerut și suma de 30 lei, primind în schimb două „invitații-program” (din care vă trimitem una), două simple fișuțe, fără nici o indicație, preț, iadrumare — nimic! Cred că

astfel de practici nu numai neospitaliere, dar și cam dubioase din punct de vedere financiar ar trebui să dispară. (Mircea Cucu, Cluj-Napoca)

Consiliul popular al municipiului Brașov:

„Referitor la sesizarea unor locatari ai blocului de locuințe din Brașov, strada Hărmanului nr. 25, privind parcare autoturismelor, vă facem cunoscut: conform normativelor în vigoare prin proiectul de sistematizare al zonei s-au asigurat 50% locuri de parcare urmînd ca restul autoturismelor să fie parcate pe străzile din cvartal. La insistențele depuse de asociația de locatari, am intervenit la proiectantul cvartalului, Institutul Proiect Brașov, care a restudiat parcajele din zonă și a asigurat necesarul de locuri de parcare prin diminuarea zonelor verzi existente.”

Mă numesc Toma Chisăroiu și sint născut în fosta comună Pojogi, județul Vilcea — actualmente comuna Stroiești. Doreș să aduc la cunoștința dumneavoastră și a celor în drept două probleme care necesită, cred, intervenții urgente. Prima: între 29 iunie și 15 august, în Pojogi — actualul sat aparținînd de comuna Stroiești — avea loc un vestit tîrg de ceramică, obiecte de artizanat și costume populare specifice județului, la care veneau oameni de prin toate colturile țării. Din nu știm care motive, acest tîrg se va muta în centrul de comună, deși acolo nu există spațiul natural pe care îl avem noi și nici tradiția necesară desfășurării lui anuale. Cine are interes să depopularizeze tradiționalul tîrg, să-l mute cu forța într-un loc nu numai nedorit, dar și impropriu? O a doua problemă: tot în Pojogi este, mai bine zis a fost, un conac boieresc a cărui clădire era de o deosebită frumusețe. Acum este lăsată în paragină. Este păcat, această clădire refăcută poate fi folosită ca muzeu, sau alt edificiu social. (Toma Chisăroiu, Rm. Vilcea)

Procuratura locală Tulcea:

„Urmare scrisorii elevei Cristina Ivanov din comuna Chilia Veche, județul Tulcea, publicată în nr. 18 al revistei FLACĂRA, vă facem cunoscut că aspectele sesizate sint reale. Intr-adevăr Feodor Timotei — tatăl elevei — nu a plătit pensia de întreținere la care a fost obligat prin hotărîre judecătorească. Dealtfel, el a fost trimis și în judecată pentru infracțiunea de abandon de familie, iar la ora actuală, prin grija Judecătoriei Tulcea, i-au fost remise formele de poprire pe veniturile realizate unității unde F.T. execută pedeapsa. Există astfel garanția pentru Cristina Ivanov că va beneficia în cel mai scurt timp de drepturile bănești ce i se cuvin, formele de poprire fiind încheiate atît pentru lunile în curs, cit și pentru restanța înregistrată.”

Ministerul Sănătății:

„Referitor la scrisoarea lui Petre Voica din București, în legătură cu internarea tatălui său, Marin Balas, la Spitalul de oftalmologie, în urma cercetărilor întreprinse vă facem cunoscut: pentru lipsa de orientare în cazul tatălui lui P.V., tov. dr. Radu Jean a fost sancționat cu „avertisment” iar tov. dr. Negru Eriko și Bagoli Doina cu „multare”. De asemenea cazul a fost prelucrat cu tot colectivul medical al spitalului pentru a se preveni repetarea unor situații asemănătoare.”

Consiliul popular al județului Covasna:

„Iosif Olah din localitatea Sf. Gheorghe, într-o scrisoare adresată redacției FLACĂRA, reclamă lipsa de apă caldă pe

strada Lunca Oltului, temperatura scăzută din încăperi în timpul iernii, apariția mușcăiului. Cele sesizate corespund adevărului, în urma cercetărilor constatîndu-se că: a. — Cazele care furnizează agent termic nu acoperă întregul necesar. b. — Agentul termic necesar este furnizat de la o distanță de circa 800 metri, pe conducte aeriene din care cauză pierderile sint mari. Pentru înlăturarea acestor deficiențe este necesară extinderea capacităților de producere a agentului termic — problemă care se află în studiu.”

Din partea M.A.I.A. — Direcția personal și învățămînt:

„Potrivit indicațiilor superioare de partid și de stat, un număr de specialiști din unitățile centrale și județene M.A.I.A. au fost transferați în C.U.A.S.C.-uri pentru întărirea muncii în aceste organisme teritoriale. Printre aceștia s-a numărat și medicul veterinar Dorina Bogdan de la Laboratorul central de controlul alimentelor de origine animală București. La contestația numelui, conducerea ministerului — reanalizîndu-i situația — i-a aprobat să fie reîncastrată în cadrul laboratorului, cu locul de muncă la întreprinderea „ANTEFRIG” București.”

M.T.Te. — Departamentul Căilor Ferate:

„Referitor la scrisoarea lui Dumitru Viziteu, mecanic ajutor la Depoul C.F.R. Satu Mare: Regionala C.F. Cluj, cu actul nr. 333/93 din 6 aprilie a.c. a făcut cunoscut că s-a aprobat a i se plăti diferența dintre indemnizația de 400 lei lunar — pe care a primit-o pe timpul școlarizării — și indemnizația egală cu retribuiția medie. Pe baza datelor ce vor fi obținute de la Centrul de calificare Cluj-Napoca, Depoul de locomotive C.F.R. Satu Mare va stabili și-i va achita lui D.V. suma cuvenită.”

Din partea C.P.M.B.:

„Urmare scrisorii adresată redacției FLACĂRA de către Elena Dumitrescu, vă comunicăm: la data de 4.06.1981 s-a achitat despăgubirea pentru imobilul din strada Cluj nr. 8, supus demolării, semnînd personal pentru primirea lor.”

Din partea G.I.G.C.L. — județul Brașov:

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei de către Corneliu Dragomir din Brașov: analizîndu-se datele, s-au stabilit o serie de măsuri care să conducă la îmbunătățirea condițiilor de confort în apartamente. Constructorul I.C.I.M. va revizui programul de remedieri a rosturilor și izolării termice la parter. I.C.R.A.L. va aduce cu ocazia reviziei anuale îmbunătățiri și cazanului 2 din CT 103 prin platbandarea focarului în scopul creșterii randamentului și măririi capacității termice. Se va analiza în continuare posibilitatea trecerii de noi blocuri de pe CT 103 pe alte centrale din vecinătate. Cu aceste probleme considerăm că începînd cu toamna acestui an situația se va îmbunătăți.”

Comitetul organizației P.C.R. din Întreprinderea de transport București:

Referitor la scrisoarea adresată de Ion Lupășcu, șofer la I.T.B., autobaza Nordului, revistei „Flacăra”, prin care cere sprijin în vederea rezolvării situației create în urma îmbolnăvirii sale și a schimbării locului de muncă: Comisia de pensii și asigurări sociale de la Exploatarea transport autobuze, în baza recomandării făcute de Serviciul de medicina muncii din I.T.B., cit și a calificării profesionale a petentului, în urma analizării cazului, a hotărît în cadrul ședinței din 20.05.1981 trecerea definitivă în funcția de muncitor deservire generală din cea de spălător, încadrare ce-i dă posibilitatea respectării indicațiilor medicale în vederea tratării afecțiunilor de care suferă.

Comitetul sectorului 6 al P.C.R.: La scrisoarea adresată revistei „Flacăra” de către comitetul asociației de locatari din

Armata Poporului nr. 16, primită de la dv., vă comunicăm: Din cercetări a rezultat că cele sesizate de asociație se confirmă în parte. Au fost luate măsuri de ridicarea ambalajelor; a fost reparată conducta de apă din subsolul blocului. S-a introdus un program de manipulare a mărfurilor și ambalajelor care să asigure liniștea locatarilor. A fost schimbată gestionara Dumitrescu Felicia. S-a discutat cu comitetul asociației de locatari să sprijine acțiunile de măsurile luate de colectivul magazinului.

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Ion Trifon — Ploiești: Pentru cei încadrați în muncă și chemați să-și satisfacă stagiul militar, după 1 martie 1973, contractul de muncă se menține, iar perioada efectuării serviciului militar intră în calculul vechimii neîntrerupte în aceeași unitate cu condiția ca persoana respectivă să revină în aceeași unitate în termen de 15 zile de la terminarea stagiului.

Viorica Silaghi — comuna Poiana Cîmpina (județul Prahova): Nu îndeplinești condițiile legale pentru ca ai întreprins activitatea la 26 iunie 1980 pentru creșterea copilor pînă la împlinirea vîrstei de 7 ani.

Ilie Popescu — Tîlceni (Gorj): Dumneavoastră ai depășit vîrsta de 60 de ani. Fîind încadrat în muncă, cu o vechime de peste 23 ani lucrăți la stat, nu mai este posibilă expertizarea medicală și încadrarea în grad de invaliditate cauzată de război. Urmează ca la îndeplinirea condițiilor legale de vîrstă să primești pensie de asigurări sociale de stat pentru munca depusă.

Dumitru Soare — Buzău: Bilete de tratament balnear pentru pensionari se pot obține prin Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului.

Vasile Dobre — comuna Albac (Alba): Pot beneficia de alocație de stat pentru copii persoanele încadrate cu contract de muncă pe durată nedeterminată. Intrucit dv. ai fost încadrat cu contract de muncă pe durată determinată (sezonier) nu îndeplinești condițiile legale pentru a primi acest drept.

MARGA NEDELEA

ÎNVĂȚĂMÎNT

Angela Ionescu — București: În clasa I a învățămîntului primar sint cuprinși, de regulă, copii care au împlinit vîrsta de 6 ani pînă la data începerii anului școlar; amînarea cu un an a școlarizării în clasa I a copiilor se poate face de către comisiile medicale numai pentru afecțiuni grave.

Ioan Cioviță — Măreștii: Unitatea militară unde ai satisfăcut stagiul este obligată să vă elibereze actul solicitat.

Floarea Sirbu — Frăsinet, Teleorman: În conformitate cu prevederile Statutului personalului didactic, gradele didactice II și I sint valabile numai la categoria de studii pentru care au fost obținute.

Gigel Sandu — Buzău: 1. — În Capitală nu funcționează nici o școală sau cursuri speciale pentru pregătirea de scenariști de film. 2. — Nu, cinematografia noastră nu folosește — cel puțin pînă acum — funcția de „gag-man” (și nu „meseria de gagmen”, cum eronat notați dumneavoastră).

Delicia Fănuș-Barbu — Craiova: Vinovată sinteiți dumneavoastră, și nu inspectoratul școlar județean; reveniți cu un memoriu detaliat, la zi, către instituția sus-menționată.

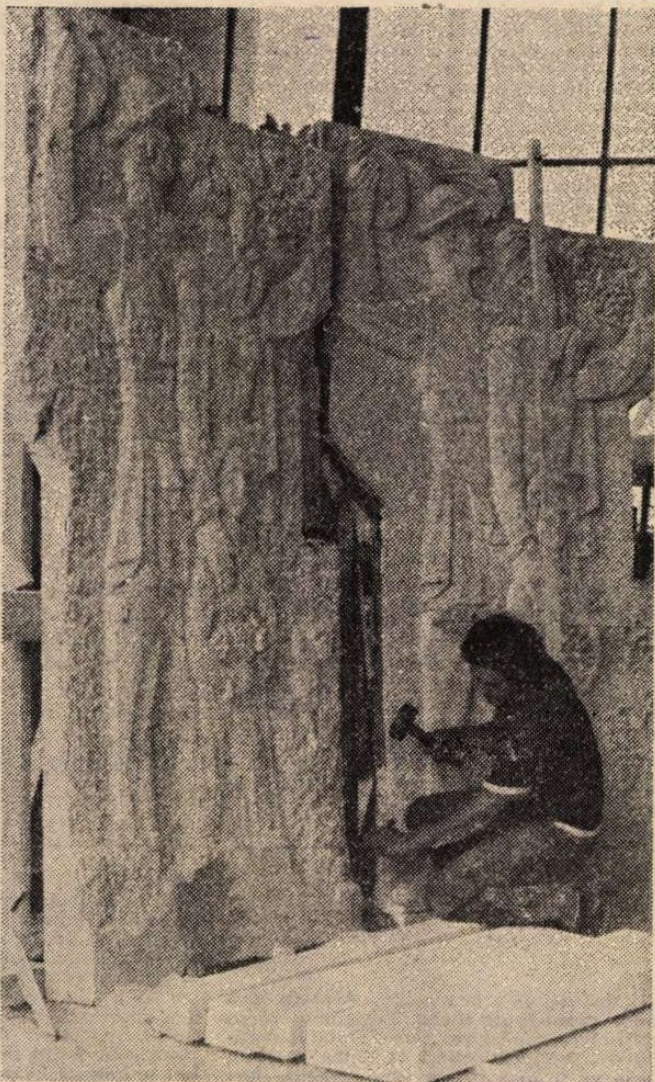
Marcel Popovici — Lugoj: Da, vă puteți adresa Casei de cultură din Caransebeș.

Ioan Ionescu — Arad: Nu știm la ce faceți aluzie, nu am primit memoriul de care pomeniți; reveniți cu un altul și expediți-l cu aviz de primire.

HORIA PATRAȘCU

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Prim plan

Meseria
lor este
frumosul

Distanța dintre Casa Școlii și Combinatul Fondului Plastic, întreprindere aflată în imediata apropiere a căii ferate ce duce spre Constanța, este de aproximativ 500 de metri. Dar, firește, nu acesta a fost motivul pentru care ne-am hotărât să facem un prim plan cu toți acei muncitori, mai exact spus meseriași ai artei, de sub ale căror miini de aur ies statuile și monumentele ce înobilează, tot mai des și mai semnificativ, aerul și peisajul orașelor noastre. Între alte argumente, principalul motiv al acestui prim plan este însăși convingerea noastră că despre sculptorii cei mari, autorii statuiilor și monumentelor ce ies de pe poarta Combinatului Fondului Plastic, s-a tot scris, dar

despre cei ce făuresc, cu miinile lor, aceste opere de artă, reporterii, ba chiar și criticii de artă, s-au pronunțat arareori. A nu se înțelege că vrem să punem un semn egal între artiști și acești meseriași ai artei. Și nici că vrem să exagerăm meritele unor oameni care, cum spunea cineva, la urma urmelor ce fac, ia reproduc și ei, acolo, în piatră sau bronz, niște ghipsuri pe care sculptorii le-au plămădit cu fiecare zbatere a însăși inimii lor. Nu, nu vrem să exagerăm cu nimic meritele acestor oameni, dar fie-ne permis să nu subscriem în totalitate la acel punct de vedere care-i rezumă la mult prea simplul rol de copisti, în piatră sau bronz, ai ghipsurilor.

Cine să fie, așadar, acești oameni, după numele și prenumele lor, a căror semnătură, chiar dacă nu este scrijelită în soclul statuiilor și al monumentelor (între noi fie vorba, sint numeroși sculptorii care, din diverse motive, nu-și semnează operele!), ea există totuși, sufletește vorbind?! Și care din lucrările ce le-au ieșit de sub măstrele lor miini i-au captivat mai mult și mai mult?! Căroră dintre aceste lucrări li s-au dăruit ei, nu numai cu toată pricepera meseriei lor, ci chiar și cu tot preaplinul inimii lor?

Dar, dincolo de aceste întrebări vădit patetice, drept pentru care nici nu credem a le găsi vreun răspuns, nici măcar unul oarecare, iată și două întrebări simple, cit se poate de concrete, singurele care ne-au făcut să parcurgem cei 500 de metri ce despart Casa Școlii de Combinatul Fondului Plastic: care sint lucrările de ultimă oră asupra cărora trudesce acești oameni și unde așume vor fi amplasate aceste lucrări?

Pus în temă cu intențiile reportajului nostru, inginerul Ion Borza, directorul combinatului, ne-a întâmpinat cu: „Adevărul este că aveți și avem ghinion, în sensul că majoritatea oamenilor de la cioplitorie și de la turnătorie sint plecați în țară. Unii dintre ei sint la Oradea, la montarea unor basoreliefuli ce se includ în soclul unui amplu monument dedicat Independenței, lucrare aparținând sculptorului Constantin Popovici. Alții, cei mai mulți, sint la Craiova, unde se află în studiu de finisare și montare o altă lucrare dedicată Independenței, autor Emanuel Mereanu. Doar cîtiva, foarte puțini la număr, sint prezenți aici, la sediu, ca să zic așa, la finisarea citorva metope aparținând regretatului sculptor Mac Constantinescu, metope ce vor înfrumuseța pereții Muzeului de artă din Tulcea, un muzeu apărut cam peste noapte, dar despre care, datorită lucrărilor achiziționate în ultimii trei-patru ani, se va vorbi cu siguranță la superlativ. Tot aici, la sediu, se finisează părțile componente ale unei mari lucrări de bronz ce va poposi la anul în orașul Turnu Măgurele, dar despre această lucrare vă invit să veniți și să scrieți ceva mai tirziu, cînd oamenii noștri se vor întoarce acasă. În rest, alte amănunte, pentru că despre munca acestor oameni mai sint alte o mie și una de amănunte, vi le poate oferi inginerul șef, Nicolae Păduraru.”

„Mă bucur și mărturisesc, avea să ne declare inginerul Nicolae Păduraru, că nu de prea multe ori am avut prilejul să vorbim despre oamenii noștri. În doar cîteva cuvinte, sint oameni cu totul și cu totul deosebiți, meseria lor cere multă pasiune, multă pricepere și chiar talent, talent artistic, nu de proporțiile celui presupus a-l avea un adevărat artist plastic, dar talent, totuși. De ce mă bucur de intenția acestui reportaj din care lipsesc chiar interlocutorii? Pentru că, de exemplu, acum cîtiva ani, la Iași, cînd s-a dezvelit un monument la care oamenii noștri, i-am simțit eu, au lucrat cu toată rîvna și cu toată plăcerea, este vorba de monumentul Independenței, aparținînd sculptorilor Gabriela și Manole Adoc, despre ei,

care au trudit zile și nopți, nu s-a scris nici măcar un rînd, dar despre turnătorii de la Nicolina, care au turnat basoreliefuli, pe care basoreliefuli tot oamenii noștri le-au finisat, s-au scris cîteva pagini bune. Așa că, pentru o repunere în cînte a celor ce-au făurit acest superb monument, eu v-aș propune să-i menționăm pe cizelorii Haralambie Stanciu și Marin Mocanu, pe turnătorii Gheorghe Cionoiu, abia întors în aceste zile din Olanda, unde a fost trimis pentru a deprinde procedeele turnării în ceară pierdută, precum și pe turnătorii Ion Parpalici și Nicolae Vilcea. Aceiași oameni au lucrat timp de cîteva luni, cu o pasiune demnă de toată lauda, la restaurarea părților componente ale monumentului intitulat Eroii sanitari, monument pe care bucureștenii îl pot zări din nou, la locul lui, lîngă Opera Română, în stația de metrou Eroilor. O parte din turnătorii lucrează, cum spuneam, la Oradea. Cit despre cioplitori, aceștia sint mai toți la Craiova, în frunte cu Ștefan Armanu, șeful de echipă, plus Adrian Robaciu, Ion Stegărescu și Mihai Blako, acesta urmînd să plece chiar azi. Acum, aici, la sediu, nu poate fi întîlnit decît Dumitru Vasilescu. Ar mai putea fi găsit ceva mai tirziu și Ion Grancea, dacă se-ndură să dea o fugă de la Institutul „Nicolae Grigorescu”, unde s-a prezentat la examenele de admitere la ceramică, și să ne spună și nouă ce-a făcut, a reușit sau nu. Altfel el, Grancea, cit și Vasilescu, amîndoi lucrează la metopele pentru Tulcea, metope despre care v-a vorbit directorul nostru, inginerul Ion Borza. Și ce-aș mai putea să vă spun? Aș mai putea, eventual, să trec în revistă cîteva din marile monumente din ultimii trei-patru ani la a căror ridicare au contribuit oamenii mai sus amintiți. Ar fi, în ordine, monumentul dedicat Independenței 1877, de la Calafat, autor Pavel Bucur, sau acel maiestuos și avîntat Avram Iancu ridicat la Tirgu Mureș și aparținînd sculptorului Florin Codrea. Ar veni apoi lucrarea intitulată Dragoș Vodă și Zimbrul, la Cîmpulung Moldovenesc, autor Ion Jalea, precum și alte monumente aparținînd lui Gabriel Covaleschi (Răscala din 1907, la Botoșani) sau Ion Irimescu (Mihail Sadoveanu, la Fălticeni).” În orice caz, chiar și transcrierea acestor simple date, inclusiv numele celor ce, prin osîrdia lor întru frumos, au contribuit la ridicarea acestor monumente, sint suficiente, zicem noi, pentru un prim plan colectiv despre niște oameni a căror meserie este frumosul.

Într-adevăr, dacă tragem linie și adunăm, am putea concludiona că mare lucru n-am spus în acest prim plan, că nu există nici un amănunt mai spectaculos, cu excepția unuia, dacă poate fi numit astfel, acela că, iată, despre cioplitorii în piatră și turnătorii în bronz ai Combinatului Fondului Plastic s-a făcut un reportaj în absența lor, întrucît ei sint prezenți la datorie, în umbra viitoarelor mari statui și monumente ale țării.

VICTOR NIȚĂ ■

Cuget, deci exist

Ideal și acțiune

Idealul și acțiunea umană sint termeni unei relații dialectice, deci termeni care se presupun, se opun, se întrepătrund și produc, în final, un nou obiect. Natura dialectică a relației ideal-acțiune explică specificitatea omului și ireductibilitatea universului său la un univers material lipsit de diferențe și ostil oricărei înnoiri.

Materialismul reducionist, în numele obiectivității pure și absolute, credea că poate ajunge la legi absolute obiective înălțurînd orice urmă a subiectivității umane. Dar înălțurînd subiectivitatea umană se înălțură creativitatea umană, creativitatea autentică ireductibilă producătoare a universului structurat teleologic. Căci dacă se înălțură creativitatea umană, atunci omului nu-i mai rămîne decît să accepte să fie tratat ca lucru manipulat de legi a căror rațiune se opune rațiunii umane. Desigur, la o privire atentă, dialectică sau cu ochii unei rațiuni dialectice, vom constata că între rațiunea obiectivă a legilor și rațiunea subiectivă a oamenilor nu există opoziții absolute, ci doar opoziții istorice, deci opoziții cu caracter istoric. Dacă am admite existența opozițiilor absolute, atunci ar fi de neînțeles unul din adevărurile fundamentale ale concepției materialiste dialectice asupra istoriei: omul, indiferent de epoca istorică, este făuritorul propriei sale vieți, al propriei sale istorii. Desigur, omul, în virtutea dialecticii intrinseci acțiunii sale, făurește propria sa viață în mod diferit pentru că se raportează diferit la structurile globale ale sistemului social.

Analizînd specificul modului uman de a interacționa cu universul material, Marx, arată că: „La sfîrșitul procesului

de muncă apare un rezultat care, încă la începutul acestui proces exista ideal (s.n.) în imaginația muncitorului (a se citi în imaginația omului de oriunde și de ori-cînd — n.n.) „Capitalul”.

Prin urmare, procesul de muncă se caracterizează prin: 1. transformările posibile premerg, în mod necesar, transformările reale ale obiectului; 2. coincidența posibilului din planul realului cu posibilul ideal sau cu idealul face posibilă constituirea muncii sau a acțiunii umane; 3. scindarea obiectului în real și posibil ca termeni ai contradicției obiective; 4. dominarea scindării realului de pe pozițiile posibilului relevat în sfera idealului constructiv, a idealului transformator, adică a idealului care instituie relația specific umană; 5. negarea realului de pe poziția posibilului anticipat în planul idealului, deci în relația dialectică ireductibilă la relația pur mecanică materie-conștiință.

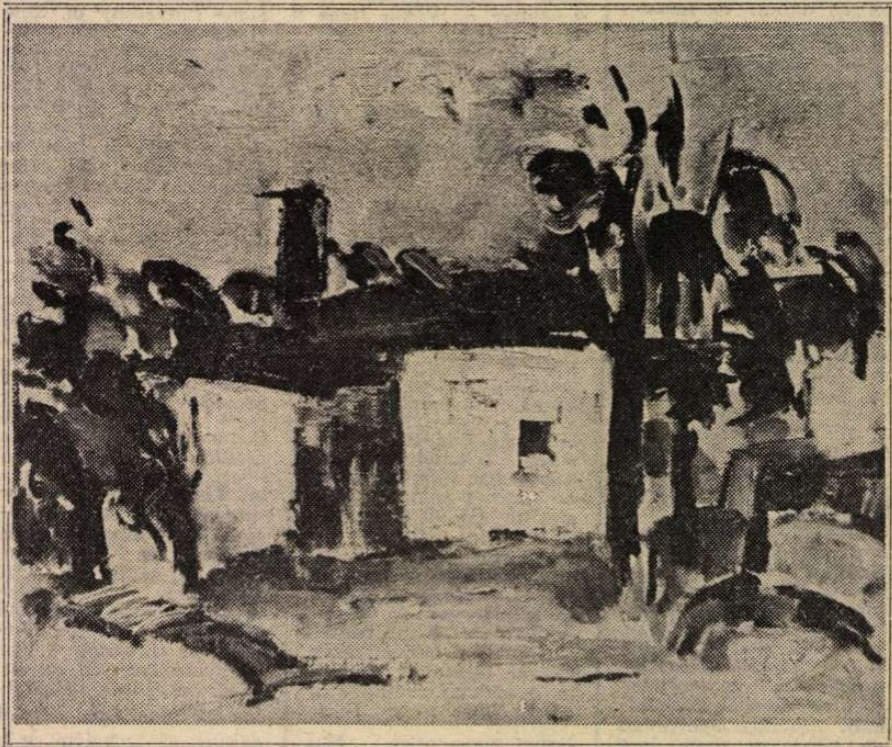
Ridicîndu-se împotriva concepției cunoașterii ca un act pasiv și numai din această cauză obiectiv, și a conștiinței neutre din punct de vedere epistemologic și axiologic, Marx arată: „Omul nu se limitează la a modifica forma elementului din natură (= pentru a face loc tot unei forme a naturii, fapt care ar echivala cu imposibilitatea de a depăși natura, în consecință, de a făuri societatea și istoria ei, deci capacitatea de a făuri permanent istoria — n.n.), ci el își realizează, totodată, scopul său pe care îl cunoaște, care determină ca lege modul și caracterul activității lui și căruia el trebuie să-i subordoneze voința sa”.

Prin urmare, activitatea omului se supune unui determinism în care scopul intră ca element activ, ca măsură, ca adevărata cauză finală. Omul, potrivit concepției materialiste asupra istoriei, este determinat în acțiunea de cunoaștere în primul rînd de scop și numai în al doilea rînd de „forma elementului din natură”.

Este vorba de o determinare mediată a conștiinței de către obiect. Din această cauză, adevărul este, în grade determinate de relația cognitivă specifică, dialectic. Dar nu tot timpul adevărul se raportează la conceptul epistemologic dialectic de adevăr. Iar această raportare nu

este posibilă decît pe o anumită treaptă a procesului cunoașterii pentru motivul că conceptul epistemologic dialectic de adevăr nu este un dat, ci un construit, un adevăr și în același timp un constructor al cunoașterii.

ION STROIE ■

Film

Am o idee !...

Realizatorii filmului, Mircea Radu Iacoban (scenariu) și Al. G. Croitoru (regie), s-au înțeles reciproc și din această înțelegere a rezultat o satiră. Cuvântul satiră nu figurează nici pe generic, nici în programul editat. Genul artei se revelează spectatorului din jocul actorilor: îngroșat, caricaturizat, șarjat. Obiectul satirei este cules din lumea fotbalului. În fotbal sunt și oameni urâți, dar sunt și oameni frumoși. Oamenii frumoși nu pot fi satirizați, nu se cuvine, nu? — înțeleg filmul nu cuprinde în el decît malformații, trogloditi, japițele. Marele scriitor care este John Steinbeck a ales și el mai demult pentru dezvoltarea umorului său o lume interlopă: lumea cocotelor și a vagabonzilor. El însă a văzut în eroii săi frumosul, puritatea, candoarea și umorul lui tot satiră rămîne, dar una tandră, duioasă și cartea lui este o continuă bucurie. Mai aproape de noi, marele Ion Luca Caragiale sau mai departe Vasile Alecsandri au satirizat și ei. Au satirizat însă o lume de care pe atunci nu se putea ride altfel în gura mare. A ride și în artă de ceea ce se poate ride oricum este aproape un pleonasm.

În sfîrșit, există în fotbal practică aberantă care pot fi satirizate. Unele sînt cunoscute. Altele nu. În cazul acestora din urmă, satira dispune de modalități diverse pentru a le demasca. Ea poate fi aluzivă, spre satisfacția refutului din sală, cînd practica aberantă este minoră sau foarte intimă. Mai poate fi ironică și subtilă, spre satisfacția opiniei publice, cînd ea vizează mentalități cu o cuprindere mai largă. Cînd practica găunoasă ies din ascunzătoare, devin subiect de bîrfă la colțul străzii, traversează bulevardele și, cu timpul, intră în posesia cunoștinței comune a concetățenilor, satira nu mai are de ales. Ea nu mai are de ales fiindcă subiectul rămîne pe planul al doilea, important, fundamentale fiind semnificațiile din semnificații ce vizează tipologii, caractere, mentalități, semnificații ce demontează structuri, sisteme, cauze profunde.

Partea urîtă a lumii fotbalului, lumea interlopă a acestui sport, este de mai mult timp aprig supusă unui foc concentrat din partea presei, a opiniei publice în general. Trogloditismul și venalitatea unor activiști sportivi au fost de mult puse la zid. A le trece în teritoriul supus analizei cu mijloacele artei reprezintă un act de majoră răspundere, un risc ce frizează curajul artistic cel mai curat, risc ce provine din dificultatea demersului artistic și implicit din capcanele ce-l pîndesc: șuşaneaua, derizoriul. Fiindcă a îndrăzni să transfigurezi cunoscutul, de-aștiutul, a reuși să-i găsești centrul vital ascuns în care se trage presupune propensiunea creatorului la cota cea mai de sus a artei. Fiindcă, în același timp, nimic nu e mai ușor decît să rizi de ceea ce știi că se va ride oricum, să infierezi ce s-a

mai infierat, să ridiculizezi împrejurarea care prin ea însăși este ridicolă. Satira dispune de facultatea deloc neglijabilă de a fi concretă acolo unde nu este posibil să fie concret fără a-ți atrage sancțiunea penală. Ceea ce iese din putința presei și a cetățeanului de rînd, arta preia sub protecția suveranității teritoriului, instituțiilor și mijloacelor sale. Așa se naște revelația, sinteza, semnificativul. A repeta chiar cu o brigadă de buni actori ceea ce este indeobște cunoscut fără a ajunge la esență înseamnă a mima curajul, a te prefaca că joci cu așii în mină, a trîși mijloacele pe care le folosești.

O echipă de fotbal retrogradează din B în C. Directorul întreprinderii tutelare este plecat din țară. Conducerea secției de fotbal ia măsuri de redresare. Ca și în Joia dulce a lui Steinbeck există un tip cu idei. Sînt puse la cale tot felul de șotii. Șotiile nu izbucnesc însă din candoarea unui vagabond, ci din mintea unui troglodit susținut de mai mulți șarlantani. Șotiile nu sînt șotii, ci fapte penale. Venali, trogloditi și escroci, cu toții știu ce fac. Fac fiindcă directorul lipsește din țară. Cînd directorul revine, totul este dat în vileag. Joaca borfașilor nu este un joc de copii în lipsa mamei. Nu e nimic de ris în matrapazliurile lor. Nu e nimic de demasca cită vreme e nevoie doar de sosirea directorului pentru ca totul să fie descoperit. Oamenii urîți, proști, șarlantani, escroci, toate sînt ceea ce par că sînt și nu era nevoie de un film pentru a le afla.

NICOLAE CRISTACHE

Teatru

Cîntecul pînului de aur

Într-o cronică anterioară am avut puține cuvinte de laudă pentru activitatea și repertoriul Teatrului Evreiesc de Stat. Am uitat totuși să spunem că în acest colț al Bucureștiului, pe strada Dr. Iuliu Baras, se află și singura scenă deschisă pe timpul sezonului estival. Ni se anunță în continuare, cu alte cuvinte, un program bogat și variat, pe care colectivul de actori îl prezintă cu aceeași dăruire profesională chiar și atunci cînd în spatele reflectoarelor se iese — cum se mai întîmplă — siluetele unor spectatori ce nu ocupă decît o treime din locurile disponibile.

Cu o săptămînă în urmă am văzut și ascultat la cîști „Cîntecul pînului de aur”, reprezentație poetică, gîdită și împusă în scenă de Israil Bercovici. Spectacolul este alcătuit în întregime din opera scriitorului Ișig Manger (1901-1967), poet de factură lirică, născut în România și prezent în conștiința publicului din țara noastră prin romanul „Cartea raiului”, prezentată în traducere românească în 1979. Mai puțin cunoscut ne sînt, din păcate, versurile sale, care s-au dovedit cu acest prilej de o aleasă simplitate și curiozitate omenie chiar dacă au trebuit să suporte supliciul sistemului traductor. Lumina lui Manger este cea a micilor meseriași și negustori, amenințați de faliment, dar seduși de visuri romantice, îngrădiți de prejudecăți, dar fericiți în fața succesorilor mărunte, pașnici și sentimentali în viața de provincie a începutului de veac. Pretutindeni transpare frumusețea și limpezimea poeziei populare pentru care scriitorul a avut o predilecție particulară și despre care avea să scrie următoarele în prefața volumului de poezii populare, traduse în idîș, lucrare apărută în 1936 și in-

titulată **Popoarele cîntă**: „Dedic această carte tinerilor poeți evrei. Intenționez prin aceasta ca frumusețea cîntecelor populare ale altora să-i apropie pe tinerii poeți de frumusețea cîntecului popular evreiesc. Astfel, emblema cîntecului popular evreiesc — Pînul de aur — va deveni, poate, emblema poeziei culte evreiești”.

Creația poetului lasă loc într-o anumită măsură și versurilor ghiduse, încărcate de ironii și autoironii, autorul fiind prezent și ușor de recunoscut în dosul oftărilor nostalgice și al reflecțiilor amare, născute din fumul circumișoarelor și boema nopților albe.

De-a lungul întregului spectacol, versurile slujesc de text pentru o suită de cîntece populare evreiești, aduse în ritmuri moderne prin orchestrația compozitorului Adalbert Winkler. Sînt melodii cantabile, ușor de reținut, așa cum este indeobște folclorul muzical, fermecătoare prin acuratețea gîndului și tîlcul unor simboluri ușor de regăsit, dealtfel, și în versurile și melosul popular românesc. „Cîntecul e pentru mine sinteză, spune Ișig Manger. Cu piine și cu vin pe masă, cîntecul jubilează, în foame și sete cheamă la revoltă, cîntecul învaluie tristețea și bucuria cu vîluri negre și colorate iar muribundului îi închide ochii pierduti în vis”.

Într-un asemenea spectacol, actorii sînt invitați, firește, să recite, să danseze și să cînte în aceeași măsură, dar cum teatrul evreiesc din București se bucură de o îndelungată tradiție în această privință, cei șapte interpreți nu s-au dovedit deloc străini de gimnastica și grația dansului. Îi amintim în ordinea indicată în programul de sală: Leonie Waldman-Eliad, Tricy Abramovici, Lena Moraru, Nușa Stoleru-Pongratz, Bebe Bercovici, Rudy Rosenfeld, Sami Godrich.

În linii generale, „Cîntecul pînului de aur” se recomandă prin ritm și fervoare în ciuda unor scurte secvențe melopeice care tind să coboare tensiunea spectacolului. Experiența ni se pare interesantă și merită să fie reținută și de alte teatre.

LIVIU TIMBUS

Vorbiți și scrieți românește

Mămăli' cu brî' cu la'

O discuție cu Tănase Filip, lector universitar doctor decent la Institutul de învățămînt superior din Baia Mare. Tănase profesor, care ar fi cîteva din particularitățile graiului maramureșean? Mai întîi trebuie precizat că acest grai are un pronunțat caracter arhaic. Pînă nu demult în această zonă s-a păstrat rotacismul, atestat în primele texte românești păstrate, în care „n” intervocalic e pronunțat „r”. Datorită contactului lor cu școala, tinerii de azi nu-l mai folosesc, dar poți să mai auzi bătrîni de peste 60 de ani pronunțînd „irimă”, „gerunche” în

loc de „inimă”, „genunche”. Aceasta însă nu e gresală de limbă. Desigur, e vorba de un fenomen istoric care a ajutat la localizarea primelor scrieri în limba română. Care ar fi însă cîteva din greseliile flagrante de exprimare din această zonă? Folosirea invariabilă a genitivului „a” chiar pentru celelalte forme, „al”, „ai”, „ale”: „cîetele sînt a lor”, în loc de „câietelor sînt ale lor”, „câii sînt a lor” (corect: „câii sînt ai lor”), „calul e a lui Ionuț” (corect: „calul e al lui Ionuț”). Altele? Frecvența mare a dativului popular: „dau apă la oi” în loc de „dau

apă oilor” sau „adăp oille”. Tot în această zonă se întîlnește frecventă prescurtări de cuvinte. E adevărat. Această tendință e specifică Maramureșului istoric. De pildă, în loc de „Măi Ioane”, se spune „Mă, Ioan”. E binecunoscută vechea formulă „mămăli' cu brî' cu la'”, ceea ce înseamnă „mămăligă cu brînză cu lapte”. O astfel de prescurtare poate să deruteze pe un cunoscător mai puțin avizat al limbii române. Îmi permit să vă atrag atenția, ca un observator din afară, că am întîlnit deseori o exprimare de felul următor: „Ai venit la noi ca și inginer”. Ce se petrece în acest caz? Aveți dreptate. Cred că e vorba de încercarea de a evita o cacofonie. Procedul s-a extins apoi și în alte situații, astfel încît s-a creat acest tip de exprimare contrar regulilor limbii literare.

GEORGE ARION

CAP LIMPEDE

CARTE

Vă propunem cîteva dintre cărțile ieșite în ultima vreme de sub teascurile Editurii Dacia suficiente ele inele pentru a ilustra eforturile și strădanile acestei edituri în a oferi cititorului din țara noastră o gamă de titluri din cele mai diverse domenii. Să începem cu o carte ce poate fi numită, fără nici un fel de dubiu, ca monumentală, un adevărat succes editorial, **Elementa linguae daco-romanae sive valachicae**, o reproducere în facsimil a edițiilor apărute în 1780 și 1805. Autorul acestei retipăriri — reputatul filolog Mircea Zărenghea ● Valentin Silvestru publică al doilea volum al **Antologiei teatrului românesc într-un act**, cercetarea sa oprindu-se de astă dată asupra dramaturgiei semnate de Al. Macedonski, Claudia Millian, Victor Eftimiu, Mihail Sorbul, Lucrăția Petrescu Emil Isac, George Ranetti, Mihail Săndescu, N. Iorga și G. M. Zamfirescu ● Un al treilea volum de călătorii, studii și cercetări publică și Iosif Constantin Drăgan sub titlul **Prin Europa** ● Două din subredacțiile editurii, **Hadrian Daicoviciu** și **Flora Marin**, au scos de sub tipar **Studii dacice**, o suită de cercetări aștinând unui larg colectiv de autori, și **Explorări morfologice în medicină** (pentru medicii practicieni), lucrare aparținînd de asemenea unui la-

colectiv de autori ● Și pentru că tot sîntem la capitolul cărților ce vin să acopere diverse teritorii de interes pentru cititori, să amintim și două apariții cu titluri oarecum mai tehnice: **Materiale metalice în construcția de mașini și instalații**, de Serban Domsa și Al. Domsa, sau **Presupuneri în drept**, de Ion Deleanu și Vălean Mărgineanu ● O altă carte, cu caracter economic de astădată, este și **Moneda și problemele ei contemporane**, în 2 volume, de Victor Jinga ● O foarte interesantă lucrare, așa cum ne-a obișnuit colecția **Testimonia**, este cea intitulată **Contribuții muresene la Marea Unire din 1918**, de Ioan Silviu Nistor. Prefațată de academicianul Ștefan Pascu, această lucrare se adaugă altor cercetări apărute pînă în clipa de față, cercetări ce au valorificat tezaurul arhivistic din Maramureș, Banat, Iași, Bihor, Alba, Arad, Valea Jiului, Satu Mare, Timiș și București ● Continuînd enumerarea cărților din alte domenii, să menționăm și o foarte atractivă apariție intitulată **Expediții la noi acasă** (vinătorești), de Alexandru Filipașcu ● De un interes major, mai ales în rîndul iubitorilor de frumos, inclusiv a muzeografilor și a criticilor de artă, se arată a fi și **Incursiuni în plastică transilvană**, de Negoiță Lăptoiu ● Și pentru că ne aflăm în plin sezon estival, iată și o carte ce ar avea mare căutare în rîndul celor cu „aplicațiuni” matematice: Mai

în glumă, mai în serios, amuzamente matematice, de Nicolae Opris, cu o prefață de prof. univ. N. Ghircioașu ● În ceea ce privește traduceri din literatura beletristică, ne oprim asupra unei ample antologii privind lirica americană contemporană, **Poetica americană, orientări actuale**, lucrare datorată colaborării dintre Mircea Boreilă, de la Facultatea de filologie a Universității Babeș-Bolyai, și Richard McLain, Departament of English, State University of New York, care semnează selecția versurilor, notele critice și bibliografia. Cea de-a doua traducere este semnată de D. St. Rădulescu care ne pune la dispoziție **1001 de fantome** (testamentul domnului Chauvelin) de Al. Damas ● În ceea ce privește cartea de eseuri, unul din sectoarele forte ale Editurii Dacia, să consemnăm doar două din aparițiile mai recente, **Cărțile lui M. Sadoveanu**, de Ion Vlad, și, în colecția **Discobol**, **Glose franceze**, de Tudor Ionescu, autorul oprindu-se asupra a trei mari scriitori: Proust, Camus și Céline ● Între cărțile de debut amintim deocamdată doar cartea lui Tudor Vlad, **Al cinci-sprezecelea**, cu o prezentare de Dumitru Radu Popescu ● Și în fine, fără pretenția de a fi trecut în revistă chiar toate aparițiile editoriale de la Dacia, dar cu convingerea că oricare cititor își poate face, cit de cit, o părere asupra strădanilor și reușitelor acestei edituri, să încheiem cu o

carte ce vine să ni-l apropie pe cel ce-a fost **Onisifor Ghibu**. Este vorba de volumul **Pe baricadele vieții** (anii mei de învățătură), cu o prefață, note și comentarii de Nadia Nicolescu și cu o postfață de Mircea Zăciu. (V. Niță) ★ A trecut luna iunie, sau, mai precis, ziua de 1 Iunie, cînd în preajma respectivei date calendaristice ne amintim cu toții, din diferite motive, că există o literatură destinată copiilor. Desigur motivul acestei ineluctabile amintiri e unul tutelar: 1 Iunie e Ziua copilului. Dar pe lingă aceasta mai funcționează și altele, din care numim doar presanta îndatorire redacțională a menționării, inevitabil, de circumstanță a sus-zisei literaturi și a autorilor ei. Și așa se face că în coloanele periodicelor noastre culturale apar, ca mărgele înșirate pe ață, numele citorva scriitorilor și titlurile tot ale citorva cărți. După trecerea datei se așterne tradițională tăcere anuală... Mi-a sugerat rîndurile de mai sus un articol foarte judicios al lui Mihail Sin publicat în **Vatra** (6) la rubrica **radar**, un articol care ar trebui, zic eu, să fie un punct de plecare pentru niște eficiente dezbateri, și nu să rămînă fără ecou, sufocat de circumstanțele ce l-au generat. Spune autorul că „Ziua copiilor e o zi simbolică. De fapt, continuă el, fiecare zi e o zi a copilului, mai ales pentru cei ce au copii”. Autorul mai e de părere că „n-ar fi rău să

ne amintim cu toții mai des de acest lucru și să acționăm în consecință.” Și Mihail Sin se oprește la început la situația cărții pentru copii. „E un lucru știut, afirmă el, că producția de carte destinată copiilor e în suferință, că nu e ușor să găsești o carte de Andersen, Frații Grimm, Creangă sau Ispirescu.” În schimb, mai afirmă scriitorul, continuă să prolifereze și să prospere un gen de carte destinată copiilor, cu încă prea mulți autori obscuri și lipsiți de har, convingînd se pare că orice produce e absorbit de „piață”. Se mai constată lipsa criticii, „care măcar, din cînd în cînd, ar trebui să întreprindă raiduri de selecție a valorilor și de respingere a falsei literaturi pentru copii”. Ajuns în punctul acesta, îmi exprim și eu, cel puțin, nedumerirea că o carte de aleasă tinută a poeziei, cu tîlc artistic tot în țesătura textului, precum aceea a lui Paul Daniel: **Strada sabiei de lemn** s-a bucurat total de „lipsa criticii”. Articolul lui Mihail Sin mai pune în discuție, printre altele, și prezența revistelor pentru copii care rămîn „cit se poate de cenușii și neatrăgătoare”. Propune autorul că „la toate acestea trebuie să ne gîndim zilnic și mai ales să înfăptuim cite ceva zilnic”. Deci nu numai într-o anumită zi a anului ● O picătură nu numai de cerneală ci și de emoție aflăm pe aproape fiecare pagină a publicației Liceului Ion Măiorescu: **Școala noastră** (9-10)

din Giurgiu. „Au trecut 110 ani de la întemeierea acestui liceu, o istorie în care s-au ținut amintiri, tradiții, legende — chiar”, scrie prof. Vincențiu Georgescu, cel prin mîgala căruia apare o revistă bine gîdită și încheiată. Absolvenții mai tineri sau mai vîrstnici al liceului, acum ingineri, profesori, medici, scriitori, ziariști, regizori, împreună cu actualii elevi consemnează evenimentul nostalgic sau înaripat, după caz.

TRAIAN STOICA

Caricatura săptămînii

ANTON DRAGOȘ

PATRIMONIUL

O rezervație de arhitectură

Ori de cite ori cineva, de pe alte meleaguri, vine la noi în țară și ne întrebă ce zone ar trebui să viziteze, sîntem tentați în mod automat ca

Muzica tinăra

Aplaudați, copii!

Poate că cea mai gravă problemă a muzicii tinere este problema promovării tinerilor cantautori. Pentru că de îndată ce ei demonstrează calități, de multe ori excepționale, în loc să fie înregistrați la radio, televiziune sau pe discuri, sunt lăsați în voia soartei, nimeni nemaiintrebând „ce s-a mai întâmplat cu x sau ce a mai făcut y?” Spun aceasta pentru că, iată, anul 1980, un an deosebit deosebit de fructuos în ceea ce privește noutățile aparute, a propus publicului larg un număr însemnat de tineri interpreți și compozitori. Să dăm puțin timpul înapoi și să ne amintim acele serii de duminică ale anului 1980. Desigur iubitorii muzicii tinere n-au uitat încă prezențele grupurilor folk „Canon” din Hunedoara, condus de poetul și tânărul compozitor Ioan Evu, „Chindia” din Tirgoviște, „Lumina” din Sibiu și cu siguranță a grupurilor „Poesis” din Constanța și „Colibri” (grupul de copii al soților Șipos). Să nu uităm că aceeași emisiune lansă înaintea de 1980, grupurile „Cetatea” din Satu Mare, „Opinia” din Iași, grupul „T” din Tirgoviște, grupul 2^{1/2} din Oțelul Roșu, grupul „Amiciția” din Constanța și alte nenumărate grupuri. În același an debutau pe micul ecran (și din păcate au rămas doar cu atât) individualități, care multora le-au părut remarcabile. Este vorba de: Arpad Domokos din Miercurea Ciuc, Ștefan Hrușcă din Borșa, Ileana Calinovic și Ilie Vorvoreanu din Drobeta-Tr. Severin, Marin Corjos din Galați, Ana Tețelea Ionescu din Ploiești, Cristina Benő din Cluj-Napoca, frații Chiriac din Huși, Sorin Găzdac din Năsăud, Gabriela Sauciu, din Constanța, Dan Olărașiu din Caransebeș, Electra Varga Zdukos din Cluj-Napoca, Mihaela Popescu din Suceava, Florin Șerban din Constanța, Horia Stoicanu și Constantin Dragomir din București, Mircea Boian din Sighișoara, Vasile Mircă din Brosteni, Doru Ghiaja, Vali Șerban și Grotendorfer Volker din Alba Iulia, Doina Cosma din Sibiu, George Munteanu din Bistri-

ța, Violeta Ciomirtan din Roman, Daniela Cosma și Laurențiu Mărgineanu din Rm. Vilcea, Cornelia Baba din Brașov, Ion Hagiu din Zăbala, jud. Covasna, și mulți alții care acum nu-mi vin în minte. Eu îi cunosc pe toți aceștia, în timp ce pentru unii din dumneavoastră aceste nume par adunate din cărțile de telefoane. Și aceasta fiindcă nici unul dintre cei de mai sus nu a mai avut parte de publicitate, deși o mare parte dintre ei erau îndreptățiți s-o aibă. Nu spun că toți sunt foarte buni, sau excepționali. Dar nici nu pot accepta ideea că nici unul nu reprezintă o speranță, sau o valoare. Succesul lor la public, îndeosebi la cel tânăr, a fost remarcabil. Multe din piesele compuse și interpretate de ei au intrat în repertoriul muzicii noastre tinere, îmbogățindu-l. Din păcate nimeni nu s-a mai interesat de soarta lor. Redactorii și realizatorii de emisiuni muzicale ale singurei televiziuni pe care o avem nu găsesc timp să caute, să sprijine și să promoveze vreo speranță. De altfel, e adevărat că nu se acordă nici o primă, pentru așa ceva. Ceva însă trebuie făcut! Și cit mai grabnic! Popul și folk-ul și toate noile curente se află într-o mare criză, deși ele constituie opțiunile marelui public tinăr. Toate genurile muzicale își au rezervate spații sigure și clare în programele televiziunii. Muzica tinăra, nu! Muzica tinăra nu poate respira pe nicăieri! Tot ce este vechi, este verificat. Și dacă este verificat înseamnă că este bun. Ceea ce este nou pare îndoielnic. Și dacă pare îndoielnic înseamnă că nu-l verifică. Și dacă nu e verificat, nu e bun! Oricum, tinerii au atita timp înainte... Așa că singura soluție care ne mai rămâne este să așteptăm. Există, însă, o lege firească, aceea de a părăsi perimetrul în favoarea noului. Nu se ține seama de acest lucru! Pentru muzica tinăra porțile sunt închise! Există și așa destule talente chiar dacă s-au născut mai demult.

Odată, demult... s-au născut niște talente. Le-am aplaudat o dată, de două ori... de trei ori. Și încă o dată! Același oameni și aceleași lucruri. Pentru noile talente chiar să nu mai fie loc?

VICTOR SOCACIU

Accent

Doar asta nu

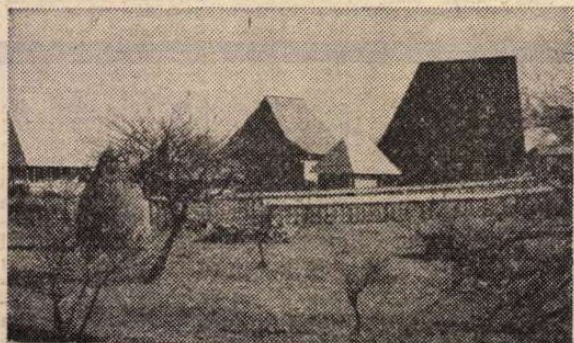
Intr-un articol scris foarte bine și cu o problematică interesantă și acută, Victor Socaciu comite, în numărul trecut al revistei noastre, o impolitete. O impolitete de care mă simt dator să mă delimitez, cu atât mai mult cu cât, repet, îmi regăsesc multe din idei în acel splendid articol de pozitie. Impolitetea la care mă refer ofensează fără motiv trei compozitori, Elly Răman, Mișu Iancu și Temistocle Popa, autori despre care Socaciu, se vede treaba, știe puțin. Nu voi fetisiza pe nici unul dintre acești compozitori, dar voi spune cu sufletul împicat că sint trei nume care vor rămâne în istoria muzicii ușoare ro-

mânești. Nu ei sint, ferească Dumnezeu, frinele dezvoltării muzicii ușoare. Dimpotrivă, le datorăm cîtece neplăceri. În genere, cred că trebuie să ne ferim de nedreptăți mai ales cînd sesizăm o nedreptate: nedreptatea că muzica tinăra nu are un statut al ei și este lăsată la voia vînturilor și valurilor. Continuăm, după cum se vede, discuția despre muzica tinăra, dar am vrea să insistăm asupra problemelor de principiu și numai cînd oameni și opere încarnază principii, numai atunci — și atunci cu o deosebită grijă — să ne referim la nume.

Un om se face greu și se stinge ușor. Un nume se păstrează greu și poate fi rătat prea ușor. Iar muzica tinăra trebuie să-și păstreze nealterat simțul dreptății pe care-l invocă pentru ea însăși.

ADRIAN PĂUNESCU

CAP LIMPEDE

printre locurile pe care i le propunem să le străbată să figureze neapărat și Maramureșul, în special Maramureșul istoric, de dincolo de Gutii. În închipuirea noastră mai stăruie încă imaginea unui finit greu accesibil, în care totul se păstrează ca în vechime: casele, porțile sculptate mesteșugit, portul, obiceiurile. Ne mai place încă să credem că descindem acolo ca într-un muzeu, unde s-au adunat mii de exponate pe care să le contemplăm cu incantare. Mintea noastră refuză uneori să vadă că în ambianța aceea nu mai e vorba de mult de o încremenire și că freacă o viață în continuă prefacere, care modifică neîncetat decorul, îl face cîteodată de nerecunoscut de la an la an. De aceea numai unora li s-a mai părut curioasă ideea de a se alcațui la Sighetu Marmatiei o rezervație de arhitectură populară. Cum? s-au uimit aceștia, de ce e nevoie de atita trudă cînd oricînd putem să arătăm lumii că nimic nu

s-a schimbat aici de sute de ani. Ar fi ca și cum al organiza în cuprinsul unui muzeu un alt muzeu. Și totuși, oameni cu capul pe umeri au înțeles că acum este vremea să se alcătuiască o astfel de rezervație, acum, cînd elementele ei mai pot fi găsite cu ușurință și nu trebuie reconstituite din aduceri-aminte. Mihai Dăncuș, directorul muzeului maramureșean din Sighetu Marmatiei, este deosebit de bucuros că ideea acestei rezervații s-a materializat și că ea a fost inaugurată la sfîrșitul lunii mai cu ocazia manifestărilor dedicate Zilei internaționale a muzeelor organizate în localitate. Situată pe un deal pitoresc, la marginea orașului, rezervația prezintă momente esențiale din arhitectura țărănească maramureșeană, într-o perspectivă diacronică, începînd cu secolul al XVIII-lea și pînă azi. Pînă acum au fost ridicate 18 unități mari de arhitectură, dintre care la opt au fost amenajate și interioarele. După cum

afirmă paradoxal Mihai Dăncuș doar pentru neinițiat, cultura țărănească din Maramureș demonstrează lărga ei deschidere spre celelalte meșteșuguri românești și nicidecum închistare și izolare, așa cum se mai crede dintr-o prejudecată uneori greu de zdruncinat. Rezervația de arhitectură indică unitatea și popularitatea românești, vasta rețea de comunicații care a existat de-a lungul veacurilor între toate provinciile române. Se vor găsi între toate zonele românești interferențe care nu pot fi nesocotite și care atestă unitatea și continuitatea poporului român. Prin ce mai e importantă această rezervație de arhitectură? Prin faptul că ea salvează de la dispariție și uitare bijuterii arhitectonice create de genul meșteșugurilor populare. Apoi, ea oferă posibilitatea specialiștilor de a înțelege cît mai coerent drumul prin veacuri al unei culturi. Vă invităm ca, ori de cîte ori treceți prin Sighetu Marmatiei, să faceți un popas și aici atîngînd cu sfilă obiectele pe care le-au minuit generații de-a rîndul și care dovedesc extraordinara capacitate de creație a poporului nostru (G. Arion).

In acest număr reproducem după lucrările pictorului Gh. Constantinescu

Avram Iancu

în timpul lui din urmă

În colecția subsemnatului se găsesc cîteva informații inedite despre Avram Iancu. În ce privește moartea lui, A.I. Silviu Dragomir spune că s-a petrecut în „casa brutarului Ion Stupină zis Liber” (Avram Iancu, București, 1905, p. 296).

Nicolae Bolboacă, fost preot la Baia de Criș, scrie în 16 decembrie 1933 publicistului Ilie Dăianu din Cluj despre trecutul comunei și la sfîrșit adaugă: „Referitoriu la Iancu, îi comunic următoarele: Iancu în timpul din urmă umbla îmbrăcat în veșminte slabe, îl îmbrăcau domni de aici, dar nu le ținea, o dată i-au dat o bundă da o a rupt în două și o au dat la doi amăriți. Nu cerșea, dar umbla la case cunoscute și zicea din fluier niște doine atît de jalnice de storcea lacrimi. Este adevărat că Liber Jani avea brutărie la marginea comunei lîngă țarina numită „Țioara” și de multe ori se ducea acolo de se mai încălzea. Iancu avea și momente lucide dar de scurtă durată, îndată se întorcea și vorbea alte cele de-a lui. E vorba că ar fi murit în apropiere de brutăria lui Liber Jani, în țarina numită

„Țioara”. lîngă un par de fin și de acolo l-ar fi dus inteligența de aici: Hodos, Frincu, Borlea, Rațiu, Simionas și alții, și îmbrăcați în haine negre, cu o căciulă de colfea în cap și l-ar fi pus pe catafalc în casa lui Simionas, azi proprietatea institutului de credit „Crișana”.

Brutăria lui Liber Jani cu timpul a devenit o ruină, locul l-ar fi vîndut comuna la ceva Lerman, acela a zidit acolo căși frumoase, azi sint în proprietatea lui Traian Micluția. Înaintea acestor case este un loc murdar, unde se duceau oamenii în zi de tîrg cu căruțele și vitele. Azi este un parc mai mic, plantat cu flori, pe pe-rețele casei este pusă o placă de marmură cu inscripția: „În apropierea acestor case s-a stins din viață, la 10 septembrie 1872, gloriosul conducător militar al românilor ardeleni în revoluția anilor 1848—1849, Avram Iancu. S-a așezat această placă comemorativă în anul 1924”, cu prilejul serbării centenarului nașterii sale, de către populația românească pioasă și recunoscătoare din Baia de Criș.”

La înmormîntare, din casa lui Simionas pînă la Tebea, a fost un convoi de vreo 2—3 km., la funeralii vreo 30 de preoți.

dr. ALEXANDRU CULCER

Desene pe asfalt

„Doamna Aleasă

A Inimii Mele”

În sfîrșit, debutul poetic al lui Mihail Sadoveanu! Editura Minerva ne-a oferit volumul *Daim* (criptografie care ar însemna Doamna Aleasă A Inimii Mele).

E în stare *Daim* să mai adauge ceva gloriei sadoveniene? Nu există un punct final, o istovire a scării caratelor care denunță „prețul” pietrei prețioase, a aurului ori a vocabulei? Gloria lui Sadoveanu nu mai poate spori, dar luxurianta împărăție silvestră a operei sale incomparabile poate fi îmbogățită cu un nou teritoriu. Marele „feudal” a mai supus o cetate, a mai ingenuncheat un rîu și a adus sub ascultarea sa un luminis misterios, cu arbori tineri și cu lărbă vie. Sadoveanu al dragostei, al dragostei miilor de personaje fremătătoare cu care a concurat „starea civilă” a vremii sale (și care vreme nu a fost a sa?), iată-l vorbindu-ne despre dragostea sa. Nesperat privilegiu: iatacul eroticii sadoveniene e brusc desprins din tipare de lavă pompeiană și ochiul nostru indiscret se umple cu fresce fluide.

A iubit Sadoveanu? Cînd, Doamne apără, a mai avut timp să iubească (abia de-a umplut o ogradă cu coconi), el înhămatul la suta-l de romane ca la o căruță de manutanță cu negre piini soldățești?

Marele scriitor nu numai că nu punea preț pe arhivele literare dar își hrănea periodic burduhănoasele sobe din odăile în care lucra cu zeci și zeci de scrisori primite ori trimise, cu hirtii intime pe care credea că nu e cuvințios să le lase în urmă-l. Se confesă rar. Era greu să-l prinzi la o „cofă” de Cotnari (ori Chablis) povestind mucalit istorii de libov cu duducețe gracile ori mai... împlinite. Deși cronicarul războaielor vechinii n-a fost deloc străin de tulburările eroticești. Armura lui roasă de halebardă ori de săgeți avea, se vede, multe „borte” ce-l făcea vulnerabil.

Daim e cartea de mărturisire a unei iubiri inovate și smerite. O *Cîntare a cîntărilor* în care Șunamita are chiar vîrsta Șunamitei de sub Cedri dar împărțat-poet a trecut de ani 60... Carte de crepuscul, de taină invinsă. Scrise numai spre a se constitui într-o lungă scrisoare către femeia (fata) iubită, poemele închise într-un caiet caligrafiat n-au fost visate întruchipîndu-se în filă tipărită și luînd trup tipografic.

E scrisa unui caligraf. De nouri. De geometrii, de păsări chemate ori trimise la Nil. Dedicăția de pe caietul *Daim* e laconică asemenea unei inscripții funebre: Valeriei Sadoveanu. M. S. 22 martie 1944 Witting, 12. București. Dar e „Doamna Aleasă a Inimii Mele” singura cheie a titlului încifrat? Ar mai putea fi și o alta? S-ar putea. Dacă aș mai fi tînar mi-aș cheltui cîțiva ani buni pentru a

tălmăci însemnele misterioase conținute de opera sadoveniană. Nu doar în inițiativa lui Creangă de aur ci și în alte cărți simt fognind sensuri abstracte acolo unde pare să nu se „întîmple nimic” altceva decît sugerează prima lectură.

„Daim”! Sună ca un nume de zeu dac. Zeul infierbîntat de promisiunea unei nemaisperate iubiri, cu mindru cap intrat în iarnă dar cu inima rămasă teafără, iată-l psalmodiînd pe urmele adoratei: „Astăzi te-am văzut o clipă / Apoi, între mine și tine s-a așezat dîhania vechimii”.

Poetul, ca și Văcărescul (traducîndu-l pe Goethe) nutrește frica de a nu se pierde „floarea” jesisită în cale, ca Pann invocă precaut mădulele diminutive ale iubitei suferind fără ocrotire la lui și asemeni lui Conachi-Argezi își simte jîndul scurîndu-l neostenit și în același timp „ar vroj să i se pară...”

Adesea, prin ritm versificatorului „amator” calcă teritoriile euritmice ale sadovenilor... poezie scriînd:

„Tertare din nou vreau să-ți cer / Într-un stil cu mult mai subțire, / Cu mîna și ochii spre cer / Și cu intonări de psal-tire...”

Și iată refăcînd enunțul Testamentului argehizan („Căci s-a acumulat în mine totul ce-i / Neîmplinit în toți strămoșii mei...” / ori... păunescînd avant la lettre: „Iartă-mă că plouă și-i ceață / Că oamenii-s răi, că piînga nu-i bună, / Că nu se găsește nimica în piață / Că, noaptea, nu-i lună...”).

Credeam că un autor ca Sadoveanu nu poate fi poet în... poezii, într-atît și-a saturat proza cu versuri incizate „inconștient” în materia sa epică. Există trei cuvinte într-una dintre povestirile sale ce pot avea și autonomă existență de poem: „Tălăngile păleau lin”. Mie îmi pare o compunere desăvîrșită, mișcînd în suflute o metafizică plătire spre un destin cosmogonic intangibil. Citite astfel s-au așezat în vers:

„Tălăngile
păleau
lin...”

silabele se diafanizează ca porcelana unui haiku primordial. Dar iată și în *Daim* un asemenea poem: „Primăvara își gonește conacele...”

E atît de candid, atît de pur, mesajul poetului din *Daim* incit se abstrage „literaturii” și ni se propune ca un text arhaic de sorginte necunoscută pe care-l primim într-o transcriere nealterată. E, fără un stil, o operă așezată între stiluri ori (de-ar fi posibil) în afara lor, un produs ce ține mai mult de poezia poeziei decît de poezie...

Tocmai această detașare de forme, însemnînd în același timp și incorporare de procedee străine, această vicleană simplitate au derutat critica momentului care a primit *Daim* cu evaluări condescendente. Sadoveanu nu e simplu ci auster. Un amar și un solitar.

Ne interesează orice rînd pe care l-a

iscălit (fie și cu monograme) și biografia

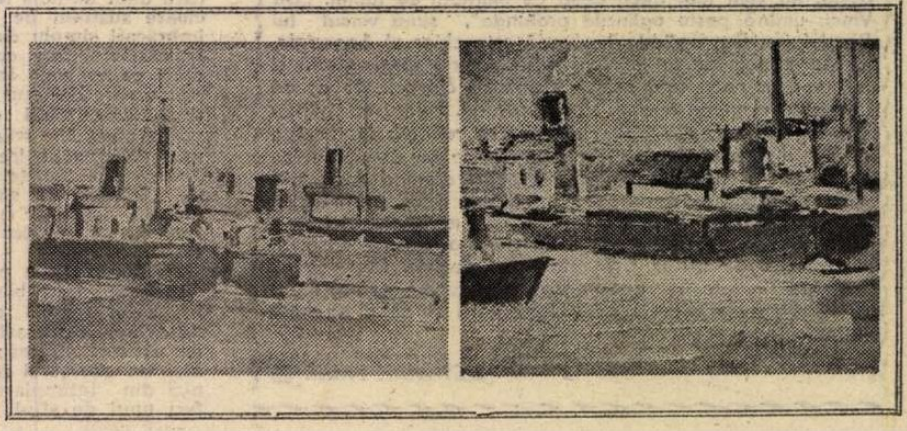
omului, dar mai ales biografia operei sado-

veniene nu se mai pot lipsi de *Daim*

atunci cînd se vor osteni să scrie despre

cel ce e de nepovestit...

GHEORGHE TOMOZEI

Un muzeu în labirint

Leonardo sau foamea de cauze (x) Punctul de sprijin

Proportile corpului uman după Vitruviu, de Leonardo. Detaliu al capului, autoportret presupus

2. Veacul nostru n-a primit în zadar atâtea lecții de ipocrizie. A învățat să le folosească. Astfel că dacă nu înțelegi ce spune Leonardo sau nu te interesează, ai o soluție neașteptată la îndemână, la care alte secole s-au gândit mai puțin: vei declara că-l admiri. În felul acesta nu riști niciodată să te faci de ris. Vei fi la adăpost, scăpând și de invinuirii și de complexe. În definitiv, ce rost ar avea să recunoști că n-ai văzut chipul Giocondei decât întâmplător, pe ambalaje sau ilustrând un reportaj de senzație care anunța că undeva i s-au pus mustați? Singura frază care nu trebuie rostită azi în nici o împrejurare este aceea a lui Socrate, „Știu că nu știu nimic”. Cind toată lumea știe totul, ești ridicol să nu știi nimic. Și dacă n-ai destulă impertinență să declari că știi totul, poți oricând să-ți asumi pe aceea de a admira totul. E același lucru spus altfel. După aceea nimeni nu va mai avea dreptul să te considere un ignorant. La urma urmei, n-are importanță nici faptul că într-adevăr nu te-a interesat niciodată surisul Giocondei. Important e că ai auzit că e inexplicabil și ești gata să repeți asta. Și apoi, de la ideea că numai adevărurile care ne ajută să trăim merită să fie socotite adevăruri nu e prea departe până la credința că numai adevărurile care ne convin sînt adevăruri.

Mai ales că admirația convențională nu costă nimic, nici măcar efortul de a pricepe ce admiri. E chiar calea cea mai comodă de a exorciza gloriile, de a ne descotorosi de problemele pe care ni le pun. Dacă e de ajuns să admiri, ce mai contează cit și ce ai înțeles? Ne strigăm cu atât mai tare admirația, cu cât această admirație e mai găunoasă. Îi admiri pe Leonardo și cu asta am încheiat socotelile cu el. Nu e nevoie nici să-l mai cunoaștem opera. Îi exilăm într-un fel de suprarealitate de unde nu ne mai deranjează. Surisul lui, ca și surisul zeilor, devine inofensiv. Arde ce ai iubit și iubește ce ai ars, ziceau cei vechi. Arde ce ai admirat și admiri ce ai ars, pare să fie înțelepciunea de azi. Deosebirea e esențială. Cum zicea Ortega y Gasset, lucrul iubit devine indispensabil. Nu putem trăi fără el, nu putem admite o viață în care noi să existăm, iar lucrul iubit să nu existe. În vreme ce putem trăi foarte bine, se pare, fără ceea ce admiri, cu condiția să știm să ne strigăm admirațiile ca și cum n-am putea concepe lumea în lipsa lor.

E drept că venerația convențională renunță în loc să explice. Ea transformă tabloul în obiect de cult și emoția în ritual. Și ca orice credință ce decade în ritual, sfârșește în pustiu, devenind, pe cât ocolite, o altă formă de a nega. Ea ne reține în fața unui tablou de Leonardo numai pentru a ne înstrăina de el. Dar n-ar fi prima oară cind șarpele se întoarce să-și muște coada. Întrebarea lui Hamlet li se pare atîtora prost pusă. „A fi sau a nu fi?” Nu, „a reuși sau a nu reuși”, aceasta-i întrebarea. Și totul este să nu eziți, se pare.

Cineva îmi spunea într-o zi că ar vrea să scrie o carte despre felul cum a fost privită Gioconda de-a lungul timpului. Sigur, o asemenea carte ar fi foarte instructivă. Nu în legătură cu Gioconda, ci în legătură cu cei care au privit-o. Mă indoiesc, de pildă, că grecii gîndeau atîtea despre statuile lor cîte li s-au pus în seamă. Și mă întreb dacă Ictinos, arhitectul Parthenonului, n-ar fi fost mirat citînd tot ce s-a scris despre Parthenon între timp. Marmura și antichitatea au fost, fără îndoială, înfrumusețate prin regret. Pentru cei care le-au sculptat, statuile grecești priveau spre viitor. Pentru noi, ele privesc spre trecut. Născute cu certitudine din speranță, ele nu mai au decît amintiri. Poate că și Renașterea a fost înfrumusețată prin regret. Pasiunile dezlănțuite de Reformă și războaiele religioase care au însingurat Europa au contribuit, probabil, mai mult decît Evul mediu la accentuarea nimbului ei, punînd la lucru o nostalgie care a fost mereu dispusă să creadă că nu există decît paradize pierdute. Și bănuiesc că și surisul Giocondei e firesc să fie privit la fel.

De aceea e inutil, poate, de la un punct încolo să ne mai întrebăm cum a fost în realitate Leonardo. Intrucît căutăm, s-ar zice, pe chipul lui, în primul rînd ceea ce avem nevoie să găsim. Istoria autoportretului e într-o oarecare măsură și autoportretul nostru și, dacă e așa, nu există un singur Leonardo, cum nu există un singur Rembrandt. Cînd biografii își termină povestea, e rîndul nostru să ne însușim ceea ce merităm să ne însușim. Într-o tăcere fiecare alege și ia în stăpînire ceea ce poate oferi singur. Nu vom avea decît ceea ce eram pregătiți să avem, nu vom iubi decît ceea ce merităm să iubim. „Da Vinci, umbră peste oglinzile profunde”, sună versul lui Baudelaire. Dar oglinda profundă este chiar el, Leonardo, iar noi sîntem umbrele. Ne perindăm prin fața oglinzii și ne vedem pe rînd propriile noastre chipuri. De aceea Leonardo e mereu același și mereu altul. Pentru că oglinda rămîne aceeași, dar chipurile care se reflectă în tăcerea ei sînt mereu altele. Sîntem noi, fiecare cu amintirile, cu speranțele și cu problemele lui. Fiecare căutînd poate altceva și negăsînd decît ceea ce caută, dacă avem acest noroc... Cu o clipă înainte, mai eram judecători. Deodată am înțeles că în tăcere se judecă propria noastră cauză. Și că punctul de sprijin e în noi. Sau nicăieri. Depinde de noi dacă în fața lui Leonardo ne vom cuceri eternul drept al lui Don Quijote de a ne face iluzii și de a ne bate pentru ele.

OCTAVIAN PALER

Varia

Strategia piramidei

Faptele, cum obișnuiește să spună un prieten în mai toate articolele sale, sînt următoarele: începînd cu anul 1962, și anume cu ziua de 25 august, prof. univ. dr. Gheorghe Tohăneanu întocmește o cronică zilnică, desenată și scrisă, a galeriilor de artă din Capitală și din țară, precum și a întâmplărilor de căpătii ale vieții noastre culturale. Cronică aceasta, compusă pe un tipic unic are, dacă o consideri fără prejudecăți, strategia construcției de piramidă. În parte, pietrele ce înalță piramida n-au nimic interesant; niște cuburi și niște poliedre puse unul peste altul. Logica întîlnirii lor, însă, și numărul fără sir al pietrelor dau lucrului maiestate și duh. Iată ce are importanță într-o piramidă. În principiu, orice om ar putea s-o construiască. În fapt, numai foarte puțini. Profesorul Gheorghe Tohăneanu, tînîndu-se cu acritate de zicerea „nulla die sine linea” a strîns, drept pietre ale piramidei sale, 75 de caiete, a cite 200 de file fiecare, ceea ce înseamnă suma, halucinantă, de 14800 de file scrise și

desenate și, pe cuprinsul lor, mai bine de 52000 de portrete de artiști, cărțurări, oameni de cultură din toate stările și ținuturile culturii și, mai cu seamă, chipurile unor obișnuiți ai galeriilor și lăcașurilor de artă. Sînt schițate aici, deodată cu chipul pictorului ori sculptorului ce deschide o expoziție, și parte din lucrările prezentate. În marginea celor desenate, profesorul a notat tot ce-a crezut că merită interes pentru vremile ce vor să vină. Gheorghe Tohăneanu a predat psihologie, pedagogie și metodică la Institutul „Nicolae Grigorescu”. Deși a obținut în 1929 diploma de absolvent al Academiei de arte frumoase, avîndu-l ca mesteri de sublim pe Mirea, Ressu și Costin Petrescu, și cu temeiul învățurii din Academie a activat destul de susținut ca grafician, puterea artelor lui nu stă în stil. Desenul are nu atît expresivitate, cît adevare. Pur și simplu, un desen de jurnal enciclopedic, socotit să slujească nu prezentului, ci viitorului. Ca să faci zilnic drumurile Bucureștiului timp de aproape douăzeci de ani e nevoie de o tenacitate și de o încredere în idee ce pune aproape în umbră dăruirea pur plastică. Fiecare pagină din infinitul acestui jurnal ține un interes mediu. Toate la un loc, aproape că te înfricoșează cu tălăzuirea vieții dintr-insele, cu

sumedenia de sugestii izvorînd din întreg. Dacă, așa cum vizează Gheorghe Tohăneanu, caietele sale vor ajunge să se constituie ca arhivă de studiu la Biblioteca Academiei, e foarte probabil ca urmașii noștri să le răsfășoare plini de nesaț, de uimire și cu un folos considerabil. Fiindcă și piramidele au trebuință de distanță ca să li se priceapă semetia. În fiecare filă, Gheorghe Tohăneanu a pus stăruința intruciva fără orizont a cîmpitorului de pietre pentru templu. Un raft de bibliotecă însă, îndesat cu toate aceste caiete, capătă neîndoișor un orizont și încă unul foarte ademenitor. Unul din cazurile, am putea spune, în care trecerea cantității în calitate se vede, e sensibilă și stimulează imaginația.

Dacă e adevărat că destul consideră cu moderație ori de-a dreptul cu scepticism tezaurul de informație vizuală al caietelor Gheorghe Tohăneanu, e tot altfel de adevărat că vremea e arbitru cel mai bun. Să luăm în calcul măcar ipoteza că mulți din anonimi tineri aflîndu-se prin expozițiile anilor '60-'80 și portretizați (circumstanțiali) de profesor vor ajunge să însemne ceva peste vreme. Și noi stim ce face timpul și cum toate, peste vreme, ajung să aibă alte înțelesuri și alt pret.

TUDOR OCTAVIAN

Treburile de suflet

Candelabru: becuri-luminări prinse într-un ingenios sistem de funii și de coase. De ce? „Pentru că toate luminile neamului nostru au fost ținute secole la rînd numai în funii și în coase”. Alte trei luminii și un colac mare, țărănesc sub un perete pe care poți să vezi: nr. 92-692 din Federațiunea apărută în românește la Pest'a Domineca, 15/3 septembrie 1872; o fotografie cu „Memorandisul aflători în viață la 28 Maiu 1935”; un afiș strigăt de adevăr, de bucurie și de vesnicie: „Ardeul e al nostru. Diktatul de la Viena e nul!”. Semnează Partidul Comunist Român, Organizația regională Cluj; testamentul lui Iancu... De ce? „Avram Iancu este Dumnezeu meu”.

Pe ceilalți pereți: flutere și cavale așezate ca tuburile într-o adevărată orgă a neamului; ceramică — de la cea dădăci și romană și pînă la zilele noastre; capace de lăzi de zestre; ștergare;

ouă încondeiate; balanțe din lemn; costume naționale românești; pancluci tricolore cu galben, roșu și albastru tesute în războaie țărănești; împletituri din papură și din nuiele; bote și stilpi de cerdac sculptate cum e obiceiul locului; rafturi cu carte veche, ziare îngălbenite de tăvălugul zecilor de decenii, manuscrise vechi, acte despre oameni și vremuri care au fost și s-au săvîrșit; și icoane pe sticlă, pictură țărănească — exemplare de pe la începuturile acestui fel al nostru de a ne manifesta prin cîmpiole, vîile, munții și cerurile Frumosului — cea mai completă colecție din România... De ce? „Vezi, am aici probele miilor de ani că indiferent cine și cînd a călcat sfîntul pămînt al Transilvaniei pe al mei i-a găsit aici și la venire și la plecare...”. Și scoarțele astea de copac? „Astea au mai rămas din nucii copilăriei mele, au fost tăiați, i-au dus, erau în curtea noastră; m-am născut la 13 iulie 1922 în cartierul gării din Tirgu Mureș, tatăl meu a fost cefierist aici, în orașul ăsta”. Cele mai

frumoase amintiri? „Priviti ce cuvinte minunate mi-au scris Tudor Arghezi, Marin Preda, Șerban Cioculescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru...” Dar cele mai urite? „Cînd, după Diktat am fost nevoit să plec din oraș; cînd, după eliberarea lui m-am întors cu ai noștri și mi-am găsit tatăl și mama impuseți de fasciști unguri, în casa noastră, lîngă gară, în casa noastră!; cînd la inundațiile din '71 viitura ne-a furat și ne-a stricat și o parte din colecție”. Cum se suportă astfel de spalme? „Dacă nu te omori în prima zi, la început ești năuc; apoi tipi; apoi te speli de ură și devii mai bun...”. E om cel care reușește să treacă prin toate vîmile vieții! „Mi s-a spus că v-ați mutat în casă toată Transilvania!! Acum, după ce v-am văzut locuința afirm și confirm că, da, aici, la dv., ați organizat un veritabil muzeu. Am dreptate? „Nu aveți, este o simplă treabă de suflet”.

Valeriu P. Vaida, vă mulțumim.

MIRCEA BUNEA

Din jurnalul de călătorie al dr. Grindei

Arezzo (II)

Au apărut mai tîrziu oamenii orașului cînd a scoborit lumina după dealuri, dar tot n-au dat semne că au ceva cu Piero della Francesca. Bărbați cu chipurile lui de legendă în ritualul faptei. I-am văzut venind pe rînd la alt ritual, al omului care peste tot i-a intrat în comportamentul cel mai sigur și mai anihilant. Este ritualul cafenelei și al restaurantului. Iată-i aici în fața mea, tineri mai zgometoși sau perechi de căsătorii trecuți de vîrsta tîneretii. Bărbați care joacă grav table, urmărind cu atenție cădere zarurilor.

Au intrat apoi doi bătrîni, din care unul de-abia se ținea pe picioare susținut de celălalt. Sînt îmbrăcați simplu dar cu trăsături frumoase și fine, cu creștături adînci ce nu spun însă nimic special despre destinul lor. Sînt poate semnele vieții obișnuite sau poate anii de trudă în limitele unei vieți domestice în orașul lor. Acum la bătrînet ritualul cafenelei rămîne ca singur semn de dorință. Se tirăse cum pot și plătesc cit pot pentru a bea aici o cafea.

În fața mea o pereche în jur de 40 de ani; bărbatul își bea berea iar femeia cafeaua. Dacă nu ar sta la aceeași masă, ai crede că sînt străini; nu-și spun nici un cuvînt și nu se privesc nici din întîmplare. Parcă s-ar feri unul de altul. Viața pînă la

40 de ani i-a golit de orice conținut comun. Iată însă că trăiesc împreună această nevinovată plăcere duminicală. De atît au nevoie oamenii orașului lui Piero della Francesca, dar mai ales nu au deloc nevoie de El. Eu, cel călător, am venit de departe, năzuind de ani de zile după lumina albastră a cerului și după argintul vîlurilor, toate create cu gîndul lui. Mă temeam să nu mă ajungă din urmă neputința bătrînetii înainte de a-i vedea luminile. Și credeam că în orașul său oamenii sînt astfel decît în alte orase ale lumii. Că locul care conține fapta de aur și argint a minții sale este locul altei vieți în care răul și banalul nu au ce căuta. Semne de rău între oameni nu apar, dar semnele de viață fără însemnătate sînt cele pe care le găsim pretutindeni.

Mă retrag cu tristețe din orașul cu străzi goale și cu oameni închiși seara în cafenele.

În gară, ca în toate gările lumii, zgomet și agitație. Un grup de bărbați veseli și o singură femeie îmbrăcată strident, cu gura vopsită, cu buze groase și ris vulgar (oameni ce-ai făcut cu regina din Saba?) ține un buchet mare de trandafiri învelit în plastic și vorbește tot timpul.

În trenul suprîncărcat, aceeași agitație și aceleași risete vulgare. Fum de tutun, miros de parfumi imbibate cu transpirație. Trenul aleargă în întineric și nu vîd nimic în afară. Ce splendide trebuie să fie dealurile și pînii cu umbrele lor sub cerul instelat. Dar nici de acestea nu au nevoie oamenii mei care-și trăiesc veselia lor în trenul suprîncărcat. A rămas în urmă tot în întineric, închise în pereții bisericilor sfîntului Francis, paștile de lumină și culoare în care-și trăiesc le-

genda lor acei oameni născuți din pasiunea și fervoarea împlinirii lui Piero della Francesca; creatorul de legende pentru oameni. Mă gîndesc singur la ele. Nimeni din toată lumea orașului și din cea înghesuită în tren nu știe nimic despre mine și despre gîndul meu. Și nu știu ce am eu cu Piero della Francesca și legendele oamenilor lui, legendele omului de totdeauna în chinul său aventură pe pămînt. Dar poate că milioanele de oameni nu au nici legendă nici istorie; ei însă, Piero della Francesca, are și legendă și istorie. Altfel ce puteam ști eu despre Arezzo, orașul de acum cu ritualul cafenelelor ca toate orașele lumii? Numai el, Piero della Francesca a scîntelat în noaptea secolelor pentru conștiința mea și mi-a însemnat o ținută nouă în lunga și încurcarea mea călătorie. Nu a fost o călătorie pentru un loc fără rău, ci căutarea unui loc unde odată s-a născut o minune a lumii. Rămîne închisă între zidurile reci ale acestui decembrie, și nu le trebuie oamenilor. Mie-mi trebuie. Îmi zidesc mie însumi o așezare a mea proprie și adaug în mine o ordine nouă.

Am rămas, singur? Nu chem pe nimeni în spațiul de legendă pe care mi l-am înălțat din spațiul lui Piero della Francesca? Nu mai am oare tovarăși de călătorie pe drumurile mele? Aș vrea să-mi apărî după unde mai sînteți, cîți nu ați oboșit, voi frați ai mei. Eu am cules și pentru voi lumină din lumina și spațiul lui Piero al Francescilor. Numai să aveți nevoie de ea și de mine cel din ea.

ȘTEFAN BERCEANU

(Din ciclul „Apolonicul și sofianicul”)

NICOLAE IOANA

Maternitate

Pentru cei născuți azi dimineață
s-a pregătit totul.
Treziți din somn li se arată
fragmente de viață, fragmente de viață.
Pecetluiește-ți gura chipul abia începe,
s-a pregătit totul, s-a pregătit totul,
straturi de flori, mici panseluțe
atita lume trece pe aici, atitea femei
stau cu ochii ațintiți la ferestre
copiii n-au venit, ei așteaptă
straturi de flori mici panseluțe,
pecetluiește-ți gura s-a pregătit totul!

Am fața curată,

am fața netedă!

Azi m-am bărbierit am fața plăcută
am fața netedă.
se pare că nu voi îmbătrini niciodată
dar ochii cind îi deschid-imi pare că totul
în jur se mișcă.
Azi m-am bărbierit am fața curată
și brună ca un actor sau ca un soldat
sint vesel aș putea să merg să joc șah
în grădină
să joc table sub un pom în amiază
briciul și pansamentul sint lingă oglindă
azi m-am bărbierit am fața curată
am fața netedă!

Pe acest prieten...

Pe acest prieten du-l în odaia ta.
Este bolnav. Nu-l întreba cum îl cheamă.
Pe acest prieten
binecuvintează-l doar cu un suris
mai enigmatic ca moartea.

Pe acest prieten obosit
care nu-și mai amintește nimic
și se apleacă în fața fiecărei uși
și salută deși nu-și amintește nimic
plin de abnegație el vede
doar frinturi de viață obosite.
După dungile de indigo
de pe degete se vede că a copiat ceva
sau a îndoit ziare,
sau a stat pe o bancă în parcare —
și salută, și salută, și salută!

Afară

Lasă-mă pradă acestor gânduri.
Știu! Un om a venit
apoi doi în urma lor o femeie
iar la urmă de tot a venit și un cîine

dar n-a intrat.
Lasă-mă pradă acestor gânduri
știu au venit toți
după aceea n-a mai venit
nimic.
Cheile sunau în broască
și-am sărit de spaimă
să te întimpin.
Nu voiam să te văd
dar n-au venit decît
cei doi despre care îți vorbeam
după ei n-a mai venit
nimic.
Lasă-mă pradă acestor gânduri
ii aud din nou pe ei
pe aceeași bărbăți
și aceeași femeie
și cîinele de afară —
De ce plîngi?

Raze

În clipele astea cu soarele de fier
risipit pe cimpuri,
ce-aș putea să-ți dăruiesc
viața mea!
În clipa asta cu soarele
ca o cușcă ale cărui
raze sint gratii
prea des, prea des
trezind prin fața noastră
ca un om sovăitor
care așteaptă, așteaptă
fără să știe nici el
în timp ce voi
în clipele acestea
plîngeți, plîngeți,
în clipa asta cu soarele de fier.

Descurajează-ți vecinul!

Descurajează-ți vecinul
mai intîi cu un zîmbet
apoi cu un bună ziua
spus pe nerăsuflăte pe scări

bate-i în ușă cînd te întorci de la bufet
cînd ți se pare că totul în preajma ta
asudă
descurajează-ți prietenul
la ultima întîlnire
vezi asta la un moment dat
să auzi cite un strigăt: grăbește-te!
bate-i în ușă cînd mai e timp
pînă nu s-a culcat
fă o larmă mare pe scări,
strică-le liniștea celor care fac dragoste
propteste-te în fața fiecărei uși
în fața fiecărui număr
scrișnește din dinți
bate cu pumnii, cu capul
dacă ai uitat că mai ai mîini
și descurajează-i și descurajează-i,
vecinul, prietenul, iubita
bată-le în ușă cit mai ai timp,
Știi: a deschide un ochi galben și trist
pe lume!

Iarăși în aceeași odaie

mă găsesc singur

Iarăși în aceeași odaie mă găsesc singur
singur
chipurile prietenilor imi fug pe dinainte,
cine visează la ora asta
imi fac socoteli ca înainte de plecare
și-mi spun dormi, dormi pătătosule,
masa la care lucrezi nu are nevoie de tine
seacnul la care stai e atît de trist
incît a gîndit toată noaptea
și s-a mutat de la fereastră spre sobă,
tîrșitul lui l-ai auzit
și frîna, frîna pe care a pus-o
cineva sub geamul tău azi noapte
și strigătul care a urmat
și care te-a trezit bezmetie
din somn ca apoi să adormi
din nou rîzînd.

Imi fac socoteli ca înainte de plecare
și-mi spun, dormi, dormi pătătosule.

Ca piinea patriei

mi-e gîndul

Ca piinea patriei mi-e gîndul
zăpezi cînd sună lung a dor,
mirajul graiului purtîndu-l
la ceasul alb ca pe un nor.
Și vă repet din nou: cuvîntul
e pentru mine-un fel de zbor
în care cerul și pămîntul
mă leagă de o ceretitor.

EUGENIU NISTOR

Lamentație

Cînd voi primi chemare să mă-nsoar
C-un pat străin de armă ruginită,
Voi rupe-un virf de creangă înflorită
Și-ți voi lavi ferestrele ușor.

Tu vei ieși cu dragostea la gard
Ca să-mi aburci valizele pe umăr
Iar lacrimile tale de smarald
M-or învăța, ca pe-un copil, să număr.

Te-oi săruta apoi de-atîtea ori
Cîți ani prin gene stelele-ți brodară
Și voi porni tăcut la drum de seară,
Spre zarea-nșingătelor ninsori.

GEORGE BUCOR

Ceasul cu trandafiri

Mamă, te-am visat astă-noapte
Am sărit din somn căutîndu-te
Mi s-a părut e-ai murit sau așa ceva
Te-au înghițit pereții casei la cutremur

De fiecare dată m-am mințit —
Am strigat cocoșul din prun să cheme
Zorii că noaptea mă împungea cu coarnele
Și mă făcea să plîng și mă făcea să mor

N-aș vrea să mori cum a murit bunicul
Pămîntul te ține pînă la adînci bătrînețe
Și te bucură cu mine de ceasul cu

trandafiri

Bătînd pe culmi victorioase din stea în stea

ION MACHIDON

Istoria limbii române

S-au descoperit în pămînt
cioburi mari de cuvînte
de pe vremea traco-geților
(Aceste cuvînte care pentru a înălța

le spargem
și facem cu ele focul
lingă timplă)

Ele vorbesc stelele, plantele, animalele
plîng roua și zimbesc mugurii
Ele tac liniștea, cîntă mierla
și răsăr iarba,
și bat briza dinspre partea de adînc
a inimii.

OVIDIU FLORENTIN

Și amîndoi plîngem

în rafale

Tuturor războinicilor

Cinismul este nevoia sufletului meu
Am fost mai demult un copil foarte blînd
Dar m-ați ucis cu flori negre de cais
Și sufletul meu s-a prăbușit
Cădere mi-a dat o nouă viziune
Acum văd oamenii de jos în sus
Fiare, rîi, delatori și apatrizi
Majoritatea oamenilor de aici sint de vis
Majoritatea oamenilor de acolo sint avizi
Voi ați vrut-o, eu n-am vrut să fiu cîinio
Așa cum sint, acum, m-ați strivit și-n

copite

M-ați călcat, probabil e-ați uitat că
Orice suflet de copil aparține mai tîrziu
Unui bărbat. Voi aveți acum, ca și atunci,
Rachete și pistoale, eu am o mașină de

scris,

Și amîndoi plîngem în rafale.

ILIE VALENTIN

Scrisoare de la marginea
vîntului

Iartă-mă că am plecat iubită,
Bănulesc că te-a durut puțin
Alta era viața care mi-am dorit-o
Chiar dacă și astăzi tot la tine tin.

Am plecat dintr-o prejudecată.
N-aș fi rezistat plecării tale
Nu e născută viața adevărată
Fără vise țate sint banale.

Hoinăresc de-atîta timp prin lume
Dar în visul meu aceeași ești
Poate ai acum alt nume
Poate încă mă iubești.

Pe aici nu sint femei ca tine
Dealtfel nici nu mai stau prea mult
Sîngele mi s-ar bloca în vine
Fără viață plină de tumult.

Aș dori ca drumurile mele
Să mă poarte înspre tine iar
Dar am soarta tristei rîndunele
Și mă odihnesc atît de rar.

Dacă rîndurile mele te găsesc acasă
De mai stai acolo unde știu,
Într-o seară blîndă și frumoasă
O să te mîngîie un vînt zglobiu.

ION MERCORE

Scrisoare

Ce vei primi
din toate acestea
care-mi fac plăcută singurătatea?
Rama de ochelari —
nici măcar din argint —
Pipa din trestie de mare
Călimara din care sorb încă
înseninare?
Vei primi poate și adierea
departărilor în care singurătatea
începuse o deslășire...
Dar singurătatea,
cum aș putea să ți-o las
singura mea nemurire?

DUMITRU D. ARNEGA

Uimire

Fratele meu mă tot întreabă
de ce scriu poezii
eu rușinat suflu cuvîntele

Curier literar

Ion Potolea. Am citit cu mult interes poeziile dumneavoastră scrise pe puntea vapoarelor cu care cufereți mările și oceanele. Meritul lor nu constă însă în această mai puțin obișnuită particularitate, ci în însăși suita de metafore și imagini poetice care fac dovada incontestabilă că scrierea poeziilor este, pentru dumneavoastră, un act grav și necesar. Vă așteptăm cu noi și noi poezii. Augustin Georgescu. În poezia Echinocliul faceți următoarea afirmație: „Am urcat treptele înțelepciunii / și nimic n-am văzut dincolo”. Noi zicem că așa ceva nu se poate nici măcar în poezie, unde logica o mai și ia pe alături. Strict poetic vorbind, astfel de versuri, sau altele precum „nodul gordian al istoriei a fost tăiat / cu singele înflăcărat al anonimilor...” sau „cînd timpul-i la măsura / dau formele în lucruri chiot de-mplinire...” au marele neajuns că nu pot emoționa, că sint prea teoretice. Ceva mai aproape de poezie ar fi, să zicem, cu o oarecare îngăduință, această metaforă: „Plutește-n aer o părere / cu gene lungi / și plede de mătase”. Continuați pe această linie, Dumitru Drăgan. Griul este un simbol atît de des întîlnit în poezia noastră, incît este foarte greu de scris o Odă griului. Dumneavoastră v-ați încumetat totuși și n-a ieșit decît o înșiruire de metafore superficiale: „Griu cu flacără-n semînte / Griu de-aducere aminte / Griu de luptă și de piine / Griu de ieri, de azi, de mîine...” și tot așa, fără nici o noutate poetică. F. Valeriu. Deși neînchegat în totalitate, poemul Marele singuratic, dedicat memoriei lui Marin Preda, face dovada clară că dispuneți de un arsenal poetic suficient pentru a bate mai cu curaj la porțile debutului în presa literară. Așteptăm alte poezii. Florin F. Alexandru. Credeam că, publicîndu-vă o poezie, vă vom stimula, dar ultimele trei încercări ne fac să credem că nu s-a întîmplat acest lucru. Protest și Pledoarie pentru infinit sint mult prea slabe. Reveniți, totuși. Același indemn și pentru Dinu Ion Constantin. Mihai Sabin Covaciu. Trebuie neapărat să depășim stadiul scrierii unor versuri ca: „Iubirea mea de vreme bună / cu gust de miere și aluni...” în spatele cărora nu poate fi întîlnită decît o plăcere minoră, un adolescentism poetic desuet, mult sub limita minime rezistențe. Zoe Ionescu. Dintr-un vraf de așa-zise poezii am luat aproape la întîmplare o singură strofă ce poate fi ea însăși un elocvent exemplu de nonpoezie: „Unde ești copilărie, albă floare de cires / Petală imaculată, unde ești? / Pe cărările știute, mult te-am căutat / Dar zadarnic, timpul nu se-ntoarce niciodată”. De ce sintem categoric împotriva acestor versuri? Pentru că astfel de înșălări cu pretenții de poezie, deși vin dintr-o sinceră simțire, se fac cu cîndva, de demult, cam prin copilaria fragedă a poeziei și ele nu mai au nimic comun cu adevărată poezie contemporană. Am insistat ceva mai mult asupra acestei strofe intrucît primim numeroase plicuri cu astfel de încercări cărora nu le putem acorda decît un categoric nu. Același răspuns și pentru următorii: Sanda Șerban, Olimpiu Santo, Carolina Marcoci, Jenică Mihăilă, Cornelia Mitrenco, Adrian Negel, Alexandru Ciobotă, Ghiță Andronache. MANUSCRISELE NEPUBLICATE NU SE ÎNAPOLIAZĂ.

VICTOR NIȚA

Lumea în care trăim

Speranța păcii

Inarmările și primejdia de război nu reprezintă o fatalitate a acestei lumi în care trăim. Umanitatea poate fi eliberată de îngrozitorul coșmar pe care îl reprezintă amenințarea unei noi conflagrații. Coșmarul acesta poate fi însă alungat doar prin acțiuni ferme. A trecut de mult perioada în care erau suficiente promisiunile de intenții nobile. Actualul moment implică măsuri clare. Pași hotărâți. Acțiuni fără echivoc. Cu o finalitate certă: a creșterii încrederii reciproce și a dezarmării reale.

În aceste zile în care Europa și nu numai ea este preocupată de aceste probleme acute, probleme de care depinde viitorul ei pașnic, glasul României s-a făcut din nou auzit chemând la eforturi constructive, pentru afirmarea unui spirit nou, pozitiv, în relațiile dintre state, pentru înlăturarea a tot ceea ce împovărează viața internațională. Este glasul unui popor care își dedică toate energiile muncii creatoare, care înalță o nouă societate și care dorește să aibă condițiile necesare împlinirii aspirațiilor de bunăstare și prosperitate ce-l animă. Este glasul unui popor stăpân pe destinul său, al unui popor care acționează cu toate forțele sale pentru afirmarea în lume a păcii, independenței, democrației și progresului.

Fără îndoială, actuala situație internațională este complexă, dificilă, marcată prin tensiuni, prin resuscitarea politicii de forță și dictat. Dar popoarele, forțele progresiste pot și trebuie să acționeze pentru reluarea și continuarea neabătută a cursului spre destindere, pentru apărarea independenței naționale, pentru instaurarea unui climat de egalitate și respect reciproc. De la înalta tribună a Congresului consilierilor oamenilor muncii tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „În miinile popoarelor stă pacea, însăși civilizația noastră. Avem deplina convingere că popoarele vor și să impună pacea și independența tuturor națiunilor”.

Desigur, lumea de azi este confruntată cu multe probleme, dar, în mod cert, imperativul vital al prezentului îl constituie lichidarea conflictelor, a stărilor de încordare existente în diferite regiuni. Mai mult ca oricând trebuie făcut totul ca problemele litigioase să-și găsească o soluționare pașnică, pe calea tratativelor, singura în măsură să scutească popoarele de prejudiciile aduse de politica de forță cu consecințele ei grave.

Afirmând, cu consecvență ce-i este caracteristică, dreptul sacru al popoarelor de a se dezvolta liber și independent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat adevărul confirmat pe deplin de viață: că premisa supremă a păcii în epoca noastră o constituie promovarea statornică a principiilor de-

plinei egalități în drepturi, a independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la folosirea sau amenințarea cu forța. Cu acel spirit propriu politicii externe românești, care îmbină abordarea conceptuală, de largă perspectivă cu efortul practic de soluționare concretă a problemelor, președintele României a formulat propuneri de mare însemnătate mai ales în direcția dezarmării, a stopării cursei înarmării, a ameliorării climatului pe continent și în lume. S-a adresat tuturor popoarelor și guvernelor chemarea pentru încetarea cheltuielilor militare și reducerea acestora într-o primă etapă cu cel puțin 10 la sută, pentru diminuarea trupelor și armamentelor sub un strict control internațional, pentru interzicerea manevrelor militare și a demonstrațiilor de forță la granița altor state. Sînt măsuri capabile să cultive încrederea între state, să permită o mai bună înțelegere între ele. În acest context trebuie să menționăm și propunerea șefului statului nostru pentru realizarea unei înțelegeri cu privire la crearea unor zone pe un perimetru de 10-20 kilometri în interiorul fiecărei țări în care să nu mai fie amplasate nici un fel de trupe militare sau armamente în afara celor destinate să asigure paza frontierelor. Pacea Europei cere să se ia măsuri pentru a se pune capăt amplasării și desfășurării de noi rachete nucleare pe continent.

România socialistă este convinsă că progrese în această direcție sînt pe deplin posibile în pofida complexității situației actuale, a dificultăților pe care le cunoaște viața internațională. Din acest unghi a abordat România și dialogul european de la Madrid, la care și-a adus o substanțială contribuție. Propunerile românești au adus la masa conferinței un spirit profund constructiv, o viziune înnoitoare asupra relațiilor internaționale.

Cu o exemplară consecvență, țara noastră slujește cauza păcii făcînd dovada spiritului de înaltă responsabilitate cu care privește prezentul și viitorul Europei. Ziua de mîine a continentului poate să fie pașnică. Dar pentru aceasta este nevoie de eforturile tuturor popoarelor, ale tuturor țărilor. Securitatea fiecărei țări, a fiecărui popor este strîns legată de înfăptuirea dezarmării, de apărarea independenței, de o conlucrare rodnică și pe deplin egală. Înțelegerea acestei realități reprezintă sensul major al demersului României socialiste, demers de o puternică rezonanță, mărturie a preocupării constante a poporului și statului nostru pentru fîurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în care fiecare popor al Europei și nu numai al Europei, să-și vadă împlinite năzuințele sale constructive.

AL PINTEA

Mondo umano?

Arhivele demenței

Nu cu multe zile în urmă citeam o știre potrivit căreia guvernul vest-german este pe cale de a încheia o legislație în vederea interzicerii faimoasei cărți a lui Hitler — „Mein Kampf”. Poate părea paradoxal dar în legislația actuală — care interzice orice activitate nazistă în Germania federală — unii găsesc destul de multe porții pentru a tipări și difuza sinistrul op. Care sînt aceste porții nu e greu de aflat. De pildă, sub masca unor „lucrări istorice” apar adesea cărți care nu sînt altceva decît reeditări exacte ale celor apărute cu patru decenii și ceva în urmă. În consecință, ministrul vest-german al justiției preciza că noua legislație are în vedere interzicerea publicării propagandei atit neonaziste cit și vechi naziste. Aceasta intrucit, oricît ar părea de ciudat, cele două categorii au devenit ne-

cesare tocmai pentru a suprima porțiile și găsinițele de ordin temporal ale unor jurști așa de zeloși în a-și dovedi abilitatea. Dealtfel, aceleași documente legislative vor prevedea interzicerea vânzării zvesticilor și a altor simboluri ce amintesc vremurile hitleriste de altădată. În fine, de precizat că același membru al guvernului vest-german și-a exprimat public neliniștea față de rezultatele unui studiu public potrivit căruia 13 la sută dintre concetățenii săi nutresc opinii de extremă dreaptă. Precizările acestea le-am aflat la citiva timp după ce o agenție de presă difuzase o amplă „Panorama” asupra unui subiect foarte apropiat cu cel de mai sus. Mai precis, ea purta titlul: „Nazism: Arhive în Berlinul occidental jenante încă pentru mulți”. Am aflat că este vorba de un imobil situat într-un loc liniștit din cartierul vest-berlinez Dahlem în care se află peste 25 milioane documente confiscate de armata americană la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. (Nici clădirea nu e departe de asemenea realități: a fost un centru de interceptări telefonice ale S.S.-ului!) Și ce există acolo? „Pedigree”-ul fiecărui ofițer „S.S.” ce dorea

să se căsătorească! Sînt 280 000 de arbori genealogici ce refăceau nici mai mult nici mai puțin decît 200 de ani. Se spune despre acești vârsti arbori genealogici că reprezintă cea mai surprinzătoare colecție a arhivelor respective iar despre membrii trupelor de elită ale odiosului Himmler că au trecut, în cea mai mare parte a lor, aceste examene. În dreptul la fel de odiosului Eichmann — declarat și el, după radiografia seculară de rigoare, de „orgine pur ariană” — scrie că nu existau „contraindicații” pentru căsătorie. La fel și în dreptul odiosului Karl-Otto Koch, comandantul lagărului de la Buchenwald. În schimb, pe dosarul gros al lui Otto Skorzeny, „S.S.”-istul ce a condus comandou-ul care l-a eliberat pe Mussolini, există numeroase semne ce se traduc prin „rasă inferioară”, dar cererea i s-a acceptat, date fiind marile servicii aduse cauzei naziste. Există apoi alte atitea și atitea mărturii clare ale existenței și nebuliei nazismului încît pe drept acestea pot fi numite ca arhive ale demenței. Dacă și demența are nevoie de arhive!

DUMITRU CONSTANTIN

Itinerar între două oceane

Paradisul pe coarde

Oricît ar fi de modern și oricît de tenace ar fi ambiția Mexico-ului de a semăna cu o urbe nord-americană, două laitmotive ale vieții mexicane fac harcea-parcea trista veleitate a despersonalizării: chitarele și sombrerourile.

Orașul a început prin a se prolifera, într-un iureș voios, pe orizontală, s-a întins hăt-depart spre toate punctele cardinale și apoi nevoia l-a obligat să privească în sus. Acolo, ia uite, era loc berechet. Așa a apărut primul buchet de zgîrie-nori, apoi alții, tot mai mulți, tot mai înalți, tot mai reci, tot mai nord-americani, pînă cînd, văzută de la etajul zece în sus, a început să se confunde, ce grozav, cu Chicago.

Nu se confundă însă deloc jos de tot, unde un oraș devine, vrea-nu vrea, ei însuși. Be stradă sombrerourile și chitarele fac ravagii și viața e ca în filmele mexicane care încep cu un sombrero și se termină cu o chitară sau invers.

Cochetăria masculină în Mexico e mai rapace și mai percutantă ca oriunde în lume. Un bărbat fără sombrero e o vîete limfatică, transparentă, privești prin el și îl dai la o parte ca și cum nu ar fi. Un bărbat cu sombrero intră în rîndul oamenilor, dar nu orice sombrero îi

permite luxul de a fi bărbat, ci de la o formă de bor incolo, de la o anumită textură incolo, ce mai, de la o calitate de sombrero incolo.

Ca să fii „senor” trebuie să ții pe cap o roată șmecheră și amplă, cu fesul ținut și călcat cum numai marile magazine de transformat bipede în bărbați o pot face cu adevărat cum trebuie. Un sombrero e cheia succesului, obiectul care deschide toate porțile, îndoale toate spîrările și îngroapă în suspine adînci și plăcut alarmanse sexul slab, indiferent de vîrstă și de ocupație. Un bărbat care se respectă și dorește același lucru de la obște înconjurătoare posedă de la zece, cincisprezece sombrerouri în sus și le poartă, după un subtil regulament, pe game de culori și forme în funcție de ornicul vieții sentimentale și sociale. Poate de aceea în afară de circiumi — dese, pestrițe și pentru toate buzunarele — magazinele de pălării sînt cele mai frecvente în toate cartierele.

După sombrero care din fericire nu se aude, a doua obsesie a acestui gigantic și picant megalopolis este chitara care îți toarce timpanele peste tot. Pe străzi orchestrele ambulante sînt un fel de vaci sfînte în India. Instrumentiști circulă, dominați de o blajină iluminare, alandala, încet și fericiti, zgribulind traficul rutier sau busculind cordial freamătul pietonilor. Alte orchestre rolesc prin parcuri, prin hoteluri și restaurante, mai abtîr prin piețe, pe terasele „deschise” ale autobuzelor, într-o unică și vehementă beatitudine a muzicii, cîntînd atmosfera și lăsînd gură-cască restul lumii care ar asculta cu zilele, cu

anli, cu viețile notele fierbinți ale chitelor reci, vîietul voios și viril al trompetelor și, bineînțeles, aceleași și aceleași teme ale iubirii care inving baionetele, prietenii mincinoși și chiar sărăcia.

Pe orice stradă din Mexico, fie ea vastă avenidă centrală sau uliță umbră și întortocheată în stil spaniol, dacă nu auzi o chitară înseamnă că s-a întîmplat ceva sau urmează să se întîmple: ceva rău, urît, necrutător care scoate oamenii din fire și îl face să-și uite prima și cea mai nemaipomenită bucurie a vieții cea de toate zilele — muzica.

Am mai colindat și alte orașe „muzicale”, cu o severă și transantă tradiție de acest fel, dar nicăieri ca în Mexico lumea nu se topește cu o exaltare mai pură și mai grăbită cînd coardele chitelor încep să vibreze și aerul începe și el să se miște și să facă loc altor tîrîmuri... Un carnaval continuu, deloc desuet și deloc rutinat, împinzește orașul bătut de la spate de o teribilă și simplă poftă de fericire.

Cînd pe o stradă o orchestră trece lent și în diagonală, claxoanele amuțesc, amorțite de un respect religios și așa ceva nu e puțin pentru că mexicanilor le plac la nebunie claxoanele și le compun ca niște mici orchestre, le încearcă și cînd trebuie și cînd nu trebuie, și toate compun o erupție tăcînită de decibeli. Dar toate sirenele intră în comă cînd răsar chitarele, chitarele care dacă nu s-ar fi inventat, Mexico ar fi fost altceva, ceva de neînțeles, limfatic, transparent...

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

Vara, ba-rockul...

Mă resemnasem. Nu mă consideram chiar pierdut — cit timp poți zice ceva, mai există speranță — ziceam numai că sînt gata. Ziceam că asta e viața pe versantul sudic. Nu poți cobori versantul sudic, twistind. Nu poți merge spre abis, dînd din miini, picioare și șolduri, ca într-un rock. Probleme de oase. Probleme de — cum îi zice...? Am un lapsus. Probleme de pudoare. Ziceam că nu voi muri din asta. Simțul tragic nu mă trage. Ziceam să nu tragediez. Ziceam să încerc, totuși. Ziceam să încerc a da din șold. Ziceam să încerc o balansare. Ziceam că nu pot pieri dintr-o invirtală. Ziceam să nu fiu leneș. Să nu fiu comod. Să nu fiu pesimist. Să nu fiu trist. Twist! Twist again! Nimic. Probleme de articulații. Probleme de coloană. M-am resemnat din nou. Niciodată să nu te umilești prea repede. Niciodată să nu te resemnezi cu toată seriozitatea. Să fii serios în orice — dar în resemnări, nu. Abia cînd zici că-i gata, abia atunci totul poate reîncepe, mai frumos decît crezi.

De două zile sînt alt om. Cobor versantul sudic, dar am alt spor. Nu mai mor. Nu mai am probleme cu... Nu mai am lapsusuri. Băieți, aceasta este arta! Băieți, v-am ras! Se întoarce, în forță, slow-ul, slow-fox-ul, dansul lent, în doi, unul în brațele celuilalt. E „rupere” pe Coasta. E „ras” rockul, e „rasă” salsa. „Ce-i aia salsa?” se întreabă cu aroganță, după ce au dansat-o o iarnă și o primăvară. Din ce le-a venit nu se știe, dar se vede: toată lumea dansează slow, încet, dulce, tandru, toată pustimea s-a calmat, s-a îndulșit, discotecile se reprofilează, disc-jockeyi își schimbă dicția, turația, trec pe lîră lîră, pe Iglesias cu „Vino să mă îmbrățișezi”, pe Hollyday cu „Te-am iubit”, pe Polnareff cu „Te iubesc”, pe Zappa cu „Love of my life”, e „vara slow-ului” titrează revistele cele mai inteligente, în Statele Unite o casă de discuri pune în ordinator 12 tuburi cu 12 slow-uri pentru a se produce un al 13-lea. Nu iese nimic. Cum să iasă? „De 6 luni, e clar — zice un responsabil muzical al unui radio periferic —, toate clietele lente și melodioase sînt pe primele locuri. De la primele acorduri, ele demarează imediat în topul preferințelor...” „Ah, dacă am ști rețeta unui slow!” viscăză un director de producție muzicală, pe bloc-notes-ul unei reportere franceze. Eu știu rețeta dar nu o spun. Am un lapsus și nu o spun. S-o găsească singuri, dacă pot. Eu — pentru ea — am citit toate comunicatele războaielor locale pe timp de pace, mersul tuturor trenurilor, formulele tuturor nitroglicerinelor și romanele medievale. Și tot n-am găsit-o. Și tot n-o voi spune. Dar cobor altfel versantul. Cobor cu fruntea sus. Mă uit de sus la pustimea care abia învață un slow. Și nici nu știe ce-i așteaptă — o cruntă spondiloză și angoasa unui tangou.

Twist again!

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

(După „FUR DICH” — R.D.G.)

(După „ICI PARIS” — Franța)

O tragedie în ritm de bolero

Noul roman al columbianului Gabriel García Márquez — **Cronica unei morți anunțate** —, lansat pe imensă piață de limbă spaniolă în peste un milion de exemplare, anunță o nouă capodoperă sud-americană. Publicat simultan de casele editoriale „La Oveja Negra” (Columbia), „Bruguera” (Spania), „Diana” (Mexic) și „Sudamerica” (Argentina), volumul — notează cotidianul italian „La Stampa” — a fost primit cu entuziasm de critică și literalmente devorat de cititori. Noua apariție constituie, în același timp, un motiv de reală bucurie. „Gabo”, cei care ne-a dat **Un veac de singurătate**, nu și-a ținut promisiunea care intrase în milioane de cititori: „Nu voi mai publica nimic până la căderea juntei conduse de Pinochet”.

Așa cum anunță titlul, cartea este povestea unei morți anunțate. În 160 de pagini sint narate trecutul, prezentul și viitorul morții lui Santiago Nassar, asasinat de frații Vicario pentru o chestiune de onoare. Márquez însuși precizează că este vorba de o „cronică ziaristică” a vieții emigranților arabi de pe coasta atlantică a Columbiei. Bineînțeles, este vorba de mult mai mult decât atât. Această definiție simplificatoare ascunde un roman complex, bogat și variat în substanță, cu toată aparenta liniaritate a tramei, cu toată scurtimea sa. Faptele esențiale se petrec în decursul a 30 de ani, într-un mic sat de coastă. O tinăra soție este „restituită”, în noaptea nunții, rudelor sale pentru motivul că n-a fost fecioară. Ancheta paternă scoate la iveală numele, rostit sub palme, al vinovatului — Santiago Nassar, care este condamnat la moarte de familia ultraghiată. Frații miresei sint, așa cum o cere tradiția, datori să spele cu sînge insulta. Dar acuzatul este cel mai bun prieten al lor, și cum frații Vicario nu sint niște asasin, ei anunță pe toate căile iminenta crimă, în speranța nemărturisită că vor fi impiedicați s-o săvîrșescă. Cum nimeni nu reacționează, cum pasivitatea locuitorilor satului seamănă cu o tacită invitație la crimă, răzbuțitorii și victimele își urmează destinul. Și iată-l pe Márquez, maestrul neîntrecut al narațiunii, cîntînd să explice adevărul sau adevărurile ascunse în această istorie aparent simplă a unui delict. Cronicar, povestitor, detectiv, el face propria sa anchetă. Interoghează, recuperînd momente disimulate ale evenimentelor, reconstituie faptele, amestecînd, ca de obicei, fantasticul cu realul, magia cu adevărul. E marele joc al destinului, care împinge personajele sub incidența neprevăzutului, un joc care, în cronica lui Márquez, se desfășoară după o tramă mitică și fatală. Ca întotdeauna, magnificul scriitor sud-american amalgamează, sub semnul fanteziei sale, un umor proaspăt și subtil cu grotescul și, uneori, cu macabru. Stăpînul propriului său stil, „Gabo” își poate permite să cînte tragedii și pasiuni în ritm de bolero popular sau, cum aprecia un critic, în maniera Reader's Digest. Și asta fără ca de sub penița lui să apară locuri comune sau vulgarități. Răspunzînd unei recente întrebări despre viziunea sa asupra literaturii, Márquez spunea: „Sînt multe posibilități de a scrie un roman, însă ceea ce doresc eu este un roman popular de bună calitate. Cred că **Un veac de singurătate** este construit pe o asemenea diversitate de planuri încît oferă oricărui cititor posibilitatea de a accede la el, după propriile gusturi și înțelegeri”.

Dar ce face Márquez acum? Rezident în Mexic, unde a cerut azil politic în martie trecut, el și-a reluat activitatea de ziarist și scriitor. Aclamat de curînd la Paris, unde a participat ca prieten la instalarea noului președinte francez, François Mitterrand, Márquez a declarat că pregătește o nouă carte. De 20 de ani, de la prima mea vizită în Europa, spunea el, am început să string note fără să știu bine de ce o fac. Subiectul — destinul latino-americanilor rezidenți în Lumea Veche. Acum reelaborez totul sub formă de povestiri. Am material pentru circa 60 de asemenea istorii, din care cred că voi reține 20—30. Titlul va fi **Zilele care, una după alta, sint viața**, frază pe care am împrumutat-o dintr-o poezie a lui Aurelio Arturo, poet columbian dispărut și puțin cunoscut.

„Gabo”, cum i se spune lui Márquez într-o prescurtare tandră, scrie zilnic, febril. El a admis că, inițial, nu-l entuziasma în mod deosebit ideea de a fi scriitor. „Prin ignoranță, prin limite culturale, credeam că legile creației literare sint restrictive. După ce am fost atins de **Metamorfoza** lui Kafka, lucrurile s-au schimbat. Transformarea eroului său, Gregor Samsa, într-o gigantică insectă m-a dus cu gîndul la poveștile pe care mi-le spunea bunica și care aveau subiect asemănător. Am început să văd această nouă formă de interpretare a realității. Am înțeles că există și alte posibilități, mai puțin academice, mai puțin raționaliste, de a vedea realitatea și de a o descrie. Cred că așa mi-am găsit drumul ca scriitor”.

IOAN ROȘCA

Planeta în alertă

Am văzut cu ochii, pe meridianele foametei, foamea dezolantă, oameni speriați de ea și girboviți, cu privirile goale și miinile moi.

Am văzut cu ochii, pe meridianele opulenței care se dorește fără cur, groaznicul cusur al opulenței, prosteala omului prost de neostenitul ciocan ce îi bate în cap ziua și noaptea și îl îndeamnă să consume, să consume cu orice preț, orice.

Am văzut cu ochii, pe meridianele incinse de jericul urii, holde calcinate, școli în vîlvătăi, străzi găurite de mușcătura bombelor, mame căutîndu-și copiii supti de o explozie.

Am văzut cu ochii pe cele mai multe meridianale ale lumii bătrîni și tineri, bărbai și femei înaintînd încolonați, cu pumnii strînși ridicați, dar nu cu ură, ci cu hotărîre, cu vehemență și luciditate într-un grandios și atît de omenesc marș — același în esența sa — spre o lume pe care noi o visăm și o construim, „o lume mai dreaptă și mai bună”.

În atîtea colțuri ale Terrei unde am respirat aerul talazurilor umane revărsate în stradă tinerii și vîrstnicii, bărbai și femeile spun un nu hotărît bombelor și sărăciei, ignoranței și nedreptății, împilărilor de tot felul.

Omenirea s-a săturat să asiste la o istorie contemporană scrisă de o mină de corifei ai cinismului care programează destinul popoarelor în funcție de propriile interese, în funcție de cifrele de afaceri realizate la marelă țîrg unde se vind și se cumpără en-gros și en-detail harta lumii, soarta miliardelor de oameni, sensul vieții cea de toate zilele.

Omenirea s-a săturat de declarații de bune intenții, de conferințe fără finalizări, de vorbe în vînt, de înmălîrîi singeroase. Soarta omenirii poate fi alta și nu vorbele îi vor clădi un viitor mai bun, ci cum adevărații ei pe bună dreptate o afirmă președintele României — **Faptele**. Lumea de azi, pentru a fi așa cum o merită, cum este firesc și necesar, are o strîmtență, o imperioasă nevoie de fapte politice responsabile, limpeză, pătrunse de spirit umanist, de respect, real și neîntălmurît față de OM. Lumea de azi, o știm cu toții, este o lume fracturată, dezechilibrată, subminată adînc și teribil de rapidele schimbări.

Secolul Iaserului și secolul plumbului de lemn coexistă. Două epoci care în ordinea logicii ar fi trebuit să nu aibă contact nu în timp, dar nici în spațiu. Dar, sînt simultane și se despart prin puține mii de kilometri. Lumea de azi e săpată, pînă în temelii fîrî, de hiatusuri îngrozitoare. Boala cea mai desantată, mai trufașă și absurdă se învecinează cu sărăcia lucie rapace și neiertătoare. Prăpastiile se sapă nu numai între lumi („întîia” și a „treia” sau a „patra”), dar și în interiorul aceleiași. În umbra statelor superindustrializate, superconsumatoare, supermoștenitoare ale unor conturi rotunjite cu spada și mitraliera supraviețuiesc state scofilitate de sărăcie, jefuite de veac de veac de aceleași tentacule care nu și-au schimbat, în cel mai bun caz, decît mînușile. În umbra buidurilor semețe ale lumii bogate, la cîțiva zeci de metri își trăiesc tradiționala agonie bidonville-urile groaznicei mizerii ale celor care nu au acces la principii,

Poemele lui KABIR

Kabir, născut în jurul lui 1400 dintr-un tată țesător, este considerat astăzi unul din marii reformatori religioși ai Indiei, secta pe care a fondat-o numără și astăzi aproape un milion de membri hinduși din nord. Gînditor profund, inclinat către meditația asupra existenței, Kabir scrie în poemele sale despre viață și om, despre existență și căutare. Iar în tăietura metafizică a gînditorului se simte mina poetului. Plantele și păsările, peștii și oceanul devin simboluri fecunde ale cuplului real-transcendent, către descoperirea și înțelegerea căruia se concentrează învățătura filosofului-poet.

1

E doar apă în sfintele cleștee,
O știu, am înnotat în ele.
Nu pot rosti nici un cuvînt zeli din lemn
și fildes.

O știu, am strigat către el.

Cărțile sacre din Răsărit sint doar cuvinte.
Le-am privit într-o zi prin copertă.
Cele despre care vorbește Kabir sint cele
ce le-a trăit.

Ceea ce nu ai trăit, nu este adevăr.

2

Mă cauți? Sint pe locul de alături:
cître mine și-e umărul.

Nu mă vei găsi în movilele mormintelor,
nici în altare,

nici în sinagogă, nici în catedrale,
nici la slujbe, nici în kirtane, nici cu
picioarele răsucite în jurul gitului,

nici mîncînd doar plante.
Cînd mă vei căuta, mă vei găsi imediat.

Mă vei găsi în cea mai mîruntă casă
a timpului.

Kabir spune, „Elevul meu, spune-mi,
ce e Zeul?”

El este răsufierea din răsufiere.”

la demnitate, la „rigoarea” unui sistem care prin însăși esența sa nu privește omul ca un obiectiv al împlinirilor, ci ca pe un mijloc al său.

În această lume de datornici și cămătări, de sclavi moderni și feudali moderni, în această lume strîmbă și pustie de ravagii unor crize în lanț, crize adînci care nu iartă și sfarmă granițele ca odioasă flagrantă mîlme, oricîce păcii se înțepenesce adesea zguduie de războaie mai „mari” sau mai „mici”, locale sau cu arie mai amplă.

După cea de a doua conflagrație mondială, pe care cei care au trăit-o au considerat-o, cu o logică vehementă, ultima, zeci și zeci de conflicte au măcinat meridianele lumii. Printre fumurile și pucioasa lor s-a născut chiar teoria „supapei de siguranță”: încheierea unui conflict unde pe glob trebuie să anunțe declanșarea altuia la antipoli sau aiurea...

Supapa de siguranță funcționează. În paralel cu ea, ca un cîrolar al absurdului și iraționalității cu vitețitatea de a deveni sistem planetar de gîndire, funcționează și echilibrul terorii. Un echilibru de un feroce antiumanism, de un cinism care ține într-un permanent și obsedant șah soarta planetei.

Armele s-au sofisticat dincolo de înțelegerea omului normal, ne stau la îndemînă războaiele meteorologice, geografice, radiologice, o panoplie completă de tehnici de a pulveriza Terra în cele mai diverse stiluri: făcîndu-i harcea-parcea geografia, structurile umane, flora și fauna. Această cursă spre neant care sărăcește lumea, o infometează și îi amină — poate definitiv — dreptul elementar la muncă rodnică, la hrană și cultură se desfășoară pe planeta noastră, în timpul nostru, pe seama vieților noastre.

Se vehiculează frecvent și nu întîmplător costul unui minut de înarmare, se echivalează valoarea unei școli cu cea a unui tanc, se contabilizează șansa de a progresa care este subsumată șanselor autodistrugerii.

Sînt realități ale acestui sfîrșit de veac, ale acestui început de deceniu, al acestui an care va fi — rapoarte oficiale o atestă — al unei sărăcii planetare mai acute, a unei înarmări mai proeminente și — acesta este adevărul — al unei nemulțumiri mai profunde a maselor largi de oameni ai muncii de pe Terra care înțeleg foarte bine că au dreptul de autor al istoriei, al fiecărui segment al ei, inclusiv al prezentului care le aparține.

Planeta se află în stare de alertă. Dosarele nerezolvate s-au adunat într-un Everest pe care nici o răbdare, oricît de încercată, nu le mai poate suporta. Problema cardinală a păcii continuă să aibă prea multe necunoscute. Problema fundamentală a dezvoltării evoluează din suspensie în suspensie. Problema esențială a demnității omului se amină de la o instanță la alta în tribunale care și-au pierdut — în labirinturile bine săpate de mercenarii fraudei, falsului, imoralității — Codul.

Lumea de azi, nu numai că trebuie să devină mai dreaptă și mai bună — ea poate fi. În mina popoarelor se află cheia marilor porți ale unui viitor pașnic, prosper, demn. Aceste porți trebuie deschise — așa cum România o afirmă rîspicat, limpede, în limba tuturor națiunilor lumii — acum, neîntîrziat, temeinic.

RADU BUDEANU

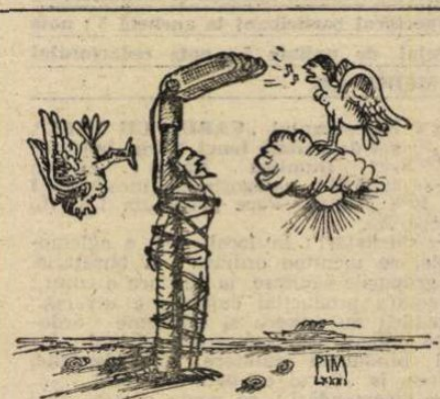
STANISLAW JERZY LEC

- Cel mai trist e cînd te afli singur în propriul interior.
- Ca fenomen, plictiseala e foarte interesantă.
- Adevăratul creator își face singur dușmani.
- Petele albe au dispărut de pe hărți. Au apărut singurii.
- Omului îi place să ridă. De alții.
- Să fim oameni măcar atîta timp cît știința n-a descoperit că sintem altceva.
- Nimicnicia nu suferă de micromanie.
- Visul omului: să-și poată dormi moartea în rate.
- Papagalii disceți nu repetă nimic.
- Din nici un punct de vedere nu se admite să fii orb.
- Uneori satira trebuie să reconstituie ceea ce a distrus patosul.
- Cămașa de forță trebuie să fie pe măsura nebuliei.
- Ignoranța noastră atinge sfere din ce în ce mai largi.
- Ca să fii tu însuși, trebuie să fii cineva.
- Suflînd la rece, poți răci propriul entuziasm.
- Nu orice laur înflorește.
- Curios cît de greu se produce ecoul în capetele goale.
- Poți fi virtuos în interpretări false.
- Furtunoasă mai e Marea Indiferenței!
- Chiar și partea leului tot o roade cineva.
- Să nu mergi pe căi bătătorite: vei aluneca!
- Numai atunci te interesează gunoiul, cînd e îngrozîmînt.
- Idealul sclavilor: țîrgul unde să-și poată cumpăra stăpîni.
- Primul om nu s-a simțit singur, fiindcă nu știa să numere.
- Noroiul creează citeodată impresia adîncimii.
- Cînd s-o putea mulge și țapul ispășitor?

Traduceri de NICOLAE ARMEȘ

Proverbe africane

Cînd nu-i lună, luminează stelele.
Cu cît noaptea e mai întunecoasă, cu-atît e mai aproape dimineata.
Nenorocirile au și ele un sfîrșit.
Năsterea-i cel mai bun mijloc contra morții.
Tot ce s-a întîmplat ieri, se va întîmpla și mîine.
Libertatea-i mai bună decît cea mai plăcută robie.
Allah s-a gîndit la toate, a uitat doar de slugile lui.
Prietenul regelui e mai abilitat ca regele.
Regi rîi nu există, sînt doar curteni rîi.
Fuga în cătușe nu te scutește de nevolnicie.
Prostul e întotdeauna rob.
Să fii mare e plăcut, dar e și greu.
Dorința nesatisfăcută deschide porțile neliniștii.
Să fii în frunte — e greu; să te tirăști în spate — e neplăcut.
Mai bine să locuiești într-o colibă liniștit decît într-un palat pe datorie.
Trupul omului necăjit e singura lui bogăție.
Sărăcia nu-ți răpește libertatea.
Haina furată de la omul sărman se rupe repede.
Despuiatul ride de cel peticit.
Cu adevărul se întîmplă ca și cu fundul — fiecare stă pe-al lui.
Marea minciunilor nu-i adîncă.
Cosește minciunile omului rău.
Minciuna poate fi mai periculoasă ca săgeata.
Dacă efortul nu-i răsplătit își pierde rostul.
Prostia-i mai neagră ca noaptea.
Copilul care nu știe ce-i focul, de foc moare.
Omul care lucrează pe întinerie trebuie să atingă totul cu mina.
Vrei să scapi de treabă: fă-o.
Cel răbdător își potolește setea cu apa răbdării.
A merge încet nu înseamnă a nu ajunge.
Ceea ce fierb unii în apă clocotită, cel răbdător fierbe în apă rece.
Cei cu un ochi îi mulțumesc lui Dumnezeu doar cînd întîlnesc un orb.
Pînă nu-l atingi, orbul nu știe că te uiți la el.
Gazda este sluga oaspetelui.
Ne cunoaștem, avem capetele la fel.
Două capete sint mai bune decît unul, chiar dacă unul ar fi de aur.
Caracterul omului e ca o crăpătură în piatră, e greu s-o ștergi.

M. PINZARU-PIM

În românește de ION BOGDAN LEFTER

Cronica șoselei

„Mai avea doar un kilometru”

Cind a primit telegrama, prin care era anunțat că mama sa a suferit un accident grav, lui V.D., zidar la o cooperativă din Deva, nu-i venea să creadă. „Unle și cum o bătrână, într-un sat îndepărtat din Moldova, să se accidenteze?” Suferea nu numai pentru faptul în sine, ci și pentru că nu cunoștea detalii, amănunte pe care nici nu putea să le afle. Au început, el și soția, febrile pregătiri pentru plecare. Pe la 10 seara, erau, în linii mari, gata. „Mai trebuie să cumpărăm câteva lucruri, dar le vom găsi la Vaslui, miine dimineață. Uite încă un mare avantaj al mașinii. Oprești unde vrei, pleci cind vrei”, se adresează soferul, proaspăt posesor de autoturism, soției sale. La indemnul nevestei, V.D. care toată ziua nu stătuse nici 5 minute, încearcă să se odihnească câteva ore înainte de plecare, dar știrea primită, cu implicațiile ei, îi stăruie în minte. Se zvrcolește în pat, se scoală, iar se culcă în nădejdea că va putea ațipi, dar nu poate. La ora 0,40 echipajul se pune în mișcare. Drumul uscat, șoseaua aproape goală, răcoarea nopții favorizează deplasarea. Soția încearcă prin discuții să-l țină treaz pe sofer, dar și să-l determine să nu se gindească mereu la accidentul mamei. Un timp această tactică reușește, dar apoi, ca un leitmotiv, Vasile revine la întrebarea care-i sfredește creierul: „Cum, unde, în ce împre-

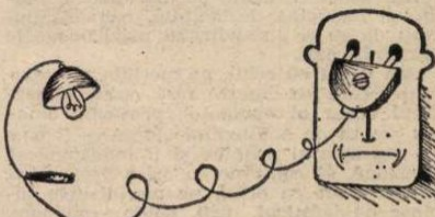

jurări putea să se accidenteze mama?” Traseul urmat de sofer, prin munți, cu numeroase serpentine, pante, rampe, cu curbe de 180° nu e deloc ușor. Trebuie să mai fi circulat pe asemenea șosele și să fi bine odihnit pentru a face față unui asemenea drum pretențios. Cind a coborât din mașină pentru alimentare cu benzină, la Bicăz, soferul nu putea să-și țină echilibrul, deși nu băuse nimic. Oboseala începea tot mai mult să-și spună cuvântul. După popasul făcut la Piatra Neamț, unde cei doi soți luaseră o gustare, urmată de o cafea tare, Vasile parcă se mai înviorase puțin. Conform planului făcut, echipajul a oprit la Vaslui pentru cumpărături. Mersul pe jos citeva sute de metri l-a mai dezmoșit pe sofer. Deși oboseala i se citea pe obraz, Vasile mătură soția: „Cred că am reușit definitiv să alung somnul, mai avem puțin și ajungem acasă”. Dacia 1300 își reia cursa. E ora prinzului. În ciuda ferestrelor deschise și curentului produs în timpul mersului, soarele de iulie nu poate fi biruit. Ingrijorată, soția privește încontinuu spre fața pilotului. Încearcă și ea să-și învingă somnul, vorbește mereu pentru a-l ține treaz pe Vasile. De două ori e nevoită să-l scuture de mină, atunci cind observă că acesta e pe cale să ațipească. „Ce e, ce s-a întimplat?”, întreabă speriat pilotul. „Nimic, nimic, vezi numai să nu adormi, mai avem puțin”. La înscrierea mașinii într-o curbă ușoară, la dreapta, pilotul ațipește pentru o clipă. Își revine totuși imediat, dar în mod cu totul inoportun, apasă cu violență pe pedala de frână. Mașina părăsește asfaltul șoselei și iese pe acostamentul din stînga, după care, datorită diferenței de nivel, se răstoarnă de mai multe ori într-un lan cu griu, la 30 de metri de șosea. Cei doi ocupanți se alege doar cu leziuni ușoare, însă trec, cum e și firesc, printr-o groaznică spaimă. Mașina, cu un rulaț doar de 9000 de kilometri, e puternic șifonată. Bineînțeles, cei doi soți au avut un noroc extraordinar, deoarece puteau să fie morți. De reținut că autoturismul s-a dat peste cap de 4 ori! Pilotul — cu permis de conducere din 1979, dar cu stațiu efectiv de conducere destul de modest — reflectă acum la greșala comisă (din păcate nu numai de el, ci de mulți alți soferi amatori). „A parcurs noaptea un asemenea traseu, de circa 400 de km, după o zi de muncă și de zbucium, fără să dormi un pic, e curată sinucidere”.

Cind, după accident, a început să cerceze locul unde se afla, a constatat cu stupeoare că pînă acasă mai avea... exact un kilometru!

VICTOR BEDA

RACUL

POSTOLACHE

BOUR

Caniculă hipică

Duminică, 19 iulie 1981, hipodromul a oferit publicului o reuniune ale cărei curse au fost viu disputate. În majoritatea alergărilor, au ajuns primii la potou favoriții, în timp ce 11 cai și-au îmbunătățit recordul carierei. Oferind un spectacol palpitant, alergările 4 și 8 au prelungit emoțiile, departajarea făcându-se în urma consultării fotografiilor.

Cursa rezervată amatorilor a fost, și de data aceasta, pasionantă. După o adevărată luptă între Renumita și Gurița, Mihai Leontopol (Renumita) a fost egalat pe linia de sosire de Manea Bogdan (Gu-

CIOȘU

PIM

rița), fotografia hotărînd 2 învingători. Și în această reuniune, Ion Crăciun a cîștigat cu Tigroșet ambele reprize, cursa disputîndu-se în două hituri. Totodată, Iulian Florea a îmbunătățit recordul armăsarului Satiric realizînd timpul de 1'25"03, incluzîndu-l în felul acesta în prima categorie valorică. În urma rezultatelor din această reuniune, în clasamentul general continuă să conducă Gheorghe Tănase la profesioniști și Mihai Leontopol la amatori.

De reținut că duminică viitoare se va disputa Premiul de consolare, alergare semicirculară pe distanța de 2200 m, la care va participa lotul din derby, cu excepția cîștigătorului.

ELENA ȘTEFĂNESCU

Topul restaurantelor (II)

1. Restaurantul „MONTE CARLO”, șefi de unitate Ion Manea și Vasile Rotaru; bucătar-șef Gică Trucă; telefon 131344; categoria de încadrare I cu 10% remiză. Face parte din I.A.P.L. „Amzei”.

— constatări: „serviciu preferențial”, „refuz de serviciu”, „serviciu sub orice critică”, „lipsă la gramaj”, „suprapret”, meteahnă practică de ospătarul Hurmuz; „înjurii aduse consumatorilor”, autoare ospătară Olga Nițescu. Ora 21,50, mai sînt 70 minute pînă la ora închiderii. Sîntem primiți în grădina localului de parcă am pătrunde prin efracție. Îl rugăm pe ospătarul Ștefan Melcea să ne servească doar cu cite o limonadă. „Nu vă servesc, e ora închiderii”. Apelăm la șeful unității, Ion Manea, șeful îi zice lui Melcea să servească. Melcea îi zice șefului că nu servește. La urmă, ne aduce două limonade. Într-un pahar descoperim, după ce înghitim de două ori din conținut, o hirtie cam de 20 cm: „ambalajul de la pai”, se scuza Melcea. Clădută bunăservire: în pahar fusese pus numai ambalajul, paiele nu ne fuseseră... servite.

Alte constatări: localul și celelalte dependințe — nemăturate, mese nedebarsate, pahare nespălate (uneori se invocă motivul că barmanul nu prea vede, poartă ochelari), lipsesc fetele de masă; planul de producție, pe 6 luni, nu e realizat, nici planul producției culinare.

— măsuri: s-a fixat termen, 48 de ore, pentru igienizarea localului; s-a atras atenția întregului personal să ridice, prin comportament mai ales, calitatea prestației; contravenienții au fost sancționați cu amendă.

— recomandări: Salvați „Monte Carlo”; reintroduceți berea la vestita „Buturugă”.

— nota opiniei publice 4; controlul obște 5; medicii igienisti și inspectori 5; inspectorul participant la anchetă 5; nota șefului de unitate 5; nota redactorului 4. MEDIA 4,66.

2. Restaurantul „CARUL CU BERE”, șef de unitate Ionel Marin, bucătar-șef Dumitru Barbu; telefon 163793; categoria de încadrare I cu 10% remiză. Face parte din I.A.P.L. „Segarcea”.

— constatări: în local, deși e aglomerație, se menține ordinea; la bucătărie, la grupurile sanitare, la vestiare e curat; structura producției culinare e diversă; ospătarii au ankere și uniforme ordonate; planul de desfacere pe 6 luni, planul producției culinare sînt depășite. Berea, la „Carul cu bere”, e rece.

— recomandări: se poate păstra mai multă curățenie în sala restaurantului; ospătarii pot onora mai prompt comenziile clienților, numeroși de altfel; tradiția, păstrarea ei mai ales, obligă!

— note: opinia publică 8; controlul obște 8; nota specialiștilor 9; nota inspectorului 8; nota șefului de unitate 9; nota redactorului 9. MEDIA 8,50.

3. Restaurantul „UNION”, șefi unitate Tudor Bițică și Gheorghe Teodorescu; bucătar-șefi Ion Măță și Petre Văduva; telefon 132640; categoria I cu 10% remiză. Face parte din C.H.R. „Flora”.

— constatări: nemăturate scările care duc la subsol; la grupurile sanitare, la bucătărie, la vestiare e ordine și curățenie; producția culinară diversă, există preparate pe bază de legume, orez, paste făinoase, pește și carne de pasăre; planul de desfacere, pe 6 luni, e depășit; la fel planul producției culinare; nivel de rentabilitate 9.

— recomandări: ospătarii să fie mai respectuoși față de consumatori; să aibă un comportament deosebit, pe măsura bunului renume; mai multă curățenie în dependințele compartimentului bucătărie și pe terasa de la stradă.

— note: opinia publică 8; controlul obște 8; nota specialiștilor 8; nota inspectorului 8; nota șefilor de unitate 8; nota redactorului 8. MEDIA 8.

4. Restaurantul „BERCENI”, șef unitate Mircea Cupșa; bucătar-șef Gheorghe Andronache; telefon: nu are, unitatea dată de 7 luni în folosință. Categoria de încadrare I, cu 10% remiză. Face parte din I.A.P.L. „Aluniș”.

— constatări: în loc să fie serviti la mese, consumatorii stau la rînd, la bere; în grupurile sanitare e murdar, lipsesc hirtia igienică și dezinfectantele; la spălător nu există săpun și nici prosoape; în salon, pe jos sînt mucuri de țigări și capsule de bere; mese nedebarsate; planul pe 6 luni e realizat.

— măsuri: majoritatea celor constatate s-au înlăturat în timpul controlului. Se impune folosirea mai eficientă a spațiului din dotare (la data controlului exista o sală nefolosită).

— note: nota opiniei publice 7; nota controlului obște 7; nota specialiștilor 7; nota inspectorului participant la anchetă 6; nota șefului de sală prezent 8; nota redactorului 7. MEDIA 7.

5. Restaurantul „MERCUR”, șefi unitate Ștefan Dobre și Vasile Soloiug; bucătar-șef Petre Miclăuș; telefon 147044; categoria de încadrare I fără remiză. Face parte din I.A.P.L. „Amzei”.

— constatări: în local e nemăturat, dezordine; ospătarii nu lucrează cu ankere, alții nu au ecusoane; la vestiare e nemăturat; la grupurile sanitare a început curățenia în timpul controlului; evidențele sînt întocmite la zi și corect; butoaiele de bere se primesc fără etichete și nu e bine, se poate incurca prețul berii; planul de desfacere pe 6 luni este realizat.

— măsuri: s-a fixat termen, 48 de ore, pentru igienizarea generală a localului. În caz contrar se vor lua măsurile de rigoare; s-a atras atenția șefilor de unitate să supravegheze, să controleze foarte îndeaproape comportamentul ospătarilor.

— note: opinia publică 6; controlul obște 6; nota specialiștilor 6; nota inspectorului de stat 6; nota șefului de unitate de serviciu 7; nota redactorului, pentru încurajare, 6. MEDIA 6,16.

6. Restaurantul „AMBASADOR”, șefi de unitate Ion Carpen și Gheorghe David; bucătar-șef Elena Dragomir; telefon 116387; categoria de încadrare specială, cu 10% remiză. Face parte din C.H.R. „Ambasador”, I.T.H.R.

— constatări: cu citeva zile mai înainte de efectuarea controlului am avut posibilitatea să facem un test. S-au consumat: una sticlă de vin, două fripturi, două salate asortate, pline, două pepsi-cola, două ape de 1/2 litru. A servit la masă ospătarul Mihai Chiriță, serviciu bun. La data efectuării controlului am verificat nota de plată: corespundea întocmai cu prețurile preparatelor și băuturilor vindute. Ospătarul Mihai Chiriță a fost felicitat în fața careului. La data controlului: la grupurile sanitare lipsesc bromocetul și alcoolul; la vestiare e nemăturat de mult; la bucătărie nu este întocmit planul meniu la zi, fapt ce poate înlesni sustragerile; un ospătar e netuns. Planul pe 6 luni e realizat în procent de 108%.

— note: nota opiniei publice 9; nota controlului obște 9; nota specialiștilor 8; nota inspectorului participant la anchetă 8; nota șefului de unitate 9; nota redactorului 9. MEDIA 8,66.

7. Restaurantul „PESCARUL”, șef unitate Alexandru Irimia (în concediu), prezent, șef de sală Petre Paxino; bucătar, Elena Panait; telefon 161171, categorie de încadrare

Clasament: „Capșa” (10); „Rapsodia” (10); „Lido” (9,66); „Ambasador” (8,66); „Buda” (8,66); „Carul cu bere” (8,50); „Dorobanți” (8,33); „Union” (8); „Cismigiu” (7,33); „Dunărea” (7,16); „Hanul lui Manuc” (7); „Gambirinus” (7); „Berceni” (7); „Aluniș” (6,33); „Mercur” (6,16); „Pescarul” (5); „Monte Carlo” (4,63).

Rubrică redactată cu concursul I.C.S. București, inspector participant la anchetă, GHEORGHE NIȚESCU